LINNEAN
QK91
.C117
1793
v.3

CAROLI A LINNÉ,

Equitis aurati de ſtella polari,

ARCHIATRI REGII, MED. ET BOTAN. PROFESS. UPSAL. ACAD. PARIS.
UPSAL. HOLM. PETROPOL. BEROLIN. IMPER. LONDIN. ANGL.
MONSP. TOLOS. FLORENT. EDINB. BERN. SOC.

SYSTEMA NATURAE

PER

REGNA TRIA NATURAE,

SECUNDUM

CLASSES, ORDINES, GENERA, SPECIES,

CUM

CHARACTERIBUS ET DIFFERENTIIS.

MISSOURI
BOTANICAL
GARDEN

TOMUS III.

EDITIO DECIMA TERTIA, AUCTA, REFORMATA.

CURA

JO. FRID. GMELIN,

PHILOS. ET MED. DOCTOR, HUJUS ET CHEM. IN GEORGIA AUGUSTA PROF.
P. O. ACAD. CAESAR. NATURAE CURIOSORUM ET ELECTORAL. MOGUNTIN.
ERFORDENSIS, NEC NON SOCIET. REG. SCIENT. GOETTINGENSIS,
PHYSICAE TIGURIN., ET METALLICAE MEMBRI.

LIPSIAE, 1793.
IMPENSIS GEORG. EMANUEL. BEER.

CANTICUM.

JEHOVAE eſt Terra et plenitudo ejus,
orbis terrae, et quae habitant in eo.
Ipſe ſuper Maria plantavit eam,
et ſuper Eam firmavit flumina.
Adſcenderunt Montes et deſcenderunt Campi
in locum, quem fundavit eis.

David. XXIV. 1, 2, c. IV. 8.

PRAEFATIO AUTORIS.

LITHOLOGIA mihi criſtas non eriget, Lapides enim, quos quondam in deliciis habui, tradita demum aliis diſciplina, ſepoſui, neque nunc, niſi laceſſitus, recepiſſem.

PRIMUS anno 1736 Lapides in *Methodum Syſtematicam* diſpoſui, conſtituendo *Genera* fixa *Characteribus* definita. quae omnia non omnibus inviſa fuiſſe, ex ſcriptis ſucceſſorum intellexi, quamvis nonnulli meis humeris inſiſtentes, circumſpexere altius, quaedam mutando addendoque non ſine ſupercilio.

DEIN ſurrexere varii Lithologi et Mineralogi conſummati: WOLTERSDORF, WALLERIUS, JUSTI, SWAB, CRONSTEDT, VOGEL, qui divino afflatu inſpirati ſua obſervata cum erudito orbe communicarunt, quibus, quod infinito labore et ſudore montium et Naturae abyſſum penetrarunt, ſempiterna ab omnibus aequis cenſoribus debetur gloria; ſapientes enim eruditos maligno dente ſe invicem rodere, non equidem invideo, ſed miror magis; at homo natura malus morum cultura et nobiliore educatione emendandus: de ferro eſt ultima aetas.

MINERALOGI viam Chemicam incedere coacti ſunt pro ſcopo Metallurgo obtinendo, a qua in viam Phyſicam adſcendere allaborarunt; hi lithologiam ſibi vindicarunt tanquam propriam, quemadmodum Medici olim Botanicen. In his primas tenet incertus (*Anonymus in Mineralogia Holm.* 1756. *oct.*) de cujus autore utar verbis Iſaci mutatis: vox Swabii, manus Cronſtedti; illius *) enim dogmata dudum in familiari colloquio audivi, antequam hic adoleverat.

*) *Summus Mineralogus* Ant. Swab *obiit d.* 28. *Jan.* 1768. *aet.* 64.

Ipse Lapides non ſcopo Metallurgico, ſed ut Naturae Conſultus omnibus gentibus utiles conſideravi, Viam Mediam incedere coactus, nec auſus ubique aſſociare germanos fratres (Cretam et Silices;) nec proſcribere Genera, quae Natura civitate donavit (Humum, Cotem, Nitrum;) nec ſeparare, quae haec foederato connubio conjunxit (Spati ſ. Schiſti ſpecies).

Lithogenesiam ſtudioſe in itineribus quaeſivi, didicique eam abſolvi Praecipitatione et Cryſtallifatione, atque Terras proſterni, ſed Quartzum, Spatum, Micamque exſurgere. Terras femineas dein impraegnari a Salibus maſculis, indeque prognaſci Nobiliores; horum vero plurimos a Marte, proteo magis mutabili, pro indole cujuscunque conjugis.

Salium metamorphoſin etiamnum occluſam Lithologis ſerio commendo, quae ſi aeque aperta fuerit ac hodie Terrarum janua, nova lux affulgebit Lapidum geneſi. Cryſtallos lapidoſas, quod Salibus dudum ſubjeci (ob rationes alibi *) datas, et pluribus dein confirmatas, adeoque non mutandas) a variis reprehenſus fui, ſed vix ab aliis, quam qui ignorant, quid diſtent Silices a Calce.

Petrarum ordines nomine, non vero omine, mutavi, uti dudum Mammalia, ne hallucinarentur frivoli.

Terras Primitivas lubenter Petris praemiſiſſem, ſi leges Artis et Naturae admiſiſſent, ſed praevidens me incidentem in Scyllam cupientem vitare Charybdin, obſervavi Naturae ſimplex veri ſigillum per circulum incipere, ubi deſinit. **)

Upſaliae 1768.

PRAE.

*) *Amoen. acad.* I. *p.* 454.

**) *Salom. Concion.* III. 10.

PRAEFATIO EDITORIS.

Si in omni alia hiſtoriae naturalis parte preſſius ſequi immortalem Autorem, muneris mei eſſe putavi, in hac certe viam ab eo calcatam et praemonſtratam pauliſper deſerere conſultius duxi; non enim merae modeſtiae, ſed veritatis ſigillo notata ſunt, quae in primis ſuae praefationis lineis enunciavit.

Quamvis multa ſagax praevideret, quae noſtra demum aetas in apricum protulit, tam multa tamen, ſive ad principia, ab eo ad explicandam mineralium generationem, et formam praeſentem ſtabilita, ſive ad diſtributionem in claſſes, ordines, genera et ſpecies, ac fundamenta, quibus illa nititur, ſive denique ad notas reſpicias, quibus et genera et ſpecies diſtinxit, tum immutanda, tum addenda occurrunt, quae aut fertili ſuo ingenio hinc inde nimis indulgens, praetervidit B. Autor, aut tum coaevorum ipſorumque ejus popularium, tum mineralogorum noſtram hanc aetatem ornantium *T. Bergmani*, *Scheelii*, *Ferberi*, *Kirwani*, Generoſiſſ. de *Veltheim*, *Trebras* et *Wulfen*, *Sauſſurii*, *Hoepfneri*, *Storrii*, *Mayeri*, *Meyeri*, *Klaprothii*, *Gerhardi*, *Brückmanni*, *Werneri* et praecipuorum Clariſſ. Viri diſcipulorum *Voigtii*, *Karſtenii*, *Widenmanni*, *Hoffmanni*, porro *Pallaſii*, *Georgii*, *Fortis*, *Sc. Brislacii* aliorumque indefeſſa induſtria recentius detexit, aut felicius ingenium dilucidius expoſuit meliusve perſpexit.

Aquae ſuos natales debere terram vel refragatur omnibus quas de ortu terrae ejusque et aquae vera indole concipere licet, conjecturis, vel ambigue ſaltem dictum eſt; plurimam terrae partem, quam noſtra hac aetate et a multis retro ſeculis ſiccam colimus, olim infra aquas haeſiſſe, marisque undis tectam, et ſuperiora terrae noſtrae in plurimis regionibus ſtrata, non conſtent niſi terra ex his aquis, per quas antea diſperſa erat, praecipita-

cipitata et animalium, quae quondam has aquas inhabitabant, ruinis, cuilibet naturae officinam attento animo perluſtranti, ultro patet.

Terras aceſcendo vel putreſcendo gigni non niſi de humo valet; calcem non omnem ex animali regno proficiſci, tot montium calcariorum primaevorum, ſive aetate corporibus animalibus ſuperiorum exempla edocent; argillam plurimam ex fatiſcentibus petris durioribus, ſive ignis ſubterranei vi progenitae fuerint, ſive aliam originem nactae, quales v. g. ſpathum ſcintillans, ſchiſtus, mica &c. tot obſervationes noſtris temporibus ubivis obviae loquuntur; multam arenae partem idem primordium capere, aliam non quidem ex aqua, ſed aquae, dum ex ſummis montium cacuminibus praeceps agitur lapidum fruſta ſecum rapientis et triturando in granula comminuentis vi oriri, neminem, qui naturae continue agentis contemplatione delectatus, latere putem.

Talcum pluresque lapides, quos B. Autor huic generi ſubjecit, et asbeſtos terram continere, quae, quamvis a *B. Marcgrafio* jam tanquam pars princeps evidentiſſime demonſtrata ſit, ab ipſo neglecta fuit, magneſiam albam ſcilicet, novimus omnes; hanc autem ex argilla naſci, quis, quaeſo, aſſeverante quamvis *Linnaeo*, ſibi perſuadebit?

Schiſti partem ex humo naſci, negari vix poteſt; plurimum vero lapidis, hoc nomine deſignati partem, et humo, et omnibus corporibus vivis, ex quorum ruinis humus exſurgit, antiquiorem eſſe, ejus in montibus ſitus luculenter teſtatur.

Ochram in quam ſchiſtus interdum reſolvitur, non a materie ſchiſti ipſius, ſed ab innidulante ſaepius et fatiſcente pyrita proficiſci, facile eſt demonſtratu.

Calcem in ſilicem converti ſunt utique et noſtra hac aetate, qui contendant; at caveant, ne meram ſegregationem particularum ſilicearum a calcareis, quibus ſaepe intertritae ſunt, pro commutatione harum in illuc habeant.

Cryſtallorum generationem ſalis adminiculo mirifice promoveri, ex officinis chemicis conſtat; conſtat etiam, terras aqua acido

acido aëreo impraegnata ſolutas hoc ſenſim ſenſimque effugiente facilius longe cryſtallorum forma praecipitari; neque tamen inde concludi poteſt, omnibus cryſtallis lapideis, ut gignantur, ſale quodam opus eſſe, et multo minus, omnes cryſtallos lapideas ſalem continere, aut ſalia eſſe, quum chemicum ſcrutinium in plurimis certe earum ne miculam quidem ſalis detexerit, et omnibus eſſentiales, ab ipſo B. Linnaeo exactae, ſalium notae deſint.

Colorem lapidum terrarumque caeruleum atque viridem frequentius a ferro provenire, quam quidem a cupro ſerius examen edocuit; magneſiam quoque nigram in tingendis atque pingendis aliis mineralibus ſaepius a natura adhiberi, *Mayeri* inprimis opera novimus.

Metalla ex terra, ſale et ſulphure conſtare vetus quidem eſt opinio; verum an perinde vera, noſtrisque temporibus confirmata? Vix videtur.

Petrificata, uti appellunt, noſtris temporibus omnino viſa ſunt in quartzo et calcario ſpato.

Fiſſuras rupium exſiccatione, aquae ſenſim ſenſimque penetrantis, ſolventis, eluentis, dum in glaciem abit, diſtendentis vi, terrae motibus vehementioribus, ignis ſubterranei violentia natas eſſe, valde probabile eſt.

Molybdaenum metallicae eſſe indolis noſtra aetas confirmavit; metallo tamen ex ab omnibus aliis, *B. Linnaeo* jam cognitis, et ab eo metallo, quod tum magneſiae nigrae, tum ſpumae lupi ineſt, quas ille in unum genus cum molybdaeno confuderat, diſtincto.

Lapides judaicos echinorum quorundam aculeis ſuos debere natales, extra omnem dubitationis aleam poſitum eſt.

REGNUM LAPIDEUM.

Fuiſſe HUMOREM rerum initium *Aquamque* Terrae primordium, e quo ſurrexere omnia, teſte Moſe, Thalete, Seneca, manifeſtatur, dum chaoticum Nucleum inundans Mare genitum in ſe foetum lente enititur in *Continentem*, quam, exhalando continuo *Rorem*, in *Nebulas* elevandum, imbribus aethereis rectificatis deciduis quotannis lactat. *Cataclyſmi* univerſalis certa rudera ego nondum attigi, quousque penetravi; minus etiam veram *terram adamiticam*, ſed ubique vidi factas ex Aequore Terras, et in his mera *Rudera* longinqui ſenſim praeterlapſi aevi.

AQUA oceani humida, frigidula, paſſiva, concipiens, ubique foecundata a ſicco, caleſcente, activo, generante AERE, obſervatur in ſinu ſuo intimo praegnans gemino Foetu:

Maſculo ſolubili, acri, claro, cryſtallino SALINO,
Femineo fixato, viſcido, opaco, attractorio TERRENO.

Privignos inſuper duos VEGETABILEM et ANIMALEM, ſeminum catena continuandos, enutriet haec Aqua: Hi ambo in terram reducentur perenni circulo, dum etiam horum haeres erit nutrix Noverca.

SALIA ſapida, polyedra, diaphana, multiplicativa, ſolubilia in particulas minimas infinitas, nihilominus ſemper conformes, concreſcentesque iterum iterumque in majores etiam conformes, generant cryſtalliſando, in et ex *terris* variis, varios Lapides:

NITRUM	Aëreum,	obducendo	auget	*Arenam.*
MURIA	Marina,	corrodendo	attrahit	*Argillam.*
NATRUM	Animale,	reſudando	coagulat	*Calcem.*
ALUMEN	Vegetabile,	ramificando	ferruminat	*Humum.*

Sic PATRES *Lapidum.*

TER-

Pholades *inhabitant mare mediterraneum, intra rupium parva foramina, per quae adultiores egredi nequeunt, et quidem ad ipſam maris ſuperficiem, nec ultra, ut fluctus hauriant; cumque etiamnum vivae ibi haerent, et reliquerunt ſua foramina cum emortuarum teſtis, ante ſecula rupibus inclusis et inſculptis, et quidem usque in altiſſimas Italiae alpes, teſtes hae ſunt locupletiſſimi aquae ſubſidentiae.* Confer Donat. Act. angl. 1757. n. 50. §. 11.

TERRAE pulvereae, ficcescentes, dissolubiles, fixae, primitivae,
Crystallisando generatae, aut *Praecipitando* prognatae;
Acescendo progenitae aut *Putrescendo* renatae,
e quibus *Crystallisando* i. *Attrahendo* Lapides renascuntur, et hi iterum iterumque in Terras elementorum varietate resolvuntur, regeneranturque, circulo itidem perenni:

ARGILLA Praecipitatio MARINAE aquae viscidae:
Opaca, plastica, friabilis, induranda, apyra.
ARENA Crystallisatio PLUVIALIS aquae turbidae:
hyalina, exsucca, scintillans, persistens, vitrescens.
HUMUS Resolutio VEGETABILIUM acescentium:
nigra, bibula, pulverea, flagrans, combustibilis.
CALX Resolutio ANIMALIUM putrescentium:
albida, absorbens, farinacea, penetrabilis, effervescens.

ARGILLA Terra aquae Marinae, Muriae olim opposita, sordida, viscida, lubrica, impalpabilis, amorpha, tenax, Colore opaca, Humido plastica, Solo naturali madida, Siccitate friabilis, Ignitione induranda, Ustione apyra, at ex miscela heterogenea in igne polymorpha, siccata diutius compressaque induratur in rasile *Talcum*, quod resolutum regeneratur saepius in fibrosum *Asbestum*, at vero intime resoluta mire recrescit in squamosam *Micam*.

ARENA Terra aquae Pluvialis, Nitro aethereo impraegnatae, nitida, fixa, rigida, scabra, crystallina, disjuncta, Colore hyalina, Humido exsucca, Chalybe scintillans, Ignitione persistens, Ustione determinata vitrescens, rejecta ad continentem siccataque pellitur *Arena mobilis*; haec antiquata friabilis demum evasit *Arena Glarea*; utraque subterranea madens, oblique transversque fissa, crystallisationis atomis ulterius connectitur in *Cotem*, mixtave peregrinis humosis ferruminatur in *Sabulum*, et hoc dein in varios *Lapillos*, lapillique in *Saxum*, at vero resoluta recrystallisataque conficit *Quartzum*.

Natura *aequilibrat universum rerum Discordiis.*
AQUA *humida, viscida, attractiva,* ARGILLAE.
AER *siccus, acris, crystallinus,* ARENAE.
ergo *attractio* e viscido, *crystallisatio* e sale:
accedit *fermentatio* Vegetabilis, *putrefactio* Animalis.
unde Acidum, inde Alcali.
primum Solidum ponderosum, Igneum leve est.

HUMUS Terra Vegetabilium, Nitri amasia, acescens, Colore nigra, Humidi bibula, Fractura friabilis, Siccitate pulveracea, Ignitione flagrans, Ustione combustibilis, haec diuturna compressione induratur in fissilem *Schistum*, qui passim bitumine saturatus evasit *Lithanthrax*; resolvitur vero Schistus non raro in terrestrem *Ochram*, regenerandam multiplicativa mineralisatione in *Tophum*.

CALX Terra Animalium, Natri conjux, alcalina, Colore albida, Acidi absorbens, Rasione obsecundans, siccitate farinacea, Ignitione penetrabilis, Ustione effervescens, calcificans peregrina Humosa Argillosaque in *Marmor*; at resoluta saturataque acido recrystallisatur in *Gypsum*, acido, sine igne depuratorio, amplius non effervescens; utrumque ab elementis resolvitur in farinosam *Cretam*, aqua aetherea, teste Echinita, concrescentem in *Silicem*; at resoluta, teste Stalactita, recrystallisatur in Spatum.

Sic MATRES *Lapidum.*

LAPIDES e Terris concrescunt, resolvuntur iterum, recrescunt:

			Resolvitur		Regeneratur	
ARGILLA	attrahitur	in *Talcum*,		in *Lithomargam*,		in *Amiantum*.
ARENA	accrescit	in *Cotem*,		in *Sabulum*,		in *Saxum*.
HUMUS	ferruminatur	in *Schistum*,		in *Ochram*,		in *Tophum*.
CALX	coagulatur	in *Marmor*,		in *Cretam*,		in *Gypsum*.

LAPILLI *Diaphani* e Matre fluida, uti e fixa *Opaci* surrexere, Tincti saepius alumine Vitriolico, colore varii e Vario; his replentur et consolidantur rupium vulnera cum Cicatrice.

MICA concretio Argillae, squamosa, flexilis, opaca, nitens, ignitione rigidior, sed nitidior evadens.

QUARTZUM crystallisatio aquae elementaris, pellucidum, durum, e cavitate aquosa rupium, ideoque semper parasiticum, obscuratis saepius crystallis motu s. copia.

SPATUM crystallisatio Aquae calcariae, diaphanum, fragile, cujus rhombos internos a diversa crystallo gnarus distinguit; marte adulteratum evadit durius chalybeque scintillans.

CRYSTALLI lapidosae in et ex Aqua, sale impraegnata, nec saturata, atomis terrestribus impalpabilibus scatente, in cavis lapidum retenta, exsurgunt quiete et mora; nec iterum aqua solubiles in atomos impalpabiles. Figura polyedra differunt a reliquis omnibus lapidibus nec alia gaudent, quam salibus popularibus propria, quae crystallisationis unica caussa naturalis hodie nota, nec talia figuram determinarent, nisi simul incorporando. *Stalactites* sic accrescit tunica crystallina, uti *Calculus*, at sine ullo sale crystallos existere nemo postulabit, et terram salibus crystallisari sanus nemo dubitabit; ha-

rum Pelluciditas ab atomis, Color autem a Metallis; Gemmarum a pelluciditate, duritie, persistentia, colore pretium, impotentis itaque humanae libidinis offuciae.

VITRIOLUM aluminis natum, Metallo maritatum, varium exsurgit et Figura gaudet diversa pro indole cujuscunque metalli; hujus tres frequentissimae species: *Ferri, Cupri, Zinci*; illorum totidem vulgatissimi fiunt sulphurei *Pyritae*, horumque totidem frequentiores evadunt terreae *Ochrae*. Pyritae itaque diversi diversam assumant Figuram; horum terra, in quam resolvuntur, vulgo audit *Ochra*, quae enim e Ferro *lutea*, ustulata vero fit *rubra*; quae autem e Cupro ex acido *viridis*, ex alcali *caerulea*, inde lapides *Lutei* et *Rubri* plerumque e Ferro, uti lapides *virides* et *caerulei* plerumque e Cupro, utraque ochra crystallisando coagulat terras in *Tophos*.

METALLA supradecomposita constant e *Terra*, *Sale*, *Sulphure*. Ferrum ubivis praesentaneum, saepe solvitur ab elementis, soluto scilicet sale vitriolico, praecipitataque terra ochracea; Ferrum crystallisando ferruminat Terras in lapides, absorptum multiplicatur metallo, ut vidi in littore, *) sic multoties plus producit, quam primitus acceperat. Stagnans ⊕ in rupium aquam retinentibus fissuris transit aetate multiplicatum praecipitatumque in venam, quae transverse dissecta, fissuraque repleta terra peregrina mutabit illico metallicam ibi venam in diversam, ut ex Ferro Cuprove saepe Plumbum Argento dives &c. Vena n. una eademque variabili modificatione scatet, saepeque o, ⊕, ⊙○, ♁, ♂, ♀, ☉, ☽, ♃, ♄, zz, w.

SAXA rupestria, solidissima, profundissima, vastissima, maxime longaeva, tanquam telluris eminentia ossa, ex Arena, Sabulo, Lapillis, Lapidibusque concreta, immixtis passim argillaceis, evadentibus saepius Talcosis, ferruminata demum in solidiora, repletisque interstitiis, crystallis Quartzi, Spati Micaeque varie et temere mixtis; haec Temporis natos esse ob strata naturae nullus dubitet, ob partes vero eorum constitutivas nullus non palpabit. Metallurgi inprimis scrutantur hac Minerarum matrices, ex milcela polymorphas, in igne diversas.

PETRIFICATA, Marmoreorum montium verius parentes quam nati, tot possibilia, quot Animalia Vegetabiliave consistentiora; Sapiens itaque coarctet minus fructuosam Scientiam, ignotos tamen hodierni orbis incolas non susque deque habeat. Modi petrificationis quadru-

*) Tophus marinus.

quadruplices praeprimis obſervantur: *Foſſilia*, *Redintegrata*, *Impreſſa*, *Transſubſtantiata*, ita frequentia in *Marmore*, *Silice*, *Schiſto*, *Cote*, ac inviſa *Apyris*, *Saxo*, *Quartzo*, *Spato* extero.

PARADOXA varia etiamnum ſepoſuit artis calamitas:

Fissuras Rupium conſolidatas clare diſtincteque vidimus, at quae vis valuerit eas frangere, non attigi.

Spatum omne cryſtalliſando genitum ex cavis repletis perſpexi, nec, ſine rhombis, autorum Spatum unquam concepi; at cur in rhombos frangatur, non ſatis intellexi, aut quomodo e cubico-muriatico rhombeum evaſerat.

Amiantum e terra Talci regeneratum vidi, at cauſam non intellexi.

Molybdaenum metallicum eſſe dubitare non potui, Zinco ſaepe praegnans aut Stanno a variis didici, an mere tale non credidi.

Judaicos lapides e corpore cavo petrificata eſſe perſpicio, cum Spato, e fluido generato, ſaepe toti conſtent, at e quo animali orti ſint, me prorſus fugit, quum Echini non mihi ſatisfecerint.

SALIA primaria gaudent propria et determinata figura, ſed mutata ſaepius exoriuntur in diverſam etiam determinatam; at ex qua miſcela propria aut mixtura aliena terrena nondum perſpexere Halurgi. Cumque Metalla ex ſale generantur cryſtalliſando, fruſtra in Metallorum veram transformationem deſudarunt Alchemiſtae, quamdiu haec ſalium metamorphoſis etiamnum lateat, quam adeo neglexerunt Metallurgi, ac in terrarum indole toti fuere.

STRATA Telluris *) ex ruptis montibus conformia ſaepius vidi, nec tamen dixero omnia ejusdem generis eſſe et pelagica:

1. infimum e *Cote*.
2. ſecundum e *Schiſto*.
3. tertium e *Marmore*, nidulantibus Petrificatis Pelagicis, ſaepe etiamnum peregrinis.
4. quartum e *Schiſto*.
5. ſupremum e *Saxo* rupeſtri, ſaepe vaſtiſſimo.

Ocra-

---

*) Strata terrae *varia*, *aequali ordine et diſtantia conſtanter obſervantur*, *ideoque et haec ſoli accretio*, *tam bene diſtincta*, *multorum ſeculorum potius*, *quam communis cataclyſmi tumultuarium et turbulentum opus cenſeri debeat*; Ramazz. mut. 279.

OCEANUM Matrem Telluris esse nullus non videre potuit:

a. *Imbribus* nitrosis turbatur, praecipitatur et crystallisatur aqua maris in Arenam, maris fundum obtegentem.

b. *Fuco natante* Pelagus passim latissimeque obducitur, unde *quies* aquae, non obsecundantis variabili vento.

c. *Humus* emortui Fuci b) sensim descendit, arena a) levior, dum pergit Fucus b) in pratum natans concrescere.

d. *Vermes* pelagici: Mollusca, Testacea, Litho- et Zoophyta, Piscesque natantibus ovis, Avesque compeditae impennesque sub prato Fucoso pelagico c) pascuntur.

e. Pacata sub aqua b) deplut sedimentum Argillaceum, cum sensim emortuorum vermium testis d) calcareis usque in cumulum altum superficiei maris proximum, dum pressio excitans aquam b) depellat pelagica d).

f. ad Scopulum formatum, ex sua lege, rejicit Mare inprimis Fucos copiosos varios, in *humum* deliquescentes, usque dum nuda terra inferior *arenacea* a) emineat, quae siccata volutat, mixtaque in Sabulum saxaque concrescit.

g. Seculorum dein longiori aevo, temporumque perenni quiete.

1. concreta *Arena* a) in *Cutem* 1) varie sed proprie sissam.
2. ferruminata *Humo* c) in *Schistum* 2) lamellosum, combustibilem.
3. indurata *Argilla* e) in *Marmor* 3) a vermibus coagulatum.
4. ferruminata *Humo* f) in *Schistum* 4) superiorem, modo priore.
5. concreta *Arena* f) in *Sabulum* 5) immixtis peregrinis.
6. hoc dein in Lapillos, et hi in Saxa, haec in Rupes, subsidente demum lente maris aqua evasit *Mons*; nec potuisse altissimae Rupes 5) natasse supra Argillam, dum, antequam calcificaretur, vermes pelagici in ea adolescerent, ideoque et Rupes saxeas altissimas aevi veros filios esse, dum omnia obmutuere, ipsi loquantur Lapides *) *tantum aevi longinqua valet mutare vetustas.*

SPECIES saepissime vix ac ne vix quidem sufficienter determinari queunt, cum in his genesis ex ovo omnino nulla unquam existat, sed multiplex mere ludentis naturae polymorphae varietas sit et calamitas ipsius artis et Metallurgiae fundamentum. Species itaque heic, qui laborioso perperam multiplicaverit, aeque ignarus est, ac ille, qui omnino discordes combinaverit; nec Matrix in his magis diversas species distinguit, quam in plantis Terrae, Stationes aut solum natale, adeoque in Lapidibus plerumque merae sunt *varietates*, in quibus caecutientes errare certant.

VIA

*) Luc. XII. 40.

VIA triplex tantum per Regnum Lapideum curiosos ducit: PHYSICA, quae descendit per Lapidum obscuras *Geneses*. NATURALIS, quae excurrit per Lapidum apricas *Structuras*. CHEMICA, quae adscendit per Lapidum destructivas *Analyses*. Mediam itaque nunc, ut semper, tutissimam ibit Tyro, sequendo ubique arctissime suum filum ariadneum, ne semioticen cum therapia confundat Empiricus, nec a deperditis atavis saepe dubiam repetat progeniem, minus panophobus fingat in tenebris imaginarios manes, aut stolide e cineribus regenerandum Poëtae Phoenicen; discat, quae repugnent conveniantve nomina rebus, sciatque characteres definiri diagnosticis, nec Etymo. Haec nec ultra, ne obscurus videar obscurioribus.

In manibus terrae, non hic te carmine longo
atque per ambages et longe exorsa tenebo.

SYSTE-

SYSTEMATA
LAPIDUM

Sequentia praecipua ſunt.

I. TERRAE.
Bolus.
Lac lunae.
Lithomarga.
Umbra.
♆ Veronenſis.
Viride montan.
Cimolia.
♆ colonienſis.
Ochra.
Creta.
Tripolitana.
Porcellana.
Marga.
Gur.
Turfa.

II. SALIA.
⊖ culinare.
Nitrum.
Alumen.
Vitriolum.

III. SULPHURA.
Sulphur.
Bitumen.
Petroleum.
Succinum.
Lithanthrax.

IV. LAPIDES.
1. *Igne perſiſtens.*
Ollaris.
Amiantus.
Aſbeſtus.
Fuſorii.

V. 2. *Calcinabiles.*
Calcarius.
Suillus.
Marmor.
Gypſum.
Spatum.
Stalactites.
Fiſſilis.
Specularis.

VI. 3. *Igne Vitreſcentes.*
Arena.
Arenarius.
Gemma.
Granatus.
Silex.
Quartzum.
Cryſtallus.
Fluor.

VII. FIGURATI.
Luſus.
Geographicus.
Aëtites.
Oſteocolla.
Fulminaris.
Violaceus.

VIII. PETRIFICATA.
Lithoxyla.
Lithophyta.
Corallia.
Lap. inſectiferi.
Ichthyolithi.
Cruſtacei.
Teſtacei.
Petrif. animalia.

IX. CALCULI.
Bezoar.
Oculi cancrorum.
Margarita.

X. SEMIMETALLA.
Mercurius.
Antimonium.
Bismuthum.
Zincum.
Plumbago.
Calaminaris.
Magneſia.
Haematites.
Magnes.
Smiris.
Caerul montanum.
Arſenicum.
Auripigmentum
Cobaltum.
Pyrites.
Baſaltes.
Sterile nigrum.

XI. METALLA.
Aurum.
Argentum.
Cuprum.
Stannum.
Plumbum.
Ferrum.

Generum nulli Characteres dati.

Violaceus lapis (a Byſſo Jolitho, ipſi innato,) judicatus propria ſpecies.

Arenam ſeparat a Terris.

Sulphur ord. 3. a. Byrite ord. 10. diſtinguitur.

Serpentinus ad Marmora refertur ab eo et pluribus.

Micam cum calcariis convenire judicat.

Dividit Lapides ſimplices in eos, qui in *igne perſiſtunt*, qui in *igne vitreſcunt*, qui in igne transeunt *in calcem*. Hanc diviſionem aſſumſere dein alii: *Ego* 3, 2, 1. *Woltersdorf* 2, 4, 1. *Walterius* 3, 2, 1. *Anonymus* 4, 2, 1. *Vogel* 1, 5, 2. mutato ſolo nomine.

Methodus Bromeliana nequit dici Syſtema, quamdiu Clavis Claſſium, characteres Generum, differentiae Specierum, Synonyma Autorum deficiunt.

I. PETRAE.

1. VITRESCENTES.

Cos.
Quartzum.
Silex.

2. CALCARIAE.

Marmor.
Spatum.
Schiſtus.

3. APYRAE.

Mica.
Talcum.
Amiantus.
Asbeſtus.

II. MINERAE.

1. SALIA.

Natrum.
Selenites.
Nitrum.
Muria.
Alumen.
Vitriolum.

2. SULPHURA.

Electrum.
Bitumen.
Pyrites.
Arſenicum.

3. MERCURIALIA.

Hydrargyrum.
Stibium.
Zincum.
Vismuthum
Ferrum.
Stannum.
Plumbum.
Cuprum.
Argentum.
Aurum.

III. FOSSILIA.

1. CONCRETA.

Saxum.
Tophus.
Stalactites.
Pumex.
Aëtites.
Tartarus.
Calculus.

2. PETRIFICATA.

Helmintholithus.
Entomolithus.
Ichthyolithus.
Ornitholithus.
Zoolithus.
Phytolithus.
Graptolithus.

3. TERRAE.

Marga.
Ochra.
Creta.
Argilla.
Arena.
Humus.

TERRIS initium facere ſuadet geneſis, ſed repugnant Leges Syſtematis. Terrae enim omnium conſenſu conſtituunt ordinem naturalem, non igitur dividendae in diverſas claſſes.

Species congeneres ſepararentur a ſociis. *Argillae* aliae apyrae viſcentes, calcariae aliae.

Ochrae tum praecederent Metalla, ante datam ideam Metallorum, quorum tamen progenies ſunt, ne dicam, quod aliae ad cuprum, ferrum, Wismuthum &c. aliae referendae eſſent.

Species Terrarum aliae *primitivae* petris anteponendae, aliae *derivativae*, petris poſtponendae.

FOSSILIA ſi inter petras et mineras dividerentur, etiam *Tophi* et *Stalactitae* ad diverſa genera traherentur a genere ſuo naturali.

PETRIFICATA plurima ſubjicerentur *Calcariis* petris, nonnulla *Combuſtibilibus*, pauca *Pyritae*, *Cupro*, *Bitumini* &c.

CRYSTALLOS quod ſubjecerim Salibus, ne quemquam offendat, mutet vocem Salis in *Cryſtalli*, ſi magis placeat, in verbis erimus faciles; Anne idem, utrum dicas Salia ſub Cryſtallorum geneſi determinaſſe figuram, aut Salium elementa conſtitutiva? Sic Selenites a Creta in aqua ſoluta inſtillato acido vitriolico, v. *Act. Berol. v.* 5. 6. inſperſione pulveris terreſtris ſubtiliſſimi in puncto cryſtalliſationis ſalium, lapillos prodire dudum vidit *Boyle*.

I. PETRAE.

I. HUMOSAE.

1. Schiſtus.

II. CALCARIAE.

2. Marmor.
3. Gypſum.
4. Stirium.
5. Spatum.

III. ARGILLACEAE.

6. Talcum.
7. Amiantus.
8. Mica.

IV. ARENATAE.

9. Cos.
10. Quartzum.
11. Silex.

V. AGGREGATAE.

12. Saxum.

II. MINERAE.

I. SALIA.

13. Nitrum.
14. Natrum.
15. Borax.
16. Muria.
17. Alumen.
18. Vitriolum.

II. SULPHURA.

19. Ambra.
20. Succinum.
21. Bitumen.
22. Pyrites.
23. Arſenicum.

III. METALLA.

24. Hydrargyrum.
25. Molybdaenum.
26. Stibium.
27. Zincum.
28. Vismuthum.
29. Cobaltum.
30. Stannum.
31. Plumbum.
32. Ferrum.
33. Cuprum.
34. Argentum.
35. Aurum.

III. FOSSILIA.

I. PETRIFICATA.

36. Zoolithus.
37. Ornitholithus.
38. Amphibiolithus.
39. Ichthyolithus.
40. Entomolithus.
41. Helmintholithus.
42. Phytolithus.
43. Graptolithus.

II. CONCRETA.

44. Calculus.
45. Tartarus.
46. Aetites.
47. Pumex.
48. Stalactites.
49. Tophus.

III. TERRAE.

50. Ochra.
51. Arena.
52. Argilla.
53. Calx.
54. Humus.

I. PETRAE Lapides steriles, *nati, e Terreno, cohaesione.*
simplices *absque peregrino* (*Sale, Sulphure, Mercurioue*).
fixae, *nec intime menstruo solubiles.*
similares, *particulis temere coadunatis.*
1. HUMOSAE e Vegetabilium terra *depositae.*
Combustibiles, *accensae ardentes in cineres.*
Pulvere aceroso *grossiore leviore.*
2. CALCARIAE ex animalium terra.
Penetrabiles *igne et porosiores evadentes.*
Pulvere farinaceo, *ustulatae fatiscentes in farinam.*
3. ARGILLACEAE e Maris sedimento viscido.
Indurandae, *igne duriores rigidiores.*
Pulvere lubrico, *ante ustionem.*
4. ARENATAE ex Aetheris aqua pluviali *praecipitante.*
Scintillantes *chalybe percussae, durissimae.*
Pulvere scabro, *vitri instar particulis angulato.*
5. AGGREGATAE, mixtae e *quatuor* (1, 2, 3, 4) *praecedentibus.*
Participantes *itaque particulis constitutivis priorum.*
Pulvere diverso *secundum naturam constituentium* (1-4).

II. MINERAE Lapides foecundi, *nati e Salino, crystallisando.*
Compositae *e Petra praegnante peregrino* (*Sale, Sulphure, Mercurio*)
Solubiles *intime in appropriato menstruo* (*Calces quidem dissolubiles in terram, at non intime solubiles*).
Crystallinae, *certe* (*antequam adolevere*) *crystallisando genitae.*
1. SALIA Lingua *humida dignoscenda.*
Sapida in *Aqua.*
Solubilia *Aqua.*
2. SULPHURA Naso *emuncto dignoscenda.*
Odora *in Igne et flagrantia.*
Solubilia *Oleo.*
3. METALLA Oculis *claris dignoscenda.*
Splendida, *in igne fusilia, ponderosissima.*
Solubilia *menstruis acidis appropriatis.*

III. FOSSILIA: Lapides ambigui, *nati ex alterutro.*
Modificata *e Petris aut Mineris.*
1. PETRIFICATA.
Signata *figura referente Naturale quoddam.*
2. CONCRETA.
Coagulata *particulis temere conglutinatis.*
3. TERRAE.
Pulverisatae, *nec particulis connatis.*

CLAS.

CLASSIS I.

PETRAE.

I. HUMOSAE.

1. SCHISTUS fiſſilis.

II. CALCARIAE.

2. MARMOR amorphum, effervescens.
3. GYPSUM amorphum, fixum.
4. STIRIUM fibroſum.
5. SPATUM rhombeum.

III. ARGILLACEAE.

6. TALCUM ſolidum.
7. AMIANTUS fibroſus.
8. MICA ſquamoſa.

IV. ARENATAE.

9. COS fragmentis granulatis.
10. QUARTZUM fragmentis angulatis.
11. SILEX fragmentis convexis.

V. AGGREGATA.

12. SAXUM particulis heterogeneis mixtis.

PETRAE natura *eruenda* ex fua Matre TERRA.
TERRAE matres *funt praeprimis quatuor:*
Humus *lutoſa, Vegetabilis, Combuſtibilis.*
Calx *teſtacea, Animalis, effervescens.*
Argilla *apyra, Aquatilis, induranda.*
Arena *mobilis, Aquatilis, indurata.*

I. HUMOSAE ex Humo Vegetabili, ignitae ardentes combuſtibiles.
Humus *lente depoſita in aqua, ergo horizontalis* fiſſilis.
Argillaceae *particulae ſaepe cum Humo* depoſitae,
ergo etiam Schiſtus ſaepe ſubargilloſus.
Acidum *minerale paludum ſaepe inquinavit Ferro,*
ergo uſtulatae reddunt terram ochraceam rubram.
Accenſae ardent *vegetabili, niſi nimis Metallo inquinatae.*

II. CALCARIAE ex Teſtaceis ſ. Lithophytis *in terram* mutatis.
Calx *enim omnis* e Regno Animali *prognata.*
effervescentes et ſolubiles acido, *utpote alcalinae,*
niſi antea acido ſaturatae, uti Gypſum.
combuſtae *et aqua exſtinctae fatiſcunt in* farinam.
vi calcinandi ſ. Petrificandi *multiplicativa pollent,*
in Humoſis, vegetabilibus, animalibus; argillaceis?

III. ARGILLACEAE *ex Viſcido* marino in Terram *coacto.*
Raſiles *Tritura lubrica, cum e Viſcido molli natae.*
Indurandae *in igne aridioresque evadunt et duriores.*
Apyrae *quondam dictae.*

IV. ARENATAE *ex Atomis aquae, in* Arenaceam *ſubſtantiam connatis.*
ortae ex Aqua aethereo-pluviali.
Particulis durae *ſcabrae, radentes.*
Chalybe ſcintillantes *ob ſoliditatem et duritiem; nec aliae niſi*
aliquot Spata metallico indurata.
Vitreſcentes *quondam dictae.*

V. AGGREGATAE ex praecedentium *particulis* mixtis.
Induratae *e terra quacunque, poroſae.*
Interſtitia *cava repleta fuere aqua terreſtri, quae enata in parti-*
culas ſolidas addidit miſcelam e Quartzo, Spato, Mica.
igne conſiderandae *ſecundum qualitates immixtas.*

CLAS-

CLASSIS II.

MINERAE.

I. SALIA.

13. NITRUM frigido-acidum, essentiale.
14. NATRUM amaricans, alcalescens.
15. BORAX subsapidum, alcalescens.
16. MURIA acutum, medium.
17. ALUMEN austerum, acidum minerale.
18. VITRIOLUM stipticum, acidum minerale.

II. SULPHURA.

* *Unctuosa, Inertia.*

19. AMBRA. Fumo ambrosiaco.
20. SUCCINUM. Fumo suaveolenti.
21. BITUMEN. Fumo gravi.

** *Mineralisata, Metallica.*

22. PYRITES. Fumo acuto, luteo.
23. ARSENICUM. Fumo alliaceo, albo.

III. METALLA.

* *Friabilia*, Semimetalla *vulgo.*

24. HYDRARGYRUM fluidum, siccum.
25. MOLYBDAENUM inquinans, non fusile.
26. STIBIUM fibrosum, friabile.
27. ZINCUM rimoso-malleabile.
28. VISMUTUM laminoso-malleabile.
29. COBALTUM compactum, fragile.

** *Malleabilia*, Metalla *proprie dicta.*

30. STANNUM	albissimum	mutum.
31. PLUMBUM	caerulescens	mutum.
32. FERRUM	fuscescens	sonorum.
33. CUPRUM	rufum	sonorum.
34. ARGENTUM	albissimum	sonorum.
35. AURUM	luteum	mutum.

MINERAE omnes cryſtalliſando natae ſunt; *exceptis Sulphuribus unctuoſis.*

Peregrina *iſta, quae continent minerae, ſunt Chemicorum tria: Sal, Sulphur, Mercurius.*

Minerae *diguoſcendae a ſuo peregrino denudando, et inde Genera eorumque characteres deducenda, quemadmodum in Plantis ab interna fructificatione.*

Salia in Aqua ſoluta *cryſtalliſantur diminutione vehiculi, quiete, frigore.*

Polyedra, *e planis et rectis angulis eſſe omnia Salia docent eorum Cryſtalli.*

Cryſtalli figurae *in eodem Genere ſaepe aliquatenus mutantur, neque hoc ſine numine; nihil enim agit, ſine ſufficienti cauſa, Natura, a qua nihil ſupervacaneum, nihil perperam peragitur; quod ſerior Nepotum dies extricabit: Multae errantes obſervationes per tenebricoſas Naturae latebras tandem reperiant ejusdem viam.*

Lapidoſas cryſtallos *ſecundum figuras retuli, quatenus hic dies admiſit.*

Terram *via humida cryſtalliſari poſſe absque ſale, primum credo dum videro; via ſicca res aliena eſt.*

Sulphura in igne *dant fumum et flammam, in oleo ſolvuntur; ſcatent etiam ſale, decompoſita.*

Unctuoſa *cum Reſinis Vegetabilium conveniunt in plurimis; an e Vegetabili principio orta?*

Mineraliſata *ſcatent Salino metallico.*

Metalla Regulum *dant nitentem, opacum, in igne fluidum: Molybdaeno excepto hodie ignoto.*

Metamorphoſis metallorum *etiamnum latitans fruſtra in Vulcani templo, at potius in Naturae ſacratiſſimis quaerenda; pauci parentes certe plurimos produxere filios alienos. Mars omnino polygamus fuit.*

Platinum

	pondus.	*fusio.*	*amalg.*	*color.*	*consistentia.*	*sonus.*	*menstr.*
Platinum	22000	- 9	- 0	album	- - - -		☿
Aurum	19640	- 6	- 1	flavum,	malleabilisſ. ductile	mutum	☿
Argentum	11091	- 5	- 2	album,	malleabilisſ. ductile	sonorum	♄
Cuprum	8843	- 7	- 7	rufum,	malleabile,	sonorum	♃
Ferrum	8000	- 8	- 8	fuscum,	malleabile,	sonorum	♂
Plumbum	11325	- 4	- 3	caerul.alb.	molle,	mutum	♄
Stannum	7400	- 3	- 4	album,	stridenti-flexile	mutum	☿♄
Cobaltum	-	-		album,	fragile - - -		☿♄
Vismutum	9700	-	6	flavo alb.	laminoso-malleabile,	sonorum	♃
Zincum	7000	- 2	- 5	album,	rimoso-malleabile,	subsonorum	♄
Stibium	-	-	6 - 9	albun,	fragilissimum - -		♂
Hydrargyrum	13590	- 1		album,	fluidum	mutum	☿

Qualitas ♂ *nigrans, austerum, stipticum.*
♀ *viride s. caeruleum corrosivum.*
☽ *album, exsiccans.*
♄ *albidum, dulcificans.*
♃ *rapax, excepto auro,* Lupus Metallorum.
☿ *penetrans, salivans, amalgamans,* Servus fugitivus.

CLAS-

CLASSIS III.

FOSSILIA.

I. PETRIFICATA.

* *Vera.*

36. ZOOLITHUS.	*Petrificatum*	Mammalis.
37. ORNITHOLITHUS.	*Petrificatum*	Avis.
38. AMPHIBIOLITHUS.	*Petrificatum*	Amphibii.
39. ICHTHYOLITHUS.	*Petrificatum*	Piſcis.
40. ENTOMOLITHUS.	*Petrificatum*	Inſecti.
41. HELMINTHOLITHUS.	*Petrificatum*	Vermis.
42. PHYTOLITHUS.	*Petrificatum*	Vegetabilis.

** *Ficta.*

43. GRAPTOLITHUS.	*Petrificatum*	ſimulans.

II. CONCRETA.

* *Naturalia.*

44. CALCULUS.	*Concretum intra*	Animale.
45. TARTARUS.	*Concretum intra*	Vegetabile.
46. AETITES.	*Concretum intra*	Lapidem.

** *Elementaria.*

47. PUMEX.	*Concretum in*	Igne.
48. STALACTITES.	*Concretum in*	Aëre.
49. TOPHUS.	*Concretum in*	Aqua.

III. TERRAE.

* *Derivativae.*

50. OCHRA.	Terra metallica.

** *Primitivae.*

51. ARENA.	Terra ſcabra.
52. ARGILLA.	Terra plaſtica.
53. CALX.	Terra effervеſcens.
54. HUMUS.	Terra combuſtibilis.

I. PETRIFICATA *Montium calcariorum non filii, sed parentes sunt, cum omnis Calx oriatur ab Animalibus.*

Corpora petrificanda *sunt solida:* Testae, Ossa, Ligna.

Succulenta *deliquescunt et corrumpuntur, antequam indurescant* Lapidosa.

Occurrunt *per totum orbem, modo Calx adsit; in summis Peruviae montibus exulant.*

Petrificantia varia:

Calx *vi calcifica mutat corpora aliena in calcariam substantiam* e. gr. *Schistum in Marmor. It. wgoth.* 87. Silex *ex Calce connatus, fovet itaque Petrificata.*

Vitriola *ferruminando conglutinant et penetrant:* Tophus marinus *aliique continent interdum Conchilia.*

Schistus *ex Humo s. Arena offert saepe vestigia rerum impressarum ante coalescentiam.*

Succinum *proprie huc non referendum, cum contineat et ab aëris corruptione praeservet inclusa olim corpora intra Resinam.*

MODI

TRANSUBSTANTIATA, *quae tota materia, praeprimis externa immutata, perstitere.*

Redintegrata, *ex iis, quae aetate evanuerunt relicta cavitate et hac dein referta materia lapidescente in formam impressam: Hysterolithus.*

IMPRESSA, *ubi corpus petrificans compressum retinet figuram impressis Ichthyolithus, Phytolithus.*

INCRUSTATA, *more Stalactitae, ab aqua calcaria inprimis thermali; haec vix Petrificata subeant cum ejusmodi arte s. injectione corporum efficiantur, quotquot volupe erit.*

FOSSILIA, *vulgo dicta, sunt Testae s. Ossa solo glutine ab aevo orbata: Testacea, Lithophyta, Ligna.*

Specificum nomen *Animalis aut Plantae addatur, ubi liquet; noscat igitur Ectypum animale s. vegetabile, qui dignoscat protypum lapideum; distincta observabit, dubia extricabit, relinquendo quisquilias.* Juvat *Deperdita. Testacea et Lithophyta distincte proponere, quae vel illustrant Naturae cognitionem, vel Terrae genesin; caeterum coarctet steriliorem scientiam.*

Gesneri Joh. de Petrificatis. *Lugdb.* 1758. *oct. opt.*

II. CONCRETA: *in his determinatur substantia congulata: Ochracea, Marmorea, Gypsea, Striata, Spatosa, Argillacea &c.*

III. TERRAE pulvereae *sunt Petrarum matres, pauciores earum filiae.*

PRIMITIVAE *s. Primigeniae, quae ex Elementis, Animalibus aut Plantis Regno Lapideo illatae fuere.*

DERIVATIVAE, *quae a Lapidibus pulverisatis exortae sunt.*

Haec

Haec hactenus B. LINNAEUS, *cujus verba ſtudio nullibi interpolavi, ne mutilaſſe vel adulteraſſe videar, quae augere atque emendare ſerioribus obſervationibus monitus omnem operam navavi.*

Plurima ſcilicet ſunt, quae ut ab ordine, a B. *Viro* ſtabilito, diſcedam, ſuadent et jubent, ut tamen in enumerandis ſpeciebus et citandis earum ſynonymis mineralium a Linnaeo denominatorum mentionem injiciam, et aliqua ejus genera parum certe immutata retineam.

Primo Claſſium Partitio naturae minus conſentanea, et Foſſilium Claſſis expungenda, mihi quidem, videtur, quae enim huic ſubjiciuntur mineralia, aut nequaquam ſpectant ad regnum minerale, quippe in vegetabilibus animalibusque ſecundum aut praeter naturam genita, quemadmodum tartarus et calculus, aut non vera ſua indole notisque eſſentialibus, verum nunc naſcendi modo, nunc forma externa a reliquis diſcrepantia, quemadmodum cetera, quae vocat B. Vir Concreta et Petrificata, aut lapidibus petrisve, ex quibus fatiſcentibus oriuntur, aut quas accumulata et coagmentata gignunt, quemadmodum plurimae terrae, aut metallis, quemadmodum ochrae, juſtius accenſentur.

Quum in diſtribuendis per claſſes et ordines mineralibus, modi quo generantur, ſuamque, qua nobis ſeſe offerunt, formam induunt, et originis ipſius nullam habendam eſſe rationem, contendam, nollem ex eo concludi, me contemplationem iſtarum Naturae nunquam quieſcentis virium nauci habere, aut petrificatorum, uti quidam appellare geſtiunt, enarrationem inutilem; illa Sapiente digniſſima tot egregiis obſervationibus naturalem ditavit ſcientiam, haec, etſi hinc inde in inanem micrologiam degeneraverit, novas haud raro, nullibi certe, quantum quidem novimus, in omni terrarum orbe, in primitivo tuo ſtatu hactenus obvius, forſan deperditas et ex vivorum corporum indice deletas animalium vegetabiliumque ſpecies oſtendit, aliorum atque aliorum mutatam eſſe patriam teſtatur, montium multorum, potiſſimum calcariorum originem, atque alternationes in omni telluris noſtrae ſuperficie per multorum ſeculorum ſeriem factas aperte loquitur.

At quum origo multorum mineralium et naturae vis, cujus efficacia producta ſunt, dubia ſit, fatius mihi videtur, ab hoc lubrico partitionis fundamento abſtinere; non enim exercitatis in rerum natura ſcrutanda viris ejusmodi opera, verum tironibus potiſſimum inſerviunt, quibus maxime opportunae et facilime obviae notae in dignoſcendis mineralibus potius conducunt. Addam tamen appendicis in modum Catalogum corporum tum vegetabilium tum animalium inter mineralia inventorum, excluſis tamen iis, quae nequaquam aut parum mutata infra terram occurrunt.

Neque

Neque video, quidni ſinguli ordines, quos B. Autor alteri claſſi ſubjicit, totidem claſſes conſtituant; certe non arridet ratio hujus diſtributionis ab eo ipſo reddita, neque majus intercedit diſcrimen inter metalla et petras, quam quidem inter metalla et ſalia.

Inter metalla molybdaenae genus in tria dirimendum, nempe Molybdaenae, Magneſiae et Witframi, reſtituendum huic Claſſi Arſenicum et praeterea addenda genera Uranii, Niccoli et Platinae.

Sulphurum ſ. Phlogiſtorum mineralium claſſi adjicienda adhuc genera Graphitae et Mellitae. Salibus genera Ammoniaci, Vitriolati, Amari, et exterminanda omnia, quae, quamvis forma externa quodammodo accedunt ad ſalia, charactere tamen eorum, quem ipſe *Linnaeus* eſſentialem agnovit, ſapore et ſolubilitate in aqua carent, omnibusque reliquis notis petris ſimiles.

Petrae dividendae mihi potius videntur, ſecundum terram, quae non quidem copia, ſed ita ſemper in iis dominatur, ut characterem praecipuum imprimat 1) in talcoſas, in quibus multum magneſiae albae haeret. 2) in ponderoſas, quae terram ponderoſam principem agnoſcunt. 3) in calcareas, in quibus calx dominatur. 4) in argillaceas, in quibus terra ab alumine denominata eminet. 5) in ſiliceas, in quibus terra vitreſcibilis potiorem partem efficit. 6) in adamantinas, in quibus terra ſpathi adamantini occurrit. 7) in aggregatas, ex petris praecedentium ordinum compoſitas.

I. TERRAE.

1. MACRAE.
   Humus.
   Creta.
2. PINGUES.
   Argilla.
   Marga.
3. MINERALES.
   Salinae.
   Sulphureae.
   Metallicae.
4. ARENACEAE.
   Arena.
   Glarea.
   Metallicae.
   Animales.

II. LAPIDES.

1. CALCARII.
   Calcareus.
   Marmor.
   Gypsum.
   Spatum.
2. VITRESCENTES.
   Fissilis.
   Cos.
   Silex.
   Petrosilex.
   Quartzum.
   Crystallus.
3. APYRI.
   Mica.
   Talcum.
   Ollaris.
   Corneus.
   Amiantus.
   Asbestus.
4. SAXA.
   Simplicia.
   Mixta.
   Grisea.
   Petrosa.

III. MINERAE.

1. SALIA.
   Vitriolum.
   Alumen.
   Nitrum.
   Muria.
   Alcalia.
   Acida.
   Neutra.
   Ammoniacum.
   Borax.
2. SULPHURA.
   Bitumen.
   Succinum.
   Ambra.
   Sulphur.
3. SEMIMETALLA.
   Hydrargyrum.
   Arsenicum.
   Cobaltum.
   Antimonium.
   Wismuthum.
   Zincum.
4. METALLA.
   Ferrum.
   Cuprum.
   Plumbum.
   Stannum.
   Argentum.
   Aurum.

IV. CONCRETA.

1. PORI.
   ignei.
   aquei.
2. PETRIFICATA.
   vegetabilia.
   corallia.
   animalia.
   testacea.
3. FIGURATA.
   Lithomorphi.
   Lithoglyphi.
   Lithotomi.
4. CALCULI.
   Vegetabilium.
   Animalium.

Primus species in Regno lapideo rite determinavit.

Analysin lapidum pulchre resolvit.

Qui Sulphureas montium exhalationes (Bergschwaden) intelligit ac Matrices Metallorum concipit, eum non latebit Metallorum genesis 224.

Mephitis terrestris salium pater judicatur 180.

Lapides primaevos inter reliquos etiamnum occurrere admittit e. gr. jaspides 101, Quartzi species 106, Micas 132.

I. TERRAE.

1. MACRAE.
Humus.
Calcareae.
Gypſeae.
Manganenſes.

2. TENACES.
Argilla.
Marga.

3. MINERALES.

4. DURAE.
Glarea.
Tripela.
Carmentum.
Arena.
Ar. metallica.
Ar. animalis.

II. LAPIDES.

1. CALCAREI.
Calcareus.
Marmor.
Spatum.

2. Gypſum.
Fluor mineralis.

2. VITRESCENTES.
Cos.
Spat. ſcintillans.
Quartzum.
Gemma.
Granatus.
Silex.
Petroſilex.
Achates.
Jaſpis.

3. FUSIBILES.
Zeolithus.
Basaltes.
Magneſia.
Schiltus.
Margodes.
Corneus.

4. APYRI.
Mica.
Talcum.
Stearites.
Serpentinus.
Ollaris.
Asbeſtus.
Amiantus.

5. SAXA.
mixta.
aggregata.

III. MINERAE.

1. SALIA.
Acida.
Vitriolum.
Alumen.
Nitrum.
Muria.
Natron.
Alc. volatile.
Neutra.
Ammoniacum.
Borax.

2. SULPHURA.
Bitumen.
Succinum.
Ambra.
Sulphur.

3. SEMIMETALLA.
Mercurius.
Arſenicum.
Cobaltum.
Niccolum.
Antimonium.
Wismuthum.
Zincum.

4. METALLA.
Ferrum.
Cuprum.
Plumbum.
Stannum.
Argentum.
Aurum.
Platina.

IV. CONCRETA.

1. PORI.
ignei.
aquei.

2. PETRIFICATA.
Vegetabilia.
Coralliz.
Zooli.
Helmintholithi
—— teſtaceorum.
Entomolithi.
Amphibiolithi.
Ichthyolithi.
Ornitholithi.
Zoolithi.
Anthropolithi.

3. FIGURATA.
Lithomorphi.
Lithoglyphi.
Lithotomi.

4. CALCULI.
vegetabilium.
animalium.

I. TERRAE.

1. ARGILLOSAE.
   - Argilla.
   - Humus.
2. ALCALINAE.
   - Creta.
   - Marga.

II. LAPIDES.

1. VITRESCENTES.
   - Gemma.
   - Cryſtallus.
   - Quartzum.
   - Arenarius.
   - Corneus.
   - Spat. vitreſcens.
   - Saxum.
   - Pumex.
2. ARGILLOSI.
   - Smectis.
   - Asbeſtus.
   - Talcum.
   - Mica.
   - Schiſtus.
3. GYPSEI.
   - Gypſus.
   - Alabaſtrum.
   - Spat. gypſeum.
4. ALCALINI.
   - Calcarius.
   - Marmor.
   - Spat. alcalin.
   - Tophus.
   - Stalactites.
   - Margodes.

III. SALIA.

1. ACIDA.
   - Acidum purum.
   - Vitriolum.
   - Alumen.
2. ALCALINA.
   - Alcali fixum.
   - Alcali volatile.
3. MEDIA.
   - Natrum.
   - Nitrum.
   - Sal commune.

IV. BITUMINA.

1. FLUIDA.
   - Oleum montan.
2. SOLIDA.
   - Ambra.
   - Succinum.
   - Pix montan.
   - Sulphur.

V. SEMIMETALLA.

1. FLUIDA.
   - Hydrargyrum.
2. SOLIDA.
   - Antimonium.
   - Zincum.
   - Bismuthum.
   - Arſenicum.

VI. METALLA.

1. NOBILIA.
   - Aurum.
   - Argentum.
2. IGNOBILIA.
   - Cuprum.
   - Ferrum.
   - Stannum.
   - Plumbum.

VII. PETREFACTA.

1. SANGUINEORUM.
   - Zoolithus.
   - Ornitholithus.
   - Ichthyolithus.
2. INSECTORUM.
   - Entomolithus.
   - Gammarolithus.
   - Echinites.
   - Encrinus.
   - Caput medusae.
3. TESTACEORUM.
   - Tubulites ſimplex.
   - — polythalamius.
   - Cochlites.
   - — polythalamius.
   - Conchites.
4. VEGETABILIUM.
   - Stelechites.
   - Lithoxylum.
   - Lithobiblion.
   - Carpolithus.
   - Phytolithus.
5. MARINORUM.
   - Corallites.
   - Porites.
   - Fungites.

I. TER-

Humum ex vegetabili vel animali ortam ſenſim in Argillam tranſire, (quod eget demonſtratione) n. 6.
Saxum omne chalybe percuſſum ſcintillas dare n. 13.
Pumicem vulcani progeniem non eſſe n. 14.
Atramentarius lapis e vitriolo eroſo provenit n. 24.
Cobaltum conjungitur genere cum Arſenico n. 30.
Ferrum nativum verum nunquam exſtitit n. 34.
Linnaeus certe omnium primus, ſecundum leges ſyſtematicas, in claſſes et ordines redigere Mineralogiam tentavit. *Praef.*
Saxum dividit inter 3 diverſiſſima genera, imo ordines; in Vitreſcens, Gypſeum, Alcalinum.

I. TERRAE.

1. DISSOLUBILES.
   - Argilla.
   - Marga.
   - Smectis.
   - Morachtus.
   - Tripela.
2. INDISSOLUBILES.
   - Creta.
   - Lithomarga.
   - Arena.

II. LAPIDES.

1. LAMELLOSI.
   - Spatum.
   - Mica.
   - Talcum.
2. FILAMENTOSI.
   - Amianthus.
   - Asbestus.
   - Inolithus.
3. SOLIDI.
   - Silex.
   - Quartzum.
   - Calcareus.
   - Gypseus.
   - Fissilis.
   - Smectis.
4. GRANULATI.
   - Arenarius.
   - Jaspis.

III. SALIA.

1. ALCALIA.
   - Alcali fixum.
   - Alcali volatile.
2. ACIDA.
   - Acid. vitriolicum.
   - — nitrosum.
   - — muriaticum.
3. MEDIA.
   - Muria.
   - Natrum.
   - Nitrum.
   - Ammoniacum.
4. STYPTICA.
   - Alumen.
   - Vitriolum.

IV. INFLAMMABILIA.

1. GENUINA.
   - Bitumen.
   - Sulphur.
2. SPURIA.
   - Humus.

V. SEMIMETALLA.

1. nonMALLEABILIA.
   - Wismuthum.
   - Cobaltum.
   - Arsenicum.
   - Antimonium.
2. SUBMALLEABILIA.
   - Zincum.
3. FLUIDA.
   - Mercurius.

VI. METALLA.

1. FLEXILIA.
   - Plumbum.
   - Stannum.
2. DURA.
   - Cuprum.
   - Ferrum.
3. FIXA.
   - Argentum.
   - Aurum.

VII. HETEROMORPHA.

1. PETREFACTA VERA.
   - Anthropolithus.
   - Zoolithus.
   - Ornitholithus.
   - Ichthyolithus.
   - Amphibiolithus.
   - Entomolithus.
   - Helmintholithus.
   - Zoophytolithus.
   - Conchyliolithus.
   - Coralliolithus.
   - Phytolithus.
2. PETREFACTA SPURIA.
   - Typolithus.
   - Metrolithus.
   - Incrustatum.
   - Induratum.
   - Terrefactum.
3. FIGURATA.
   - Lithomorphus.
   - Lithoglyphus.

I. METALLA.

1. NOBILIA.
   Aurum.
   Argentum.
2. IGNOBILIA.
   Cuprum.
   Ferrum.
   Stannum.
   Plumbum.

II. SEMIMETALLA.

Argentum vivum.
Antimonium.
Vismuthum.
Zincum.
Arsenicum.

III. PHLOGISTICA

1. FLUIDA.
   Bitumen.
2. DURA.
   Lithanthrax.
3. MINERALISATA.
   Sulphur.

IV. SALIA.

1. ACIDA.
   Vitriolum.
   Alumen.
2. ALCALIA.
   Fixa.
   Volatilia.
3. MEDIA.
   Muria.
   Nitrum.
   Borax.
   Ammoniacum.

V. PETREFACTA.

1. ANIMALIA.
   Terrestria.
   Aquatica.
2. PLANTAE.
   Terrestres.
   Marinae.
3. OBSCURA.
   Belemnites.
   Hysterites.
   Judaicus.
   Asteria.
   Bufonites.
   Oolithus.
4. FIGURATA.
   Aetites.
5. CRYSTALLI.
   Quartzosi.
   Gyplei.
   Spatosi.

V. TERRENA.

1. NOBILES.
   Adamas.
   Sapphirus.
   Smaragdus.
   Amethystus.
   Topazius.
   Turcois.
   Opalus.
   Chrysolithus.
   Hyacinthus.
2. SEMINOBILES.
   Crystallus.
   Carneolus.
   Achates.
   Chalcedonius.
   Onyx.
   Sardonyx.
   Malachites.
   Lazuli.
3. APYRI ignobiles.
   Talcum.
   Mica.
   Molybdaena.
   Vitrum molchow.
   Steatites.
   Corneus.
   Jaspis
   Asbestus.
4. CALCARII.
   Marmor.
   Gypsum.
   Spatum.
5. VITRESCENTES.
   Cos.
   Quartzum.
   Silex.
   Schistus.
   Serpentinus.
   Tripela.
   Pumex.
   Granites.
   Saxum.
   Argilla.
   Marga.
   Limus.
   Umbra.

I. TER-

Cobaltum speciem esse arsenici statuit.

I. TERRAE.

1. CALCAREAE.
   Purae.
   Vitriolaceae.
   Phlogilticae.
   Argillaceae.

2. SILICEAE.
   Adamas.
   Sapphirus.
   Topazius.
   Smaragdus.
   Quartzum.
   Silex.
   Jaſpis.

3. GRANATINAE.
   Granatus.
   Baſaltes.

4. ARGILLACEAE.
   Porcellana.
   Lithomarga.
   Bolus.
   Tripolitana.
   Argilla.

5. MICACEAE.
   Mica pura.
   Mica martialis.

6. FLUORES.
   Indurati.

7. ASBESTINAE.
   Asbeſtus.
   Amiantus.

8. ZEOLITHICAE.
   Zeol. purus.
   Zeol. metallicus.

9. MAGNESIAE.
   Magneſia terrea.
   Magneſia indurata.

II. SALIA.

1. ACIDA.
   Vitriolum.
   Muria.

2. ALCALINA.
   Fixa.
   Volatilia.

III. PHLOGISTICA.

Ambra.
Succinum.
Petroleum.
Sulphur.
Phlogiſtic. terreum.
— metallicum.

IV. METALLA.

1. PERFECTA.
   Aurum.
   Argentum.
   Platina.
   Stannum.
   Plumbum.
   Cuprum.
   Ferrum.

2. SEMIMETALLA.
   Hydrargyrum.
   Wismuthum.
   Zincum.
   Antimonium.
   Arſenicum.
   Cobaltum.
   Niccolum.

Syſtema oſt mere Metallurgicum, e principiis Chemicis petitum, proprium nec compilatum.

Excluduntur genera plura: *Cos*, *Schiſtus*, *Humus*, *Tophus*, *Stalactites*, *Aëtites*, *Calculus*, *Nitrum*. Appendici inſeruntur *Saxum*, *Pumex*, *Petrificata*.

Terras dari ſtatuit *Siliceam*, *Granatinam*, *Micaceam*, *Magneſiam*, *Zeolithicam*, *Chryſolampadis*.

Cryſtallos negat a Salibus oriri; figuras earum magis curioſas quam utiles judicat, quum in cryptis exſtruendis nullus numerat earum latera; Terras etiam poſſe aſſumere figuram cryſtallinam abſque ſale; dari cryſtalliſationes metallorum fuſione, ergo Cryſtallorum cauſam non a ſalibus.

Colores Gemmarum a Metallis originem ducere dubitat.

Calces exſtitiſſe credit ante vitarum et plantarum exiſtentiam.

Strata terrae negat conformia eſſe.

Definitiones characteriſticas inutiles judicat, ſufficere noſſe.

I. TER-

I. TERRAE.

1. ARGILLACEAE.
Argilla.
Bolus.
Limus.
Smectis.
Lithomarga.
Tripela.

2. CALCARIAE.
Creta.
Lac lunae.

3. SILICEAE.
Arena.

4. MARGACEAE.
Marga.

5. SELENITICAE.
Farina foſſilis.
Terra ſpatoſa.
Nihil foſſile.

6. TALCOSAE.
Terra talcoſa.

7. MICACEAE.
Mica ☉, ☽.
Vitr. ruſſicum.
Molybdaena.

8. INFLAMMABILES.
Sulphureae.
Bituminoſae.
Umbra.

9. SALINAE.
Vitriolicae.
Aluminoſae.
Nitroſae.
Muriaticae.

10. METALLICAE.
☉, ☽, ♄, ♃, ♀, ♂.
♂ mica.
Ochra ♂, ♀.
Cadmia.
Cobolti ▽.
Arſenici ▽.
Mercurialis. ▽.

11. HUMUS.
Ruralis ▽.

II. LAPIDES.

1. ARGILLACEI.
Steatites.
Nephriticus.
Serpentinus.

2. CALCAREI.
Calcarius L.
Suillus L.
Stephani L.
Marmor.
Quadrum.
Armenius.

3. MARGACEI.
Dendrites.
Gypſeus.
Tophus.

4. SELENITICI.
Gypſum.
Alabaſtrum.

5. PYROMACHI.
Cos.
Silex.
Corneus.
Quartzum.

6. SCHISTOSI.
Argilloſi.
Calcarii.
Metallici.
Aluminoſi.

7. FOLIOSI.
Micacei.
Spatoſi.
Pſeudogalena.

8. PLUMOSI.
Amiantus.
Asbeſtus.

9. SALINI.
Atramentarius.
Aluminoſus.
Sal caeduum.

10. METALLICI.
☽, ♄, ♂, ♃, ♀, ♈.

11. FUSILES.
Pumex.
Zeolithus.

12. PETRAE.

13. NOVI.
Trip.

III. PETRIFICATA

1. ANIMALIA.
Anthropolithus.
Zoolithus.
Ornitholithus.
Entomolithus.
Ichthyolithus.
Helmintholithus.
Amphibiolithus.
Zoophytolithus.

2. PHYTOLITHA.
Phytotypolithus.
Lithoxylon.
Rhizolithus.
Lithocalamus.
Lithophyllum.
Carpolithus.

3. LITHOPHYTA.
Madrepora.
Millepora.
Tubipora.
Keratophyta.

4. LITHOTOMI.
Aëtites.
Variolithus.

5. PORI.
Tophus.
Stalactites.
Incruſtatum.

IV. SALIA.

1. STYPTICA.
Vitriolum.
Alumen.

2. FUSILIA.
Nitrum.
⊖ amarum.
Tincal.

3. INDURANDA.
Muria.

4. VOLATILIA.
Ammoniacum.
Arſenicum.

5. ALCALIA.
⊖ perſicum.
Aphronitrum.
⊖ cretae.

V. COMBUSTIBILIA.

1. SULPHURA.
Sulphur.

2. BITUMINOSA.
Bitumen.
Gagas.
Succinum.
Copal.
Ambra.
Lithanthrax.

3. SEVUM.

4. BALSAMUM.

VI. METALLA.

1. PERFECTA.
Aurum.
Argentum.
Plumbum.
Stannum.
Cuprum.
Ferrum.

2. SEMIMETALLA.
Zincum.
Vismutum.
Antimonium.
Cobaltum.
Mercurius vivus.
Platina.

Arſenicum ad ſalia refertur.

I. ME-

I. METALLA.

1. PERFECTA.

a. Fixiora.
- Aurum.
- Platina.
- Argentum.

b. minus fixa.
- Plumbum.
- Cuprum.
- Ferrum.
- Stannum.
- Zincum.

2. IMPERFECTA.

- Mercurius.
- Vismuthum.
- Niccolum.
- Arſenicum.
- Antimonium.
- Cobaltum.
- Magneſia.
- Molybdaena?
- Wolframum?

II. SALIA.

1. EX ACIDO ET METALLO CONFLATA.

- Vitriola vulgaria.
- Argentum comeum.
- Mercurius ſublimatus.
- Flos cobalti.
- Flos vismuthi.
- Pſeudogal. phoſphoreſc.
- Spatum plumbi.
- Ferrum aquar. mineral.

2. EX ACIDO ET ALCALI MINERALI CONFLATA.

- Muria.
- Sal Glauberi.
- Borax.

3. EX ACIDO ET ALCALI VEGETAB. CONFLATA.

- Nitrum.

4. EX ACIDO ET ALCALI VOLATILI CONFLATA.

- Ammoniacum.

5. EX ACIDO ET TERRIS CONFLATA.

- ⊖ amarum.
- Alumen.
- Sal cretae.
- Sal ſedativum.
- Gypſum.
- Spat. ponderoſum.
- Fluor mineralis.

6. EX ACIDO ET INFLAMMABILIBUS CONFLATA.

- Acidum vitr. nat. Sienenſe.
- Minerae arſenici.
- Sulphur.
- Succinum.
- Auripigmentum.
- Riſigallum.

7. ALCALIA.

- minerale.
- vegetab. aq. mineralium.

III. TERRAE.

1. *Simpliciores.*

a. Siliceae.

α. quartzoſae.
- Adamas.
- Rubinus.
- Sapphirus.
- Topazius.
- Beryllus.
- Smaragdus.
- Chryſolithus.
- Turmelinus.
- Hyacinthus.
- Granatus.
- Amethyſtus.
- Praſius.
- Morion.
- Cryſtallus.

Quartzum diaphanum.
Petref. quartzola.
Vitra vulcania.
β. corneae.
Nephriticus.
Chalcedonius.
Carneolus.
Onyx.
Sardonyx.
Oculus felis.
Sapis ophthalmius.
Achates.
Pyromachus.
Corneus.
Petrefacta.
Lavae corneum aemul.
γ. jaspideae.
Heliotropius.
Sil. aegyptius.
Jaſpis nigr.
Petrefact.
Lav. jaſp. aemul.
b. Aluminares.
Terr. alum. nativ.
Corium montan.
Suber montan.
Lithomarga.
Terr. porcellana.
Terra fiſtularia.
Bolus.
Terr. miracul. Saxon.
Terra fullon.
Argill. effervesc.
Umbra.
Rubrica.
Mica.
Schörl.
Cret. nigr.
Schiſt. pur.
Jaſp. immatur.
Petrefact. alum.
Lavae alum.
c. Muriaticae.
Tripela.
Cret. hiſpanic.
Cret. brianzon.
Steatites.
Serpentinus.
Ollaris.
Talcum.
Asbeſtus.
Pumex.
Lap. filtrar.
d. Calcariae.
α. Purae.
Agaric. mineral.
Creta.
Osteocolla.
Lap. travertin.
Calcarius.
Lumachella.
Marmor alb.
Spatum calcar.
Stalactit. calcar.
Petrefact. calcar.
β. Mixtae.
a. acidis.
Alabaſtrum.
Gypſum.
b. metallis.
Turcoſa.
Malachites.
Ferrum ſpatoſum.
Stann. ſpatoſum.
c. inflammabilibus.
Suillus.
Waſſerblende.
Marm. variegat.
2. Compoſitae.
a. bigenerae.
α. ex terra ſilicea et caluminari.
Opali.
Oculus mundi.
Chryſopras.
Spatum ſcintillans.
Quartzum pingue et opacum.
Jaſpis variegata.
Poudingſtone.
Porphyrius.
Granites.

Granites.
Gneiſſum.
Murckſtein.
Lapis ſtraterius.
Lap. filtr. ſpurius.
Lap. arenae vulg.
Areno vulgaris.
Argilla communis.
Brecciae nonnullae.
Lavae nonnullae.

β. ex terra ſilicea et muriatica.
Lapis amygdalinus.
Ophites.
Brecciae nonnull.
Lavae nonnullae.

γ. ex terra ſilicea et calcaria.
Lapis amygdal. nucl. calcariis.
Lapis lazuli.
Lapis piceus.

δ. ex terra aluminari et muriatica.
Peperino.
Caementum.
Terra puzeolana.
Lavae nonnullae.

ε. ex terra aluminari et calcaria.
Spatum ponderoſum.
Margae.
Ardeſia impura.

ζ. ex terra muriatica et calcaria.
Aſchengebirge.
Salzſtein.
Tophi thermarum.

b. trigenerae.

α. ex terra ſilicea, alumin. et muriatica.
Baſaltes.
Schiſti nonnulli.
Brecciae nonnullae.

β. ex terra ſilicea, alum. et calcar.
Zeolithus.
Fluor mineral.
Brecciae nonnull.
Lutum commune.

γ. ex terra ſilicea, muriatica et calcar.
Peperino di Marino.
Grünſtein.
Breccia rupeſtr. ciner.
Schiſti nonnulli.

γ. ex terra alumin. muriat. et calcar.
Trapezium.
Cos.
Schiſtus vetuſtus.
Brecciae nonnull.

ε. quadrigenerae, ex terra ſilicea, aluminari, muriatica et calcaria.
Porphyrellus.
Saxum metalliferum.
Brecciae nonnullae.
Humus.

IV. INFLAMMABILIA.

1. *Sulphura.*
2. *Petrolea.*
3. *Succina.*
4. *Bitumina.*

I. SALIA.

I. SALIA.

1. ACIDA.

vitriolicum.
nitroſum.
muriaticum.
fluoris mineral.
arſenici.
molybdaenae.
lapidis ponderoſi.
phoſphori.
boracis.
ſuccini.
aëreum.

2. ALCALIA.

minerale.
volatile.

3. NEUTRA.

Nitrum.
Sal digeſt. Sylv.
Sal Glauber.
Nitr. quadrangul.
Sal comminute.
Sal ſecret. Glaub.
Nitrum flammans.
Sal ammoniacum.
Borax
Alcalia atrata.

4. TERRESTRIA.

Spatum ponderoſ.
Spat. ponderoſ. muriat.
Gypſum.
Nitrum calcar.
Sal ammon. fixum.
Calx aërata.
Sal amarum.
Magneſia ſalit.
Magneſia nitrata.
Magneſia aërata.
Alumen.

5. METALLICA.

Vitriol. cupri.
Vitriol. ferri.
Ferrum aërat.
Vitriol. Zinci.
Vitriolum niccoli.
Magneſium ſalit.

6. TRIPLICIA.

Sal commun. magneſ. ſalit. inquinat.
Sal amar. vitriolo mart. inquinat.
Alumen vitriol. mart. impurum.
Alum. vitriol. cobalt. inquinat.
Vitriol. cupri ferreum.
Vitriol. ferri niccol. inquinat.
Vitriolum cupri ferreo et zincino inquin.

II. TERRAE.

1. PONDEROSA.

aërata.
vitriolata.
petroleo imbut. Lap. hepatic.

2. CALX.

aërata.
aërata, petrol. imb. Lap. ſuill.
fluorata. Flav.
ac. pecul. imb. Lap. ponder.
aërata magn. ſalit. inquin.
aërata argillac. inquin.
aërata ſiliceo inquin.
aërata argill. et ſilic. inquin.
aërata ferro et magn. inquin.

3. MAGNESIA.

aërata ſilic. adunat.
ſiliceo intim. adunat.
argillac. ſilic. et pyrit. adun.
argill. ſilic. pyrit. et petrol. adun.

4. ARGILLA.

ſiliceo adunata. Porcell.
ſilic. et mart. adunata.
ſiliceo et calcar. adunat.
ſiliceo et magneſ. adunat.
Sulphoris acid. et alc. veget. inquinata.
ſiliceo, pyritaceo et petrol. inquin.

filiceo infra ponder. dimid. et paux. calc. unit. Gemma.
filicea dimid. part. et paux. calc. aër. mixt. Schoerl.
filicei dimidiae parti et paux. calc. laxe unit. zeolithus.
filiceo copioso et magnes. unit. Mica.

5. SILICEA.
argill. et calc. parciss. Quartzum.
argillae adunat. Chalcedonius &c.
argill. valde martial. adun. martiali gravidata.
argill. et paux. calc. unit.
argill. et paux. magnes. adun.
magnes. calc. fluorat. et aërat. cupro ferroque calcinat. adunat. Chrysoprasus.

III. BITUMINA.

1. SULPHUR.
commune.
Plumbago.
Molybdaenum.
2. PETROLEUM.
3. ADAMAS.

IV. METALLA.

Aurum.
Platina.
Argentum.
Hydrargyrum.
Plumbum.
Cuprum.
Ferrum,
Stannum.
Vismutum.
Niccolum.
Arsenicum.
Cobaltum.
Zincum.
Antimonium.
Magnesium.

APPENDIX I.

Combinationes.

I. Duplices.
1. Salinicum.
Salino
terrestri.
bituminoso.
metallico.
2. terrestris, cum
terrestri,
bituminoso,
metallico.
3. bituminosi cum
bituminoso,
metallico.
4. metallici cum.
metallico.

II. Triplices.
1. Salini cum
terrestri et bituminoso,
terrestri et metallico.
bituminoso et metallico.
2. terrestris cum.
bituminoso et metallico.

III. Quadruplices.
Salini cum
terrestri, bituminoso et metallico.

APPENDIX II.

Petrefacta.
Calx salina sub form. organ.
Ferrum salinum l. f. o.
Calx aërata l. f. o.
Argilla l. f. o.
Terra silicea f. f. o.
Terra organica.
Petroleum corpora organica imbuens.
Argentum sub f. organ.
Hydrargyr. l. f. o.
Cuprum l. f. o.
Ferrum l. f. o.
Zincum l. f. o.

I. TERRAE.

1. CALX.

pura.
aërata.
Spatum.
pellucidum.
opacum.
Stalactites.
Tophus.
Incrustata.
Petrefacta.
Agaricus mineralis.
Creta.
Calcarius.
Oolithus.
Lapis portlandicus.
Schistus calcarius.
Marmor.
vitriolata, Gypsum.
Selenites.
Alabastrum.
fluorata. Fluor mineralis.
pellucidus.
opacus.
acido wolframi nupta.
Lapis ponderosus.
magnesiae nupta.
Spatum compositum.
Lapis Creuzenwaldensis.
Argillae mixta.
Marga.
Lapis travertinus.
terrae ponderosae mixta.
terrae siliceae mista.
Spatum stellatum.
Arenarius calcarius.
petroleo impraegnata.
Squillus.
pyritae mistus.
ferro junctus.
ferro et lapid. ponderoso mistus.
compositae.
ex meris calcareis.
ex calcareis et baryticis.
ex calcareis et muriaticis.
Marmor glandul. serpentin.
Pietra talchina.
Verde antico.
ex calcariis et argillis.
cum Schisto.
marmor campanum.
florentinum
cipolinum Rom.
Gniotte.
Amygdalites.
cum mica.
Cipolinum Autun.
Calcarius micaceus.
ex calcariis et siliceis.
ex calcariis et quartzo.
Quartzo et Puddingst. calcareum.
Calcareus cum venis quartzi
ex calcariis et lavis.
Civerchina.
Marmor cum venis lavae.
ex calcariis et pluribus aliis.
Quartzo spat. scint. et mica calce connexa.
Calcar. cum ven. schoerl. et mic.

2. BARYTES.

aërata.
vitriolata.
fluorata.
acido wolframi nupta.
terrae siliceae ferroque mixta.
terrae siliceae, et petrol. mixta.
Lapis hepaticus.

3. MAGNESIA.

aërata.
pauciss imae terrae peregrinae mista.
siliceae. Spuma maris.
calcariae et ferro.
argillae, talco et ferro.
quadruplo terrae siliceae et pauciss. argill.

Steati-

Steatites.
Lapis faponarius.
Ollaris.
terrae filiceae, calcar. et pauciſſ. argill. et ferro.
Amiantus.
Suber montanum.
terrae filiceae, calcariae, ponderoſae, argillae et ferro.
Amiantus.
pura
aequali filiceae fere, $\frac{1}{3}$ arg. $\frac{1}{3}$ aq. $\frac{1}{10}$ - $\frac{1}{7}$ ferr.
Serpentinus.
duplo filiceae, et aequal. fere argill.
Talcum.
Vitr. moſcoviticum.
fluorata.
acido wolframi nupta.
compoſita.
ex lapidibus muriaticis meris.
Steatites cum talco.
Serpentin. cum ven. aut glandul. ſteatit.
ex lapid. muriat. et calcar.
ex lapid. muriat. et ponderoſ.
ex lapid. muriat. et argillis.
Steatit. c. arg. indurat.
Steatit. c. ſchiſto.
Serpentin. c. ſchiſto.
Saponar. cum mica.
ex muriat. et filiceis.

4. ARGILLA.
acido aereo ſaturata.
Lac lunae.
acido aëreo impraegnata.
Argilla,
fuſibilis.
apyra.
Marga.
fulloni a
fiſtula .a.

porcellana.
Lutum.
Terra laterum.
Bolus.
vulcania.
puteolana.
Caementum.
Tufa.
Cineres vulcan.
Tripela.
acido vitrioli ſaturata.
alum. embryonat.
acido ſalis ſaturata.
paulo majori porti filic. minori magneſiae et minori adhuc calc. ferr. nupta.
Mica pura.
Schiſti.
purpureus.
purpuraſcens.
Ardeſia.
pyritoſus.
bituminoſus.
argilla $\frac{3-4}{16}$ filic. terr. et paux. ferri miſta.
Schiſtus argillaceus.
Arenar. argillac.
Corneus.
Killas.
Toadſtone.
Zeolithus.
Lapis piceus.
Rubrica.
Argillae compoſitae.
ex mere argillaceis,
ex terr. argilloſ. et calcar.
Marmo nero antico.
ex terra argill. et ponderoſ.
ex terra argill. et magneſia.
ex terra argill. et filicea.
ex terra argill. et pluribus aliis.

5. SAL-

5. SILICEAE.
Quartzum.
Crystallus.
opacum.
Arena.
Pyromachus.
Petrosilex.
Jaspis.
Silex nobilis.
Gemmae.
Amethystus.
Chrysoprasus.
Lapis lazuli.
Lapis nephriticus.
Spatum scintillans.
Zeolithus filiceus.
Granatus vesavianus.
Granatus vulgaris.
Schoerl.
Schoerl. columnaris.
Turmalinus.
Basaltes.
Rocoleg. rag.
La cos.
Pumex.
Spatum ferrifemum muriat.
Cos turcica.
Rag. stone.
Arenarius.
Arena ferri calce cementum.
Compositae.
ex filiceis et siliceis.
ex siliceis et calcariis.
ex siliceis et baryticis.
ex siliceis et muriaticis.
ex siliceis et argillaceis.
ex siliceis et pluribus aliis.

II. SALIA.
1. ACIDA.
aëreum.
vitriolicum.
salis communis.
fluoris mineralis.
succini.
phosphori.
molybdaenae.
arsenici.
lapidis ponderosi.
2. ALCALIA.
vegetabile.
minerale.
volatile.

3. NEUTRA.
Tartarus vitriolatus.
Sal Glauberi.
Sal secretus Glauberi.
Selenites.
Sal amarum.
Alumen.
Minerae alumin.
Vitriolum ferri.
Vitriolum cupri.
Vitriolum zinci.
Vitriolum cobalti.
Vitriolum niccoli.
Vitriolum magnesiae.
Vitriolum argenti.
Vitriolum mercurii.
Vitriolum plumbi.
Nitrum vulgare.
Nitrum cupicum.
Nitrum calcarium.
Nitrum muriaticum.
Sal digestivum Sylv.
Sal culinare.
Sal ammoniac.
Terra ponderos. salit.
Sal ammon. fixum.
Sal. amar. muriatic.
Alumen muriatic.

Cuprum

Cuprum salitum.
Magnesia salita.
Hydrargyrum salitum.
Borax.

III. INFLAMMABILIA.

1. AEREA.

Aër inflammabilis.
Aër hepaticus.

2. LIQUIDA.

Naphtha.
Petroleum.
Maltha.

3. SOLIDA.

Asphaltum.
Sevum minerale.
Gagates.
Lithanthrax.
Geanthrax.
Turfa.
Succinum.
Ambra.
Copal.
Sulphur.

IV. METALLA.

1. PERFECTA.

Aurum.
Platina.
Argentum.
Hydrargyrum.

2. IMPERFECTA.

Cuprum.
Ferrum.
Stannum.
Plumbum.

3. SEMIMETALLA.

Zincum.
Antimonium.
Arsenicum.
Bismuthum.
Cobaltum.
Niccolum.
Magnesia nigra.
Wolframium.
Molybdaena.
Saturnites.

I. TERRAE.

1. SILICEAE.

Lapis diaboli.
Adamas.
Chryſoberyllus.
Circonius.
Hyacinthus.
Chryſolithus.
Granatus.
Rubinus.
Sapphirus.
Topazius.
Smaragdus.
Beryllus.
Scorlus.
Lapis thumenſis.
Quartzum.
Corneus.
Pyromachus.
Chalcedonius.
Lithoxylon.
Heliotropius.
Chryſoprasus.
Silex ſchiltoſus.
Obſidianus.
Catophthalmus.
Prehnites.
Zeolithus.
Lapis lazulus.

2. ARGILLAE.

Argilla pura.
Terra porcellana.
Argilla vulgaris.
Jaſpis.
Opalus.
Lapis piceus.
Spatum adamantinum.
Feldſpatum.
Schiſtus argilloſus.
Schiſtus inflammabilis.
Terra aluminis.
Schiſtus aluminaris.
Lapis aluminaris.
Nigrica.
Coticula.
A. tripolitana.
Mica.
Chlorites.
Chalcolithus.
Hornblenda.
Wacca.
Baſaltes.
Lava.
Pumex.
A. veronenſis.
Lithomarga.
Sapo montanus.
A. ochra.

3. TALCA.

Steatites.
Nephrites.
Terra fullonum.
Talcum plaſticum.
T. medicinale.
Serpentinus.
Talcum.
Asbeſtus.
Cyanites.
Actinotus.

4. CALCARIAE.

aëratae.
lactiformis.
Creta.
Marmor.
compactum.
lamellolum.
Stalactites.
Pilolithus.
Spatum ſchiſtaceum.
Spatum magneſiacum.
Suillus.
Marga.
Schiſtus margae. bitumin.

phoſpho-

phoſphoratae.
Apatites.
boraxatae.
Boracites.
fluoratae.
Fluor mineral.
vitriolatae.
Gypſum.
Selenites.

5. PONDEROSAE.
Witherites.
Spatum ponderoſum.

II. SALIA.

1. VITRIOLICA.
Vitriolum nativ.
Halotrichum.
Alumen butyraceum.
Salamur. nativ.

2. NITROSA.
Nitrum vulgare.

3. MURIATICA.
Sal commune.
Sal ammoniacum.

4. BORAX.

5. ALCALIA.
Alcali minerale nativ.

III. INFLAMMABILIA.

1. BITUMINA.
Naphtha.
Petroleum.
Aſphaltum.
Lithanthrax.
Spiſſexylon.
Succinum.
Meliedites.

2. SULPHURA.
Sulph. nativ. vulgare.
Sulph. nativ. vulcanium.

3. GRAPHITES.

IV. METALLA.

Platinum.
Aurum.
Hydrargyrum.
Argentum.
Cuprum.
Ferrum.
Plumbum.
Stannum.
Vismutum.
Zincum.
Antimonium.
Cobaltum.
Niccolum.
Magneſia.
Molybdaenum.
Arſenicum.
Scheelium.

TERMINI
Uſurpati ARTIS.

I. NOTARUM EXTERNARUM.

1. COLORIS.
- a. albi.
  - niveus.
  - rubeſcens.
  - flaveſcens.
  - cineraſcens.
  - argenteus.
  - vireſcens.
  - caeruleſcens.
  - lacteus.
  - ſtanneus.
- b. cinerei.
  - infumatus.
  - margaritaceus.
  - caeruleſcens.
  - vireſcens.
  - flaveſcens.
  - rubeſcens.
  - plumbeus.
  - chalybeus.
  - nigricans.
- c. nigri.
  - cineraſcens.
  - caeruleſcens.
  - vireſcens.
  - fuſceſcens.
  - ferreus.
  - aterrimus.
- d. caerulei.
  - indicus.
  - berolinenſis.
  - lazureus.
  - ſmaltinus.
  - violaceus.
  - lavendulaceus.
  - caeleſtis.
  - cineraſcens.
- e. viridis.
  - aeruginoſus.
  - thalaſſinus.
  - gramineus.
  - pomaceus.
  - porraceus.
  - olivaceus.
  - pſittacinus.
  - aſparaginus.
- f. flavi.
  - ſulphureus.
  - citreus.
  - aureus.
  - pyritaceus.
  - aurichalceus.
  - melleus.
  - ereus.
  - ſtramineus.
  - iſabellinus.
  - ochraceus.
  - vinaceus.
  - aurantius.
- g. rubri.
  - auroreus.
  - lateritius.
  - coccineus.
  - hyacinthinus.
  - ſanguineus.
  - cochenillinus.
  - cupreus.
  - cinnabarinus.
  - Karmeſinus.
  - perſicinus.
  - roſeus.
  - carneus.
  - obſcurus.
  - fuſceſcens.
- h. fuſci.
  - rubeſcens.
  - caryophyllinus.
  - flaveſcens.
  - tombacinus.
  - hepaticus.
  - nigricans.
- i. ſuperficialis.
  - puvoninus.
  - iridimus.
  - columbinus.
  - chalybeus.
- k. varii.
  - variabilis
  - pro ſitu ad lucem.

2. COHAESIONIS.
- a. Solida.
  - α. continua.
    - fragilia.
    - tenacia.
    - plaſtica.
    - ſubductilia.
    - ductilia.
    - rigida.
    - flexilia.
    - elaſtica.
    - molliſſima, ut unguis digiti veſtigia imprimat.
    - mollia, ut cultro rad. queant.
    - duriuſcula, cultro vix raſilia.
    - dura ad chalybem ſcintillantia.
    - duriſſima, limae reſiſtentia.

β. fria-

β. friabilia.
segregata.
coagmentata.
pulverulenta.
squamosa.
b. Fluida.
tenacia.
tenuia.
a. NITORIS.
inconspicua i. e.
splendore omni orba.
micantia.
nitidula.
nitida.
nitidissima.
nitore
vulgari.
vitreo.
cereo.
matris perlarum.
adamantino.
semimetallico.
speculari.
metallico.
obumbrante.
3. PELLUCIDITATIS.
Opaca.
Subopaca i. e. ad tenuiores modo margines pellucida.
diaphana.
semipellucida.
pellucida
hyalina leviſſime tincta.
5. TEXTURAE.
a. compactae
festucariae particulis
majoribus.
minoribus.
vitreae.
planae
conchaceae.
planioris.
concavioris.
perfectioris.
imperfectioris.
minutioris.
crassioris.
scoriaceae.
inaequalis.
granulatae.
minutim.
crassius.
uncinulatae.
terreae.
subtilioris.
crassioris.
b. fibrosae, fibris
tenerioribus.
crassioribus.
rectis.
curvis.
parallelis.
divergentibus
stellatis.
fasciculatis.
sparsis.
c. radiatae, radiis
latioribus.
angustioribus.
longioribus.
brevioribus.
rectis.
curvis.
parallelis.
divergentibus.
fasciculatis.
stellatis.
spinosis.
d. lamellosae, lamellis
rectis.
curvis.
indeterminate.
undulatim.
sphaerico-convexis.
frondosis.
parallelis.
divergentibus.
secantibus.
duplicíter.
tripliciter.
quadrupliciter.
sextupliciter.
e. schistosae, partibus
tenuioribus.
crassioribus.
rectis.
curvis.
indeterminate.
undulatim.
6. SUPERFICIEI.
pinguia.
macra.
frigida.
frigidiuscula.
tepida.
inaequalia.
laevia.
aspera (granulis minimis aequalibus.)
scabra.
foveolata foveolis
cubicis.
pyramidalibus.
tabulatis.
conicis.
sphaericis.
striata.
transversim.
longitudinaliter.
diagonaliter.
alternatim, (alternante striarum directione.)
decussatim.
plumosa (i. e. striis e media longitudinali oblique transversim exeurrentibus.)

7. PON-

7. PONDERIS.
ponderoſiſſima (i. e. pondere ſpecifico aquam ſexies et ultra ſuperantia.)
ponderoſa (i.e. aquam quater et ultra ſuperantia.)
leviuſcula (i.e aquam bis et paulo ultra ſuperantia)
levia, (aquam parum ſuperantia.)
natantia.

8. FIGURAE.
a. fragmentorum in quae foſſile ſecedit.
a. ſponte.
α. granulata, granulis craſſioribus.
ſubtilioribus.
majoribus.
minoribus.
rotundatis.
ſubiphaericis.
lentiformibus.
angulatis, angulis communibus.
elongatis.
majoribus.
β. cruſtoſa, cruſtis craſſioribus.
tenuioribus.
rectis.
angulatis.
ſphaericis.
concentricis.
conicis.
γ. bacillaria, bacillis craſſioribus.
tenuioribus.
rectis.
curvis.
b. mallei ictu.
α. regularis.
cubicae.
rhomboidalis.
trapezoideae.
pyramidalis.
dodecaëdriae.
β. irregularis.
indeterminatae, marginibus
obtuſis.
acutis.
feſtucariae.
diſcoideae.
cuneatae.
b. totius foſſilis.
a. minus regularis.
vulgaris, amorpha.
filiformis.
capillaris.
dentiformis.
denticulata.
reticulata.
arboreſcens.
fruticoſa.
ramoſa.
pectinata.
tubuloſa.
fiſtularis.
rotundata.
farta.
nucleo
mobili Aëtites.
fixo. Gaodes.
vacua.
botryoides.
ſphaerica.
ſphaeroides.
elliptica.
amygdalina.
reniformis.
tuberoſa.
membranacea.
ſpecularis.
foraminulenta.
celluloſa cellulis
ſimplicibus.
tetraëdris.
hexaëdris.
polyedris.
rotundis.
duplicibus.
ſpongioſa.
veſiculoſa.
eroſa.
perforata.
b. regularis. Cryſtalli
α. Tabulae.
tetraëdrae t. I. II. III. f. 17.
rectangulae.
obliquangulae.
pentaëdrae tab. I. II. III. f. 29.
hexaëdrae.
octaedrae.
aequilaterae.
inaequilaterae.
tenuioris.
craſſioris.
perfectae.
angulis in aciem terminatis
omnibus.
nonnullis.
ſparſae.
coagmentatae.
inordinatim.
decuſſatim.
in cellulas.
pyramides.
globulos.
lentes.
amygdalos.
acus.
ad latera adnatae.

β. Cubi

β. Cubi ſ. Teſſerae.
rectanguli ſ. veri.
obliquang. ſ. rhombi.
majoribus.
minoribus.
minimi.
lateribus planis.
concavis.
convexis.
altern. conv. et plan.
marginib. angulis. truncatis. omnibus. nonnullis.
ſuperficie terminali in aciem abeunte.
ſparſi.
incluſi.
connati.
decuſſatim.
aggregati
ſeriatim.
in globulos
uvae formam.
faſciculatim.
ſtellatim.
in pyramides.
ramos.
arbuſculos.
cellulas.
γ. Prismatis.
triedri.
tetraëdri.
pentaëdri.
hexaëdri.
octaëdri.
enneaëdri.
rectanguli.
obliquanguli.
aequilateri.
inaequilateri.
lateribus
anguſtioribus.
altern. terminat.
in planis.
convexis.
ventricoſis.
incurvis.
ſuperficie terminali
utraque } abeunte
alterutra } in
aciem.
pyramidem.
aequalis later. numeri.
minoris.
latioris.
tenuioris.
acicularis.
capillaris.
marginibus truncatis alternis omnibus.
ſparſi.
cohaerentis.
lateraliter.
baſi.
apice.
per medium transeund.
cum alio
aut aliis.
aggregat.
inordinatim.
ſtellatim.
faſciculatim.
ſeriatim.
graduatim.
pectinatim
in olivae formam.
amygdalae —
uvae —
renis —
globi —
pyramidis —
columnae —
prismatis —
aciculae formam.
bacillorum —
gemmarum —
δ. Pyramidis.
triedrae.
tetraëdrae.
hexaëdrae.
octaëdrae.
ſimplicis.
duplicis.
prismati ſuperimpoſitae.
inverſae.
rectae.
truncatae
apice.
marginibus
baſeos.
lateralibus.
lateribus
latioribus.
anguſtioribus.
acicularis.
capillaris.
aequalibus.
inaequalibus.
altern. majoribus.
planis.
convexis.
concavis.
intus cavae.
auctae altera pyramide
apice
alterutro
utroque
baſi communi.
ad latera.
ſolitariae.
ſparſae.
aggregatae.
inordinate.
ſeriatim.
graduatim.

diver-

divergendo
rotae in modum.
ſtellatim.
faſciculatim.
mergitis forma.
gemmae —
globi —
renis —
granorum —
bacillorum —
criſtae —
cellularum —
arbuſculae —
muſci —
ramorum —
fruticeti. —
reticulatim.
in columnas.
tabulam.
pyramidem.
cohaerentis.
latere.
apice.
medio.
geminae.
terginiinae.
plures.
ß. Lentis i. e. pyramidis obſcurae duplicis depreſſae: angulis corporeis obtuſiſſimis.
tetraedrae.
hexaedrae.
vulgaris.
ſellae in modum curvatae.
ſolidae.
intus cavae.
ſolitariae.
aggregatae in
rajae torma.
uvae —
globi —

granulorum forma.
cellularum —
inordinate.
connexae.
parallelae.
ζ. Dodecaëdri.
perfecti.
minus perfecti.
marginibus
truncatis.
in aciem terminatis.

9. LOCI, in quo, MODI quo occurrunt.
α. rupeſtria, quae integros montes, aut portionem praecipuam, ſtrata, rupes conſtituunt.
β. paraſitica.
libera
aliis incluſa
vaga
fruſtis majoribus.
rotundatis.
angulatis
acutangulis.
obtuſangulis.
granulis.
adhaerentia
corticis forma.
membranae —
bracteaarum —
granorum —
inhaerentia
ſparſim.
punctatim.
per venas.
glandulas.
fruſtula.
amorpha.
cryſtallina.
majora.
minora.
minima.
ſtrata.

10. COLORIS, quo inquinant alia corpora contactu.
ſcriptura.
tritura.
ejusdem cum foſſili ipſo coloris.
alieni.

11. SENSATIONIS, quam linguae imprimunt
adhaerent
inſipida.
ſapida, ſaporis
argillacei.
ſubdulcis.
ſtiptici.
amari.
lixivioſi.
ſalſi.
acris.

12. ODORIS, quem exhalant.
ſponte.
trita
per ſe
cum aliis.
calefacta.
prunis inſperſa.
alcalini.
empyreumatici.
bituminoſi.
ſulphurei.
arſenicalis.

13. SONI, quem edunt agitata.
cum aliis collidentia.
muta.
ſonora.
ſonitu campanae aemulo crepitantia.

II. NOTARUM PHYSICARUM.

attractoria, quae ferrum trahunt.
retractoria, quae a magnete trahuntur.
intractabilia, quae non trahuntur.
electrica, quae trita aut calefacta molecules minus ponderosas trahunt.
phosphorescentia, quae
- trita, } in tenebris lucem sparunt.
- solis radiis } in tenebris lucem sparunt.
- aut igni exposita } in tenebris lucem sparunt.
- aut prunis insperse } in tenebris lucem sparunt.

humescentia, quae sensim aquam imbibunt.
bibula, quae aquam avidius absorbent.
fatiscentia, quae sponte in aëre dilabuntur.
detonantia, quae prunis insperse detonant.
spumescentia, quae igni exposita spumescunt.
intumescentia, quae igni exposita intumescunt.
liquabilia, quae igni exposita liquantur.
vitrescentia, quae ignis vi
- sola
- cum aliis mixta in
  - vitrum abeunt.
    - pellucidum.
      - diaphanum.
      - opacum.
    - excolor.
      - tinctum.

calcinabilia, quae ignis vi cohaesione partium orbantur.
indurandа, quae igni exposita indurantur.
apyra, quae ignis fusorii vi maxima non liquuntur.

III. NOTARUM CHEMICARUM.

1. petitarum a mutatione, quam ignis infert.
   - α. volatilia, quae leni colore
     - semivolatilia, quae } in vapores abeunt.
       - prunis insperse } in vapores abeunt.
       - fixa, quae ne violento quidem igne } in vapores abeunt.
   - β. fumantia, quae igne
     - tractata fumum
     - scintillantia, quae igne } emittunt.
       - tractata scintillas } emittunt.
     - inflammabilia, quae igne tractata flammam
       - consueti } colorit.
       - alieni } colorit.
   - γ. variabilia, quae igni exposita mutant colores.
   - decrepitantia, quae igni exposita crepitum edunt.

2. petitarum ab efficacia solventium.
   - α. effervescentia
     - facile et ilico.
     - demum, postquam rasa sunt; et lente.
     - cum aqua forti.
     - cum oleo vitrioli.
   - non effervescentia.
   - β. Solubilia.
     - facile.
     - difficulter.
     - caloris ope.
     - sine calore in
       - aqua.
       - olei.
       - alcalibus.
       - aqua forti.
       - aqua regis, quarum colorem mutat, vel non mutat.

tota.
pro parte.
ut abeant cum ſolvente
in cryſtallorum } ſpeciem
in gelatinae }
in neutram }
non ſolubilia.

γ. Solventia.
via humida.
via ſicca.
terras.
metalla.

Inſtrumenta Lithologi parata erunt primario:
Malleus, *Culter*, *Chalybs*, *Aqua fortis*, *Aqua regis*, *Lixivium cauſticum*, *Lixivium ſanguinis*, *Borax*, *Acidum oſſium*, *Alcali minerale*, *Gurgulio* ſ. Fiſtula flammi potens absque folle.

Signa ☉ Aurum.
☽ Argentum.
☽⊃ Platina.
♀ Cuprum.
♂ Ferrum.
♄ Plumbum.
♃ Stannum.
♁ Antimonium.
☿ Hydrargyrum.
W Wismutum.
ZZ Zincum.
ⅅ Magneſia.
Ⴔ Molybdaena.

Signa Wolframum.
Uranites.
Niccolum.
K Cobaltum.
Arſenicum.
Sulphur.
Vitriolum.
Nitrum.
Muria.
Alumen.
Aqua fortis.
Aqua regis.

Semi-

Semitae DEI in Abyssso.

SYSTEMA REGNI MINERALIS.

I. TERRAE.

A. SIMPLICIORES.

A. TALCOSAE.

a. pinguia.
1. Talcum.

b. macrae.
2. Serpentinus.
3. Asbeſtus.
4. Actinotus.
5. Hornblenda.

B. PONDEROSAE.

6. Barytis.
7. Croſſopetra.

C. CALCARIAE.

a. puriores.
8. Creta.
9. Tophus.
10. Spathum.
11. Schiſtolithus.
12. Inolithus.
13. Stalactites.
14. Piſolithus.
15. Marmor.

b. minus purae.

a. effervescentes.
16. Suillus.
17. Tremolites.
18. Stellaris.
19. Humus.
20. Marga.
21. Magneſiata.

b. non effervescentes.
22. Gypſum.
23. Hepaticus.
24. Lazurus.
25. Fluor.
26. Apatices.
27. Boracites.

D. ARGILLACEAE.

28. Aluminaris.
29. Argilla.
30. Puteolana.
31. Caementum.
32. Cariosus.
33. Ardeſia.
34. Baſaltes.
35. Lava.
36. Mica.
37. Opalus.
38. Zeolithus.
39. Scorlus.

E. SILICEAE.

a. fixae.

a. impurae.
40. Gemma.
41. Olivinus.
42. Feldſpatum.
43. Pyromachus.
44. Petroſilex.
45. Jaſpis.
46. Smiris.
47. Circonius.
48. Amarus.
49. Lydius.
50. Chlorogranatus.

b. puriores.
51. Arena.
52. Quartzum.
53. Chalcedonius.

b. volatiles.
54. Adamas.

F. ADAMANTINAE.

55. Adamantinus.

B. AGGREGATAE.

A. particulis magis minusve crystallinis, nullo visibili caemento intermedio cohaerentibus.

56. Granites.
57. Gneissum.

B. frusticulis heterogeneis massae alterius lapidis immersis.

58. Porphyrius.
59. Amygdalites.

C. fragmentis lapidum caementi ope conglutinatis.

60. Breccia.
61. Arenarius.

II. SALIA.

62. Natrum.
63. Borax.
64. Muria.
65. Nitrum.
66. Mirabile.
67. Amarum.
68. Alumen.
69. Vitriolum.

III. PHLOGISTA.

70. Turfa.
71. Bitumen.
72. Mellites.
73. Succinum.
74. Ambra.
75. Graphites.
76. Sulphur.

IV. METALLA.

77. Uranium.
78. Wolframium.
79. Magnesia.
80. Stibium.
81. Zincum.
82. Molybdaena.
83. Stannum.
84. Cobaltum.
85. Ferrum.
86. Arsenicum.
87. Cuprum.
88. Niccolum.
89. Wismutum.
90. Argentum.
91. Plumbum.
92. Hydrargyrum.
93. Aurum.
94. Platina.

Appendix.

V. LARVATA.

A. animalium.

A. Mammalium.

95. Anthropolithus.
96. Zoolithus.

B. Avium.

97. Ornitholithus.

C. Amphibiorum.

98. Amphibiolithus.

D. Piscium.

99. Ichthyolithus.

E. Insectorum.

100. Entomolitus.

F. Vermium.

101. Conchyliolithus.
102. Coralliolithus.

B. Vegetabilium.

103. Phytolithus.

I. LAPIDES e terris induratis compactis natae, in has iterum fatiſcentes, natura repugnante, dirimuntur ab his, cum iis potius in unam claſſem conjungendi, ſummae ignis violentiae reſiſtunt, ne hilum quidem eorum in vapores reſolventi, ſapore omnes odore plurimi orbi.

1. TALCOSAE (plurimae) molles et molliſſimae magneſiam albam potiſſimum continent, nulla unquam corporum vivorum veſtigia; in montibus primariis, magis adhuc in ſecundariis obviae, nonnullae quoque ſtrata et montium partes praecipuas conſtituentes, aliae potius parafiticae: Igne nec calcinantur, nec, niſi Hornblendam, et ipſum Actinotum Asbeſtumque ferriferum excoperis, facile liquantur, ſed indurantur.

2. PONDEROSAE terrae, gravitate ſpecifica prae reliquis eminentes facilius liquantur igne, non niſi parafiticae, neque unquam vivorum corporum veſtigia continentes molles et duriuſculae conflantur potiſſimum ex terra ponderoſa dicta.

3. CALCARIAE, aliae ex teſtaceis et coralliis natae, aliae primitivae, aliae rupeſtres, aliae parafiticae multae non raro corporum vivorum veſtigiis refertae, pauciſſimis exceptis, molliſſimae, molles et duriuſculae, igne evadunt magis poroſae; puriores omnes cum aqua forti effervelcunt, et fere totae ſolvuntur.

4. ARGILLACEAE aliae molliſſimae, plaſticae, linguae adhaerentes, humectatae ſibi proprium odorem ſpirantes, igne indurantur, ex durioribus fatiſcentibus non raro ortae animalium et vegetabilium veſtigia ſaepe impreſſa offerunt, aliae molles vel duriuſculae ignis vi liquantur potius, quam indurantur; harum plures rupeſtres, aliae, pauciores tamen, durae eandem ab igne ſubeunt mutationem.

5. SILICEAE durae et duriſſimae acidorum, ſi fluoris acidum excipias, vim eludunt, certe pro parte; aliae rupeſtres, aliae parafitae, illae non raro veſtigia corporum vivorum prae ſe ferentes.

6. ADAMANTINUS duriſſimus, parafiticus propriam ſibi in nullo alio foſſili hactenus detectam terram continet.

7. AGGREGATAE e quinque prioribus conflantur, et indolem partis dominantis ſequuntur.

II. SALIA,

Novam utique terrae ſimplicis ſpeciem conſtituere videtur, nuper in antro Sydney novae Hollandiae reperta plumbaginis micaeque miculis et arenae granulis miſta, a *Wedgewoodio* act. angl. vol. 80 p. 2. p. 306. deſcripta; reſiſtit illa quidem vitrioli et nitri acidis, quamvis fortiſſimis et bullientibus; ſolvitur autem ſalis culinaris acido, et conſtentius adhuc aqua regis,

ac

II. SALIA, ſapore, ſolubilitate in aqua ab omnibus aliis, ſpecie ſaporis, gradu ſolubilitatis inter ſe diſtinguuntur.

III. PHLOGISTA ſolubilitate in oleo, et fumo flammave, quam igni expoſita monſtrant grato vel ingrato, innocuo vel funeſto, ex colore vel tinctu dignoſcuntur.

IV. METALLA nitore, pondere ingenti, fluxu, quem in igne experiuntur ſibi proprio, ſolubilitate in acidis diſcernuntur.

V. LARVATA non foſſilia ſui generis, ſed ratione materiae, qua conſtant, ad praecedentes claſſes amandanda non differunt, niſi forma, quam corporibus alterius naturae regni debent.

CLAS-

ut tamen lenis calor iterum expellat; ex hac ſolutione non quidem per ſanguinis lixivium, verum per ſalia lixivioſa omnis generis, ex metaco quoque ſalis acido per ſimplicem aquam, lacteo ſemper colore, praecipitata, facile in igne fundenda; carbonum pulveri interrita, neque haec neque alia ſimplex et pura terra, quamvis ignis violentiae ſummae in vaſis ab omni metallica labe liberis expoſita in metallum, idque ſui generis coire viſa eſt.

Altera, uti quidem hactenus videtur, a reliquis diſtincta terra ſimplex latet in lapide friabili parum nitente diaphano, ex albedine in aſparagi virorem vergente, prope Strontian in Scotia reperto, diu pro barytide Witheringii habito; affinitate, quam cum aëre fixo alit, calore, quem uſta et aquae immerſa excitat, ſolutione quam ſubit, et facilima ad aëris acceſſum praecipitatione ponderoſae ſimilis; at inſons, minus ponderoſa aërem fixum igne facilius dimittens, quamvis difficilius, quam quidem calcaria, a qua etiam eo abludit, quod ſolutio in aqua forti facta, facillime cryſtallos tabulares exhibet, et charta illi intincta, ſiccata, et candelae accenſae admota cum flamma laete purpurea ardet. *Crawford* apud *Duncan* medical commentaries. Dec. II. Vol. 4. p. 436. et Memoir. of the ſociety of Manchester. Vol. 3. p. 599.

CLASSIS I.

TERRAE.

I. TALCOSAE.

1. TALCUM. Pingue attactu.
2. SERPENTINUS. Macer, textura feſtucaria, inconſpicuus.
3. ASBESTUS. Macer, fibroſus, inconſpicuus.
4. ACTINOTUS. Macer, nitens.
5. HORNBLENDA. Macra, lamelloſa, atra.

II. PONDEROSAE.

6. BARYTIS. Acido vitrioli bulliente ſolubilis.
7. CROSSOPETRA. Acido vitrioli non tota ſolubilis.

III. CALCARIAE.

8. CRETA. Inquinans.
9. TOPHUS. Poroſus, ex aqua praecipitatus.
10. SPATUM. Lamellatum, vi in fragmenta rhombea ditcedens.
11. SCHISTOSPATHUM. Undulato-ſchiſtoſum.
12. INOLITHUS. Fibroſus, aqua forti totus cum effervescentia ſolubilis.
13. STALACTITES. In aëre ex aqua praecipitatus.
14. PISOLITHUS. Ex globulis conflatus.
15. MARMOR. Compactum aut granulatum.
16. SUILLUS. Tritura toetens.
17. TREMOLITES. Radiatus, aqua forti ex parte ſolubilis.
18. STELLARIS. Stellatim fibroſus, igne facile liquandus.
19. HUMUS. Friabilis, exſiccatione expallescens.
20. MARGA. Igne indurescens, paulo fortiori vitrescens.
21. MAGNESIATA. Igne nigrescens.
22. GYPSUM. Calcinatum cum aqua in aëre indurescens.
23. HEPATICUS. Tritura aut igne hepar ſulphuris ſpirans.
24. LAZURUS. Duriuſculus opacus, colore caeruleo ab inſperſis acidis non alterabili.
25. FLUOR. A vitrioli acido calente infuſo aërem acidum vitrum corrodentem dimittens.
26. APATITES. Prunis inſperſus lucem eximiam virescentem ſpargens, igne non facile liquabilis.
27. MORACITES. Cubicus, durus.

IV. ARGILLACEAE.

28. ALUMINARIS. Macra, tota fere aqua forti solubilis.
29. ARGILLA. Pinguis attactu, plastica, igne indurescens.
30. PUTEOLANA. Friabilis, cum aqua et calce subacta ad aërem indurescens.
31. CAEMENTUM. Solidum, contusum cum aqua et calce subacta ad aërem indurescens.
32. CARIOSUS. Scaber, in aqua in pulverem dilabens.
33. ARDESIA. Fissilis, humectata argillam spirans.
34. BASALTES. Inconspicuus opacus, compactus, coloris obscuri, facile fatiscens, in vitrum nigrum igne abiens.
35. LAVA. Vulcani vel ignis subterranei vi nata.
36. MICA, squamosa.
37. OPALUS. Amorphus, compactus, igne vix liquabilis.
38. ZEOLITHUS. Igne facile cum ebullitione fluens, et dum in fluidum statum transit, lucem spargens.
39. SCORLUS. Igne fluens, nullum tamen lumen emittens.

V. SILICEAE.

40. GEMMA. Crystallina, dura et durissima, in tenebris lucens.
41. OLIVINUS. Facile fatiscens, in igne difficulter fluens.
42. FELDSPATUM. Lamellosum, igne facile in vitrum pellucidum abiens, facile fatiscens.
43. PYROMACHUS. Nec fatiscens, nec igne liquandus, fragmentis convexis.
44. PETROSILEX. Igne liquandus, diffractus festucas referens.
45. JASPIS. Opacus, igne colorem mutans, neque tamen liquabilis, fragmentis convexis.
46. SMIRIS. Amorphus, difficile liquabilis, durissimus.
47. CIRCONIUS. Ponderosus, intus nitidissimus, incurvolamellosus.
48. AMARUS. Tenax, viridis, diffractus festucas referens.
49. LYDIUS. Fissilis, opacus, coloris obscuri.
50. CHLOROGRANATUS. Viridis, crystallinus, igne facile liquabilis.
51. ARENA. Granula sicca, dura, scabra.
52. QUARTZUM. Apyrum, acidis, praeter fluoris acidum resistens, fragmentis angulatis.
53. CHALCEDONIUS. Apyrum, acidis resistens, fragmentis magis convexis.
54. ADAMAS. Durissimus, igne volatilis.

VI. ADAMANTINAE.

55. ADAMANTINUS. Apyrus, fixus, durus, lamelloſus.

VII. AGGREGATAE.

56. GRANITES, continuus.

57. GNEISSUM, fiſſile.

58. PORPHYRIUS, particulis cryſtallinis paſtae lapideae immerſis.

59. AMYGDALITES, glandulis rotundatis in maſſa lapidea nidulantibus.

60. BRECCIA. Fragmentis lapidum per caementum lapideum aut metallicum conglutinatis.

61. ARENARIUS. Granulis lapidum ſiliceorum per caementum lapideum aut metallicum conglutinatis.

I. TALCOSAE.

I. TALCUM.

I. TALCUM. Ex magnesia alba, terra silicea et phlogisto conflatum.
Molle, attactu pingue, polituram non admittens.
Igne indurandum, cum aqua forti non effervescens, oleum absorbens.

Spuma maris. Meerschaum. 1. T. album tenax ad aërem indurescens. *J. Beckmann commentat. Goetting.* 4. *p.* 47. *Wiegleb n. chem. Entd.* 8. *p.* 8. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 201. *n.* 5. Argilla (lithomarga) flavicans solidescens impalpabilis.
Brünnich in traduct. *Cronstedt mineralog.* §. 85. 1. 2. Meerschaum.
Habitat venis exilibus humo tectum in Natolia, Thracia, Graecia, Chersoneso taurica *et ipsa* America *septentrionali.*

fullonum. 2. T. tinctura tenax.
Hoffmann bergmaenn. Journ. 1789. 1. *p.* 157.
Habitat in Cornubia *et* Bedfordia Angliae, *in* Lusatia *et* Saxonia, *in hac prope* Rosswein *alta strata constituens, humo tecta, ex flavescente aut virescente cinereum, ex virescente album, viride aut carneum, fullonum usu celebre.*

porcellanum. 3. T. album viridi tinctum tenax igne paulo vehementiori in porcellanum abiens.
Guettard et Luvoisier act. Paris. pro 1778. *p.* 433. 434.
Habitat in Lotheringia, 30 *pedes profundis stratis* 7-8 *pedes altis, porcellanae parandae inserviturum.*

Chlorites. Sammterde. 4. T. friabile, squamosum viride humectatum argillam spirans, igne fortiori in scoriam nigram abiens.
Habitat in Helvetia *et* Sabaudia, *crystallo montanae creberrime inspersum.*

squamosum. 5. T. friabile squamosum apyrum.
Hoffmann bergmaenn. Journ. 1789. 1. *p.* 160.
Habitat prope Freybergam Saxoniae.

6. T.

radiatum. 6. T. argenteum, pinguis nitoris lamellis flexilibus ſtellatis.
Habitat in valle Tremola, *monti* S. Gotthardi *confini.*

cosmeticum. 7. T. ſubflexile diaphanum undulatim lamelloſum nitidum, in fragmenta diſcoidea diſcedens.
Syſt. nat. I. *p.* 156. *n.* 1. Talcum particulis impalpabilibus diaphanis molliuſculis convexis fiſſilibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 7. Mica (talcoſa) lamellis flexuoſis friabilibus virescenti-albidis diaphanis.
Cronſt. mineral. 95. *n.* 2. V. 1. Mica ſquamoſa martialis.
Wall. min. 127. *Syſt. mineral. p.* 374. *n.* 5. Talcum albicans, lamellis ſubpellucidis.
Woltersd. mineralog. 17. Talcum molliuſculum friabile virescens.
Dal. pharmac. 46. Talcum officinarum.
Talcum lamellis ſubdiaphanis flexilibus albis. *Carth. miner.* 15.
Habitat paraſiticum in regno Neapolitano, valle Tellina, Tyroli, Saxonia, Sileſia, Suecia, *ex dilute viridi argenteum, alias ex virescenti cinereum, viride, rubrum, flavum vel flavescens, aliquando arbuſcularum imaginibus pictum, uſu cosmetico, olim quoque medicato clarum.*

brianzonicum. 8. T. rigidum inconſpicuum ſcriptura inquinans minutiſſime lamelloſum.
Cronſt. miner. §. 80. Creta brianzonica.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 375. *n.* 10. Talcum ſolidum durius ſemipellucidum pictorium.
Cartheuſ. min. 15. Talcum ſubdiaphanum denſum albescens, lamellis minutiſſimis.
Habitat prope Brancon Galliae, *album vel viride, ſcriptorio et pictorio uſu totum.*

Smectis. 9. T. rigidum inconſpicuum tritura nitens, ſcriptura alba inquinans, diffractum feſtucas referens, ſubdiaphanum apyrum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 52. *n.* 4. Talcum ungue raſile, albo inquinans.
Wolt. min. 16. Smectis opacus mollis albicans.
Vog. miner. 100. Steatites, Lendites, Smectis, Creta cimolia.
Coſt. foſſil. 60. Argilla indurata virescens Morochtos.
α. *Steatites* ſolidior.
a. opacus. *Wall. ſyſt. miner.* I. *p.* 383. *n.* 3. Steatites opacus particulis inconſpicuis ſolidus durior pictorius.

Speckſtein. b. diaphanus.

Wall. ſyſt. min. I. *p.* 384. *n.* 4. Steatites particulis impalpabilibus mollis ſemipellucidus.

Cronſt. miner. §. 81. Argilla indurata particulis impalpabilibus ſolida.

S. β. *Steatites* mollior. *Cronſt. miner.* §. 80.

Spaniſche a. ſubdiaphanus.

Kreide. *Waller. ſyſt. miner.* I. *p.* 381. *n.* 2. Steatites particulis impalpabilibus mollis lubricus inquinans.

Seifenſtein. b. ſubopacus.

γ. *Steatites* cryſtallis hexaëdro priſmaticis in pyramidem hexaëdram terminatis. *Abich, Raepke et Beyer chem. Annal.* 1784. I. *p.* 430. 2. *p.* 447. *et* 1785. I. *p.* 266.

Habitat in Sina, Norwegia, Suecia, Cornubia, Saxonia, Franconia, *et baſaltae innidulans ad* Rheni ripas, *et prope* Goettingam, *album, ex viresſcente album, viride cinereum, flaveſcens, rubeſcens, non raro venis, quae ſaepe japonis veneti picturam mentiuntur, aut arbuſcularum imaginibus varium, ſtatuis, ſcutulis, vaſis, praeſertim igni exponendis, furnorumque partibus ignem violentum experturis eximie inſerviens, purgatorio, ſcriptorio, picturio, cuſmetico quoque uſu veniens.*

Ollaris. Topfſtein. 10. T. rigidum opacum inconſpicuum undulatim lamelloſum in fruſta diſcoidea diſcedens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 52. *n.* 5. Talcum opacum ſolidum ſubviresſcens, particulis ſubſquamoſis.

Wall. min. 133. Lapis lebetum.

Wall. ſyſt. min. I. *p.* 387. *n.* 7. Steatites opacus particulis micaceis mixtus ſolidus, calcinatione mica alba vel flava nitens.

Wolt. min. Smectis opacus duriuſculus variegatus.

Carth. min. 26. Smectis micaceus durus ex griſeo viresſcens.

Habitat in Ruſſia (*prope* Troizka,) Norwegia, Suecia, Sileſia, Saxonia, Thuringia, Franconia, Tyroli, Elba, *et potiſſimum in* Valle Tellina, *ejusque cum* Mediolanenſi Ducatu *confiniis, ſaepe alta ſtrata conſtituens, atque utplurimum micam argenteam inſperſam habens, ollis aliisque id genus vaſis, furnis, praeſertim fuſoriis, caminis, aedificiorum fundamentis agregie conducens, frequentiſſime ex viresſcente cinereum.*

Schisto- 11. T. nitidum subflexile lamellosum in tabulas fissile. *Storr.*
sum. *Alpenr.* 2. *p.* 285-289.
Talkschie- *Wall. miner. syst.* 1. *p.* 388. *n.* 8? Steatites particulis micaceis mixtus, mollis, lamellaris, pictorius, calcinatione mica alba vel flava nitens.
fer. *Habitat in* Suecia? Rhaetia, *album, virescente album, virescens, ex cinereo virescens, sanguineum aut obscure rubrum, tectis aptissimum.*

2. SERPENTINUS.

Ex magnesia alba, calce ferri, et terra silicea, conflatum, quibus frequenter terra aluminaris, rarius calcaria accedit.
Macer attactu, polituram admittens.
Igne indurandus, neque cum aqua forti effervescens, neque oleum absorbens.

Nephriti- 1. S. porraceus semipellucidus attactu pinguiusculus.
cus. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 53. *n.* 7. Talcum praepoliendum viride
Nieren- subdiaphanum, particulis subfibrosis.
stein. *Carth. miner.* 26. Smectis subtilis duriusculus viridis, fragmentis subfissilibus.
Wolt. min. 16. Smectis subdiaphanus durus viridis.
Wall. miner. 52. Gypsum viride semipellucidum fissile.
Wall. syst. miner. 1. *p.* 386. Steatites semipellucidus, particulis minoribus, solidus, colore eminentiori virideseens, durus polituram admittens.
Dal pharm. 52. *Vog. min.* 102. Lapis nephriticus.
Habitat ad Amazonum *fluvium* Americae, *ad montem* Altai Sibiriae, *in* Suecia, Saxonia, Bohemia, Silesia, *montibus* carpathicis et rhaeticis, *in oriente variis ornamentis atque utensilibus inserviens.*

genuinus. 2. S. opacus inconspicuus diffractus festucas referens igne dealSerpentin- bandus.
stein. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 52. *n.* 6. Talcum praepoliendum viridimaculatum opacum, particulis granulatis.

Wall.

Wall. min. 131. Ollaris solidus virescens maculosus, polituram admittens.
Wall. syst. mineral. 1. *p.* 385. *n.* 5. Steatites opacus particulis distinguendis solidus, coloribus eminentioribus maculosus, durus polituram admittens.
Wolt. min. 16. Smectis opacus duriusculus virescenti-maculatus.
Cost fossil. 266. Marmore-proseron obscure viride.
Worm. mus. 43. *Myl. saxon.* 1. *p.* 31. Marmor serpentinum Zeblizense.
Cronst. min. 76. Argilla indurata solida particulis majoribus
Vog. miner. 103. Lapis serpentinus.
Habitat in monte Tschircai Sibiriae, *in montibus* Dalecarlicis, Scoticis, Hercynicis, Saxonicis, Franconicis, Carpathicis, Stiriacis, Tyrolensibus, Italicis, *praesertim* Pedemontii, Genuae, Hetruriae, Elbae, *in quibus ampla strata constituit, vagus prope* Genevam, *frequentius maculis, striis, venis, punctis varius, quam unicolor, creberrime viridis, aut niger, rarius cinereus vel ruber, rarissime flavus, caeruleus vel albus, aedificiis, eorumque partibus elegantioribus, vasis varii generis, praecipue ignem violentum experturis inserviens.*

fissilis. 3. S. viridis in tabulas fissilis.
Chlorit-schiefer. *Habitat in* Norwegiae *montibus, matrix crystallorum ferri retractorii.*

crystallinus. 4. S. viridis, crystallos aciculares referens.
Habitat in Saxonia, Helvetia, Sabaudia *in superficie crystalli montanae.*

3. ASBESTUS. Macer, fibrosus, mollis, levis et natans igne fragilis, parasiticus.

Ex magnesia alba et terra silicea, utplurimum quoque aluminari conflatus, cui saepius calx ferri, rarius terra calcaria accedit.

* *fibris omnibus parallelis, fragmentis festucas referentibus.*

Amiantus. 1. A. natans, fibris tenerrimis separabilibus summopere flexilibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 1. Amiantus fibroſus, fibris ſeparabilibus flexilibus tenacibus.
Wall. min. 140. Amiantus fibris mollibus parallelis facile ſeparabilibus.
Cronſt. miner. 105. Byſſus.
F. L. *Brückmann theſes phyſicae ex hiſtoria curioſa lapidis του ἀσβεστου, ejusque praeparatorum &c. Brunsv.* 1727. 4.
Ciampini de incombuſtibili lino ſ. lapide amiantho ejusque filandi modo epiſtolaris diſſertatio. 1691. 4.
Habitat frequens in ſerpentino in montibus Ural Sibiriae, *in* Lapponia, Suecia, Saxonia, Franconia, Bohemia, Sileſia, Hungaria, Luſitania, *elegantiſſimus in* Candia, Cypro, Corſica, Pedemontio, Valle Tellina, *ſericei interdum nitoris, utplurimum albus, vel ex viresçente albus, rarius carneus, ochraceus aut viridis.*

maturus. 2. A. durior, fibris arctius cohaerentibus tenacibus ſeparabilibus. *Wall. ſyſt. min.* I. *p.* 395. *n.* 2.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 2. Amiantus (plumoſus) fibroſus, fibris ſeparabilibus flexilibus fragilibus pappoſis.
Cronſt. miner. §. 105. 2. Asbeſtus fibris parallelis martialis fragilior.
Habitat in Seucia, *in tomentum potius, quam in fila ſeparabilis, ferro ſcatens, hinc viresçens, et igne in ſcoriam nigram liquandus.*

fragilis. Glasamiant. 3. A. vitri nitore reſplendens, fibris ſeparabilibus fragillimis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 3. Amiantus fibroſus, fibris ſeparabilibus rigidis nitidis fragilibus.
Wall. ſyſt. min. I. *p.* 397. *n.* 4. Asbeſtus rigidus, fibris parallelis ſubtiliſſimis fragillimis.
Habitat in Sibiria *et* Suecia, *interdum aluminis plumoſi titulo in officinis venalis, intus ſumtum deleterium, extrinſecus olim membris paralyticis adſperſus, cinereus aut viresçens.*

vulgaris. 4. A. inconſpicuus fibris rigidis cohaerentibus fragmentis feſtucas longiores referentibus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 55. *n.* 4. Amiantus (immaturus) fibroſus, fibris connatis angulatis rigidis opacis.
Wall. mineral. 144. *Vog. min.* 171. Amiantus fibris parallelis durioribus non ſeparabilibus.
Wall. ſyſt. miner. I. *p.* 396. *n.* 3. Asbeſtus durus lignoſus, fibris parallelis arcte cohaerentibus non ſeparabilibus.

Habitat in Sibiria, Lapponia, Suecia, Sileſia, Saxonia, Franconia, Tyroli, *viridis vel cinereus, rarius in aureum inclinans.*

tortuoſus. 5. A. durior, fibris tortuoſis rigidis arctius connexis faſciculatis.

Syſt. nat. I. *p.* 157. *n.* 10. Talcum fibris rigidis faſciculatis intortis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 57. *n.* 10. Amiantus ſolidus, faſciculis fibrarum contortis rigidis.

Wall. miner. 145. Asbeſtus fibris faſciculatis e centro varie radiantibus.

Wall. ſyſt. miner. I. *p.* 398. *n.* 6. Asbeſtus ſolidus, fibris in faſciculos compactis duriſſimis, alio lapidum generi immixtis.

Habitat in Sueciae fodina Norbergenſi.

** *fibris invicatis, in fragmenta obtuſangula diſcedentes.*

Suber. Bergkork. 6. A. flexilis ſuber referens aquam cum ſtrepitu imbibens, linguae adhaerens.

Syſt. nat. I. *p.* 159. *n.* 3. Asbeſtus ſolidiuſculus flexilis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 56. *n.* 7. Amiantus corticoſus flexilis ſuberoſus.

Wall. min. 143. *et ſyſt. min. p.* 400. *Vog. min.* 172. Asbeſtus fibris flexilibus inordinate ſe intercuſſantibus leviſſimus.

Habitat in Sueciae *et* Saxoniae *fodinis, albus, cinereus, vireſcens, dilute flaveſcens.*

Lignum. Bergholz. 7. A. lignum referens textura et colore. *Hoffm. bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 393.

Habitat prope Clauſen *in* Tyroli.

Caro. Bergfleiſch. 8. A. flexilis natans lamellis craſſioribus.

Syſt. nat. I. *p.* 159. *n.* 1. Asbeſtus ſolidiuſculus fiſſilis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 56. *n.* 8. Amiantus corticoſus flexilis natans.

Wall. miner. 142. Amiantus fibris durioribus in lamellas craſſas compactis, ponderoſus.

Habitat in Sueciae *fodinis ferreis, agarici medullam aut corium equinum praeparatum facie vel textura referens, albicans; extima ſuperficia contexta ſaepius pilis tenuiſſimis,*

mis, breviſſimis, confertiſſimis, erectis, quibus ſuperinducta eſt membrana nigra inaequalis; habitus hornblendae, ſed mollities colorque diverſiſſima.

Aluta. 9. A. flexilis natans lamellis tenuioribus.
Bergloder. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 57. *n.* 9. Amiantus corticoſus, flexilis membranaceus natans.
Wall. min. 141. *et ſyſt. min.* I. *p.* 399. *n.* 7. Amiantus fibris mollioribus intertextis, in lamellas compactus levis. *Wall. min.* 141.
Veg. miner. 171. Aluta montana.
Habitat in Sibiria, Ruſſia, Suecia, Hungaria, Carinthia, Carniolia, Tyroli, Salzburgo, Valle Tellina, Gallia, *albus, cinereus, vel dilute flaveſcens.*

argentifer. 10. A. flexilis ex fuſceſcente ruber lamellis tenuioribus, argento larvato gravidus.
Bergzunder. *Lehmann phyſic. chem. Schrift. Berlin.* 1761. 8. *p.* 186.
Habitat in fodinis Hercyniae Clausthalenſibus, Carolina *et* Dorothea.

4. ACTINOTUS.

Ex magneſia alba, majore calcis ferreae copia, et plurima terra ſilicea conflatus.
Macer, nitens, rigidus, fragilis, paraſiticus, utplurimum viridis, *ſponte in fragmenta* granulata, vi in fragmenta indeterminata diſcedens.
Igne cum ebullitione in globulum pellucidum ſexcolorem liquandus.

fibroſus. 1. A. oparus mollis intus micans fibroſus: fibris divergentibus.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 163. *Karſten ibid. p.* 399.
Habitat cum pyrite in Saxoniae *fodinis* e. g. Catharina *prope* Raſchau, *vitrei nitoris, aliquando ex cineraſcente albus, vel ex vireſcente aut rubeſcente albus aut cinereus, attactu pinguiuſculus.*

2. A.

vulgaris. Strahlschoerl.

2. A. nitidus, duriusculus pellucidus vel diaphanus radians.
Karsten bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 400.
Cronst. miner. §. 74. Basaltes particulis fibrosis.
Wall. syst. miner. 1. *p.* 322. Basaltes radiis minimis, fibrosis nitidis compositus.

α) A. radiis parallelis.

β) A. radiis divergentibus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 56. Amiantus (radians) fibrosus, fibris concentratis divergentibus rigidis.
Vogel miner. 171. Asbestus fasciculatus.

a) radiis fasciculatis.

b) radiis stellatis. Stierosag.

γ) A. radiis sparsis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 54? Talcum (aceroſum) solidum, particulis aceroſis sparsis rigidis.
Cronst. miner. §. 105. 2? Asbestus fibris constans abruptis et conglutinatis.
Wall. miner. 145. *syst. min.* 1. *p.* 398? Asbestus fibris sparsis.
Vog. min. 171. Lapis aceroſus.

δ) A. pellucidus prismatibus hexaëdris elongatis compressis.

Habitat in Sueciae *fodinis ferriferis*, *in* Saxoniae *fodinis*, *in* Franconiae, Tyrolis *montibus*, *aliquando ex virescente albus*, *aut ex rubescente fuscus*, *facile frangendus*, *paulisper pinguiusculus attactu.*

vitreus.

3. A. vitrei nitoris semipellucidus duriusculus subfibrosus.
Karsten bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 401.

β) A. prismatibus elongatis hexaëdris in bacillos coadunatis.
Karst. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 401.

Habitat in montibus Salzburgensibus, *frequentius ex viridi albus in argenteum colorem vergens*, *radiis angustis aut fibris*, *interdum angulosis constans*, *fragillimus*, *et facillime diffringendus.*

5. HORNBLENDA.

Ex magnesia alba, aequali calcis ferreae, et fere aequali terrae calcariae copia conflata.

Mollis opaca, coloris utplurimum obscuri, scripturae inquinans, lamellosa, diffracta in fragmenta indeterminata discedens.

Igne cum ebullitione in globulum nigrum opacum liquanda.

vulgaris. 1. H. vix nitens in quavis directione diffracta obscuri coloris et lamellas radiosve monstrans.

Syst. nat. 1. *p.* 156 *n.* 2. XII. 3. *p.* 53. *n.* 9. Talcum (Corneus) solidum suberosum nigrum, superficie atra glabra, tritura albida.

Waller. miner. p. 240. Pseudogalena durior cinereo nigra tessularis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 359. Corneus facie spathosa striata.

Cronst. mineral. §. 88. Bolus indurata particulis squamosis.

Habitat potissimum tanquam pars variarum terrarum aggregatarum, ferri quoque calcibus induratis inhaerens rarius sola in schisti speciem concreta integra strata constituens, in Suecia, Burgundia, Saxonia, Lusatia, Bohemia, Carpathicis *montibus obscure viridis vel nigra raro prismatica, parum nitens, lamellis non raro incurvis, duplici via sub angulo obliquo utplurimum se secantibus, fragmentis, in quae sponte dissolvitur, creberrime granulatis, rarius incurvo-crustosis, in furnis ferri fusoriis egregii usus.*

labradori- 2. H. subopaca nitidula lamellis incurvis, diffractae superficie
ca. interna ex cupreo nigra. *Hoffmann bergm. Journ.* 1789. 1. *p.* 391.

Habitat vaga in insula S. Pauli *ad littora* Labrador Americae *borealis, fragmentis, in quae sponte secedit, incurvo crustosis; an distincta hujus generis species?*

3. H.

basaltina. 3. H. nitida duriuscula scriptura ex cinerascente alba inquinans, longitudinaliter diffracta lamellas rectas ostendens, prismata hexaedra et octaedra utrinque in aciem terminata utplurimum exilia referens.

Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 508.

Habitat in waccis, basaltis, lavis Europae, *firmissime innata; utrum certe hujus generis; an potius ad olivinum spectat?*

ORDO II.

An Blenda granatina et turmalina, fragmentis convexis ab aliis distans, quas Cl. Nose orograph. Briefe I. *p.* 121. *Basalti rhenano innidulantes vidit, distincta hujus aut scorli species; an varietas basaltinae?*

ORDO II.

TERRAE PONDEROSAE.

quae terram ponderosam largiorem continent.

6. BARYTIS. Ex terra ponderosa fere tota constans.

Ponderosa, parasitica, fragillima, macra, mollis.

Acido vitrioli forti bulliente tota solvenda, igne primum cohaesione partium orbanda, tum sine ebullitione liquanda.

* *aëre fixo impraegnatae, quem demum, si ignis vi liquantur, neque tunc omnem dimittunt, hinc effervescentes cum acidis.*

Witherin- 1. B. figurae communis, texturae aequabilis.
gii. *Withering. act. angl.* 74. 2. *p.* 293.
Sage apud la Metherie journ. de phys. 1788. *Apr. Dun.*
Habitat in Lancastria *prope* Anglezark, *in* Cambaia *prope* Asaph, *in* Scotia, *diaphana, virescens, frequentius alba, lamellosa, crebro terra calcaria, aut aluminari, calce ferrea aut baryte vitriolica inquinata.*

lamellosa. 2. B. lamellosa, figurae crystallinae, semipellucida exterius laevis, intus niteus.

α. prismatibus tetraëdris obliquangulis fasciculatis. *Bergman chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 388.

β. prismatibus hexaëdris, utrinque pyramide hexaëdra terminatis. *Walt. bergm. Journ.* 1790. 9. *p.* 225.

γ. tabulis tetraëdris obliquangulis: marginibus terminalibus obtusis in aciem exeuntibus, acutis truncatis. *Bendheins Schr. berl. Naturf.* 4. *p.* 396.

δ. pyranidibus hexaëdris duplicibus.

Habitat α) *in* Scotia *prope* Leadhills, β et δ) *in* Lancastria *prope* Anglezark, β) *in* Saxoniae *fodina* Freybergensi *ab* Isaaco *denominata, alba, diaphana.*

** Vi-

** *Vitrioli acido saturatae, hinc cum acidis non effervescentes, postquam inter prunas candefactae sunt, in tenebris lucentes.*

terrestris. Chaulk. 3. B. friabilis.
α. pulverulenta.
β. coagmentata.

Habitat in Angliae *fodinis plumbariis provinciarum* Stafford *et* Derby, *in* Saxoniae *fodinis quibusdam* Freybergensibus, *in foveolis tenacius cohaerentis nidulans, ex flavescente aut rubescente alba.*

compacta. 4. B. subopaca nitida, diffracta festucas referens: fragmentis indeterminatis acutangulis.

Habitat in Saxoniae *et* Angliae *fodinis, ex flavescente alba vel cinerea, dilutissime flava vel pallide carnea, figurae communis, reniformis aut hemisphaericae, intus micans, vel parum nitens, vel omnis nitoris expers, fractura rarissime terram referens.*

bononiensis. 5. B. diaphana nitida subfibrosa, diffracta in fragmenta subrhomboidea discedens.

Syst. nat. I. *p.* 182. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 66. *n.* 4. Stannum spati.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 6. Muria (phosphorea) lapidosa spatosa aggregata lenticularis centricoso-fissilis subeffervescens.

Dal. pharm. 48. *Worm. mus.* 46. *Vogel min.* 161. Lapis bononiensis.

Aldr. mus. 688. Lapis illuminabilis.

Bocc. nat. 224. Photphorus s. petra lucida bononiensis.

Act. Stockh. 1753. *Cronst. miner.* §. 18. *n.* 2. A. Spatum bononiense.

Waller. min. 50. Gypsum irregulare lamellosum, calcinatum in tenebris lucens.

Waller. syst. min. I. *p.* 162. Gypsum spathosum globosum semipellucidum.

Marsigl. dissert. epist. du fosforo minerale. 4. *Lips.* 1698.

Habitat prope Bononiam Haliae *vagas, fragmentis obtusangulis subrotundis superficie inaequalibus, colore fumum referens, secundum certas directiones fissus fibrosus, alias potius lamellatus, interdum sponte in fragmenta granulata discedens.*

6. B.

lamellata. 6. B. intus micans frondose lamellosa, fragmentis, in quae sponte secedit, crustosis: cruttis crassioribus lamellas sub angulo recto secantibus.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. I. *p.* 227.

Habitat in Saxoniae *et* Transilvaniae *fodinis nonnullis* Freybergensibus, *alba vel cinerea, dilutissime flavescens, aut ex fuscescente rubra, interdum forma lentium exilium aut tabularum tetraëdrarum in ovi, renis, sphaerae speciem aggregatarum, reniformis, aut cellulosa.*

vulgaris. 7. B. lamellosa diffracta in fragmenta rhomboidalia, sponte in crustosa convergentia discedens.

α) figurae communis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 161. Gypsum irregulare spathaceum gravissimum.

Cronst. mineral. §. 18. 2. B. Marmor metallicum opacum.

β) figurae crystallinae.

Cronst. mineral. §. 19. E. 2. Marmor metallicum druscum.

a) tabularum
  a) tetraëdrarum
    obliquangularum
    rectangularum.
    perfectarum.
    angulis obtusioribus
    facibus duabus terminalibus
    facibus omnibus terminalibus } in aciem
    facibus et angulis } terminatis.
    angulis truncatis
    connatarum
  in cellulas
    tabulas
    fasciculos
    amygdalos } aggregatarum.
    lentes
    globulos
  b) hexaëdrarum.
  c) octaëdrarum.
b) prismatum
  a) tetraëdrorum.
    rectangulorum.
    obliquangulorum.
    crassiorum.
    acicularium.
    capillarium.

perfectorum.
utrinque pyramide tetraëdra terminatorum.
faciebus terminalibus in aciem, rarius duplicem, terminatis.
sparsis
connatis.
parallele.
decussatim.
aggregatis
in fasciculos
— bacillos, *Stangenspat.*
v. Born Index foss. Prag. 8. 1. 1772. *p.* 34. Basaltes albus crystallis hexaëdro-prismaticis truncatis inordinatim aggregatis.
Ferber Briefe aus Waelschland über natürliche Merkwürdigkeiten dieses Landes. Prag. 1773. 8. *p.* 281. Stangenspat.
b) hexaëdrorum
perfectorum.
utrinque pyramide tetraëdra terminatorum.
utrinque in aciem terminatorum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 90. *fig.* 16. Natrum (crystatum) lapidosum spatosum decaëdrum prismaticum apice parallelo.
Mus. Tess. 26. *n.* 2. Natrum spatosum; crystallis truncatis apice compressis.
Amoenit. acad. 1. *p.* 474. *n.* 2. 3. 4. *t.* 16. *f.* 2. 4. Crystallus natriformis spatosa hyalina s. incarnata.
Cronst. min. §. 19. E. 2. A. Marmor metallicum drusicum cristatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 164. *n.* 9. c. Gypsum crystallisetum cristatum.
aciebus integris.
aciebus truncatis.
angulis terminalibus truncatis.
connatorum
superimpositorum.
adnatorum.
decussantium.
in cellulas.
solitariorum.
c) pyramidis.
duplicis tetraëdrae.
d) lentis.
tetraëdrae planae.

Habitat

Habitat, frequens metallorum, etiam nobilium, matrix, in Norwegiae, Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Bohemiae, Silesiae, Sueciae, Hungariae, Transilvaniae *fodinis, varius inconspicua, quam, in crystallis potissimum, nitida, nonnunquam nitidissima, superficie scabrâ; crystallorum laevi, utplurimum diaphana, in crystallis pellucida, varius semipellucida vel subopacâ, frequentissime nivea, argentea vel ex caerulescente, cinerascente, virescente, rubescente aut flavescente alba, crebro carnea, infumata, mellea, vinacea, varius olivacea, vel ex virescente aut flavescente cinerea, vel ex cinerascente nigra, rarissime caerulea, lamellis utplurimum rectis, interdum incurvis, fragmentis, in quae quasi sponte saepe discedit, crustosis: crustis nunc tenuioribus nunc crassioribus varius incurvis, quam rectis, parandis testis, in quibus argentum igne depuratur, idonea.*

stillatitia. 8. B. formae rotundatae, vel alia corpora obducens.

Habitat in Hercyniae *monte* Iberg, *ortu et forma externa stalactitae, reliquis dotibus barytidi vulgari similis.*

7. CROSSOPETRA.

Ex terra ponderosa, plurima silicea, pauca aluminari conflata.

Leviuscula, dura, parasitica, macra, crystallina.

Acido vitrioli etiam bulliente non tota solubilis, *igne difficilius liquanda.*

hercynica. 1. Cr. tabulis vel prismatibus tetraëdris rectangulis altero fine in aciem terminatis transverse striatis, binis secundum longitudinem cruciatim invicem secantibus.
Kreuzkrystalle.

Heyer chem. Ann. 1789. 1. *p.* 212. *et Beytr. zu den chem. Annal.* 2. *p.* 36.

Habitat spato calcario insidens in fodinis Hercynicis *prope* Andreasberg, *crystallis aggregatis minoribus, partim exilissimis, rarius pellucidis, quam diaphanis aut opacis, la-*

fleis, hyalinis, flavescentibus, ad chalybem non semper scintillans; in vitro tamen rimas agens, addita borace vel ossium acido igne cum ebullitione liquanda.

scotica. 2. Cr. tabulis vel prismatibus tetraëdris rectangulis altero fine in aciem exeuntibus non connexis. *Groschke Bergbauk.* I. *p.* 399.

Habitat in Scotiae *fodinis prope* Strontian, *crystallis quoque majoribus distincta.*

ORDO III.

ORDO III.

TERRAE CALCARIAE.

Ex terra calcaria potissimum conflatae.

8. CRETA. Ex terra calcarea et aëre fixo conflata, paucis peregrinis immistis.
Friabilis, cum acidis effervescens et tota fere in his solubilis.
Igne in calcem abiens, ne fortissimo quidem in vitrum.

conchacea. Muschelsand.

1. Cr. ex testaceis exilibus et exilissimis non cohaerentibus constans non inquinans, inconspicua.
Syst. nat. I. *p.* 206. Creta terrestris conchacea.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 206. Calx (conchacea) solubilis furfuracea.
Cronst. mineral. §. 281. 1. b. Humus conchacea.
Waller. miner. 7. *n.* 2. Humus animalis non terrifica.
Waller. syst. miner. I. *p.* 24. *n.* 8. b. Humus animalis conchacea.
Habitat in Helsingiae, Roslagiae, Hetruriae *maritimis*, *in* Saxonia *prope* Pirnam, Palatinatu Rhenano *prope* Alzei, Wirtembergia *prope* Heidenheim, *vix*, *nec semper humo tecta.*

granulata.

2. Cr. granulis rotundatis glaberrimis lacteis opacis non inquinantibus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 8. Calx (testacea) solubilis arenaceo-granulata rotundata glaberrima.
Habitat v. g. *ad* insulae Ascensionis *littora*, *testudini Mydae ad deponenda ova inserviens*, *ex testaceis et lithophytis a fluctibus maris*, *aut calcariis durioribus a fluviorum torrentibus comminutis*, *contritis*, *laevigatis nata.*

testacea.

3. Cr. ex testis testaceorum comminutis nata, inconspicua non inquinans.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 4. Calx (testacea) solubilis squamosa cinerea.
Habitat in Belgii, Angliae e. c. *maritimis.*

squamosa. 4. Cr. squamis pinguiusculis niveis nitidis inquinantibus.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. I. *p.* 359. Talcum terreum.
Habitat prope Geram Varilcorum.

pulverulenta. 5. Cr. pulverulenta inconspicua scabra inquinans.
Habitat v. g. *in* Anglia, *cretam scriptoriam, in regione* Romae, *omnem terrae superficiem tegens.*

farinacea. Bergmael. 6. Cr. natans laxe cohaerens inquinans: particulis subtilioribus.
Syst. nat. I. *p.* 206. Creta terrestris alba s. purpurascens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 2. Calx solubilis purpurea.
Waller miner. p 10. Creta fragilior et grossior rudis alba.
Waller. syst. miner. I. *p.* 26. *n* 2. Creta pulverulenta rudis.
Cronst. miner. § 5. I. 1. Creta pura pulverulenta.
Habitat in depressioribus, antris, ad radices montium calcariorum, *ex detritis horum et per aquam abductis particulis, vel fatiscente stalactite vulgari nata, utplurimum alba, rarius rufa, flava, viridis, cinerea, fusca, interdum in loco natali fluida, incrustandis parietibus hinc inde adhibita.*

scriptoria. Kreide. 7. Cr. solida scabra linguae parum adhaerens inconspicua opaca scriptura inquinans, fragmentis indeterminatis.
Syst. nat. I. *p.* 206. *Mus. Tessin. p.* 108. Creta subrupestris alba.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 206. *n.* 1. Calx (Creta) solubilis impalpabilis cohaerens.
Carth. miner. 9. Creta dura.
Waller. miner. 8. *syst. miner.* I. *p.* 15. *n.* 1. Creta cohaerens solida.
Cronst. miner. §. 6. Creda solida friabilis.
Cost. fossil. 77. Creta vulgaris.
Habitat in Daniae, Angliae, Galliae, *maritimis, integros colles constituens, echinorum et testaceorum vestigiis referta, rarius cinerea, quam alba, scriptorio et delineatorio aliisque usibus celebris.*

9. TOPHUS. Ex terra calcaria potissimum constans.
Ex aqua infra aquam praecipitatus.
Porosus, inconspicuus.

commu-nis. 1. T. in aquarum frigidarum per montes et strata calcaria dutarum fundum, delabens, figurae communis.
Syst. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3? *Mus. Tess.* 76. *n.* 4? *Schreb. lithol.* 94. Stalactites marmoreus solidus.
Wall. syst. min. 2. *p.* 389. *n.* 10? Stalactites calcareus solidus vel crustosus, figura incerta.
Cronst. miner. §. 12. 1. c. Stalactites figura incerta.
Habitat per omnem terrarum orbem, *nunc ad aërem indurandus, nunc fatiscens, aliorum atque aliorum colorum, prima saepius stratorum calcareorum materia, calci urendae, aedificiis struendis, mosaicae picturae fundamento sternendo (pietra travertina) inserviens.*

Osteocol-la. 2. T. calcarius subcylindricus perforatus. *Syst. nat.* I. *p.* 189. XII. 3. *p.* 189. *n.* 16. *Mus. Tessin.* 72. *n.* 2.
Vog. min. 258. Tophus margaceus cylindricus perforatus.
Gron. suppl. 16. *n.* 8. Tophus argillae ramosus et fistulosus.
Wolt. min. 43. *Baum. min.* I. *p.* 194. Stelechites radix petrificata, cortice arenaceo lapidescente.
Wall. min. 335. Petrificatum vegetabile radiis arborum.
Wall. syst. min. 2. *p.* 382. *n* 6. Stalactites calcarco arenosus circa radicem Vegetabilem concretus.
Act. angl. 1745. *p.* 378. *Act. berol. Cronst. min.* §. 283. b.
Dal. pharm. 43. Osteocolla.
Habitat in Silesia, Marchia, *principatu* Goettingensi, *longus, teretiusculus, congestus e terra calcaria, spongiosa inaequali albida, natus e materia calcaria, tenuissima, frequenter sabulo aut argillae mixta, et saepe variarum arborum, pini, quercus, fraxini, populi altius sepultis radicibus circumnata; radices hae tractu temporis, humidi affluxu cariosae, putrefactae, colliquescentes, excavatae largiuntur locum osteocollae, dum cavitates replentur aquis soluta et allata terra calcaria, ut omne cavum prorsus repleat; docent hoc ligni, corticis nervorumque contextus cellulosi, qui amplectuntur fossilis ramenta arctius.*
D. Gleditsch ep. 1747.
Olim a chirurgis in curandis ossium fracturis adhibitus.

incruſtans. 3. T. corpora vegetabilia et animalia quaſi cortice obducens eorumque figuram ſibi ſumens.

Rindenſtein. *Syſt. nat.* I. *p.* 191. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 76. *n.* 1. Stalactites cretaceus incruſtans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 183. *n.* 1. Stalactites vegetabilia incruſtans.

Gron. ſuppl. 55. *n.* 6. Stalactites argillae calcariae hypnum involvens.

Wall. min. 329. Porus aquae cruſtaceus circa alia corpora concretus.

Wall. ſyſt. miner. 2. *p* 380. *n.* 5. Stalactites calcareus cruſtaceus vel per ſe in canalibus vel circa alia corpora duriora concretus.

Carth. min. 23. Calcarius ex aqua generatus.

Habitat in Suecia, Germania &c. *ramulos, folia arborum, aculeos, muſcos, plantas alias potiſſimum aquaticas, ova, cancros, aves earumque nidos et partes varias obducens, et aërem arcendo contra putredinem muniens, ut certe multi, quos vocant ornitholithi, aſtacolithi, lithobiblia huc potius ſpectent.*

lebetum. Waſſerſtein. 4. T. lebetum, in quibus aqua coquitur parietibus internis adhaerens.

Syſt. nat. I. *p.* 32. *n.* 1. XII. 3. *p.* 188. *n.* 12. *Schreb. lithol.* 86. Tophus calcarius lebetum.

Wall. miner. 297. Porus aqueus aqua ſimplici generatus.

Wall. ſyſt. miner. 2. *p.* 392. *n.* 15. Tophus fuſibilis terreſtris, aqua ſimplici generatus.

Habitat in ahenis aliisque vaſis, *in quibus aqua coquitur, terram, quam aëris fixi interventu diſſolutam tenuerat, hoc per ignem fugato dimittens, in fontana aqua copioſius, quam in pluviali, rarius ab omni terra ſilicea liber.*

thermalis. 5. T. receptaculorum et canalium aquae thermalis fundum et parietes obducens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 13. Tophus calcarius granulatus.

Vand. diſſ. 18. Lapis in canalibus.

Habitat in thermis e. g. Carolinis, Wisbadenſibus *et aliis, ut ſaepe repleat canales, frequentius albus, quam tinctus, interdum eleganter pictus, nunc minus, nunc magis compactus, nonnunquam adeo, ut egregiam polituram admittat.*

P. Fr. *Uibelacker Syſtem der Carsbader Sinters &c. Erlang. fol. Ausg.* I-IV. 1781. 1782.

6. T.

Eremor. 6. T. lamelloſus: lamellis diaphanis.
Gerhard Mineralſ. p. 45. *n.* 1. Porus pulverulentus, lamellis amorphis.
Habitat in aquis *praeſertim* calidis, *terram calcariam continentibus, quarum ſuperficiei pelliculae ad inſtar innatat.*

teſtaceus. 7. T. e teſtarum fragmentis aggregatis conſtans nondum induratus.
Habitat paſſim in Anglia, Hiſpania, Gallia, Palatinatu rhenano, Wirtembergia, Gadibus *aedificiis ſtruendis inſerviens.*

10. SPATUM.

Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo, et aqua conſtans.
Lamelloſum, nitidum, paraſiticum, molle, leviuſculum, in fragmenta rhomboidea diſſiliens.
In igne crepitans.

* *figurae communis.*

opacum. 1. Sp. opacum vel ſubopacum.
Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 4. XII. 3. *p.* 49. *n.* 5. Spatum ſolubile ſubdiaphanum compactum.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 137. *n.* 1. Spathum rhomboidale opacum.
Cronſt. miner. §. 10. 2. *β.* Spathum calcareum rhomboidale opacum.
β) fragmentis irregularibus.
Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 7. XII. 3. *p.* 49. *n.* 7. Spatum (calcarium) ſolubile ſubopacum compactum, fragmentis ſubſquamoſis.
γ) nitore variabili.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 10. Spatum (fugax) ſolubile opacum ſecundum ſitum lucis fugax.
Habitat in Norwegia, Suecia, Germania, Helvetia, Hungaria, *γ*) *cruſtae lividae ad inſtar, cujus particulae omnes angulis ſuis unum latus ſpectent, in aliorum lapidum ſuperficie, ceterum frequentiſſime album, aliquando cinereum, caeruleſcens, vireſcens, flaveſcens, rubrum, nigricans.*

arenarium. 2. Sp. diaphanum, lamellis inordinatim congeſtis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 9. Spatum (confuſum) ſolubile ſubdiaphanum, rhombis confuſis.

Wall. min. 55. Spatum particulis diſperſis irregularibus.

Wall. ſyſt. min. 1. *p.* 138. *n.* 3. Spathum particulis diſperſis rhomboidalibus irregulariter congeſtis.

Habitat in Suecia *et* Saxonia, *album, griſeum, rubrum, fuſcum aut viride.*

pellucidum. 3. Sp. pellucidum.

α) hyalinum.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 1. XII. 3. *p.* 48. *n.* 1. Spatum (ſpeculare) ſolubile pellucidum; objectis ſimplicibus.

Waller. min. 56. *et ſyſt. min.* 1. *p.* 139. *n.* 4. a. Spathum pellucidum molle album.

Cronſt. miner. §. 10. 1. α. 2. 1. Spatum rhomboidale diaphanum non duplicans album.

Scheuchz. it. alp. p. 324. *et* 542. Androdamus Plinii.

β) tinctum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 6. Spatum ſolubile pellucidum coloratum.

Muſ. Teſſ. 16. *n.* 8. Spatum compactum pellucidum tinctum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 139. *n.* 4. b. c. d. e.

Cronſt. miner. §. 10. 1. α. 2. 2.

γ) objecta duplicans.

Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 2. XII. 3. *p.* 48. *n.* 2. Spatum ſolubile pellucidum objecta duplicans.

Cronſt. miner. §. 10. *n.* 1. α. 1. Spatum rhomboidale diaphanum objecta duplicans.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum objecta duplicans. *Carth. min.* 12.

Waller. miner. 57. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 140. *n.* 5. Spatum pellucidum objecta duplicans.

Woltersd. min. 19. Spatum alcalinum amorphum islandicum.

Er. Bar-

Spatum in cippis Romicis, recreſcere ex ipſius ſaxi litteris excavatis, memorabile eſt. It. gotl. 327.

Spati generationem videre eſt in Stalactita.

Spati particulae rhombeae probe diſtinguendae a cryſtallis; cryſtalli enim ſpatoſae diverſiſſima figura gaudent ab earum particulis rhombeis conſtitutivis.

Er. Bartholini experimenta cryſtalli islandici disdiaelaſtici, quibus mira et inſolita refractio detegitur. Hafn. 1669. 4. Cryſtallus islandicus.

Habitat in Ruſſiae, Lapponiae, Norwegiae, Sueciae, Saxoniae, Hercyniae, Helvetiae *montibus*, γ) *frequentius in* Islandia, β) *flavum flaveſcens, olivaceum, vireſcens, caeruleſcens, infumatum, nigricans, rarius rubrum aut venis pictum, interdum poſt calcinationem inter prunas peractam in tenebris lucens.*

*** *figurae peculiaris.*

cellulo-ſum. 4. Sp. ſuperficie in cellulas partita.
Habitat in Hungaria, Hercynia.

ſtalactiti-cum. 5. Sp. figurae ſubcylindricae.
β) Spatum batryoides.
γ) Spatum fruticuloſum.
Habitat v. g. *in* Bohemia, Hungaria.

globoſum. 6. Sp. figurae ſubgloboſae denſum.
Syſt. nat. I. *p.* 195. XII. 3. *p.* 179. *n.* 4. Aëtites (marmoreus) marmoreus, embryonibus fixis cryſtallinis Natri hyodontis.
It. cel. 136. *Act. Stockh.* 1740. *t.* 2. *f.* 18. *Muſ. Teſſ.* 80. *n.* 3. Pomum cryſtallinum.
Cronſt. miner. §. 11. b. 2. Spatum druſicum cryſtallis pyramidalibus concretis.
β) Spatum reniforme.
Habitat v. g. *in* Hungariae *et* Tranſilvaniae *fodinis*, Helvetia, Suecia *intus ſaepe ex cryſtallis prismaticis aut pyramidalibus ſtellatim convergentibus conflatum.*

inane. 7. Sp. ſubgloboſum: globis inanibus.
v. Born ind. foſſil. I. *p.* 9.
Habitat in fodina Hungariae Schemnizenſi a Chriſtina *denominata.*

*** *figurae cryſtallinae.*

bracteatum. 8. Sp. tabulis hexaëdris.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. l. m. *Born ind. foſſ.* I. *p.* 8. 2. *p.* 80. Spathum cryſtalliſatum lamelloſum.
β) tabulis ſuborbicularibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. γ. *Amoen. acad.* I. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 18. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa plana ſuborbicularis hexaëdra.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 80. Spathum cryſtalliſatum ſuborbiculare.

γ) tabulis ſparſis.

δ) tabulis imbricatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. δ. *Amoen. acad.* I. *p.* 480. *t.* 16. *f.* 19. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa plana trifariam imbricata.

ε) tabulis in ſeries aggregatis.

Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

ζ) tabulis in roſae formam aggregatis.

η) tabulis in cellulas aggregatis.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 8. Spatum calcarium figuratum lamelloſum: lamellis maeandriformibus.

ϑ) tabulis in prisma aggregatis.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 80. Spathum cryſtalliſatum lamelloſum album, lamellis diſtinctis in prisma aggregatis.

ι) tabulis in pyramidem aggregatis.

Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 256.

Habitat in Nericia Sueciae, Scotia, Hercynia, Saxonia, Boheinia, Hungaria, Tranſilvania, *rarius flaveſcens, melleum, carneum aut roſeum, quam album, nunc pellucidum, nunc diaphanum, nunc ſubopacum, colore, nitore, pelluciditatis gradu interdum matrem perlarum referens.*

cubicum. 9. Sp. cryſtallis perfecte cubicis aggregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 5? Muria (teſtarum) lapidoſa ſpatoſa aggregata ſparſa effervescens.

Wall. ſyſt. miner. I. *p.* 141. *n.* 6. a. Spathum cryſtalliſatum cubicum.

Habitat in Dalecarlia Sueciae, *in* Saxoniae *fodinis prope* Kamsdorf *et* Scharfenberg, *in* Temeſienſi *prope* Moldava, *cubis minutis, rarius mali perſicae flores colore aemulantibus, quam albis, interdum in uvae aut ſphaerae ſpeciem aggregatis.*

rhombeum. 10. Sp. cryſtallis aggregatis cubicis: faciebus obliquangulis. Fig. 22.

Syſt. nat. I. *p.* 164. *n.* 4. *t.* 8. *f.* 13. XII. 3. *p.* 100. *n.* 9. *Amoen. acad.* I. *p.* 481. *t.* 16. *f.* 21. *Schreb. lith.* 44. *Muſ. Teſſin.* 36. *n.* 7. Muria lapidoſa ſpatoſa ſolitario-rhombea fixa.

Carib-

Carth. min. 13. Spathum cryſtalliſatum, cryſtallis rhomboidalibus.

β) Spatum rhombeum: marginibus duobus obtuſis oppoſitis truncatis.
Karſten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 260.

γ) Spatum rhombeum: faciebus convexis.
Karſten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 259.

Habitat in Saxoniae, Thuringiae, Franconiae *fodinis, ut plurimum album.*

triedrum. 11. Sp. priſmatibus triedris pyramide triedra terminatis.
Gerh. Mineralſ. p. 47. Porus priſmaticus.
Habitat - - -

tetraëdrum. 12. Sp. priſmatibus tetraëdris. *v. Born ind. foſſ.* 1. *p.* 6. 8. 2. *p.* 78.
β) Spatum priſmatum faciebus alternis anguſtioribus.
γ) Spatum ſuperficie rugoſa.
δ) Spatum priſmatum faciebus terminalibus in aciem exeuntibus.
ε) Spatum priſmatibus utrinque pyramide tetraëdra terminatis.
Habitat in Sileſiae *fodinis prope* Schmotſeifen, Hungariae *fodinis prope* Schemnitz *et* Boinick, *in* Carniolicis *prope* Idriam, *ſtiriacis prope* Eiſenerz, *bohemicis prope* Joachimsthal, ſaxonicis *prope* Freyberg, ſcoticis *prope* Strontian, *nunc opacum, nunc pellucidum, frequentius album, quam rubeſcens aut vireſcens.*

priſmaticum. 13. Sp. priſmatibus perfectis hexaëdris. Fig. 5.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 5. Nitrum (truncatum) lapidoſum ſpatoſum octaëdrum, priſmate hexaëdro utrinque truncato.
Amoen. acad. 1. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 16. *Muſ. Teſſin.* 28. *n.* 4. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa utrinque truncata.
Cronſt. miner. §. 11. a. Cryſtalli ſpatoſi hexagoni truncati.
Wall. miner. 58. *f.* 5. Spatum cryſtalliſatum priſmaticum hexaëdrum truncatum.
Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 142. *n.* 6 f. Spathum cryſtalliſatum hexangulare priſmaticum oblique truncatum.
Wolt. miner. 19. Spatum alcalinum priſmaticum hexaëdrum utrinque truncatum.
β) Spatum priſmaticum, faciebus terminalibus convexis.
γ) Spatum faciebus terminalibus in aciem terminatis.
δ) Spatum priſmaticum: faciebus alternis anguſtioribus. Fig. 6.

Amoen.

Amoen. acad. I. *p.* 479. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa, priſmatis lateribus alternis anguſtioribus.

ε) Spatum priſmaticum: facicbus duabus oppoſitis reliquas longe ſuperantibus.

ζ) Spatum priſmaticum in igne lucem ſpargens.

Habitat in Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Hungariae, Derby Angliae, Norwegiae *liberum in humo prope* Bejonam Aquitaniae *fodinis*, ζ) *in* Arragonia *et* Valencia Hiſpaniae, *utplurimum album et frequenter pellucidum, cryſtallis*, δ) *interdum geminis, crebrius aggregatis ſparſim aut in ſeries, nonnunquam ita ut gradus ſcalae referant, majoribus vel tenuioribus.*

dodecaëdron. 14. Sp. priſmatibus hexaëdris utrinque pyramide triedra terminatis. Fig. 11.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 11. Natrum lapidoſum ſpatoſum dodecaëdrum priſmate hexaëdro, pyramidibus triedris: planis omnibus pentagonis.

Muſ. Teſſin. 26. *t.* 2. *f.* 5. Nitrum ſpatoſum cauleſcens, pyramidibus triedris lateribus pentagonis.

Scop. hydrarg. Cryſtallus ſpatoſa priſmatica ſuberecta pellucida vitrea.

Wall. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. 1. Spatum cryſtalliſatum dodecaëdrum.

β) Spatum pyramidum marginibus truncatis.

γ) Spatum pyramidum apicibus truncatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 6. Natrum (14edrum) lapidoſum ſpatoſum decateſſeraëdrum, priſmate triedro ſubhexagono, pyramidibus truncatis.

Amoen. acad. I. *p.* 479. *t.* 16. *f.* 17. Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa utrinque truncata triquetra: angulis omnibus planis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 143. *n.* 6. k. Spathum cryſtalliſatum tetradecaëdrum priſmaticum.

δ) Spatum pyramidum faciebus convexis.

ε) Spatum priſmate breviſſimo.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 5. *t.* 1. *f.* 2.

ζ) Spatum cryſtallis in globi faciem aggregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 191. *n.* 19. Tophus (ſpatoſus) ſpatoſus ſubrotundus tunicatus, marginibus ſerratis.

Muſ. Teſſin. 14. *n.* 1. Spatum orbiculatum tunicatum marginibus ſerratis.

Habitat in Palatinatus rhenani, Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Hungariae, Temeſiae, Tranſilvaniae, Angliae (Derby)

(Derby) *fodinis, utplurimum pellucidum, varius flavescens aut virescens, quam album, pyramidibus interdum depressis crystallis, nunc tenuioribus, nunc crassioribus, geminatim sibi adnatis, sub angulo recto se secantibus, aut in series, fasciculos, bacillos, globi, olivae, pyramidis formam aggregatis.*

octodecae-drum. 15. Sp. prismatibus hexaëdris utrinque pyramide hexaëdra terminatis.

β) Spatum prismatibus hexaëdris supra pyramide hexaëdra terminatis: pyramidis marginibus prima versus incurvis.
Ferber 3 *Briefe p.* 50.

γ) Spatum (cordatum) prismatibus hexaëdris pyramide hexaëdra terminatis, media sui parte inverse sibi oppositis.
Ferber 3 *Briefe p.* 50.

Habitat in Hercyniae *et* Angliae (Derby *et* Cumbriae) *fodinis, album, vel flavescens, pyramide terminali interdum altera triedra aucta.*

Hyodon. 16. Sp. pyramide duplici hexaëdra. Fig. 31.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 13. Natrum lapidosum marmoreo-spatosum obliquum dodecaëdrum, pyramide hexaëdra.
Amoen. ac. I. *p.* 480. *n* 22. Crystallus subnitriformis spatosa acaulis, pyramidibus aequalibus.
Mus. Tessin. 26. *n.* 1. *t.* 2. *f.* 7. *et* 28. *n.* 5. Nitrum irregulare spatosum acaule, pyramidibus trigonis: lateribus rhombeis carinatis: et Nitrum spatosum acaule utrinque pyramidatum: pyramide superiore subulata.
Wall. miner. 58. *n.* 3. Spatum crystallisatum sexangulare.
Waller. syst. miner. I. *p.* 141. *n.* 6. c. Spathum crystallisatum hexangulare pyramidale duplicatum.
Cronst. miner. §. 11. 1. b. 1. Crystalli spatosi pyramidales distincti.

β) pyramidibus cavis inanibus.
γ) pyramide utraque ad apicem altera triedra aucta.
δ) marginibus pyramidum obtusis.
ε) pyramide alterutra longiori.
Amoen. acad. I. *p.* 477. *t.* 16. *f.* 9. 10. *Mus. Tessin.* 28. *n.* 5. Crystallus nitriformis spatosa acaulis, pyramide superiore subulata.

ζ) crystallis in fasciculos aggregatis.
Amoen. acad. I. *t.* 16. *f.* 11. Crystallus nitriformis spatosa acaulis aggregata fasciculata decumbens.

Habitat

Habitat in Angliae (*potiſſimum* Derby,) Sueciae (*prope* Dannemora *et* Sahlberg,) Hercyniae, Salzburgi, Hungariae *fodinis*, *frequentius album*, *quam flaveſcens*, *nunc pellucidum*, *nunc opacum*, *cryſtallis ſaepe exilibus*, *rarius transverſim ſulcatis*, *interdum in ſeries ordinatis*, *aut in arbuſculas aggregatis.*

ſexangulare. 17. Sp. pyramide hexaëdra ſimplici.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 141. *n.* 6. b. Spathum cryſtalliſatum hexangulare pyramidale.

β) Spatum pyramide ad apicem altera triedra aucta.

γ) Spatum cryſtallis alia corpora aculeorum ad inſtar obſidentibus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 142. *n.* 6. d. Spathum cryſtalliſatum hexangulare pyramidale, ſuperficie aculeata.

Habitat in Sueciae (*prope* Dannemora,) Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Hungariae *fodinis*, *cryſtallis nunc majoribus nunc minoribus*, *nunc latioribus nunc anguſtioribus*, *interdum capillaribus*, *rarius inverſis*, *nonnunquam ſub angulo recto ſe ſecantibus*, *faſciculatim*, *ſtellatim*, *in bacilli*, *mergetis*, *arbuſculae*, *pyramidis hexaëdrae duplicis formam aggregatis.*

pentaëdrum. 18. Sp. pyramide pentaëdra ſimplici.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 6. Spatum calcarium cryſtalliſatum pellucidum album, cryſtallis pyramidatis pentagonis aggregatis.

Habitat in Hercynia, *album*, *pellucidum aggregatum.*

pentagonum. 19. Sp. pyramide pentaëdra duplici.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 6. 7.

Habitat in Hungaria *et* Comitatu Tyrolenſi, *nunc opacum*, *nunc pellucidum*, *utplurimum album*, *rarius aurorae colore conſpicuum*, *cryſtallis non raro inanibus: facicbus inaequalibus.*

pyramidale. 20. Sp. pyramide triedra duplici.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 5. 6. 2. *p.* 78.

β) Spatum baſeos communis angulis truncatis.

Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 258.

γ) Spatum cryſtallis inanibus.

Karſten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 262.

Habitat in Scotiae, Angliae, Hercyniae, Magdeburgi, Saxoniae, Tyrolis, Sileſiae, Hungariae *fodinis*, *nunc opacum*, *nunc pellucidum*, *frequentius album*, *quam cinereum*

reum aut alius coloris, pyramide utraque vel alterutra interdum elongata et acuta, varius diagonaliter ſtriata, cryſtallis utplurimum minutis, aut in ſeries, cellulas, roſae, globi, granorum ſpeciem digeſtis.

trigonum. 21. Sp. pyramide triedra ſimplici. Fig. 37.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 92. *n.* 12. Natrum (urinoſum) lapidoſum marmoreo-ſpatoſum erectum, pyramide triedra.
Wall. ſyſt. min. I. *p.* 142. *n.* 6. 9. Spatum cryſtalliſatum triangulare.
β) cryſtallis inanibus.
γ) pyramidis baſeos angulis truncatis.
δ) pyramidis apice excavato.
ε) pyramide ad apicem altera adhuc aucta.
ζ) cryſtallis imbricatim aggregatis.
Cryſtallus ſubnitriformis ſpatoſa aggregata trifariam imbricata. *Amoen. acad.* I. *p.* 478. *t.* 16. *f.* 14.
Nitrum ſpatoſum acaule, pyramide triquetra acute imbricata. *Muſ. Teſſ.* 28. *n.* 6.
Habitat in Sueciae (Sahlberg,) Angliae (Derby,) Hercyniae, Saxoniae, Luſatiae, Stiriae, Vicentiae, Hungariae, Temeſiae *fodinis, nunc opacum, nunc pellucidum, utplurimum album, rarius fuſceſcens aut flaveſcens, rariſſime olivaceum, cryſtallis frequentius minutis, nunc latioribus, nunc angiſtioribus, interdum capillaribus, nunc longioribus, nunc brevioribus, aliquando depreſſis, ſparſim vel imbricatim aggregatis, vel in renis aut granorum ſpeciem congeſtis.*

lenticulare. 22. Sp. cryſtallis lentis formam prae ſe ferentibus.
Muſ. Teſſin. 28. *t.* 2. *f.* 1. Natrum lenticulare acaulon.
Habitat in Hercyniae, Thuringiae, Saxoniae, Bohemiae *fodinis, utplurimum album, ſaepe pellucidum, aut nucleo lacteo per corticem diaphanum transluente conſpicuum, cryſtallis interdum cavis, frequenter hexaëdris; interdum ephippii in modum incurvis, ſparſim in cellulas, roſae aut granorum ſphaericorum formam aggregatis.*

granatinum. 23. Sp. dodecaëdrum ex pentagonis conflatum.
Gerh. Mineralſ. p. 49. *n.* 12. Porus granaticus.
Habitat in Angliae, Hercyniae, Saxoniae, Sileſiae, Carinthiae, Hungariae, Temeſiae *fodinis, utplurimum album, rarius flaveſcens, an mera cubici aut dodecaëdri varietas?*

chrysoli-thinum. 24. Sp. viride prismatibus hexaëdris, utrinque pyramide hexaedra terminatis. *Werner bergm. Journ.* 1790. 7. *p.* 74 &c. *Romé de l'Isle crystallogr. ed.* 2. *vol.* 2. *p.* 272. Chrysolithe, *Habitat in* Hispania *prope* Carboneira, *subdurum, cum aqua forti parum effervescens in fragmenta indeterminata dissiliens, prunis injectum non lucens, transversim fractum texturam conchaceam referens, ponderis specifici* 3098:1000, *crystallis minutis solitariis intus interdum cavis; an hujus generis?*

II. SCHISTOSPATUM.

Ex terra calcaria, plurimo aëre fixo et aqua constans, cum acidis effervescens.

Lamellosum: lamellis incurvis, parasiticum molle in fragmenta indeterminata dissiliens, leviusculum, attacta pinguiusculum.

In igne crepitans.

fissile. 1. Sch. album.

Syst. nat. I. *p.* 153. *n.* 1. XII. 3. *p.* 48. *n.* 3. Spatum solubile diaphanum fissile album.

Wall. min. 59. *et syst. miner.* I. *p.* 138. *n.* 2. Spatum lamellosum molle.

Carth. min. 12. Spatum informe molle diaphanum, lamellis minutissimis.

Cronst. miner. §. 10. 2. Spatum lamellosum.

β) Schistospatum lamellis undulatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 49. *n.* 4. *It. wgoth.* 131. Spatum (undatum) solubile lamellosum undulatum album.

Habitat rarius in Norwegiae (*prope* Königsberg *et* Eger) *et* Saxoniae (*prope* Schwarzenberg) *fodinis*, β) *in fabulo* Daliae suecicae *prope* Köpmanneficell, *fragile, formae communis, ex cinerascente aut rufescente album, nunc opacum, nunc subopacum, rarius diaphanum intus nitens, nitore externo pinguedinem referens.*

12. INO-

12. INOLITHUS. Ex terra calcaria aëre fixo et pauca aqua constans, aqua forti totus cum effervescentia solvendus.
Fibrosus, parasiticus, mollis, leviusculus, in fragmenta indeterminata acutangula dissiliens.

filamentosus. 1. I. fibris parallelis. *Gerh. Mineralf. p.* 52.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 2. Stirium (marmoreum) diaphanum solubile fibrosum.
It. scan. 121. Alabastrites.
Waller. syst. miner. I. *p.* 127. *n.* 6. a. Calcareus figuratus filamentosus.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 184 *n.* 8. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 5. Stalactites (stiriaceus) fibris transversis.
γ) *Vandell. diss.* 16. Tophus alter.
Habitat in Russia, Dalecarlia, Scania, Polonia, Marchia, Saxonia, Bohemia, γ) *in* thermis Aponi, *rarius pellucidus, quam diaphanus aut opacus, fibris nunc rectis nunc incurvis, nunc longioribus nunc brevioribus, nunc angustioribus nunc latioribus, ut radios fere dixeris, albus, interdum flavescens aut fuscescens, varius caeruleus, nonnunquam alia corpora quasi cortice obducens.*

aceroſus. 2. I. fibris fasciculatis. *Gerh. Mineralf. p.* 53. *n.* 3.
Habitat in Hungariae (Schemniz) *fodinis, albus, interdum flavescens, luteus, ex luteo fuscus, vel carneus.*

stellaris. 3. I. fibris stellatim divergentibus, formae communis.
Gerh. Mineralf. p. 52. *n.* 2. Inolithus radians.
Habitat in Marchiae *calcariis montibus*, Bohemiae *et frequens in* Hungariae *fodinis, albus, interdum flavescens aut cinereus.*

Flos ferri. 4. I. ramulosus, fibris stellatim divergentibus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 3. XII. 3. *p.* 183. *n.* 4. *Scop. hydrarg.* Stalactites marmoreus ramulosus.
Carth. mineral. 71. Ferrum mineralisatum ramosum album, ramis erectis acuminatis glabris nitentibus.

Waller. miner. 244. *n.* 1. Minera ferri alba germinans.
Waller. Syst. miner. 2. *p.* 388. *n.* 9. d. Stalagmites coralloideus.
Habitat, *quamvis ferri expers*, *aut certe inops*, *ferri mineris utplurimum insidens*, *potissimum in ferrifodinis* Heidenheimensibus Wirtembergiae, Eisenerzensibus Stiriae, Hüttenbergensibus Carinthiae, *etiam in* Schemnizensibus Hungariae, *utplurimum niveus*, *interdum flavescens*.

13. STALACTITES.

Ex terra calcaria, aëre fixo et aqua conflatus, ex aqua in aëre praecipitatus. Diaphanus, intus inconspicuus, in fragmenta indeterminata dissiliens, in crustas concentricas secedens. In aedificiis, inprimis subterraneis, et antris, potissimum calcariorum montium obvius.

Spatosus. **1.** St. pendulus intus lamellosus diaphanus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 5. XII. 3. *p.* 184. *n.* 7. *Mus. Tessin.* 78. *n.* 6. Stalactites marmorea spatosus solidus.
Cronst. miner. §. 12. 2 Stalactites solidus, particulis spatosis.
Carth. miner. 13. Spatum molle ex aqua deltillante generatum.
Habitat in antro Baumanni Hercyniae, Nebelloch Wirtembergiae, Adrianopoli, *prope* Rothomagum *in* Normannia &c. *varias formas indutus*.

Stiria. **2.** St. pendulus concentrico-crustosus.
Wall. miner. 329. Porus aquae stillatitius in aëre sub stillicidio concretus pendulus.
Wall. Syst. miner. 2 *p.* 386. *n.* 8. Stalactites calcareus stillatitius sub stillicidio concretus pendulus.
α) cylindricus.
a) inanis s. fistulosus,
b) solidus.

a) Pria-

a) Priapolithus. *Marcorelle act. Paris. peregr.* 7. *n.* 4. Calites, Phalloides. *Wall. syst. miner.* 2. *p.* 601. *n.* 1. f.
b) Stalactites fungiformis. *Wall. syst. min.* 2. *p.* 388. *n.* 9. c.

β) conicus.
a) inanis s. fistulosus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 190. *n.* 18. Tophus (turbinatus) calcarius turbinatus multicorticatus interne imbricatus.
Cronst. miner. §. 12. d. Stalactites comis concretis excavatis.
b) apice perforatus.
Syst. nat. I. *p.* 191. *n.* 2. XII. 3. *p.* 183. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 2. Stalactites (stillatitius) cretaceus tunicato-crustaceus, apice perforato natroso.
Cronst. miner. §. 12. b. Stalactites coniformis perforatus.
c) solidus.

γ) alius nunc magis teretis nunc magis compressae formae, referens v. g. radices.
a) zedoariae.
b) ireos florentinae.
c) zingiberis, Zingiberites.

Habitat in aedificiorum *partibus et generibus, ex lapidibus calcariis aut cum caemento calcario exstructis, in antris montium calcariorum, in quae aqua stillat, etiam in* fodinis *stratis calcareis propinquis* e. gr. *prope* Helsingburg Scaniae, *prope* Olterwalde Saxoniae *inferioris, in antro* Baumanni, *prope* Eula, Branick *et* Kolors Bohemiae, *ad salinas* Austriae *superioris, prope* Rodnan Transilvaniae, *in* Tyroli, *prope* Stuttgardiam *et in antro* Nebelloch Wirtembergiae, *prope* Befort Sundgaviae &c. *saepissimum albus, interdum griseus, fuscus aut flavescens, intus inconspicuus.*

Stalagmites. 3. St. sessilis faciebus sphaericis conspicuus.
Wall. syst. miner. 2. *p.* 387. *n.* 9. Stalactites calcareus post stillicidium, figura globosa, botryitica vel alia concretas.

α) globulosus.
a) globulis sejunctis.
b) globulis geminis conjunctis. Orchiti. *Wall. syst. miner.* 2. *p.* 601. *n.* 1. g.

β) nodulosi.
Bellaria lapidea, Confetto di Tivoli.

γ) reniformes.
δ) mamillares.
ε) Carpolithi *multi.*

ζ) Stalactitae brassicam cauliflorum referentes.
γ) Chiriti.
ι) Sceliti.

Habitat in fundo antrorum *et* fodinarum *in* montibus *praesertim* calcariis exsculptarum, α) *frequens prope* Turrick *ad* montes Carpathicos, β) *frequens circa* Tiburtium.

solidus. 4. St. sessilis solidus.

Syst. nat. I. *p.* 191. XII. 3. *p.* 183. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 76. *n.* 4. *Schreb. lith.* 94.
Cronst. min. §. 12. c. Stalactites figura incerta.
Daubent. act. Paris. 1754. Albâtre calcaire.
Habitat Adrianopoli *in* antro Baumanni *aliisque ejus generis*, *in* Saxonia (*prope* Annaberg,) Bohemia, Stiria, Wirtembergia *diaphanus*, *polituram admittens quasi pinguiusculam*, *lacteus*, *venis*, *striis*, *maculis rubris*, *roseis*, *flavis*, *fuscis*, *cinereis varius*, *cinereus*, *ruber*, *flavus*, *fuscus*, *raro caeruleus*.

14. PISOLITHUS. Ex terra calcarea, pauciſſima arena et ferri calce, aëre fixo et aqua conſtans.

Molle, ſubopacum, intus inconſpicuum, in fragmenta indeterminata diſſiliens, in grana ſphaerica ſecedens.
Texturae concentrice lamelloſae.
Prope thermas obvius.

carolinus. 1. Pisolithus.

Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 2. Tophus calcareus thermarum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 189. *n.* 14. Tophus (Oolithus) calcarius globulis pisiformibus crustatis congestus.
Cronst. miner. §. 12. 1. a. Stalactites testaceus globosus.
Worm. mus. 52. Pisa carolina.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 384. *n.* 7. a. Oolithus majoribus globulis, pisi magnitudine.
Habitat prope thermas Carolinas Bohemiae, *in* Silesia, Hungaria, *amplum in* Bohemia *stratum constituens*, *ex flavescente albus*, *ut tamen aliquando in fuscum inclinet*, *ravius reniformis*, *singulis globulis incluso nuclei loco arenae granulo*.

15. MAR-

15. MARMOR. Ex terra calcaria, aëre fixo et aqua conflatum.

Duriusculum, macrum, formae communis leviusculum, integros montes, vel magnam eorum portionem constituens, aut vagum.

Igne in calcem vivum abiens, acidis cum effervescentia magnam partem solubile.

Hammites 1. M. opaeum inconspicuum compactum in granula rotunda ex minoribus globulis aggregata secedens.

Rogenstein. *Syst. nat.* I. *p.* 151. *n.* 2. XII. 3. *p.* 43. *n.* 12. *Schreb. lith.* 17. Marmor granis globosis crustatis confertissimis.

It. gotl. 266. Oolithus.

Vogel miner. 256. Pisolithus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 383. *n.* 7. Stalactites calcareus globularis minoribus globulis crustaceis sine basi concretus.

β) Oolithus, Phacitas, globulis magnitudine ovorum piscium.

γ) Cenchrites, globulis magnitudine seminum milii.

δ) Meconites, globulis magnitudine semina papaveris aequantibus.

Habitat in montibus stratariis Gothlandiae, Saxoniae, Thuringiae, Ducatus Brunsvicensis, Galliae, Helvetiae, *ampla utplurimum et in eodem monte plura strata constituens, obscure cinereum aut fuscum, aut ex utroque colore mistum, varius subopacum, fragmentis, in quae dissilit, setis obtusangulis, granis, in quae secedit nunc majoribus, nunc minoribus, varius animalium partium vestigia continens.*

granulare. 2. M. subopacum lamellosum intus micans duriusculum in grana sponte secedens, polituram non admittens.

Syst. nat. I. *p.* 152. *n.* 6. XII. 3. *p.* 41. *n.* 6. Marmor (rude) particulis granulatis micantibus.

Waller. min. 39. Calcareus particulis scintillantibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 122. *n.* 2. Calcareus granularis densus, particulis micantibus immixtis.

Cronst. miner. § 8. Lapis calcareus particulis granulatis.

Carth. min. 22. Calcarius rudis micans nitorem assumens.

Wolt. min. 19. Calcarius lapis amorphus rudis dictus polituram non admittens.
Cost. foss. 152. Saxum calcareum scintillans albidum.
Gerh. Mineralf. p. 40. *n.* 4. Marmor Piperites.
Habitat in montibus simplicibus, antiquioribus, *quorum partem saepe potiorem, aut amplissima strata constituit, nunquam vivorum corporum vestigia includens, granis nunc majoribus, nunc minoribus albidum, cinereum, atrum, fuscum, rubrum, flavescens aut variegatum, lamellis rectis, solo argilloso emendando, aedificiis exstruendis, viis plateisque sternendis, calci urendae, quam tamen rarius bonam largitur, et fundendis ferri mineris inserviens.*

micans. 3. M. diaphanum album lamellosum intus micans duriusculum in grana subtilia sponte secedens, polituram admittens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 42. *n.* 7. Marmor particulis spatoso-squamosis.
Waller. miner. 40. Calcareus particulis dispersis.
Waller. syst. miner. I. *p.* 124. *n.* 4. a. *et p.* 120. *n.* 8. a. Calcareus particulis spathosis dispersis planis irregulariter dispositis nitentibus et Marmor unicolor album.
Cronst. miner. §. 9. 2. 3. Lapis calcareus particulis squamosis s. spathosis.
β) Marmor (tardum) particulis subimpalpabilibus, album diaphanum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 41. *n.* 5.
γ) Marmor (decussatum) particulis oblongis depressis decussatosparsis. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 8.
Syst. nat. I. *p.* 152. *n.* 7. Marmor solubile particulis micantibus radiantibus.
δ) Marmor (aceroſum) particulis oblongis acerosis longitudinaliter sparsis? *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 42. *n.* 9.
ε) Pietra elastica. *Ferber Brief. a. Welschland. p.* 110.
Habitat in montibus simplicibus antiquioribus, *amplissima in his strata constituens, omni vivorum corporum vestigio orba in* Finnia, Dalecarlia, Gothia *orientali*, Walsmannia Sueciae, *in* Saxonia *prope* Crotendorf, Neudorf, Ehrenfriedensdorf, *in* Hassia *prope* Hochstetten, *in* Francomia *prope* Wonsiedel, *in* Bohemiae *ferrifodinis* Presnizensibus, *in* Temesiae *cuprifodinis*, *in* Transilvania, Carniolia, Austria *prope* Traunstein, *in* Tyroli, *in* Helvetia, *in montibus* Pyrenaeis *prope* Loubie, *in* Hetruria *prope* Seravezza *et* Montagnucha, *olim prope* Carrara, *et in insulis* Paros *atque* Antiparos, *rarius in ustrinis adhibitum, frequen-*

quentius ab antiquissimis jam temporibus statuis et elegantioribus aedificiorum partibus, artis ope interdum coloribus variis tinctum pictumque, non raro quartzi grana immixta sibi habens, ut non effervescet modo tardius, sed ad chalybem scintillet.

squamosum. 4. M. granulare denso intime mistum.
Cronst. miner. §. 9. 1. Lapis calcareus particulis squamosis rudioribus.
Nose orograph. Br. Siebeng. 2. *p.* 4. schuppichte Kalkstein.
Habitat Garpenbergae *et in* Finnia Sueciae, *album, vel ex rufescente flavum, montium simplicium partem saepe praecipuam constituens, corporum vivorum vestigiis privum, calcem praebens non optimae notae.*

porosum. 5. M. poris pertusum inconspicuum opacum, polituram non admittens.
α) Marmor (Filtrum) poris pertusum aquam distillans. *Gerh. Mineralst. p.* 40. *n.* 5.
Habitat in Marchiae *lapidicinis* Rüdersdorfiensibus.
β) Marmor spongiosum. *Essai de mineral. des monts pyren.*
Habitat in montibus Pyrenaeis *ad montem* Loarde, *et in terra* Bearn.
γ) Marmor exesum. *Born ind. foss.* 2. *p.* 77.
Habitat prope Idriam Carnioliae.
δ) Marmor cellulosum. *Born ind. foss.* 2. *p.* 77.
Habitat in Allatia *et* montibus Giganteis Bohemiae. *Pori ex pyrita olim innidulante, fatiscente, atque eluto.*

margodes. 6. M. densum inconspicuum subopacum, polituram non admittens, fragmentis convexis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 41. *n.* 4. Marmor (fissile) particulis subimpalpabilibus fissile albidum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 353. *n.* 3. Margodes facie marmorea, particulis subtilissimis, polituram admittens, denticus.
Gronov. supell. 99. 102. Schistus pallido-albus s. Marmor pappenheimense.
Cost. foss. 169. Schistus calcareus flavo-albidus.
Habitat in montibus stratariis, *frequens potissimum in* circulorum Germaniae Bavarici, Franconici *et* Suecici confluxu, *ex flavescente vel rufescente albidum, paucula argilla inquinatum, crebro spati venis diaphanis exaratum et arbuscularum imaginibus pictum, non raro piscium et can-*

erorum aquas dulces inhabitantium, varius teſtaceorum veſtigiis impreſſis condecoratum, ampla ſtrata in tabulas findenda conſtituens.

ſtratarium. 7. M argilla inquinatum humeſcens in igne crepitans, ex ſtratis horizontalibus conflatum.

Syſt. nat. I. *p.* 151. *n.* 4. XII. 3. *p.* 42. *n.* 10. *Muſ. Teſſ.* 12. Marmor particulis argilloſis, fragmentis horizontalibus.

Coſt. foſſil. 155. Saxum rubrum ſplendidum duriſſimum.

Gerh. Mineralſ. p. 40. *n.* 3? Marmor zonatum.

It. oel. 51. *it. ſcan.* 107. Alwarſten.

It. wgoth. 21. c. Taelgſten.

Habitat in Oelandia *rupeſtri*, Scania, Kinnekulle Sueciae *monte, rimis horizontalibus et perpendicularibus fiſſum, petrefactis ſcatens, ſtratis ſuperioribus inferiora duritie ſuperantibus.*

ſtorentinum. 8. M. argilla inquinatum opacum denſum polituram admittens, pictura rudera aedificiorum referens.

Syſt nat. XII. 3. *p.* 41. *n.* 3. Marmor particulis impalpabilibus opacum compactum poliendum flavicans.

Walber. ſyſt. min. I. *p.* 133. *n.* 10. a. Marmor pictorium regiones vel urbes deſolatas repraeſentans.

Coſt. foſſ. 183. *n.* 18. Schiſtus ſtorentinus variegatus, regiones deſolatas et aedificiorum rudem affabre prae ſe ferens.

Calc. muſ. 419 *Linck. oryct.* 14. *Lang lap. fig.* 33. *Baier oryct.* 44. *Myl. ſaxon.* I. *p.* 17. *Scheuchz. muſ.* 98. 248. Marmor ſtorentinum.

Imper. nat. l. 24. *c.* 24. Marmor de monte Sinai.

Habitat in Italia *media*, *monte* Viennenſi Leopoldi, *monte* Sinai, *ex flaveſcente cinereum, picturis utplurimum fuſcis.*

nobile. 9. M. ſubopacum denſum textura feſtucas referens, polituram egregiam admittens, coloris altioris.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 8. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *Muſ. Teſſ.* 10. *n.* 1. Marmor ſolubile, particulis impalpabilibus raſilibus, et Marmor particulis ſubimpalpabilibus opacum compactum poliendum.

Wall. miner. 45. *ſyſt. miner.* I. *p.* 129. *ſqq. n.* 8. 9. 11. *Cronſt. miner.* §. 7. Marmor.

Wolt. min. 19. Marmor polituram admittens.

Carth. miner. 23. Calcareus ſubtilis nitorem aſſumens, eleganter coloratus.

unicolor. α) M. colore unico aequabili. *Wall. syst. miner.* I. p. 129. n. 8.
a) *rufum.* Numidium.
b) *carneum.*
c) *rubrum.*
d) *cinnamomeum.* Marmo canello.
e) *flavum.* Phengites.
f) *pallidum.* Polombino antico.
g) *caesium.* Bardiglio. Venetum. *Cost. foss. p.* 193. *n.* 10.
h) *caeruleum.* Chium et Narbonense.
i) *viride.* Verdello. *Cost. foss. p.* 149. *n.* 13.
k) *lividum.* Pardalium.

β) variegatum. *Waller. min. syst.* I. *p.* 131. *n.* 9.
a) *fasciatum.*
b) *striatum.*
c) *lineatum*, Marmo scritto.
d) *venosum.*
e) *colore altero sensim in alterum diffluente*, Marmo mischio.
f) *maculosum*, Brocatello.
g) *ocellatum* e. g. Occhio di pavone.
h) *punctatum.*
i) *irroratum*, Marmo polveroso.

α) *album*, africanum.
b) *nigrum*, canariense.
c) *luteum*, Porta santa.
d) *purpurascens*, Lesbium.
e) *viride*, Lacedaemonicum. *Cost. foss. p.* 199. *n.* 7.

Habitat ineffabili colorum et picturarum varietate in montibus stratariis, potiorem montium rupiumque calcariarum recentiorum constituens, petrefactis potissimum marinis, et inprimis testaceis refertissimum, ut ex his natum esse sole clarius pateat, ustum, calcem largiens eximium, alias a multis retro seculis sculptoriae artis princeps materia, et nobilioribus aedium domuumque partibus inserviens.

vulgatum. 10. M. subopacum densum textura scitulas referens, coloris vilioris.

Waller. syst. min. I. *p.* 119 *n.* 1. Calcareus solidus particulis impalpabilibus et indistinctis.

Habitat cum nobili, vix nisi colorum minori varietate et elegantia distinctum, et ejusdem originis, calci vivae urendae potissimum inserviens.

fiſſile. 11. M. opacum denſum ex ſtratis tenuioribus compoſitum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 12. Schiſtus (effervelcens) ſcriptura cana, fuſcus effervelcens.
Vogel miner. p. 150. *n.* 6. Schiſtus calcareus.
Pott. Lithogaogn. 1. *p.* 44. Fiſſilis calcareus.
Habitat in Suecia, Anglia, Hiſpaniae *monte* Calpi *prope* Gibraltar, *nunc unicolor griſeum aut fuſcum, nunc bicolor, ſtratis alternis albis, rufeſcentibus, fuſcis, griſeis, nigris aut vireſcentibus.*

ſtrumo- 12. M. argilla inquinatum in ſphaeras cavas intus cryſtallinas
lium. lecedens.
Syſt. nat. I. *p.* 151. *n.* 3. *Muſ. Teſſin.* 12. Marmor ſolubile, fragmentis ſubrotundis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 43. *n.* 11. Marmor particulis argilloſis, aetitis cryſtallinis ſparſis.
It. wgoth. 21. 28. Gorſten.
Habitat in Sueciae *monte* Kinnekulle, *pluvio tempore humeſcens, an diſtincta hujus generis ſpecies?*

16. SUILLUS. Ex terra calcaria, aëre fixo bitumine et pauca aqua conflatus.

Tritus foetorem urinoſum ſpirans.
Acidis fere totus cum effervelcentia ſolubilis.
Igne in calcem vivam egregiam abiens.

marmo- 1. S. opacus denſus ater polituram egregiam admittens, frag-
reus. mentis ſubconvexis.
Syſt. nat. I. *p.* 168. *n.* 7. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. *α. Muſ Teſſ.* 42. *n.* 4. Bitumen marmoreum foetidum compactum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 2. *β.* Marmor nobile nigrum.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 130. *n.* 8. b. Marmor unicolor nigrum.
Cronſt. miner. §. 23. A. Terra calcarea phlogiſto ſimplici mixta ſolida particulis impalpabilibus.
Vog. min. p. 107. Lapis ſuillus.
Coſt. foſſil. 186. Marmor nigreſcens.
Habitat in montibus ſtratariis e. g. Sueciae, Belgii, Thuringiae, Franconiae, Bohemiae, Sileliae, *petrefactis corpori-*

poribus ſaepe refertiſſimus, intus inconſpicuus, in fragmenta indeterminata diſſiliens, pavimentis, monumentis ſepulcralibus, aliis artis ſculptoriae operibus inſerviens, egregium calcem praebens.

ſchiſtoſus. 2. S. opacus denſus fiſſilis, fragmentis planis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 40. *n.* 1. Marmor (ſchiſtoſum) particulis impalpabilibus, nigrum, ſcriptura alba.
It. ſcan. 121 143. 148. 156. Fliſten.
Gerh. Mineralſ. p. 52. Dyſodes (fiſſilis) textura terrea granulata.
Gron. ſuppl. 10. *n.* 7. 8. Schiſtus fuſcus fragilis, Lapis foliinus, qui ferro attritus urinam folium redolet.
Coſt. foſſ. 172. Schiſtus fuſco-cinereus Lapis ſuillus dictus.
Habitat e. g. *in* Sueciae, Sileſiae, montibus ſtratariis, *lithanthracum frequens comes, ſilicum, aliarumque plantarum potiſſimum aquaticarum, etiam piſcium imaginibus impreſſis non raro ornatus, nunc niger, nunc ex flaveſcente fuſcus aut cinereus, nunc ſabellinus.*

lamelloſus. 3. S. textura lamelloſa.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. *β. γ. δ.*
Gerh. Mineralſ. p. 54. *n.* 3. Dyſodes (ſpathoſus) textura lamellota.
Cronſt. §. 23. B. C. D.
Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 144. *n.* 7. a. Spathum frictione foetidum micans.
Habitat in Sueciae, Thuringiae *montibus calcariis, paraſiticum, atrum vel fuſcum, rarius ochroleucum, lamellis nunc majoribus, nunc minoribus.*

cryſtallinus. 4. S. pyramidibus hexaëdris elongatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 9. E. *It. wgoth.* 21. Bitumen ſuillum cryſtallinum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 86. *n.* 8. Nitrum (ſuillum) lapidoſum ſpatoſum ſedecaëdrum foetidum.
Act. Stockh. 1759. *p.* 26. Lapis ſuillus.
Wall. miner. 59. *n.* 1. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 147. *n.* 7. b. Lapis ſuillus priſmaticus.
β) cryſtallis divergentibus.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 144. *n.* 7. c. Lapis ſuillus radiatus.
γ) cryſtallis in ſphaeram aggregatis.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 144. *n.* 7. d. Lapis ſuillus ſphaericus.
Cronſt. miner. §. 22. 1. E.
Habitat in Sueciae *terris*, Weſtrogothia, Oelandia, *in* lageis.

17. TRE-

17. TREMOLITES.

Ex terra calcaria, plurima terra ſilicea, pauca magneſia, aqua et aëre fixo conflatus.
Radiatus, duriuſculus, nitens, fragilis, acu attritus in tenebris lucem ſpargens.
Aqua forti cum aliqua effervescentia ex parte ſolubilis.

Hoepfneri. 1. TREMOLITES. *Ferber Brief. mineralog. Innhalts &c. p. 22.*
Habitat in valle Tremola *ad montem* S. Gotthardi Helvetiae, *utrum diſtincti generis? an cum ſtellari potius conjungendus? aut zeolitho adſcribendus?*

18. STELLARIS.

Ex terra calcaria, pauciori ſilicea, pauca aqua et ferri calce compoſitus.
Stellatim fibroſus, ſericei nitoris mollis, paraſiticus.
Igne facile cum ebullitione fundendus.
Aqua forti cum effervescentia ex parte ſolubilis.

Tranſilvaniae. 1. STELLARIS. *Fichtel et Bindheim Schrift. berl. Naturf. 3. p. 442. &c.*
Habitat prope Unterſchebeſch Tranſilvaniae *in marmore micante duriori albus aut thalaſſinus; an zeolithi ſpecies?*

19. HU-

19. HUMUS.

Ex terra calcaria, pauciori silicea, inflammabili, aëre fixo et ferri calce composita.

Ex corporibus animalibus et vegetabilibus putredine dissolutis superstes.

Levis, friabilis, aquam imbibens, sed non retinens, macra, scabra, humida, coloris obscurioris.

Cum aqua forti effervescens; igne leniori in cinereo, fortiori in vitrum spumidum abiens.

animalis. 1. H. impalpabilis aquam avidissime imbibens, rudis vix, usta satis sensibiliter cum aqua forti effervescens.

Syst. nat. I. *p.* 209. *n.* 8. 9. XII. 3. *p.* 212. *n.* 14. Humus animalis impalpabilis.

Waller. miner. 7. *n.* 1. *syst. miner.* I. *p.* 23. *n.* 8. a. Humus animalis terrificata.

Cronst. §. 246. Humus diversorum animálium.

Habitat in coemiteriis *ex animalibus putrefactis superstes, alba, vel cinerea, levissima, lacustri fertilior.*

daedalea. 2. H. fusca subtilissima.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 1. Humus vegetabilis impalpabilis fusca.

Habitat passim *et* ubivis, *ex fimo animalium potissimum nata, adeo subtilis, ut cum aqua per pannum et chartam griseam transeat, optimum ideo plurimarum hortensium alimentum et solum.*

ruralis. 3. H. humectata atra, sicca cinerascens.

Syst. nat. I. *p.* 209. Humus vegetabilis communis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 209. *n.* 2. Humus vegetabilis perfecte pulverisata atra.

Wolt. min. 11. Humus nigrescens hortorum.

Waller. min. 1. Humus atra communis.

Waller. syst. min. I. *p.* 13. *n.* 1. *Cronst. miner.* §. 293. 3. Humus atra.

Earth. miner. 53. Humus pura.

Habitat

Habitat ubique ex vegetabilibus in ſicco loco ſenſim putrefactis ſuperſtes, plantarum communis matrix, hortenſibus fertiliſſimum ſolum praebens.

paupera- ta. 4. H. aquam cito dimittens, ſicca farinoſa.
Syſt. nat. XII. 3. n. *p.* 209. *n.* 3. Humus vegetabilis ſubfarinoſa.
It. wgoth. 240. Räkjord.
Habitat in ericetis, *plantis utilibus plurimis funeſta, et ſiccis potiſſimum annis inviſa agriculis, ſicca enim adeo levis, ut a vento abigatur.*

alpina. 5. H fuſca particulis majoribus.
Syſt. nat. XII. 3 *p.* 210. *n.* 5. Humus vegetabilis groſſe pulveriſata fuſca.
Habitat in alpibus *vulgatiſſima, alpinis ſtirpibus egregie conducens, aliis minime.*

effervescens. 6. H. ab aqua abſorpta diutius retenta intumeſcens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 210. *n.* 4. Humus vegetabilis acerosa, ſicco friabilis.
It. wgoth. 240. Humus ſpongioſa.
Habitat paſſim in ſubhumidis, *an ex radicibus in pulverem fatiſcentibus orta? ſerius exſiccanda, horticolis et agricolis inviſa, cum tempore vernali a gelu nocturno aeſtuque diurno attollatur, et pullulantes plantas ejiciat atque eradicet, ut pereant.*

Lutum. 7. H. leviſſima non combuſtilis, humida nigra.
Syſt. nat. I. *p.* 209. *n.* 3. XII. 3. *p.* 210. *n.* 7. Humus vegetabilis acerosa paludum.
Carth. miner. 53. Humus limoſa aquatica.
Wolt. miner. 11. Humus atra paluſtris.
Waller. miner. 5. Humus vegetabilis lutoſa.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 19. *n.* 5. Humus acerosa paluſtris.
Cronſt. miner. §. 293. B. 2. Humus lacuſtris.
Habitat in paludibus *ſub aqua, e plantis paluſtribus ſenſim corruptis nata, adeo levis, ut aquae agitatae diu inhaerent, ſolo arenaceo corrigendo conducens.*

martialis. 8. H. colore friabili tincta.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 16. *n.* 2. Humus colorata martialis.

Ludw.

Ludw. de terr. muſ. Dresd. p. 164. Humus ochia martiali tincta.

Carth. miner. 53. Humus metallica aut ſemimetallica.

damaſcena. β) Humus ochraceo rufa vegetabilis. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 10.

Waller. miner. 8. Humus rubra.

tinctoria. γ) Humus vegetabilis atro-tinctoria paludum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 211. *n.* 8.

Coſt. foſſil. 89. Ochra nigra argillacea.

Habitat nunc flaveſcens, nunc ex flavo fuſca, nunc rubella, nunc purpurea, colores hos ferri calci debeus in Suecia, β) *in* Anglia, Germania, Syria, γ) *in* Smolandiae *et* Scaniae *paludibus et alnetis, haec ruſticis ad veſtimenta lanea atro colore imbuenda adhibita.*

picea. 9. H. atra, exſiccatione conſolideſcens. *Hiſcan.* 194. 256.
Habitat in Scaniae *interdum agris, proprium colendi modum requirens.*

muriatica. 10. H. fuſca, ſaporis ſalſi.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 20. Argilla mixta margacea effervelcens fuſca muriatico-ſalſa.
Cronſt. miner. p. 125. Terra e palaeſtina.
Habitat in Deſerto mari rubro *confini*, Aegypto, Syria.

20. MARGA.

Ex terra calcaria et argilla, utplurimum quoque terri calce compoſita.

Mollis, opaca, formae communis, intus terrea, levis, ut cum aqua vulgari agitando miſceri queat, in montibus ſtratariis obvia.

Aqua forti cum effervelcentia ex parte ſolubilis.

Igne induranda, et fortiori in vitrum fundenda.

ferrea. 1. M. friabilis macra ſubaſpera.
Syſt. nat. I. *p.* 206 *n.* 2. Creta argillacea fiſſili-friabilis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 17. Argilla mixta pallida acido effervelcens.

Cronſt. miner. 26. Marga friabilis.
Carth. min. 6. Argilla rudis calcaria igne indureſcens.
α) *Waller. miner. p.* 15. *n.* 2. Marga argillacea, pinguedinem imbibens, calore indurabilis.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 69. *n.* 1. Marga argillacea lubrica friabilis plaſtica.
β) *Waller. miner. n.* 26. Marga fullonum ſaponacea lamelloſa.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 71. *n.* 2. Marga argillacea compacta arida, particulis ſubtiliſſimis pura.
Carth. miner. p. 7. *n.* 1. Smectis ſubtilis arida cum acidis effervescens.
γ) *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 72. *n.* 3. Marga cretacea inquinans.
δ) *Waller. miner. n.* 27. Marga in aëre deliqueſcens, pinguefaciens.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 72. *n.* 4. Marga arenaſea, particulis arenaſeis mixta, arida, deliqueſcens, pinguefaciens.

Habitat paſſim per ſtrata, in Europa, *tenax, coloris varii ſiccatione expalleſcens, cruda cum aqua ſpumeſcens, non uſtulata, agris fertiliſſima, cum ſiccata non induretur, nec radicutas comprimat, ſed friabilis evadat et aquae autumno potiſſimum ſtagnantis acidum abſorbeat; et ad fluxum minerarum ferri facilitandum adhibita; interdum a mica inunidulante micans, aut gipſi particulis vel arenae* (δ) *granulis inquinata, ab his aſpera et igne in vitrum pellucidam tranſiens, incruſtandis vaſis argillaceis aptiſſimum; rariſſime metallis aliis praegnans praeter ferrum, cujus calce facta quoque uſtione adhuc tingitur, dominante ceterum modo* (γ) *terra calcaria, adeo interdum, ut calx, quamvis non optimae notae, ex ea uri queat, modo* (α. β) *argilla, ut lubrica ſit attactu, et parando tartari cremori aut depurando ſaccharo, fullonum uſui, nonnunquam adeo, ut conficiendis fiſtulis tabacariis et vaſis myrrhinis, quae fayance audiunt, adhibeatur.*

nilotica. 2. M. farinoſa ſubfuſca, uſtulata cinerea, humo miſta.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 19. Argilla mixta humo ſubfuſca effervescens non inquinans.
Muſ. Teſſin. 110. Argilla ſubfuſca.
β) *Waller. min. p.* 31. Marga fuſoria vitrificationem admittens.
Waller. ſyſt. min. 1. *p.* 75. *n.* 6. Marga farinacea mollis non cohaerens.

Habitat

Habitat in Aegypti *agris a* Nili *aquis recedentibus relicta, fertilissima, β) in* Uplandia Sueciae *poliendo non lubrica.*

fatiscens. 3. M. mollissima fissilis cinerascens in aëre fatiscens.

Syst. nat. 1. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 8. *Mus. Tess.* 16. *n.* 5. Schistus (margaceus) scriptura rubra.

Cronst. miner. §. 27. Marga indurata aëre fatiscens.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 73. *n.* 5. Marga indurata fissilis friabilis aëre fatiscens.

Habitat per strata jam crassiora jam tenuiora, saepe inter strata calcaria intermedia, in Suecia, Germania, Helvetia, *agris perinde proficua, ac terrea, in flavescentem, virescentem, caerulescentem, rufum colorem interdum vergens.*

porosa. 4. M. indurata porosa ex aquis praecipitata in fragmenta indeterminata dissiliens.

Syst. nat. I. *p.* 189. *n.* 5. XII. 3. *p.* 186. *n.* 1. Tophus (Ludus) glareoso-argillaceus polymorphus.

Waller. miner. 331. Porus aqueus solidus sub aqua minus s. non fluente deposita materia concretus.

Waller. Syst miner. 2. *p.* 394. *n.* 17. Tophus solidus margaceus, sub aqua minus vel non fluente deposita materia concretus.

Cronst. miner. §. 28. A. Marga indurata amorpha.

β) *Syst. nat* XII. 3. *p.* 190 *n.* 17. Tophus (argillaceus) calcario argillaceus amorphus.

Habitat in Angliae, Sueciae, Germaniae *aquarum, potissimum stagnantium fundo, a multa ferri calce inhaerente ustulando rubescens, ea partim de caussa in ferri ustrinis mineris eliquandis addita, alias albida, aut cinerea.*

schistosa. 5. M. indurata non fatiscens cinerascens texturae schistosae in fragmenta discoidea dissiliens.

Cronst. miner. §. 28. B. Marga indurata stratis continuis.

β) M. schistosa cruda viridis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 37 *n.* 4. Schistus (viridis) scriptura alba effervescens viridis.

de Costa foss. 183. Schistus viridis.

Habitat per strata in Germania, Hetruria, *aedificiis, tectis praesertim, viis quoque publicis adhibita, micae interdum* (Macigno, Pietra di torre) *particulis inspersis micans, cupri calcibus aut mineris inmidulantibus nonnunquam foeta, alia quoque fossilia interdum continens, in* Bohemiae *monte* Lulihizensi *forma globosa, et adeo columnari obvia.*

bitumino- 6. M. indurata non fatiſcens nigra pinguiuſcula intus nitidula
ſa. texturae ſchiſtoſae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.

Syſt. nat. I. *p.* 179. *n.* 9. *Schreb. lith.* 63. *Inſt. min.* 92. Cuprum ſchiſti.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 11. Cuprum (ſchiſtoſum) matrice ſchiſtoſa.

Waller. miner. 281. Minera cupri lapidi fiſſili inhaerens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 292. *n.* 18. Cuprum corroſum vel diverſimode mineraliſatum, ſchiſto inhaerens.

Habitat in montibus ſtratariis Thuringiae, Hennebergiae, Haſſiae, *a bitumine, quo perfuſa eſt, nigra, atque inflammabilis, difficulter fundenda, marinarum plantarum veſtigia impreſſa ſibi ſaepe monſtrans, crebro etiam inuidulans cuprum, rarius nativum, quam calces aut mineras, inter has frequentiſſime pyritaceam, ſaepius piſcis facie indutam.*

anonyma. 7. M. intus micans duriuſcula coloris obſcure ferrei. *de Serviere et Vincent de Villas chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 287.

Habitat in Gallia *prope* S. Ambroix, *polituram quodammodo admittens, et ad chalybem parumper ſcintillans, praeter pauxillum terrae ſchiſtoſae, ſulphuris et quartzi,* $\frac{1}{25}$ *ferri,* $\frac{7}{50}$ *argillae, et* $\frac{69}{100}$ *terrae calcariae continens.*

21. MAGNESIATA.

Ex terra calcaria, pauca magneſia nigra, aëre fixo et aqua conſtans.

Duriuſcula, Lamelloſa, ſponte in grana ſecedens.

Ad aërem ſenſim colorem ſuperficiei mutans, tardius, et ſaepe non niſi facta trituratione cum acidis effervescens.

In igne nigreſcens.

granula- 1. M. ſubopaca, in igne tranquilla, diſſiliens in fragmenta in-
ris. determinata, formae communis.

Cronſt. miner. §. 9. C. 1. *a. not.*

Bergm.

Bergm. de min. ferr. alb. §. X. *et de tab. ferrum.* §. XVII. *de Morvaan nov. act. Divion.* 1783. *sem.* 2. *p.* 9. &c.
Habitat passim in Suecia, *prope* Tunaberg, *in* Sudermannia, *in paroecia* Uplandiae Lena, *etiam prope* Brion *in* Burgundia, *marmori squamoso extrinsecus similis, at ustione nigrescens, et* $\frac{2}{7}$ *ponderis sui amittens, et calcem praebens eximiam, arenae parum ferentem et caemento pro pavimentis et aedificiorum partibus sub aqua positis cito indurando aptissimam.*

flexuosa. 2. M. intus nitidula, scriptura cana inquinans, in fragmenta indeterminata dissiliens, lamellis incurvis.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 274.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 191.
Habitat in Hercynia, Saxonia e. gr. *prope* Camsdorf, Scharfenberg, *parasitica, ex rufescente vel cinereo alba.*

spatosa. 3. M. intus nitidula scriptura cana inquinans, in fragmenta rhomboidalia dissiliens, lamellis rectis.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 273. &c.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 189. &c.
α) formae communis.
β) reniformis.
γ) forma crystallorum nitidarum saepe exilium, nunc sparsarum, nunc in series aggregatarum.
a. lentis.
α. communis.
b. ephippium curvatura referentis.
b. rhombi.
α. faciebus planis.
b. faciebus convexis.
c. pyramidis hexaëdrae simplicis acuminatae.
α. plenae.
b. intus cavae.
Habitat in Hercyniae, Saxoniae *fodinis, nunc diaphana, nunc subopaca, rarius opaca, coloris ex cinereo, rubello aut flavescente albi, isabellini, rosei, carnei vel ex fuscescente rubri, in superficie saepe diversi ex flavescente cinerei, vel ex flavescente aut nigricante fusci, non raro cum nitoris metallici specie conjuncti; minore magnesiae nigrae portione, et plenaria fere ferri inopia a ferro spatoso distans.*

22. GYPSUM.

Ex terra calcaria et vitrioli acido constans.

Leve, molliſſimum, frigidiuſculum.

Cum aqua forti utplurimum non effervescens, igne difficilime liquandum, leniori in pulverem transiens, qui cum aqua non ebullit, ſed cum ea in paſtam ſubactus ad aërem induratur et diſtenditur.

terreum. 1. G. pulverulentum niveum.

Charpent miner. Geogr. Churf. p. 334.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 6. Calx (Gur) fixa impalpabilis farinoſa.

Waller ſyſt miner. 1. *p.* 34. Gypſum terreſtre farinaceum.

Cronſtedt miner. §, 14. Terra gypſea pulverulenta.

Baum. miner. 1. *p.* 145. Nihil album foſſile nativum ſpurium.

Habitat v. g. *in* Saxonia *in fiſſuris et ad radicem montium et rupium gypſearum, nunc aquae interventu fere fluida, nunc ſicca, et farinam externa facie mentiens;* β) *in* Sueciae *paludibus.*

arenaceum. 2. G. granulis ſubdiaphanis albis ſegregatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 208. *n.* 7. Calx (alabaſtrina) fixa pulvereo granulata ſubaequalis ſubdiaphana.

Schreb. lith. 144. Arena gypſea.

Habitat in Thuringia, *arenam facie externa referens, ex alabaſtro fatiſcente natum.*

Alabaſtrum. 3. G. denſum macrum parum nitens in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis, polituram admittens.

Syſt. nat. I. *p.* 152. *n.* 11. Marmor fixum particulis arenaceis micantibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 3. Gypſum particulis impalpabilibus, diaphanum.

Waller. min. p. 51. *et ſyſt miner.* I. *p.* 154. *n.* 1. Gypſum particulis minimis punctis nitens, polituram admittens.

Vog. min. 119. Alabaſtrum.

Carth. miner. 24 Gypſus informis ſubtilis nitorem aſſumens.

Cronſt.

Cronst. miner. §. 15. A. Terra gypsea indurata solida, particulis impalpabilibus.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 184. *n.* 5. Stalactites (Grignardus) gypseus solidus.

Cronst. miner. §. 20. 1. Stalactites gypseus particulis impalpabilibus.

Habitat in Persiae, Hetruriae, Siciliae, Hispaniae, Galliae, Helvetiae, Sueviae, Austriae, Franconiae, *terrae* Waldeccensis, Angliae (Derby) *montibus stratariis, in vicinia fontium salsorum et salis gemmae non infrequens, ad radicem montium* Hercynicorum, *in* Thuringia, Sibiria *integros montes vel ampla saltem eorum strata constituens, varius semipellucidum vel subopacum, utplurimum diaphanum, niveum, ochroleucum, canum, infumatum, ex flavescente cinereum, melleum, carneum, varius fuscum, virescens aut nigricans, maculis, venis, striis aut fasciis undulatis vel rectis, picturis arbuscularum et mapparum geographicarum varium, saepius stalactitae in morem natum, statuis, urnis, aedificiorum partibus nobilioribus internis inserviens.*

fibrosum. 4. G. macrum fragile fibrosum in festucas longas dissiliens, formae communis.

Syst nat. L *p.* 152. *n.* 10. Marmor fixum, filamentis perpendicularibus parallelis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 1. Stirium (gypseum) pellucidum fixum fibrosum.

Baum. min. 1. *p.* 204. Inolithus.

Carth. min. 18. Inolithus fragmentis indeterminatis.

Cronst. min. §. 17. Gypsum fibrosum.

Wall. miner. 49. *et syst. miner.* 1. Gypsum filamentis parallelis compositum.

Wolt. min. 18. Spatum gypseum fibrosum.

β) Stirium (alabastrinum) pellucidissimum fixum coadunatum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 3.

Waller. miner. 1. *p.* 160. *n.* 6. Gypsum solidum pellucidum fibrosum.

γ) Stirium (basaltinum) obscurum fixum, ramentis decussatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 47. *n.* 4.

Habitat, raro integros montes constituens, in Scaniae fodinis aluminaribus, *in* Oelandia, Westrogothia, Livonia, Curonia, Thuringia, Franconia, Suecia, Sina e. c. β) *in* Hispania *et monte* Jura Helvetiae, γ) *in* Nericia Sueciae, *fibris frequentius flexuosis, quam rectis, parallelis,*

delis, quam γ) sparsis, fasciculatis aut stellatis, frequentius unicolor, quam striatum, album et rufescens, quam cinereum, carneum aut melleum, ustione semper album, diaphanum; rarius semipellucidum, congeneribus purius, hinc modulis, in quos metalla effunduntur, praeprimis aptum.

schisto-sum. 5. G. macrum in fragmenta indeterminata dissiliens fibroso-lamellosum: fibris brevibus lamellas perpendiculariter secantibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 161. *n.* 7. c. Gypsum striatum, fibris magis confuse et quasi in lamellas congestis.

* *Habitat in* Thuringia, Wirtembergia, *album.*

radiatum. 6. G. macrum parallele radiatum in fragmenta indeterminata dissiliens.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 288.

Habitat, radiis nunc angustioribus nunc latioribus, prope Coburgum *et in* Comitatu Mansfeldensi.

usuale. 7. G. macrum lamellosum: lamellis utplurimum sphaericis, in fragmenta indeterminata dissiliens.

α) intus nitens.

Syst. nat. I. *p.* 152. *n.* 9. Marmor fixum, particulis difformibus.

Syst. nat XII. 3. *p.* 45. *n.* 2. Gypsum particulis arenaceis micantibus.

Vogel miner. p. 118. Gypsum.

Cronst. miner. §. 16. Gypsum particulis micaceis.

Waller. miner. p. 57. Gypsum particulis parallele pipedis et globosis concretum.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 157. Gypsum particulis arenaceis micantibus.

β) intus inconspicuum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 45. *n.* 1. Gypsum (argillosum) particulis argilliformibus opacis.

Mus. Tessin. 14. *n.* 12. Marmor fixum lamellatum, particulis spatosis.

Carth. min. 24. Gypsus informis rudis, nitorem non assumens.

Wolt. miner. 18. Gypsus colore ingrato.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 156. *n.* 2. Gypsum particulis minimis indistinctis facie terrea.

Habitat

Habitat in Norwegiae, Livoniae, Poloniae, Sileſiae, Marchiae, Saxoniae, Thuringiae, Hercyniae, Luneburgi, Angliae, Hiſpaniae, Galliae, Sueviae *montibus ſtratariis, integros interdum montes, aut ſtrata eorum praecipua conſtituens, frequens circa thermas et fontes ſalſos, boracitae, rarior metallorum matrix, aut corporum larvatorum, granis, in quae ſponte ſecedit, nunc majoribus, nunc minoribus, adeo laxe interdum cohaerentibus, ut mollis arenarii inſtar leni inter digitos tritu divelli queant, diaphanum, varius ſemipellucidum, utplurimum inauratum, vel ex flaveſcente aut nigricante cinereum, canum, ochroleucum aut carneum, varius melleum, ab aqua tranſtillante interdum adeo eroſum, ut fiſtulas referat, uſtum caemento, ſtatuis, modulis, in quos metalla effunduntur, aliis uſibus inſerviens.*

lamellare. §. G. nitens in fruſta indeterminata diffiliens formae communis lamelloſum: lamellis incurvis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 158. *n.* 4. Gypſum lamellare, lamellis inordinatis.

Habitat in Thuringia, Wirtembergia, Hiſpania, *nunc diaphanum, nunc opacum, infumatum, album vel flaveſcens.*

ſpeculare. 9. G. pellucidum album nitens formae communis in fragmenta rhomboidalia ſpecularia diffiliens, lamelloſum, lamellis rectis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 159. *n.* 5. Gypſum lamellare pellucidum, lamellis rhomboidalibus.

Cronſt. miner. §. 18. 1. A. Spatum gypſeum diaphanum.

Muſ. Teſſin. 14. Marmor indicum fixum, particulis impalpabilibus pellucidis.

Vog. min. p. 159. Glacies Mariae.

Carth. min. 12. Spatum informe molle, lamellis parallelis aequalibus.

Habitat paraſiticum in montibus ſtratariis, *variſſime in* ſimplicibus, *crebro in vicinia* fontium ſalſorum *et in* ſalſodinis, *frequentior paulo minerarum matrix, quam reliquae ſpecies, aqua parumper ſolubile, uſtione pelluviditatem exuens, cum caemento, pigmentis a paſtel cognominatis, depurando argento, ſubtilioribus imaginibus et formis inſerviens, interdum in grana majora, rarius in bacillos aut cruſtas ſecedens, bracteis tenuioribus pauliſper tinnitantibus, et tenuiſſimis, in quas divelli poteſt, ſubflexilibus, album.*

glaciale. 10. G. pellucidum album nitens formae communis in fragmenta cuneiformia dissiliens lamellosum: lamellis rectis parallelis.

Syst. nat. I. *p.* 162. *Mus. Tess.* 24. *n.* 3. Selenites spatoso-gypseus cuneiformis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 8. Natrum lapidosum gypseo-spatosum fusiforme pellucidum.

Cronst. miner. §. 19. *n.* 1. A. Gypsum crystallisatum cuneiforme.

Habitat cum speculari, cui proxime affine, an vere distinctum?

Selenites. 11. G. pellucidum nitens rhombeum lamellosum: lamellis rectis parallelis, in fragmenta rhomboidalia dissiliens. Fig. 17.

Syst. nat. I. *p.* 162. *n.* 1. *t.* 18. *f.* 3. *Mus. Tessin.* 24. *n.* 1. Selenites spatoso-gypseus rhombeus.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. Natrum lapidosum gypseo-spatosum decaëdrum rhombeum.

Amoen. acad. I. *p.* 475. *t.* 12. *f.* 3. Crystallus gypsea solitaria rhombea hyalina diaphana.

It. oel. 79. *scan.* 121. Sal petrifactum.

Del. pharm. 46. *Aldrov. mus.* 678. *Worm. mus.* 56. *Mus. angl. t.* 21. *f.* 5. 6. *Rumpf. mus. t.* 52. *f.* 1. 12. Selenites. *Waller. miner. p.* 46. *n.* 1. *t.* 1. *f.* 3. *syst. miner.* I. *p.* 163. *n.* 9. a. *t.* 1. *f.* 14. Gypsum crystallisatum figura rhomboidali.

Habitat cum glaciali *et* speculari, *etiam inter* Scaniae *schistum aluminarem, crystallis nunc majoribus, nunc minoribus, se decussantibus, aut lateraliter inter se connatis, sparsim, fasciculatim, stellatim aggregatis, utplurimum album, varius flavum.*

tessulare. 12. G. pellucidum album nitens lamellosum: lamellis rectis, in fragmenta rhomboidalia dissiliens cubicum.

α) angulis duobus truncatis. Fig. 29.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 10. Natrum (pyritiforme) lapidosum spatosum regulare dodecaëdrum.

β) angulis quatuor truncatis. Fig. 16.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 91. *n.* 9. β. Natrum angulis truncatis 14edrum.

Habitat in Germania, α) *trapeziis* 10 *minoribus, et pentagonis* 2 *majoribus*, β) *trapeziis* 8, *rhombis* 4, *quadratis* 2 *constans.*

13. G.

tetraëdrum. 13. G. pellucidum album nitens tetraëdro priſmaticum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens lamelloſum: lamellis rectis.
Gerhard Beytr. z Mineralr. I. *p.* 272. Spathum columnare.
Habitat capillaris in Marchia *prope* Freyenwalde.

priſmaticum. 14. G. pellucidum album nitens hexaëdro-priſmaticum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens, lamelloſum: lamellis rectis.
α) priſmatibus truncatis.
β) faciebus terminalibus in aciem terminatis. F. 15.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 90. *n.* 7. Natrum (flexile) lapidoſum gypſeo-ſpatoſum decaëdrum priſmaticum flexile, particulis ſpatoſis oppoſitis.
Syſt. nat. I. *p* 24. *n.* 2. *β. Muſ. Teſſin.* 24. *n.* 2. Selenites ſpatoſo-gypſeus priſmaticus.
Amoen. acad. I. *p.* 476. *n.* 2 Cryſtallus ſelenitica gypſea ſubſolitaria priſmatica hyalina ſubdiaphana.
γ) faciebus terminalibus pyramide triedra terminatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 87. *n.* 9. Nitrum (bataltinum) gypſeum opacum dodecaëdrum, priſmate compreſſo hexaëdro, pyramide triedra.
δ) faciebus terminalibus pyramide tetraëdra terminatis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 291.
Habitat cum glaciali *et* ſpeculari, α) v. g. *prope* Freyenwalde *in* Marchia, *et in* Auſtria *ad ſalines* Auſſea β) *in* Helvetia, Hercynia, Thuringia, Saxonia, Marchia, γ) *in montibus* Suecicis Nericiae, δ) *in* Thuringia, Luſatia *cryſtallis interdum magnis, utplurimum mediocribus, etiam capillaribus ſaepe duabas faciebus glabris, reliquis priſmatis longitudinaliter ſtriatis, nonnunquam geminis aut ſtellatim aggregatis.*

pyramidale. 15. G album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens triedro-pyramidale lamellolum: lamellis rectis.
v. Born ind. foſſil. 2. *p.* 85.
Habitat in canalibus, *per quos aqua ſalſa ſalinarum* Auſtriae *ſuperioris ducitur.*

lenticulare. 16. G. album nitens pellucidum in fragmenta rhomboidalia diſſiliens lenticulare lamelloſum: lamellis rectis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 292.
β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 93. *n.* 14? Natrum (embryonatum) lapidoſum, ſquamis ligulatis ſubimbricatis canaliculatis opacis.

Muſ.

Mus. Tessin. 46? Pyrites (embryo) crystallisatus triqueter, squamoso-imbricatus.

Habitat prope Sangershausen, Thuringiae, *nunc solitarium, nunc parallele aut in* hemisphaeria *aggregatum et concretum.*

globosum. 17. G. macrum in fragmenta indeterminata dissiliens globosum.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 16. 17. 2. *p.* 86.

Habitat in Hungaria *prope* Balobanya *et* Schemnitz, *rarius fuscum, quam album, opacum, quam diaphanum, globis jam solidis, jam inanibus, nunc vacuis, nunc gypso crystallino refertis.*

stillatitium. 18. G. ex aqua praecipitatum macrum lamellosum; lamellis rectis, in fragmenta indeterminata dissiliens, fragmentis, in quae sponte secedit corticosis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 184. *n.* 6. Stalactites (ambiguus) gypseo-spatosus solidus.

Cronst. miner. §. 20. 2. Stalactites gypseus, textura spatosa.

α) formae communis.

β) formae conicae.

γ) formae ramosae, Leckstein.

δ) formae undulatae, Schriftstein, Bandstein.

ε) formae vermiculatae, Kroesstein, Kragenstein.

Habitat album, griseum, rarius flavum α) *in* Dalecarlia Sueciae, β) *in* Sicilia, γ) *in salinarum plurimarum parietibus ex ramusculis arborum compaginatis, per quos aqua salsa stillat,* δ) *et* ε) *in salifodinis* Galliciae.

23. HEPATICUS.

Ex terra calcaria, etiam ponderosa, vitrioli acido et phlogisto constans.

Mollis, lamellosus, formae communis, sponte aut frictione praegressa hepar sulphuris olens, cum acidis non effervescens.

Igne leniori in pulverem abiens, qui cum aqua in pastum subactus ad aërem induratur.

solidus. 1. H. densus in fragmenta indeterminata dissiliens polituram admittens.

Gerh. Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 281.

Habitat in comitatu Mansfeld.

squamosus. 2. H. opacus intus micans lamellis minimis convexis sparsis in fragmenta indeterminata dissiliens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 112. *n.* 10. Bitumen (hepaticum) gypseum foetidum amorphum.

Cronst. miner. §. 24. Terra calcarea phlogisto et acido vitrioli mixta.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 165. *n.* 10. Gypsum textura irregulari, facie spathasea, frictione foetidum.

Habitat nigricans, fuscus, flavescens, aut ex flavescente albus in Norwegia (Kungsberg,) Scania (Audrarum,) Thuringia, Boheinia, *sali gemmae non raro vicinus, amplas et profunda strata interdum constituens, nonnunquam strata margae bituminosae capriferae tegentia.*

spatosus. 3. H. nitens diaphanus infumatus in fragmenta rhomboidalia dissiliens lamellosus: lamellis rectis.

Habitat cum praecedentibus parasiticus in comitatu Mansfeld.

24. LAZURUS.

Ex terra calcaria, cujus exigua pars vitrioli acido nupra, ferri et pauciſſima argenti calce conſtans.

Opacus, duriuſculus, caeruleus, denſus, intus inconſpicuus, in fragmenta indeterminata diſſiliens, tritum pulverem album exhibens.

Ab acidis inſtillatis nec colorem mutans nec effervescens, igne facile in vitrum ſpumidum abiens.

orientalis. 1. Lazurus.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 6. Cuprum (Lazuli) caeruleum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 12. Cuprum? (Lazuli) caeruleum ſcintillans ♂, ☽.

Cronſt. miner. §. 109. I. B. Zeolites particulis impalpabilibus argento et ferro miſtus.

Waller. miner. p. 91. Jaſpis colore caeruleo et alio mixto, cuprifer.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 312. *n.* 3. Zeolites particulis ſubtiliſſimis, colore albo et caeruleo, argentum continens.

Habitat in Sibiria *meridionali*, Bucharia, Sina *ſeptentrionali*, *regno* Tibetano, Perſia, Natolia, *pretioſus*, *polituram marmoris admittens*, *leviuſculus*, *punctis*, *glandulis*, *venis ſpati effervescentis albi*, *quartzi albi et pyritae durorum varius*, *diu in acidis morando colorem exuens*, *vitrioli acido bulliente totus ſolvendus*, *vaſis et ornamentis pretioſis et pigmento egregio Ultramarini nomine celebri inſerviens.*

25. FLU-

25. FLUOR.

Ex terra calcaria et acido ſui generis conſtans.

Subponderoſus paraſiticus, nunquam durus, ad aquae bullientis aeſtum uſque excalefactus in tenebris lucens.

Cum acidis non effervescens, ſed mineralibus bullientibus totus ſolvendus, et tum aërem acidum proprii odoris et indolis ſpirans.

Solus igne difficulter, una cum terra calcaria puriore facilime in vitrum tenuiſſimum liquandus.

pulverulentus. 1. Fl. albida inconſpicua, pulverulenta: particulis majoribus non cohaerentibus.

Gr. v. Lemberg chem. Annal. 1787. 2. *p.* 441. Phoſphoreſcirende Erde.

Klaproth 1787. 1. *p.* 52. 1789. 1. *p.* 13.

Habitat in Hungariae *comitatu* Marmoros *medius inter quartzum venam* 4 *pedum efficiens.*

compactus. 2. Fl. ſubdurus compactus: texturae planae diaphanus fragilis in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 99. *n.* 7. Muria (Chryſolampis) lapidoſa ſubquartzoſa aggregata ſparſa fixa.

Wall. miner. p. 90. Spatum ſolidum plus minus pellucidum, particulis non diſtinguibilibus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 172. *n.* 1. Fluor mineralis, particulis impalpabilibus facie vitrea.

Crouſt. miner. §. 98. Fluor particulis impalpabilibus figura indeterminata.

Habitat in Suecia (*prope* Yxſiö) Hercynia (*prope* Stollberg *et* Strasberg, *haec vena ad* 2 *usque orgyas alta*) *principatu* Halberſtadienſi, Bohemia, *ex viridi canus, ut tamen nunc*

In Thuringia *tamen prope* Steinbach *plures rupes* (Flusberge) *eminent, ex mero fluore conflati. Voigt min. u. bergw. Abh.* 2. *p.* 61. *Ponduſ ſpecifieum* = 3148 *ad* 3184 : 1000.

nunc propius in virescentem, nunc magis in albidum colorem inclinet, fragmentis, in quae sponte secedit, grana majora referentibus, aut corticosis; egregie cum reliquis speciebus et explorandis et quae difficilius liquantur, liquandis mineris, atque una cum gypso aut baryte cortici vitreo vasis metallicis superinducendo inserviens.

spatosus. 3. Fl. subdurus nitens fragilis formae communis in fragmenta pyramidalia dissiliens lamellosus.

Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 5. *Mus. Tessin.* 36. *n.* 6. Maria lapidea phosphorans.

Syst. nat. XII 3. *p.* 100. *n.* 8. Maria lapidosa spatosa aggregata sparsa fixa.

Waller. syst. miner. I. *p.* 173. *n.* 2. Fluor mineralis, facie spatatea, particulis nitentibus.

Rinm. act. Stockh. 1747. 168. Spatum lucens.

Baum. miner. I. *p.* 244. 262. Fluor spatosus.

Cronst. miner. §. 99. Fluor spatosus.

(β) fragmentis, in quae sponte secedit, grana minima referentibus.

Croust. min. §. 100. γ. Fluor crystallisatus, figura sphaerica.

Waller. syst. miner. I. *p.* 175. *n* 3. Fluor mineralis granularis, granulis crystallinis compositus.

Habitat in Norwegiae, Sueciae, Angliae, Hispaniae, Saxoniae, Silesiae *fodinis*, *prope* Sulzbaechle *in* Wirtembergia, *prope* Brienz *in* Helvetia, *albus*, *infumatus*, *viridis*, *caeruleus*, *violaceus*, *purpureus*, *roseus*, *melleus*, *aut vel arbuscularum imaginibus pictus*, *varius*, *semipellucidus aut diaphanus*, *in fragmenta triedra*, *varius tetraëdra dissiliens*, *polituram admittens*, *praegressa lenissima ustulatione elegantiorem*, *lamellis rarissime curvis*, *fragmenta*, *in quae sponte secedit*, *grana majora aut minora*, *rarius bacillos*, *rarissime divergentes*, *referentibus*.

tabularis. 4. Fl. tabulis rhombeis oblongis.

Storr Alpenr. 2. *p.* 46.

Waller. syst. min. I. *p.* 177. *n.* 4. d. Fluor crystallisatus lamellaris.

Habitat in Helvetia, Alsatia, Saxonia.

cubicus. 5. Fl. subdurus nitens laevis lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens, cubicus.

Cronst. miner. §. 100. Fluor crystallisatus cubicus.

Waller.

Waller. syst. miner. I. *p.* 176. *n.* 4. *α.* Fluor crystallisatus rhomboidalis.

α) cubis perfectis.
β) cubi angulis truncatis.
γ) cubi marginibus truncatis.
δ) cubi angulis marginibusque truncatis.
ε) cubi marginibus in aciem terminatis.
a) faciebus planis.
b) faciebus concavis.
ζ) cubi marginibus pyramide triedra terminatis.
Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 229.
Ferber 3 *Briefe p.* 53.
Habitat in Suecia, Anglia (Derby *et* Northumbria,) Hispania, Gallia, Hercynia, Saxonia, Silesia, *eadem colorum varietate, quam spatosus, saepe pellucidus, rarissime opacus, crystallis majoribus, minoribus, minimis, solidis, cavis, supra apertis, clausis, aquae guttulam alia fossilia includentibus, plane vacuis, se includentibus, sic superimpositis, decussatim, lateraliter, inordinatim concretis, sparsim in renis vel globi imperfecti speciem aggregatis.*

pyramidalis. 6. Fl. subdurus nitens lamellosus fragilis in fragmenta pyramidalia dissiliens.

α) pyramide simplici.
a) inversa. *Werner von aeusserl. Kennz. p.* 172.
b) recta.
α) triedra.
†) truncata.
Pini nouv. crystallis. de feldsp. &c. Milan. 1779. 8.
††) faciebus sphaericis.
Gerh. Mineralj. p. 72.
β) hexaëdra, faciebus sphaerico-concavis.
Werner von aeusserl. Kennz. p. 176.

β) pyramide duplici.
tetraedra.
Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 5. XII. 3. *p.* 102. *n.* 5? Alumen (spatosum) lapidosum calcario-spatosum diaphanum.
Amoen. acad. I. *p.* 481. Crystallus aluminiformis spatosa imbricata obtusa.
Cronst. miner. §. 100. *δ.* Fluor crystallisatus octaëdricus.
Waller. syst. miner. I. *p.* 176. *n.* 4. b. Fluor mineralis crystallisatus octaëdricus.
Vog. miner. 164. Pseudo-amethystus, Pseudo-smaragdus.

Habitat varior in Nericia Sueciae, Saxoniã, Bohemia *in ducatu* Milanensi, *eadem colorum varietate conspicuus, quam spathosus.*

26. APATITES.

Ex terra calcaria et phosphori acido constans.
Fragilis, duriusculus.
Aqua forti solubilis, prunis insperſus lucem viresćentem in tenebris spargens, igne difficilius liquandus.

rupestris. 1. A. compactus opacus albidus.
Cronst. jour. de phys. 1788. *Aug. p.* 248.
Habitat in Hispaniae provincia Estremadura, *integros colles et strata cum quartzi stratis alterna constituens, in pago* Logrosen *aedificiorum materia princeps, fortiori igne in speciem encausti albi abiens.*

octaëdrus. 2. A. nitore pinguiusculus parasiticus in fragmenta indeterminata dissiliens semipellucidus texturam minute granulatam transversim fractus lamellosam monstrans, tabulis octaëdris.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

tabularis. 3. A. nitore pinguiusculus parasiticus in fragmenta indeterminata dissiliens semipellucidus texturam minute granulatam, transverse autem fractus lamellosam monstrans, tabulis hexaëdris.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.
Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

prismaticus. 4. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus subpondero sus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse autem fractus lamellosam monstrans, prismatibus hexaëdris.
Schnecker chem. Annal. 1785. 1. *p.* 446.
Werner bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 76.
Klaproth bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 294. *et chem. Annal.* 1789. 1. *p.* 10. 117.
Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf *et* Schneeberg, *in* Bohemia *prope* Kuttenberg *et* Schlackenwald, *saepe cum stanni mineris et fluore obvius, frequentius viridis, dilute violaceus, rubellus aut albus, quam ochroleucus, cinereus, caeruleus, aut caryophyllinus, igne colorem et pellucidit atem amittens, vix tamen liquandus, creberrime longitudinaliter striatus, crystallis parvis, nunc solitariis, nunc inordinatim cohaerentibus, prismatibus jam perfectis, jam alterutro vel utroque fine in pyramidem hexaëdram terminatis, nunc marginibus lateralibus in aciem terminatis, terminalibus autem una cum angulis truncatis, nunc marginibus lateralibus rotundatis, ut cylindros mentiantur, ponderis specifici* = 3218 : 1000.

columnaris. 5. A. nitore pinguiusculus parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens texturam minutim granulatam transverse autem fractus lamellotam monstrans, prismatibus octaëdris.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 283.

Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg *et* Ehrenfriedersdorf.

triedrus. 6. A. nitore pinguiusculus, parasiticus semipellucidus in fragmenta indeterminata dissiliens, texturam minutim granulatam transverse fractus lamellotam monstrans, prismatibus triedris.

Karsten Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 355.

Habitat in Saxonia *prope* Ehrenfriedersdorf.

27. BORACITES. Ex terra calcaria, majore magneſiae albae portione, multo ſale ſedativo, et paucula terra aluminari, ſilicea et ferri calce conſtans.
Durus, lamelloſus, leviuſculus, cubicus.
Cum acidis non effervescens; igne primo decrepitans, fortiori in vitrum flavicans abiens.

cubicus. 1. BORACITES.

Weſtrumb chem. Annal. 1788. 1. *p.* 483. *et Schr. berl. Naturf.* 9. *p.* 13. Sedativſpat.

Heyer chem. Annal. 1788. 2. *p.* 21. Sedativſpat.

Laſius chem. Annal. 1787. 2. *p.* 333. Würflichte Quarzcryſtallen.

Habitat Luneburgi *in gypſo uſuali nidulans, cubis utplurimum ſolitariis, raro, niſi exiles ſint, integris, frequentius angulis et marginibus truncatis, ita ut* 26 *facies prae ſe ferat degenerans cubus, angulis nunc omnibus in triangula, nunc* 4 *in triangula,* 4 *alterni in ſexangulas facies abeuntibus, ita ut corpus ex faciebus* 10 *ſexangulis, quarum* 4 *minores,* 4 *triangulis, et* 12 *parallelogrammis conſtet, utplurimum hyalinus, rarius cinereus, aut in violaceum vel thalaſſinum colorem vergens.*

ORDO IV.

TERRAE ARGILLACEAE.

Ex terra aluminari potissimum compositae.

28. ALUMINARIS. *Fere tota ex terra* aluminari constans.

Macra, *levis, inconspicua, terrea, linguae parumper adhaerens, inquinans.*

Aqua forti fere tota solubilis, igne se contrahens et indurescens, fortiori, quo candet, lucem spargens.

nativa. I. ALUMINARIS. *Schreber Naturf.* 15. *p.* 209.

Habitat reniformis vel botryoides in Silesiae *principatu* Münsterberg, *in* Britannia, Longobardia, *et praesertim* Halae Saxonum *in horto paedagogii, heic innidulantibus quartzi granis et gypsi crystallis paulisper impura, mollissima, alba, in fragmenta indeterminata dissiliens.*

29. ARGILLA. Ex terra aluminari et silicea, ut-plurimum etiam ferri calce et phlogisto constans.

Opaca, inconspicua, formae communis, attactu blanda, terrea, leviuscula, mollis, aquam et oleum imbibens et retinens, utroque emollitu, priori plastica, *et odorem sibi proprium spirans.*

Cum aqua forti non effervescens, igne se contrahens et indurescens.

porcellana. I. A. macra alba friabilis linguae perparum adhaerens, ustione alba, et fortissimo in porcellanam abiens.

Cronst. mineral. §. 78. A. Terra porcellanea.
Waller. syst. miner. I. *p.* 51. *n.* 9. Argilla apyra macra pura.
Carth. miner. 5. Argilla rudis pura igne indurescens.

α) coagmentata.

Syst. nat XII. 3. *p.* 200. *n.* 1. Argilla (apyra) apyra albida.
Wall. miner. 19. Argilla apyra.

β) pulverulenta.

Wall. miner. 23. Marga porcellana.
Vogel miner. 33. Argilla porcellana.

a) micae particulis immistis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 3. Argilla (porcellana) albida subfarinacea, atomis nitidis.

Habitat varior per strata in Japonia, Sina, Sibiria (e. g. *prope* Arizamas,) Hungaria (*prope* Felsobanya *et* Schemniz,) *in* Italia (*prope* Berganum, Tretto, Baudissé,) *in* Galliae *provinciis:* Forez, Burgundia, Campania, Alvernia, Britannia, Normannia, Picardia, Hannonia, Flandria, Belgio foederato (*prope* Mastricht,) Daniae *insula* Bornholm, *in* Suecia, *potissimum in* Scania, *in* Silesia (*prope* Gieren,) *in* Bohemia (e. gr. *prope* Gaden,) *in* Saxonia (*prope* Aue, Elterlein, *et* Seidliz,) *in circulo* Salica *prope* Guemriz, *ad montem* rheno inferiori *confinem* Drachenfels *in* Franconia (*prope* Kizingen *et* Norimbergam,) Wirtembergia (*prope* Hornberg,) *in* Passavia, *prope* Hallein Salisburgi,

prope

prope Vordernberg Stiriae, *et prope* Viennam, *saepissime ex feldspato fatiscente nata, vasis porcellanis inserviens in* Japonia *forma radicis arboris reperta.*

Leucargilla. 2. A. mollissima attactu pinguissima linguae adhaerens, tritura nitens, ustione primum nigricans, tum expallescens, apyra.
Syst. nat. I. *p.* 207. *n.* 5. Argilla nivea hinc inde incarnata.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 200. *n.* 2. Argilla apyra lubrica.
Carth. miner. 6. Argilla subtilis igne indurescens et pallescens.
Cronst. miner. §. 79. Terra porcellanea phlogisto aliisque heterogeneis minima portione mista.
Vogel miner. 32. Leucargilla Plinii s. Argilla fistularis.
Waller. min. 24. Marga argillacea pinguedinem imbibens calore indurabilis.
Waller. syst. miner. I. *p.* 53. *n.* 10. Argilla apyra pinguis lubrica.
Habitat paulo frequentior in Scania (*prope* Bosserup,) Belgio (*prope* Mastricht,) Gallia (*prope* Montmartre,) Colonienſi *terra* (*ad lacum* Lach,) Hassia (*prope* Alnerode,) Saxonia (*prope* Mehren *et* Wiesenthal,) *cinerea, nigricans, nigra, violacea, carnea, ochracea, maculis, venis, striis variegata, quartzi pyritaeve frustis immistis saepe impura, in fragmenta indeterminata interdum convexa dissiliens, fistulis tabaci, vasis, furnis, furnorumque partibus violentiam ignis experturis, vasis figulinis nobilioribus egregie inserviens.*

Lithomarga. 3. A. friabilis attactu pinguissima micans squamosa.
Syst. nat. I. *p.* 204. Marga argillacea albida.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 51. *n.* 1. Talcum subfriabile album subsquamosum.
Vogel miner. 11. Argilla subtilis indurata ex fissuris petrarum &c. *p.* 37. Medulla saxorum.
β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 51. *n.* 1. Talcum (viridans) subfriabile viride inquinans.
γ) *Schüz nov. act. Ac. Caes. Nat. Curios. Vol.* III. *app.* Terra miraculosa Saxoniae.
δ) *v. Trebra chem. Ann.* 1784. I. *p.* 387. Phosphorescirendes Steinmark.
Brückmann chem. Annal. 1785. I. *p.* 449.
Habitat in aliis lapidibus *nidulans nunc pulverulenta, nunc coagmentata, posteriori in casu linguae adhaerens et tritura nitens, nonnunquam in fragmenta convexa dissiliens, pennae*

pennae acie trita (δ) *in tenebris scintillas lucidas spargens, et igne paulisper indurata* (γ) *polituram admittens, utplurimum ochroleuca, alias ex cinerascente vel rufescente alba, margaritacea, lavendulacea, violacea, carnea, ex fuscescente rubra, aut ex rubello fusca, hepatica, ochracea,* (β) *viridis, unicolor, aut maculosa, venosa vel striata.*

fullonica. 4. A. pinguis tritura nitens lamellosa in aqua in pulverem dilabens in aëre fatiscens, igne fortiori in vitrum lacteum abiens.

Wall. system. miner. I. *p.* 48. *n.* 7. Argilla vitrescens parum indurata, particulis impalpabilibus, exsiccatione lamellaris vel rhomboidalis.

Carth miner. p. 8. *n.* 2. Smectis subtilis cum acidis non effervescens.

Lehm. mineral. p. 28. Smectis.

de Costa foss. p. 69. *n.* 1. Marga viridi-fusca, Terra fullonica vulgo dicta.

Habitat in Anglia, Suecia, Saxonia, Lusatia *nunc fusca, nunc cinerea, nunc ex virescente alba, nunc viridis, nunc carnea, terrae calcariae circiter* $\frac{3-4}{100}$, *et totidem calcis ferreae continens, an distincta hujus generis species? fullonia usu celeberrima, oleum avidissime imbibens.*

crustacea. 5. A. pinguis lamellosa in aqua in frusta dilabens et agitatione spumans igne fortiori in vitrum spumidum abiens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 7. Argilla (fullónica) fissilis friabilis lubrica, in aqua spumans.

Schreb. lithol. 132. Argilla fissilis.

Wolt. miner. 11. Argilla subtilis pinguis in aqua cito liquescens.

Waller. miner. p. 26. Argilla fullonum saponacea lamellosa.

Waller. syst. miner. I. *p.* 10 *n.* 6. Argilla vitrescens saponacea, exsiccatione crustacea.

Cronst. §. 85. A. α. Lithomarga.

Habitat in Sueciae *monte* Osmund, *cinerea.*

lemnia. 6. A. pinguis attritu nitens linguae parum adhaerens mollissima leviuscula texturae conchaceae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 6. Argilla incarnata fracturis glaberrimis.

Cronst. miner. §. 85. B. Lithomarga, Terra lemnia.

Waller.

Waller. syst. miner. I. *p.* 11. *n.* 6. C. Argilla crustacea incarnata.
Dal. pharmac. 20. *n.* 2. Terra lemnia.
da Costa fossil. 14. Terra lemnia rubra.
Habitat in Lemno, Silesia, *magnesiam quoque, terram calcariam et ferri calcem continens, in aqua cum strepitu in frusta dissiliens, rarius dilute carnea, quam obscure isabellina, aut dilute hepatica, interdum maculis aut arbuscularum imaginibus nigris varia, olim Medicis usitata.*

Sapo. 7. A. pinguis leviuscula molliſſima tritura nitens, linguae adhaerens, ex fuscescente nigra.
Werner apud Cronst. mineral. §. 84. Bergseife.
Habitat in Polonia *prope* Olkutsch, *texturae terreae.*

Communis. 8. A. molliſſima pinguis linguae adhaerens plastica paulisper inquinans texturae terreae igne rubescens, fortiori in vitrum virescens abiens.
Cronst. §. 90. A. Argilla communis.
Woltersd. miner. 11. Argilla rudis sabulo destituta.
α) *Syst. nat.* I. *p.* 207. *n.* 4. Argilla caerulescens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 202. *n.* 9. Argilla (communis) humida caerulescens ustione rufescens.
Waller. min. 16. Argilla vitrescens rudis.
Waller. syst. miner. I. *p.* 40. *n.* 1. Argilla vitrescens rudis, rimis sub exsiccatione inordinatis.
Vogel miner. 28. Argilla vulgaris.
β) *Syst. nat.* I. *p.* 207. *n.* 3. XII. 3. *p.* 202. *n.* 10. Argilla (figulina) siccitate rupturis subtessellata.
Waller. miner. 17. Argilla tessulata figulina.
Waller. syst. miner. I. *p.* 44. *n.* 3. Argilla vitrescens, exsiccata tessularis.
Lehmann miner. 16. Marga.
γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 202. *n.* 11. *it. wgoth.* 251. 267. Argilla incarnata.
δ) *Vogel miner.* 31. Linus. Terra lateritia.
Habitat per omnem terrarum orbem, *ampla saepius et alta, parum ceterum a superficie distantia strata constituens, vegetabilium vestigia impressa prae se ferens, rimis innumeris crebro fissa, ex caerulescente vel flavescente cinerea, infumata, obscure caerulescens, rarius viridis aut carnea, nunc minore, nunc* (δ) *majore terrae siliceae copia praegnans, vulgatissima vasorum figulinorum et laterum materies, plurima ex fatiscentibus durioribus nata.*

indurata. 9. A. mollis pinguiuſcula linguae parum adhaerens in aqua dilabens et emollienda.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 62? Argilla arcte cohaerens lapidea; et *p.* 380. *n.* 1? Steatites argillaſcis particulis arcte cohaerentibus durus.

β) *Waller. ſyſt. miner.* I. *p.* 10. *n.* 5. Argilla vitreſcens, exſiccata granularis.

Habitat per omnem terrarum orbem, *leviuſcula, ex flaveſcente, caeruleſcente aut vireſcente cinerea, et rufeſcente, fuſca, ſordide roſea, aut viridis, aut maculis rotundatis varia, texturae terreae, ut tamen nunc plana magis ſit, nunc ad feſtucas propius accedat, rarius ad ſchiſtum; interdum adeo dura, ut lapidis loco aedificiis inſerviat.*

fiſſilis. 10. A. molliſſima ſubmacra linguae parum adhaerens texturae ſchiſtoſae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 38. *n.* 7? Schiſtus (argillaceus) ſcriptura cinerea, friabilis cinereus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 45. *n.* 4. Argilla vitreſcens, exſiccata fiſſilis.

Habitat ubique terrarum e. g. *in* Suecia, Saxonia, *circulo* Salico, *ſtrata ampla conſtituens, lithanthraci creberrime vicina, cujus etiam bitumine perfuſa, eoque denigrata, alias cinerea, rarius caerulea, ex caeruleo aut rubro flavicans, aut fuſca, interdum micans, vegetabilium, praeſertim filorum veſtigia impreſſa, ſaepe monſtrans aqua emollienda.*

ſterilis. 11. A. ſubmacra lamelloſa ſiccata alba, igne rufeſcens parum indureſcens, paulo fortiori liquanda.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 14. Argilla mixta ſubfiſſilis glareoſa.

Cronſt. miner. §. 90. A. E. Argilla Björklera.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 45. *n.* 4. a. Argilla fiſſilis alba.

Habitat in Sueciae, *praecipue* Sudermanniae, *campis ſteriliſſimis, ſolis fere betulis favens, integra ſtrata cum arenae ſtratis alterna conſtituens.*

bulloſa. 12. A. pinguis mollis tritura nitens linguae parum adhaerens plaſtica cinerea igne rubeſcens et bullota.

Habitat in Tranſilvania.

Bolus. 13. A. pinguis attritu nitens ore liqueſcens, aqua difficilius emollienda et minus tenax, texturae conchaceae, igne rubeſcens et facilius liquanda.

Syſt.

Syst. nat. I. *p.* 207. XII. 3. *p.* 203. *n.* 13. *Mus. Tess.* 110. *Schreb. lith.* 136. Argilla ore liquescens.
Carth. miner. 6. Argilla subtilis, aqua in massam unctuosam dissolubilis.
Woltersd. miner. 11. Argilla subtilis pinguis.
Waller. miner. 13. *n.* 6. Argilla pinguis.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 49. *n.* 8. Argilla vitrescens subtilissima pinguis, exsiccatione solida.
Cronst. miner. §. 86. *Vogel min. p.* 36. Bolus.

β) Terra lusitanica odorata e regione Estremos.

Habitat in Italia, Gallia, Germania, Armenia, *saepe ex fatiscentibus lavis nata, utplurimum obscure rubra, aut fusca, interdum flava, cornea, aut cinerea, varietate innumera, prope* Idriam Carnioliae *cinnabari, prope* Kapnick Hungariae *argento foeta, olim medicorum usu celebris; v. Ludwig de terris.*

sinensis. 14. A. submacra rufa punctis maculisque ochraceis varia, aqua emollienda.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 201. *n.* 4. Argilla flavescens; punctis maculisque ferreo-ochraceis.
Cronst. miner. §. 84. A. Terra porcellana marte mixta.

Habitat in Gallia (*prope* Montmartre,) *in* Sinae *collibus, heic gossypii, oryzae, indigoferae solum constituens, lateribus infra aquam adhibendis egregie inserviens.*

Rubrica. 15. A. mollis inquinans linguae adhaerens rubra fragilis aqua vix emollienda texturae terreae.

Syst. nat. I. *p.* 204. *n.* 2. Marga ochracea rubra.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 51. *n.* 3. Talcum subfissile rubrum inquinans.
Carth. min. 73. Ferrum terrestre durum manus inquinans.
Cost. foss. 88. Creta rubra.
Cronst. miner. §. 86. 1. β. 3. Bolus rubra durior.
Waller. miner. 266. Ochra rubra cretacea.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 260. *n.* 22. c. Ochra ferri rubra cretacea solida.
Dal. pharmac. 23. *n.* 5. Rubrica fabrilis.
Vogel miner. 178. Rubrica.

Habitat in Sibiria (*ad fluvios* Baunt *et* Jeschanska,) Dalecarlia, Hassia (*prope* Thalitter,) Boheimia, Lusatia, Gallia, *frequens minerarum ferri, quo ipsa abundat, comes.*

16. A.

lutea. 16. A. molliſſima inquinans lutea ochracea.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 521. Gelbe Erde.
Habitat in Lulatia *ſuperiore prope* Wehrau.

viridis. 17. A. pinguiuſcula mollis compacta viridis igne intumeſcens primo nigreſcens, poſt in colorem rubrum denique flavum tranſiens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 13. *e.* Bolus viridis.
Cronſt. miner. §. 86. 1. V. Terra verde.
Habitat, ſaepius intra amygdaliten, in monte Veronenſi Baldo, Suecia, Normannia (*prope* Pontaudemer,) Saxonia (*prope* Planiz) *et* Bohemia (*prope* Besniz, Wiſchockzan *et* Brammy,) *pigmentum in aëre conſtans exhibens.*

Tripolitana. 18. A. macra ſubſcabra mollis leviuſcula linguae adhaerens, difficulter liquanda attritu ad metallum metallicum nitorem aſſumens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 202. *n.* 8. Argilla ſcabra nitidula flaveſcens inquinans.
Woltersd. min. 11. Argilla ſubtilis macra.
Cronſt. miner. §. 89. Terra tripolitana.
Vog. miner. 38. *Carth. miner.* 8. Tripela.
Wall. miner. 33. Glarea indurata cohaerens aſpera.
Wall. ſyſt. miner. 1. *p.* 91. *n.* 1. Tripela ſolida.
Habitat in inſula maris auſtralis Tanna, *regno* Tunetano *et* Neapolitano, ruſſico (*ad fluvium* Uda,) *prope* Fedotiewa *et* Caſimova, *in* Suecia (*prope* Snaflanda,) *in* Flandria (*prope* Oudenarda,) Bohemia, Auſtria (*prope* Crems,) Bavaria (*prope* Ditfurt,) Wirtembergia (*prope* Calw,) Franconia (*prope* Schillingsfürſt,) Saxonia (*prope* Potſchappel *et* Naumburg,) Weſtphalico *circulo* (*prope* Fürſtenberg *et* Duisburg,) *et in* Haſſia (*prope* Grünberg *et* Darmſtadt,) *etiam prope* Francofurtum *ad* Moenum, *in montibus ſtratariis, non raro una cum ſulphure, aut foliorum impreſſis veſtigiis condecorata, ſtrata conſtituens, aut rimas explens, frequentius iſabellina, dilute ochraeea, aut ex flaveſcente cinerea, quam alba, aut aliis coloribus tincta, texturae terreae, lapidibus durioribus et metallis poliendis, modulis etiam, in quos vitra nobiliora et metalla effunduntur, egregie inſerviens.*

tumeſcens. 19. A. igne rufeſcens, ſicca ſpongioſa aquam cum intumeſcentia avidiſſime imbibens, et pertinaciſſime retinens.
Syſt. nat. 1. *p.* 207. *n.* 8. Argilla mixta arenacea.

Syſt.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 203. *n.* 15. Argilla mixta poroſa glareoſa.
Waller. min. 18. Argilla rubens aqua intumeſcens, eandemque diu retinens.
Wall. ſyſt. min. I. *p.* 43. *n.* 2. Argilla vitreſcens, aqua intumeſcens, ſub exſiccatione membranacea.
Cronſt. miner. §. 90. A. I. ζ. Argilla intumeſcens.
Vogel miner. 30. Argilla fermentans.
Habitat paſſim in campis, *poriſſimum* Sueciae, *ſterilibus, dum ſuperficies corii inſtar exſiccatur, intus pultis inſtar molliſſima, hinc primo vere ſub pedibus obumbulantium fluctuans tremensque, aedificiis et hominibus periculoſa.*

grandaeva. 20. A. macra, ſubplaſtica, igne rufeſcens et indureſcens, ſicca friabilis ſubpulverulenta aquam cum intumeſcentia lento imbibens.
Syſt. nat. I. *p.* 207. *n.* 9. Argilla arenacea fabuloſaque.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 16. Argilla mixta glarea, arena fabuloque, aeſtate ſublapideſcens.
Cronſt. miner. §. 90. A. I. ζ. 2. Argilla intumeſcens lapidoſa.
Waller. miner. 32. Glarea argilloſa.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 56. *n.* 12. Argilla vitreſcens, glarea mixta.
Habitat in Suecia, *praeſertim in* Dalecarlia, *griſea, fuſca aut rubeſcens, aeſtate adeo indureſcens, ut nec malleus, nec cuneus penetrent, cribrata pro exſtruendis piſtorum fornacibus praeſtantiſſima.*

ſoluta. 21. A. ſubmacra, humida ſubplaſtica, ſicca pulverulenta, igne in vitrum ſolidum abiens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 207. *n.* 5. Calx (paluſtris) fixa pulverea plaſtica.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 61. *n.* 14. Argilla vix cohaerens farinacea.
Habitat in Suecia, *potiſſimum ſub paludibus, griſea vel alba, haec parietibus dealbandis adhibita.*

arvenſis. 22. A. cinerea, humectata in glebulas compingenda, ſub exſiccatione rimas magnas agens tandem pulverulenta igne vitreſcens.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 55. *n.* 11. Argilla vitreſcens, humo mixta.
Habitat frequens in agris cultis.

23. A.

Umbra. 23. A. bitumine perfusa fusca scriptura inquinans, ustione rufescens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 204. *n.* 18. Argilla humosa fusca inquinans.

Woltersd. miner. 11. Argilla pictoria fusca.

Waller. miner. 3. Humus nigro-brunnea.

Waller. syst. miner. I. *p.* 17. *n.* 3. Humus colorata bituminosa fusca, et p. 60. nr. 13. g. h. i. Argilla mineralis fusca, obscure fusca et nigricans.

Cronst. §. 283. 2. Mumia vegetabilis.

Baum. miner. I. *p.* 42. Terra Umbria.

Lehm. miner. 24. Umbra.

Habitat in Italia, Germania (e. gr. *prope* Erfurtum,) Scania, Anglia, *pictoribus usitata.*

vitriolacea. 24. A. fusca stiptica aquam cum gallis coctam denigrans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 205. *n.* 21. Argilla mixta fusca vitriolico falsa.

Habitat sub paludibus *passim*, *ab innidulante et fatiscente pyrita nato.*

salsa. 25. A. saporis salsi.

Hiaerne tentam. chem. I.

v. Born ind. fossil. 2. *p.* 98.

Habitat in maritimis *et* confiniis salifodinarum e. gr. austriacarum, salisburgensium transilvanicorum, *muria praegnans, cinerea vel rubra.*

cobaltifera. 26. A. nigra cum borace igni exposita vitrum caeruleum exhibens.

Gesn. hist. cobalt. I. *p.* 21. 35.

Habitat in Wirtembergiae *fodinis.*

cuprifera. 27. A. fusca spiritui salis ammoniaci excalefacto colorem caeruleum concilians.

v. Born Brief. 7. *p.* 33. 34. 8. *p.* 43.

Habitat in fodinis Temesiensibus, *ferri cuprique calcem continens, ita ut cupri* $\frac{2-6}{100}$ *exhibeat.*

argentifera. 28. A. mollis plastica fusione cum plumbo argentum exhibens.

v. Born ind. foss. I. *p.* 83. 84.

Ferber üb. die Gebirg. u. Bergw. in Ungarn. p. 57.

Habitat in Bavaria *prope* Creisdorf, *in* Hungaria *prope* Schemniz, *cinerea, flavescens aut ex flavo rubra, ad* $\frac{7}{800}$ *argenti continens.*

29. A.

aurifera. 29. A. mollis plaſtica caeruleſcens fuſione cum plumbo aurum exhibens.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 67.
Habitat in Tranſilvaniae *fodinis prope* Herczigan *et* Facebai.

30. PUTEOLANA.

Ex terra aluminari ſiliceaque et ferro, utplurimum etiam terra calcaria conſtans.
Friabilis.
Cum aqua et calce ſubacta adeo indureſcens, ut ab aqua non penetrari poſſit, igne facile liquanda in ſcoriam nigram.

genuina. 1. P. obſcurius tincta magnetis imperium facilime ſequens.
Cronſt. miner. §. 207. *n.* 8. 1. Terra pouzzolana.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 95. *n.* 1. Caementum pulverulentum non cohaerens.
Habitat in Italiae *montibus ignivermis, etiam exſtinctis, frequens circa* Neapolin *et* Romam, *hinc inde in integros colles aggregata, caemento aquae impenetrabili egregie inſerviens, obſcure rubra, fuſca aut nigra.*

aſſimilis. 2. P. obſcurius tincta magneti vix obediens.
Fauj. de S. *Fond* ſur la maniere de reconn. les differ. eſpec. de Pouzzolane. Amſterd. 1780. 8.
Habitat in Gallia, e. g. *in* Occitania (*prope* Chenavari,) *hinc inde in* Germania, e. g. *in* Brisgovia (*prope* Breyſach,) *in* Haſſia (*prope* Echzel,) *in* Franconia (*ad montem* Pferdekopf,) *an ex fatiſcentia lapidum argillaceorum nata?*

Cineres. 3. P. cinerea pulverulenta.
Cronſt. miner. §. 297. Cineres vulcanorum.
Habitat in vicinia montium ignivomorum e. g. Italiae, *a quibus ſummo cum impetu ad immenſam ſaepe altitudinem, et ad aliquot interdum milliarium diſtantiam extruditur, in terram relabendo in clivos aggregata, aut immenſam aream obtegens, aut integras urbes ſepeliens, non*

non raro tantopere subtilis, ut per invisibiles vimas cistarum arctissime clausarum penetrat, ferri magnatim sequentis non parum continens.

arenacea. 4. P. cinerea ex granulis segregatis constans.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 181. *n.* 5. Pumex (cinerarius) pulvereus arenaceus.
Cronst. miner. §. 297. Scoriae pulverulentae.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 375. *n.* 1. Porus igneus arenarius.
α) granis minoribus. Rena del Vesuvio.
β) granis majoribus. Lapilli del Vesuvio.
Habitat cum praecedente, *evidentius ex comminutis ignis subterranei productis durioribus orta.*

31. CAEMENTUM. Ex ferro, terra aluminari, plurima silicea, utplurimum quoque parciori calcaria constans.
Duriusculum, leviusculum, porosum, texturae terreae, aquam, cui immergitur cum sibilo imbibens, siccum et digito perstrictum strepens, asperum, inconspicuum.
Comminutum et cum aqua et calce subactum adeo indurescens, ut ab aqua non penetretur, igne facile in scoriam nigram abiens.

Tufa. 1. C. in clivos integros et strata amplissima montibus ignivomis vicina aggregatum, formae communis.
Ferber Br. aus Welschl. p. 67. 139. 144-147. 235-238.
Givani lisolog. Vesuvian. p. 174.
Habitat in vicinia montium ignivomorum, praesertim Italiae, *frequens circa* Neapolin *et* Romam, *ex conglutinata puteolana* (1. 3. 4.) *natum, aliorum lapidum ad instar exstruendis domibus a multis retro temporibus inserviens frequen-*

quentissime infumatum, cinereum, nigricans, fuscum, ochroleucum, ex flavescenti cinereum aut ex fusco luteum, varius rufescens virescens aut variegatum, crystallis hornblendae basaltinae, scorli granatim, feldspati, micae miculis, pumicis frustis, varius ossibus, testaceis, fructibus durioribus plenum; non raro cum acidis paulisper effervescens, nunc ad aërem fatiscens, nunc potius indurescens.

Tarras. 2. C. strata ampla argilla fertili tecta constituens formae communis.

Cronst. miner. §. 207. *n.* 8. 2. Caementum induratum.

Waller. syst. miner. I. *p.* 97. *n.* 2. Caementum induratum lapideum.

Vogel nov. comment. Goett. t. 3.

Carthens. mineral. Abhandl. 2. *p.* 20.

Collin. journ. d'un voyag. miner. cap. 17. *p.* 288. *sqq.*

Habitat ad Rheni ripas, *potissimum in* Archiepiscopatu Coloniensi (*prope* Andernach) *et in* Hassia (*prope* Lindenstrut, Grunberg, Bockenheim, Darmstadt, Nidda, Eichelsachten, *et ad montem* Vogelberg.) *utplurimum infumatum aut nigricans, ut aedes ex eo exstructae tristitiae sensum animo infundant, crystallos hornblendae, et micam, argillam, frustula quartzi, ardesiae, marmoris, pumicis, maculas vitro aemulas saepe continens, in propriis molendinis comminuta caemento aquae impenetrabili inserviens; an ex fatiscente et denuo indurescente porphyrii specie natum?*

columnare. 3. C. prismaticum.

α) prismatibus hexaëdris. *v. Veltheim n. chem. Entd.* 7. *p.* 74.

β) prismatibus pentaëdris. C. *Chrn. Gmelin Naturf.* 23. *p.* 115.

Habitat ad Rheni *ripas*, α) *prope* Andernach, β) *prope* Neuwied, *frequens quoque ad* Aetnae *radicem*,

32. CARIOSUS. Ex terra aluminari, ſilicea et calcarea cum ferri parca portione conſtans.

Levis, mollis, poroſus, in aqua in pulverem dilabens.

Cum aqua forti effervescens; igne indureſcens pauliſper rufeſcens.

Anglorum. 1. Cariosus.

Kottenſtone. *Waller. ſyſt. miner.* 1. *p.* 92. *n.* 2. Tripela carioſa. *da Coſta foſſil.* 87. Creta fuſca terra carioſa dicta.

Habitat in Angliae *provincia* Derby, *potiſſimum ſupra lithanthracem, iſabellinus, obſcure cinereus aut fuſcus, ab Anglis artificibus ad polienda metalla et lapidum varia genera adhibitus.*

33. AR-

33. ARDESIA. Ex terra aluminari et silicea constans, quibus utplurimum pauxillum calcis ferreae et terrae calcariae, saepe etiam aliquid magnesiae et petrolei accedit.

Mollis, texturae schistosae, in fragmenta (utplurimum) discoidea dissiliens, opacus, formae communis, aquam imbibens, sed lente, ita ut non emolliatur, humectatus odorem argillae spirans.

Cum aqua forti non effervescens, igne paulo fortiori in scoriam turbidam abiens; in montibus primaevis (in his pingui nitore conspicuus) aeque ac in stratariis obvius, integros montes et praecipuas eorum partes constituens.

Novacula. 1. A. nitidula intus micans subopaca duriuscula exvirescente cinerea, scriptura albida.

Syst. nat. XII 3. *p.* 37. *n.* 1? Schistus scriptura alba ater solidus poliendus.

Woltersd. miner. 17. Schistus niger durus subtilis.

Waller. miner. 64. Fissilis solidus mollior, lamellis crassioribus.

Baum. miner. 1. *p.* 219. Lapis lydius.

Habitat in montibus schistosis strata constituens v. g. *parcius in* Oelandia, *in* Francoria *prope* Lauenstein, *polituram imperfectam assumens, aëre et oleo pingui indurescens, hoc imbutus coticulae loco inserviens.*

tabularis. 2. A. nitidula mollis ex cinerascente nigra scriptura albida, bracteis rectis.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 37 *n.* 2. Schistus tabularis scriptura nivea, ater impalpabilis aequalis fissilis.

Cost. fossil. 165. Schistus niger polituram quodammodo admittens.

Waller. miner. p. 62. Fissilis subtilior niger, polituram quodammodo admittens.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 336. *n.* 1. Schistus subtilior niger, rasura albus, polituram aliquo modo admittens.
Scheuchz. alp. 1. *p.* 19. *et* 2. *p.* 47. *et* 3. *p.* 7. Lapis fissilis niger glaronensis.
Cronst. miner. §. 91. B. 1. *α.*
Habitat in Scaniae, Helvetiae (*praesertim* Glaronensis,) Franconiae (*prope* Lehsten,) Saxoniae (*prope* Wurzbach) montibus, *polituram imperfectam admittens, maculis interdum obscurioribus orbiculatis aut oblongis varia, rasa levissime cum aqua forti effervescens, leviuscula, mensis, tabulis calculatoriis satis inserviens.*

tegularis. 3. A. nitidula subduriuscula ex caerulescenti nigra scriptura cinerea, bracteis rectis.
Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 5. Schistus (Ardesia) scriptura cinerea, caerulescenti niger tinnitans.
Wolt. min. 17. Schistus niger durus rudis.
Cost. fossil. 181. Schistus caeruleus.
Wall. miner. p. 63. Fissilis durus caerulescens.
Wall. syst. miner. 1. *p.* 337. *n.* 2. Schistus durus rasura albescens clangosus.
Curth. miner. 25. Fissilis durus rudis ex nigro caerulescens.
β) Ardesia rubra. *Cronst. miner.* §. 91. B. 1. *β.*
γ) Ardesia purpurea. *Kirw. miner. p.* 86. *sp.* 6. *var.* 1.
δ) Ardesia purpurascens. *Kirw. miner. p.* 88. *sp.* 6. *var.* 2.
ε) Ardesia ex virescenti cinerea. *Waller. syst. min.* 1. *p.* 338. *n.* 2. b.
Habitat in Spitsberga Suecia e. g. Jemtiae alpinis, Helsingia, Westmannia, Scania, Anglia, Mercynia, Saxonia, Franconia &c. *interdum vivorum corporum, praesertim mariorum vestigiis ornata, aut arbuscularum imaginibus picta, aut mica vel pyritae particulis inspersis nitens, aut quartzi granulis largius immistis solito durior, aquam non hauriens, tectis aedificiorum inserviens.*

solida. 4. A. nigricans texturae ex schistoso compactae tinnitans scriptura cinerea.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 38. *n.* 6. Schistus scriptura cinerea, nigricans solidus tinnitans.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 342. *n.* 7? Schistus solidus durus difficulter vel non in lamellas divisibilis.

Habitat

Habitat in Suecia, Hispania, nova Hispania, *in festucas dissiliens, nigrescens, fusca, grisea aut rufescens.*

compactissima. 5. A. obscura compactissima solidissima duriuscula scriptura exalbida.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 39. *n.* 13. Schistus compactissimus.

Habitat rarissima in Sina, *nigra aut fusca, exterius glabra inaequalis, intus compactissima; an distincta hujus generis species?*

atrata. 6. A. texturae schistoso-lamellosae mollissima, scriptura albida.

Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 37. *n.* 3. *it. wgoth.* 28. *Schreb. lith.* 30. Schistus scriptura alba, nigricans subfriabilis.

Waller. miner. 66. Fissilis mollior friabilis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 341. *n.* 6. a. c. e. Schistus diverso colore, niger rasura cinereum, ceteris vero coloribus concolorem exhibens pulverem siccus macer fragilis.

Cost. fossil. 167. Schistus niger.

Habitat in Lapponia, Scania, *aliis* Sueciae *provinciis, mera, nigricans, fusca aut flavescens, igne agitata crepitans, fortiori in vitrum spumosum convertenda, rasa cum aqua forti paulisper effervescens.*

undulata. 7. A. nigra texturae undulatim schistosae.

Waller. syst. miner. I. *p.* 345. *n.* 9. d. Schistus carbonarius, lamellis fluctuantibus.

Habitat in Finnia *et* Jemtia, *nunc mollior, igne in scorias porosas, nunc paulo durior, igne in vitrum solidum convertendus.*

bituminosa. 8. A. mollissima pinguiuscula obscura tritura nitens, scriptura nigra texturae recto-schistosae in fragmenta discoidea dissiliens, in igne fumans aut flammam concipiens, in aperto expallescens.

Cronst. miner. §. 159. Brandschiefer.

β) *Waller. syst. miner.* I. *p.* 344. *n.* 9. b. c. Schistus solidus crassus non fissilis, rasura nigra, carbonarius.

da Costa fossil. 168. 4. Schistus terrestris niger carbonarius.

γ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 39. *n.* 10. Schistus (communis) scriptura nigra, ater solidus.

Waller. syst. miner. I. *p.* 340. *n.* 5. Schistus niger pinguis, igne fumans vel odorem spargens, rasura niger.

δ) *Cronst. miner.* §. 158. Kolon.

Habitat in Sueciae, Angliae, Lusatiae, *aliarum terrarum montibus stratariis, strata saepe ampla efficiens, stratis lithan-*

lithanthracum et minerarum aluminis crebro vicina, petroleo, interdum quoque vitrioli acido perfusa, aut pyritae glebulis venisve immixtis scatens, hinc nigra, hinc in igne odorem, fumum, flammam spargens, non raro sulphureum, hinc in igne aperto cum ponderis jactura albescens aut canescens, probabiliter ex argilla fissili bitumine penetrata nata.

Kellas. 9. A. texturae fibrosae linguae parum adhaerens. *Bergm. Journ.* 1790. 7 *p.* 12. &c.
Habitat in Cornubiae *montibus, cupri scanniique venas interdum utrinque cingens, nunc plumbei, nunc rufescentis coloris.*

Nigrica. 10. A. atra macra mollissima, inquinans scriptura atra texturae incurvo-schistosae in fragmenta discoidea aut festucas longas dissiliens, in igne rubescens.
Syst. nat. I. *p.* 154. XII. 3. *p.* 38. *n.* 9. *Mus. Tessin.* 18. *n.* 6. Schistus scriptura atra, ater inquinans.
Woltersd. 17. Schistus niger friabilis inquinans.
Carth. miner. 25. Fissilis friabilis niger manus inquinans.
Waller. miner. 67. *Baum. miner.* I. *p.* 219. Fissilis mollis friabilis pictorius.
Waller. Syst. miner. I. *p.* 343. *n.* 8. Schistus mollis niger rasura ater pictorius.
Habitat in Weltrogothia Sueciae (*ad* Hunnenberg,) Francoma (*prope* Ludwigstatt,) *et* Italia, *saepe aluminis mineris vicina, pictorum usu celebris, bitumine et ferri calce dives, ideo igne torta odorem minus gratum spargens, et rubrum colorem induens, tum rubricae loco adhibenda.*

tessularis. 11. A. mollissima subponderosa in fragmenta trapezoidea dissiliens, texturae schistosae.
Gerh. Beytr. 2. *Mineralr.* I. *p.* 343. *n.* 5. Schistus (rhombeus) tabulis quadrangularibus.
Habitat fusca, lutea aut viridis in Silesiae *principatu* Liegnitz *prope* Goldberg, *et in comitatu* Glaz *prope* Neudorf, *integros montes constituens.*

34. BASALTES. Ex terra aluminari, plurima ($\frac{1}{2}$) silicea, et ($\frac{1}{4}$) ferri calce constans, quibus non raro pauxillum terrae calcariae, magnesiae albae et nigrae accedit.

Opacus inconspicuus, macer, tritura cana (utplurimum), in fragmenta indeterminata dissiliens, in aëre in argillam fatiscens.

Cum aqua forti non effervescens; igne paulo fortiori in vitrum solidum nigrum abiens.

Schistosus. 1. B. ater, texturae schistosae.

Habitat in montibus basaltiferis Rheni *inferioris ripae, et* Goettingae *vicinis, olivini nidulis scatens.*

columnaris. 2. B. obscurus compactus duriusculus tenax in fragmenta prismatica granulata sponte secedens.

Baum. miner. 1. *p.* 220. Basaltes.

Carth. min. 21. Smectis crystallisatus, crystallis oblongis irregularibus.

Waller. miner. 139. Corneus crystallisatus prismaticus lateribus inordinatis.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 319. *n.* 9. Basaltes figura columnari, lateribus inordinatis, crystallisatus.

Habitat fastigia montium praerupta coni truncati formam interdum prae se ferentia saepe constituens granitae, gneisso, marmori, waccae, argillae, arenae, arenario, lithanthraci, superimpositus rarius per gneissum trajiciens, in maris australis *insulis, potissimum* nova Seelandia, nova Hispania, *in* Sicilia, Italia, *meridionali* Gallia, Irrlandia, Scotia *et* insulis *vicinis, insulis* Feroë, Islandia, Silesia, Hungaria (*prope* Schemniz, Cremniz, Kreutz) *occidentali* Bohemia, *superiori* Lusatia, Saxonia, Thuringia, Hennebergo, *et vicinis* Franconiae *montibus, in* Palatinatu *superiori*, Wetteravia, Fulda, Hassia, Goettingenh districtu, Nassovia, *ad* ripas Rheni *inferioris, ex viridescenti cinereus, ex rufescenti fuscus, creberrime ex cine-*

cinerascenti niger, innumera aliorum fossilium inmidulantium varietate conspicuus, aut arborum imaginibus, quas magnesiae nigrae debet, pictus, ferro interdum adeo dives, ut a magnete trahatur, et in ustrinis magno cum fructu ferri mineris adjiciatur fragmentis in quae secedit, rarius regularibus, rarius tabularibus, utplurimum magnis et prismaticis, saepe enormis et longitudinis et diametri, creberrime hexaëdris, interdum tetraëdris, (angulis rarius obliquis quam rectis) pentaëdris aut heptaëdris, rarius triedris, octuedris aut majori facierum numero conspicuis, fragmentorum a loco natali avulsorum angulis saepe rotundatis aut detritis, prismatibus nunc rectis, rarius flexuosis, nunc continuis, rarius articulatis, nunc perpendicularibus, nunc obliquis, nunc sparsim decumbentibus, rarius se decussantibus et secantibus, interdum vitri more fragilibus et campanae instar tinnitantibus, lapidis lydii, bibliopegis incudis loco inserviens, sternendis plateis, struendis aedificiis, aliis usibus eximie conducens, utrum ignis filius an aquae sedimentum?

pyramidalis. 3. B. obscurus compactus in fragmenta pyramidalia sponte secedens. *Hacquet chem. Annal.* 1788. 1. *p.* 522.

Habitat in Bohemiae *montibus prope* Aussig, *fragmentis elongatis tried is, in* Hungaria (*prope* Schemniz *et* Cremniz) *fragmentis tetraëdris.*

tunicatus. 4. B. compactus sponte in fragmenta crustosa secedens: crustis sphaericis concentricis.

Habitat cum columnari, *hoc mollior, dilutius tinctus, et facilius fatiscens.*

Wacca. 5. B. mollis fragilis compactus tritura nitidulus sponte non in fragmenta secedens.

Karsten Magaz. für Helvet. Naturk. 3. *p.* 234.

Habitat in Bohemiae *et* Saxoniae *montibus, etiam grandaevis, nunc strata ampla efficiens, nunc venae instar rimas explens, non raro venis metalliferis dives, frequentius cinereus aut virescens, quam niger, texturae plane, quam granularis, crebra columnaris basis, quo tamen longe celerius, fatiscit, olivini nihil includens.*

Trapezium. 6. B. durinsculus compactus aquam imbibens in aëre rufescens et lamellatim fatiscens, in igne crepitans et cum strepitu dililiens.

Syst.

Syſt. nat. I. *p.* 154. *n.* 4. *Muſ. Teſſin.* 16. Schiſtus cinereus ſolidiuſculus, ſcriptura cana.

Syſt. nat. I. *p.* 188 *n.* 25. Saxum impalpabile calcarium ſchiſtiforme cinereum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 2. Saxum impalpabile ſchiſtoſum ſubcalcarium, fragmentis rhombicis.

It. wgoth. 211. Saxum ſchiſtoſum calcarium cinereum.

Cronſt. miner. §. 265. Saxum compoſitum jaſpide martiall molli ſeu argilla molli indurata et - - -

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 361. *n.* 4. Corneus durus particulis minimis terreis in fragmenta cubica vel rhomboidalia fiſſus.

Habitat in Scandinaviae *montibus*, *praeſertim* Hunneberg, *in* Anglia, Scotia, Pyrenaeis, Germania, *integros hinc inde montes aut ampla eorum ſtrata conſtituens, ſaepius venae inſtar ſecans, in profundo rimas innumeras agens, et ſaepe in priſmata tetraëdra, rarius pentaëdra aut triedra fiſſus, cinereus, fuſcus aut niger, igne leniori rufeſcens, eoque tortus a magnete trahitur; cum aqua forti pauliſper effervеſcit; vitro nigro parando, compactior lapidis lydii loco inſerviens.*

35. LAVA.

Ex terra aluminari, plurima ſilicea et ferri calce conſtans, quibus non raro pauxillum terrae calcariae et magneſiae albae accedit.

Coloris (utplurimum) obſcurioris, tritura cana, macra, in fragmenta indeterminata diſſiliens, in aëre in argillum fatiſcens.

Ignis vi aperta liquante progenita, in montibus ignivomis obvia; igne denuo liquanda in vitrum nigrum.

compacta. 1. L. ſubopaca compacta duriuſcula texturae conchaceae.
Givani litologia Veſuvian. p. XLIX. *et* 84.

Habitat in montibus ignivomis *eorumque vicinia, ignis in minus alterata; ut lapidis, ex quo conflata fuit, manifeſta utplurimum prae ſe ferat veſtigia, et indolem, frequen-*

quentius nigra, quam cinerea, fusca, aut rubra, rarius alba, rarissime viridis aut caerulea, crebro etiam innidulantibus innumeris fossilibus heterogeneis, aut antea infixis, aut postea natis et per aquam praecipue depositis variegata, in prismata granulata, aut frugmenta crustosa concentrico sphaerica aliquando sponte secedens, aut stiriae in modum in foveis montium pendula ac formata; aedificiis, et nobilioribus saepe eorum partibus exstruendis, statuis &c. inserviens; an ex marga petrositice hornblenda, aliisque liquatu facilioribus nata?

vitrea. 2. L. diaphana nitens compacta dura texturae conchaceae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 182. *n.* 7. Pumex vitreus solidus.
Cronst. miner. §. 292. Achates islandicus niger.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 378. *n.* 5. Porus igneus lapideus solidus vitreus.
Vandell. therm. 5. Vitrum fossile.
Givani litolog. Vesuv. p. 128. &c. Vetrificazioni compatte.
β) Lava filamentis vitreis. *Hamilt. act. angl. vol.* 70. *ad ann.* 1780. *P.* 1. *n.* 4.
Habitat in montibus ignivomis novae Hispaniae, regni Peruani, Islandiae Hecla, Italiae Vesuvio, *in* insulis Pontia, Pentellaria Paschali, (*hinc inde etiam in aliis regionibus, v. in* Hungaria *superiore, in quibus ignis subterraneus, aut pyrita, aut litbanthracibus fotus, grassatus est, simile quid*) *non raro alia quoque immersa continens nunc magis nunc* (Smalti) *minus diaphana, utplurimum atra, rarius cinerea, virideſcens, caeruleſcens, aut alba, frequentissime formae communis, rarius stalactitae, aut* (*in insula* Pontia) *globi formam induta, aut pyramidis pentaëdrae formam referens, reliquis speciebus difficilius liquanda, ferri quoque minorem multo copiam continens, terrae calcariae et magnesiae albae expers; olim pro globulis vestimentorum adhibita; novae Hispaniae et regni Peruani incolis in speculi locum, non semper ad chalybem scintillans.*

scoriacea. 3. L. bullosa scabra intus nitens texturae conchaceae.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 277. *n.* 3. b. Porus igneus lapideus facie scoriacea solidus.
Givani litolog. Vesuvian. p. 146. &c. Vetrificazioni porosa pesante.
de Dolomieu Memoir. sur les isles Ponces &c. nr. III. 1.
Habitat in montibus ignivomis, *frequens in* Aetnae *effluviis lavam compactam utplurimum tegens, rarius fusca, quam nigra,*

nigra, interdum quoque heterogenea continens, facilius reliquis speciebus fatiscens, quibus ceterum similis, frequentissime nigra, interdum levis, superficie non raro undulata.

porosa. 4. L. opaca inconspicua porosa leviuscula.
Givani litolog. Vesuv. p. 150. &c. Scorie leggiere.
de Dolomieu Memoir. sur les Isl. Ponc. &c. n. 11.
Habitat in montibus ignivomis *eorumque vicinia, frequentior in iis, qui nostra hac aetate adhuc exardescunt, quam in exstinctis, frequentius ex apice montis protrusa, quam ex lateribus effluens, ardente lavae fluvio obstaculis impedito atque inturgescente saepe progenita, frequentius nigra quam rubra magnesia alba reliquis ditior, quo magis porosa, eo magis.*

Pumex. Bimsstein. 5. L. opaca inconspicua parallela fibrosa porosa levis aspera.
Syst. nat. I. *p.* 192. *n.* 1. XII. 3. *p.* 181. *n.* 1. Pumex (Vulcani) schisti niger.
Dal. pharmac. 43. *Cronst. miner.* §. 295. Pumex.
Waller. miner. p. 328. Porus igneus lapidis asbesti.
Waller Syst. miner. 2. *p.* 375. *n.* 2. Porus igneus lapideus porosus fibrosus levis, aquis innatans.
Givani litolog. Vesuvian. p. 140. Vetrificazioni filamentose.
Habitat in montibus ignivomis, Islandiae Hecla, Italiae Vesuvio, *vicinarum insularum*, Ventotiene, Ischia, Zanone, Pontia, Volcano, Liperi, *etiam in insulis nonnullis archipelagi* e. g. Santorin, *et maris australis* e. g. Tanna *et* nova Seelandia, *saepe aliis vulcani productis inclusa a maris undis eluta et ad remota interdum littora devecta* (*in* Aetna *nulla*;) *etiam in regionibus exardescente lithanthracum strat*; *aut indicia montium olim ignivomorum non omni dubio majora prae se ferentibus exustis* v. gr. *prope Cassellas*, *in* Hassia, *ad* Rheni *ripas a* Neuwied *ad* Confluentiam *usque et ultra*, *in* Bohemia *prope* Eger *et in* monte Schlatnizensi *et* Salnizensi *in* Nassovia *prope* Datweiler *in* Occitania, Italia *superiori et media obvia*, *interdum in columnas regulares secedens*, *varius fusca aut nigra*, *quam flavescens*, *albida*, *aut cinerea*, *fibris interdum minus conspicuis*, *utplurimum cavernosa*, *aquae salsae innatans*, *plurima aquae communi*, *feldspati*, *scorli*, *micae particulas non raro insperſas continens*, *poliendis vitris*, *lapidibus duris*, *metallis idonea*, *vitrum ex asbesto*, *an ex ardesia*, *lithanthrace et pyrita*, *an ex schisto micaceo et granita liquata faciliori nata?*

6. L.

spuria. 6. L. incendiorum terrae ex ardentibus carbonum fossilium stratis natorum filia.

Habitat e. gr. *in* Bohemia *prope* Bilin, Seidschütz, Laun, Sobosan, Nassovia *prope* Datweiler, Hungariae *monte* Schater *nunc porosa, nunc compacta, nunc magis, nunc minus ponderosa, spadicea, lateritia, cinerea, atra, caerulea, ferri, chalybis, iridis coloribus ludens.*

36. MICA.

Ex terra aluminari et silicea atque phlogisto constans, quibus utplurimum ferri calx et pauxillum magnesiae albae, interdum pauxillum magnesiae nigrae accedit.

Glabra, macra, nitens, mollis, flexilis, incurve lamellosa, in fragmenta granulata sponte secedens, in discoidea facilime dissiliens, leviuscula, parasitica.

Igne leniori non mutanda, vehementiori in vitrum durum hinc inde bullosum liquanda.

membranacea. russisches Glas.

1. M. pellucida: lamellis amplis facilime separabilibus elasticis parallelis.

Syst. nat. I. *p.* 155. *n.* 1. XII. 3. *p.* 58. *n.* 1. Mica membranacea fissilis flexilis pellucida hyalina.

Carth. miner. 14. Mica lamellis diaphanis latis tenuissimis flexilibus.

Cronst. miner. §. 94. A. 1. Mica constans lamellis magnis parallelis.

Wolt. miner. 17. Mica fissilis membranis diaphanis.

Wall. miner. 120. *et syst. miner.* I. *p.* 369. *n.* 1. Mica membranacea pellucidissima flexilis alba.

Bommer. miner. 216. Argyrolithus.

Habitat in Malabaria, Sibiria (*prope* Irkuz *ad lacum* Bajkal *et* Fauly,) Russia (*prope* Archangel,) Finnia, Wermelandia (*prope* Elfdalen,) Galliae *provincia* Vivarais, Sabaudia (*prope* Genevam) *massis aliquot ulnarum interdum diame-*

diametra, granitae partem constituens lamellarum summa flexilitate facile a gypso speculari et glaciali discernenda.

laminosa. 2. M. diaphana colorata: lamellis amplis parallelis facilime separabilibus.

Syst. nat. I. *p.* 155. *n.* 2. XII. 3. *p.* 58. *n.* 2. Mica membranacea fissilis flexilis subdiaphana albida.

Cronst. miner. §. 95. 1. Mica lamellosa martialis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 369. *n.* 2. Mica membranacea semipellucida rigida.

Habitat potissimum in granite montium primaevorum, *usplurimum infumata aut nigra, interdum fusca, aurea, rubra, aut alba, rarissime sola in schisti speciem concrescens.*

squamosa. 3. M. subopaca: lamellis minoribus sparsis incurvis.

Waller. miner. 130. *syst. miner.* I. *p.* 370. *n.* 3. Mica squamulis rigidis inordinate mixtis.

α) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 58. *n.* 3. Mica squamosa rigidula argentata.

Cronst. miner. §. 94. 2. Mica squamosa.

Woltersd. miner. 17. Mica compacta; membranis squamosis, argentea.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 58. *n.* 4. Mica squamosa rigidula aurata.

Cronst. miner. §. 95. 2. Mica squamosa martialis.

Habitat, tanquam pars constituens, in granite *multisque aliis sexis, metallico cupri, argenti, auri nitore non raro alias innumeris flavi, rubri, fusci, nigri, cinerei, viridis coloris varietatibus conspicua.*

undulata. 4. M. lamellis undulatis aureis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 60. *n.* 10. Mica flexuoso-undulata, squamis auricoloribus.

Waller. miner. 124. Mica particulis fluctuantibus.

Waller. syst. miner. I. *p.* 372. *n.* 4. b. c. Mica fissilis, lamellis fluctuantibus et Mica fissilis, lamellis reflexis.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 155. *n.* 5. Mica particulis lamellatis, ad angulum acutum striatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 6. Mica (hungarica) lamellis flexuosis fragilibus auratis.

Woltersd. min. 17. Talcum molliusculum friabile, colore aureo.

Wall.

Wall. min. 128. Talcum luteum, lamellis opacis, fragilissimum.
Waller. syst. miner. I. *p.* 375. *n.* 9. Talcum luteum, lamellis flexuosis opacis friabilissimum.
Carth. min. 15. Talcum lamellis opacis rigidis luteis.
Habitat in Dalecarliae *fodinis β) in* Dalecarlia.

hemisphaerica. 5. M. lamellis hemisphaericis concentricis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 59. *n.* 8. Mica squamis hemisphaericis.
Waller. miner. 125. *syst. miner.* I. *p* 373. *n.* 6. Mica hemisphaerica.
Habitat in Finlandiae paroecia Kimito, *saxi fatiscentis partem constituens, nitidissima, alba, semen pisi dimidiatum magnitudine et figura referens.*

striata. 6. M. lamellis in radios transeuntibus.
Waller. syst. miner. I. *p.* 372. *n.* 5. Mica particulis oblongis tenuioribus acuminatis.
Cronst. §. 94. 3. Mica particulis acerosis.
Habitat in Sueciae *saxis, cinerea vel nigra, igne albescens vel flavescens hornblendae accedens.*

crystallina. 7. M. tabulis hexaëdris.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 60. *n.* 9. Mica squamis erectis passim triquetro-conniventibus.
Cronst. miner. §. 95. 5. Mica drusica.
Waller. syst. miner. I. *p.* 373. *n.* 7. Mica figura determinata drusica.
Habitat in Dalecarliae *fodinis*, *in* Sahlbergensi, Zinnwaldensi, *tabulis nunc sparsis, nunc stellatim aggregatis, nunc in columnas dispositis.*

prismatica. 8. M. fusca, prismatibus enneadris.
Klaproth bergm. Journ. 1790. 9. *p.* 227.
Hoffm. bergm. Journ. 1789. I. *p.* 156.
Habitat in fodina Schneebergensi Saxoniae, Pini *prope* Aue, *saxo ex quartzo et feldspato composito innidulans, opaca, intus parum nitens.*

37. OPALUS.

Ex terra aluminari et plurima silicea cum pauca ferri calce constans, cui interdum pauxillum magnesiae albae aut terrae calcariae accedit. Duriusculus, nitens, vix unquam opacus, texturae conchoideae, levis, in fragmenta indeterminata dissiliens, parasiticus, formae utplurimum communis, *facile rimas agens.* Igne difficilime liquandus.

hydrophanus. Weltauge.

1. O. subopacus in liquidis pellucidus coloremque mutans, linguae adhaerens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 6 *δ. Wall. miner.* 83. *syst. min.* I. *p.* 283. *n.* 21. Achates unguium colore in aëre opaca aqua pellucens.

Brückmann von dem Weltauge oder Lapide mutabili. *Brunsv.* 1777.

Liebenroth üb. Nat. u. Mensch verm. mineral. Gegenst. in Sachs. 2. *Samml.* §. 28. *p.* 49.

Habitat in insularum Feroensium, Islandiae, Britanniae, Hetruriae, Hungariae, Silesiae, Poloniae, Saxoniae, (*praesertim prope* Hubertsburg,) Goettingiae *piceis, nobilibus, vulgaribus et vilioribus, chalcedoniis, prasiis, chrysoprasis, nephritico, serpentino, granite, jaspide, porphyrio argilla indurata, albus, eburneus, ochroleucus, vitellinus, rufescens aut virescens, rarius, si unquam, pyramidis triedrae forma comparens.*

piceus. Pechstein.

2. O. nitoris cerei, texturae imperfectius conchaceae.

Habitat, rarius aut nunquam magnam montium partem constituens, quam aliis fossilibus, magnis saepe, massis innidulans in insulis Islandia, Elba, *in* Gallia *prope* Mesnil-Montant, *etiam in* Alvernia, Forez, Britannia (*prope* Pompéen,) Bavaria (*prope* Qizersdorf,) *in* Transilvania (*prope* Hermanstadt, Szent-Irnae *et* Nagyag,) *in* Hungaria, (*prope* Boinik, Koenigsberg, Schemniz, Cremniz, Jacobian, *inter* Eperias *et* Tokai, *et in valle* Siroka,) *in montibus* giganteis, *in* Saxonia (*prope* Mile-

nam

nam Dresdam *et* Pleniz.) nova Hiſpania *infumatus, ex cinereo niger, ex virescente fuscus, olivaceus, gramineus, psittacinus, caerulescens, caeruleus, aut ruber, diaphanus, semipellucidus, aut subopacus, segmentis, in quae sponte secedit, granulatis, interdum ligni fragmenta includens.*

ligneus. 3. O. subopacus longitudinaliter diffractus fibrosam texturam monstrans in fragmenta crustosa sponte secedens.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 170. Holzopal.

Habitat massis utplurimum ingentibus in comitatu Hungariae Liptoviensi, *facile in fragmenta, nonnunquam in fessucas longas dissiliens, interdum opacus, varius diaphanus, fibris utplurimum rectis, crustis, in quas sponte secedit crassis, nunc rectis, nunc incurvis, crebrius striatus, quam unicolor, lacteus, ex rufescente albus, ochroleucus, ex flavescente cinereus, fusci capillorum aut caryophyllorum aut in luteum vergatis colonis, ochraceus, vel hyacinthinus.*

cereus. 4. O. semipellucidus levis flavus, texturae perfecte conchaceae.

Werner in Cronst. Mineral. §. 55. *p.* 122.

v Fichtel Karpath. p. 408.

Habitat frustis rotundatis jaspidi saepe et argillae induratae inhaerens Polonia *prope* Radomitschel *in* Hungaria *superiori prope* Telkobanya, *flavedine propius nunc ad cereum, nunc ad melleam accedente, nunc paullisper in fuscum colorem vergente, fragilis, intus valde nitens, fragmentis, in quae dissilit, acutis, interdum fere discoideis.*

vilior. 5. O. durus levinsculus facile dissiliens in fragmenta acuta.

Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 168.

Habitat in Polonia *prope* Radomitschel, Silesia *prope* Cosemütz, Bohemia, Hungaria (*prope* Tscherwenitza *et* Telkobanya,) Austria (*prope* Primerstorf,) Saxonia (*prope* Freyberg, Eibenstock *et* Johanngeorgenstadt,) *et prope* Francofurtum *ad* Moenum (*ad* Aveltein,) *diaphanus vel subopacus, varius opacus varissime pellucidus, textura nunc magis, nunc minus perfecte conchaceae, nitoris nunc majoris nunc minoris utplurimum vitrei, colorum albi, cinerei, viridis, fusci, rubri, nigri, varietate magna conspicuus, interdum maculosus.*

6. O.

vulgaris. 6. O. colorem pro ſitu ad lucem varians duriuſculus leviuſculus diaphanus fragmentis, in quae diſſilit, obtuſiuſculis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 6. *α.* Silex vagus reflexione et refractione varians, albus.

Waller. miner. 82. Achates fere pellucida, colores pro ſitu ſpectatoris mutans.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 280. *n.* 19. Achates fere pellucida, colores ſub refractione et reflexione varians.

Habitat utplurimum aliis lapidibus inhaerens, et formae communis, rarius reniformis aut botryoides, in Polonia (*prope* Radomiſchel,) *in* Sileſia (*prope* Coſeniüz *et* Schwentich,) *in* Saxonia (*prope* Johanngeorgenſtadt, Eibenſtock, Schneeberg *et* Freyberg,) *prope* Francofurtum *ad* Moenum, Hungaria (*prope* Tſcherweniza, *heic interdum lichenes includens, in* Islandia *et inſulis* Feroe, *intus utplurimum parum nitens, interdum ſubopacus, lacteus, ochroleucus, ex flaveſcenti aut vireſcenti cinereus rarius porraceus olivaceus aut rubellus, aquae guttam interdum includens, rarius texturae in planam vergentis, aut matris perlarum inſtar nitens aut punctis quaſi argenteis micans.*

nobilis. 7. O. ſemipellucidus intus valde nitens levis duriuſculus colore vivaci pro ſitu ad lucem vario fragmentis, in quae diſſilit acutis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 6. *β.* Opalus Paederota.

Plinius hiſt. mund. 37. *c.* 6. *Haſſelq. it.* 508? *Cronſt. miner.* §. 55. a. Opalus Nonnii.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 281. *n.* 19. b. Opalus colore olivari, reflexione ruber.

Johann apocal. 21. 11? Lapis praeſtantiſſimus Jaſpis.

Habitat ad radicem montium Carpathicorum *in* Hungaria *prope* Tſcherweniza, *argillae ferriferae incluſus, heic jam anno* 1400 *erutus, rarior in* Saxonia *prope* Freyberg, *utplurimum lacteus luci recta obverſus flavus, oblique eam recipiens viridis, flavus, ruber aut caeruleus, ſaepius fere pellucidus, rarius fere diaphanus, rariſſime vermem includens.*

38. ZEOLITHUS.

Ex terra aluminari pauca et plurima ſilicea conſtans, quibus aliquid terrae calcariae et pauxillum calcis ferreae et aquae accedit.

Leviuſculus, in fragmenta (ut plurimum) indeterminata diſſiliens, paraſiticus, fragmentis, in quae ſponte ſecedit granularibus.

Aqua forti ſine effervescentia ſolubilis, et cum ea in gelatinae ſpeciem ſaepe abiens igne cum ebullitione facile liquandus, in vitrum album, initio ſpongioſum, aquae ſupernatans et primo fluxus momento ſplendorem emittens.

farinaceus. 1. Z. albus friabilis.
Knoch Beytr. zu chem. Annal. 2. *p.* 20.
Habitat in Islandia, *et* Hercynia (*prope* Andreasberg,) *ex fatiſcentia congenerum natus.*

lamelloſus. 2. Z. ſolidus intus nitens rufeſcens diaphanus lamelloſus: lamellis undulatis fragilibus.
Knoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 27. *f.* 17. 18. 19.
Rinman nov. act. Stockh. 5. *ad* 1784. 1. *p.* 52. Gäſten.
Habitat in Oſtrogothia *et* Islandia, *interdum in fragmenta cruſtoſa ſecedens, duriuſculus.*

radiatus. 3. Z. ſolidus matris perlarum inſtar nitens radiatus: radiis convergentibus.
Cronſt. miner. §. 111. 3. A. Cryſtalli zeolitis pyramidales concretae ad centrum tendentes.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 313. *n.* 9. Zeolites facie ſelenitica lamellaris.

Habitat

Habitat in Islandia *insulis* Feroë, Lapponia, Jemtia *et* Hercynia, *radiis nunc stellatis, nunc fasciculatis, albus, aut flavus, duriusculus.*

fibrosus. 4. Z. solidus matris perlarum instar nitens fibrosus: fibris convergentibus.

Cronst. miner. §. 110. Zeolites spatosus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 311. *n.* 2. Zeolites particulis minoribus, granularis mollior.

Vogel miner. 189. *Act. Stockh.* 1756. *p.* 120. Zeolitus.

Habitat in Islandiae lavis, *frequens chalcedonii comes, in* Scotiae, Hassiae, Thuringiae, Galliae basaltis, *rarior in* Hercynia, *utplurimum albus, rarius rubellus, fuscescens, flavus, aut cinereus, fibris tenuioribus aut crassioribus, nunc fasciculatis, nunc stellatis et in globi magis minusve perfecti formam non raro aggregatis, diaphanus, rarius semipellucidus, duriusculus.*

stillatitius. 5. Z. solidus subcylindricus rufescens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 185. *n.* 12. Stalactites (zeolithus) spatosus rufescens.

Habitat passim in rupium rimis, *an distincta species?*

clavatus. 6. Z. solidus diaphanus matris perlarum instar nitens sulcatus clavae forma.

Knoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 17. *f.* 5-8.

Habitat gregarius in insulis Feroe, Islandia, Jemtia, Hercynia, *heic argento rubro et spati speciebus variis insidens, lacteus, rarius flavicans.*

tabularis. 7. Z. solidus semipellucidus duriusculus matris perlarum instar nitens, tabulis hexaëdris.

Fichtel Karpath. p. 660?

Knoch Beytr. chem. Annal. 2. *p.* 16. *f.* 1. 3. 4. 5.

Habitat in Islandia, Hercynia, Transilvania, *rarius lacteus aut ruber quam ex caerulescenti albus, utplurimum facies brevioribus singulis in binos rhombos, terminatis.*

cubicus. 8. Z. albus solidus subpellucidus duriusculus matris perlarum instar nitens, cubis exilibus aggregatis.

Habitat in insulis Feroë, Islandia, Lusatiae *superioris* (*ad montem* Lautsche) *basalta.*

prismaticus. 9. Z. albus pellucidus nitens duriusculus: prismatibus tetraëdris.

α) prismatibus rectangulis.
a) perfectis.
Cronst. miner. §. 111. B. Cristalli zeolitis distinctae figura prismatica truncata.
b) utrinque in aciem terminatis. *Knoch Beytr. z. chem. Annal.* 2. *p.* 133.
c) pyramide tetraëdra terminatis. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
d) aequilateris.
e) compressis. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
α) cruciatim se perforantibus. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 133.
f) aggregatis.
α) fasciculatim.
b) stellatim.
β) prismatibus obliquangulis.
Habitat in insulis Feroë, Islandia, b. c. (e a) *in* Hercynia, a) *in* Jemtia, *prismatibus interdum minutis.*

capillaris. 10. Z. niveus nitens duriusculus: pyramidibus capillaribus.
Cronst. miner. §. 111. C. Cristalli Zeolitis capillares.
α) pyramidibus segregatis.
β) pyramidibus fasciculatim congestis.
Habitat in insulis Feroë, Jemtia, *basalte* Isenacensi.

scintillans. 11. Z. durus nitens. *Bergm. chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 392. *Groschke Bergbauk.* 1. *p.* 398.
a) formae communis.
b) superficiebus sphaericis inaequalis.
c) prismatibus perfectis hexaedris: faciebus convexis.
Habitat in Suecia *varior prope* Edelfors, *etiam in* Westrogothiae *et* Scotiae *basaltis prope* Edinum, *et* Dumbarton, γ) *prope* Strontian *varius fibrosus aut radiatus, quam compactus, albus, canus, isabellinus, aut ruber, egregiam polituram admittens.*

viridis. 12. Z. pomaceus durus semipellucidus texturae partim lamellosae partim radiatae.
Claproth Schr. berl. Naturf. 8. *p.* 217. *Hassenfratz journ. de phys.* 1788. *Febr. p.* 81. *Werner bergm. Journ.* 1790. 1. *p.* 99. Prehnit.
Sage journ. de phys. 1789. *Jun. p.* 447. Chrysolithe du cap de bonne esperance.
Hacquet Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 25. *t.* 3. *f.* 17. Kristallisirter Prasem.

α) for-

α) formae communis.
β) forma prismatis tetraëdri compressi.

Habitat ad Caput bonae spei, *et* (*prope* Dunglass) *in* Scotia, *polituram egregie admittens, interdum in porraceum aut olivaceum colorem vergens, formae communis aut crystallorum utplurimum exilium nitidarum, rarius prismatum rectangulorum tetraëdrorum utrinque in aciem terminatorum, quam tabularum aut hexaëdrarum aut crebrius tetraëdrarum obliquangularum, ad margines terminales saepe truncatarum, frequentius in tabulas tetraëdras, fasciculos, farciminum speciem aggregatarum, quam solitariarum, transversim fractus minutim granulatus, in fragmenta granularia, rarius in bacillos secedens.*

columnaris. 13. Z. prismaticus transverse striatus, longitudinaliter diffractus texturae fibrosae transversim lamellosae.

v. Fichtel et Bindheim Schr. berl. Naturf. 3. *p.* 447. &c. 452. &c.

Habitat (*prope* Schebesch) *in* Transilvaniae *marmore micante sparsus, prismatibus nunc solitariis, nunc aggregatis, nunc tetraëdris nunc hexaëdris, utplurimum albis, rarius caerulescentibus, thalassinis aut stramineis, majorem longe, quam congeneres* ($\frac{13}{60}$); *terrae calcariae, minorem aluminaris continentibus.*

Cyanites. 14. Z. fragilimus diaphanus nitens ponderosus duriusculus transversim ad chalybem scintillans in fettucas longas dissiliens, texturae lamellioso - radiatae. *Werner bergm. Journ.* 1790. 1. *p.* 164.

Saussure fil. journ. de phys. 1789. *Mart. p.* 213. *et Sage Jul. p.* 39. Sapparre.

Hoffmann bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 29. Cyanit.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 33? Basaltes caeruleus.

v. Born Briefe üb. miner. Gegenst. 7. *p.* 39? *Ferber n. Beytr. z. Mineralg.* 1. *p.* 106? *et* 3. *mineralog. Briefe. p.* 46? *Stütz Abh. der boehm. Privatges.* 3 *p.* 332? Blauer Schoerl.

Herrmann chem. Annal. 1789. 1. *p.* 224? Aquamarin.arbiger Schoerl.

Habitat in montium Carpathicorum *ramo*, Wallachiam *a* Transylvania *separante*, *ad montem* S. Gotthardi Helvetiae, *in provincia* Lugdunensi (*prope* Symphorian) Galliae, *in* Hispania, Scotia, Tiroli (*ad montem* Greiner,) *in* Austria (*prope* Meissau?) *in* bannatu Temesiensi? (*prope* Saska,) *in montibus* Nertschinsk Sibiriae? *in* Saxonia?

xonia? (*prope* Geyer,) *ad* Rheni *ripas prope* Andernacum? *in fragmenta cruſtoſa, interdum in granuluria aggregata, ſecedens, colore caeleſti intermiſto albidus vel cinereus, lamellis incurvis, frequentius radiis utrisque ſemipellucidis conſtans, his tenuiſſimis, ſparſis, parallelis aut faſciculatis, et majori duritie, et faciliori in igne fluxu a mica et talco ſatis diſtinctus.*

conglomeratus. 15. Z. granulis, in quae ſecedit, laevigatis vitrei nitoris concentrice cruſtoſis.
v. Fichtel Karpath. p. 365. 648.
Habitat in colljbus, *monti* Hungariae Pap-Laſſo *vicinis, magnas maſſas conſtituens, jaſpidis venis exaratus; an hujus generis?*

combustus. 16. Z. poroſus. *v. Fichtel Karpath. p.* 357. 647. 653.
Habitat in Hungariae *monte* Schator, *an ex granite liquato natus, albidus, aut nigricans.*

quartzoſus. 17. Z. nigricans texturae aequabilis in fragmenta acuta diſſiliens nitoris pinguis. *v. Fichtel Karpath. p.* 652.
Habitat in Hungaria, *prope* Talkobanga *integrum montem conſtituens.*

varius. 18. Z. texturae vitreae nitoris pinguis nigricans: granulis albis immerſis. *v. Fichtel Beytr. p.* 657.
Habitat in Hungaria *prope* Glashütte; *an hujus generis diſtincta ſpecies?*

argenteus. 19. Z. diaphanus rimoſus coloris argentei. *v. Fichtel Karpath. p.* 659.
Habitat vagus in Hungaria *prope* Peklin.

bohemicus. 20. Z. lamelloſus igne non effervescens ſed in vitrum pellucidum confluens. *Fichtel Karpath. p.* 662.
Habitat in Bohemia *prope* Kunyetiz *inter* Koeniggraez *et* Pardubiz, *amygdalitae innidulans.*

39. SCORLUS.

Ex terra aluminari et silicea, calcaria et utplurimum calce ferrea conflatus, quibus interdum aliquid magnesiae albae et nigrae accedit.

Durus, in fragmenta indeterminata dissiliens, intus nitens, parasiticus.

Cum aqua forti non effervescens, igne facile in vitrum abiens.

granatinus. 1. Sc. albus duriusculus difficilius igne fundendus facile fatiscens.

Givani litolog. Vesuv. p. 38. Granati vianchi di Napoli.
T. Bergman de prod. vulcan. opusc. vol. 3. *p.* 206.
Habitat in Vesuvii *potissimum lavis, marmoribus aliisque granatum facie externa aemulans, at ferri expers, nunc vitri instar pellucidus, nunc opacus.*

vitreus. 2. Sc. fragilis nitens texturae minutim conchaceae, facile cum spuma liquandus.

Klaproth Mag. für Helv. Naturk. 1. *p.* 180. Violetter Schoerl.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 54. 261. Thumer Stein.

α) formae communis diaphanus aut subopacus in fragmenta crustosa sponte secedens.

β) crystallis nitidissimis pellucidis vel semipellucidis subprismaticis: facicbus rhomboidalibus utplurimum longitudinaliter striatis.

Habitat in Saxonia *prope* Thum *et* Schneeberg, *in* Delphinatu *prope* Bourg d'Oisans, Armentieres *et* Balme d'Auris, *in montibus* Pyrenaeis *prope* Bareges, *in* Norwegia *prope* Kongsberg, *utplurimum caryophyllinus, colore nunc magis in rubrum, nunc magis in violaceum, nunc potius in nigrum vergente, rarius margaritaceus aut ex viresccnte cinereus, leviusculus.*

tabularis. 3. Sc. canus semipellucidus tabulis tenuissimis tetraëdris in tabulas crassiores aggregatis. *Hoffmann bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 57.

Habitat una cum vitreo in Delphinatu *prope* Bourg d'Oisans, *compactus, subnitidus, intus parum micans, texturae ad planam accedentis, tabularum faciebus lateralibus cylindrico-concavis, terminalibus utplurimum subconvexis.*

genuinus. 4. Sc. ponderosus opacus niger, tritura dilute cinerea.
Stangenschoerl. *Syst. nat.* I. *p.* 181. *n.* 2. Stannum crystallis columnaribus nigris.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 95. *n.* 3. Borax (Basaltes) lapidosus columnaris politus, pyramidibus triquetris.
Cronst. miner. §. 75. 4. Basaltes crystallisatus.
Waller. miner. sp. 139. Corneus crystallisatus prismaticus, lateribus inordinatis.
Waller syst miner. I. *p.* 319. *n.* 2. Basaltes figura columnari lateribus inordinatis, crystallisatus.
Habitat in Zeylonae, Madagascariae, Hispaniae, Italiae, Sabaudiae, Vallis Tellinae, Rhaetiae, Helvetiae, Galliae, *et montium potissimum* Pyrenaeorum, Cornubiae, Groenlandiae, Norwegiae, Sueciae, Silesiae, Moraviae, Hungariae, Saxoniae, Hercyniae *lavis, granitis, gneissis variis, aqua forti fere totus solvendus, ferro interdum adeo dives, ut magneti admotus ejus directionem mutet, nunc formae communis, in fragmenta granularia, frequentius, et tum etiam facilius in bacillos tenues, rectos parallele, fasciculatim aut stellatim secedens, nunc forma crystallorum, varius granatos mentientium, quam prismatum, quae longitudinaliter striata, varissime acicularia, vulgo mediae, varius insignis magnitudinis, crebrius triedra, aut enneaedra, utrinque utplurimum in pyramidem triedram terminata, quam hexaedra apparent.*

electricus. 5. Sc. excalefactus corpuscula levia altero fine attrahens altero excutiens.
Turmalin.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 4. Borax diaphanus subopacus purpureus maxime electricus.
Waller. syst. miner. I. *p.* 315. *n.* 6. Zeolites facie vitrea, calefactus cineres aliaque levia corpora attrahens et repellens, electricus.
Act. paris. 1717. *p.* 9. *Flor. zeyl.* 8. *Act. berol.* 1756. *p.* 105. Lapis electricus.
Vogel miner 191. *Act. Stockh.* 1768. *p.* 7. Aschendreker, Trip, Tourmalin.
Habitat in Zeylonae *fluviis*, Brasilia, Castilia, *insulis* Galliae *vicinis*, *in* Groenlandia *montibus* Ural *et* Nertschinsk Sibi-

Sibiriae, *montibus* Norwegiae, Sueciae, Helvetiae (Grimsel *et* S. Gotthardi,) *et* Germaniae e. g. *in monte* Greiner, *prope* Francofurtum *ad* Moenum, *prope* Selb *in* Franconia, *prope* Ehrenfriedersdorf, Annaberg, Dorfchemniz *et* Freyberg *in* Saxonia, *gneisso aliisque saxi speciebus innidulans, a quibus saepe avulsus, et aquarum vi deletis angulis ad fluviorum ripas granorum forma dimittitur, alias prismatibus tenuibus saepe longitudinaliter striatis pyramide tetraëdra terminatis tri- vel enneaedris, rarius tetraëdris, hexaëdris aut heptaëdris, rarius quoque formae communis in bacillos fecedens, subponderosus, texturae conchaceae, utplurimum pellucidus et valde nitens, hinc gemmae loco habitus, quamvis duritie plurimis ejus speciebus inferior, interdum diaphanus coloris creberrime obscuri, fusci aut viridis, rarius rubri, caerulei aut flavi, igne difficilius liquandus, aequabiliter excalefactus favillae pulviseulos altera parte attrahens, altera repellens, altera excalefactus, altera refrigeratus utraque attrahens,* P. Hermanno, *quum in* Zeylona *commoraretur, jam cognitus, ponderis specifici* = 3086 *ad* 3155 : 1000.

ORDO V.

TERRAE SILICEAE.

Ex terra filicea praesertim conflatae, durae.

40. GEMMA. Ex terra filicea et aluminaris saepe paulo majori portione conflata, quibus utplurimum aliquid terrae calcariae et calcis ferreae accedit. Macer, intus valde nitens, rarissime opacus vel subopacus, nunquam durusculus aut mollis, in fragmenta indeterminata dissiliens, parastica, in tenebris lucens, frictione excalefacta corpuscula leviora trahens.
Alcali igne liquato non solvenda.

Rubinus. 1. G. durissima ponderosa rubra texturae lamellosae, directione mutata conchaceae, coloris in igne et tritura tenacissima, priori non liquanda.

Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 6. XII. 3. *p.* 102. *n.* 6. *β. Mus. Tessin.* 38. *n.* 3. Alumen (Gemma pretiosa Rubinus) lapidosum pellucidissimum solidissimum rubrum.

Cronst. miner. §. 43. *β.* Adamas ruber.

Waller. miner. 111. *syst. miner.* I. *p.* 235. *n.* 2. Gemma pellucidissima duritie secunda, colore rubro in igne permanente.

Just. miner. 377. *Vogel miner.* 143. *Baum. miner.* I. *p.* 229. Rubinus.

Habitat in Brasilia *et* Oriente, *potissimum regnis* Pegu *et* Zeylon, *duritie spatum fere triplo superans, calcariae terrae et calcis ferreae aliquid quoque continens, post adamantem inter gemmas pretiosissima, colore nunc pallidiori, nunc magis saturato cerasino aut in violaceum vergente, rarius dilute roseo aut ex rubro et albo misto, striisque flavis vario, aut partim rubro partim caeruleo rarissime in virescentem vergente, aut variabili, forma prismatis tetraëdri, aut tabulae triedrae: faciebus terminali-*

nalibus in aciem exeuntibus, aut pyramidis triedrae simplicis, crebrius tetraëdrae duplicis, ad margines interdum truncatae, saepe quoque angulis aquae vi detritis forma granorum rotundatorum, saepe pellucidus, rarius semipellucidus aut opacus.

Saphirus. 2. G. durissima subponderosa caerulea tritura alba texturae subincurvo-lamellosae, igne non fundenda, at colorem omnem exuens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 103. *n.* 6. *γ.* Alumen lapidosum pellucidissimum solidissimum caeruleum.

Cronst. mineral. §. 44. *Just. miner.* 378. *Baum. miner.* I. *p.* 230.

Vogel miner. 146. Saphyrus.

Waller. miner. 112. Gemma pellucidissima, duritie tertia, colore cyaneo igne fugaci.

Waller. syst. miner. I. *p.* 237. *n.* 3. Gemma pellucidissima, duritie tertia, colore caeruleo in igne forti fugaci.

Habitat post rubinum pretiosissima et durissima in Brasilia, *in* India, *potissimum regnis* Pegu *et* Zeylon, *ad* persicos *fines regni* Russici, *in* Bohemia (*inter* Bilin *et* Merowiz,) *et in* Galliae *provincia* Velay (*prope* Puy,) *utplurimum libera et angulis detritis rotundata in fluviis eorumque ripis, arena, humo, rarius aliis fossilibus admata, et tum forma crystallorum transverse striatorum, nunc prismatum hexaëdrorum rectangulorum, aut tetraëdrorum obliquangulorum inaequilaterorum, crebrius pyramidum hexaëdrarum simplicium vel duplicium, nunc pellucida et aequabiliter tincta nunc semipellucida, nunc diaphana, nunc nubeculis albis turbida, in igne una cum colore evanidis (quo casu saepe pro adamante venit, duritie tamen longe inferior, per ustionem adhuc magis imminuta,) colore nunc aequabili, nunc in crystallis praesertim, apicem versus magis diluto, nunc saturatiori magis et puriori berolinensi, indico violaceo aut lazureo, nunc dilutiori in viridem, flavescentem, cinereum, album vergente, nunc pro vario ad lumen situ variabili, semper aliquid terrae calcariae et pauxillum calcis ferreae continens; dum ignis vim experitur, lumen egregium spargens.*

Topazius. 3. G. subdurissima ponderosa flava textura lamellosa transversim fractae conchacea, igne non fundenda, at fortiore colorem omnem exuens.

Syst.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 94. 2. *α.* Borax (Gemma nobilis Topazius) lapidoſus priſmaticus pellucidus: pyramidibus truncatis, flava.

Muſ. Teſſin. 32. *n.* 14. Nitrum quartzoſum coloratum.

Cronſt. miner. §. 45. *Juſt. miner.* 381. *Vogel miner.* 141. *Baum. miner.* 1. *p.* 232. Topazius.

Waller. ſyſt. mineral. 1. *p.* 239. *n.* 4. Gemma pellucidiſſima, duritie quarta, colore aureo in igne fugaci.

Habitat rarius libera, et angulis detritis rotundata, quam aliis mineralibus adhuc inhaerens et adhaerens ac nativae formae adhuc particeps, in Sibiriae *montibus* Uralenſibus *et* Nertſchinskenſibus, *etiam ad* perſicos *fines imperii* Ruſſici, *in* India *et viciniis inſulis, praeſertim* Zeylona, *in* Braſilia, Sileſia (*prope* Strigonium,) Bohemia (*inter* Bilin *et* Merowiz,) *et potiſſimum* Saxonia (*prope* Zinnwalde, Altenberg, Ehrenfriedersdorf *et* Auersbach,) *formae interdum communis, tum in fragmenta granularia ſecedens, crebro priſmaticae, priſmatibus longitudinaliter ſtriatis nunc ſolitariis, nunc geminis aut ternis cruciatim diſpoſitis, nunc aggregatis, rarius tetraëdris rectangulis vel obliquangulis, quam octaëdris inaequilateris, pyramide irregulari raro octaëdra, (braſil. tetraëdra) aut (ſibirica) in aciem terminatis nunc pellucidis, nunc ſemipellucidis, nunc diaphanis, interdum ſat inſignibus, flavedine modo dilutiore, modo ſaturatiore, ut plurimum vini colorem mentiente, at etiam in album cinereum, vireſcentem, et viridem colorem ipſum vergente, leniori ignis vi in ruborem aliquando abeuntem, ut rubinum ſimulet, ponderis ſpecifici* = 3531 *ad* 3564 : 1000.

Hyacinthus.

4. G. dura lamelloſa pellucida rubedinis ſibi propriae priſmatibus tetraëdris utrinque pyramide tetraëdra terminatis, igne non fundenda colorem amittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. *α.* Nitrum lapidoſum quartzoſum octdecaedrum purpureo-fulvum.

Waller. ſyſt miner. 1. *p.* 240. *n.* 4. i. Topazius flave rubens.

Juſt. miner. 385. *Vogel miner.* 145. *Baum. miner.* 1. *p.* 235. Hyacinthus verus.

T. Bergm. de terr. gemm. §. 7. *de tub. ferrum.* §. 17. *opuſc.* 2. *p.* 103. 104. 476. 478. 480. Hyacinthus.

Reuſs Orogr. des boehm. Mittelg. p. 148.

Habitat in Oriente *et* Bohemia, *ejusdem cum topazio duritiei, ut minorem terrae ſilicene, majorem* ($\frac{2}{7}$) *aluminaris, calcariae* ($\frac{1}{7}$), *et* ($\frac{13}{100}$) *calcis ferreae continens, ponderis ſpecifici* = 3687 *ad* 3760 : 1000.

5. G.

alabandica. 5. G. dura pellucida, colore rubro in igne fugaci, igne non fundenda.
Ferber n. Beytr. z. Mineralg. 1. *p.* 585.
Habitat in Varilciae *fluvio* Goetfch *prope* Lengefeld, *forma granorum rotundatorum, magnitudine feminis pifi aut fabae, uftione dealbata hinc inde pro adamante venalis.*

Rubicellus. 6. G. dura, coloris ex rubello in luteum vergentis in igne fugacis, igne non fundenda.
Waller. fyft. miner. 1. *p.* 236. *n.* 2. d. Rubinus colore rubeo fubflavo.
Habitat in India, *topazio mollior, coloris impuri minus grati.*

Spinellus. 7. G. dura coloris rubri, tritura rubella igne non fundenda.
Waller. fyft. miner. 1. *p.* 236. *n.* 2. c. Rubinus colore rubeo fubalbo.
Klapr. Schr. berl. Naturf. 9. *p.* 340.
Habitat in India, *coloris faepe amoeni non raro punicei, tum magni aeftimata, pondere fpecifico rubino inferior, topazio mollior, ultra $\frac{3}{4}$ terrae aluminaris, pauxillum calcis ferreae, et pauciffimam terram calcariam continens.*

Aqua marina. 8. G. dura pellucida lamellofa dilute thalaffina igne non fundenda, in fragmenta trapezoidea diffiliens.
Syft. nat XII. 3. *p.* 95. *n.* 2. γ Borax lapidofus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis caeruleo-virens.
Cronft. miner. §. 47. η. 1. Aqua marina.
Vogel miner. 146. Beryllus Aqua marina.
Waller. fyft miner. 1. *p.* 242. *n.* 5. c. Smaragdus caeruleo virideicente colore.
Habitat in Brafilia, India, *montibus* Sibiriae Nertfchinskenfibus, *in* Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Eibenftock) *et in?* Bohemia (*prope* Gresniz) *topazio proxime affinis, nunc formae communis, in fragmenta cruftofa fecedens, nunc cryftallorum, topazii cryftallis fimillium, ponderis fpecifici* = 3521 *ad* 3548 : 1000.

Scorlites. 9. G. fubdura fubponderofa diaphana coloris ex virefcente aut flavefcente albi in igne conftantis, in igne non fundenda.
Wern. Ueberf. v. Cronft. Miner. p. 169. Weiffer Stangenfchoerl.
T. Bergm. chem. Annal. 1784. 2. *p.* 391. Weiffer Schoerl.
Klaproth chem. Annal. 1788. 1. *p.* 240. Schoerlit.

Gutan-

Gutanner chem. Ann. 1786. 1. *p.* 525? Weiſſer Schoerl aus Braſilien.

Ferber 3 *miner. Brief. p.* 46? Weiſſer prismatiſcher Schoerl.

Habitat in Braſilia? *prope* Bonnam *in monte* Godesberg? *in* Saxonia *prope* Altenberg *una cum mica et quartzo, ex mera, ſi pauciſſimam aquam excipias, terra ſilicea et aluminari, et aequali fere utriusque parte conſtans, congeneribus mollior, texturae ex compacta inaequali lamellosae, nunc formae communis, in bacillos, tenues, rectos, parallelos ſecedens, nunc forma prismatis perfecti hexaëdri.*

Beryllus. 10. G. dura coloris ex caeruleo viridis in igne conſtantis, igne non fundenda, texturae conchaceae, ſi transverſim frangatur, lamelloſae, forma prismatum hexaëdrorum longitudinaliter utplurimum ſtriatorum.

Cronſt. miner. §. 42. 2. Beryllus.

Hoffmann bergm. Journ. et Bindheim Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 35. &c. 1788. 1. *p.* 253. Beryll.

Gerhard Grundr. p. 286. Aquamarinſchoerl.

Habitat in montium Saxoniae Faſtenberg (*prope* Johanngeorgenſtadt) *et* Sibiriae Tigeretskenſium, Nertſchinskenſium, Uralenſium, Dauuricorum, *quartzo, granita, wolframo &c. cryſtallis variae magnitudinis, nunc diaphanis, nunc pellucidis, rarius ſolitariis aut geminis, quam aggregatis, interdum faſciculatis, colore nunc ad viridem, nunc ad caeruleum propius accedente rarius in flavum vergente, aut variabili, igne turbidus, pauciorem terram aluminarem* ($\frac{6}{25}$) *et calcariam* ($\frac{2}{25}$) *ferrique pauxillum* ($\frac{5}{300}$) *continens; ponderis ſpecifici* = 2250 *ad* 2782 : 1000.

Chryſoberyllus. 11. G. dura pellucida viridis intus nitidiſſima, texturae conchaceae.

Waller. ſyſt. mineral. 1. *p.* 244. *n.* 6. c. Chryſolithus colores reflectens diverſos.

Habitat nunc detritis angulis rotundata, nunc laeviſſima, hexaëdro-vel heptaëdro-priſmatica, coloris inter tinctum aſparagi et olivaceum intermedii, interdum pro ſitu ad lucem variabilis, in Braſilia, Zeylona, *et?* Nertſchinskenſibus Sibiriae *montibus, ponderis ſpecifici* = 3698 *ad* 3719 : 1000.

Chryſolithus. 12. G. ſubdura pellucida leviuſcula coloris viridis in igne fugacis, fortiori fundenda, et dum in fluidum ſtatum tranſit, lucem ſpargens, texturae conchaceae.

Syſt.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 94. *n.* 2. *β.* Borax lapidosus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis, virens.
Cronst. mineral. §. 46. ε. *Waller. miner.* 115. Topazius Chrysolithus.
Waller. syst. miner. I. *p.* 243. *n.* 6. Gemma pellucidissima, duritie sexta, colore viridi subflavo in igne fugaci.
Just. miner. 384. *Vog. miner.* 147. *Baum. miner.* I. *p.* 234. Chrysolithus.
Habitat in Brasilia, Zeylona, Sibiriae *montibus* Nertschinskensibus *et* Uralensibus, Transilvaniae Szeliczensibus, *comitatu* Glaz, *et* (*prope* Schüttenhofen) *in* Bohemia, *nunc detritis angulis rotundata, nunc crystallorum forma* (*et striarum decursu*) *topazium fere aemulans nunc forma prismatum enneaedrorum altero fine pyramide tetraëdra truncata terminatorum, ignis vi pellucidilate orbanda ponderis specifici* = 3340 *vel* 3410 : 1000.

Smaragdus. 13. G. dura pellucida leviuscula coloris graminei in igne in caeruleum abeuntis, refrigeratae redeuntis, fortiori liquanda, texturae conchaceae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 95. *n.* 2. *δ.* Borax lapidosus prismaticus pellucidus: pyramidibus truncatis, viridis.
Cronst. miner. §. 48. *Just. miner.* 379. *Vogel miner.* 145. *Baum. miner.* I. *p.* 233. *Waller. miner.* 114. Smaragdus gemma.
Waller. syst. miner. I. *p.* 241. *n.* 5. Gemma pellucidissima, duritie quinta, colore viridi in igne permanente.
Habitat in montibus inter Aegyptum *et* Aethiopiam *intermedius, in regno* Peruano, *in districtu* Russici *imperii* Orenburgensi, *ad* Persiae fines, *in* Kirgisarum *terra, in* Norwegia? (*prope* Ordal) Bohemia? *et* Burgundia? *paucam terram siliceam, pauciorem calcariam, et parciorem adhuc ferri calcem continens, rarius pomacea, vel auri miculis quasi consita, rarius formae communis, quam crystallorum laevium utplurimum hexaëdro-prismaticarum, marginibus interdum truncatis nunc solitariarum, nunc aggregatarum, saepius ad margines aut laterales aut terminales, aut omnes, aut ad angulos truncatarum, aut marginibus terminalibus in aciem exeuntibus conspicuarum, post sapphirum pretiosissima.*

Soranus. 14. G. dura pellucida subponderosa recta lamellosa coloris hyacinthini igne modico persistentis, fortiori paulo facile in scoriam opacam spumidam convertenda.

Cronst.

Cronst. miner. §. 69. A. 2. o. Hyacinthus gemma.
Waller. syst. miner. I. *p.* 253. *n.* 4. a. b. Gemma granatica, colore igneo, et Gemma granatica, colore flavescente.
Habitat in Helvetia, Norwegia, Groenlandia, Sibiriae *montibus* Nertschinsk*ensibus et* Uralen*sibus*, Zeylona, Brasilia, *nunc forma granorum rotundatorum in arena aut terra haerens, nunc forma prismatum hexaëdrorum utrinque pyramide triedra terminatorum aliis lapidibus inmidulans, spato duplo durior, ab infusis acidis mineralibus fortioribus colorem exuens.*

Granatus. 15. G. dura ponderosa rubra texturae inaequalis, igne leniori colorem servans, paulo fortiori in scoriam opacam fuscam spumidam abiens.

Syst. nat. I. *p.* 181. *n.* 3. Stannum crystallis tessellatis rubicundis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 72. *n.* 5. Borax tessellatus solidus politus scintillans.
Vogel miner. 144. *Baum. min.* I. *p.* 238. Granatus.
Cronst. miner. §. 69. A. *et?* 70. Granatus martialis et? Granatus crocis martis et jovis mixtus.
Waller. miner. 117. Gemma plus minus pellucida, duritie octava, colore obscure rubro in igne permanente.
Woltersd. miner. 32. Stannum polyedrum regulare subrubrum.
Gronov. suppl. 10. *n.* 42. 43. Stannum polyedrum regulare purpurascens.

α) pellucida.
Waller. syst. miner. I. *p.* 253. *n.* 4. Granatus crystallisatus pellucidus rubens nitens, in igne colorem retinens, lapide liquescente.

β) opaca.
Waller. syst. miner. I. *p.* 252. *n.* 3. Granatus crystallisatus opacus, in igne colorem retinens fusibilis.

a) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 73. *n.* 6. Borax (Margodes) tessellatus argillaceus opacus.

γ) in fragmenta granularia secedens.
Waller. syst. miner. I. *p.* 250. *n.* 1. Granatus figura indeterminata, particulis granulatis.
Waller. miner. 103. Quartzum granaticum.
Cronst. miner. §. 69. A. 1. Granatus particulis granulatis, figura indeterminata.

δ) in fragmenta cruftosa secedens.

Waller.

Waller. fyſt. miner. I. *p.* 251. *n.* 2. Granatus figura indeterminata, lamellofus.

α) formae communis.

ζ) forma granorum, detritis angulis rotundatorum liberorum in fluviis, humo, arena obviorum.

η) forma cryſtallorum, aliis utplurimum innidulantium, laevium.

a) pyramidis.

a) tetraëdrae duplicis.

*) apicibus truncatis. Fig. 36.

b) pyramidis octaëdrae duplicis.

*) utroque apice pyramide altera tetraëdra depreſſa auctae. *Amoen. acad.* I. *p.* 482.

*b) marginibus inter pyramides primitivas et acceſſorias truncatis, 32edra.

c) pyramidis triedrae, marginibus lateralibus et baſeos truncatis. Fig. 37.

d) pyramidis hexaëdrae, marginibus baſeos truncatis. Fig. 2.

β) prismatis hexaëdri.

a) perfecti. *Fichtel von Karpath. p.* 232.

b) utrinque pyramide triedra terminati. Fig. 26.

α) faciebus laevibus.

b) faciebus diagonaliter ſtriatis.

c) marginibus prismatis truncatis. Fig. 32.

δ) marginibus omnibus truncatis. Fig. 28.

ε) dodecaëdri. Fig. 11.

Amoen. acad. I. *p.* 482. *t.* 16. *f.* 25.

Habitat innumera etiam coloris in nigrum, fuſcum, purpureum, ſanguineum, flavum vergentis varietate in Madagaſcar, Aethiopia, India *vicinisque inſulis*, Syria, Armenia, Sibiria, Islandia, Groenlandia, Lapponia, *et plurimis aliis* Europae, *potiſſimum quoque* Germaniae *regionibus, inter quas* Bohemia *eminet, ea in* Tranſilvania *luxus materies multiplex, ponderis ſpecifici* = 3491 ad 4230 : 1000 *majorem, quam congeneres, terrae ſilicae copiam continens; an huc ſpectet ſcorlus ruber?*

41. OLIVINUS.

Ex plurima terra silicea, pauciori aluminari et ferri calce constans.
In basalte nidulans, intus nitens, formae utplurimum communis, durus, in aëre fatiscens.
In igne difficulter liquandus.

Werneri. 1. O. tinctus diaphanus, texturae conchaceae in fragmenta indeterminata dissiliens.

Werner bergm. Journ. 1790. 7. *p.* 55. Olivin.
Voigt Reis. durch Weim. u. Eisen. 2. *p.* 108. Grüner Schoerl.
Jos. Mayer Abh. der boehm. Gesellsch. 3. 1787. *p.* 266.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 242. Chrysolithus.

Habitat in Galliae, Hungariae, Bohemiae, Lusatiae, Saxoniae, Thuringiae, Fuldae, Hassiae, Goettingae, Rheno *vicinis basaltis, nunc grahorum forma, nunc majoribus frustis imnidulans, formae communis, viridis, utplurimum olivaceus, interdum in fuscum colorem vergens, ponderis specifici* = 3225 : 1000. *aliquando hyacinthinus in pulverem ochraceum fatiscens.*

vitreus. 2. O. pellucidus vix tinctus texturae vitreae in fragmenta indeterminata dissiliens, superficiebus sphaerice convexis.

Voigt Beschr. des Hochst. Fuld. &c. p. 171. Weisse glasige Lava.
Habel in Klipst. miner. Briefw. II. 3. *p.* 270. *Gerhard chem. Annal.* 1785. 1. *p.* 57. Müllerisches Glas.

Habitat in Alvernia, Germania (*prope* Francofurtum *ad* Moenum, *inter* Hanoviam *et* Budingam,) *in* Silesia (*haec serpentino insidens,*) *interdum botryoides, aut stillatitius, vitrum simulans in igne lactescens.*

spatosus. 3. O. diaphanus albus texturae lamellosae in fragmenta rhomboidalia dissiliens.

Nose orograph. Brief. 1. *p.* 224. Feldspat.

Habitat in batalte Goettingensi, *et* Rhenano *ad montem* Mendenberg *Feldspato affinis, at durior, et longe difficilius fundendus.*

fibrosus. 4. O. diaphanus albus fibrosus durus nitens.

v. H. miner. Beob. B salt. a. Rhein p. 111.

Habitat ad Rheni *ripas prope* Unkel, *basaltae inmidulans, fragilis.*

42. FELDSPATUM.

Ex terra ſilicea plurima, pauciori alumi:ari, pauciſſima ferri calce et fluoris acido conſtans.

Durum, leviuſculum, nitens, lamelloſum, in fragmenta faciebus tetragonis conſpicua diſſiliens, in argillam fatiſcens, paraſiticum.

Cum aqua forti non effervescens, igne facile ſine ebullitione in vitrum pellucidum abiens.

cubicum. 1. F. ex rufeſcente fuſcum, nitoris vitrei, texturae ſubfeſtucariae, in fragmenta cubica non ſpecularia diſſiliens, in cruſtoſa fecedens. *Karſt. bergm. Journ.* 1788. 2. *p.* 809 &c.
Habitat varius in Saxonia, *formae communis, diaphanum, aut ſubopacum, congeneribus difficilius in igne fluens.*

vulgare. 2. F. nitoris vitrei texturae lamelloſae in fragmenta rhomboidalia diſſiliens: facicbus quatuor ſpecali inſtar nitentibus.
Syſt. nat. I. *p.* 153. *n.* 6. Spatum fixum ſcintillans.
Cronſt. miner. §. 66. H. Spatum ſcintillans.
Waller. miner. 61. Spatum durum lateribus nitidis ad chalybem ſcintillans.

α) opacum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50. *n.* 12. Spatum (campeſtre) fixum opacum rufeſcens ſcintillans.
Cartheuſ. miner. 13. Spatum informe durum ſubdiaphanum.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 205. *n.* 1. Spatum ſcintillans, opacum, durum, planis regularibus.

β) diaphanum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 50 *n.* 13. Spatum (ſiliceum) fixum diaphanum album ſcintillans.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 206. *n.* 2. Spathum ſcintillans diaphanum, planis minus regularibus.

γ) formae communis.

d) forma cryſtallorum.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 207. *n.* 3. Spathum ſcintillans cryſtalliſatum.
Cronſt. miner. §. 66. 2. Spatum ſcintillans druſicum.
a) priſmatum.
α) acicularium. *Pini ſur des nouv. cryſtall. de feldſpat. Milan.* 1779. 8.
b) parallelepipedorum. *Noſe orogr. Br.* I. *p.* 130.
c) craſſiorum lateribus magis aequalibus.
† rectangulorum.
† tetraedrorum. *Voigt bergm. Abhandl.* I. *p.* 200.
†† hexaëdrorum. *Pini ſur des nouv. cryſt. de feldſpat.*
††† octaëdrorum. *Pini ſur des nouv. cryſt. de feldſpat.*
†† obliquangulorum.
† tetraëdrorum. *Cronſt. miner.* §. 66. 2. α.
†† hexaëdrorum. *Karſt. Leſk. Mineralk.* I. *p.* 175.

Habitat ubique terrarum *in* montibus primaevis, *granitae porphyrii et gneuſſi genuini partem conſtituens, in argillam porcellanam fatiſcens, utplurimum carneum aut lacteum, interdum ex rufeſcente flaveſcente, caeruleſcente album, rarius olivaceum, thalaſſinum, aut caeleſtis coloris, nonnunquam ſuperficie modo luteſcente, ſaepe in fragmenta granularia ſecedens, lamellis rarius incurvis.*

variabile. 3. F. nitoris vivacis coloris pro ſitu ad lucem variabilis texturae lamelloſae, in fragmenta rhomboidalia diſſiliens: faciebus quatuor ſpeculi inſtar nitentibus.
Schreber Naturf. 24. *p.* 196. d. *Annone Beſch. berl. Naturf.* 3. *p.* 178.
Leske Naturf. 12. *p.* 145. Labradorſtein.
Habitat ſimiliter, uti videtur, tanquam pars granitae, in inſula S. Pauli, Americae *maxime ſeptentrionali finitima, rarius in aliis regionibus, in inſula* Ruſſici *imperii* Tunis-Oſtrof, *in montibus* Uralenſibus, *in* Ingria *prope* Petropolin, *in* Italia, *et praeſertim* Sabaudia, *in* Bohemia *ad* Ituram, *in* Lulatia *prope* Laebau, *in* Saxonia *prope* Geyer, *in circulo* Salico *prope* Halam, *fruſtis utplurimum rotundatis, ſcorlum, micam, pyriten innidulantem ſaepe continentibus, ex atro cinereum, diaphanum, vel ſemipellucidum, eximio nitore per polituram mirifice exaltando et magis adhuc egregio colorum caeruleorum, viridium, flavorum, rubrorum luſu ſpectabile, ſaepe in fragmenta granularia, rarius in cruſtoſa ſecedens.*

4. F.

lunare. 4. F. pellucidum album nitoris eximii, texturae recte lamellosae in fragmenta rhomboidalia diſſiliens.

Θεοφρας. περι Νιθ. ὑαλοειδης.

Plinius hiſtor. mund. libr. 37. *c.* 9. 10. Aſteria, Aſtrios, Androdamas.

Buckmann Beytr. z. Abh. v. Edelſt. p. 129. Mondſtein, Waſſeropal.

Dutens des pierr. précieuſ. p. 111. Pierre de la lune.

Morell. Magaz. für Helvet. Naturk. 2. *p.* 84. Adularia.

Scopol. delic. inſubr. 3. *p.* 75. Pedionites.

Habitat in inſula Zeylon, *in monte* Delphinatus *aedibus* S. Chriſtophori *vicino*, *in* monte nigro Occitaniae, *in* Saxonia *prope* Altranſtedt, *in* Bohemia *ad* Iſuram, *in* Valle tellina *prope* Caſtion, *praecipue in monte* S. Gotthardi, *et potiſſimum ad montem* Stella, *nunc formae communis, nunc detritis angulis rotundatum, nunc tabulas tetraedras, nunc priſmata, frequentius obliquangula, tetraëdra, aut hexaëdra repraeſentans, texturae interdum ad fibroſam accedentis, pro ſitu ad lucem vario matris perlarum ſplendorem, aut colorem dilute carneum monſtrans, gemmis adſcriptum.*

Oculus cati. 5. F. diaphanum, texturae ad conchaceam accedentis, fibras parallelas intus monſtrans, in fragmenta minus regularia diſſiliens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 6. γ. *Cronſt. miner.* §. 55. c. Silex (Opalus) Pſeudoopalus (Oculus cati) reflexione varians.

Juſt. miner. p. 383. Lapis elementaris.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 282. *n.* 20 Achates plus minus opaca, colores vel lucem diverſimode reflectens.

Habitat in Sibiria, Zeylona, *gemmis vulgo adſcriptum, dubii etiammum generis, partium conſtituentium mixtione, vix enim ultra* ($\frac{1}{12}$) *terrae ſiliceae continere, teſtis eſt Gerhardus, lacteo, argenteo, ochroleuco, aureo, melleo, cupreo, rufeſcente, caeruleſcente, thalaſſino, olivaceo, viresente, ex viresente vel flaveſcente cinereo, ex luteſcente vel rufeſcente fuſco, fuſceſcente, chalybeo, nigricante aut nigro, pro vario ad lucem ſitu vario, et in determinato ſitu arcum luminoſum monſtrans, ſaepe ſemipellucidum, hactenus non niſi fruſtorum rotundatorum forma repertum.*

43. PYROMACHUS.

Ex terra silicea, aluminari ($\frac{1}{8}$) et calcaria ($\frac{1}{16}$) constans.

Durus, diaphanus leviusculus, texturae conchaceae, in fragmenta indeterminata valde acutangula dissiliens, rarius in fragmenta concentrice crustosa secedens, nitore vix ullo conspicuus, in montibus strataris potissimum obvius, rarius strata ipsa constituens.

Solus igne non liquandus.

cinereus. 1. P. canescens ad subopacum accedens, texturae ad selluca-riam accedentis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 3. Silex (marmoreus) vagus, cortice marmore duro, fragmentis subdiaphanis canescentibus.

It. wgoth 73. Silex cinereus.

Habitat vagus, cortice duro marmoreo albo obductus in Lulaia, Lituania, *in monte* Mödeberg Weitrogothiae *ad petrosilicem accedens; an distincta hujus generis species?*

striatus. 2. P. albus, texturae ad fibrosum accedentis. *Waller. syst. miner.* 1. *p.* 266. *n.* 7.

Habitat in Angliae *montibus cretaceis.*

cretaceus. 3. P. tinctus diaphanus, texturae perfecte conchaceae.

Syst. nat. 1. *p.* 150. Silex cretaceus vagus.

Syst nat. XII. 3 *p.* 67. *n.* 1. Silex vagus, cortice cretaceo, fragmentis opacis laevibus.

Cronst. mineral. §. 61. Silex communis Pyromachus.

Waller. miner. 77. Silex corneus intrinsece aequalis durissimus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 262. *n.* 4. Silex opacus, fractura nitens, cretaseus durus.

Woltersd. miner. 14. Corneus lapis opacus rudis, colore ingrato.

Vogel miner. p. 130. Corneus sclopetarius.

Baum.

Baum. miner. I. *p.* 254. Pyromachus ſ. Silex igniarius.
Hacquet it. carp. ſept. I. *p.* 54. *ſqq.*
Habitat in Galliae, Angliae, Daniae, Scaniae *campis maritimis vagus, alias forma communi, fruſtorum angulatorum, perforatorum, granorum, tuberum, globorum, intus nonnunquam cavorum, varius per ſtrata, montibus, praeſertim calcariis incluſus, hinc toties cortice calcario veſtitus, utplurimum fumi colore conſpicuus, interdum ex flaveſcente cinereus, ochraceus, fuſcus, etiam maculatus aut ſtriatus, ſuperficie nunc inaequali, nunc ſcabra, nunc laevi, igni excitando, ſclopetis, domibus ſtruendis, plateis ſternendis, vitro parando, laevigandis variis &c. inſerviens.*

ſemipellucidus. 4. P. laevis ad ſemipellucidum accedens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 67. *n.* 2. Silex (Pyromachus) vagus, cortice glabro, fragmentis diaphanis glaberrimis.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 265. *n.* 6. Silex ſemipellucidus intrinſece aequabilis, mollior.
Habitat cum cretaceo, rarior tamen, in Gallia, Wirtembergia, Franconia, Islandia, *candidus, melleus, rubeſcens, caeruleſcens, aut variegatus, ejusdem cum cretaceo uſus.*

cryſtallinus. 5. P. pyramide triedra depreſſa.
α) duplici. *Werner apud Cronſt. miner. p.* 137. *Hoffm. bergm. Journ.* 1788. I. *p.* 282.
β) ſimplici. *Karſt. Lesk. Mineralkabin.* I. *p.* 113.
Habitat in Saxonia, α) *prope* Johanngeorgenſtädt, β) *prope* Schneeberg.

44. PETROSILEX.

Ex plurima terra silicea, pauciori ($\frac{11}{100}$) aluminari, pauciſſima ($\frac{3}{100}$) calcaria conſtans.
Subdurus leviuſculus, in montibus primaevis aeque ac ſtratariis obvius, nitoris expers, in fragmenta indeterminata diffiliens, textura feſtucas referens.
Ignis vi liquandus.

opacus. 1. P. ſubopacus formae communis.
Cronſt. miner. §. 92. Petroſilex, lapis corneus.
α) textura feſtucas minores referens.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 268. *n.* 9. Petroſilex opacus, aequabilis et laevis mollior.
β) coloribus per ſtrata alternantibus.
Syſt nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 16. Silex (polyzonias) rupeſtris: ſtratis diverſicoloribus.
β) textura feſtucas majores referens.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 267. *n.* 8. Petroſilex opacus ſquamoſus, facie fere granulari, mollior.
α) colore vireſcente.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 12. Silex (vireſcens) rupeſtris nudus opacus vireſcens.
Habitat frequens in Suecia, Germania, *trochitis interdum* (e. g. *prope* Goettingam) *et crebro aliis foſſilibus innidulantibus refertus, hinc inde vagus, creberrime inſigni tinctus varietate cinereus, rarius ochroleucus, fuſcus, vireſcens, aut variegatus, aliquam nonnunquam polituram admittens.*

diaphanus. 2. P. ſubdiaphanus formae communis.
Syſt. nat. I. *p.* 150. *Schreb. lithogr.* 14. Silex marmoreus rupeſtris.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 11. Silex (Petroſilex) rupeſtris, cortice lacteo, ſubdiaphanus.
Muſſ. Teſſ. 8. *n.* 5. Silex Pſeudoachates.
Waller. miner. 150. *ſyſt. miner.* 1. *p.* 271. *n.* 12. Petroſilex ſemipellucidus compactus mollior.
Woltersd. miner. 87. Petroſilex ſemipellucidus.

Baum.

Baum. miner. I. *p.* 255. Petrosilex jaspideus.
Habitat cum opaco, cinereus albus, ochroleucus, roseus cyaneus, ex fusco ruber, ex luteo vel rubro fuscus, viridis, variegatus, nitidam saepe polituram admittens.

crystallinus. 3. P. crystallis scabris, intus crebro cavis. *Beyer chem. Annal.* 1786. I. *p.* 63. *et Beytr. z. chem. Annal.* 2. *p.* 190.
α) prismaticis.
a) hexaëdris.
a) perfectis.
b) utrinque superficiebus convexis } terminatis.
c) —— pyramide triedra }
β) cubicis.
γ) tabularibus.
a) hexaëdris.
δ) pyramidalibus.
a) duplicibus.
a) tetraëdris.
b) triedris.
†) depressis.
b) simplicibus.
a) triedris minimis acuminatis.
Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg, *non primitivus, sed modulo, ut videtur, a spato mutuato, tenui terreo cortice interdum obductus.*

45. JASPIS.

Ex terra silicea, pauciori aluminari et ferri calce constans.
Subdurus, opacus, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae conchaceae, leviusculus, nunc vagus, nunc montium, prioris quoque aetatis, partem praecipuam constituens, formae communis.
Igne colorem mutans.

aegyptia. 1. J. coloris obscurioris striis stratisve concentricis diversicoloribus picturisque nigris arbuscularum varia.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 4. Silex (Haemachates) vagus, cortice ochraceo, opacus, concentrico variegatus.

Muſ. Teſſin. 4. Silex vagus rotundatus concentrico-corticoſus.

Cronſt. miner. §. 60. 6. *a.* Caillon d'Egypte.

Vogel miner. 138. Pierre d'Egypte.

Habitat in Aegypto (*prope* Suez,) *et?* Lotharingia (*prope* Freilee,) *monte* Bogolhegi Hungariae, *forma globi imperfecti aut placentae ſcabrae obvia, intus micans, congeneribus durior, coloribus ex luteo fuſco, hepatico, iſabellino, et ex flaveſcente cinereo, per ſtrias alternantibus varia, egregiam polituram admittens, hinc ſcatulis pro pulvere naſali, aliisque ejusmodi vaſis et ornamentis adhibita.*

faſciata. 2. J. colore per ſtrata alternante intus nitoris expers texturae imperfectius conchaceae.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 301. *n.* 2. 1. Jaſpis variegata faſciata.

Habitat, integra utplurimum ſtrata conſtituens, in Hercynia, Saxonia (*prope* Wolftiz *et* Gnamſtein *inter* Chemnitiam *et* Lipſiam,) *in* Sibiria (*prope* Orsk &c.,) *coloribus ochroleuco et ſubcaryo, hyllino, vario cinereo et caeruleo, cinereo et rubro, viridi et fuſco, viridi et albo, viridi et rubro, per ſtrata, varius curva aut concentrica alternis, quartzo mollior, egregiam utplurimum polituram admittens.*

porcellanea. 3. J. dura intus rimoſa, texturae a conchacea in planam vergentis.

Hoffm bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 390. *Karſt. Lesk. Mineralk.* 1. *p.* 160. Porcellanjaſpis.

Reuſ Orogr. des boehm. Mittelg. p. 133.

Habitat integra ſtrata conſtituens in Bohemia *prope* Stracke, Schwinichiz, Leſſa, Laun. Luſchiz, Czernodol, *rarior in* Saxonia *prope* Pluniz, *argillam exſiccatam interna facie referens, et ex argilla ferrifera per incendium lithanthracum indurata proveniens, ſtraminei, cani, margaritacei aut lavendulacei coloris.*

vulgaris. 4. J. ſubdura intus micans aut nitens, unicolor, venoſa aut maculata.

Cronſt. miner. §. 63-65. Jaſpis.]

α) unicolor.

Syſt. nat. 1. *p.* 150. *Schreb. lith.* 16. Silex margaceus rupeſtris.

Syſt.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 13. *et* 14. Silex (Jaſpis) rupeſtris nudus opacus cinereus, et Silex (Rubicator) rupeſtris nudus opacus ruber ſolidus.

Waller. miner. 89. 86. Jaſpis unicolor.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 297. *n.* 1. *et p.* 304. *n.* 5. Jaſpis particulis ſubtiliſſimis unicolor, et Jaſpis opacus particulis diſtinctis, rudis facie granulari.

Cartheuſ. miner. 29. Jaſpis rudis.

β) variegata.

Cronſt. §. 64. 1. e. Jaſpis rubra maculis venisque flavis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 299. *n.* 2. Jaſpis particulis ſubtiliſſimis, ſolida, opaca, variegata.

Habitat nunc vaga, nunc aliis incluſa, nunc ſtrata ampliora et partem praecipuam conſtituens in Caucaſo, *montibus* Sibiriae Tſchircai, Uralenſibus, Nertſchinskenſibus, *in montibus* giganteis, ſaxonicis, thuringicis, hercynicis, *per totam* Europam, *frequens quoque in* Oriente, *in* nova Hiſpania, *innumera colorum albi, cinerei, flavi, fuſci, nigri, et rubri potiſſimum varietate pluribus ſaepe ſimul, conſpicua, ferri interdum valde dives et tum facili ignis vi liquanda, cupro etiam* (*in* Temeſia) *et* auro larvato (*in* Hungaria) *aliquando praegnans, eximiam polituram admittens, hinc variis ſculptorum et architectorum operibus inſerviens.*

46. SMIRIS.

Ex terra ſilicea et pauciſſimo ($\frac{21}{480}$) ferro conſtans.

Duriſſima, formae communis, opaca, magnetem ſequens, tritura rubra.

Ignis vi non fundenda.

poliens. 1. Smiris. *Wiegleb chem. Annal.* 1786. 1. *p.* 492.

Syſt. nat. I. *p.* 176. *n.* 11. Ferrum intractabile ſquamoſo-ſtriatum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 139. *n.* 17. Ferrum retractorium rubicoſum vitrum arans.

Waller. miner. 267. Ferrum mineraliſatum, minera duriſſima rapaci ſolida magneti refractaria.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 243. *n.* 9. Ferrum mineraliſatum duriſſimum, particulis duriſſimis aceroſis, tritura fuſca aut rubente.

Wol-

Woltersd. miner. 31. Ferrum amorphum petrae vitrescentis.

Cronst. miner. §. 211. 2. Minera ferri retractoria tritura rubra.

Carth. mineral. 72. Ferrum mineralisatum durissimum fuscum.

Habitat in Oriente, *insulis* Archipelagi, Samo *et* Naxo, Bohemia, Saxonia (*prope* Schneeberg,) Hispania, *regno* Peruano, *micae, talco, saxo grandaevo innidulans, ex caerulescente nigra, interdum cinerea aut grisea, ob ferri inopiam et insignem duritiem vix inter ferri mineras connumeranda, propter hanc poliendis metallis, lapidibus, vitro inserviens, eum in finem, saepe molendinarum vi, in tenerrimum pollen comminuta.*

47. CIRCONIUS.

Ex terra silicea, duplo majore (et ultra) sibi propriae terrae copia, et pauciss ima ($\frac{1}{200}$) calce metallica, partim ferrea partim niccolina constans.
Durissimus, ponderosus, nitore adamantem simulans, parasiticus, lamellosus: lamellis incurvis, crystallinus.
Ignis vi non fundendus.

zeylonicus. 1. CIRCONIUS. *Karsten apud Lempe Magaz. der Bergbauk. 4 p. 99. Klaproth Schr. berl. Naturf. 9. p. 173.*

Habitat in insula Zeylon, *forma prismatum tetraëdrorum rectangulorum, utrinque pyramide, tetraëdra terminatorum, aut pyramidum duplicium tetraëdrarum, vini flavedine tinctus, frequentius ex virescente cinereus aut albus, aut ex cinerascente albus, colore saepius in viridem, flavum, fuscum, violaceum vergente, gemmae titulo haud indignus, ponderis specifici = 4416 ad 4700 : 1000.*

48. AMA-

48. AMARUS. Ex terra ſilicea, pauciori magneſia alba, pauciſſima aluminari et calcaria, ferroque ($\frac{1}{10}$) conſtans.
Durus, tenax, ſubopacus, pinguiuſculus, viridis, textura feſtucas referens, in fragmenta indeterminata diſſiliens, formae communis.
Ignis vi non fundendus.

amazonicus. 1. AMARUS. *Hoepfner Magaz. für die Naturk. Helvet.* 1. *p.* 257.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 302. *n.* 4. Jaſpis unicolor, particulis ſubtiliſſimis viſu et attactu pinguis, durus.
Habitat in Oriente, nova Seelandia, Amenia *meridionali, montibus* ſabaudicis, *et* helveticis, *nunc vagus, nunc montium partem praecipuam conſtituens, colore in caeruleſcentem, in feſtucis prominentibus in l Eteum vergente, veteribus jam, qui varia in eum inſcu:pſere, cognitus, ab Orientis et novae* Seelandiae *incolis variis ornamentorum, vaſorum, armorum generibus adhibitus.*

49. LYDIUS. Ex terra ſilicea, pauca calcaria, magneſia alba, ferri calce et phlogiſto conſtans.
Durus, leviuſculus, opacus, compactus cinereus aut niger, ſchiſtoſus, formae communis, in fragmenta indeterminata diſſiliens, nunc vagus, nunc montium partem praecipuam conſtituens.
Ignis vi non fundendus.

ſilicus. 1. L. ſubopacus textura feſtucas referens, intus nitoris expers.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 71. *n.* 15? Silex rupeſtris nudus opacus rufus lamellatus.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 299. *n.* 1. g. Jaſpis unicolor nigra.
Kurſten Magaz. für Helv. Naturk. 3. *p.* 219. Hornſchiefer.
Habitat

Habitat in Sibiria, Suecia, Saxonia, (*prope* Wilsdruf, Gersdorf, Reichenbach,) Lutatia, Hercynia, *ripa* Rheni *inferiore* (*ad montem* Bniderkunzberg) Helveria (*ad montem* Scheidek,) *integra montium strata constituens, vagus quoque ad fluvios* e. g. Germaniae *varios*, e. gr. Salam, Werram.

genuinus. 2. L. texturae planae interdum ad conchaceam accedentis, intus parumper micans. *Hoffmann bergm. Journ.* 1788. I. *p.* 293.

Habitat cum siliceo, e. g. *in* Saxonia (*prope* Burkersdorf *et* Reicherbach,) *vagus quoque ad fluvium* Tmolum, *saepius quartzi venis canis exaratus.*

50. CHLOROGRANATUS.

Ex terra silicea, multa ferri calce, sat multa terra calcaria, interdum quoque aluminari constans. Durus, nunquam opacus aut subopacus, crystallinus. Igne facile liquandus.

verus. 1. Chl. viridis, igne candente melleus. *Wiegleb chem Annal.* 1788. I. *p.* 200. *Voigt mineral. u. bergm. Abh.* I. *p.* 15. 22.

α) pyramide duplici octaëdra, ad utrumque apicem altera tetraëdra aucta.

β) prismate hexaëdro utrinque in pyramidem triëdram terminato.

Habitat in Bohemia (*prope* Lichtewallestein,) *in* Saxonia (*prope* Ehrenfriedersdorf, Breitenbrunn, Eibenstock, Schwartzenberg,) *in* Franconia (*ad montem* Ehrenberg *prope* Ilmenau) *nunc porri, nunc olivae virore tinctus, nunc diaphanus, nunc pellucidus, argilla interveniente integra saepe strata constituens, ob facilem in igne fluxum, et ferri copiam* ($\frac{1}{4}$), *quam continet, in ustrinis ferri minoris adjectus; ponderis specifici* = 3754 *ad* 3757 : 1000.

2. Chl.

dubius. 2. Chl. ruber cubicus. *Weſtrumb chem. Annal.* 1789. 2. *p.* 26. &c.

Habitat - - - plurimam ($\frac{1}{5}$) *aëre fixo praegnantem terram calcariam, parciorem ferri* ($\frac{1}{10}$) *copiam continens, cryſtallis exilibus aggregatis, arenario friabili inſidentibus; an hujus generis?*

51. ARENA. Ex lapidibus ſiliceis comminutis nata.

Aſpera, dura, ſicca, conſtans granis non cohaerentibus; aqua non penetrandis.

Ignis vi ſola non fundenda, una cum alcali fixo fuſa in vitrum abiens.

* *ex pyromacho comminuto profecta.*

Silicea. 1. A. ex pyromacho nata.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 199. *n.* 14. *Kalm. it.* 1. *p.* 359. *Carth. miner.* 10. Arena ſilicea.

Habitat in Angliae *provincia* Buckingham.

** *ex quartzo progenitae.*

† *impuriores.*

Sabulum. 2. A. granis angulatis inaequalibus majoribus.

Syſt. nat. I. *p.* 207. *n.* 7. *Muſ. Teſſin.* 112. Arena heterogenea ſaxoſa e mica, quartzo, ſpato.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 198. *n.* 9. Arena heterogenea difformis angulata.

Waller. miner. 34. Arena particulis groſſioribus inaequalibus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 106. *n.* 7. Arena ſaxoſa.

Carth. miner. 10. Arena particulis diſſimilaribus.

Habitat ubique *in* ſterilibus *montoſis, rupeſtribus, directe ex fatiſcente granite generata, hinc ſaepius immixtae micae, feldſpati, argillae particulas monſtrans, viis publicis ſternendis et caemento calcario parando inſerviens.*

micacea. 3. A. ſquamulis micae colore et nitore aurum argentumve referentibus crebris interſtitis nitens.

Syſt.

Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 6. XII. 3. *p.* 198. *n.* 11. *Muſ. Teſſin.* 112. *Gronov. ſuppl.* 14. *n.* 2. 3. Arena micacea ſquamoſa nitens.
Waller. miner. 37. Arena micans.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 105. *n.* 6. Arena micacea nitens.
Carth. miner. 10. Arena nitida.
β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 198. *n.* 10. Arena (Caſſerita) quartzoſa rotundata ſubdiaphana mixta particulis micaceis.
Habitat in Suecia, Germania, β) *ad inſulam* Caſſeritam, *nata ex deſtructis* granitis *et affinibus ſaxis, abluta, ſi quam continuerunt, per aquam argilla ex feldſpato fatiſcente nata, ſcriptis litteris ornamenti craſſa inſperſa.*

ruſtica. 4. A. granis ſubrotundatis inaequalibus majoribus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 197. *n.* 8. Arena heterogenea inaequalis ſubrotundata.
Waller. miner. 33. Arena quartzoſa tenuior particulis aequalibus rotundatis.
Carth. miner. 10. Arena groſſiuſcula quartzoſa, particulis angulosis.
Habitat paſſim in Europa, *inprimis ad littora aevi, pavimentis adſpergendis inſerviens, particulas lamelloſas quaſi ſpati immixtas continens.*

colorata. 5. A. granis rotundatis minutis ſubdiaphanis ferri calce tinctis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 196. *n.* 2. Arena quartzoſa rotundata ſubdiaphana colorata.
β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 7. Arena (ochracea) ſubfarinacea ochracea rufa.
γ) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 3. Arena (lacuſtris) quartzoſa angulato rotundata diaphana hyalina.
Habitat in America meridionali Europa, *flaveſcens ad littora, alias flava, lutea aut teſtacea, rarius rubra in mari* Baltico Germaniam *verſus violacea, litteris adſpergendis, et ambulacris hortorum pulcrioribus inſerviens.*

Glarea. 6. A. granulis minutiſſimis argillae pulverulentae commiſtis.
Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 1. XII. 3. *p.* 197. *n.* 6. *Muſ. Teſſin.* 110. Arena ſubfarinacea pulverulenta impalpabilis apyra.
Waller. miner. 31. Glarea mobilis vulgaris pulverulenta.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 87. *n.* 2. Glarea particulis inaequalibus mixta pulverulenta vulgaris.
β) *Waller. miner.* 31. 3. Glarea ſterilis fuſoria.

Waller.

Waller. syst. mineral. I. *p.* 86. *n.* 1. Glarea particulis subtilissimis durior aequabilis.

Habitat in Europae campis silvaticis *sterilissimis*; *pinetis, ericetis, sicca mobilissima, humida subplastica, hinc praesertim si cum aceto in pastam redacta manum prementem dimittat, metallis fusis recipiendis inserviens.*

II *puriores.*

foraria. 7. A. granis majoribus aequalibus rotundis diaphanis albidis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 197. *n.* 4. Arena (campestris) quartzosa rotunda diaphana pallida.

Waller. miner. sp. 35. Arena quartzosa, particulis aequalibus rotundis.

Waller. syst. miner. I. *p.* 103. *n.* 3. Arena quartzosa, particulis majoribus aequalibus rotundis.

Carth. miner. 10. Arena grossiuscula quartzosa particulis rotundis.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 197. *n.* 5. Arena (margaria) quartzosa rotundata alba superficie subverrucosa.

Habitat in campis *praesertim* silvaticis, *clepsydris adhibita.*

mobilis. 8. A. granis minimis rotundatis diaphanis albis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 196. *n.* 1. Arena quartzosa rotundata diaphana hyalina.

Waller. miner. sp. 30. Glarea mobilissima impalpabilis fluida albicans.

Waller. syst. miner. I. *p.* 101. *n.* 1. Arena quartzosa mobilissima impalpabilis fluida albicans.

α) *Syst. nat.* I. *p.* 208. *n.* 3. Arena quartzosa vento volatilis.

Carth. miner. 10. Arena subtilis mobilis levis.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 208. *n.* 4. Arena quartzosa rotundata aequalis.

γ) *Syst. nat.* I. *p.* 208. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 110. Arena quartzosa impalpabilis.

Habitat α. β. *in* Mari *et* maritimis, γ. *in* scaturiginibus, *sicca a ventis nivis instar in acervos coacta, loca mutando plantarum incolentium radices aëri exponit, vicinos agros, campos, vicos suffocat, aërem obnubilat, elymo et arundine arenariis, tritico repente, salicum speciebus nonnullis &c. coërcenda, vasorum metallicorum mundationi et politurae inserviens.*

52. QUARTZUM.

Ex terra filicea, pauciſſima ($\frac{3}{100}$) aluminari, et calcaria ($\frac{1}{100}$) conſtans.

Durum, leviuſculum, fragile, intus nitens, in fragmenta indeterminata marginibus acutis diſſiliens, ſaepius paraſiticum, in montibus omnis aetatis obvium in aëreum fatiſcens.

Solum ignis vi non liquandum, cum alcali fixo in vitrum durum pellucidum ignis vi confluens.

fibroſum. 1. Q. diaphanum albidum fibroſum: fibris craſſioribus parallelis, formae communis.
v. Born. ind. foſſ. 1. *p.* 21. 2. *p.* 92.
Habitat in Hungariae *montibus* Carpathicis, *et* (*prope* Rabiſchau) Sileſia, *album.*

foveolatum. 2. Q. ſuperficie foveolis inaequali, formae communis.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz,) Bohemiae (*prope* Ratieborziz,) Saxoniae (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) *et* Sueciae (*prope* Sunnerſkog) *fodinis, utplurimum album, rarius violaceum aut ochraceum, utplurimum diaphanum, interdum opacum, foveolis creberrime cubicis, rarius parallelepipedis aut triedro-pyramidalibus, aut ſphaericis aut tabularibus.*

foraminulentum. 3. Q. foraminibus rotundis profundis pertuſum formae communis.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 98. 99.
Habitat in Saxonia (*prope* Freyberg) *et* Hungaria (*prope* Schemniz) *album, caneſcens, aut ochraceum, foraminibus utplurimum anguſtis, interdum flexuoſis.*

eroſum. 4. Q. foveolis et cavitatibus plurimis vacuis exilibus plenum, formae communis.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 26.

Habitat

Habitat in Hungariae *fodinis* Schemnizenſibus, *album, violaceum, aut obſcure viridescens.*

cellulo-ſum. 5. Q. lamelloſum: lamellis contiguis verticalibus lapidem in cellulas diſpertientibus, formae communis.
Crouſt. miner §. 51. C. Quartzum purum textura ſpatoſa.
v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 25.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 19. 98.
α) cellulis ſimplicibus.
a) trigonis.
b) tetragonis.
c) hexagonis.
d) polygonis.
e) rotundis.
† minutis. Quartzum ſpongioſum.
f) in gyros tranſeuntibus.
β) duplicatis.
Habitat in Sibiria (*prope* Catharinopolin,) Hungaria, (*prope* Schemniz *et* Neololium,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Freyberg,) *et* Palatinatu rhenano, *nunc album, nunc ferri calce magis minusve tinctum.*

lamello-ſum. 6. Q. lamelloſum: lamellis parallelis, formae communis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 66. *n.* 5? Quartzum (fiſſile) lamellatum.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 215. *n.* 7? Quartzum lamellis compoſitum.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25. 2. *p.* 91.
Habitat in Hungariae (*prope* Schemniz) *et* Bohemiae (*prope* Mies *et* Joachimsthal) fodinis, *lacteum, album, violaceum aut fuſcum, lamellis ſaepius ita coadunatis, ut inciſum videatur quartzum, et, prouti in celluloſo, interdum tenuiſſimis.*

criſtatum. 7. Q. ſuperficie ſulcis parallelis teneris exarata, formae communis.
Karſt Lesk Mineralkab. 1. *p.* 98.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25. 2. *p.* 91.
Habitat in Saxoniae (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) *et?* Hungariae (*prope* Scheinniz) fodinis, *album, violaceum aut ex luteo fuſcum.*

globulo-ſum. 8. Q. forma magis minusve rotundata, pellucidum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 66. *n.* 7. 8. Quartzum (ſelectum) va-

gum rotundatum, cortice laevigato, et: Quartzum (nobile) vagum rotundatum cortice glaberrimo nitido.

α) forma globi.
a) perfectioris.
α) denſi.
b) intus cavi.
b) imperfectioris.
α) compreſſi.
β) forma ovi.
a) perfectiori.
b) minus perfecta.
α) ad amygdalae figuram accedente.
γ) forma renis.
δ) tuberoſum.

Habitat nunc vagum ad Aſiae, Africae, Europae *aquas dulces, potiſſimum fluvios, fluviorumque derelictas quoque ripas, nunc aliis laxioribus et durioribus foſſilibus impactum* e. g. *in* Hungaria *prope* Schemniz, *in* Luſatia *ſuperiori, in* Saxonia *prope* Freyberg, Lipſiam &c. *utplurimum album.*

cylindricum. 9. Q. in cylindros fecedens.
Wern. Ueberſ. Cronſt. Miner. p. 111.
Karſt. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 105. 106.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25.
α) in cylindros parallelos.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 82. *n.* 3. Quartzum cylindricum.
β) in cylindros divergentes.
Gerhard Beytr. z. Mineralr. 1. *p.* 82. *n.* 4. Quartzum radiatum.

Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz,) *in* Luſatia (*inter* Biſchofswerda *et* Bauzen) *in* Saxonia (*prope* Freyberg,) *et in* Alſatia (*prope* fanum S. Mariae,) *album, ſubopacum, cylindris nunc tenuioribus nunc craſſioribus.*

granulare. 10. Q. in fragmenta granularia fecedens.
Wern. Ueberſ. v. Cronſt. Mineral. 1. *p.* 111.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 106.
Syſt. nat. I. *p.* 47. XII. 3. *p.* 66? Quartzum (cotaceum) granulatum.
Waller. miner. 100? *ſyſt. miner.* I. 214. *n.* 6? Quartzum granulatum cohaerens.

Habitat

Habitat granis frequentius exilibus et ſubtilibus, quam craſſis, interdum vagus, in Norwegia, Hiſpania, Gallia, Saxonia *album, variegatum, viresſcens, rubrum, aut ex luteo fuſum, granulis nonnunquam ita diſpoſitis, ut politura accedente luci oppoſitum* (Avanturino) *egregium fulgorem reflectat.*

ſtillatitium. 11. Q. ex aqua particulis quartzii impraegnata ſenſim depoſitum, ſaepe alia corpora quaſi cortice obducens.

Syſt. nat. I. *p.* 191. *n.* 6. XII. 3. *p.* 185. *n.* 9. Stalactites quartzoſus granulatus.

Habitat in Islandia (*prope fontem* Geiſer,) *in* Sueciae *fodina* Grengic, *in* Hungaria (*prope* Ujbanga,) *diaphanus, utplurimum albus, interdum flaveſcens aut rubellus, ſaepe ex criſtallis exilibus, pyramidem tetraëdram duplicem referentibus in cruſtam cohaerentibus conſtans; an diſtincta ſpecies?*

fragile. 12. Q. formae communis, textura feſtucas referens, ſponte non in fragmenta ſecedens.

Syſt. nat. I. *p.* 149. *n.* 4. XII. 3. *p.* 66. *n.* 4. Quartzum (opacum) rupeſtre ſubopacum.

Waller. miner. 102. Quartzum opacum fragile et rigidum.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 211. *n.* 1. Quartzum fragile rigidum, facie granulari.

Cronſt. miner. §. 51. B. Quartzum purum textura granulata.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 149. XII. 3. *p.* 65. *n.* 3. *Muſ. Teſſin.* 6. Quartzum (lacteum) rupeſtre album diaphanum.

Waller. miner. 98. *ſyſt. miner.* I. *p.* 213. Quartzum ſolidum opacum duriſſimum aqueo-lacteum.

Habitat in rupibus, *fiſſuris* montium, *quas explet, nunc ſubopacum, nunc diaphanum, rarius ſemipellucidum, utplurimum album, ſaepius lacteum, interdum dilute viresſcens aut rubrum.*

Praſius. 13. Q. viride diaphanum textura feſtucas rudiores referens.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 279. *n.* 18. Achates pellucida nebuloſa virideſcens.

Cronſt. miner. §. 73. 2. *α.* Smaragdmatt.

Habitat vagum aut paraſiticum in Aegypto? Sileſia (*prope* Colemüz) Bohemia (*in* Mummelgrunde *ad* Iſarum) Saxonia (*prope* Breitenbrunn *et* Scheibenberg) *et* Franconia (*prope* Steinheide,) *colore propius nunc ad ſmaragdum, nunc ad porrum, nunc ad piſtacias, nunc ad olivas accedens, rarius caeruleſcens, aut venis maculisve caeruleſcenti-

centibus, albis, rubris, fuscis pictum, nunc formae communis, nunc forma pyramidum hexaedrarum, rarius forma prismatum hexaëdrorum pyramide hexaëdra terminatorum, nunc forma tabularum hexaëdrarum seriatim in prisma hexaëdrum aggregatarum, polituram haud mediocrem admittens, et a multis inter gemmas relatum.

pingue. 14. Q formae communis contactu pinguiusculum, texturae adminutim conchaceam accedentis, in fragmenta sponte non secedens.

a) album.

a) pellucidum.

Syst. nat. I. *p.* 149. Quartzum aqueum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 65. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 6. Quartzum (hyalinum) rupestre hyalinum pellucidum.

Woltersd. miner. 14. Quartzum diaphanum.

Waller. miner. 97. *syst. miner.* I. *p.* 212. *n.* 3. Quartzum solidum pellucidum.

Cronst. miner. § 51. I. A. *α.* Quartzum purum particulis impalpabilibus superficie polita diaphanum.

Carth. miner. 20. Quartzum informe diaphanum.

b) diaphanum.

Waller. syst. miner. I. *p.* 212. *n.* 2. Quartzum solidum attactu pingue, facie nitente.

Cronst. miner. §. 51. I. A. *β.* Quartzum parum particulis impalpabilibus, superficie polita, album.

c) tinctum.

Syst. nat. I. *p.* 149. *n.* 3. XII. 3. *p.* 65. *n.* 2. Quartzum (colorarum) rupestre tinctum.

Waller. miner. 99. Quartzum solidum opacum coloratum.

Waller. syst. miner. I. *p.* 213. *n.* 5. Quartzum solidum coloratum.

Habitat ubique terrarum, *nitore quoque saepius pinguedinem referens, non raro acus apice tentatum in tenebris scintillas lucidas spargens, variis pelluciditatis gradibus conspicuum, metallorum calcibus nativis minerisque, frequentissime ferri, rarius cupri, magnesiae, cobalti, hydrargyri aut argenti nigro, fuscescente,* (e. gr. *prope* Rabenstein *in* Bavaria, *prope* Oberlteinbach *in* Franconiae *finibus*) *roseo, rubro, caeruleo, luteo, viridi, margaritaceo, cinereo, fumi colore perfusum, aut arbuscularum imaginibus pictum.*

15. Q.

tabulare. 15. Q. texturae conchaceae cryſtallis tabularibus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 274.
v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 91.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz) *et* Saxonia (*prope* Freyberg,) *utplurimum album, rarius obſcure vireſcens, tabulis raro triedris, frequentius rhombicis.*

cubicum. 16. Q. texturae conchaceae, cryſtallis cubicis ſaepiſſime intus cavis.
α) faciebus quadratis.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 21.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 275.
Karſt. Lesk. Mineralk. 1. *p.* 104.
β) faciebus rhombicis.
v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 104.
Habitat α) *in* Suecia (*prope* Helſſekulle) Hungaria (*prope* Cremniz *et* Schemniz,) *et in* Saxonia (*prope* Schneeberg,) β) *in* Bohemia (*prope* Mies) *et in valle* Sabaudiae Bijoux, *formam a cryſtallo alterius generis nactum, cujus fatiſcentis locum occupavit, aut cavitatem internam explevit, aut quam quartzi materies ſenſim indurata obduxit, hinc cryſtallo priori fatiſcente atque eluta cavum, cavitate interna, non raro quoque ſuperficie externa quartzo pyramidali obſeſſa, cryſtallis utplurimum aggregatis et minoribus, albis canis, margaritaceis aut ex fuſco rubris, pellucidis, diaphanis vel ſubopacis.*

octaëdricum. 17. Q. texturae conchaceae pyramide duplici tetraëdra.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 102. *n.* 4? Alumen (quartzoſum) lapidoſum quartzoſum extus nigrum.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 275.
Habitat in Saxonia *prope* Schneeberg, *canum, margaritaceum aut ex fuſco rubrum, formam ſuam eadem ratione nactum, qua cubicum, crebro intus cavum.*

triedrum. 18. Q. texturae conchaceae, pyramide triedra ſimplici.
v. Born ind. foſſil. 2. *p.* 88. 89.
Habitat in Suecia (*prope* Heslekulle) *et in* Saxonia (*prope* Schneeberg,) *cryſtallis aggregatis, ſaepe inanibus, interdum pellucidis, rufeſcentibus aut albis.*

pyramidale. 19. Q. texturae conchaceae pyramide hexaëdra ſimplici transverſim ſtriata.

Wern. Ueberſ. v. Cronſt. Mineral. p. 110-113.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 22.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 268. 273.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 102. 103.

α) pyramide perfecta.
v. Born ind. foſſ. 1. *t.* 2. *f.* 10.

β) pyramide ad apicem truncata.
v. Born ind. foſſ. 1. *t.* 2. *f.* 2.

γ) pyramide ad apicem altera hexaedra aucta.

δ) pyramide ad apicem et baſiu altera hexaedra aucta.

Habitat in Helvetia, *in* Ducatu Bipontino, Hungaria (*prope* Schemniz,) Sileſia (*prope* Prieborn *et* Krummendorf,) Bohemia (*prope* Przibram,) Saxonia (*prope* Geyer, Mutſchen,) Gersdorf, Freyberg, Schneeberg,) Hercynia (*prope* Andreasberg,) *et* Anglia (*prope* Briſtol,) *rarius opacum, quam pellucidum, creberrime album, interdum, pallide rubrum. ſtaveſcens, aut ex rubro ſtaveſcens, cryſtallis utplurimum in granorum, renis, gemmae formam aggregatis, nonnunquam cavae chalcedonii ſphaerae incluſis.*

Pſeudada-mas. 20. Q. texturae conchaceae pyramide hexaedra duplici non ſtriata.

α) pyramide perfecta. Fig. 3.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. ε. *Muſ. Teſſin.* 30. *n.* 1. Nitrum (Cryſtallus) cryſtallis acaulibus utrinque pyramidatis.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 218. *n.* 9. c. Cryſtallus montana utrinque acuminata ſine prismate.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 23-25. 2. *p.* 90. 91.

β) baſeos communis marginibus truncatis. Fig. 2.

a) regulari.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. δ. Nitrum (Cryſtallus) cryſtallis ſubacaulibus utrinque pyramidatis.

b) faciebus omnibus inaequalibus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 25. *t.* 2. *f.* 13. Quartzum cryſtalliſatum dodecaëdrum, planis irregularibus.

c) baſi communi obliqua.

γ) pellucidum.
Bocc. muſ. t. 304. Iris.

a) particulis opacis incluſis.

δ) opacum.

Habitat in Hungaria, *prope* Felſobanya, Schemniz *et* (*potiſſimum* γ) *in comitatu* Marmoros, *in* Carniolia (*in montibus* Slivenza,) Bohemia (*prope* Schlackenwald *et* Ratiborziz,) *in* Luſatia *ſuperiori*, *in* Saxonia (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) *in* Hercynia (*prope* Stollberg, Lautenthal,

thal, Wildenmann,) *in* Ducatu Bipontino, (*prope* Berſchweiler,) *in* Anglia (*prope* Briſtol Buxton *et in provinciis* Cornubia (Northumberland,) *et in* Jemtia Sueciae, *creberrime album, interdum rufeſcens, aut nigreſcens, varius intus cavum, cryſtallis minoribus, non raro liberis, crebro quoque adnatis et inter ſe cohaerentibus, in venis interdum aut gemmae formam aggregatis.*

Cryſtallus. Bergkriſtall. 21. Q. album pellucidum, texturae conchaceae, priſmate hexaëdro transverſe ſtriato.

Syſt. nat. I. *p.* 163. *n.* 2. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 30. *n.* 10. Nitrum lapidoſum quartzoſum octdecaëdrum hyalinum.

Waller. miner. 104. *Scheuchz. it.* 243. *t.* 6. *Welſch hecaſt.* I. *p.* 54. *Worm. muſ.* 99. *Wolff. haſſ. t.* I. *f.* I. 4. 6. Cryſtallus hexagona non colorata.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 217. *n.* 9. Cryſtallus montana hexagona pellucida aquea.

Cronſt. miner. §. 52. 2. *d.* Quartzum cryſtalliſatum diaphanum aqueum.

Gesn. figur. 21. *et* 18. *f.* I. 2. *Rumpf. muſ. t.* 52. *f.* 5. 3. 4. Cryſtallus montana.

α) priſmate oblique truncato.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89. *t.* I. *f.* 4. Quartzum cryſtalliſatum, columna hexaedra oblique truncata.

β) priſmatis fine alterutro in pyramidem triedram terminato.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 89. Quartzum cryſtalliſatum, columna hexaedra transverſim crenata, apice triedro.

Karſt. Lesk. Mineralk. I. *p.* 102.

γ) priſmatis fine alterutro terminato in pyramidem hexaedram non ſtriatam.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 217. *n.* 9. a. Cryſtallus montana apice unico.

a) duobus priſmatibus communem. *Andr. Br. a. d. Schweiz. p.* 55.

b) duplicem. *Born ind. foſſ.* I. *t.* 2. *f.* 9. *Andr. Br. a. d. Schweiz. p.* 53.

c) regularem.

d) faciebus alternis majoribus.

e) facie una omnes reliquas ſuperante. *Andr. Br. a. d. Schweiz. t.* II. *f.* h.

f) faciebus omnibus inaequalibus.

δ) priſmatis fine utroque terminato, in pyramidem hexaëdram non ſtriatam. Fig. I.

Waller. fyſt. miner. I. *p.* 216. *n.* 9. b. Cryſtallus montana utrinque acuminata.

a) faciebus aequalibus.

b) faciebus inaequalibus.

ε) priſmatis marginibus rectis.

ζ) priſmatis marginibus omnibus aut nonnullis baſin verſus extrorſum flexuoſis.

Cryſtallus ventricoſa.

η) priſmatis faciebus omnibus aequalibus.

ϑ) priſmatis faciebus binis oppoſitis multo latioribus. Fig. 4.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. *β. Muſ. Teſſin.* 24. *n.* 15. Cryſtallus lateribus 2 oppoſitis latioribus.

v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 21. 2. *p.* 89. Quartzum cryſtalliſatum parallelopipedum.

ι) priſmatis faciebus omnibus inaequalibus.

κ) cryſtallo ſolida.

λ) cryſtallo intus cava.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 4. Nitrum (inane) lapidoſum quartzoſum cavum.

Amoen. acad. I. *p.* 478. *n.* 14. *t.* 16. *f.* 12. Cryſtallus nitriformis quartzoſa aggregata fiſtuloſa.

Waller. miner. 108. *n.* 4. *ſyſt. miner.* I. *p.* 218. *n.* 9. d. Cryſtallus montana cavitate hexangulari.

a) vacua.

b) aëris bullam, aquae guttam, cryſtallum minorem, alia foſſilia includente.

μ) cryſtallo craſſiori priſmati tenuiori inſidente.

v. Born ind. foſſil. I. *p.* 22. *t.* 2. *f.* 4. 2. *p.* 89. 90. Quartzum cryſtalliſatum clavatum.

ν) cryſtallo tenuiori priſmati craſſiori inſidente.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 23. *t.* 2. *f.* 5. Quartzum clavatum pyramide minore columnae craſſiori adnata.

ξ) priſmati tenuiori, globulis binis inaequalibus intermediis pyramide duplici latiori ſuperimpoſita.

v. Born ind. foſſ. I. *p.* 23. *t.* 2. *f.* 6. Quartzum pyramide hexaëdra craſſiorę columnae nodoſae impoſita.

o) cryſtallis ſolitariis.

a) liberis.

b) baſi adnatis.

π) cry-

Exſpectabunt nobiſcum eruditi, quibus argumentis atque experimentis Cl. *Minevini* (*apud* Candida *ſulla* formaz. *del molybdeno.* N. 1785. *p.* 53.) *demonſtraturus ſit, quartzum perinde ac micam et talcum ex phoſphori acido et terra ſilicea conflari.*

π) cryſtallis geminis ternisve.
Zwillings- Trilling kryſtall.
a) baſi priſmatis utriusque cryſtalli cohaerente.
Sceptercryſtall.
b) perlatus cohaerentibus.
c) ſeſe mutuo perforantibus.

ρ) aggregatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 84. *n.* 2. ζ. *Amoen. acad.* I. *p.* 477. *n.* 10. *t.* 16. *f.* 6. *Muſ. Teſſin.* 32. *n.* 11. 12.
a) ſeriatis.
b) fateiculatis.
c) convergentibus. *v. Born ind. foſſ.* I. *t.* 2. *f.* 16.
d) decumbentibus.
e) cryſtallum majorem aut aliud foſſile aculeorum echini ad inſtar obſidentibus.
f) imbricatis.

Habitat innumerabili magnitudinis, formae, combinationis, pelluciditatis, in eadem ſaepe cryſtallo, potiſſimum paulo majori, diverſae varietatè, interdum cruſta opaca chloritae, argillae, pyritae, ochrae ferri, obductum, aut corpora minus pellucida, micae, hornblendae miculas, actinoti, ſcorli ſpicula, pyritae particulas includens per omnem terrarum orbem, *magnitudine eminens in antris montium* grandaevorum Sabaudiae, Helvetiae, Carpathicis, Sileſiae, Bohemiae, Saxoniae &c. *ſuperficie interdum aſpera, aut quaſi carioſa.*

Pſeudogemma. 22. Q. tinctum pellucidum, texturae conchaceae, priſmate hexaëdro transverſe ſtriato.
Syſt. nat. I. *p.* 163. *n.* 3. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. Nitrum (Fluor) lapidoſum quartzoſum, octdecaedrum.
Cronſt. mineral. §. 52. D. 2. α. β. Quartzum cryſtalliſatum.
Wolt. miner. 13. Cryſtallus tincta.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 220. *n.* 10. Cryſtallus montana hexagona clara colorata.

Morrion. α. nigricans. *Baum. miner.* I. *p.* 232. *n.* 2.
Rauchtopas. β. caryophyllinum. *Waller. ſyſt. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. h.
Pſeudorubinus. γ. rubrum. *Waller. miner.* 105. *ſyſt. miner.* I. *p.* 221. *n.* 10. a. *Baum. miner.* I. *p.* 320.
Pſeudohyacinthus. δ. fulvum. *Baum. miner.* I. *p.* 235. *Waller. ſyſt. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. c.
Citrinus. ε. flavum.

Baum.

Baum. miner. I. *p.* 231. *Waller. syst. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. d. Pseudotopazius.

Pseudo-chrysolithus. ζ. porraceum. *Baum. miner.* I. *p.* 236. *Waller. syst. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. g.

Pseudo-smaragdus. η. gramineum. *Waller. syst. miner.* I. *p.* 222. *n.* 10. f.

Pseudo-beryllus. ϑ. cyaneum. *Baum. miner.* I. *p.* 236.

Pseudo-sapphirus. ι. caeruleum. *Baum. miner.* I. *p.* 231.

Habitat cum crystallo, β. *et* ε. *reliquis frequentius, et insignis quoque interdum magnitudinis; omnes varietates pro gemmis hinc inde veniunt, a quibus tamen longe minori duritie et splendore, diversa penitus crystallorum forma dignosci facile possunt.*

Amethystus. 23. Q. violaceum, texturae formae pelluciditatis variae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. δ. Nitrum (Fluor) violaceum.

Just. miner. 380. *Vog. miner.* 142. *Baum. miner.* I. *p.* 235. Amethystus.

Cronst. miner. §. 52. Ð. 2. γ.

Waller. syst. miner. I. *p.* 221. *n.* 10. b. Crystallus colorata violacea.

Habitat in Hungariae (*prope* Schemniz,) Silesiae, *comitatus* Glaz, Bohemiae, Saxoniae (*prope* Wiesenbad, Drehbach, Marienberg, Heidelberg, Schneeberg, Wolkenstein, Cunersdorf, Schlotwiz *et* Halsbach,) Palatinatus *et* Ducatus Bipontini, Sueciae, novae Hispaniae, Zeylonae *montibus ac fodinis, nunc vagum, frustis rotundatis, nunc adnatum, saepe cavis chalcedonii globis inclusum, formae communis, aut forma pyramidum simplicium hexaedrarum, quarum basis non raro prismatis hexaedri oblique striati vestigio aucta est, aut evidentiori prismate hexaëdro sustinetur, colore violaceo nunc saturatiori, nunc dilutiori in eadem saepe crystallo diverso, interdum in lacteum cinereum, rubrum, fuscum, rarius in pomaceum aut olivaceum vergente, aut vario, nunc pellucidum, nunc semipellucidum, nunc diaphanum, texturae alias conchaceae, alias festucariae, alias divergenti-fibrosae, saepe sponte in fragmenta anguloso-crustosa, aut granularia, aut in bacillos secedens, ponderis specifici interdum = 2750 : 1000.*

24. Q.

Pseudo-crystallus. 24. Q. opacum prismate hexaëdro utroque aut alterutro fine in pyramidem hexaëdram terminato.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. 2. Nitrum (Fluor) opacum.
Cronst. miner. §. 52. D. 1. Crystallus montana opaca.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 216. *n.* 8. Quartzum rude crystallisatum.
Habitat in Hungaria, Carniolia, Bohemia, Saxonia, Suecia, Barbaria, *crystallis nunc liberis nunc adnatis, griseis, variegatis, nigris, lacteis, rubris.*

53. CHALCEDONIUS.

Ex terra silicea, pauciſſima aluminari ($\frac{4}{27}$-$\frac{1}{60}$) interdum quoque ($\frac{1}{110}$) calcaria, et ferreae calcis vestigio constans.
Durus, leviusculus, intus nitens, in fragmenta indeterminata marginibus acutis dissiliens, compactus, in aëre non fatiscens, texturae magis minusve perfecte conchaceae, nunquam opacus, tenax, polituram egregiam admittens, utplurimum formae communis.
Ignis violentiam eludens.

Cacholonius. 1. Ch. lacteus subdiaphanus ignis vi opacus.
Cronst. miner. §. 57. 3. α. Kachelong.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 272. *n.* 13. Achates opalina tenax fractura inaequali.
Habitat vagus in et ad Buchariae *et* Mongoliae *fluviis, in insulis* Ferdë *et* Islandia, *genuini stratis inclusus*, Palatinatu, *Calmuccis ad formanda ex eo simulacra atque imagines inserviens.*

2. Ch.

genuinus. 2. Ch. cinereus texturae planae, formae communis, non ſponte in fragmenta ſecedens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n* 8. Silex vagus ſubdiaphanus cornei coloris, concentrice varius.

Cronſt. miner. §. 57. 3. γ. *Baum. miner.* I. *p.* 252. Chalcedonius.

Waller. miner. 80. *ſyſt. miner.* I. *p.* 275. *n.* 15. Achates vix pellucida nebuloſa, colore griſeo mixta.

Habitat nunc vagus, nunc amygdalitae innidulans, nunc achatae partem potiſſimam conſtituens, rarius nunc globi cavi intus cryſtallis alius generis referti figura in venis per montium ſtrata reptantibus ad Nili *ripas in* Aegypto, *in* Zeylon, *et reliquis* Orientis *partibus, in* Sibiria, *inſulis* Feroë, Islandia, Scania, *in* Saxonia *ſuperiori* (*prope* Chemniz, Mutſchen, Planiz, Gersdorf *et* Freyberg) *et inferiori* (*prope* Ilefeld *et* Brunsvicam,) *et in* Thuringia (*ad montem* Schneekopf,) Palatinatu *et reliquis terris* Rhenanis, Carinthia, Franconia, Bohemia, Sileſia (*prope* Bunzlau *et* Groswaldiz,) Hungaria (*prope* Caſchau, Boinick) Pedemontio, Hetruria, *alba, colore nunc margaritaceo, nunc infumato, nunc ex flaveſcente, vireſcente aut caeruleſcente cinereo, utplurimum ſemipellucidus, rarius diaphanus, ſuperficie utplurimum inaequali, textura interdum ad conchaceum accedente, rarius ad feſtucariam.*

caeruleus. 3. Ch. caeruleus, texturae planioris ſemipellucidus, formae communis non ſponte in fragmenta ſecedens.

Habitat in inſulis Feroë *et* Islandia; Scotiae *littora*, Saxonia (*prope* Rochliz) Bohemia, Palatinatu, Ducatu Bipontino, Hungaria, Tranſilvania, *colore nunc magis ad cinereum aut lacteum, nunc propius ad caeruleum accedente, nunc inter violaceum et lavendulaceum intermedio, aut ſapphirino, ceterum genuino ſimilis.*

niger. 4. Ch. niger, luci obverſus obſcure ſanguineus texturae planioris ſubdiaphanus.

Werner Ueberſ. v. Cronſt. p. 139.

Hoffmann bergm. Journ. 1787. 1. *p.* 283.

Habitat in Saxonia *prope* Chemniz, *porphyrio innidulans.*

fuſcus. 5. Ch. fuſcus texturae nunc planioris nunc conchaceae diaphanus.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 274. c. Carneolus fuſcus.

Habitat

Habitat ad Sibiriae *fluvium* Tom, *vagus*, *in* Saxonia *prope* Chemniz *porphyrio innidulans.*

luteus. 6. Ch. luteus, texturae ex plana in conchaceam vergentis.
Waller. syst. miner. I. *p.* 273. *n.* 14. d. Carneolus flavescens.
Habitat in Sibiriae *fluvio* Tom *vagus*, *in* Zeylona, Hungaria (*in valle* Brunova *montibus* Carpathicis *contermina*,) Saxonia (*prope* Gersdorf *et* Chemniz) *colore propius nunc ad vini, nunc ad cerae, nunc ad mellis tinctum accedente.*

Carneolus. 7. Ch. sanguineus semipellucidus, texturae conchaceae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 9. Silex vagus diaphanus unicolor ruber.
Waller. miner. 79. *syst. miner.* I. *p.* 273. *n.* 14. *Cronst. miner.* §. 58. *a. Baum. miner.* I. *p.* 251. Carneolus.
Woltersd. mineral. 14. Corneus lapis diaphanus polituram admittens ruber.
β?) *Syst. nat.* I. *p.* 197. XII. 3. *p.* 179. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 80. *n.* 5. Aëtites (Haemachates) siliceus embryonibus fixis crystallinis nitri quartzosi.
Breyn monogr. Lipsi. 1722. 4. Melo montis Carmel.
Imper. nat. 740. *Myl. Jax.* 2. *p.* 5. Uterus crystallinus.
Habitat in Oriente, e. g. Zeylon, Sibiria, *ad fluvios* Tom, Jeligna, Aijan *et* Olognaca, Armenia, Palaestina, Aegypto, Silesia, Bohemia (*prope* Tarnau,) Lusatia (*prope* Koenigsbrück,) Saxonia (*prope* Chemniz *et* Rochlitz) *et* Palatinatu, *colore nunc dilutiori, nunc saturatiori, nunc aequabili, nunc inaequabili, utplurimum semipellucidus, rarius diaphanus, crebrius nubeculis turbidus, frequentissime, formae communis, rarius globi intus cavi et quartzi crystallis referti forma conspicuus.*

sardus. 8. Ch. pallidus punctis guttisque sanguineis varius.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 68. *n.* 5. Silex vagus, cortice ochraceo subdiaphanus intricato-variegatus.
Cronst. mineral. §. 60. δ. Gemma divi Stephani.
Karst. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 145. Punctagat.
Waller. syst. miner. I. *p.* 274. *n.* 14. f. Carneolus albescens punctulis rubris.
Habitat in India, Sardinia, Palatinatu (*prope* Oberstein,) *Margraviatu* Badensi *nunc cinereus, nunc lacteolus, rarius fuscus.*

9. Ch.

dendriticus. 9. Ch. pallidus arbuſculorum imaginibus ſaturatioribus pictus.
Cronſt. miner. §. 59. *β. et* §. 60. *γ.* Mochus, Pierre de Mocca.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 285. *n.* 22. I. Achates figurata.
Habitat in inſula Zeylon, Sina, Arabia, Islandia, Normannia, Palatinatu Rhenano, *Ducatu* Bipontino, *albus vel cinereus, imaginibus nigris, fuſcis, rubris aut viridibus, magni, potiſſimum in* Oriente, *aeſtimatus.*

maculatus. 10. Ch. maculis colore et pelluciditatis gradu diverſis inſignitus.
Habitat in inſulis Zeylon, *Ducatu* Bipontino, Feroë, *et* Palatinatu rhenano (*prope* Oberſtein,) e. g. *vini colore conſpicuus maculis obſcurioribus, margaritaceus aut ex luteo fuſcus annulis lacteis, lacteus, maculis nigris, aut rubris ſanguineus maculis fuſcis aut lacteis, ex cinereo, gramineo et olivaceo, aut ex fuſco, rufeſcente et lacteolo colore varius.*

fasciatus. 11. Ch. faſciis colore et pelluciditatis gradu diſtinctis.
Habitat in inſulis Zeylon, Feroë *et* Islandia, Bohemia, Saxonia (*prope* Schlotwiz, Palatinatu rhenano (*prope* Oberſtein) *et Ducatu* Bipontino, *nunc cinereus ſubpellucidus faſciis lacteis diaphanis, rarius roſeis aut viridibus, nunc caeruleſcens aut ſanguineus faſciis albis cinereisve, angustioribus, latioribus, aequalis, inaequalis latitudinis, parallelis confluentibus, rectis, anguloſis, undulatis.*

Onyx. 12. Ch. in fragmenta concentrice cruſtoſa colore et pelluciditatis gradu diverſa fecedens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 69. *n.* 7. Silex vagus ſtratis diverſicoloribus.
Cronſt. miner. §. 56. *Baum. miner.* I. *p.* 253. Camehuja, Memphites.
Waller. miner. 81. *ſyſt. miner.* I. *p.* 276. *n.* 16. Achates vix ſemipellucida falciis et ſtratis diverſe coloratis ornata.
β) *Cronſt.* §. 59. 5. *α.* Sardonyx.
Habitat in Oriente, *ad fluvium* Tom Sibiriae, *rarius in* Sileſia, Bohemia, Luſatia (*prope* Koenigsbrück,) Saxonia (*prope* Zwickau,) *et Ducatu* Bipontino, *fragmentis nunc tenuioribus, nunc craſſioribus, colore nunc cinereo et nigro, nunc albo, carneo et nigro, nunc ſanguineo et albo,* (Sardonyx,) *nunc albo et cinereo* (Chalcedonyx.) *cereo et melleo, alternantibus, congenerum fere duriſſimus, ignis vi colorem exuens, et in fragmenta diſſiliens, inter gemmas ſculptas Veterum frequens.*

13. Ch.

stillatitiles. 13. Ch. ex aqua ejus principiis gravida praecipitatus.
α) includens aut incrustans alia corpora.
a) lichenes et alia vegetabilia. *Ferber bergmaenn. Nachr. &c. p. 75. v. Born ind. foss* 1. *p.* 28.
b) crystallos, hinc crystallorum facie apparens.
Brückmann chem. Ann. 1786. 2. *p.* 488. *et* 1790. 1. *p.* 99. *Karst. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 118.
c) alia fossilia.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 117.
β) globosus, globis undique nodosis cavis.
γ) reniformis.
δ) botryoides.
ε) cylindricus, cylindris.
α) solidis.
b) intus cavis.
Habitat in insulis Feroë, *et* Islandia, *in montibus* giganteis Bohemiae, *in* Saxonia (*prope* Schneeberg, Gersdorf, Freyberg,) *in* Thuringia (*prope* Hohenstein,) *in Ducatu* Brunsvicensi, Palatinatu rhenano, *et vicinis terris, in* Franconia (*principatu* Baruthino,) Carinthia (*prope* Hüttenberg, Hungaria (*prope* Boinick) αa) *in comitatu* Grumbacensi *ad* Rhenum, *et in* Hungaria (*prope* Lehotca *ad* Cremniz,) αb) *in* Transilvania, Saxonia (*prope* Freyberg,) Alvernia Galliae, *textura interdum ad fibrosam accedente.*

crystallinus. 14. Ch. caerulescens, forma prismatum hexaëdrorum divergentium. *v. Fichtel von Karpath. p.* 138.
Habitat in Transilvaniae *valle prope* Tatarelchol, *jaspidi luteae involutus.*

viridis. 15. Ch. semipellucidus texturae planioris viridis.
Habitat rarior in insulis Feroë, *colore nunc ad gramineum, nunc ad aeruginosum propius accedente.*

Chrysoprasus. 16. Ch. viridis intus vix nitens subsemipellucidus, texturae planioris.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 85. *n.* 3. η. Nitrum (Fluor) viride pallidius.
Cronst. miner. §. 46. ζ. Chrysopras.
Lehmann act. Berol. ad 1755. *p.* 200.
Habitat aliis fossilibus, in strata dispositis inmidulans non adnatus in Silesia (*prope* Gracche *et* Colemüz,) Bohemia (*prope* Tarnau, *et in* Mummelgrund *ad* Haram) *et* Westphalia (*ad montem* Altenberg *prope* Stachlau,) *rarius duriuscu-*

riuſculus, utplurimum duritie ad ſmaragdum accedens, nunc ſemipellucidus, nunc fere diaphanus, creberrime pomaceus, rarius gramineus, dilute porraceus aut olivaceus, vel ex viresſcente cinereus, aut albus, praeter conſueta chalcedonii principia calcis niccolinae quoque pauxillum continens, cui tinctum ſuum debet.

Heliotropius. 17. Ch. diaphanus texturae conchaceae viridis punctis guttisque ſanguineis opacis notatus.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 300. *n.* 2. g. Jaſpis variegata obſcure viridis, punctulis rubris.

Cronſt. miner. §. 64. 1. *α.* Jaſpis pura viridis punctis rubris.

Habitat in Aegypto, Sibiria, Islandia, Bohemia (*ad montes* giganteos) *et* Franconia (*ad montem* Steinhauk *prope* Oberſteinbach,) *texturae nunc perfectius nunc imperfectius conchaceae, colore ſaepius porraceo, interdum dilutius viridi, vel ad aeruginoſum aut olivaceum propius accedente, punctis guttisque inſperſis majoribus vel minoribus, rarioribus vel magis confertis, ſaepius etiam maculis et lineolis olivaceis vel ochraceis inſignitus.*

54. ADA-

Chalcedonii *ſpecies fere omnes ſemigemmarum nomine multis venientes, gemmarum loco, ſigillis, ſimulacris aliis ornamenti generibus inſerviunt; gemmarum ſculptarum e Veteribus relictarum princeps materies.*

54. ADAMAS. Ex terra ſilicea et - - - conſtans. Subponderoſus, duriſſimus, lamelloſus, intus nitorem egregium ſibi proprium monſtrans, in fragmenta indeterminata diſſiliens, paraſiticus, in tenebris eximie lucens, frictione excalefactus, corpora leviora trahens.

In igne crepitans, pelluciditatem exuens, tandem coruſcando in bullas et vaporem reſolutus.

pretioſiſſimus. 1. ADAMAS.

Syſt. nat. I. *p.* 165. *n.* 6. XII. 3. *p.* 102. *n.* 6. *α. Muſ. Teſſin.* 38. *n.* 3. Alumen lapidoſum pellucidiſſimum ſolidiſſimum hyalinum.

Cronſt. miner. §. 42. A. *α.* Adamas gemma.

Vogel miner. 137. Adamas.

Juſt. miner. 376. *Baum. miner. p.* 225. Damant.

Waller. miner. 110. Gemma pellucidiſſima, duritie ſumma, colore aqueo, igne perſiſtens, octaedra turbinata.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 230. *n.* 1. Gemma pellucidiſſima omnium duriſſima, pulveriſata nigreſcens.

α) forma cryſtallorum.

a) priſmatum.

α) hexaëdrorum.

†) utrinque pyramide triedra terminatorum: faciebus omnibus convexis.

††) utrinque pyramide hexaëdra terminatorum.

b) octaëdrorum.

†) pyramide irregulari truncata terminatorum faciebus priſmatum iplorum inaequalibus.

††) faciebus terminalibus in aciem exeuntibus.

b) pyramidum duplicium.

α) tetraëdrarum.

b) triedrarum depreſſarum ſcabrarum faciebus convexis, ad ſingulos baſeos communis angulos pyramide tetraëdra auctarum.

β) forma rotundata.

Habitat in Indiae *insula* Borneo, *peninsulus* Ormus *et* Malacca, *regnis* Visapur, Bengala *et* Golconda, *potissimum circa* Colur, Mengelegheri, Gadicottah, *et* Parteal, *et in* Brasiliae *provincia* Serro da Frio *prope fluvium* Milhoverde, *rarissime aggregatus, et adnatus, utplurimum vagus in arena aut limo, terra etiam saepissime obductus, duritiei gradu diverso, semper tamen eo, ut limam vel optimam eludat, nec nisi suo ipsius pulvere poliri et laevigari queat, rarius diaphanus, quam semipellucidus aut pellucidus, nebulis tamen, maculis, interdum glaciem aut plumam referentibus turbatus, aut rimosus, rarius mediae magnitudinis, nunquam insignis, utplurimum dilute cinereus in flavum colorem nonnunquam vergens, aut dilute fuscus, crebro quoque ex luteo fuscus, nigricans, aut chalybeus, interdum citrinus, rarius roseus, rarissime caeruleus, viridis aut pluribus coloribus in eodem lapide conspicuus, omnium gemmarum pretiosissima, luxus et fraudis materia princeps.*

ORDO VI.

ORDO VI.

TERRAE ADAMANTINAE.

Ex terra adamantina potissimum conflatae.

55. ADAMANTINUS. Ex terra adamantina et plurima aluminari constans. Durissimus, ponderosus, lamellosus: lamellis rectis tripliciter se secantibus, in fragmenta rhomboidalia dissiliens. Apyrus igne, quamvis aëre vitali efflato, vix emolliendus.

Corundum. I. ADAMANTINUS. *Klaproth chem. Annal.* 1789. 1. *p.* 7. *Groschke Bergbauk.* 1. *p.* 400.

Habitat in Sinae, Indiae (*prope* Bombai,) Galliae (*praesertim* Pictaviae) *et* Hispaniae *granita, diaphanus, post polituram matris perlarum instar nitens, duritie smaragdo similis, ferri retractorii nigri particulis inspersis adeo divites, ut ipse saepius in pulverem contusus a maguete trahatur, colore cinerea, nigricante, capillorum aemulo, rarius spadiceo, formae interdum communis, crebrius hexaëdro-prismaticae, pulvere in* India *et* Sina, *ad scindendas et poliendas gemmas adhibito.*

ORDO VII.

TERRAE AGGREGATAE.

Ex terris praegreſſorum ordinum aggregatis conflatae.

56. GRANITES. Ex partibus, quarum plures cryſtallorum forma conſpicuae, nullo intermedio caemento cohaerentibus, ordine nullo determinato aggregatis compoſitus, texturae potiſſimum granulatae.

Montium primaevorum, altiſſimorum in catenis cohaerentibus medium conſtituentium materies praecipua et nucleus.

Durus, lente fatiſcens.

ſimplex. 1. Gr. ex feldſpato et quartzo compoſitus.

Syſt. nat. I. *p.* 187. *n.* 10. XII. 3. *p.* 75. *n.* 14. Saxum (morenſe) cotaceum ſpatoſum rufeſcens, granis quartzoſis hyalinis.

Habitat in montibus Sabaudicis (*vagus prope* Genevam,) Helveticis (e. gr. *ad* Grimſel) Naſſavicis (*prope* Sonnenberg,) Sibiricis (*ad fluvium* Neiwa) *et* Scoticis (*prope* Port ſoy) *nunc hac nunc illa parte dominante, feldſpathi partibus ita interdum cum quartzo diaphano combinatis, ut litteras ſyriacas referant.*

genuinus. 2. Gr. ex feldſpato, quartzo et mica compoſitus.

Syſt. nat. I. *p.* 187. *n.* 11. XII. 3. *p* 76. *n.* 19. Saxum ſpatoſum quartzoſum micaceumque rufeſcens.

Cronſt. miner. §. 268. 10. 2. Granites durus.

Hiſſelq. it. 526. Petra Moſis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 407. Saxum quartzo, ſpato ſcintillante et mica in diverſa proportione mixtis compoſitum.

β) fatiſcens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 76. *n.* 20. Saxum (fuſorium) micaceum quartzoſum ſpatoſumque ſubfriabile.

Cronſt.

Cronſt. miner. §. 268. 10. 1. Granites particulis conſtans parum cohaerentibus.

γ?) *Syſt. nat.* I. *p.* 186. *n.* 6. XII. 3. *p.* 78. *n.* 31. Saxum ungermanicum.

δ?) *Syſt. nat.* I. *p.* 186. XII. 3. *p.* 77. *n.* 26. *it. ſcan.* 165. Saxum montanum.

Habitat vulgatiſſimus in montibus primaevis (*licet aliquando ſecundarius*) totius terrarum orbis, *vagus quoque in* planitiebus, *immumerabili duritiei, proportionis, diſtributionis, coloris partium conſtituentium varietate, accedentibus non raro alienis adhuc* e. g. *ſcorli, hornblendae, granati cryſtallis, ſteatitae, amari, argillae particulis aucta, igne violento liqueſcens, ut tamen quartzum intemeratum permaneat, feldſpatho ſaepius carneo, quartzo utplurimum albo, rarius vireſcente, egregiam interdum polituram admittens, hinc jam a multis retro ſeculis architecturae elegantiori, et variis ornamentorum generibus adhibitus.*

Syenites. 3. Gr. ex feldſpato, quartzo et hornblenda compoſitus.
Plinius hiſtor. mund. l. 36. *c.* 8? Syenites.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 506.
Karſten Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 12.
Habitat in Aegypto, Graecia, Norwegia, Saxonia, Hercynia, Suevia, Stiria, *nunc rudius, nunc ſubtilius aut minutius granulatus, partibus, quibus conſtat, diverſiſſima proportione mixtis, quartzo et feldſpato utplurimum albis, hornblenda nigra, aut ex atro viridi.*

ſcorlinus. 4. Gr. ex feldſpato, quartzo et ſcorlo compoſitus.
Edelfeld nov. act. Stockh. 1784. *p.* 103.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 21. Granites baſalticus.
Habitat in Sueciae *paſſim*, Sileſiae (*prope* Friedeberg,) Helvetiae *montibus.*

granaticus. 5. Gr. ex feldſpato, quartzo et granatis compoſitus.
Edelf. nov. act. Stockh. 1784. *p.* 103.
Hoepfn. Mag. für Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Sueciae, Helvetiae *montibus.*

viridis. 6. Gr. ex feldſpato, quartzo et amaro compoſitus.
Hoepfn. Mag. für Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetia *et* Sabaudiae *montibus.*

talcoſus. 7. Gr. ex feldſpato, quartzo et talco compoſitus.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Auſtria *ſuperiori* (*prope* Linz).

micaceus. 8. Gr. ex feldſpato et mica compoſitus.
Sauſſ. voyag. dans les alp. 1. *p.* 183.
β) *Syſt. nat* 1. *p.* 164. *n.* 6. *Muſ. Teſſin.* 36. Muria faxi ex mica ſpatoque.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 76. *n.* 21. Saxum (fatiſcens) ſpatoſum micaceumque falſum fatiſcens.
Waller. miner. 166. Saxum in aëre deliqueſcens nitroſum.
Waller. Syſt. miner. 1. *p.* 409. *n.* 3. k. Granites fuſcus aëre deſtructibilis.
Habitat rariſſimus in Helvetia *et* Sileſia, *vagus prope* Genevam *et* Veſuvium, *β*) *in* Finlandia *et* Gotlandia.

calcarius. 9. Gr. ex feldſpato et ſpato calcario conflatus. *Gioen. litolog. Veſuv. p.* 49. 51. 71.
Habitat circa Veſuvium, *fragilis, vix duriuſculus, cum acidis effervescens, non raro ſcorlum, aut unacum mica argillam, aut micam, aut utrumque, admixta ſibi habens; an hujus generis?*

grandaevus. 37. Gr. ex mica et hornblenda compoſitus.
Syſt. nat. I. *p.* 189. *n.* 20. XII. 3. *p.* 79. *n.* 35. Saxum micaceum ſpatoſum nigricans: particulis decuſſantibus ferreis.
Cronſt. miner. §. 267. 9. Saxum compoſitum mica et hornblenda.
β) Saxum viridi-caeruleſcens. *It. ſcan.* 21.
Habitat, rupeſtris quoque, in Helvetiae *et* Sueciae *montibus variis, in monte* Hennebergiae, Ehrenberg, *in* Bohemia *prope* Orpar, *non raro venis ferri dives, obſcure virens, utplurimum in* Sueciae *uſtrinis* Smolandicis *ferri mineris lacuſtribus ad facilitandum fluxum additus.*

ſcorlaceus. 10. Gr. ex feldſpato et ſcorlo compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus, circa* Veſuvium, *accedente non raro mica, aut hornblenda.*

ſquamoſus. 11. Gr. ex feldſpato et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus, in* Zeelandia, *accedente interdum quoque mica, aut ſcorlo.*

12. Gr.

granatinus. 12. Gr. ex feldſpato et granatis compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 68.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *et* Seelandia, *in* Veſuvio.

nitens. 13. Gr. ex feldſpato, granatis et mica compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

tricolor. 14. Gr. ex feldſpato, granatis et ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 64. 67.
Habitat circa Veſuvium, *admiſtis interdum quoque mica et olivinis.*

dichrous. 15. Gr. ex feldſpato, ſcorlo granatino et genuino compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 70. 75.
Habitat circa Veſuvium.

albo-fuſcus. 16. Gr. ex feldſpato, ſcorlo granatino et mica compoſitus.
Gioeni litolog Veſuv. p. 71.
Habitat circa Veſuvium.

elegans. 17. Gr. ex feldſpato, granatis et actinoto compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 69.
Habitat circa Veſuvium.

micans. 18. Gr. ex feldſpato, mica et ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 73. 75.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *et* Veſuviae *nunc mica*, *nunc ſcorlo dominante*, *nunc majoribus*, *nunc minoribus particulis immiſtis*, *interdum granatis immerſis.*

lamellofus. 19. Gr. ex feldſpato, mica et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *nunc hac*, *nunc illa dominante*, *particulis majoribus minoribusve immiſta.*

cretaceus. 20. Gr. ex feldſpato mica et creta compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 45.
Habitat circa Veſuvium.

Gioeni. 21. Gr. ex feldſpato, granatis et hornblenda compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 75.
Habitat circa Veſuvium.

varius. 22. Gr. ex feldſpato, actinoto et ſcorlo compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv p. 62. 63.
Habitat circa Veſuvium, *interminſtas interdum micae nigrae aut hornblendae lamellas aut priſmata oſtendens.*

leucomelas. 23. Gr. ex feldſpato, actinoto et hornblenda compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 63.
Habitat circa Veſuvium.

muriaticus. 24. Gr. ex feldſpato, mica et amaro compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *s.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

ſerpentinus. 25. a) Gr. ex feldſpato, ſerpentino et quartzo compoſitus.
Fichtel Karpath. p. 310.
Habitat in Tranſilvaniae *montibus, facile in argillam fatiſcens.*

Garpenbergenſis. 25. b) Gr. ex quartzo dominante et mica compoſitus.
Syſt. nat. I. *p.* 186. *n.* 4? XII. 3. *p.* 75. *n.* 18? Saxum cotaceum quartzoſum album, fragmentis illinitis mica alba.
Cronſt. miner. §. 260. 2. 1. Saxum compoſitum particulis quartzoſis et micaceis diſtinctis.
β) micae lamellis aureis vel argenteis ita inſperſis, ut politus egregio nitore refulgeat (Avanturino).
γ?) *Syſt. nat.* I. *p.* 188. *n.* 23. XII. 3. *p.* 78. *n.* 30. Saxum metalliferum.
Habitat in Sueciae (*prope* Garpenberg) *venas cupri ferens,* Sileſiae, (*prope* Giaren,) Saxoniae, Helvetiae *montibus* Veſuvio, *β*) *vagus in* Hiſpania, Saxonia (*prope* Dresdam *ad* Albim).

bicolor. 26. Gr. ex quartzo, mica et ſcorlo compoſitus.
Hoepfn. Magaz. für Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

corneus. 27. Gr. ex quartzo, mica et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

triplex. 28. Gr. ex quartzo, mica et granatis compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

glacialis. 29. Gr. ex quartzo, mica et amaro compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 281. 282.
Habitat in Helvetiae *et* Sabaudiae *montibus altiſſimis.*

inconſpicuus. 30. Gr. ex quartzo, et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. I. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus, etiam prope* Altenberg *in* Saxonia.

31. Gr.

helveticus. 31. Gr. ex quartzo, hornblenda et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

variegatus. 32. G. ex quartzo, hornblenda et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

capillaris. 33. Gr. ex quartzo pellucido et actinoti spiculis compositus.
Herrmann chem. Annal. 1788. 2. *p.* 416. Haarstein.
Habitat vagus in Sibiriae vallibus uralensibus, *prope* Genevam, *inter* Brixiam *et* Brandsol *et alibi in* comitatu Tirolensi, *inter* Feistriz *et* Carnowiz Stiriae, *inter* Borkersdorf *et* Frauenstein *et alibi in* Saxonia, *ad montem* Fichtelberg, *egregiam polituram admittens, actinoti spiculis nunc viridibus, nunc flavicantibus, nunc rubellis, nunc obscure rubris, nunc nigris.*

melaleucos. 34. Gr. ex quartzo et scorlo compositus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 406. *n.* 1. Saxum ex quartzo et basaltico lapide mistum.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae, Sueciae *montibus.*

Hoepfneri. 35. Gr. ex quartzo, hornblenda et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

efflorescens. 36. Gr. ex quartzo, scorlo et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus, sale amaro efflorescente interdum dives.*

tirolensis. 37. Gr. ex quartzo, scorlo et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 22.
Habitat in Helvetiae *et* Tirolis (*prope* Zillerthal) *montibus.*

bavaricus. 38. Gr. ex quartzo et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 22.
Habitat in Helvetiae, Sueciae (*prope* Sunnerskog *et* Sala,) Saxoniae (*prope* Hartmansdorf,) Austriae (*prope* Goettweia,) Hungariae, Tirolis *et* Bavariae *montibus, vallibusque contermiuis, etiam fodina* Temesiensi (*prope* Dognesska) *granatis rubris, quartzo cinereo aut virescenti, rarius gramineo.*

39. Gr.

durissimus. 39. Gr. ex quartzo, granatis et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *et* Sabaudiae *montibus.*

talcifer. 40. Gr. ex quartzo dominante et talco compositus.
Storr Alpenreis. 2. *p.* 278. 289.
Habitat in Vallis Tellinae (*prope* Clavennam) *et* Rhaetiae (*prope* Marmels) *montibus, ille ferri ochra flavescens.*

splendidus. 41. Gr. ex quartzo et miculis pyritae micaeque ferreae insperis compositus.
Bloch et Brückmann Schr. berl. Naturf. 1.
Habitat vagus in Marchia Uckerana, *politus egregie nitens.*

homogeneus. 42. Gr. ex mica, hornblenda et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

nitidulus. 43. Gr. ex mica et hornblenda compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 53. 54.
Habitat prope Vesuvium, *granatos non raro immersos continens.*

Zillensis. 44. Gr. ex mica et scorlo compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279. 280.
Anon. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Helvetiae *montibus, et valle* Zillerthal, *inter* Tirolin *et* Salzburgum *intermedia, scorli crystallis nunc majoribus, nunc minoribus, interdum electricis.*

granatifer. 45. Gr. ex mica et granatis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 53.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae, Carinthiae, Hungariae, Saxoniae, Sueciae, Italiae *montibus.*

montanus. 46. Gr. ex mica, scorlo et granatis compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

virescens. 47. Gr. ex mica, scorlo et amaro compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

radiatus. 48. Gr. ex mica et actinoto compositus.
Hoepfn. Magaz. Naturk. 1. *p.* 281.
Habitat in Helvetiae *montibus, praesertim* S. Gotthardi.

olivinus. 49. Gr. ex mica et olivinis compositus.
Gioeni litolog Vesuv. p. 54. 55.
Habitat circa Vesuvium.

chlorostiticus. 50. Gr. ex scorlo et olivinis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 65. 66.
Habitat circa Vesuvium.

gemmaceus. 51. Gr. ex granatis et olivinis compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 68.
Habitat circa Vesuvium.

similaris. 52. Gr. ex granatis et scorlo compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 63. 68.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *tab.* 2.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *vagus circa* Vesuvium, *admixta interdum mica.*

affinis. 53. Gr. ex scorlo granatino et genuino compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 70.
Habitat circa Vesuvium.

montium. 54. Gr. ex granatis, scorlo et hornblenda compositus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *tab.* 3.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

bracteatus. 55. Gr. ex granatis et hornblenda compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

argentatus. 56. Gr. ex granatis, mica et spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 49.
Habitat circa Vesuvium.

lamellatus. 57. Gr. ex mica et spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 48.
Habitat circa Vesuvium.

lucidus. 58. Gr. ex actinoto et spato compositus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 60.
Habitat circa Vesuvium, *an potius amygdalites?*

asbestinus. 59. Gr. ex asbesto et marmore conflatus.
Gioeni litolog. Vesuv. p. 48.
Habitat circa Vesuvium, *vix hujus generis.*

57. GNEISSUM. Ex partibus ſaepe quoque cryſtallorum forma conſpicuis nullo intermedio caemento cohaerentibus, interdum per ſtrata alternantibus compoſitum, texturae ſchiſtoſae, rarius fibroſae.

In montibus aetate ad graniteos quam proxime accedentibus obvius, ſtratis ejus quoque ſaepius granitae ſuperincumbentibus.

Durus, apyrus, non fatiſcens.

fornacum. 1. Gn. quartzo dominante et mica compoſitum.

Ställſten. *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 15. XII. 3. *p.* 79. *n.* 33. Saxum arenoſo micaceum fiſſile cinereum, interſtinctis atomis quartzoſis micaceisque.

Cronſt. miner. §. 260. Saxum compoſitum particulis quartzoſis et micaceis.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 410. *n.* 5. Saxum quartzo et mica mixtum fiſſile.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 77. *n.* 27. Saxum (mareſtrandenſe) micaceum quartzoſum fiſſile; micis albis nitidiſſimis ſubimpalpabilibus.

γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 188. *n.* 17. XII. 3. *p.* 77. *n.* 25. Saxum (Roeroſienſe) miaceum nigro micaceo alboque quartzoſocotaceo alternatis.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 186. *n.* 8? XII. 3. *p.* 75. *n.* 15? Saxum (decuſſatum) cotaceum quartzoſum incarnatum micis ſparſis atris erectis decuſſantibusque.

ε) *Waller. ſyſt miner.* I. *p.* 411. *n.* 6. Saxum quartzo et ſteatite mixtum fiſſile.

ζ) *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 13. XII. 3. *p.* 77. *n.* 24. Saxum (tritonium) micaceum ſubfiſſile incarnatum, granis quartzoſis.

Habitat immumerabili proportionis, combinationis, diſtributionis, coloris, duritiei varietate in novae Seelandiae, Norwegiae, Sueciae, Bohemiae, Carinthiae, Tirolis *montibus, etiam pyrenaeis, fundo fornacum fuſoriarum, architecturae aliquando etiam elegantioris operibus egregie inſerviens.*

2. Gn.

micaceum. 2. Gn. ex mica dominante et quartzo compoſitum.

Glimmerſchiefer. *Werner Claſſif. d. Gebirgsart. p.* 10. §. 9. *Voigts Br. über Gebirgsl. p.* 15. *n.* 4. Glimmerſchiefer.

Habitat in Luſatia *et* Thuringia (*prope* Ruhla,) *haec integros montes conſtituens, argentum colore et nitore aemulans, micae lamellis tenerrimis denſe ſibi incumbentibus, egregie nonnunquam in tabulas tenues, rectas fiſſile, tum tectis inſerviens, quartzo per venulas aut granula, aut ſtrata ampliora intermiſto.*

alpinum. 3. Gn. ex quartzo, mica et granatis compoſitum.

Syſt. nat. I. *p.* 187. *n.* 12. XII. 3. *p.* 77. *n.* 22. Saxum micaceum ſubfiſſile cinereum, granis granatinis quartzoſisque.

Cronſt. mineral. §. 261. Saxum compoſitum mica quartzo et granato.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 412. *n.* 7. Saxum quartzo, mica et granatis mixtum, fiſſile.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 77. *n.* 23. Saxum (granoſum) aceroſum ſolidum atrum, granis granatinis.

γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 14. XII. 3. *p.* 78. *n.* 28. Saxum (punctatum) micaceum fiſſile incarnatum, granis granatinis.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 188. *n.* 19. XII. 3. *p.* 80. *n.* 36. Saxum impalpabile micaceum quartzoſum ſubferreum, granis granatinis.

It. wgoth. 73. Saxum clangoſum.

Habitat in ſummis Europae e. gr. Lapponiae, Norwegiae, Sueciae, Saxoniae, Luſatiae, Sileſiae, Bohemiae, Moraviae, Stiriae, Carinthiae, Salisburgi, Tyrolis, Helvetiae, Sabaudiae, *etiam* Carpathicis *montibus, mica ut-plurimum argentea, nunc dominante, nunc aequabiliter diſtributa, nunc vix conſpicua, granatis crebrius rubris, quam fuſco, nunc formae communis et inſignibus, nunc formae cryſtallinae minoribus, nunc minimis, nunc frequentioribus, nunc rarioribus, laminis, in quas finditur interdum undulatis, lapidis molaris loco, modo quartzum dominetur, eximie inſerviens, accedente nonnunquam ſcorlo, talco aut feldſpato nova varietate nata.*

ſcorlinum. 4. Gn. ex quartzo, mica et ſcorlo compoſitum.

Habitat in Sabaudiae (*prope* Chalanches,) Helvetiae (*e. gr. in monte* S. Gotthardi,) Hungariae (*prope* Schemniz, *auri argentique venas includens,*) Bohemiae (*prope* Ratiborziz,) Saxoniae (*prope* Geyer,) Norwegiae *montibus et fodinis.*

5. Gn.

Altenber- 5. Gn. ex quartzo, mica et ſcorlite compoſitum.
genſe. *Habitat in* Saxonia (*prope* Altenberg,) *ſtanni venas fovens.*

radians. 6. Gn. ex quartzo, mica et actinoto compoſitum.
Cronſt. mineral. §. 261. 33.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 413. *n.* 8. Saxum quartzo, mica et baſalte mixtum fiſſile.
Habitat in Jemtia Sueciae (*prope* Handoel).

Saxonum. 7. Gn. ex quartzo, mica et feldſpato conſtans.
Werner Claſſif. d. Gebirgsart. p. 8. §. 8. Gneiß.
Voigt Brief. a. Gebirgsl. p. 13. *n.* 2. Gneuſz.
Habitat in Sileſiae, Bohemiae, Saxoniae, Hennebergae, Helvetiae, Sabaudiae *montibus, rarius in* carpathicis, *mica crebrius dominante, feldſpato minimam partem efficiente, ſaepius, interdum fere omni in argillam fatiſcente, alias innumerabili proportionis, et coloris partium conſtituentium varietate conſpicuum.*

Bornii. 8. Gn. ex quartzo, mica et argilla compoſitum.
Born ind. foſſ. I. *p.* 153. 2. *p.* 147. Gneiſſum.
β) argilla martiali.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 12. *It. ſcan.* 80. Saxum (novaculare) cotaceum albo-micaceum incarnatum ſubſtriatum.
Cronſt. miner. §. 262. 4. I. Saxum compoſitum mica, quartzo et forſan argilla martiali, particulis diſtinctis.
Habitat in montibus metalliferis Temeſienſibus (*inter* Moldava *et* Saska, *prope* Dognaska, Hungaricis (*prope* Neoſolium *et* Hodritſch,) Bohemicis (*prope* Catharinaberg, Orpes, Ratiborziz, Graupen, Platte *et* Joachimsthal,) Saxonicis (*prope* Geyer *et* Freyberg,) *et* Suecicis (*prope* Carlscrona, β) *in* Scania Sueciae, *coticulae loco ad acuendos enſes et cultros adhibitum.*

Jemticum. 9. Gn. ex quartzo, mica et ſteatite compoſitum.
Edelf. nov. act. Stockh. 1784. *p.* 93.
Habitat in Jemtiae *montibus altioribus, lente fatiſcendo a congeneribus diſcrepans.*

ſpatoſum. 10. Gn. ex quartzo, ſcorlo et feldſpato compoſitum.
Anonym. chem. Annal. 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in Saxonia *prope* Halbendorf.

topaſinum. 11. Gn. ex quartzo, ſcorlo et topazio compoſitum.
Werner Claſſif. Gebürgsart. p. 15. §. 18. Topasfels.
Habitat ad Schneckenſtein *prope* Auerbach *in* Voigtlandia.

comeum. 12. Gn. ex quartzo et hornblenda compoſitum.
Syſt. nat. I. *p.* 156. *n.* 4? Talcum particulis impalpabilibus, lamellis parallelis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 53. *n.* 8? Talcum (lamellare) lamellatum fragili-durum glaberrimum ſubdiaphanum.
Waller. miner. 138. Comeus fiſſilis, lamellis parallelis.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 358. *n.* 2. Corneus rigidus non nitens apparenter lamellis parallelis.
Hoffm. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 507. *et Karſt. Lesk. Min.* 2. *p.* 17. Hornblendſchiefer.
β?) *Syſt. nat.* I. *p.* 156. *n.* 5. XII. 3. *p.* 54. *n.* 11. Talcum (Coriaceus) membranaceum flexuoſum rigidum.
Waller. miner. 136. Corneus mollior ſuperficialis contortus.
Habitat in Suecia *et* Saxonia (*prope* Voigtsberg, Dorfchemniz, Groshartmansdorf, Miltiz,) *et* Luſatia, *ſtrata integra efficiens, ex viresçente atrum, aut ex atro viride, tritum ex viresçente cinereum, duriuſculum, textura radiata, in fragmenta diſcoidea diſſiliens, micae atomis interdum immiſtis, aut granatis.*

argillo-ſum. 13. Gn. ex quartzo et argilla compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 275.
Habitat in montibus Carpathicis.

cotianum. 14. Gn. ex ardeſia et mica compoſitum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 79. *n.* 34. Saxum ſchiſtoſum fiſſile fuſcum, atomis micaceis oblique truncatum.
Cronſt. miner. §. 262. 4. 2? Saxum compoſitum mica, quartzo et forſan argilla martiali, particulis minoribus.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 417. *n.* 11. Saxum ſchiſto et mica mixtum.
Habitat in Norwegia, Suecia, *duriuſculum, igne liquescens, incolis ad poliendos cultros inſerviens, hinc vix hujus generis.*

ſteatiticum. 15. Gn. ex ſteatite et mica conflatum.
Cronſt. miner. §. 263. 5. Schneideſtein.
Storr Alpenr. 2. *p.* 269. 285-289?
Habitat in Norwegiae, Sueciae, Tirolis, Rhaetiae, Bohemiae, Hungariae *montibus, muris fuſoriorum furnorum et ſi in tabulas tenues findatur, tectis, eximie inſerviens, mollis, an igitur hujus generis.*

granati- 16. Gn. ex ſcorlo genuino, granatis et feldſpato compoſitum.
cum. *Gioeni litolog. Veſuv. p.* 64.
Habitat circa Veluvium.

bicolor. 17. Gn. ex ſcorlo et feldſpato compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 72.
Habitat circa Veſuvium.

olivinum. 18. Gn. ex mica, granatis et olivino compoſitum.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 54.
Habitat circa Veſuvium.

lucidum. 19. Gn. ex mica et hornblenda compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 276. 279.
Habitat in Sueciae *et* Carpathicis *montibus.*

triplex. 20. Gn. ex mica, hornblenda et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 276. 279.
Habitat in Carpathicis *montibus.*

ſyeniti- 21. Gn. ex hornblenda, feldſpato et quartzo compoſitum.
cum. *v. Fichtel Karpath. p.* 279.
Habitat in montibus Carpathicis.

ſquamo- 22. Gn. ex hornblenda et feldſpato compoſitum.
ſum. *v. Fichtel Karpath. p.* 279.
Habitat in mortibus Carpathicis.

granati- 23. Gn. ex hornblenda et granatis compoſitum.
num. *v. Fichtel Karpath. p.* 246. 280. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

ſplendi- 24. Gn. ex hornblenda, mica et granatis compoſitum.
dum. *v. Fichtel Karpath. p.* 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

quadru- 25. Gn. ex hornblenda, mica, granatis et quartzo compo-
plex. ſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

lamello- 26. Gn. ex hornblenda et ſcorlo compoſitum.
ſum. *v. Fichtel Karpath. p.* 280.
Habitat in montibus Carpathicis.

baſalti- 27. Gn. ex mica et ſcorlo electrico compoſitum.
cum. *Anon. chem. Annal.* 1785. 2. *p.* 23.
Habitat in valle Salisburgenſibus *et* Tirolenſibus *communi* Zillerthal.

28. Gn.

glandulo-tum. 28. Gn. ex mica et granatis compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

durum. 29. Gn. ex mica, granatis et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246. 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

quartzo-tum. 30. Gn. ex granatis et quartzo compoſitum.
v. Fichtel Karpath. p. 246 287.
Habitat in montibus Carpathicis.

micans. 31. Gn. ex marmore micante et mica compoſitum.
α) mica aurea per marmor ſparſa.
v. Borch. mineral. ſicil. Avanturino.
β) mica viride per ſtrata digeſta.
Ferber. Br. a. Welſchl. p 251. Marmo Cipolino.
Habitat α) *vagum in* Siciliae *antro montis* Caputo; β) *in* Graecia; *an hujus generis?*

58. PORPHYRIUS. Ex cryſtallis alterius generis foſſili formae communis quaſi paſtae immerſis compoſitus. Aetate, duritie, duratione, colore quam maxime varius.

a. *talcoſi.*

talcoſus. 1. P. ex talco et quartzi cryſtallis immerſis conſtans.
Storr Alpenr. 2. *p.* 280.
Habitat in Valle Tellina *prope* Clavennam, *argentei coloris.*

pondero-ſus. 2. P. ex talco et barytide vulgari compoſitus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 266.
Habitat in Valle Tellina *prope* Caſtion, *dilute virens.*

rhaeticus. 3. P. ex talco, barytide et ſpato conſtans.
Storr Alpenr. 2. *p.* 209.
Habitat ad montem Rhaetiae Deſpin, *thalaſſinus vel albus.*

b. *ſerpentini.*

arenarius. 4. P. ex ſerpentino et quartzi cryſtallis minoribus immiſtis compoſitus.
Herrmann ural. Erzgeb. 2. *p.* 321. Saxum ſerpentinum.

Laſius Beob. üb. Harzgeb. 1. *p.* 166. 2. *p.* 483. *n.* 60. Mit Sand gemiſchter Serpentinſtein.
Ferber Br. a. Welſchland. 23. *p.* 363.
Habitat in Uralenſium Sibiriae *montium parte orientali, in montibus* Auſtriae *interioris*, Salisburgenſibus, tyrolenſibus, genuenſibus, ſabaudicis, hercynicis (*prope* Trelenburg,) *durus, rupes et montium partem praecipuam conſtituens, micae quoque non raro particulis inſperſis.*

acicularis. 5. P. ex ſerpentino et ſcorli ſpiculis immerſis compoſitus.
v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 148? Ophiter particulis baſaltinis mixtus.
Sauſſur. it. alp. 1. *p.* 105.
β) cryſtallis ſcorli ſeſe decuſſantibus Creuzſtein.
Habitat in montibus Temeſienſibus (c. gr. *prope* Saska,) Hungaricis (*prope* Schemniz,) *et* Stiriacis *vagus prope* Genevam, *olivaceus, caeruleſcens vel cinereus.*

granatinus. 6. P. ex ſerpentino et granatis compoſitus.
Charpent. Geogr. Churſ. p. 179.
Habitat in Saxonia *prope* Zoebliz.

ſpurius. 7. P. ex ſerpentino, ſpato et mica compoſitus.
Ferber Br. aus Welſchl. 19. *p.* 334.
Habitat in Hetruriae *montibus* Imprunetae vicinis, *ſtrata horizontalia conſtituens, viridis, ſpato albo, mica ex vireſcenti argenteq teſſulari.*

Granitone. 8. P. ex ſerpentino et feldſpato compoſitus.
Ferber Br. aus Welſchl. 19. *p.* 334.
Habitat in montibus Hetruriae, Imprunetae *et* Prato *vicinis, viridis, feldſpati albi prismatibus immerſis varius, mica ex argenteo viridi teſſulari utplurimum accedente, lapidis molaris loco interdum inſerviens.*

micaceus. 9. P. ex ſerpentino et micae lamellis conſtans.
Charpent. Geogr. Churſ. p. 178.
Ferb. Br. a. Welſchl. 19. *p.* 332.
Sauſſur. it. alp. 1. *p.* 135.
β) micae aureae variabilis parallele et recte lamelloſae nidulis fartus.
v. Trebra Erfahr. v. Inn. d. Geb. p. 97.
Schröt. n. Litterat. d. Naturg. 4. *p.* 232.
Herrmann ural. Erzg. 2. *p.* 323.

Habitat

Habitat in montibus Hetruriae (*prope* Impruneta *et* Prato,) Genuenſibus (Bocchetia *et valli* Polzevera *conterminis*,) Sabaudicis (*prope* Genevam,) *et* Saxonicis (*prope* Zoebliz,) *β*) Hercynicis (Paſte,) Franconicis (Fichtelberg,) *et* Uralenſibus Sibiriae.

asbeſtinus. 10. P. ex ſerpentino et asbeſti ſericeo nitore conſpicui fibris compoſitus.
Ferber Br. a. Welſchl. 19. *p.* 332.
Charpent. Geogr. Churſachſ. p. 178.
Habitat in montibus Saxoniae, Franconiae, Hercyniae, Hetruriae.

ferrifer. 11. P. ex ſerpentino et cryſtallis ferri nitidi compoſitus.
Charpent. Geogr. Churſachſ. p. 179.
Ferb. Br. a. Welſchl. 23. *p.* 377.
Sauſſ. it. alp. 1. *p.* 79.
Habitat in Saxoniae (*prope* Zoebliz) *et* Pedemontii (*prope* Feneſtrella) *montibus*, *vagus prope* Genevam.

c. *amari.*

helveticus. 12. P. ex amaro et hornblenda compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus*, *viridis.*

alpinus. 13. P. ex amaro et feldſpato compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *alpibus.*

micans. 14. P. ex amaro et mica compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

bicolor. 15. P. ex amaro et granatis compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *p.* 279.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

ſpiculatus. 16. P. ex amaro et ſchorlo compoſitus.
Hoepfn. Mag. Helv. Naturk. 1. *tab.* 2.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

d. *calcarii.*

calcarius. 17. P. ex calcario lapide et quartzi cryſtallis innidulantibus compoſitus.
Habitat in confluxu circulorum Germaniae Franconici, Suevici *et* Bavarici, *texturae ſchiſtoſae.*

Macigno. 18. P. ex marga indurata et plurima mica compositus.
Ferber Br. u. Welschl. 7. p. 96. et 19. p. 324.
Habitat in Hetruria (*prope* Fieloli) *et* Elba, *cinereus, colore nunc magis in flavescentem, nunc potius in caerulescentem vergente, posterior in aëre nigrescens et fatiscens, strata horizontalia, inferiora duriora constituens, struendis domibus inserviens.*

austriacus. 19. P. ex marga indurata et scorlo compositus. *Born ind. foss. 1. p. 34.*
Habitat in Austria *prope* Traunstein.

c. *argillacei.*

granitoides. 20. P. ex argilla et plurimo feldspato compositus.
Nose orogr. Br. u. Siebengeb. p. 106. 110. 111. Granitporphyr.
Habitat ad Rheni *inferioris*, *in* Saxonia *prope* Altenberg, *prope* Giebichenstein *ripas*, *facile fatiscens*, *accedente interdum pauciſſimo quartzo vel mica.*

granaticus. 21. P. ex argilla, feldspato, granatis et pauciſſimo quartzo compositus.
Karst. Lesk. Mineralkab. 2. p. 24.
Habitat in Hassia *prope* Wittelsberg.

cotiarius. 22. P. ex argilla et quartzi crystallis compositus.
Nose orogr. Br. in Siebengeb. p. 14. *et Charpent. Geogr. Churf. p.* 49. 50. 61. 62. 65. 140. Porphyrartiger Geltein.
Schulz. n. bamb. Mag. St. 33. Mergelstein.
Voigt Gebirgsart. nr. 7. Porphyr.
Charpent. Geogr. Churf p. 149. Zechstein.
Lasius Harzgeb. 1. p. 255. 2. *n.* 78. Cottenstein.
Habitat ad Rheni *ripas*, *in* Thuringia, *prope* Giebichenstein, *ad* Hercyniae *radicem prope* Ilefeld, *in* Saxonia, Lusatia *feldspati particulis saepe immixtis interdum adhuc conspicuis, non raro tamen fatiscentibus et vacuas foveolas relinquentibus.*

metallifer. 23. P. ex argilla, quartzi crystallis et aliis compositus.
v. Born ind. foss. 1. p. 154. 155. Saxum metalliferum.
Habitat in Temesiae, Transilvaniae, Hungariae, *potissimum, etiam* Bohemiae, *et* Tirolis *montibus, venis metallicis refertus, albus, albidus, cinereus aut caerulescens, argillae et quartzo semper aut feldspato, aut actinoto, aut hornblenda, aut mica, aut lithomarga, aut pluribus simul accedentibus.*

24. P.

tranſilvanicus. 24. P. ex argilla et micae cryſtallis compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 24.
Habitat in Tranſilvania *prope* Felſobanya.

delphinatus. 25. P. ex argilla, ſcorlo et asbeſto compoſitus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 57.
Habitat in Delphinatu (*prope* Bourg d'Oiſans,) *argilla ferri calce impraegnata, ſcorlo duplicis generis, alio vitreo, alio ferri ochra extrinſecus inquinato, ſemipellucido, duro, cano, compacto, intus parum micante, in fragmenta acutangula diſſiliente, forma tabularum tenuiſſimarum tetraëdrarum cylindrice ad latera excavatarum in tabulas denuo aggregatarum conſpicuo.*

ſpadiceus. 26. P. ex argilla et granatis compoſitus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 246.
Habitat paſſim e. gr. *prope* Schneeberg *in* Saxonia, *integrum ſub humo ibi ſtratum efficiens, ferri mineris in uſtrinis additus, argilla ſcilicet ferri calce divite, granatis ex fuſceſcente rubris.*

chlorograna-27. P. ex argilla et chlorogranatis compoſitus.
ticus. *Habitat in* Saxonia *prope* Eibenſtok.

ε. *baſaltici.*

antiquus. 28. P. ex trapezio et feldſpato compoſitus.
Cronſt. miner. §. 265.
Ferb. Br. a. Welſchl. 16. *p.* 265. Porfido verde.
Habitat - - - trapezio viridi, cryſtallis feldſpati albis, et ſcorli nigris vario.

Angliae. 29. P. ex trapezio et quartzi cryſtallis compoſitus.
Withering act. angl. 72. *p.* 2. *n.* 20. Rowley-rag.
Habitat in Anglia.

tinnitans. 30. P. ex trapezio et ſcorli ſpiculis conſtans.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 410. *n.* 12. Saxum corneo trapezio et baſalte mixtum.
Habitat in Weſtrogothia Sueciae, *digito impoſitus duroque corpore percuſſus tinnitans.*

aceroſus. 31. P. ex trapezio et hornblendae cryſtallis minimis innatis compoſitus.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 362. *n.* 4 ſ. Corneus trapezius particulis aceroſis.

Cronst. miner. §. 265. 1. Saxum compositum jaspide martiali molli seu argilla molli indurata, et - - - particulis majoribus acerosis.
Habitat in montibus Hunneberg, Kinnekulle, Stollberg, Sueciae, *obscure cinereus aut niger.*

squamosus. 32. P. ex trapezio et mica compositus.
Waller. syst. mineral. 1. *p.* 363. *n.* 4. g? Corneus trapezius, squamulis oblique nitentibus.
Habitat in Sueciae *montibus.*

lamellosus. 33. P. ex wacca et hornblenda compositus.
Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 234.
Habitat in Saxonia.

spatosus. 34. P. ex wacca et spato calcareo compositus.
Karst. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 234.
Habitat in Saxonia *et* Bohemia, *etiam prope* Francofurtum *ad* Moenum.

nigerrimus. 35. P. ex wacca nigra, et micae crystallis nigris compositus.
Widenmann Magaz. Helv. Naturk. 4. *p.* 196. 197.
Werner bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 853.
Habitat in Saxoniae *monte* Scheibenberg *prope* Annaberg, *et aliis*, *prope* Joachimsthal Bohemiae.

aegyptius. 36. P. ex basalte et hornblenda compositus.
Werner bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 853.
α) hornblendae crystallis nigerrimis minimis firmissime innatis.
β) hornblendae maculis majoribus virescentibus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 274. Pietra d'Egitto, Pietra nefritica.

basalticus. 37. P. ex basalte et feldspato, interspersis interdum quartzi et micae particulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 272.
Habitat - - - *in monumentis Romae asservatis obvius.*

pedicularis. 38 P. ex basalte et scorli granatini crystallis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 272. 274.
β?) scorli granatini crystallis acus capitulum vix superantibus.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 275. Basalte pidouhioso.
Habitat e. g. *in* Italia *in monumentis antiquis Romae asservatis hinc inde obvius, hornblenda aut scorlo genuino accedente non raro auctus; utrum fundamentum in* β) *viride semper verus basaltes?*

39. P.

fuldenſis. 39. P. ex baſalte et granatis compoſitus.
Habitat ad montem Pferdekopf *epiſcopatus* Fuldenſis.

olivinus. 40. P. ex baſalte et olivinis compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 90.
Habitat circa Veſuvium, *granatos quoque interdum continens.*

g. ex lavis conflati.

vulcanicus. 41. P. ex lava et hornblenda compoſitus.
Ferber Br a. Welſchl. 11. *p.* 178.
Habitat prope montes ignivomos, e. gr. Veſuvium.

ocellatus. 42. P. ex lava et ſcorli granatini cryſtallis compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 97-100. 102. 103. 109. 123.
Ferber Br. a. Welſchl. 11. *p.* 176. 178. 179.
Habitat prope montem Veſuvium, *niger, cinereus aut ruber, ſaepius quoque ſcorlum genuinum, interdum micam, rarius feldſpatum aut granatos includens.*

bacillaris. 43. P. ex lava et ſcorli genuini prismatibus hexaëdris compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 92-110.
Ferber Br. a. Welſchl. 11. *p.* 167. 177-179.
β) Ferber Br. a. Welſchl. 18 *p.* 320. Granito di Cortona.
Habitat prope montem Veſuvium, *in inſulis* Marcheſas, *nunc niger, nunc cinereus, nunc ruber, ſcorli cryſtallis interdum valde obtuſangulis, modo tenuioribus, modo craſſioribus, nonnunquam ſtriatis, nigris, albis, aut chryſolithum, ſmaragdum, topazium, hyacinthum colore referentibus, intermiſtis interdum quoque actinoti, granati aut ſcorli granatini cryſtallis.*

nitidulus. 44. P. ex lava et mica compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 89. 102. 118.
Habitat prope montes ignivomos, *non raro quoque cryſtallos ſcorli granatini vel gemini continens, aut granatos, aut utrosque.*

decipiens. 45. P. ex lava et feldſpato compoſitus.
Gioeni litolog. Veſuv. p. 123.
de Dolomieu mem. ſur les isles pone. et catal. raiſonn. des produits de l'Etna &c. *à Paris* 1788. 8.
Habitat in Sicilia, *et ad* Veſuvium, *utplurimum quoque hornblendam, rarius micam aut ſcorlum includens.*

h. *ex piceo conflati.*

piceus. 46. P. ex piceo, feldſpato et quartzo compoſitus.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 491.
Habitat in Saxonia *prope* Miſenam, *montes integros cum montibus ex porphyrio argillaceo conſtructis alternos conſtituens, ſtratis horizontalibus, in coloris nigri, viridis, fuſci, vel rubri.*

i. *ex petroſilice compoſiti.*

ſchiſtoſus. 47. P. ex petroſilice et feldſpato conſtans, texturae ſchiſtoſae.
Charpent. Geogr. Churf. p. 21. 24. 25. 28. *Voigt Br. üb. Gebirgslehr. p.* 43. *n.* 7. Hornſchiefer.
Wern. Claſſificat. Gebirgsart. p. 11. §, 11. Porphyrſchiefer.
Noſe orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 17. Hornporphyr.
Habitat frequens in Bohemia, Luſatia, Thuringia, *epiſcopatu* Fuldenſi, *vix metallifer, utplurimum cinereus, rarius niger, arbuſcularum imaginibus* (*in* Bohemia *ſaepius*) *pictus*, Italia *interdum ad baſaltem accedens, igne quoque facile baſalte tamen difficilius et in vitrum flaveſcens liqueſcens, in fragmenta granularia ſecedens, petroſilici et feldſpato diverſiſſima ratione inter ſe miſtis, non raro accedente hornblenda, rarius micas granatis, ſpato, rarius marmoris venis exaratus.*

nothus. 48. P. ex petroſilice et feldſpato compoſitus, texturae feſtucariae.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 25.
α) texturae ad conchaceam accedentis.
Noſe orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 16. Hornſteinporphyr.
β) feldſpato intime et ſubtiliſſime interſito.
Noſe orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 16. Hornquartzporphyr.
Laſius Beob. üb. Harzgeb. p. 17. 112. 123-126. 473. *n.* 27. 487. *n.* 73. Hornartiger Trapp.
γ) accedentibus petroſilici et feldſpato jaſpidis particulis.
Voigt Br. üb. Gebirgsl. nr. 6. *Laſius Beob. üb. Harzgeb. p.* 250. &c. *Noſe orogr. Br. üb. Siebeng.* 1. *p.* 16. Hornartiger Porphyr.
δ) accedente petroſilici et feldſpato quartzo.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.
ε) accedente petroſilici et feldſpato hornblenda.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.

Habitat

Habitat insigni quoad rationem partium constituentium et colorem varietate in Italiae *inferioris*, Hungariae, Carinthiae, Bohemiae, Lusatiae, Saxoniae, Hercyniae, Rheno *inferiori conterminis*, Daniae *quoque montibus, non raro quoque hornblendam, micam, scorium inspersa monstrans.*

duriſſimus. 49. P. ex petroſilice et quartzo compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 110.
Habitat v. g. *in* Tirolis *montibus.*

tricolor. 50. P. ex petroſilice, quartzo et granatis compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.
Habitat in Hungaria.

corneus. 51. P. ex petroſilice, quartzo et hornblenda compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 27.
Habitat in Bohemia *et* Saxonia.

rochlizenſis. 52. P. ex petroſilice, quartzo et mica compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 109.
Habitat in Saxonia, *ex rubello margaritaceus.*

inaequalis. 53. P. ex petroſilice et mica compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

ſcorlaceus. 54. P. ex petroſilice et ſcorlo compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Storr Alpenr. 2. *p.* 231. 265.
Habitat in Helvetiae, Rhaetiae, Vallis Tellinae *montibus.*

baryticus. 55. P. ex petroſilice et barytide compoſitus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 231.
Habitat in Rhaetiae *monte* Muſchelhorn.

ſpecaceus. 56. P. ex petroſilice et ſpato compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Storr. Alpenr. 2. *p.* 266.
Habitat in Helvetiae *et* Vallis Tellinae *montibus.*

radians. 57. P. ex petroſilice et actinoto compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 109.
Habitat in Suecia *prope* Sahlberg.

k. *ex jaſpide compoſiti.*

genuinus. 58. P. ex jaſpide et feldſpato compoſitus.
Syſt. nat. I. *p.* 189. *n.* 21. XII. 3. *p.* 72. *n.* 1. Saxum (Porphyrius) impalpabile, ſtriis, punctis maculisque ſpartis ſpatoſis.

Schreb.

Schreb. lithol. 78. Saxum impalpabile siliceum fuscum, granis spatosis rubescentibus et albis.
Cronst. miner. §. 264. 6. Saxum compositum jaspide et feldspato, interdum mica et batalte.
Waller. miner. sp. 94. Jaspis durissima rubens, lapillulis variis insperſis.
Waller. syst. miner. I. *p.* 414. *n.* 9. Saxum jaspide et spato scintillante mixtum.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 260. Porphyr.
Cost. foss. 283. Porphyrites.
Habitat in Aegypto, Arabia, Graecia, Italia (*potissimum in territorio civitatum* Bergami *et* Brescíae,) Sabaudia, Helvetia, Burgundia, *montibus* Vogesis, *aliisque* Galliae *meridionalis partibus*, Tiroli, Bohemia, Saxonia, Thuringia *finitimis* Franconiae *partibus*, Hercynia, Scandinavia, Sibiria, *tum vagus, tum rupes, montes, horumve partem praecipuam constituens, opacus, texturae ad conchaceam, rarius ad schistosam accedentis, durus et egregiam polituram admittens, hinc toties in monumentis veterum obvius, et adhuc nobilioribus praesertim aedificiorum partibus inserviens, in fragmenta indeterminata dissiliens, igne facile liquescens, formae utplurimum communis, rarissime prismaticae, tum accedentibus aliis atque aliis peregrinis*, e. gr. *hornblenda, mica, scorlo, quartzo, tum partium constituentium colore, forma, distributione, varia inter se ratione infinitum in modum variis, feldspato utplurimum albo, nonnunquam rubello, punctorum, striarum, macularum, prismatum forma jaspidi immerso, interdum fatiscente, ut vacua remaneant, quae occupaverat, loca, jaspide nunc rubra, nunc fusca, nunc nigra, nunc viridi, rarius obscure cinerea, aut bicolore*, e. gr. *nigra et viridi, rubra et aurantia.*

corsicanus. 59. P. ex jaspide? et actinoto compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 21. *p.* 357. Marmo verde di Corsica.
Habitat in insula Corsica, *albus, maculis violaceis, radiisque actinoti viridibus varius; an huc spectat?*

amiantinus. 60. P. ex jaspide, asbesto et quartzo compositus.
Habitat vagus in comitatu Mansfeld, *jaspide rubra, asbesto viresciente, quartzo albo.*

nitens. 61. P. ex jaspide et mica compositus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Natur. I. *p.* 278.
Habitat in Helvetia *et* (*prope* Annaberg) *in* Saxonia.

62. P.

scorlinus. 62. P. ex jaſpide et ſcorlo compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

granatifer. 63. P. ex jaſpide et granatis compoſitus.
Born ind. foſſ. 1. *p.* 32. 2. *p.* 94.
Habitat in Auſtria (*prope* Crems) *et* Islandia, *jaſpide viridi.*

effervescens. 64. P. ex jaſpide et ſpato compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

cryſtallinus. 65. P. ex jaſpide et quartzi cryſtallis compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetia.

Achates. 66. P. ex jaſpide, quartzo fragili, cryſtallo, amethyſto, chalcedonio genuino, carneolo et onyche, petroſilice, pyromacho, pluribus vel paucioribus ſimul compoſitus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 70. *n.* 10. Silex rupeſtris, cortice rufo noduloſo, ſubdiaphanus.
Muſ. Teſſin. 8. *n.* 6. Silex rupeſtris ſuperficie nodoſa tunicata.
Woltersd. miner. 14. Corneus lapis diaphanus variegatus.
Waller. miner. 84. *et ſyſt. miner.* 1. *p.* 284. *n.* 22. Achates duriſſima fere pelluceus, diverſis coloribus nitens, variegata.
Baum. miner. 1. *p.* 250. *Rumpf muſ. t.* 56. *f.* A-D. *Cronſt. miner.* §. 61. Achates.

fasciatus. α) partibus conſtituentibus per faſcias rectas rarius undulatas, colore diverſas alternantibus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 139. Bandachat.

anguloſus. β) ex fragmentis anguloſe cryſtoſis compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 140. Veſtungsachat.

annulatus. γ) annulis pictus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 143. Ringachat.

ruralis. δ) picturas campeſtres referens.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Landſchaftsachat.

muſcoſus. ε) muſcorum icones referens.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 145. Moosachat.

ſtellaris. ζ) punctis ſtellaribus inſignitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 146. Sternachat.

ruderalis. η) ex fragmentis indeterminatis compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 146. Trümmerachat.

Habitat

Habitat infinita fere varietate (micrologia lithophilorum et fraudibus lithopolarum hinc inde acuta, sive indolem, proportionem et distributionem partium constituentium, sive tinctum et colorum temperaturam, sive duritiem, et nitorem, eum potissimum, qui politura concilintur, sive durabilitatem spectes, elegantior et copiosior in Saxonia, Palatinatu, *Ducatu* Bipontino, *in aliis* Rheno *irrigatis terris, alias quoque in* Hercynia (*prope* Ilefeld *et in terra* Walkenried,) Hassia (*prope* Gundershausen *et* Dianenberg,) Thuringia, Franconia, Wirtembergia, Bavaria, Bohemia, Silesia, Hungaria, Temesia, Sibiria, Candia, Sicilia, Hetruria, *territorio* Bresciano, Vogesis, Anglia, Scania, Islandia, Zeylona, *nunc vagus, nunc argillae induratae innidulans, rarius in venis, rarissime stalactitae forma obvius, ornamentis, aedificiorum partibus nobilioribus, gemmae quoque loco hinc inde inserviens.*

59. AMYGDALITES. Ex glandulis alterius generis fossili formae communis innidulantibus.

In montibus potissimum serioris aetatis occurrens, saepe ad aërem fatiscens.

a. *talcosi.*

rhaeticus. 1. A. ex steatite et petrosilice compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 214.
Habitat in Rhaetiae *monte* Despiner Alp, *dilute viridis, petrosilice cinereo.*

fornacum. 2. A. ex steatite et barytide compositus.
Storr Alpenr. 2. *p.* 51. 52. Giltstein.
Habitat in Bernatum *valle* Urseren, *cujus incolis in crassas laminas discissus in fornaces adaptatur, ex viresente cinereus, barytidis canae glandulis prominentibus asper, vix in vasa tornandus, igne, nisi satis crassis tabulis illi exponatur, rimas agens.*

glandulosus. 3. A. ex serpentino et marmore vel spato compositus.
Habitat in Italia, *et* (*prope* Schwarzenberg) *in* Saxonia.

4. A.

homogeneus. 4. A. ex ſerpentino et ollari compoſitus.
Habitat in Saxonia (*prope* Zoebliz).

leucochloros. 5. A. ex ſerpentino et quartzo compoſitus.
Habitat in Suecia *prope* Sala.

granaticus. 6. A. ex asbeſto et granato compoſitus.
Born ind. foſſ. 1. *p.* 32.
Habitat in Temeſia (*prope* Dogniaska,) Tiroli (*prope* Stetzing) *et* Lapponia, *accedente interdum mica.*

b. *calcarii.*

Ophites. 7. A. ex marmore et ſerpentino compoſitus.
Cronſtedt miner. §. 209. 1. 1-3. Saxum compoſitum particulis calcareis et argillaceis.
Habitat in Suecia, Italia, Africa *meridionali, utplurimum albus, ſerpentino viridi aut nigro.*

hetruricus. 8. A. ex macigno et ſerpentini, marmoris aut argillae glandulis compoſitus.
Ferber Br. a. Welſchl. 19. *p.* 324.
Habitat in Hetruria (*prope* Fieſoli,) *aedificiis exſtruendis frequenter adhibitus.*

c. *argillacei.*

primigenius. 9. A. ex argilla et quartzo compoſitus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 37? Saxum lapillis, ſabulis argillaque connatum.
Habitat in Suecia.

asbeſtinus. 10. A. ex argilla, asbeſto et granatis compoſitus.
Ferber Beytr. z. boehm. Mineralg. p. 51.
Habitat in Bohemia (*prope* Orpes) *venam ferri fovens, accedente ſcorlo, ſpuma lupi mica, hornblenda non raro auctus.*

lamellofus. 11. A. ex argilla, hornblenda et ſpato compoſitus.
Habitat in Saxonia (*prope* Schneeberg).

caementarius. 12. A. ex caemento et lavis compoſitus.
Habitat frequens in Italia *inferiori et media.*

Wacca. 13. A. ex wacca et ſpato compoſitus.
Karſt. Magaz. Helv. Naturk. 3. *p.* 234. *ſq.*
Habitat frequens in Saxonia.

ſordidus. 14. A. ex wacca et quartzo compoſitus.
Werner chem. Annal. 1789. 1. *p.* 131.
Habitat in Bohemia (*prope* Joachimsthal).

ſerpentinus. 15. A. ex trapezio et ſerpentino compoſitus.
Habitat in Italiae, Sileſiae *montibus ſtratariis, trapezio utplurimum fuſco, ſerpentino obſcure viridi, fructus et ſemina elliptica vel globuloſa non raro mentiente, hinc inter carpolithos relato.*

ſteatiticus. 16. A. ex trapezio et ſteatite compoſitus.
Habitat in Ducatu Bipontino, *et* Franconia.

vulgaris. 17. A. ex trapezio et ſpato compoſitus.
Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 424. *n.* 17. a. Saxum glanduloſum baſi corneo trapezio cum glandulis albis.
Habitat in Norwegiae, Angliae (*potiſſimum provincia* Derby,) Italiae, Ducatus *Bipontini*, *ripae* Moeni *fluvii*, *epiſcopatus* Fuldenſis, Hercyniae (*prope* Seelen, *inter* Otterode *et* Clausthal, *prope* Ilefeld,) Saxoniae (*prope* Zwickau,) Bohemiae, Sileſiae, Hungariae (*prope* Stiaoniza) *montibus ſtratariis, achatae et chalcedonii frequens matrix, ſpato ſemper albo, interdum argilla viridi obducto, nunc glandulis majoribus, nunc globulis particulisque minoribus rarioribus aut copioſioribus per reliquam maſſam diſperſo, nunc rubram, nunc fuſcam, nunc viridem, nunc ex vireſcenti cineream, nunc nigram, accedente interdum praeterea mica, vel argilla viridi, vel feldſpato.*

gypſeus. 18. A. ex trapezio et ſelenite compoſitus.
Habitat in Ducatu Bipontino.

varioloſus. 19. A. ex trapezio et lithomarga compoſitus.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 38.
Habitat in Bohemia, Saxonia, *lithomarga alba.*

aerugino-ſus. 20. A. ex trapezio et argilla viridi compoſitus.
Habitat in Bohemia (*prope* Bramney *in montibus giganteis,*) Saxonia (*prope* Zwickau,) *et* Hercynia (*prope* Ilefeld,) *trapezio utplurimum fuſco.*

zeolithicus. 21. A. ex trapezio et zeolithi globulis compoſitus.
Habitat in Ducatu Bipontino.

tuberoſus. 22. A. ex trapezio et quartzi glandulis compoſitus.
Habitat c. gr. *prope* Francofurtum *ad* Moenum.

23. A.

chalcedonius. 23. A. ex trapezio et chalcedonio compositus.
Habitat prope Francofurtum *ad* Moenum, *et prope* Budingum, *chalcedonio crebro botryoide, nonnunquam vitri ad instar fere pellucido, aut opalum simulante.*

chlorostictos. 24. A. ex basalte columnari et steatite compositus.
Habitat in basaltiferis rheno inferiori, et Goettingae *vicinis, steatitae glandulis virescentibus minoribus, rarioribus, basalte nigro.*

spatosus. 25. A. ex basalte columnari et spato compositus.
Habitat e. gr. *in* Hassiae *montibus basaltiferis.*

marmoreus. 26. A. ex basalte columnari et marmoris glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 286.
Habitat e. gr. *in media* Italia *prope* Radicofani.

argillosus. 27. A. ex basalte columnari et argillae glandulis compositus.
Habitat e. gr. *in* Galliae *meridionalis montibus basaltiferis.*

radians. 28. A. ex basalte columnari et zeolithi glandulis stellatim fibrosis compositus.
Habitat in Galliae *meridionalis*, Hassiae, Thuringiae, Lusatiae *montibus basaltiferis.*

piceus. 29. A. ex basalte columnari et piceo compositus.
Habitat in montibus basaltiferis, Goettingae *vicinis.*

olivinus. 30. A. ex basalte columnari et olivino compositus.
Habitat in Galliae *meridionalis*, Goettingae *vicinis*, Hassiae, Thuringiae, Franconiae (Rhoenberge,) Saxoniae, Lusatiae, Bohemiae *montibus basaltiferis.*

durus. 31. A. ex basalte columnari et quartzi glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 274.
Habitat in Italia.

granitoides. 32. A. ex basalte columnari et granitae glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. p. 273.
Habitat in Italia *et meridionali* Gallia.

ferrifer. 33. A. ex basalte columnari et ferro spatoso compositus.
Habitat in montibus basaltiferis, Moeno *vicinis.*

brecciatus. 34. A. ex lava et marmoris glandulis compositus.
Ferber Br. a. Welschl. 14. *p.* 226. 18. *p.* 312.
Habitat in Italiae *mediae montibus olim ignivomis, vagus quoque ad fluvios.*

argillaceus. 35. A. ex lava et argillae glandulis compositus.
Habitat in Italia *meridionali, et media.*

schistifer. 36. A. ex lava et ardesiae frustis compositus.
Habitat in Sicilia *et vicinis insulis.*

albo-maculatus. 37. A. ex lava et zeolithi glandulis compositus.
Habitat in Sicilia.

gemmifer. 38. A. ex lava et olivino compositus.
Ferber Br. a. Welschl. II. *p.* 173.
Habitat frequens ad Vesuvii *radicem.*

pyromachus. 39. A. ex lava et pyromachi glandulis compositus.
Habitat ad Vesuvii *radicem.*

inconspicuus. 40. A. ex lava et quartzi glandulis conflatus.
Habitat in Sicilia.

achatoides. 41. A. ex lava et chalcedonio compositus.
Habitat in Islandia.

ferruginosus. 42. A. ex lava et ferri minera compositus.
Habitat in Islandia.

d. *silicei.*

margodes. 43. A. ex petrosilice et margae glandulis compositus.
Saussur. voy. dans les alp. I. *p.* 141.
Habitat vagus prope Genevam.

similaris. 44. A. ex petrosilice et argillae glandulis compositus.
Habitat in Bohemiae (*prope* Przibram,) Saxoniae (*prope* Marienberg) *et* Bipontinis *fodinis*, *frequens minerarum matrix.*

jemticus. 45. A. ex petrosilice et zeolithi glandulis compositus.
v. Born ind. foss. I. *p.* 47.
Habitat in Jemtia Sueciae.

quartzifer. 46. A. ex petrosilice et quartzi glandulis compositus.
Charpent. Geogr. Churs. p. 286.
Habitat in Saxonia (*prope* Schneeberg *et* Johanngeorgenstadt).

Cronstedtii. 47. A. ex jaspide, spato et serpentini glandulis compositus.
Cronst. miner. §. 266. Saxum basi jaspidea martiali cum fragmentis spati calcarei et serpentini, figura elliptica.
Waller syst. miner. I. *p.* 424. *n.* 17. b. Saxum glandulosum basi jaspidea, glandulis albis et viridibus.
v. Born ind. foss. I. *p.* 151.
Habitat in Norwegia (*prope* Mos) *et* Saxonia (*prope* Zwickau,) *ruber, glandulis albis viridibusque varius.*

48. A.

albo-gutta-tus. 48. A. ex jaſpide et ſpati glandulis compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 152.
Habitat in Bohemia *prope* Stitz, *ex cinereo viridis.*

albo-fuſcus. 49. A. ex jaſpide et lithomarga compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 2 *p.* 146.
Habitat in Bohemia *prope* Burkau.

cinereus. 50. A. ex jaſpide et zeolitho compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 151.
Habitat in India.

helveticus. 51. A. ex jaſpide et amaro compoſitus.
Hoepfn. Magaz. Helv. Naturk. 1. *p.* 278.
Habitat in Helvetiae *montibus.*

ſibiricus. 52. A. ex jaſpide et quartzo compoſitus.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 78. Saxum impalpabile jaſpideum rubrum, maculis albis quartzoſis.
Habitat in Sibiria (*praecipue ad fluvium* Ural,) Italia (*prope* Breſciam,) Wirtembergia (*prope* Stuttgardiam,) Saxonia.

Jaſponyx. 53. A. ex jaſpide et onyche compoſitus.
Habitat rarior in Saxonia, Palatinatu rhenano, *Ducatu* Bipontino.

albo-viridis. 54. A. ex quartzo et ſerpentino compoſitus.
Habitat in Suecia (*prope* Sahla).

tricolor. 55. A. ex quartzo et gypſo rubro nigroque compoſitus.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 86.
Habitat in Saxonia (*prope* Marienberg,) *minerae ſtanni matrix.*

60. BRECCIA. Ex fragmentis lapidum utplurimum rotundatis per caementum terreum aut metallicum conglutinatis constans.

In montibus recentioribus tantum occurrens.

a, *talcosae.*

serpentina. 1. Br. ex fragmentis serpentini minoribus ope margae indurtae miciferae conglutinatis.

Habitat in Pedemontio.

b, *calcariae.*

calcaria. 2. Br. ex fragmentis marmoris rudis ope terrae calcariae conglutinatis.

Habitat passim in vallibus montibus calcariis conterminis.

marmorea. 3. Br. ex fragmentis marmoris nobilis ope terrae calcariae conglutinatis.

Cronst. miner. §. 269. 1. 1. Marmo brecciato.

Habitat in Italia, *egregiam polituram admittens, variegata.*

Lumachella. 4. Br. ex testaceis coralliisque eorumve fragmentis ope terrae calcariae conglutinatis.

Cronst. miner. §. 269. 1. 2. Lumachella.

Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 257.

Habitat in Norwegia, Suecia, Germania, *potissimum testaceis adhuc egregie splendentibus spectabilis in* Carinthia, *in* Italia, *eximie saepius variegata, et nitidam polituram admittens.*

schistosa. 5. Br. ex ardesiae fragmentis argillae fuscae ope conglutinatis composita.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 430. Saxum petrosum schistosum, fragmentis schisti compositum.

Habitat in monte Suecico Westrogothiae, Hunneberg.

c. *argillaceae.*

argillosa. 6. Br. ex trapezii fragmentis jaspidi conglutinatis.

v. Born ind. foss. 1. *p.* 156.

Habitat in Norwegia.

7. Br.

basaltina. 7. Br. ex basaltae columnaris fragmentis argillae ope conglutinatis.
Nosc orogr. Br. üb. Siebeng. 1. *p.* 163.
Habitat ad Rheni *inferioris ripas, in montibus* Honderberg *et* Wolsberge.

lavina. 8. Br. ex lavae fragmentis terrae calcariae ope conglutinatis.
Habitat in Sicilia *aliisque regionibus montibus* ignivomis *vicinis.*

Cicerchina. 9. Br. ex lavae fragmentis et spati granis albis ope terrae calcariae conglutinatis.
Ferber Br. a. Welschl. 7. p. 96. Cicerchina.
Habitat in Italia, *praesertim* Hetruria (*prope* Ficsoli) *poliendo marmori inserviens.*

d. *siliceae.*

helvetica. 10. Br. ex petrosilicis fragmentis ope margae conglutinatis.
Andreae Br. a. d. Schw. p. 36. &c. Nagelfluh, Nagelfels.
Habitat frequens in Helvetia, *potissimum meridionali et occidentali, tum vaga, tum in rupes collesque aggregata, in magna* Helvetiae *parte inter primeipes aedificiorum materias, animalium,* v. g. *dentium squali vestigiis impressis interdum conspicua, polituram non admittens.*

cornea. 11. Br. ex petrosilicis fragmentis argillae ope conglutinatis.
v. Born ind. fossil. 1. *p.* 156.
Habitat in Carniolia (*prope* Idriam) *et* Saxonia (*prope* Schneeberg,) *accedentibus posteriori spati quoque frustulis.*

mixta. 12. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis terrae calcariae ope conglutinatis.
Habitat in Saxonia *prope* Annaberg.

Silicina. Pudding-stone. 13. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis jaspidis ope conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 39. Saxum silicibus cretaceis jaspide connatum.
Vog. mineral. 128. Silex concretus.
Cronst. miner. §. 271. Saxum silicibus amorphis materia jaspidea conglutinatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 428. *n.* 5. Saxum petrosum siliceum, diversis silicibus concretum.
Habitat in Anglia, Rheno, Bohemia *egregiam polituram admittens, variegata, jaspide utplurimum spadicea, vasis et ornamenti generibus variis inserviens.*

frutículo- 14. Br. ex petrosilicis fragmentis luteis arbuscularum imagini-
sa. bus nigris insignitis rubrisque composita.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 259. Pietra frutilioſa orientale.
Habitat in Oriente.

aegyptia. 15. Br. ex petrosilicis viridis fragmentis conglutinata.
Ferber Br. a. Welschl. 16. *p.* 259. Breccia verde d'Egitto.
Habitat in Aegypto, *vix polituram admittens, viridi fragmentorum colore nunc clariori, nunc obscuriori, granitae fragmentis interdum intermistis.*

cuprifera. 16. Br. ex petrosilicis quartzique fragmentis aerugine conglutinatis.
Cronst. miner. §. 275. 3. 1. 1.
Habitat in Sibiria, *cupro adeo dives, ut cum fructu eliquetur.*

jaspidea. 17. Br. ex jaspidis fragmentis jaspidis ope conglutinatis.
Cronst. miner. §. 270. Saxum fragmentis jaspidis materia jaspidea conglutinatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 429. Saxum petrosum jaspideum, fragmentis jaspidis conglutinatis compositum.
Habitat in Italia *et* (*prope* Frejus) Galloprovincia.

quartzosa. 18. Br. ex quartzi fragmentis quartzi ope conglutinatis.
Cronst. miner. §. 270. Saxum fragmentis quartzosis conglutinatum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 428. *n.* 4. Saxum petrosum quartzosum, fragmentis quartzosis concretum.
Habitat in Jemtia, Smolandia Sueciae.

glandulo- 19. Br. ex quartzi fragmentis arenarii ope conglutinatis.
sa. *Syst. nat.* I. *p.* 186. *n.* 5. XII. 3. *p.* 73. *n.* 8. Saxum (aethereum) cotaceum quartzosum, particulis lacteis.
Waller. miner. 164. Saxum petrosum arenaceo-siliceum.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 427. *n.* 3. Saxum petrosum arenario-siliceum ab arena vel labulo cum silicibus concretum.
β?) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 62. *n.* 4. Cos tigrina.
Habitat in Dalecarlia, Nericia, Gestricia Sueciae, Normannia, Germania (*prope* Goettingam).

indeter- 20. Br. ex fragmentis variorum lapidum simpliciorum, inter
minata. quos quartzum eminet, composita.
Habitat passim in Germania.

21. Br.

porphyrea. 21. Br. ex fragmentis porphyrii jaſpidis aut porphyrii ope conglutinatis.

Cronſt. miner. §. 273. 5. 1. Breccia porphyrea.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 430. *n.* 8. Saxum petroſum porphyreum, fragmentis porphyris conglutinatis compoſitum.

Habitat in Dalecarliae *monte* Hykieberg, *et rupe* Serna, *in monte* Schwalbenſtein Hennebergae (*prope* Ilmenau).

arenaria. 22. Br. ex fragmentis arenarii conglutinatis compoſita.

Cronſt. miner. §. 273. 5. 3. Saxum fragmentis conſtans ſaxorum conglutinatorum.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 427. *n.* 2. Saxum petroſum arenarium, fragmentis lapidis arenarii conglutinatis compoſitum.

Habitat in Dalecarlia.

ſaxoſa. 23. Br. ex fragmentis variorum lapidum aggregatorum conglutinata.

Cronſt. miner. §. 273. 5. 2. Breccia indeterminata.

Waller. ſyſt. miner. 1. *p.* 430. *n.* 9. Saxum petroſum lapidibus ſaxoſis concretum.

Habitat in Dalecarlia, Normannia Sueciae.

ſterilis. 24. Br. ex fragmentis variorum lapidum tum ſimpliciorum tum aggregatorum conglutinata.

Voigt Verz. Samml. v. Gebirgsart. p. 15. *n.* 15. 16. Rothes Todtes Liegendes.

Habitat in Thuringiae, Haſſiae *montibus, margae bituminoſae ſtratis, ſuppoſita.*

61. ARENARIUS.

Ex granulis arenae conglutinatis compositus.

In montibus stratariis obvius, integra strata, rupes, colles montes constituens, utplurimum formae communis et in fragmenta indeterminata dissiliens.

α *simpliciores.*

a. *caemento siliceo.*

flexilis. 1. A. elasticus durus apyrus particulis subsquamosis.
Gassend. vit. Peiresc. Hag. Comit. 1655. *p.* 155. Cor flexilis.
Brückmann chem. Ann. 1784. 2. *p.* 441. Elastischer Stein.
Crell chem. Annal. 1785. 2. *p.* 479.
Habitat in Brasiliâ, *canus, asper, cum acidis non effervescens, majoribus quoque fruſtis si flectatur, priorem in situm resiliens, et huc illuc vacillando sonitum levem edens, igne candente ne bilum quidem sui ponderis, et, quod minores particulas spectat, pelluciditatis amittens.*

Avanturino. 2. A. durus politura egregium nitorem acquirens: granulis spadiceis inaequaliter tinctis.
Daubenton et Saye act. Paris. ann. 1781. *p.* 1-7.
Khun Abh. d. boehm. Ges. d. Wiss. ann. 1788. *p.* 118.
Habitat in Hispaniâ, Britannia, Bohemia, Saxonia (*prope* Lipsiam) *vagus.*

Cos. 3. A. duriusculus fragilis polituram non admittens: granulis minoribus aequalibus.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 2. XII. 3. *p.* 61. *n.* 1. *It. scan.* 321. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 4. 5. Cos (cotaria) particulis mere glareosis impalpabilibus friabilibus.
Waller. miner. 73. Cos particulis arenosis aequalibus minoribus, coticularis.
Waller. syst. miner. I. *p.* 190. Cos arenacea, particulis subtilissimis dura, coticularis.
Woltersd. miner. 14. Arenarius ex arena compactus.
Carthens. miner. 28. Arenarius duriusculus granulis parvis aequalibus.

Cronst.

Cronst. miner. §. 274. 3. a. Lapis arenarius glutine incognito mollior.

Cost. fossil. 132. Saxum arenarium album suecicum.

Habitat frequens in Suecia, *potissimum* Dalecarlia, Westrogothia, Scania, *in* Polonia, *in* Germania, *potissimum* Lusatia, Saxonia, Thuringia, Hassia, Megalopolitano *ducatu*, Holsatia, Leodio, Lotharingia, Helvetia, Transilvania *et in* Hispania, *rufa*, *flavescens*, *alba*, *aut cinerea*, *interdum micae particulis insperfis micans*, *testaceorum vestigiis crebro dives*, *lapicidis phthiseos genere*, *quam pulvis excitat*, *funestus*, *coti gyratili*, *coticulae rasili*, *aedificiis*, *nobilioribus quoque interdum eorum partibus*, *statuis adeo inserviens.*

coagmentatus. 4. A. porosus aquam non transmittens, granulis paulo majoribus hyalinis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 63. *n.* 9. Cos particulis arenaceis hyalinis disjunctis coagmentatis.

Habitat in Europa *australi*, *e cavitate rupium*, *panis tritici instar porosus*, *granulis pellucidis rigidis passim connexis.*

foraminulentus. 5. A. leviusculus exesus, aquam transmittens, granulis minoribus.

Waller. syst. miner. I. *p.* 198. *n.* 9. Cos particulis arenosis minoribus, variis foraminulis inordinate distincta.

Habitat in Ingermannia, *aedificiis*, *etiam nobilioribus adhibitus.*

Filtrum. 6. A. durus aquam transmittens, granulis aequalibus majoribus.

Syst. nat. I. *p.* 148. *n.* 8. XII. 3. *p.* 63. *n.* 10. Cos particulis arenaceis aequalibus aquam transmittendo stillans.

Waller. miner. 14. Cos particulis arenosis majoribus aquam transmittens.

Waller. syst. miner. I. *p.* 197. *n.* 8. Cos particulis arenaseis puris, aquam transmittens.

Woltersd. miner. 14. Arenarius lapis porosus aquam transmittens.

Cost. fossil. 143. Saxum arenarium cinereum, Filtrum.

Habitat in insulis Canariis, *ad* novae Hispaniae *littora*, *in* Fennonia, Saxonia, *et* (*prope* Libochowiz) Bohemia, *utplurimum cinereus*, *granis pellucidis angulatis*, *olim aquae-marinae edulcandae frustra*, *bodienum liquoribus turbidis clarificandis adhibitus.*

fundamen-talis. 7. A. ſubdurus, granis inaequalibus angulatis majoribus ſubopacis.

Syſt. nat. I. *p.* 148. *n.* 5. Cos ſolidiuſcula, particulis arenaceis quartzoſis ſubopacis ſubangulatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 64. *n.* 16. Cos particulis angulatis opacis fixis rigidis.

Waller. miner. ſp. 77. *ſyſt. miner.* I. *p.* 195. *n.* 6. Cos particulis arenoſis diſtinctis dura vulgaris.

Cronſt. miner. §. 274. 3. 3. Lapis arenarius glutine incognito.

Coſt. foſſil. 140. *n.* 27. Saxum arenarium.

Habitat in Anglia (*comitatu* Devonienſi *et* Ceſtrienſi) *et* Suecia (*potiſſimum* Roſlagiae *maritimis*, Weſtrogothia, Angermannia, Weſtmannia, Nericia, *attactu rigidus, et difficulter caeduus, mitiori igne in arenam dilubens, albus, cinereus, virideſcens, fuſcus, rubens, vel flaveſcens, aquam non bibens, ſatis ſolidus, horizontaliter fiſſilis aedium fundamentis inſerviens.*

b. *caemento calcario.*

cryſtalli-nus. 8. A. durus canus, cryſtallis rhombicis aggregatis: granis ſpati ope conglutinatis.

Laſſone act. Pariſ. ann. 1777. *p.* 43.

Hacq. Schr. berl. Naturf. 2. *p.* 142.

Ferber Bemerk. in Neuf. het. &c. p. 51.

Habitat in Gallia, *prope* Metas Lotharingiae, Cabillonum Burgundiae, *potiſſimum prope* Fontem Bellaqueum *inſulae* Franciae, *granis circiter* 5, *ſpato* 3 *partes conſtituentibus.*

ſtillatitius. 9. A. durus canus, forma ſtalactitae.

Laſſone act. Pariſ. ann. 1777. *p.* 43.

Habitat prope Fontem Bellaqueum Galliae.

margaritarius. 10. A. ex granis pellucidis inaequalibus cretae albae ope contarius. glutinatis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. Saxum cotaceum arenae margaritariae quartzoſum.

Habitat in Nericia Sueciae, *ſuperficie micante*, theſſelius.

Helenae. 11. A. friabilis granis nigris cinereisque cretae albae ope cohaerentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 73. *n.* 7. Saxum cotaceum friabile calcareo-arenoſum.

Habitat

Habitat in insula S. Helenae, *friabilis, calcem ustione exhibens flavescentem et arenosam.* Ekeberg.

livonicus. 12. A. canus ad aërem indurescens, granis minoribus creta alba conglutinatis.
Cronst. miner. §. 274. 2. 2. Lapis arenaceus glutine calcareo, particulis invisibilibus.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 192. Quadrum albescens.
Habitat in Livonia, *ustione flavescens.*

scanicus. 13. A. granis viridibus pellucidis, marmore albo conglutinatis.
Cronst. miner. §. 274. 2. 1.
Habitat in Scania *prope* Bäckeskog.

calcarius. 14. A. cinereus, granis minoribus cretae ope conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 2. Cos particulis glareosis marmoreisque.
It. wgoth. 21. Calx hepatica.
Habitat in monte Sueciae Kinnekülle, *stratum infimum constituens, candefactus cum sono violento dissiliens; an vere distincta species?*

Quadrum. 16. A. duriusculus, granis minoribus margae ope conglutinatis.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 1. XII. 3. *p.* 61. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 2. *n.* 1. 3. *Schreb. lith.* 1. Cos particulis glareosis margaceo argillaceis, bibula subefferveiscens.
Waller. miner. 75. Cos particulis minimis glareosis mollis caedua.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 191. *n.* 4. Cos particulis impalpabilibus, effervescens mollis caedua.
Vogel miner. 110. Cos caedua, Quadrum Caesalpini.
Worm. mus. 57. Arenarius ex Gotlandia.
Cronst miner. §. 274. 1. 2. Lapis arenarius glutine argilla communi.
Habitat in Gotlandia *et* Dalecarlia Sueciae, *in* Anglia, Germania, Gallia (*comitatu* Ruscinonensi,) *utplurimum canus, interdum griseus, flavescens aut rubens, rimas horizontales et obliquas agens, in solo humidus et facilime caeduus, ad aërem indurescens, sub dio fatiscens, in sicco bibulus, gelu dissiliens, architectorum usu clarus.*

sulphureus. 15. A. granis suilli ope conglutinatis.
Heidinger phys. Arb. eintr. Fr. zu Wien I. 4. *p.* 7. Schwefelstein.
Habitat in salifodinis Galliciae *prope* Wieliczka.

c. cae-

c. *cemento argillaceo.*

porcellanus. 17. A. granis argillae porcellanae ope conglutinatis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 64. *n.* 14. Cos particulis arenaceis argillaceisque.
Cronst. miner. §. 274. I. 1. Lapis arenaceus glutine argilla porcellanea.
Habitat in Scaniae *fodina lithanthracum prope* Boserup, *in solo mollis, ad aërem indurescens, igne non liquandus.*

Fahlunensis. 18. A. granis minimis albis argillae vulgaris rufae ope conglutinatis.
Syst. nat. I. *p.* 186. *n.* 2. XII. 3. *p.* 74. *n.* 11. Saxum cotaceum rufum, atomis quartzosis albis.
Habitat Fahlunae *in* Suecia, *constituens basin cuprifodinae.*

coloratus. 19. A. granis minoribus subaequalibus tinctis.
Syst. nat. XII. *p.* 64. *n.* 13. Cos particulis arenaceis subaequalibus colorata.
Habitat hinc inde, *flavus, viridis, caeruleus aut ruber, an distincta hujus tribus species?*

tratarius. 20. A. durus, granis aequalibus diaphanis.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 4. XII. 3. *p.* 63. *n.* 12. *Mus. Tessin.* 4. *n.* 8. *It. scan.* 329. Cos particulis arenaceis quartzosis aequalibus diaphanis compactis.
Habitat passim *frequens, copiosus in* Scania, *ad aërem indurescens, sub mari salsus, binc antequam muris inseratur, elixandus.*

friabilis. 21. A. granis minimis laxissime cohaerentibus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 63. *n.* 8. Cos particulis arenaceis digito friabilibus.
Habitat Helsingburgi *in* Scania.

fissilis. 22. A. in tabulas fissilis.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 7. Cos particulis arenaceis fissilibus, lamellis fragilibus.
Waller. miner. 76. Cos lamellis fissilibus.
Waller. syst. miner. I. *p.* 196. *n.* 7. Cos in lamellas fissilis.
Carth. miner. 28. Arenarius fragmentis fissilibus.
Habitat frequens in Suecia, Anglia, Hispania, Germania, *duritie, colore (albo praesertim et rufescente,) granorum magnitudine et pelluciditate, tabularum, in quas finditur, crassitie varians, nisi nimis sit porosus, tectis inserviens.*

23. A.

glareoſus. 23. A. mollis, granis minimis.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 188. *n.* 2. Cos glareoſa, particulis impalpabilibus, mollis.
Habitat paſſim in Suecia, Anglia, *regno* Peruviano, *griſeus, rubens, flaveſcens aut vireſcens.*

d. *caementi locum ſupplente calce metallica.*

amnigenus. 24. A. durus, granis parciore ferri calce conglutinatis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 80. *n.* 38. *Muſ. Teſſin.* 72. Saxum lapillis ſabulis ochra connatum.
Cronſt. miner. §. 274. 4. Lapis arenaceus ochra martis conglutinatus.
Habitat hinc inde in Germania, Suecia, *potiſſimum* Oſtrobothnia, *ſemper coloratus, ruber vel flavus; accolae fluvii* Haukipudas *in* Oſtrobothnia *ſabulum e fundo fluvii effodiunt, in acervos colligunt, et per unum alterumque annum ſub Dio relinquunt, hoc temporis ſpatio ita conferruminatum, ut focum exinde ſtruant.*

ferruginoſus. 25. A. granis largiore ferri calce conglutinatis.
Cronſt. miner. §. 246. 4. Eiſenſanderz.
Habitat paſſim in Germania, *ferri adeo dives, ut cum fructu eliquari poſſit.*

cobaltifer. 26. A. granis cobalti calce conglutinatis.
Cronſt. miner. §. 276. 3.
Habitat in Sueviae *fodinis.*

cuprifer. 27. A. granis aeruginis ope conglutinatis.
Cronſt. miner. §. 276. 2.
Habitat in Sibiriae, Haſſiae *fodinis.*

β) *magis compoſiti.*

griſeus. 28. A. granis inaequalibus argillae induratae ope conglutinatis, quartzi et ardeſiae fragmentis ſaepius innidulantibus.
v. Trebra Erf. v. Inn. d. Geb. Br. 5. *p.* 69. *Ilſemann et Weſtrumo chem. Ann.* 1785. 2. *p.* 431. *et* 1786. 2. *p.* 241. *Laſius Beob. üb. d. Harzgeb.* I. *p.* 141. Grauwacke.
Habitat in Sibiriae Uralenſibus, Saxoniae (*prope* Braunsdorf,) Franconiae (*in principatu* Coburgenſi *et* Meinungenſi,) Naſſoviae *montibus, ad* Rheni *ripas, frequentiſſimus in* Hercynia, *ſtratis cum ſtratis ardeſiae et lydii alternantibus, venis metallicis foetus, argilla ex caeruleſcente cinereo in nigrum vergente, granis utplurimum albis, rarius vireſcentibus, aut rubris, ceterum magnitudine*

dine et proportione mirifice variis, interdum ſpati veris exaratur, aut bitumine perfuſus, aut animaliu- aut vegetabilium veſtigia ferens, rarius mica innidulante conſpicuus.

novacularis. 29. A. granis minoribus micae miſtis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 12. *It. ſcan* 80. Saxum cotaceum albo-micaceum incarnatum ſubſtriatum.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 193. *n.* 5. Cos ſaxoſa, particulis diſtinctis, arenaſco-micaceis, fragilis.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 75. *n* 13. *It. ſcan.* 129. Saxum (Stenonis) cotaceum flaveſcens, micis minutiſſimis nigris.

γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 186. *n.* 1. XII. 3. *p.* 74. *n.* 9. Saxum (undulatum) cotaceum ſubfiſſile rufum undatum, atomis micaceis ſparſis.

Syſt. nat. p. 148. *n.* 7. Cos particulis angulatis opacis, ſuperficie undulata.

Habitat paſſim in montibus et rupibus arenariis, potiſſimum recentioribus, rufeſcens, β) *flaveſcens,* γ) *rufus, mica alba, aut in* β) *nigra, illius particulis nunc oblongis et longitudinaliter congeſtis, nunc punctatim inſperſis, coticulae loco ad enſes cultrosque acuendos inſerviens,* β) *montem* Scaniae Stenshufwud *conſtituens,* γ) *durus in* Dalecarlia *inter* Sernam *et* Linam *obvius, in laminas craſſas undulatas fiſſilis.*

molaris. 30. A. durus, ex granis inaequalibus angulatis quartzi et feldſpati interſperſa mica compoſitus.

Syſt. nat. I. *p.* 148. *n.* 6. XII. 3. *p.* 64 *n.* 15. *Muſ. Teſſin.* 4. *n.* 10. Cos particulis inaequalibus quartzoſis glareoſisque.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 199. *n.* 10. Cos particulis majoribus fabuloſis diverſae naturae coalita.

Carth. miner. 27. Arenarius durus granulis inaequalibus.

Wolt. miner. 14. Arenarius ex fabulo compactus.

Coſt. foſſ. 137. Saxum arenarium, Lapis molaris.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 187. *n.* 16. XII. 3. *p.* 75. *n.* 17. Saxum (molinum) cotaceo-quartzoſum micaceum.

Habitat paſſim in Europa, *potiſſimum in* Sueciae *provinciis* Uplandia, Sudermannia, Scania, β) *in* Smolandia, Weſtrogothia, Fennonia, *partium conſtituentium indole ad graniten accedens, quartzi granulis pellucidis majoribus, feldſpati minimis, magis opacis et cinereis, in frumenti molendinis frequenter adhibitus.*

31. A.

compactus. 31. A. durus, quartzi granis minimis ochroleucis, et granati rubris.
Syst. nat. I. *p.* 147. *n.* 3. XII. 3. *p.* 63. *n.* 11. *Mus. Tessin.* 4. *n.* 7. Cos particulis arenaceis impalpabilibus compactissimis.
β) *Syst. nat.* I. *p.* 187. *n.* 14. XII. 3. *p.* 78. *n.* 28. Saxum (punctatum) micaceum fissile incarnatum, granis granatinis.
Habitat in Sueciae *provinciis* Dalecarlia, Westrogothia, β) *in* Scania, *occurrens, fissilis, mica argentea interspersa distinctus.*

radians. 32. A. durus, scorli nigri columnis stellatim digestis granatique purpurei granis insperſis variegatus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 74. *n.* 10. Saxum cotaceum striis atris radiantibus granatisque sparsis.
Habitat in Sueciae *monte argenteo occidentali, pallidus.* Tidström.

decussatus. 33. A. durus ex albo rufescens, hornblendae, squamis atris erectis et decussantibus varius.
Syst. nat. I. *p.* 186. *n.* 8. XII. 3. *p.* 75. *n.* 15. Saxum cotaceum quartzosum incarnatum, micis sparsis atris erectis decussantibusque.
Habitat in Suecia (Kallmorae).

frumentalis. 34. A. talci lamellis interspersis maculisque lanceolatis varius.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 75. *n.* 16. *Mus. Tess.* 72. Saxum cotaceo-talcosum, maculis lanceolatis sparsis.
Habitat in Germania.

varioloſus. Tigerſten. 35. A. albus foraminibus ferrugineis pertusus aquam transmittens, granis minoribus.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 62. *n.* 5. *Mus. Tessin.* 4. *n.* 6. Cos particulis glareosis, maculis sparsis erosis ferrugineis.
It. scan. 13. Cos solidiuscula alba, cortice flavescente, maculis fuscis friabilibus.
Habitat in Nericia *et* Westrogothia Sueciae, *maculis et foraminibus a pyritae glandulis inmidulantibus in ochram fatiscentibus natis.*

CLAS-

CLASSIS II.

SALIA.

62. NATRUM. Saporis lixivioſi.

63. BORAX. Igne ſpumans, et paulo fortiori in vitri ſpeciem abiens.

64. MURIA. Aquam fortem in aquam regiam convertens.

65. NITRUM. Acido vitrioli fortiſſimo irrigatum vapores rutilos eructans.

66. MIRABILE. Cum carbonum pulvere igni candenti expoſitum ſulphur exhibens, ſolutione aquoſa a natro non turbata.

67. AMARUM. Saporis amari, ſolutione aquoſa a natro turbata.

68. ALUMEN. Saporis auſteri, ſolutione aquoſa a lixivio caerulei Berolinenſis non turbata.

69. VITRIOLUM. Saporis auſteri, ſolutione a lixivio caerulei Berolinenſis turbata.

SALIA.

62. NATRUM. Saporis lixivioſi.
Cum acidis effervescens; factas terrarum metallorum in acidis ſolutiones turbans.

antiquorum. 1. N. inodorum ſiccum purius.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 88. *n.* 1. Natrum nudum terreſtre.
Woltersd. miner. p. 298. Sal perſicum.
Waller. miner. 181. Alcali orientale impurum terreſtre antiquorum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 61. *n.* 1. Alcali minerale impurum terreſtre.
Cronſt. miner. §. 135. 1. 1. Alcali minerale purum.
Juſt. miner. 267. Sal alcali minerale.
Habitat in Sina, Bengala, Caucaſi *parte meridionali et ſeptentrionali*, Syria, Aegypto, Nubia, Teneriffa, *meridionali potiſſimum* America, Dania (*in* Hafniae *muris efflorescens*,) Italia (*in* Veronenſis *arcis formicibus*,) *in* Helvetiae *antris nonnullis*, *in* Franconia (*ex moenii*s Erlangenſibus e. g. *efflorescens*,) Bohemia (*prope* Bilin,) *et* Hungaria, *heic ericeta a* Debrezino *ad* Sigethum *usque protenſa vere et aeſtate pruinae ad inſtar operiens*, *crebro creta*, *ferri calce*, *magis adhuc muria et mirabili inquinatum*, *album*, *ex gneiſſo non raro efflorescens modo purum ſit*, *totum aqua ſolvendum*, *qua ſenſim exhalente in cryſtallos abit tetraëdro-priſmaticas utrinque in aciem terminatas*, *clariſſimas quidem*, *et ad aërem cito in pulverem impalpabilem niveum fatiſcentes*, *cum calce et oleo egregium ſaponem exhibens*, *igne facile liqueſcens*, *cum terra ſilicea in vitrum egregium convertendum.*

acidulare. 2. N. inodorum aqua ſolutum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 63. *n.* 2. Alcali minerale in acidulis et thermis hoſpitans.
Habitat in acidulis *et* thermis *pluribus*, *etiam* Germaniae, e. g. Selteranis, *in* Aegypti *lacubus quibusdam*, Alexandriae *et* Roſettae *interjectis.*

murorum. 3. N. inodorum cum terra calcarea commiſtum.
Syſt. nat. I. *p.* 161. *n.* 3. *It. ſcan.* 299. Natrum murorum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 88. *n.* 2. Natrum nudum calcarium.

Cartheuſ. miner. 32. Alcali fixum, muris fornicatis adhaerens.
Cronſt. miner. §. 136. Alcali ſalis communis terra calcarea parva portione combinatum.
Wolterſd. miner. 300. Aphronitrum.
Lerch. oryctol. 44. Aphronitrum ſ. flos ferri ex antiquis muris.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 65. *n.* 3. 1. Alcali minerale calcarea terra mixtum, corporibus ſuperficialiter adhaerens magis compactum.
β) Syſt. nat. I. *p.* 161. *n.* 1. Natrum marmoris.
It. oel. 147. Sal calcarium.
Habitat in muris calcis ope *exſtructis* v. g. *in moeniis urbis vetuſtae tauricae* Bolghari, *β) in* Marmore, *pruinae inſtar efflorescens, non totum aqua ſolvendum.*

volatile. 4. N. foetidum terris aliisve ſalibus immiſtum.
Cronſt. miner. §. 141. 2. Alcali volatile terris mixtum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 68. *n.* 1. Alcali volatile nudum, terris et lapidibus inhaerens.

Halinatron. *β) Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 64. *n.* 3. b. Aphronitrum ſtriatum foetens.
Habitat in humo, creta, ſuillo, argillis, β) in natro murorum, ex corporibus vivis deſtructis ortum trahens.

63. BORAX.

Saporis ad lixivioſum accedentis.
Subponderoſa, ſemipellucida, nitens, inodora, fixiſſima.
Aquam plurimam, ut ſolvatur, requirens, ſolutione a natro non turbata.
Igne facilime liquanda in vitrum clariſſimum, et alia quoque corpora fixa ſecum in vitrum convertens.

ſedativa. 1. B. purior nulli natro intricata, ad aërem non mutabilis.
Hoefer ſal tale ſedativo naturale di Toſcana. *Flor.* 1778. 8.
Maſcagni dei lagoni del Seneſe e del Volterrano. *Sien.* 1779. 8.

Habitat

Habitat in Hetruria, *partim aqua soluta, partim forma globularum utplurimum nivearum, interdum sordidarum, ardesiae, aut luto lacuum Sienensium et Volterraneorum adhaerens, cum natro in verum sal neutrum abiens, squamis argenteo nitore conspicuis, attacta pinguibus constans, vix in veras crystallos cogenda, vini quoque spiritu solvenda, et flammae, qua hic ardet, colorem in viridem convertens.*

Tincal. 2. B. natro dominanti juncta, in aëre fatiscens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 94. *n.* 1. Borax nudus.
Waller. miner. 191. *et* 192. Borax crudus caerulescens hexangularis, et Borax depuratus albus octangularis.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 82. *et* 85. *n.* 1. 2. Borax crudus saponaceus et Borax sale alcalino minerali mixtus.
Cronst. miner. §. 138. Borax.
Grill et Engeström act. Stockh. 34. *p.* 317. 319. Poun.
Blane, Rovato et Saunders act. angl. 77. 2. *p.* 297. 302. *et* 79. 1. *p.* 97.

Habitat in India, Japonia, *regno* Tibetano *et* Peruano, *partim aqua soluta, ex qua sicco calidoque anni tempore immensis interdum massis fundum petit, partim forma solida granorum, fabarum, crystallorum exilium semipellucidarum ad sui solutionem, frigidae saltem aquae multum requirens, qua partim exhalante in crystallos duras pellucidas, transversim subtilissime striatas, prismaticas, utrinque pyramide triedra terminatas, nunc hexaëdras* (§. 10. 34.) *nunc tetraëdras* (§. 14.) *abit, igne facilime fluens, primo in spumam niveam opacam, posteu in vitrum abiens, et alia etiam corpora secum in vitrum convertens, hinc metallis, praesertim nobilioribus coadunatis, gemmis arte parandis &c. inserviens.*

64. MURIA.

Saporis salsi.
Facile aqua solvenda, solutione a natro non turbata.
Cum acidis dilutis non effervescens, ab acido vitrioli fortiori infuso excalefacta, effervescens, et vaporem cinereum suffocantem tetri odoris erutans.
Aquam fortem in aquam regis commutans.

aquatica. 1. M. fixa decrepitans formae cubicae aqua soluta.

marina. α) *Syst. nat.* I. *p.* 164. *n.* 1. XII. 3. *p.* 98. *n.* 1. *Wall. syst. miner.* 2. *p.* 55. *n.* 4. a. b. d. Muria marina.
Cronst. miner. §. 130. Sal marinum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum aquae marinae.

lacustris. β) *Cartheus. miner.* 37. Muria lacustris.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 56. *n.* 4. c. Sal marinum in fundis lacuum concretum.

fontana. γ) *Syst. nat.* I. *p.* 164. *n.* 2. XII. 3. *p.* 98. *n.* 2. *Waller. syst. miner.* I. *p.* 57. *n.* 5. *Schreb. lithol.* 42. Muria nuda fontana.
Cronst. miner. §. 131. Sal fontanum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum aquae fontanae.

thermalis. δ) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 98. *n.* 4. Muria nuda thermalis.

Habitat α) *in* mari *omni*, β) *frequens in* imperii russici *partibus orientalibus et meridionalibus*, γ) *per omnem terrarum orbem*, *frequens quoque in* Germania, δ) Aponi *in* Italia, *aqua aëris et ignis auxilio avolante, et reliquis heterogeneis separatis excocta, rarius nisi ex lacubus sicco anni tempore aut summo atmosphaeram stringente frigore sponte delabens.*

montana. 2. M. fixa decrepitans sicca pura, cum vitrioli acido mirabile genuinum producens.
Syst. nat. I. *p.* 164. *n.* 3. XII. 3. *p.* 98. *n.* 3. Muria nuda fossilis.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 53. *n.* 1. Muria fossilis pura.
Cronst. miner. §. 129. Sal montanum.
Woltersd. miner. 23. Sal commune nudum solidum fossile.
Dal. pharmac. 30. *Gesn. figur.* 34. b. Sal geminae.

β) efflo-

β) efflorescens.
γ) *Mus. Tessin.* 36. *n.* 4. Muria nuda stalactico sa perforata.
δ) forma cubica, Zielona, Grünsalz.

Habitat in vicinia fontium *et* lacuum salsorum, *in* India, Armenia (*praesertim prope* Teflis,) Arabia, Persia, *regno* Tibetano, Sibiria (e. g. *prope* Orenburg *et* Ilezku,) Moldavia; Wallachia (*prope* Ocria,) Transilvania (*prope* Torda, Dees *et* Parait,) Hungaria *superiore* (*prope* Soowar, Marmoros, Ronasek, Eperies,) Gallicia (*prope* Wieliczca *et* Bochnia,) Silesia, Austria *superiori* (*prope* Gmünd, Ischel *et* Hablstadt,) Stiria (*prope* Aussee,) Berchtesgada, Salisburga (*prope* Hallein,) Tiroli (*prope* Halle,) Calabria (*prope* Altomonte,) Sicilia (*prope* Castrogiovani, Camerata, la Cattolica, Regalmutto, Caltanisetta,) Hispania (*prope* Cortona, Cervera, Valtiera *et* Mingranilla,) Anglia (*prope* Northwich,) *regno* Chilensi (*provinciis* Copiapio *et* Coquimbo,) *et* Peruano (*prope* Julloma *et* Yocalla, *et qd fluvium* Longacallo, *etiam in* Algeria, *in hac integros passim montes, in aliis terris immensas, quamcunque dimensionem respicias, massas constituens, materies fontium salsorum, in fragmenta granularia secedens, nunc pellucida, nunc semipellucida, nunc diaphana, nunc recte, varius incurvo-lamellosa, nunc parallele, crebrius incurvo-fibrosa, nunc nebulosa, aquae guttam interdum includens, aut sphaericis superficiei impressis vestigiis conspicua, intus nitens, tritura cana, utplurimum alba, aut margaritacea, nonnunquam nigricans, nigra, virescens, flavescens, flava, rufescens, carnea, spadicea, violacea, lavendulacea aut caerulea, aut variegata.*

impura. 3. M. decrepitans fixa ficca, cum vitrioli acido mirabile genuinum generans, terrae mista.
α) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 54. *n.* 2. Muria fossilis terra mineralisata.
β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 55. *n.* 3. Muria fossilis lapide mineralisata.

Habitat in Galliciae, Salisburgi *salifodinis, gypso, humo, margae, argillae intermista muria, aut argilla muriae interspersa.*

febrifuga. 4. M. fixa decrepitans ficca cum vitrioli acido mirabile potassinum progenerans.

Proust Beytr. z. chem. Ann. 3. *p.* 466.

Habitat rariör in Hispania, *ex aqua exhalante forma cubi delabens.*

ammonia- 5. M. acris igne in fumum album convertenda cum calce trita
ca. odorem alcalinum emittens, ad aëream humescens.

Cronst. miner. § 132. Sal commune alcali volatili saturatum.

α) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 77. *n.* 1. Sal ammoniacum in floras vel laminas concretum.

Model üb. ein natürl. oder gewachs. Salmiak. Leipz. 1758. 8.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 78. *n.* 2. Sal ammoniacum in glebas igne subterraneo concretum.

Ferber Br a. Welschl. 11. *p.* 182.

Habitat α) *purior diaphana in* Persia, Turchestania *potissimum*, *et* Calmuckia, *ex superficie terrae*, *vel rupibus efflorescens*, β) *in montibus ignivomis aut aliis terrae incendio devastatis*, e. gr. *in* Veluvio, Solfatara, *in* Aetnu *vicinia*, *in insulis* Aeoliis, *etiam in* Angliae *nonnullis lithanthracum fodinis*, *rarius pura alba diaphana*, *quam sulphure*, *alumine*, *vitriolo ferri tincta colore flavo*, *ex flavescenti cinereo*, *sordide pomaceo aut atro*, *facillime aqua solvenda*, *et hac avolante in spicula flexilia concrescens*, *modo*, *quo sibi mutuo nectuntur*, *pennae radios referentia.*

65. NITRUM. Saporis amaricantis, refrigerantis.
Facile aqua solvendum, solutione a natro infuso non turbata.
Cum acidis dilutis non effervescens, ab acido vitrioli fortissimo infuso vapores rutilos acres suffocantes eructans.
Prunis insperssum detonans.

nativum. 1. N. fixum nudum purum non deliquescens, aqua, qua solutum fuerat, exhalante crystallos hexaëdro-prismaticas utrinque pyramide hexaëdra inaequali terminatas exhibens.

Fortis del nitro minerale. Neap. 1787. 8.

E. W. Zimmermann voyage à la nitriere naturelle, qui se trouve à Molfetta en Pouille. *à Paris* 1789. 8.

Habitat in Virginia, *regno* Peruano, Hispania, Sicilia, Calabria, *et potissimum* Apulia, *album*, *refrigerans et putredinem arcens*, *igne facile liquescens*, *aliaque secum corpora liquans*, *hinc in parandis vitris*, *et fundendis metallis nobilioribus adhibitum*, *pulveris pyrii princeps materia*,

ria, aquam fortem quoque exhibens, varius forma crystallorum, earumque quidem exilium, quam bracteolarum, baccillorum, crustae, aut efflorescentis quasi lanae obvium.

humosum. 2. N fixum ad aërem non deliquescens, aqua qua solutum fuerat exhalante in prismata hexaëdra utrinque pyramide hexaëdra inaequali terminata concrescens, humo aut cretae mistum.

Syst. nat. I. *p.* 163. *n.* 1. XII. 3. *p.* 84. *n.* 1. Nitrum (nativum) humosum.

Woltersd. miner. 23. Nitrum nudum humosum.

Waller. miner. 165. *syst. miner.* 2. *p.* 45. *n.* 1. Nitrum terra mineralisatum.

Habitat in aedificiorum partibus humidis, soli et pluviae *minus expositis, aut maris undis crebro humectatis, his funestissimum, alba utplurimum efflorescentia se prodens.*

cubicum. 3. N. fixum, aqua, qua solutum fuerat exhalante in crystallos rhombicas concrescens.

Nauwerk chem. Annal. 1784. 2. *p.* 314.

Habitat utplurimum cum nitro humoso, *rarius* e. g. *in cella quadam* Hercyniae *inferioris solum ex muris efflorescens.*

flammans. 4. N. primis insperstum in fumum abiens, a calce intertrita odorem alcalinum spargens, ad aërem deliquescens.

Carthens. miner. 38. Nitrum semivolatile terrae immixtum.

Habitat cum nitro humoso.

66. MIRABILE.

Saporis amari.
Paulo difficilius aqua frigida ſolvendum, ſolutione a natro non turbata.
Cum acido nullo effervescens.
Cum carbonum pulvere igni candenti expoſitum hepar ſulphuris exhibens.

genuinum. 1. M. ſaporis refrigerantis igne facile liquandum, aqua qua ſolutum fuerat ſenſim exhalante in cryſtallos pellucidiſſimas priſmata hexaëdra inaequilatera referentes ad aërem fatiſcentes concreſcens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 89. *n.* 3. *δ.* Natrum nudum fontanum ſaturatum.

Woltersd. miner. 25. Natrum nativum acidularum.

Liſt. font. angl. Hoffm. diſſ. de ſal. carol. Sal purgans.

Cronſt. miner. §. 126. Acidum vitrioli alcali minerali ſaturatum.

Carth. miner. 38. Natrum thermarum et acidularum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 70. *n.* 1. Sal neutrum compoſitum alcali minerali et acido vitriolico.

Habitat ſolutum in aquis mineralibus e. gr. thermis Carolinis, *et una cum muria in* fontibus ſalſis *multis, ſiccum, varius cryſtallorum, ſtiriae aut glebarum quam pulveris albi efflorescentis forma, in muris* e. gr. Hafniae, Hamburgi *humidiuſculis, in vicinia* ſalifodinarum (v. gr. *prope* Auſſee *in* Stiria,) *et in montibus* valeſiacis, *natroque antiquorum interſitum in* Helvetia, Stiria, Hungaria, *remedium purgans et refrigerans eximium.*

potaſſinum. 2. M. ſaporis debilioris, igni expoſitum decrepitans, nec niſi fortiſſimo liquandum, aqua difficilius ſolvendum, cryſtallis ad aërem conſtantibus.

Prouſt Beytr. z. chem. Annal. 3. *p.* 466.

Habitat varius cum nitro humoſo in Hiſpania.

ſemivolatile. 3. M. acre igni expoſitum in fumos abiens ad aërem deliquescens, calci intertritum odorem alcalinum ſpargens.

Habitat varius in montibus olim et nunc ignivomis.

4. M.

sulphureum. 4. M. igni expositum in fumos abiens ad aërem deliquescens, calci intertritum alcalinum, ab aqua forti affusa sulphuris ardentis odorem spargens.

Habitat in montibus ignivomis, *aliisque* terrae stratis *incendium foventibus*, *in* Solfatara Neapolitana, *in lacubus* (Lagoni,) *etiam prope* Castel nuovo Hetruriae, *rarius album et purum*, *quam sulphure*, *ferri vitriolo*, *risigallo colore cinereo*, *flavo vel obscuro tinctum*, *saepe texturae fibrosae.*

67. AMARUM.

Saporis amari.
Aqua facilime solvendum, solutione a natro infuso lactescente.
Ignis vi facilime liquandum, nec detonans, nec decrepitans.

genuinum. 1. A. in igne spumans, aqua, qua solutum fuerat, exhalante, crystallos exhibens ad aërem fatiscentes tetraëdro-prismaticas, utrinque pyramide tetraëdra terminatas.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 89. *n.* 3. Natrum nudum fontanum saturatum eplanense.

Wäller. syst. miner. 2. *p.* 71. *n.* 2. Sal neutrum compositum terra solubili alcalina, et acido vitriolico.

Storr de sale alpino diss. Tubing. 1787. 4.

Habitat frequens tum solutum in aquis multis medicatis, amaritie sua efficacibus e. gr. Saidschützensibus Bohemiae, *tum siccum album*, *instar pulveris aut nivis*, *aut spiculorum subtilium stellatim dispositorum*, *aut glebarum intus parallele fibrosarum ex marga*, *ardesiis*, *lapide amaro saxisque ex eo partim conflatis*, *etiam in vicinia lithanthracum efflorescens*, *aut gipso inclusum in* Hispania, *lacuum* Hetruriae *ripis*, Modena, Parma, Pedemontia, Sabaudia, Rhaetia, Helvetia, Salisburgo, Croatia, Bohemia, Thuringia, Hercynia, Anglia, Normannia.

muriaticum. 2. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido adfuso aut ignis paulo majore violentia vapores cinereos acres tetri odoris eructans.

Habitat solutum in aqua maris *aliisque* salsis, *aquam fortem in regiam commutans*, *spiritu vini quoque solvendum.*

calcarium. 3. A. in aëre deliquescens, a vitrioli acido affuso vapores cinereos acres tetri odoris, igni expositum nullos eructans.

Cronſt. miner. §. 21. Terra calcarea acido ſalis communis ſaturata.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 75. *n.* 6. Sal neutrum terra calcarea et acido ſalis compoſitum.

Habitat ſalutum in aqua maris *aliisque* ſalſis, *parumper ſiccum tempore diu ſicco prope* Hildeshemium *occurrens, ſimiliter aquam fortem in regiam convertens, et ſpiritu vini ſolvendum, ſolutione a vitrioli acido inſtillato lacteſcente.*

nitroſum. 4. A. in aëre deliqueſcens, a vitrioli acido fortiori et calido infuſo vapores rutilos eructans, ſolutione aquoſa ab eodem acido non turbata.

Habitat in humo *et* muris, *cum nitro humoſo interdum efflorescens, in igne cum ſtrepitu intumeſcens, neque prunis injectum detonans, ſpiritu vini ſolvendum, aqua, qua ſolutum fuerat, ſenſim exhalante, in cryſtallos tetraëdro-prismaticas oblique truncatas concreſcens.*

muriale. 5. A. in aëre deliqueſcens a vitrioli acido fortiori et calido infuſo vapores rutilos eructans, ſolutione aquoſa ab eodem acido lacteſcente.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 46. *n.* 2? Nitrum terra calcarea mixtum, muris lapidibus aut ſaxis ſuperficialiter inhaerens.

Habitat utplurimum cum nitro humoſo, *vini ſpiritu quoque ſolvendum.*

animale. 6. A. non deliqueſcens igne difficilius liquandum, ejus tamen vi vapores rutilos eructans.

Sage act. Pariſ. ann. 1777. *p.* 433.

Habitat paſſim cum nitro humoſo, *ex nitri acido oſſiumque terra confiatum.*

68. ALUMEN.

Saporis auſteri, dulciuſculi.
Solutione aquoſa a natro quidem, neque tamen a lixivio caerulei Berolinenſis turbata.
Ignis prima vi cum ſpuma liqueſcens, in maſſam ſpongioſam abiens, vel ſumma ejus violentia mox vix liquandam.

phoſphoreum. 1. A. igni violentiori expoſitum diſſiliens, ex phoſphori acido et terra aluminari conſtans.
Prouſt Annal. de chim. 1. *n.* 8. *p.* 196. Grénat de Valence.
Habitat in Valentia Hiſpaniae, *an hujus claſſis et generis?*

muriaticum. 2. A. igni violentiori expoſitum aut vitrioli acido fortiori irrigatum vaporem cinereum acrem tetri odoris eructans.
β?) Balduſſari act. Sien. 4. *p.* 1. &c. Sale di creta.
Habitat β) in parte Hetruriae Sienenſi, *tempeſtate ſicca in ſolo argilloſo pulveris inſtar progerminans, etiam in antris rupiumque fiſſuris lanae aut cruſtae albae facie obvium, ſaporis tamen potius amari, quam auſteri.*

nativum. 3. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores emittens, nudum ſiccum.
Syſt. nat. I. *p.* 165. *n.* 1. XII. 3. *p.* 101. *n* 1. Alumen nudum.
Waller. miner. 171. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 32. *n.* 1. Alumen nativum.
Carth. miner. 41. Alumen nudum purum.
Cronſt. miner. §. 124. 2. 2. 1. Acidum vitrioli argilla ſaturatum.
α) forma pulveris efflorescentis.
β) ſolidum formae communis, inconſpicuum.
γ) ſolidum inconſpicuum, forma ſtalactitae.
δ) ſolidum ſerici inſtar nitens, intus fibroſum.
Wolt. min. 21. Alumen nativum plumoſum.
ε) cryſtallis pyramidem tetraëdram duplicem referentibus. Fig. 23.
Habitat in Aegypto, *inſula* Milo *aliisque* archipelagi, Malta, Aeoliis *multis*, *potiſſimum* Lipari, Volcano, Stromboli, *in* Sicilia (e. gr. *prope* Petraglia, Gampiglieri *et ad montem* Roſſo,) *in* Veſuvio *et* Solfatara *regni* Neapolitani,

tani, *in lacubus*, (Lagoni) Hetruriae, *in* Helvetia (e. gr. *ad montem* S. Gotthardi,) *in* Stiria (*prope* Schladming,) *in* Austria (*prope* Crems,) *in* Bohemia, Hungaria, Lapponia Lalenſi, Suecia (*ad montem* Hunneberg,) *frequentiſſime in ardeſiis nidulans, aut ex iis ſub dio efflorescens, facile in cryſtallos duras, pellucidas, in aëre conſtantes concreſcens, artificum et medicorum uſui celebre.*

ſolutum. 4. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores eructans nudum, aqua ſolutum.

Richter chem. Annal. 1788. 1. *p.* 324.

Habitat paſſim in Sibiria, Italia, *prope* Halam Magdeburgicam.

Halotrichum. 5. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores eructans ſiccum non deliqueſcens fibroſum nitoris ſericei.

Scopoli de hydrargyro Idrienſi tentam. Venet. 1761. *p.* 68.

Habitat in Sicilia *fodinis ad montem* Niſo *in* Carnioliae Idrienſibus, *in* Hetruriae *lacubus*, *in* Hiſpania *prope* Alcaunez, *in* Hungaria *prope* Neoſolium, *in* Auſtriae (*prope* Goettwig) *et* Auſſiae (*prope* Whitehaven) *lithanthracibus, niveum, ad aërem flaveſcens, et nitorem amittens, fibris confertis, utplurimum parallelis et incurvis, rarius ſtellatim diſpoſitis.*

butyraceum. 6. A. in ſolo nativo flavum, molle et attactu pingue, ad aërem ſolideſcens album cerei nitoris lamelloſum.

Habitat in Sibiria, *et* (*prope* Muſkau) *ſuperiori* Luſatia, *parte acidi, non terrae aluminari, ſed ferri calci juncta.*

terreum. 7. A. a vitrioli acido adfuſo nullos vapores eructans, argillae molli immiſtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 23. *n.* 3. Alumen terra mineraliſatum.

Habitat frequens in vicinia montium ignivomorum Aetnae *et* Veſuvii, *in inſula* Milo, *in* Occitania Galliae (*inter* Vals *et* Alprejone,) *in* Auſtria (*prope* Crems,) Hungaria (*prope* Tajoba,) Luſatia *ſuperiori* (*prope* Muſkau,) Marchia (*prope* Freyenwalde,) Saxonia (*prope* Torgau, Düben *et* Schwemtel,) Thuringia (*prope* Ekardsberg,) *et* Scania (*prope* Boſerup,) *rarius album, quam a bitumine, quo perfuſum eſt, fuſcum, vel nigrum, tuncque utplurimum cum fumo tetri odoris, et cum flamma ardens, interdum ſponte ſub dio exardeſcens, non raro tum demum alumen ſuum manifeſtans.*

8. A.

romanum. 8. A. a vitrioli acido adfuso nullos vapores eructans, linguae adhaerens inquinans argillae induratae puriori mistum.
Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 3. XII. 3. *p.* 102. *n.* 3. Alumen marmoris.
Waller. miner. 174. *syst. miner.* 2. *p.* 34. *n.* 4. Alumen lapide calcareo albo aut rubente mineralisatum.
Cronst. miner. §. 124. 2. 2. 1. Argilla pura acido vitrioli imbuta.
Ferber Br. a. Welschl. 15. *p.* 238.
Mazéas act. Paris. peregr. 5.
Sc. Breislac sagg. di osserv. sulla Tolfa &c. Rom. 1786. 8.
(*Andreae*) *Br. a. d. Schweiz.* 1763. *p.* 236.
Habitat in Helvetia, *in monte* S. Gotthardi *et* Bristenstock *integras excelsas rupes constituens pyritae punctulis, aut vitrioli ferri glebulis perfusas, venulis montem percurrens in* Anglia (*prope* Whitby,) *et* Britannia (*prope* Poliniere,) *hinc inde in* Hetruria, *potissimum in* Statu ecclesiastico (Tolfae *prope* Centumcellas,) *heic quoque in montes satis excelsos aggregatum, quartzi albi venis hinc inde transeuntibus, cum acidis non effervescens, post aliquam demum sub dio moram, aut ustionem alumen prodens, album, roseum, cinereum aut margaritaceum.*

commune. 9. A. ab acido vitrioli infuso nullos vapores eructans, ardesiae bitumine perfusae immistum.
Syst. nat. I. *p.* 165. *n.* 2. XII. 3. *p.* 101. *n.* 2. Alumen schisti.
Cartheus. miner. 41. Alumen fissili inhaerens.
Woltersd. miner. 21. *et* 152. Alumen bituminosum lapideum, et Schistus aluminosus.
Waller. miner. 173. Alumen lapide fissili mineralisatum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 35. *n.* 6. Alumen schisto mineralisatum.
Cronst. miner. §. 124. 2. 3. Argilla martialis et phlogistica acido vitrioli imbuta.

nitens. α) mollissimum attactu macrum in fragmenta trapezoidea dissiliens.
Cronst. miner. §. 124. 2. 3. 1. Schistus aluminosus lamellosus regularis.
Karst. Mag. Helv. Natark. 3. *p.* 204.
Hoffmann bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 550.

β) duriusculum, intus nitens undulatim schistosum attactu pinguiusculum, in fragmenta indeterminata dissiliens.
Cronst. miner. §. 124. 2. 3. 2. Schistus aluminosus undulatus.

Karst.

Karſt. Mag. Helv. Naturk. 3. *p.* 205.
Haſſin. bergm. Journ. 1788. 2. *p.* 501.

γ) ſaudilper effervescens.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 35. *n.* 5. Alumen lapide calcareo bituminoſo nigro mineraliſatum.
Habitat in Sibiria (*montibus* Ural *et* Altai.) Ruſſia, Norwegia, Scania (*prope* Andrarum,) Oelandia, Weſtrogothia, Jemtia, Nerieia, Sueciae, Scotia, Anglia (*prope lithanthraces*,) Vogeſis Helvetia, Auſtria (*prope* Crems *et* Thalern,) Bohemia (e. gr. *prope* Commotau,) Lulatia *ſuperiori* (*prope* Muſkau,) Saxonia (*prope* Brauhsdorf, Belgern, Düben, Cellerode,) Voigtlandia (*prope* Reichenbach *et* Limbach,) Thuringia (*prope* Saalfeld,) *principatu* Leodienſi (*prope* Mallieu,) β) *in* parochia Näs Jemtiae, *et prope* Reichenbach, γ) *prope* Andrarum, *in montibus ſtratariis integra ſtrata conſtituens, rarius globi formi, quam communi, nigrum, pyritae miculis aut glebulis inſperſis vix carens, pariter non raro demum ſub dio fatiſcendo, aut poſt uſtionem alumen prodens, alumen ferri expers difficillime exhibens.*

turfae. Yo. A. ab acido vitrioli infuſo nullos vapores eructans, turfae immiſtum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 33. Alumen turfa mineraliſatum.
Swab act. Stockh. 28. *p.* 37.
Habitat in Scania (*prope* Helſingburg) *et* Gallia (Beauvaiſis).

69. VITRIOLUM.

Saporis auſteri.
Solutione aquoſa tum a natro tum a lixivio caerulei Berolinenſis turbata.
Molliſſimum, ſub dio fatiſcens.
Ignis vi aquae inſtar liqueſcens, eaque perſeverante veram metalli calcem relinquens.

magneſii. I. V. roſeum, ſolutione aquoſa a natro infuſo ſedimentum ochroleucum, a lixivio caerulei Berolinenſis viridulum dimittens.
v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 51?
Habitat in Herrengrund *prope* Neoſolium Hungariae, *an vere ex magneſio et vitrioli acido conflatum?*

2. V.

niccoli. 2. V. viride, solutione aquosa a natro infuso sedimentum ex albo viride dimittente.

Cronst. miner. §. 123. 2. 4. Vitriolum ferrum et nickolum continens.

Habitat in Helsingiae *fodinis* Suecicis *prope* Loos, *niccolo ochraceo inhaerens, praeter niccolum ferrum quoque continens.*

zinci. 3. V. album, a natro et lixivio caerulei Berolinensis infuso sedimentum album dimittens, aqua, qua solutum fuerat, exhalante in prismata tetraedra utrinque pyramide terminata concrescens. Fig. 9.

Syst. nat. I. *p.* 166. *n.* 4. XII. 3. *p.* 104. *n.* 3. Vitriolum (album) zinci album dodecaedrum prismaticum.

Brandt act. Upsl. 1735. *Waller. miner.* 167. *syst. miner.* 2. *p.* 24. *n.* 3. *Cronst. miner.* §. 122. 3. Vitriolum zinci.

Woltersd. miner. 21. Vitriolum nativum album zinco impraegnatum.

Habitat in Sueciae, Hercyniae, Bohemiae, Austriae, Hungariae *fodinis zinci mineras exhibentibus, ex his farinae instar efflorescens, interdum, striae, rarius communi aut crystallina obvium, vix unquam ferri expers, hinc a gallarum tinctura instillata solutio ejus nigricat, usu medico ophthalmico et emetico celebre.*

cupri. 4. V. caeruleum aere, solutione aquosa a natro volatili largiter infuso suavissime caerulescente.

Syst. nat. I. *p.* 166. *n.* 2. XII. 3. *p.* 104. *n.* 2. Vitriolum (cyprinum) cupri caeruleum dodecaëdron.

Amoen. acad. I. *t.* 12. *f.* 24. *Cronst. miner.* §. 122. 2. 1. 1. 2. Vitriolum veneris s. cyprinum.

Woltersd. miner. 21. Vitriolum nativum viride cupro impraegnatorum.

Waller. miner. 165. *syst. miner.* 2. *p.* 20. *n.* 1. Vitriolum cupri caeruleum nativum.

hermaphroditum. β) ferreo-cupreum cyaneum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 4. *Waller. miner.* 168. *n.* 1. *syst. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. a. Vitriolum mixtum cupro et ferro.

Cronst. miner. §. 123. 2. 1. Vitriolum cuprum et ferrum continens.

cupratum. γ) V. zinceo-cupreum caeruleum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 7. *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. d.

Cronst. miner. §. 123. 2. 4. Vitriolum cupro-zinceum.

δ) V.

triplum. δ) V. ferreo-zincco-cupreum cyaneum. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 105. *n.* 5.

Waller. miner. 168. *n.* 2. *syst. miner.* 2. *p.* 26. *n.* 4. b. Vitriolum cupro ferreo-zincinum.

Cronst. miner. §. 123. 2. 2. Vitriolum et ferrum et zincum et cuprum continens.

Habitat crebrius solutum in aquis fodinarum Irrlandiae (*prope* Wicklow,) Galliae (*prope vallem* Lelcrinet,) Elbae, Siciliae (*prope* Gampiglieri *et* Petraglie,) Venetarum (*prope* Agorth,) Rhaetiae, Cypri, Hungariae (*prope* Neosolium *et* Schmoelniz,) Bohemiae (*prope* Frankenau, Kuttenplan *et* Grosliz,) Saxoniae (*prope* Altenberg,) Hercyniae (*ad montem* Rammelsberg,) Hassiae (*prope* Silberg,) Sueciae (*prope* Fahlun,) Norwegiae *et* Sibiriae *quam si cum, ex cupri mineris sulphureis fatiscentibus efflorescens, rarissime*, e. gr. *in* Austria (*prope* Spiz,) Transilvania (*prope* Salatina,) *et* Sibiria (*ad montem* Altai *in fodinis* Loctewskenlibus,) *nunquam non praeter cuprum aut ferri aut zinci aut utriusque majorem minoremve copiam continens, caeruleo colore, dum fatiscit, in flavidam abeunte, nauseosum, amarum, injecto solutioni aquosae ferro cuprum metallicum utplurimum dimittens.*

ferri. 5. V. viride, solutione aquosa a natro infuso sedimentum ochraceum dimittente, a gallarum tinctura nigricante, nudum. *Syst. nat.* I. *p.* 166. *n.* 1. XII. 3. *p.* 104. *n.* 1. Vitriolum (martis) ferri viride hexaëdrum.

Cronst. miner. §. 122. 2. 1. 1. 1. Vitriolum martis simplex.

Woltersd. min. 21. Vitriolum nativum viride martiale.

Waller. miner. 166. *syst. miner.* 2. *p.* 22. *n.* 2. Vitriolum ferri viride nativum.

ferratum. β) V. zinceo ferreum viride. *Syst. nat. p.* 105. *n.* 6.

Cronst. miner. §. 123. 2. 3.

Habitat tum solutum in aquis mineralibus et fodinarum nonnullis; tum siccum rarius omni cupro liberum, interdum zinco inquinatum, facilius congeneribus, et in pulverem quidem flavescentem fatiscens, saporis adstringentis, solutione aquosa a gallarum infuso in atramentum convertenda, a lixivio sanguinis caeruleum Berolinense dimittente, in montibus ignivomis *et* ardentibus, *in* lithanthracum, *ferri, aliisque fodinis, ex quibus pyrites similesque minerae eruuntur, in regno* Neapolitano (*in* Vesuvio

fuvio *et* Solfatara,) Sicilia (*prope* Petraglie *et* Gampigliari,) Elba, Hetruria (e. gr. *in lacubus* Sienenſibus, Hungaria, Carniolia (*prope* Idriam,) Auſtria (*prope* Goettwig) *terris* rhenanis (e. gr. *bipontinis mercurii fodinis*,) Hercynia (*in monte* Rammelsberg,) Saxonia (*prope* Raſchau *et* Annaberg,) *et* Anglia (*prope* Whitehaven,) *farinae, lanuginis aut cruſtae albae facie ex pyritis efflorescens, interdum ſtriae forma, aut glebarum, intus nonnunquam parallele fibroſarum et ſericeo nitore nitentium obvium, medicorum, pictorum, tinctorum aliorumque artificum uſu multiplici clarum.*

terreum. 6. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante terrae miſtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 26. Vitriolum terra mineraliſatum.

Habitat paſſim in Italia e. gr. *in* Solfatara, *prope* Viterbo *et* Monte fiaſcone, *in* Hungaria (*prope* Cremniz,) *terra utplurimum argillacea, flavum, rubrum, caeruleum, viride aut nigrum.*

ſtramontarium. 7. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante, lapidi intermiſtum non ſchiſtoſo.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 106. *n.* 8. Vitriolum mineraliſatum lapide friabili.

Carthenſ. miner. 45. Vitriolum lapide immiſtum.

Woltersd. miner. 49. Vitriolum rude minerali alio miſtum.

Waller. miner. 170. *Baum. miner.* 2. *p.* 85. Lapis atramentarius.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 27. *n.* 6. Vitriolum lapide mineraliſatum.

Chalcitis. α) rubrum.

Sory. β) cinereum.

Melanteria. γ) nigrum.

Miſy. δ) flavum.

Habitat in Hercyniae *monte* Rammelsberg, *ex pyrite faſiſcente natum.*

ſchiſti. 8. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante, ardeſiae miſtum.

Habitat in Franconia, *prope* Creilsheim, *a pyrite inſperſo faſiſcente natum.*

turfae. 9. V. ſolutione aquoſa a gallarum tinctura nigricante turfae immiſtum.

Cronſt. miner. §. 282. 2. 2. 1.

Habitat in Sueciae *palude* (*monti* argenteo orientali *vicina*,) *in* Boruſſia (*prope* monalterium Olivae,) Saxonia (*prope* Schmiedeberg) *et* Gallia (*terra* Beauvaiſis,) *nunquam cum flamma ardens.*

CLAS-

CLASSIS III.

PHLOGISTA.

70. TURFA. Ex fibris vegetabilium bitumine perfusis contexta.

71. BITUMEN. Igni expositum odorem gravem spargens.

72. MELLITES. Crystallorum forma conspicuus.

73. SUCCINUM. Igni expositum odorem suavem spirans, paulo difficilius liquescens.

74. AMBRA. Igni expositum odorem suavem spirans, facilime liquescens.

75. GRAPHITES. Solus difficilime exardescens.

76. SULPHUR. Cum flamma caerulea et vapore acido suffocante ardens.

PHLOGISTA.

70. TURFA.

Coloris utplurimum obſcuri, texturae magis minusve fibroſae.
Cum vapore naribus ingrato oculisque infeſto utplurimum ardens.
Ex radiculis aliisque vegetabilium partibus minus magisve alteratis et bitumine perfuſis compoſita.

ceſpitoſa. 1. T. albida levis facile cum flamma paucoque vapore celeriter in cineres converſa.

ericetorum. α) T.

muſcoſa. β) T.

Habitat potiſſimum in ericetis, *terrae ſuperficiem tegens, aut ſolo humi ſtrato contecta, ſaepe congeneribus ſtratis amplioribus profundius ſitis, ex eritae muſcorumque radicibus vix alteratis nata, hinc pallida, cana, aut ochroleuca, adeo levis, ut fruſtum* 14 *pollices longum*, 6 *latum*, *et* 4 *altum pondere non niſi* 13-15 *uncias aequet, ardendo oculis et naribus minus ingrata, at fugacem modo et leviſſimum calorem praebens, plurimosque cineres relinquens.*

foliata. 2. T. texturae ad lamelloſam accedentis.

Cronſt. miner. §. 291. 5. 2. 1. 2.

Habitat paſſim in paluſtribus, *in exiles colles aggregata, ex pluribus ſtratis inaequalibus chartae foliorum ad inſtar ſeparabilibus conſtans, vegetabilibus, ex quibus componitur jam paulo magis alteratis, quam in ceſpitoſa.*

maritima. 3. T. tardius et cum foetore oculis naribusque infeſtiſſimo ardens.

Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 20. *n.* 6. b. Darry.

Habitat ad littora maris *depreſſiora, in vicinia quoque* fontium ſalſorum, *ſatis ponderoſa, coloris obſcuri, calorem, quam ceſpitoſa, longe majorem, ardendo ſubminiſtrans, at difficilius exardeſcens.*

paluſtris. 4. T. obſcuri coloris ad aërem conſolideſcens et citius cum vapore magis tolerabili exardeſcens.

Syſt. nat. I. *p.* 209. *n.* 2. XII. 3. *p.* 210. *n.* 6. Humus vegetabilis intertexto-fibroſa ſicco induranda,

Waller.

Waller. miner. 11. Humus vegetabilis turfacea fibrosa.
Waller. syst. miner. 1. *p.* 21. *n.* 7. Humus fibrosa combustibilis.
Cartheuf. miner. 53. Humus densa radicibus vix mutatis intertexta.
Habitat in omnis *fere* telluris paludibus *cespitosa, cui saepius subjacet, magis ponderosa, ita ut frustum* 14 *pollices longum*, 6 *latum, et* 4 *altum libram* $1\frac{1}{4}$-$1\frac{3}{4}$ *pondere aequet, egregium fuci in multis terris pabulum* v. Degner *diss. de turfis. Ultraj.* 1729. 8. J. Beckmann *Beytr. z. Gesch. d. Erf. vol.* 2. *n.* 2.

picea. 5. T. coloris obscuri ad aërem consolidescens attactu pinguiuscula bitumine largius perfusa, hinc majore cum aestu et foetore ardens.
Cronst. miner. §. 284. 2. 1. 1. *et* §. 291. 5. 2. 1. 1. Turfa solida aëre indurescens.
Habitat tum in montium, *etiam altiorum et ex granite potissimum conflatorum* planitie, *tum in aquis* stagnantibus, *ex his, in* Belgio *praesertim, piscaturae specie eruta* (Baggertorf,) *egregium, etiam in carbonem versa, modo caute facta sit ustio, ignis pabulum, congeneribus magis ponderosa, ita ut frustum,* 14 *pollices longum,* 6 *latum, et* 4 *altum, libras duas pondere aequet.*

71. BITUMEN. Facile cum flamma exardescens, ardendo odorem gravem spargens, pingue.

Naphtha. 1. B. fluidum albicans volatile maxime inflammabile.
Syst. nat. 1. *p.* 168. *n.* 1. XII. 3. *p.* 109. *n.* 1. Bitumen fluidum albicans.
Waller. miner. 192. *syst. miner.* 2. *p.* 89. *n.* 1. *Carth. miner.* 47. Bitumen fluidissimum levissimum.
Woltersd. miner. 24. Oleum montanum ignem attrahens.
Kaempf. amoen. exot. 273. *S. G. Gmelin it.* 3. *p.* 43. Naphtha albicans.
Pfiland. act. Paris. 1736. *Cronst. miner.* §. 146. 3. 1. 1. Naphtha.
Habitat potissimum in Persiae *borealis peninsula* Abscheron *prope* Baku, *odoris summopere penetrantis, adeo levis ut ipsi vini spiritui superinnatat, adeo volatilis, ut exhalationibus suis atmosphaeram regionis, in qua occurrit, impleat, magnorum redituum fons largus.*

Petroleum. 2. B. liquidum tinctum.
Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 2. XII. 3. *p.* 109. *n.* 2. Bitumen liquidiusculum fusco-rufescens.
Waller. miner. 194. *syst. miner.* 2. *p.* 90. Bitumen fluidum crassius.
Cartheus. miner. 47. Bitumen fluidum spissiusculum.
Woltersd. miner. 24. Oleum montanum luteum s. badium.
Cronst. miner. §. 147. 2. Petroleum.
Ariost. oleum montis Zibini. Mutin. 1698. 12.
Bouillet. mem. sur l'huile de petrole de Gabian. Beliers 1752. 4.
Habitat nunc aquis innatans in Persiae (*s. antiquae* Mediae) (*peninsulis* Boral *et* Abscheron, *in* Sibiria (e. gr. *prope* Semenowa,) *in* Westphalia (*in lithanthracum fodinis* Mindensibus,) Bavaria (*prope* Tegernlee,) Helvetia (*prope* Bernam *et* Chatonoy,) *in* Alsatia, Alvernia, Vasconia, *et* (*prope* Gabian,) Occitania Galliae, *in* Sicilia (*prope* Petraglie,) *et potissimum in Ducatibus* Parmensi, Placentino *et* Mutinensi, *praesertim ad montem* Chiaro *et* Zibio, Dacia, *potissimum prope* Herschan, *nunc ex terris, potissimum calcareis, aut ferri mineris guttatim quasi exsudans in* Suecia (*in parochia* Raettwick *et in monte* Osmund *et* Mösseberg,) Scotia (*prope* Edinum,) Marchia (*prope* Freyenwalde,) Austria (*prope* Gaeming,) Wirtembergia (*prope* Boll,) Alsatia (*prope* Sulz,) *odoris minus ingrati, cum flamma caerulea ardens, vini spiritui innatans ad aërem spissescens et nigrescens, alias flavescens, rufescens, aut subfuscum, rarius rude nigricans, membris contra frigus muniendis aliisque usibus inserviens.*

Maltha. 3. R. spissum nigrum, digitis tangentibus adhaerens.
Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 3. XII. 3. *p.* 110. *n.* 3. Bitumen tenax nigrum.
Waller. miner. 195. *syst. miner.* 2. *p.* 92. *n.* 3. Bitumen segne crassum nigrum.
Cronst. miner. §. 148. Petroleum tenax.
Woltersd. miner. 24. Oleum montanum liquido tenax.
Habitat, utplurimum aquis innatans, in mari mortuo Palaestinae, *prope* Babyloniam, *in* Arabia (*prope* portam inferni,) *in* Persia, Sinae *lacubus insignibus*, Sibiria (*prope* Semenowa *et* Jaculchkina,) *in* Sueciae *fodinis* (Dannemorensi *et* Moos,) Anglia (*in* Colebrookdale,) Gallia (*prope* Clarimontum,) Sicilia (*prope* Leonforte, Bircone, Girgenti, Polizzi, Canallotte, Symmete,) Helve-

Helvetia (*prope* Orbe, *in balneo* Nydelbad *et* valle Leoben,) *in insula* Barbados *et vicinis*, *interdum ex terris calcariis exstillans.*

elasticum. 4. B. fuscum solidum elasticum.
Grosecke Bergbauk. I. *p.* 400.
la Metherie journ. de phys. 1787. *Oct. p.* 311.
Habitat cum spato et galena in fodinis Anglicis *comitatus* Derbyensis *resinae vegetabili, quam vocant elasticum, similimum, ut tamen vitrioli naphtha non solvatur.*

Mumia. 5. B. nigrum inodorum calore leni emolliendum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 110. *n.* 4. Bitumen subfriabile piceum.
Hasselq. it. 537. Mumia mineralis.
Kaempf. amoen. exot. fasc. 2. *p.* 430. *et* 3. *p.* 517. *Pharmac. Wurt.* 119. Mumia nativa persica.
Habitat in Persiae *provincia* Duraab *in antro montis* Caucasici Benna, *ab imperantibus clauso et mirifice custodita picem sutoriam prima facie referens, insipidum, prunis injectum petroleum olens, ut tamen aliquid sulphurei odoris intersit, e naphtha indurata, ut videtur, natum, Persis maximo pretio habitum, et addita tertia aut media cerae parte vulnerarii loco crebro adhibitum.*

Asphalthum. 6. B. opacum, coloris obscuri igne facilime liquescens cum spiritu nitri fumante effervescens, nitens.
Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 4. A. XII. 3. *p.* 110. *n.* 5. Bitumen friabile atrum.
Cartheus. miner. 48. Bitumen solidum fragile glabrum nitidum nigrum.
Waller. miner. 195. *syst. miner.* 2. *p.* 93. *n.* 4. Bitumen solidum coagulatum friabile.
Woltersd. miner. 25. Pix montana dura fragilis nitida.
Cronst. miner. §. 149. 3. 1. Petroleum induratum.
Habitat nunc in aliis phlogistis, aut terris calcariis, aut arenariis nidulans, aut venarum instar haec percurrens, rarius ipsum strata constituens, aut, quemadmodum in planitie (Turlane) *insulae* Trinitatis, *terrae superficiem tegens, solis aestivi ardore liquescens, alias in maritimis* novae Hispaniae, *portu avana, ad fluvium* Wolga *et in promontorio septentrionali* Caucasi, *in* Norwegia (*prope* Kongsberg,) Suecia (*in* Oelandia *et prope* Danneinora,) *in* Dania, Anglia (*prope* Colebrookdale,) Gallia, Italia (*prope* Belluni,) Transilvania, Silesia (*in principatu*

 Schweid-

Schweidniz,) Saxonia (*prope* Grosvoigtsberg,) *circulo falico*, (*prope* Langenbogen,) Hercynia (*in monte* Iberg,) *comitatu* Marchiensi, Nassovia (*prope* Kirchheim) *et* Palatinatu (*prope* Moersfeld *et* Spizenberg,) *ad candelam facilime liquescens, cerae sigillatoriae, oleo solutum vernici nigrae inserviens, nunc facilius nunc difficilius ardens rarius totum flamma consumtum, quam scorias nitentes nigras, fragiles relinquens, frequentius nigrum aut fuscum, quam flavum, rarius in loco natali* e. gr. *in montibus* Carpathicis *cerae instar molle, et sine fumo aut fuligine ardens, aut* e. gr. *prope* Jassy *in* Moldavia, *manu calida jam emolliendum, aut* e. gr. *in principatu* Neocomensi (*prope* Valtravers) *ejus tenacitatis, ut pastae instar cultro incidi queat.*

Ampelites. 7. B. nigrum opacum fragile intus terreum.

Syst. nat. I. *p.* 168. *n.* 5? XII. 3. *p.* 110. *n.* 6? *Mus. Tessin.* 40. *n.* 1. *Scbreb. lith.* 49. Bitumen humi turfae.

Waller. miner. 197. *syst. miner.* 2. *p.* 96. *n.* 5. Bitumen terra mineralisatum solidum friabile.

Carth. miner. 48. Bitumen solidum terrestre friabile.

Woltersd. miner. 25. Pix montana rudis cespitibus intertextis.

Cronst. miner. §. 149. 3. . Pix montana impura.

Habitat in Sibiria, *et passim per* Europam, e. gr. *in* Lotharingia, Helvetia, Suecia, *scorias multas plumbei coloris post ustionem relinquens.*

Gagas. 8. B. compactum nigrum opacum tenax texturae conchaceae intus nitens, natans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 111. *n.* 8. Bittumen solidum purum natans.

Waller. miner. 199. Bitumen durissimum lapideum purum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 106. *n.* 7. Bitumen durissimum purum polituram admittens aquis innatans.

Woltersd. miner. 25. Pix montana dura compacta polituram admittens.

Cronst. miner. §. 283. 3. 1. 1. 1. Vegetabile lithanthrace impraegnatum.

Vogel miner. 327. *Baum. miner.* I. *p.* 34. Gagas.

Habitat saepius ipsum strata constituens, aut in lithanthrace nidulans, in montibus stratariis, ad pontum Euxinum, *ad fluvium* Syrjak *imperii* Russici, *in* Scania (*prope* Boserup,) Norwegia (*prope* Kongsberg,) Islandia, Scotia, Anglia (*potissi-*

(*potiſſimum in* Leiceſtria *et* Lancaſtria;) *in* Hiſpania (*prope* Valenciam, Arenas *et* Bellonico,) *in* Gallia, Sicilia (*prope* Petraglie, Paterno, Compigliare, Bronte, Catantam, *et paſſim in vicinia* Aetnae,) *in* Wirtembergia (*prope* Balingam *et thermas* Boltenſes,) *in* Saxonia (*prope* Lipſiam) *et* Sileſia (*prope* Waldenburg *et* Tannenhauſen,) *interdum venis ſelenitae, aut ſtriis lithanthracis vel argillae fiſſilis varium, adeo tenax ut tornari poſſit, atque egregiam polituram admittens, frictione excalefactum potentius aliis phlogiſtis mineralibus ſolidis leviora corpora trahens, igne leni ebulliendo liqueſcens, igne etiam leni exagitatum tetrum odorem ſpargens, et cineres canos ferriferos facile in vitrum abeuntes relinquens, variis operibus oleoque ſolutum vernici nigrae inſerviens.*

Lithanthrax. 9. B. opacum nigrum fragile cum flamma ardens et ardendo fumum nigrum eructans.

Syſt. nat. I. *p.* 168. *n.* 6. XII. 3. *p.* 111. *n.* 7. *Muſ. Teſſin.* 42. *n.* 3. Bitumen ſchiſtoſum.

Waller. miner. 198. Bitumen lapide fiſſili mineraliſatum.

Waller. Syſt. miner. 2. *p.* 98. *n.* 6. Bitumen lapideum ſchiſto vel aliis terris mixtum et induratum.

Wolterſd. miner. 25. Pix montana dura rudis fragilis.

Cronſt. miner. §. 157. 2. Phlogiſton argilla mixtum.

Triewald act. Stockh. 1740. &c. Stenkol.

Tilly ſur l'exploitation du charbon de terre. Paris 1758.

Breuling ſylva ſubterranea. Hal. 1693. 12.

Habitat in plurimis telluris, *etiam* Europae, *pariſſimum* Angliae *montibus ſtratariis, praeſertim ex marmore aut ardeſia fabrefactis, aluminis vitriolique mineris, fontibus ſalſis et mineralibus, baſaltae quoque columnari ſaepe vicinum, argilla fiſſili fatiſcente bitumine perfuſa non raro ſeſe prodens, ſtrata nunc ampliora, nunc tenuiora, plurima utplurimum ſibi incumbentia ſtratis aliis diſcreta conſtituens, horizonti nunc magis nunc minus parallela, ſaepius pyrite foetum, hinc accenſum ſulphuris vaporem eructans, non raro iridis coloribus in ſuperficie ludens, rarius cubicum, texturae nunc conchaceae, nunc ſchiſtoſae, interdum fatiſcens et inquinans, optimum fuci pabulum.*

ſevum. 10. B. album ſubfragile natans, facile cum flamma caerulea ardens.

Act. Stockh. 5. *art.* 1. 2. *Vogel mineralſ.* 343. Sevum minerale.

Habitat in Fennonia *in maritimis pago* Narko *vicinis, et ad* lacum Loja, *in amygdalorum oleo calido, et ſi quidem alcali acuatur ipſo vini ſpiritu ſolvendum, ambra levius celeriter cum multo fumo ardens, ſevum referens; an hujus regni.*

72. MELLITES.

Mollis, fragilis, pellucidus, vitreo nitore nitens, texturae conchaceae, ſubmelleus.
Pyramis tetraëdra duplex: facie-bus laeviſſimis.

Werneri, 1. Mellites. *Karſt. Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 334.

Habitat in Saxonia *prope* Artern *in ſtratis ligni ſubterranei bituminoſi, et in* Helvetia, *in aſphalto nidulans, coloris inter melleum et hyacinthinum intermedii, in fragmenta indeterminata diſſiliens, cryſtallis minutis aggregatis vel ſparſis, diſtinctas interdum easque duplices pyramides tetraëdras referentibus; an diſtincti generis?*

73. SUCCINUM.

Leviuſculum, flavum, intus nitens, texturae conchaceae, tenax, frictione aut igne excalefactum ſuaveolens, et corpora leviora reliquis phlogiſtis potentius trahens.
Igne agitatum ſal acidum ſiccum ſui generis praebens.

electricum. 1. Succinum.

Syſt. nat. 1. *p.* 167. *u.* 2. Electrum diaphanum ſolidum.

Cartheuſ. miner. 48. Bitumen ſolidum durum nitidum ſuaveolens.

Waller. miner. 200. 201. Succinum pellucidum et opacum.

Waller.

Copal *potius ad ſuccos vegetabiles pertinet.*

Waller. syst. miner. 2. *p.* 108. Succinum durius europaeum.
Cronst. mineral. §. 145. Succinum.
Habitat frequentissimum ad littora maris Baltici, *praesertim* Boruſſiae *finitima*, *rarius ad littora* maris glacialis, *et in media* terra continente, e. gr. Sibiria, Ruſſia *minori*, Boruſſia *et* Pomerania *utraque*, Marchia Brandenburgica, *Ducatu* Bremenſi (*prope* Oſterholz) *et* Hannoverano (*prope* Blumenau, Wiel *et* Gartow,) Saxonia (*prope* Schmiedeberg, Groſswig *et* Mehren,) Sileſia, Bohemia (e. gr. *prope* Sealiz,) Auſtria (*prope* Grienzing *et* Kirchbach,) Wirtembergia, Helvetia (*prope* Scaphuſium,) Gallia (e. gr. *prope* Bucharach,) Hiſpania, *potiſſimum in Aſturia*, *in Ducatu* Mutinenſi *et* Sicilia (e. gr. *prope* Cataneam,) *colore flavo nunc in ochroleucum, nunc in virescentem, nunc in fuscum, rarius in nigricantem, frequentius in rubrum vergente, vinaceo, melleo, cereo, hyacinthino, nunc pellucidum, nunc diaphanum, nunc opacum, nunc diaphanum nubeculis venisque opacis turbidum, polituram egregiam admittens, formae utplurimum communis, rarius stalactiticae, interdum ligno subterraneo adhaerens, aut incluſum, saepe insectis, creberrime silvaticis, inclusis, rarius plantarum vestigiis impressis conspicuum, medicorum usui, suffimentis, vernicibus inserviens, originis vegetabilis, diuturna tamen infra terram mora mirifice alteratum.*

74. AMBRA. Natans, inconſpicua, opaca, fragilis, cerae inſtar mollis, inter dentes tenax, ut illis adhaereat.
Ambroſiaca, calore aquae bullientis liqueſcens, facile exardeſcens cum flamma alba, et fumo cinereo, tota flamma conſumta.

maritima. 1. AMBRA.
Cronst. miner. §. 144. Ambra griſea.
ambroſiaca. α) AMBRA griſea. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 107. *n.* 1. *Rumpf mus.* 262. *t.* 53. 54. *Pharm. Wirt.* 13.
Syst. nat. I. *p.* 167. *n.* 1. Electrum opacum tenax.
Wolterst. miner. 25. Ambra colore griſeo optima.
Waller. miner. 204. *syst. miner.* 2. *p.* 118. Ambra variegata.

Carthenſ.

Cartheuf. miner. 49. Bitumen ſolidum molli opacum ſubveolens.

vulgatior. β) Ambra unicolor fuſco-nigricans. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 107. *n.* 2. *Waller. miner.* 205. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 119. *n.* 2. Ambra unicolor.

Wolterſd. miner. 25. Ambra colore vario.

Habitat ad littora inſularum Moluccarum, Sumatrae, Madagaſcar, Aethiopiae, Malabariae, *rarior in* borealibus, *in fragmenta cruſtoſa ſecedens, texturae granulatae, oſſium ſepiae fragmenta ſaepe continens, odore ſuo tineis infeſta, hominibus multis grata, in animi deliquiis nervorumque morbis, aliis arcendis efficax, vilior et minus pura unicolor alba, cinerea, nigra, fuſca, flaveſcens, melior ſtriis, punctis, venis, maculis flavis, nigris, albis marmoris inſtar variegata haec pretioſa. An potius excrementum animale?*

75. GRAPHITES. Ex phlogiſto potiſſimum compoſitus, fixus et non niſi nitro intercedente inflammabilis. Niger, opacus, attactu pinguiuſculus, molliſſimus, ſubfragilis, inquinans, opacus, nitens, facile in fragmenta indeterminata diſſiliens.

Plumbago. 1. Gr. nitoris metallici, texturae ſchiſtoſae. *Scheele Act. Stockh.* 40. 1779. *p.* 238.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 1. *α. β.* Molybdaenum tritura caeruleſcente impalpabile et ſubſquamoſum.

Muſ. Teſſin. 54. Zincum fuſco inquinans.

Wolterſd. miner. 31. Ferrum nigricans ſplendens, unctuoſum inquinans.

Crouſt. miner. §. 153. 2. 2. 3. Sulphur ferro et ſtanno ſaturatum, textura chalybea micacea et granulata.

Waller. miner. 126. Mica pictoria nigra manus inquinans.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 249. *n.* 14. Ferrum corroſum volatile mineraliſatum, minera nigreſcente ſquamoſa pictoria magneti refractaria.

Habitat, utplurimum in argilla et granite nidulans, in Groenlandia, Scotia (*prope* Dumphrey,) Anglia (*prope* Barro-

Barrodal,) Hiſpania (*prope* Cazella,) Pyrenaeis (*prope* Iſſeaux,) *electoratu* Trevirenſi (*prope* Rheinbreidenbach,) Wirtembergia (*prope* Alpirſpach,) *ad* Ratisbonam, *in* Auſtria (*prope* Hafnerzell *et* Pfaffenmuth,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Gigzia (*prope* Keinerz,) Bohemia (*prope* Blatte *et* Stuncard,) Saxonia (*prope* Johanngeorgenſtadt, Sedisdorf, Ehrenfriedersdorf *et* Marienberg, *et paſſim in* Suecia, *in fragmenta ſubtiliſſime granularia ſecedens, interdum ochra ferri intermiſta in fuſcum colorem vergens, ferri nunquam expers, ut creberrime $\frac{1}{10}$ ejus contineat, aëre fixo praeterea praegnans, pennis ſcriptoriis, pileis tingendis, argillae intermiſta catillis fuſoriis inſerviens.*

Carbo. 2. Gr. texturae conchaceae in fragmenta diſcoidea diſſiliens.
Wiedemn bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 609.
Klapr. chem. Ann. 1790. 1. *p.* 293.
v. Fichtel Karpath. p. 666.
Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz, *in ſtratis tenuibus aut venis argillae atrae induratae innidulans, prope* Tſcherweniza *matricem opali venae inſtar percurrens,*) Bedemontio, Gallia, Voigtlandia (*prope* Liebſchwiz,) *et* Norwegia (*prope* Kongsberg,) *igne candente $\frac{9}{10}$ ſui ponderis amittens, ſuperſtite parte ultra dimidium ex terra aluminari, ceterum ex ferri calce et terra ſilicea conflata.*

Fuligo. 3. G. intus aterrimus, colore nigerrimo inquinans.
Habel Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 75. Natürlicher Ruſs.
Habitat in Naſſoviae *fodinis lithanthracum prope* Duttweiler, *ſtrata tenuia his interſerta et incumbentia conſtituens; an diſtincta hujus generis ſpecies?*

76. SULPHUR. Ex vitrioli acido et phlogisto conflatum.

Leni igne cum tenacitate, colore hepatico odoreque sibi proprio liquescens, accedente aëre in flammam caeruleam exardescens, et vaporem suffocantem tincturas vegetabiles plurimas delentem eructans.

Cum metallis plurimis in igne colliquescens.

nativum. 1. S. nudum purum.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 1. XII. 3. *p.* 113. *n.* 1. Pyrites nudus diaphanus.

Cronst. miner. §. 150. 4. 1. Sulphur nativum.

Waller. miner. 205. *syst. miner.* 2. *p.* 123. *n.* 1. Sulphur nativum purum flavum.

Dal. pharmac. 25. Sulphur nativum et vivum.

α) pulvereum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 125. *n.* 1. c. Sulphur vivum flavum pulverulentum aquis efflorescens.

Vandell. therm. 97. Sulphur thermarum crystallinum.

β) solidum.

a) purum.

α) formae communis.

[opacum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. c. Sulphur vivum flavum glebosum opacum.

[[diaphanum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. b. Sulphur vivum flavum glebosum pellucidum.

b) fibrosum vel capillare.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. d. Sulphur vivum flavum capillare.

c) crystallinum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 124. *n.* 1. a. Sulphur vivum flavum crystallisatum.

b) im-

b) impurum.

Wolt. min. 25. *Muſ. Teſſin.* 42. *n.* 3. Sulphur nudum luteum ignivomorum montium.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 125. *n.* 2. Sulphur nativum arſenicale rubrum.

Habitat α) *in* aquis ſulphureis *et* thermis *plurimis, bis innatans, et in canalibus, quos tranſeunt, inque receptaculis, in quibus colliguntur obvium;* β a) *creberrime gypſo innidulans, in* India, Sibiria *et* Ruſſia Wolgae *finitima, inſula* aquarum Lupiarum, Sicilia, Elba, *inſulis* Aeoliis, Italia, Helvetia (*prope* Bex,) Lotharingia, Germania (*prope* Wemlen, Lavenſtein *et* Duingen,) Gallicia (*prope* Widlicuca,) Islandia *et* Hungaria, β b) *ad* Heclam Islandiae, Veſuvium Italiae, *prope* Bex Helvetiae, β c) *tabularum, cuborum, priſmatum tetraëdrorum longitudinaliter et ſubtiliter ſtriatorum, pyramidum ſimplicium triedrorum aut hexaëdrorum, aut duplicium tetraëdrarum in* Italia *prope* Puteolos, Verucca *et in Ducatu* Urbino, *in* Hiſpania, Normannia, Sibiria, *promontorio* Caucaſi *ſeptentrionali prope thermas* S. Catharinae, β b) *arſenico inquinatum aut tinctum, ſandaracae affine, in montium praeſertim* ignivomorum *rimis et fiſſuris, in* Sina, *inſula* aquarum Lupiarum *et* Milo, *etium in* Tiroli *et* Hungaria, *molle, texturae nunc incurvo-lamelloſae, nunc fibroſae, nunc conchaceae.*

tetreum. 2. S. humo aut argillae miſtum, quam deflagrando relinquit, ab acido affulo non foetens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 125 *n.* 3. Sulphur nativum mixtionis peregrinae, coloratum.

Habitat frequens in vicinia montium ignivomorum, *in locis, in quibus multis jam annis elapſis, excrementa animalia accumulabantur, ut quoque in aliis locis*, e. gr. *prope* Braciano *territorii* romani, *in lacubus* (Lagoni) Hetruriae, *in* Pedemontio (*prope* Tortonam,) *in* Hiſpania, Alvernia, Germania (*prope* Magdeburg, Pirna *et* Schandau,) *et* Sileſia (*prope* Turnowiz,) *canum aut flavum, vel a bitumine, quo ſimul perfuſum eſt, fuſcum, nigricans, vel nigrum, flamma caerulea, qua ardet, pruinis inſperſum, ſulphuris praeſentiam facile et evidenter manifeſtans.*

hepaticum. 3. S. calce aut natro ſolutum, quod ſulphure per flammam conſumto ſupereſt, ſponte vel acido adfuſo foetens.

Habitat

Habitat in vicinia montium ignivomorum, *alias in et inter montes calcarios, nunc forma soluta scaturiginis, aquae, fontis, paludis vel lacus, quorum aqua ab infuso acido cum foetore turbatur, ab instillato plumbi aceto denigratur, argentum immersum denigrat, saepius calet, frequens in imperio* Russico, *in* Italia e. gr. *in lacubus* Hetruriae, *inter* Romam *et* Neapolin, *in* Sicilia, *insulis* Oceani *australis, etiam in* Germania, *nunc forma solidiori, utplurimum sedimentum ejusmodi aquarum, etiam in solfataris.*

Pyrites. 4. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei nitoris metallici, formae communis.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 4. XII. 3. *p.* 115. *n.* 5. Pyrites (ferri) mineralisatus amorphus scintillans.

Cartheus. miner. 51. Sulphur ferro mixtum informe ponderosum dilute flavum superficie planiuscula.

Waller. miner. 207. *syst. miner.* 2. *p.* 126. *n.* 4. Sulphur ferro mineralisatum minera difformi pallide flava nitente.

Cronst. miner. §. 151. 1. Sulphur marte saturatum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum pallide luteum splendens polymorphum.

Habitat per omnem terrarum orbem, *in montium et fossilium generibus fere omnibus, tum prioris tum posterioris fere aetatis, durum, at saepe cum nitoris metallici jactura fatiscens, vagum, superficiale, stillatitium, nidulatim, punctatim aliis immixtum, aut ipsum venas et strata constituens, opacum, fragile, ignis vi facile liquescens, interdum magneti obtemperans, praeter sulphur et ferrum non raro quoque cuprum, arsenicum, aut aluminarem terram continens, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae varius radiatae, quam compactae, superficie nonnunquam speculi instar nitente, aut vestigiis cubicis vel hexaedro-pyramidalibus inaequali, aut cellulosa, sulphuris et vitrioli ferri materies vulgatissima.*

figuratum. 5. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei nitoris metallici, formae rotundatae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 4. Pyrites mineralisatus aggregatus figuratus.

Waller. miner. 208. *syst. miner.* 2. *p.* 129. *n.* 5. Sulphur ferro mineralisatum, minera globosa concretum.

Habitat

Habitat in Germaniae *fodinis frequens, etiam passim vagum, nunc globos majores minoresve, magis minusve perfectos, solitarios, aggregatos aut concretos, nunc hemisphaeria, nunc renes, nunc ova, nunc fructus, nunc fungos, nunc stalactitas, nunc conos, nunc fistulas, nunc pecten, nunc arbusculam referens, veterum pyritae simile.*

Marcasita. 6. S. ferro intime mistum coloris aurichalcei, nitoris metallici, forma crystallorum.

Syst. nat. I. *p.* 169. *n.* 3. XII. 3. *p.* 113. *n.* 3. Pyrites (crystallinus) mineralisatus crystallisatus.

Waller. miner. 211. *Syst. miner.* 2. *p.* 131. *n.* 6. Sulphur ferro mineralisatum forma crystallina.

Cronst. miner. §. 151. 1. 1. 4. Sulphur marte saturatum crystallisatum.

Cartheuf. miner. 51. Sulphur ferro mixtum crystallinum ponderosum dilute flavum.

α) pyramidale; pyramide.

a) triedra. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. α.

α) perfecta.

b) marginibus truncatis. Fig. 37.

b) tetraedra duplici, *rarius solitaria aut vaga, frequentius stellatim, in sphaerae, columnae, echini, crustae, tabulae, turrium, arbusculae speciem aut cellularum more aggregata.* Fig. 23.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. δ.

α) perfecta.

b) angulis truncatis.

β) cubicum. Fig. 19.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. β.

Gesn. Fig. 13. *f.* 2. *Mus. Tessin.* 42. *n.* 4.

a) faciebus convexis.

b) —— planis.

α) —— laevibus.

b) —— striatis.

[striis in singulis faciebus ejusdem directionis.

[[striis alternarum facierum longitudinalibus et transversis.

c) faciebus alternatim planis et convexis.

d) marginibus truncatis.

γ) prismaticum, prismatibus capillaribus frequentius stellatim, quam parallele aggregatis.

a) hexaedris.

b) octaedris.

δ) dodecaëdricum.

a) dodecaëdris perfectis. Fig. 29. 30.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. *η.* ϑ.
Mus. Tessin. t. 12. *f.* 3.

b) angulis nonnullis truncatis. Fig. 21.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. *ι.*

c) angulis pluribus truncatis. Fig. 18. 35.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 114. *n.* 3. *κ. λ.*

Habitat passim in Sueciae, Angliae, Germaniae *fodinis,*
β) vulgatissimum, γ) rarissimum, praeter formam externam pyritae simile.

CLAS-

CLASSIS IV.

METALLA.

77. URANIUM. Calce flava cum borace in vitrum fuſcum, cum oſſium acido in viride abeunte

78. WOLFRAMUM. Calce flava cum borace et oſſium acido in vitrum caeruleum abeunte.

79. MAGNESIA. Calce nigra cum borace et oſſium acido in vitrum rubrum abeunte.

80. STIBIUM. Calce cinerea in vitrum hyacinthinum abeunte.

81. ZINCUM. Calce alba boracem aut oſſium acidum, cum quibus igne colliquatur, vix tingente.

82. MOLYBDAENA. Calce alba cum borace in vitrum violaceum, cum oſſium acido in viride abeunte.

83. STANNUM. Calce alba cum borace et oſſium acido in vitrum lacteum abeunte.

84. COBALTUM. Calce nigra cum borace et oſſium acido in vitrum caeruleum abeunte.

85. FERRUM. Calce rubra cum borace in vitrum ex virescente fuſcum abeunte.

86. ARSENICUM. Calce alba igne in fumum album allium redolentem abeunte.

87. CUPRUM. Calce ſpadicea cum borace in vitrum viride abeunte.

88. NICCOLUM. Calce viridi cum borace et oſſium acido in vitrum hyacinthinum abeunte.

89. WISMUTHUM. Calce tandem rubra facile in vitrum ex luteo fuſcum ignis ſola vi abeunte.

90. ARGENTUM. Ignis vi ſola non in calcem convertendum, ſulphure ſolvendum.

91. PLUMBUM. Calce tandem rubra ignis vi ſola facile in vitrum flavescens abeunte.

92. HYDRARGYRUM. Calce rubra volatili.

93. AURUM. Ignis vi ſola non in calcem convertendum, non ſulphure quidem, ſed hepate ſulphuris ſolvendum.

94. PLATINA. Ignis vi ſola non in calcem convertendum, nec ſulphure, nec hepate ſulphuris ſolvendum.

METALLA.

77. URANIUM. ♁

Duriuſculum, fragile obſcure cinereum, tritura dilute fuſcum, parum nitens, ponderis ſpecifici = 6440 : 1000.
Igne difficilime liqueſcens, ex aqua forti et regis per lixivium ſanguinis colore ſpadiceo, per natrum colore flavo praecipitandum.
Calce cum natro et borace in vitrum fuſcum, cum oſſium acido in viride abeunte.

ochraceum. 1. U. flaveſcens terreum aqua forti totum ſolubile, ferri calcium miſtum.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites ochraceus luteus.

Habitat ſuperficiale in uranio ſulphureo, *flavedinis nunc dilutioris nunc ſaturatioris, ferri calce nunc magis, nunc minus praegnans, nunc pulverulentum, nunc paulo firmius cohaerens.*

Chalcolithus. 2. U. duriuſculum diaphanum intus nitens texturae lamelloſae, aqua forti totum ſolubile.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites ſpathoſus.
Werner Ueberſ. v. Crouſt. Miner. p. 217. Grüner Glimmer.
Werner bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 376. *n.* 45. Chalcolit.

Habitat nunc ſuperficiale, nunc minoribus majoribusve particulis gneiſſo micaceo, granitae, aut mixto ex quartzo et uranite ſulphureo foſſili inſperſum in Saxonia (*prope* Eibenſtock *et* Johanngeorgenſtadt,) *et electoratu* Trevirenſi (*prope* Rheinbreidenbach,) *rarius cereum, quam cupri calce intermiſta virens, coloris piſtacini, pſittacini, ſmaragdini, pomacei interdum in argenteum vergentis, forma communi aut cryſtallorum exilium nitentium, cubos, priſmata, tabulas hexaëdras aut octoëdras, frequentius tetraëdras tum rectangulas, tum obliquangulas referentium.*

3. U.

sulphure- 3. U. duriusculum ponderosissimum atrum compactum intus
um. nitens.

Klaproth chem. Annal. 1789. 2. *p.* 403. Uranites sulphuratus.

Wern. bergm. Journ. 1789. 1. *p.* 384. *n.* 141. Pechblende.

Habitat in Saxonia (*prope* Johanngeorgenstadt,) Thuringia? (*prope* Saalfeld,) *et?* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *nunc integra tenuia strata cum aliis stratis alterna constituens, nunc majoribus minoribusve partibus aliis insperfum, solum ignis vi vix liquescens, cum ossium tamen acido in vitrum viride abiens, acidis difficilius, optime adhuc aqua forti solvendum, cui vini colorem conciliat, nunc obscure chalybeum plumbi plumbaginis nidulis, striis, venis varium, nunc aterrimum, ut tamen passim rubedo intermicet, tritura paulisper in virescentem colorem vergente, nitore lithanthracem referens.*

78. WOLFRAMUM. Fragile, obscure fuscum, intus chalybeum.

♄

Acidis difficilime facilius quam in reliquis, aqua forti solvendum.

Calce flava natro tum antiquorum, tum potissimum volatili facile solvenda, utrumque in sal medium convertente, cum multo ossium acido ignis vi in vitrum caeruleum abeunte.

album. 1. W. ponderosum lamellosum maxime fragile album a superinfusa aqua forti calida flavicans.

Cronst. miner. §. 208. Ferrum calciforme terra quadam incognita intime mistum.

Cronst. act. Stockh. 12. *p.* 226. Jernsten.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 253. *n.* 17. Ferrum lapidi vitrescibili inhaerens, minera alba vel rubente, facie lapidea fine nitore in igne et magneti refractaria gravissima.

Scheele et Bergmann nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 89. *et* 95. Tungsten.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 89. Stannum ſpatoſum.
Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 575. Scheelium ochraceum album.
Klaproth Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 319.
Habitat rarius in Suecia (*prope* Bipsberg,) Cornubia (*prope* Pengilly,) *frequentius in* Saxoniae (*prope* Marienberg *et* Altenberg) *et* Bohemiae (*prope* Schoenfeld *et* Schlackenwalde) *ſtannifodinis, ex wolframi calce et terra calcaria conflatum accedente utplurimum ferri calce, cujus largiori portione interdum flaveſcit, neque aqua, neque acidis ſolubile, in igne crepitat, verum, ne violentiore quidem, liqueſcens, nunc forma communi, nunc pyramidis tetraëdrae duplicis.*

ſpuma lupi. 2. W. ponderoſiſſimum opacum coloris obſcuri tritura ex rubro obſcure fuſca ex wolframi, magneſiae et ferri calce compoſitum.
Syſt. nat. I. *p.* 175. *n.* 4. Ferrum intractabile fibris planiuſculis centralibus nitentibus.
Syſt. nat. XII 3. *p.* 122. *n.* 3 Molybdaenum tritura rubra.
Wallerſd. miner. 31. Ferrum nigrum radiatum jovem adulterans.
Cartheuſ. miner 72. Ferrum mineraliſatum griſeo-nigrum ſplendens, lateribus planis ſtriatis.
Waller miner. 268. Ferrum arſenico mineraliſatum, minera nigra ſ. fuſca attritu rubente, cryſtallitata planis nitidis ſplendente.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 330. Magneſia cryſtallina nigra fuſca vel rubra intrinſece ſtriata, attritu rubens.
Cronſt. miner. §. 117. Magneſia cum parva portione martis et jovis mixta.
Lehmann phyſic. chem. Schrift. p. 275. Wolfram.
d'Elhujar chem. Zerglied. des Wolframs Ueberſ. v. Gran. Hal. 1786. 8.
Karſt. Lesk. Mineralkab. I. *p.* 576. Scheelium ochraceum ſpuma lupi.
Vogel mineralſ. p. 178. Spuma lupi.
Habitat rarius in Eſtremadura Hiſpaniae, *frequentius in* Britannia (*prope* Caetanos,) *in* Cornubiae, Saxoniae *et* Bohemiae *ſtannifodinis, non raro ideo ſtanni calce inquinatum, coloris nigri, interdum in fuſceſcentem vergentis, ſuperficie nonnunquam variis coloribus ludente, nitens, texturae recte lamelloſae, rarius radiatae, fragile, molle, in fragmenta indeterminata diſſiliens, in cruſtas incurvas, angu-*

angulosas aut rectas secedens, forma saepe communi, interdum prismatum hexaëdrorum compressorum pyramide tetraëdra terminatorum, rarius tabularum tetraëdrarum rectangularum, salis communis spiritu pro magna parte solvendum, eique colorem concilians.

79. MAGNESIA. ♁ Fragilis, macra, opaca, fusca, intus cana, ferro difficilius igne liquescens, ponderis specifici = 6850 : 1000.
Acidis plurimis solvenda, et affuso sanguinis lixivio colore ochroleuco ex his praecipitata.
Calce pro majore minorive phlogisti superstitis portione nunc hoc nunc illo colore conspicua, minima portione vitris addita haec omni tinctu orbante, paulo majori violaceum, adhuc majore nigrum colorem affricante.

regulina. 1. M. inquinans nitoris intus metallici texturae divergenti-radiatae. *Lapeirouse act. ac. Tolos.* 1. *p.* 256.
Habitat in ferri fodinis Sem *vallis* pyrenaeae Vic-dassos, *reniformis, magneti non obtemperans, submalleabilis; an nomine reguli magnesiae revera digna?*

ochracea. 2. M. friabilis inconspicua terrea.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 9. Ochra magnesiae pulverea nigra.
Cronst. miner. §. 114. Magnesia friabilis terriformis.
Habitat in Anglia, Pyrenaeis (*prope* Sem *et* Lapeirouse,) Franconiae *fodinis* Culmbacensibus *et* Sibiriae *montibus altaicis utplurimum nigra, rarius superficialis rubra, an ex fatiscentibus speciebus durioribus nata?*

picforum. 3. M. nigra friabilis natans, siccata, obiter contusa et cum oleo unguinoso subacta ad aërem liberum sponte exardescens.

Wedegewood ap. Kirwan mineral. p. 352. *T. Bergm. chem. Annal.* 1784. 2. *p.* 367. *Groschke chem. Annal.* 1785. 2. *p.* 440. Wad.

Habitat in Angliae *provincia* Derby *strata satis ampla hinc inde constituens, potissimum prope* Portwai, *etiam? in ferrifodina sylvae* Thuringiacae, v. g. *prope* Melis *ad montem* Glücklein, *pingendis naribus inserviens, praeter magnesiam et ferri calcem, plumbi quoque calcem et barytidem continens.*

nivea. 4. M. alba igne fuscescens aut nigrescens, mollis cum nitri acido effervescens et aërem hepaticum eructans.

α) texturae radiatim fibrosae.

Cronst. §. 115. B. 1. α. Magnesia alba stricte sic dicta.

β) texturae incurvo-lamellosae.

Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 561. Magnesium ochraceum album.

Habitat majoribus aut minoribus portionibus aliis fossilibus immersa, reniformis aut globosa in Norwegia, Wermelandia Sueciae *et* Transilvania, *nitoris intus vitrei, vix subopaca, leviuscula, in fragmenta indeterminata dissiliens, in granularia secedens, interdum spongiosa, cum borace liquata vitrum rubrum exhibens.*

rubra. 5. M. rubra, vitra colore rubro tingens.

Cronst. miner. §. 115. B. 1. β.

Habitat in Pedemontio *et* (*prope* Sem *et* Lapeirouse) *in* Pyrenaeis, *saepe sphaerica, stellatim fibrosa, ferri inops.*

vulgaris. 6. M. mollis inquinans coloris chalybei nitoris metallici.

Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 8. Ferrum intractabile fuscum inquinans, particulis micaceis striatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 2. Molybdaenum tritura atra.

Cronst miner. §. 116. 2. Magnesia parum martialis.

Baum. miner. 1. *p.* 269. Magnesia vitriariorum.

Wolters. d. miner. 31. Ferrum nigricans splendens a centro radiatum.

Waller miner. 269. Ferrum mineralisatum, minera fuliginosa inquinante, striis sparsis convergentibus.

Waller. syst. miner. 1. *p.* 328 *n.* 2. Magnesia fuliginosa, particulis acerosis nitens fragilis manus inquinans.

Carthens. miner. 72. Ferrum mineralisatum nigricans obsolete splendens fibrosum.

Habitat

Habitat in Suecia, (*ad montem* Skidberg *et prope* Tiwaden,) Anglia (*in collibus* Mendip *et provincia* Sommerset,) Gallia (*in montibus* pyrenaeis, *potissimum* Remié *et* Canigou, *prope* Siverac Koverniae, Davejan Occitaniae,) *insula* Elba, Hetruria (*prope* Chianciano di bagni,) Venetorum *fodinis prope* Schio, Hungaria (*prope* Felsobanya,) Silesia (*prope* Conradswalde,) Carniolia (*prope* Paludnig *et* Lolling,) Hennebergia (*prope* Ilmenau,) Saxonia (*prope* Altenberg, Eibenstock, Annaberg, Johanngeorgenstadt, Camsdorf *et* Boesenbrunn,) Thuringia (*prope* Langenwiese *et in monte* Schneekopf,) *in* Hercynia (*praecipue prope* Ilefeld, *plurimo ferro inquinata prope* Wezlariam *et* Osnabrugum) *tam in montibus simplicioribus, quam in stratariis, frequentius barytidi, ferri mineris, jaspidi, argillae ferriferae, quam spato aut gypso immersa, aëre vitali aut igne torta, aut vitrioli acido irrigata largam copiam exhibens, vitris et crustis vitreis aut tingendis, aut omni colore exuendis crebro adhibita, ferro nunquam carens, texturae rarius compactae, aut stellatim fibrosae, aut minutim lamellatae, quam sparse, stellatim vel fasciculate radiatae, in fragmenta utplurimum indeterminata, rarius in festucas longas dissiliens, crebrius in fragmenta granularia quam in crustas crassas subincurvas, aut in bacillos secedens, saepe formae communis, ut tamen etiam forma arbuscularum, fruticum, fistularum, uvarum, tabularum minimarum tetraëdrarum, in pelliculas, columnas, fasciculos aggregatarum, aut prismatum tetraëdrorum, vel exilium acicularium hexaëdrorum in fasciculos congestorum compareat.*

nigra. 7. M. mollis inquinans nigra vix nitens.
Cronst. miner. §. 116. 2. α. *Waller. syst. miner.* I. *p.* 329. *n.* 2 b. Magnesia fuliginosa scoriacea.
Habitat in montibus pyrenaeis, Pedemontio, Helvetia, Wirtembergia, *electoratu* Trevirensi, Thuringia (*praesertim prope* Koeniz,) Saxonia (*prope* Camsdorf,) *et* Lusatia (*prope* Sorniendorf, *et in monte* Heideberg *prope* Rengersdorf,) *iisdem, quibus vulgaris, usibus inserviens, ferro quoque nunquam libera, interdum cupri pauxillum continens, nunc superficialis, nunc minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus immersa in fuscum aut caerulescentem colorem vergens, aut superficie variis coloribus picta comparens, rarius spongiosa, quam compacta, texturae terreae, planae vel conchaceae, superficiei interdum vestigiis*

giis ſphaericis impreſſis, formae ſaepe communis, interdum celluloſae, fruticuloſae, pectinatae, botryoidis, aut renum.

Petracorius. 8. M. duriuſcula inquinans nigra intus nitens, igne rubeſcens.
Waller. ſyſt. miner. I. *p.* 330. *n.* 3. Magneſia compacta nigra, particulis nitens, dura, inquinans.
Habitat in Galliae *provincia* Perigord, *magnetem non ſequens, ponderoſa, cum borace liquata vitrum rubrum exhibens; an hujus generis?*

roſea. 9. M. roſea lamelloſa non inquinans igne facile et cum ſpuma liqueſcens.
v. Born ind. foſſ. I. *p.* 31. Spatum ſcintillans carneum particulis impalpabilibus, auriferum.
v. Born ind. foſſ. I. *p.* 68. Spatum ſcintillans roſeum,
v. Ruprecht phyſ. Arb. einer. Fr. z. Wien. I. I. *p.* 59.
Bindheim Schr. berl. Naturf. 5. *p.* 447.
Habitat in Tranſilvania (*prope* Nagyag) *et* Hungaria (*prope* Kapnik,) *auri matrix, in cruſtas tenues et incurvas ſecedens, forma communi, botryoide, aut lentium pyramidumve puſillarum, in ſphaeras, uvas aut pyramides congeſtarum.*

80. STIBIUM. ♁ Fragile, coloris argentei, texturae radiatae, ponderis ſpecifici = 6860 : 1000.
Igne non difficulter fluens, in calcem primo ex cinereo albam abiens, paulo violentiori in vitrum hyacinthinum, tandem in fumum album.
Aqua regis cum colore aureo ſolvendum, et, lixivio quoque caerulei Berolinenſis et aqua, forma calcis albae, praecipitandum.

nativum. 1. St. ſtannei nitoris, ignis vi liqueſcendo nullum aut ſulphuris aut arſenici odorem ſpirans.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 1. Stibium nudum argenticolorum.
Cronſt. miner. §. 231. *Act. Stockh.* 1748. *p.* 99. Antimonium nativum ſeu Regulus antimonii nativus.
Cartheuſ. miner. 59. Antimonium nudum regulinum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 196. *n.* 1. Antimonii regulus nativus.
Habitat in Sueciae *fodinis* Sahlbergenſibus Carlsort *et* Lator, *formae communis, texturae lamelloſae: lamellis rectis, cum hydrargyro facile ſubigendum, poſt liquationem ſolideſcendo facile in cryſtallos abiens.*

arſenicale. 2. St. ſtannei nitoris, ignis vim experiendo arſenicum olens.
Sage act. Pariſ. ann. 1782. *p.* 310.
Habitat in Delphinatu *prope* Allemont, *in* Hercynia *fodina* Abendroethe *prope* Andreasberg, *nativo ſimile, et arſenico parumper inquinatum, in fragmenta indeterminata diſſiliens, in granularia ſecedens.*

rubrum. 3. St. obſcure rubrum fibroſum candeſcendo ſulphuris et arſenici vapores eructans, parum nitens.
Syſt. nat. I. *p.* 172. *n.* 5. XII. 3. *p.* 124. *n.* 4. *Muſ. Teſſin.* 50. Stibium mineraliſatum fibroſum rubrum.
Waller. miner. 239. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 199. *n.* 6. Antimonium ſulphure et arſenico mineraliſatum, rubrum.

Cronſt.

Cronſt. miner. §. 233. Antimonium auripigmento mineralisatum.
Vogel Mineralſ. 496. Minera antimonii rubra.
Habitat rarius in Hungaria, Saxonia.

Argentigo. 4. St. fibroſum, ignis vi exagitatum argenti granulum relinquens et ſulphuris vaporem emittens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 14. Ochra argenti germinans nigra.
Cartheuſ. miner. 76. Argentum fibris rectis tenuiſſimis friabilibus nigricantibus.
Cronſt. miner. §. 172. 2. 1. Minera argenti antimonialis capillaris.
Waller. miner. 291. Argentum ſulphure, arſenico et antimonio mineraliſatum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 339. *n.* 9. Argentum ſulphure, arſenico et antimonio mineraliſatum, minera plumoſa vel radiata.
Habitat, utplurimum quartzo inhaerens in Delphinatu (*prope* Allemont,) Sicilia (*prope* Novara *et* Kocealumiara,) *in* Tranſilvania (*prope* Nagyag,) *in* Hungaria (*prope* Kapnik, Fellobanya, Cremniz, Hodritſch, Malazka, Scheinniz, Koenigsberg,) *in* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *in* Hennebergia (*prope* Ilmenau) *et* Saxonia (*prope* Braeunsdorf *et* Freyberg,) *nunquam ultra* $\frac{7}{200}$ *argenti continens, utplurimum pauperrima, nunc arſenici pauxillum habens, nunc carens, creberrime ex atro caeruleum, interdum cinereum aut niveum, fibris capillaribus, lanae inſtar mollibus rectis aut flexuoſis, liberis, aut quodammodo cohaerentibus, ſparſis, interdum parallelis, aut ſtellatim diſpoſitis.*

Stibigo. 5. St. fibroſum candeſcendo ſulphuris vaporem eructans, violentiore paulo igne totum avolans, parum nitens.
Syſt. nat. I. *p.* 172. Antimonium fibris capillaribus ſparſis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 13. Ochra ſtibii germinans rubra.
Woltersd. miner. 27. Antimonium rubrum plumoſum.
Waller. miner. 238. Antimonium magna copia ſulphuris mineraliſatum, lanae inſtar fibris capillaribus ſeparatis.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 197. *n.* 3. Antimonium ſulphure mineraliſatum, lanae inſtar, fibris capillaribus ſeparatis.
Vogel mineralſ. 496. Flores antimonii.
Habitat in Hercynia (*prope* Andreasberg,) Saxonia, Hennebergia, Bohemia, Hungaria, Tranſilvania, Sicilia, Hetru-

Hetruria, Delphinatu *et* Alvernia, *interdum superficialis, fibris mollibus capillaribus flexilibus, liberis, aut in bacillos, fasciculos, hemysphaeria, vel stellatim congestis, creberrime cinereis, interdum nigris, hepaticis, obscure rubris, violaceis, virescentibus, dilute flavis, flavicantibus, aut variegatis, varius albis.*

vulgare. 6. St. coloris chalybei, nitoris metallici, ponderosum candescendo sulphuris odorem spirans, tandem totum forma fumi albi avolans.

α) texturae compactae.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 198. *n.* 4. Antimonium sulphure mineralisatum minera difformi solida livido-fusca.

Cronst. miner. §. 232. 2. 1. 3.

β) texturae lamellosae.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. d. Galena antimonii.

γ) texturae radiatae.

Syst. nat. I. *p.* 172. *n.* 2. Stibium striatum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 3. Stibium mineralisatum fibrosum plumbicolorum.

Woltersd. miner. 27. Antimonium albo-griseum splendens striatum.

Cronst. miner. §. 232. 2. 1. 1. 2. *Waller. miner.* 238. Antimonium sulphure mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 196. *n.* 2. Antimonium sulphure mineralisatum striatum, colore griseo-caerulescente.

Dal. pharmac. 38. Antimonium.

a) radiis parallelis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. a.

b) radiis sparsis.

Syst. nat. I. *p.* 172. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 50. Stibium fibris intercussantibus spatum.

Waller syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. b.

c) radiis fasciculatis.

d) radiis stellatis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 123. *n.* 3. γ. *Mus. Tessin.* 52. *n.* 6. Stibium fibris concentricis radiantibus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 197. *n.* 2. c.

δ) texturae fibrosae.

a) formae communis.

b) fistulosum.

c) forma prismatum hexaëdrorum utplurimum acicularium interdum fasciculatorum.

Syst.

Syſt. nat. I. *p.* 172. *n.* 3. XII. 3. *p.* 123. *n.* 2. Stibium (cryſtallinum) cryſtallifatum.

Cronſt. miner. §. 232. 2. 1. 4. *Waller. miner.* 239. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 198. *n.* 5. Antimonium ſulphure mineralifatum cryſtalliſatum.

Habitat rarius ſuperficiale, quam partibus minoribus majoribusve terris calcariis, argilloſis, fluori, quartzo inſperſum, rarius in bacillos, utplurimum in grana ſecedens, frequens in Hungaria, *potiſſimum ſuperiori*, Temeſia (*prope* Moldawa,) Tranſilvania (*prope* Vayda Hunyad, Staniza *et* Nagyag,) *ad montes* Sudetos, *in* Bohemia (*prope* Przibram,) *in* Carinthia (*prope* Sifliz *et* Lemberg,) *in* Stiria (*prope* Schladming,) *in* Rhaetia, Italia *media* (*prope* Pereta *et* Silvena,) Sicilia (*ad montem* Nito,) Sardinia, Corſica, Gallia (*prope* Rumpon) *ejusque provinciis* Occitania (*prope* Villefort,) Alvernia (*prope* Lubillac,) Borbonienſi, Lemovicenſi, Andegavenſi, Pictavienſi *et* Britannia, *in* Hiſpania, Suecia (*fodina* Weſtmanniae *et* Stripas,) Norwegia (*fodina* Narverud,) Saxonia (*prope* Braeunsdorf, Freyberg, Johanngeorgenſtadt, Camsdorf, Geyer *et* Voigtsberg,) Thuringia (*prope* Stollberg) *et* Hercynia (*prope* Andreasberg,) α) *in* Hungaria (*prope* Magurca) *et* Saxonia (*prope* Braeunsdorf,) β) *in* Saxonia (*prope* Braeunsdorf,) Tranſilvania (*prope* Nagyag,) *et* Sabaudiae *fodinis* Roſſy, δ) *in* Lapponia, h) *in* Hungaria (*prope* Koenigsberg,) e) *in* Saxonia (*prope* Braeunsdorf) *et* Hungaria (*prope* Cremniz, Felſolangos *et in* Baronia Duroz, *in fodina* Temeſienſi *prope* Dognaſca *articularis*,) γ a) *vulgatiſſimum, chemicorum, alchemicorum, metallorum reliquorum eſſentiam aurique ſemina in eo quaerentium, medicorum, oeconomorum, artificum typos fundentium uſibus inſerviens.*

argentiferum. 7. St. coloris chalybei nitoris metallici, tritura albida.
Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 294.

α) formae communis.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 78. 2 *p.* 116. Argentum album, arſenico et cupro ſulphurato mineraliſatum, tritura albida, et argentum album amorphum ſolidum.

β) forma cryſtallorum polyedrarum.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 78. Argentum album cryſtallis polyedris.

Habitat

Habitat in Hungaria *prope* Cremniz, *in* 100 *partibus ultra* 34 *ſtibii metallici, ultra* 31 *cupri, pene* 15 *argenti,* 11½ *ſulphuris, et ultra* 3 *ferri continens.*

phoſpho-ratum. 8. St. aciculis ſparſis lamelloſis longitudinaliter ſtriatis ſine fumo notabili incandeſcentibus.

C. a. Raſumowsky chem. Annal. 1786 1. *p.* 291.

Habitat in Sabaudiae *valle* Servoz, *foveis ſtibii vulgaris lamelloſi innidulans, molle, coram tubo ferruminatorio in carbone facile liqueſcens, et in ſcoriam friabilem granis ſtannei coloris innidulantibus conſpicuam abiens, frequentius flavum, aureum, vel album, quam nigrum et metallice nitens.*

muriaticum. 9. St. niveum matris perlarum inſtar nitens parallele radiatum forma tabularum exilium erectarum tetraëdrarum.

Roeſſler, Hacquet, et Klaproth chem. Annal. 1787. 1. *p.* 334. 1788. 1. *p.* 523. *et* 1789. 1. *p.* 9.

Schreiber hergm. Journ. 1788. 1. *p.* 11. *et* 1789. 1. *p.* 398.

Ferber nov. act. Petrop. 3. *p.* 271.

Habitat in Bohemia (*prope* Przibram, *galenae,*) Saxonia (*prope* Braeunsdorf, *congeneribus inſidens,*) Delphinatu (*in montibus* Chalanches,) *et* Hungaria (*prope* Felſobanya,) *aqua regis totum ſolvendum, majoribus friabilis igni expoſitum decrepitans, in pulverem comminſum facile igne liqueſcens et totum ſpecie fumi albi avolans, cum borace colliquatum metalli granula exhibens.*

81. ZIN-

81. ZINCUM. ZZ

Submalleabile, ſubſonorum, ex caeruleſcente album, texturae radiatae aut fibroſae, nitoris conſtantioris, ponderis ſpecifici = 6953 : 1000.

Igne non difficulter liqueſcens, in flammam exardeſcendo coruſcantem vireſcentem et floccos niveos eructando, calcem relinquens, dum calet, flavam, poſt albam, vitris nullum colorem affricantem, cuprum flavo tingens.

Acidis omnibus ſolvendum, acrimoniam eorum delens, colorem nullum concilians.

ochraceum. 1. Z. pulverulentum album inconſpicuum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. Ochra zinci albida.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 222. *n.* 8. Zincum pulverulentum terreſtre.
Grill et Engeſtröm act. Stockh. 36. *p.* 77. 78.
Habitat in Sina, Sueciae *monte argenteo occidentali*, *et* Carinthiae *fodinis* Bleybergenſibus, *via humida cum acidis effervescens et fere totum ſolubile.*

calciformis. 2. Z. coagmentatum molliſſimum opacum album inconſpicuum.
Cronſt. miner. §. 226. 1. 1. 1. 1. Minera zinci calciformis pura indurata.
Habitat in Sibiria (*fodina* Tſchagirenſi *montium altaicorum*,) Suecia (*in monte* Stollberg,) Silesia (*prope* Beuthen,) Bohemia (*prope* Commotau,) Hungaria (*prope* Cremniz,) Auſtria (*ad montem* Schwarzenberg, *et prope* Annaberg *et* Tirniz,) *in* Carinthia (*ad montem* Koenigsberg,) Carniolia (*prope* Treviſo,) Venetorum *terris* (*prope* Schio,) Anglia (*prope* Wirkesworth,) *intus terreum aut minutim lamellaſum, rarius compactum, acidis facile cum effervescentia et fere totum ſolubile, ſaepius in cruſtas ſecedens,*

inter-

interdum in flavum aut cinereum colorem vergens, nonnunquam celluloſum noduloſum, fruticuloſum, fiſtuloſum. aut ſtiriae forma conſpicuum, a metalli alieni labe ſatis purum.

vitreum. 3. Z. durum pellucidum nitoris vitrei.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 215. *n.* 2? Zincum ſulphure mineralisatum, minera albeſcente vel gritea, facie vero et textura vitrea.

Habitat in Dauuria, Anglia, Namurcenſi *comitatu*, Carinthia.

ſiliceum. 4. Z. album fibroſum in cruſtas ſecedens cum acidis in gelatinae ſpeciem abiens.

Klaproth 1788. 1. *p.* 391.

Habitat in Scotia (Wanlok Head,) Brisgovia *plumbo ſpatoſo, forma utplurimum hemiſphaerica inſidens, tertiam partem terrae ſiliceae, metallici praeter zincum nihil continens.*

ſpatoſum. 5. Z. lamelloſum diaphanum igni expoſitum pauliſper decrepitans, neque unquam ſulphur eructans, formae communis aut globulolae.

Habitat in Angliae (Nottingham,) Auſtriae (*ad montem* Schwarzenberg *et prope* Tirniz,) Carinthiae (*prope* Bleyberg,) Brisgoviae (*prope* Freyburg) *fodinis utplurimum album, interdum ferri calce accedente colore dilute viridi, viridi, flavo, flaveſcente, rufeſcente, ſpadiceo, luteo, nigricante tinctum, terram quoque ſiliceam ſemper continens, nonnunquam adeo copioſam, ut ad chalybem ſcintillet.*

cryſtallinum. 6. Z. lamelloſum diaphanum igni expoſitum pauliſper decrepitans neque ſulphur eructans, formae cryſtallinae.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 52. *n.* 1. Zincum cryſtalliſatum.

Cronſt. miner. §. 226. 1. 1. 1. 2. Minera zinci calciformis pura indurata druſica.

Habitat in Anglia (*praeſertim provinciis* Nottingham *et* Sommerſet,) Polonia, Carinthia (*prope* Bleyberg,) Auſtria (*prope* Tirniz,) Brisgovia (*prope* Freyburg,) Ducatu Weſtphaliae, *et prope* Aquisgranum, *ſpatoſo ſatis ſimile, at forma tabularum rectangularum tetraëdrarum in druſas, globi vel uvae ſpeciem aggregatarum, aut cuborum exilium perfectorum facicbus nunc planis, nunc convexis gaudentium, aut parallelepipedorum, aut pyramidum triedrarum*

drarum vel hexaedrarum, ſaepius ſimplicium quam duplicium, intus crebro cavarum, rariſſime priſmatum hexaedrorum in pyramidem hexaëdram terminatorum, aut acicularum capillarium interdum flabelli inſtar diſpoſitarum conſpicuum.

Calamina-ris. 7. Z. molle tinctum formae communis, texturae terreae aqua forti totum ſolubile opacum inconſpicuum.

Syſt. nat. I. *p.* 174. *n.* 4. Zincum terreſtre.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 126. *n.* 5. Zincum ſubterreum lapidescens.

Waller. miner. 247. Zinci minera terrea, colore flaveſcente ſ. fuſco.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 216. *n.* 3. Zincum terreſtre vel lapideum, colore flaveſcente vel fuſco.

Wolterſd. miner. 27. Zincum argilloſum ponderoſum, colore vario.

Cronſt. miner. §. 226. 1. 2. Minera zinci calciformis impura.

Habitat in nova Hiſpania (*inter* Chilalpan *et* Troizlan,) Siberia (*prope* Nertſchinsk,) Polonia (*prope* Olkuſch,) Sileſia (*prope* Tarnowiz,) Saxonia (*prope* Hohenhan,) Bohemia (*prope* Tſcheren, Bibshauſen *et* Plan,) Auſtria (*ad montem* Schwartzenberg, *prope* Annaberg *et* Tirniz,) Carinthia (*prope* Bleyberg, Bleyburg *et ad montem* Jauken,) Carniolia (*prope* Trevilo,) *comitatu* Marchiae (*prope* Ilerloh,) *Ducatu* Weſtphaliae (*praeſertim prope* Brillon,) *et* Juliacenſi (*prope* Gretnich,) *terra* Leodienſi, Belgii *provinciis* Nemurcenſi *et* Limburgenſi, Galliae Andegavenſi *et* Saumurois, *etiam* Sevennis, *et* Anglia (*in collibus* Meudip, *in provinciis* Derby, Flint, Sommerſet *et* Nottingham,) *parando aurichalco vulgo inſerviens, praeter ferri calcem, qua rarius viridi, frequentius ex flaveſcente cinereo, ſtramineo, iſabellino, aurantio, rufeſcente, rubro, creberrime ex rubro fuſco colore tingitur, plumbi calce, galena, ſpate (quo praeſente potiſſimum effervescit) inquinatum, in granula ſecedens, argillae ferriferae ut plurimum innidulans, varius texturae feſtucariae.*

Pſeudogalena. Blende. 8. Z. nitoris ſemimetallici texturae lamelloſae igni injectum ſulphuris flammam et vaporem eructans, formae communis.

Cronſt. miner. §. 228. 2. 1. 2. 3. Zincum calciforme cum ferro ſulphuratum.

Funck act. Stockh. 1744. *p.* 58. Sterile nigrum.

Vogel

Vogel miner. 167. *Baum. miner.* 1. *p.* 271. *Pott observ.* 2. *p.* 105. *Scopol ann. histor. natur.* 5. *p.* 53. Pseudogalena.

α) tritura alba.

Sterile. β) tritura cinerea.

Syst. nat. I. *p.* 174. *n.* 2. Zincum micaceum subtessellatum nigrum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 126. *n.* 6. Zincum semitessellatum atrum.

Waller. miner. 248. Zincum sulphure, arsenico et ferro mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 218. *n.* 5. Zincum sulphure et ferro mineralisatum, minera squamulis vel tessulis micante obscura.

Cartheus. miner. 61. Zincum mineralisatum squamosum nigricans nitens.

γ) tritura flava.

rapax. δ) tritura rubra.

Syst. nat. I. *p.* 174. *n.* 3. XII. 3. *p.* 127. *n.* 8. Zincum micaceum rubicundum tritura rufa.

Waller. miner. 250. Zincum sulphure, arsenico et ferro mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 220. *n.* 6. Zincum sulphure et ferro mineralisatum, minera aut rubente aut pulverem rubicundum exhibente.

Cartheus. miner. 61. Zincum mineralisatum squamosum rubescens nitens.

a) purum.

b) cupro fulvo subtiliter insperso inquinatum, hinc metallice nitens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 3. Zincum (Swabii) mineralisatum compactum, atomis albidis.

Cronst. miner. §. 227. 2. 1. 1. 2. Zincum forma metallica sulphuratum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 218. *n.* 4. b. Zincum sulphure et ferro mineralisatum colore obscure ferreo, particulis micantibus.

c) galenae miculis interspersis metallice nitens.

α) *Syst. nat.* I. *p.* 174. *n.* 1. Zincum canum galena intertextum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 125. *n.* 2. Zincum (mineralisatum) mineralisatum compactum subsquamosum.

Waller. miner. 247. Zincum sulphure plumbo s. ferro mineralisatum obscurum, particulis micantibus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 218. *n.* 4. a. Minera zinci minimis squamulis nitens.

Cronst. miner §. 228. 2. 3.

b) *Muſ. Teſſin.* 54. *n.* 3. Zincum lamelloſo-imbricatum metallicum.
Cronſt. miner. §. 227. 2. 1. 1. 1.

c) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 126. *n.* 4. Zincum (ſtibiatum) mineraliſatum fibroſum.
Muſ. Teſſin. 54. *n.* 4. Zincum ſtibiatum.

d) *Muſ. Teſſin.* 54. *n.* 2. Zincum lamellis decuſſatis; interſtitiis ferreo-ochreis.

d) argento ſubtiliſſime inſperſo dives.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 150. *n.* 8. Argentum (zincoſum) mineraliſatum zinco ſterilo.
Cronſt. miner. §. 174. 7. Argentum zinco ſulphurato mineraliſatum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 340. *n.* 11. Argentum zinco ſulphurato mineraliſatum, minera nigra vel nigreſcente nitida.

e) argentum aurumque ſubtiliſſime inſperſa continens.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 152. *n.* 2. *γ.* Aurum mineraliſatum pyrite in zinco ſterilo.
Cronſt. miner. §. 165. 2. 1. 3. Aurum ſulphure mineraliſatum medicante zinco aut ferro aut argento.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 357. *n.* 4. Aurum ſulphure, zinco et ferro mineraliſatum, minera pſeudogalenica.

Habitat frequens in Sibiriae, Norwegiae, Sueciae, Scotiae, Angliae, Germaniae, Hungariae, Sabaudiae *fodinis*, d) *in* Sabaudiae (*prope* Sourde,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Bohemiae (*prope* Katieborziz *et* Joachimsthal,) *et* Saxoniae (*prope* Freyberg *et* Schneeberg,) e) *in* Tranſilvaniae (*prope* Cajonell, Boiza *et* Solathna) *et* Hungariae (*prope* Schemniz) *fodinis*, *in grana ſecedens*, *utplurimum quoque partem terrae aluminaris et ſiliceae continens*, *rarius formae globoſae*, *aut texturae in radiatam vergentis*, *aut intus ſpeculi inſtar nitens*, *interdum in tenebris cultri aut calami apice tentatum ſcintillas lucidas emittens*, *creberrime fuſcum aut nigrum*, *at multis quoque flavi rubrique coloris varietatibus conſpicuum*, *rarius viride*, *ochroleucum vel album*, *ſaepe opacum*, *interdum ſubopacum*, *rarius diaphanum*, *ſemipellucidum vel pellucidum.*

cryſtalliſatum. 9. Z. nitoris ſemimetallici, texturae lamelloſae, igni injectum ſulphuris flammam et vaporem eructans, forma cryſtallorum aggregatarum.

Syſt.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 127. *n.* 7. Zincum sterilum octaëdro-crystallisatum conglomeratum.
Brünn. Cronst. Miner. §. 228. 2. 4.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 221. *n.* 7. Zincum sulphure e ferro mineralisatum, crystallisatum.
Habitat in Scotia (*prope* Airds,) Hercynia (*prope* Lautenthal,) Saxonia (*prope* Scharfenberg *et* Freyberg,) Bohemia (*prope* Ratieborziz,) Hungaria, Temesia (*prope* Dognaska) *et* Transilvania, *colore similiter variabili, quam in Pseudogalena, cui praeter formam simile, superficiei colore interdum alio, viresceute, chalybeo, aut variegato, nunquam opacum aut subopacum, nunc pyramides simplices tri- vel hexaëdras, nunc duplices tetraëdras, nunc cubos, nunc prismata tetraëdra obliquangula vel rectangula, nunc dodecaëdra, nunc polyedra refereus.*

82. MOLYBDAENA. ♇

Cana, fragilis, ad aërem constans, igne difficulter liquescens, ab acidis difficulter, a natro nequaquam solvenda, magnetem non sequens, ponderis specifici = 6963 : 1000.

Calce alba volatili cum borace in vitrum violaceum, cum ossium acido in viride abeunte, acida, aqua solvenda: solutione ab instillato sanguinis lixivio aut gallarum infuso colorem spadiceum, ab injectis aliis metallis, addita acidi muriae portiuncula, colorem caeruleum induente.

vulgaris. 1. M. mollissima opaca dilute plumbea attactu pinguis incurvolamellosa attactu pinguis igne sulphur eructans.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 121. *n.* 1. γ. Molybdaenum tritura caerulescente sublamellosum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 249. *n.* 1. a. Molybdaena pura membranacea nitens.
Cronst. miner. §. 153. 2. 1. Molybdaena membranacea nitens.
Scheele act. Stockh. 39. 1778 *p.* 247 &c.
Habitat, saepius feldspato aut saxis ex eo compositis inniduluns, in Suecia (*prope* Bispberg, Bastnäs, Grosdrum *et* Landäs,) Saxonia (*prope* Altenberg,) Sabaudia (*ad montem* Talifre,) *et* Calabria (*prope* Squillace, *in valle* S. Simio, *et in montibus* Jejunio *et* S. Niceolai,) *in fragmenta indeterminata dissiliens, in granula secedens, sulphuris sat magnam copiam continens, ponderis specifici* = 4569 : 1000 *formae utplurimum communis, varius tabulas tenues exiles hexaëdras referens.*

83. STANNUM.

24

Malleabile, molle, mutum, album, ponderis specifici = 7150 : 1000, nitoris constantioris.
Igne facilime liquescens, et in calcem canum abiens, difficulter in vitrum idque quidem lacteum abeuntem, quem colorem etiam aliis vitris pellucidis conciliat.
Acidis facile, at imperfecte solvendum, iisque amarum saporem impertiens.

nativum. 1. St. album nitoris metallici purum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 236. *n.* 1. Stannum nudum.
da Costa et Borlace act. angl. 56. *p.* 35. 305. *et* 69. 1. *p.* 47.
Habitat in Cornubia, *crusta crystallini obductum, an vere nativum?*

aureum. 2. St. aurei coloris facile in flammam caeruleam exardescens, et calcem album relinquens.
Bergman nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 328.
Gerhard Grundr. mineral. p. 250.
Habitat rarius et minoribus tantum portionibus aliis fossilibus insperstum in Silesia *prope* Gieren.

3. St.

pyritico-ſum. 3. St. chalybei coloris, nitoris metallici, texturae radiatae igne ſulphur eructans, et calcem albam relinquens.
Bergman nov. act. Stockh. 2. 1781. *p.* 328.
Gerhard Grundr. Mineral. p. 250.
Habitat in Sileſia *prope* Gieren *et* Cornubia, *flamma minus lucida ardens.*

mineraliſatum. 4. St. nitens opacum lacteum tritura ex flaveſcente alba.
Gerhard Grundr. Mineral. p. 250.
Habitat in Sileſia (*prope* Gieren,) *quartzo faſciis micae plurimis vario inhaerens.*

ſpatoſum. 5. St. albidum lamelloſum diaphanum ſemipellucidum aut pellucidum.
Syſt. nat. I. *p.* 182. *n.* 6. XII. 3. *p.* 131. *n.* 4. Stannum ſpatoſum ſubdiaphanum album.
Vogel mineralſ. 166. 461. *Juſt. miner.* 120. Stannum ſpati.
Waller. miner. 303. Lapides ſtanniferi ſpathacei.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 322. *n.* 5. Stannum arſenico et ferro mineraliſatum, minera ſpathiformi.
Brünn. Ueberſ. Cronſt. miner. p. 198. Zinnſpath.
Habitat in Bohemiae *ſtannifodinis, facile cum wolframo albo confundendum, difficulter acidis ſolvendum et igne liqueſcens, raro omnis ferri expers, crebro quoque arſenici pecticulas ſubtiliſſimas immixtas habens, una cum carbonibus igni expoſitum ſtannum largiens.*

ligneum. Woodtin. 6. St. dilute ligneum ſtriis alternatim dilutioribus pictum ſtellatim fibroſum ſcintillans, in cruſtas lecedens, in fragmenta cuneiformia diſſiliens.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 322. *n.* 6? Stannum arſenico et ferro mineraliſatum, minera amiantbiformi alba.
Brünnich. act. Stockh. 39. 1778. *p.* 320.
Klaproth Schr. berl. Naturf. 7. *p.* 169. 180. Holzzinn.
Habitat in Cornubia, *potiſſimum in parochiis* S. Columbi, Dyonyſii *et* Rouch, *renis aut globi formam prae ſe ferens, acidis difficulter ſolvendum, igne colorem mutans, et difficilime liqueſcens, opacum, ferri dives, ut tamen ſtanni* $\frac{63}{100}$ *largiatur, ponderis ſpecifici* = 5800 : 1000.

amorphum. 7. St. compactum opacum formae communis coloris obſcuri, tritura dilute cinerea.
Syſt. nat. I. *p.* 182. *n.* 4. XII. 3. *p.* 130. *n.* 3. Stannum amorphum rufo-nigricans.

Waller. miner. 283. Stannum ferro et arsenico mineralisatum, lapidibus simplicioribus simile.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 321. *n.* 4. Stannum arsenico et ferro mineralisatum, minera solida, colore obscure rubente.

Wolterstd. mineral. 32. Stannum amorphum petra varia vestitum.

Cronst. miner. §. 180. 1. 1. 1. 1. Minera stanni vitrea arsenicalis amorpha.

Habitat, interdum libera in montibus accumulatis jacens, in India, *et insula* Banca, *in regno* mexicano *et* chilensi, *in* Angliae *provinciis* Devonia *et* Cornubia, *insulisque* Scilly, *in* Saxonia *et* Bohemia Franconiaque *finitimis, in* Silesia (*prope* Gieren,) Gallicia, *atque inferiori* Hungaria, *cobalti interdum, semper fere arsenici, praesertim albicantis particulis plurimis, crebro subtilissimis insperſis, ut igni expositum arsenici vaporem erucret, nonnunquam albus arsenici pulvis efflorescat, igne ceterum difficulter liquescens, cum strepitu dissiliens, et carbonibus immissis stannum exhibens, acidis difficulter solvendum, saepe scintillans, in granula frequentius quam in crystas secedens, coloris fusci aut nigri, ponderis specifici = 6750 : 1000, plurimum parum nitens, interdum speculi instar, nonnunquam spongiosum.*

granulatum

3. St. compactum opacum ponderosum tritura dilute cinerea forma crystallorum minorum extrinsecus nitentium.

Zwitter.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 130. *n.* 2. Stannum granis crystallinis aggregatis.

Waller. miner. 282. Stannum ferro et arsenico mineralisatum, crystallis stanni minimis.

Vogel mineral. 461. Minera crystallorum stanni.

Cronst. miner. §. 180. 1. 1. 1. 2 2. Minera stanni vitrea arsenicalis crystallisata, crystallis minoribus.

α) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 320. *n.* 3. Stannum arsenico mineralisatum, minera irregulari, crystallis mineralibus stanni minimis in matrice lapidea aggregatis.

β) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 322. *n.* 7. Stanni minera arenis vel terris immixta.

Habitat cum amorpho, *crystallis variis flavis, flavicantibus aut virescentibus, quam rubris, fuscis aut nigris, nunc quartzo, micae, argillae, lithomargae, fluori, spato, steatitae, aut composito ex his lapidi immersis, aut in humo arenave liberis, nunc parallelepipeda rectangula, nunc pyramides tetraëdras utplurimum duplices, variis perfectas,*

tas, quam ad basin communem truncatas vel in aciem terminatas, nunc prismata tetraëdra, utrinque pyramide varius octaëdra, quam tetraëdra terminata, interdum geminatim pyramidibus cohaerentia, non raro pyramidibus aut angulis, aut marginibus truncatis referentibus, ceterum amorpho simile, interdum subopacum.

crystallinum. 9. St. compactum opacum ponderosum tritura dilute cinerea, forma crystallorum majorum.

Syst. nat. t. *p.* 181. *n.* 1. Stannum crystallis pyramidatis irregularibus nigris.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 130. *n.* 1. Stannum tesseris crystallinis.

Gronov suppl. 10. *n.* 31-41. *Woltersd. min.* 32. Stannum polyedrum irregulare nigrum.

Waller. miner. 302. Stannum ferro et arsenico mineralisatum, minera crystallisatione polyedra.

Waller. syst miner 2. *p.* 319. *n.* 2. Stannum arsenico mineralisatum, minera crystallisata, figura polyedrica, diverso colore.

Cronst. miner. §. 180. 1. 1. 1. 2. 1. Minera stanni vitrea arsenicalis crystallisata, crystallis majoribus.

Imper. hist. nat. 519. Ingemmatio stanni.

Habitat cum amorpho, cui praeter figuram crystallorum majorum simile, rarissime album, forma crystallorum, interdum granatos referentium, ad granulatum accedens, ab hoc et amorpho vix specie distinctum.

84. COBALTUM. K

Durum, fragile, nitoris exigui fugacis, coloris chalybei, ponderis ſpecifici = 7600 : 1000.
Igne difficilius cupro liqueſcens, diutius efficaci in calcem nigram abiens, quae vitris caeruleum colorem affricat.
Acidis facile ſolvendum iisque colorem rufeſcentem impertiens, calore in viridem et modo ferri expers fit, in caeruleum tranſeuntem.

nigrum. I. C. inconſpicuum coloris obſcuri prunis inſperſum nullum arſenici vaporem eructans.

Cronſt. miner. §. 245. Cobaltum calciforme martiale absque arſenico.

α) friabile, inquinans.

Crouſt. miner. §. 245. 1. 1. 1. Ochra cobalti nigra.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 183. *n.* 7. a. Ochra cobalti nigra.

β) induratum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 4. Cobaltum (ſcoriatum) porоſum glaucеſcens fuſcum.
Crouſt. miner. §. 245. 1. 1. 2. Minera cobalti vitrea.
Geſn. cadm. 17. *Vog. miner.* 504. Cobaltum ſcoriae ſimile.
Waller. miner. 225. Cobaltum arſenico mineraliſatum, minera glauca.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 180. *n.* 5. Cobaltum mineraliſatum, minera colore nigreſcente vel glauco, ſcoriis ſimili.

Habitat in Auſtria (*prope* Kleinzelle,) Salisburgi, Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen,) Hennebergiae (*prope* Schweina,) Thuringiae (*prope* Saalfeld) *et* Saxoniae (*prope* Annaberg, Schneeberg, Camsdorf *et* Oberrehhübel) *fodinis, colore nigro, fuſco, glauco, hepatico, varius cinereo, ſemper ferri portionem continens, interdum ferro ochraceo interſperſum,* β) *duriuſculum, compactum, nunc majoribus minoribusve portionibus aliis foſſilibus inſperſum, nunc venarum ad inſtar haec percurrens, aut cruſtae more obducens, formae utplurimum communis, interdum reniforme aut botryoides, nonnunquam argentum larvatum aut nativum continens.*

2. C.

ochraceum. 2. C. inconſpicuum intus terreum, coloris dilutioris, prunis inſperſum arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. X. *p.* 47. *Schreb. lith.* 128. Ochra wismuthi rubra.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 8. Ochra cobalti pulverea fulva.
Waller. miner. 234. Cobalti minera colore rubro ſ. flavo.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 181. *n.* 7. Cobaltum facie et conſiſtentia terrea.
Cartheuſ. miner. 56. *n.* 2. Cobaltum ochraceum rubrum.
Cronſt. miner. §. 246. 2. 1. Minera cobalti calciformis calce arſenici mixta pulverulenta.
Habitat rarius in venis aut ſtratis, rarius in Hungariae (*prope* Topſchau,) Temeſiae (*inter* Bogſchan *et* Dognaska,) Naſſoviae, Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Maynae Britanniae, Galliae (*prope* Baigori *in montibus* Pyrenaeis, (*prope* Allemont *in* Delphinatu *et prope* Fanum S. Mariae, *inter* Lotharingiam *et* Alſatiam *intermedium*,) *paulo frequentius in* Hiſpaniae (*prope* Guſtoa *et* Biella Arragoniae,) Pedemontii (*prope* Uſſei,) Sabaudiae, Valeſiae (*prope* S. Maurice,) Wirtembergiae (*prope* Alpiſpach,) Haſſiae (*prope* Biber, Riegelsdorf *et* Schmalkalden,) Hennebergiae (*prope* Schweina,) Sileſiae, Sueciae, *praeſertim* Helſingiae, *et* Norwegiae, *praeſertim autem in* Bohemia (*potiſſimum prope* Joachimsthal,) Saxoniae, Thuringiae (*prope* Saalfeld,) *et* Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen *et* Wolfach) *fodinis, utplurimum ruhrum, perſici flores colore aemulans, rarius corii colore tinctum; rariſſime flavicans aut album, interdum niccolo, wismutho, cupro ochraceis intermiſtis vireſcens viride aut caeruleum, igne facile in vitrum caeruleum colliqueſcens, rarius particulis majoribus minoribusve aliis foſſilibus inſperſum, quam ſuperficiale, ex aliis cobalti mineris efflureſceus, formae utplurimum communis, rarius botryoides.*

Cobaltigo. 3. C. radiatum rubrum, nitoris vitrei prunis inſperſum arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 195. *n.* 15. Ochra cobalti germinans purpurea.

Cartheuſ.

Cobalti parando vitro caeruleo ſmaltae nomine venienti atque atramento ſympathetico potiſſimum inſervientis regulum primus demonſtravit Act. Upſ. 1733. G. Brandt, *qui ſummus mineralogus chemicus ann. agens* 74. *d.* 29. *Apr.* 1768. *obiit, hiſtoriam naturalem expoſuere* J. A. Geſnerus *hiſtoria cadmiae Berol.* 4 1744. *et* 1747. J. G. Lehmann *Cadmiologia*, Regiom. 1761. 4. *Efflureſcentia colore ſuo perſici flores aemulante ſe prodit.*

Cartheuſ. miner. 56. *n.* a. Cobaltum ochraceum rubrum.
Geſn. cadm. 21. *n.* 37. *Heuck. miner.* 107. Coboltblüte, Flos cobalti.
Cronſt. miner. §. 246. 2. 1. 2. Ochra cobalti rubra indurata.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 181. *n.* 6. Cobaltum arſenico mixtum, colore rubro vel flavo efflorescens.
Habitat cum ochraceo, arſenici non calcem, ſed acidum immixtum habens, colore utplurimum perſici flores, interdum coccionellam imitans, vel kermeſinum, ſuperficiale, vel majoribus minoribusve partibus aliis foſſilibus inſperſum, in granula ſecedens, radiis, quos textura oſtendit, nunc latioribus, nunc anguſtioribus, faſciculatis vel ſtellatis, ſaepius formae communis, quam botryoides, aut tabulas minimas rectangulas tetraëdras ad facies terminales in aciem exeuntes, aut aciculas exiles tetraëdro priſmaticas, in faſciculos aut ſphaeras aggregatas refereus.

ſtercoreum. 4. C. inconſpicuum coloris ſordidi mixti, ultum et cum plumbo fulum argenti portionem relinquens.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 345. *n.* 16. Argentum nativum vel mineraliſatum, lapidibus diverſicoloris mixtis inhaerens, colore ſtercoris anſerini.
v. Born Brief. XXII. *p.* 220. *Schreiber bergm. Journ.* 1788. 1. *p.* 43.
Habitat in Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Saxoniae (*prope* Ehrenfriedersdorf, Johanngeorgenſtadt *et* Marienberg,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Wirtembergiae (Koenigswart,) *et* Delphinatus (*prope* Allemont) *fodinis, argentum nativum ſemper, nunc parcieri, nunc largiori copia* (*ad* $\frac{1}{4}$ *uſque*) *continens, ferrum quoque, non raro praeterea niccolum ochraceum, et arſenicum, interdum argillam et hydrargyrum; utrum omne huc ſpectat, an potius ferri mineris accenſendum?*

ſulphuratum. 5. C. nitoris metallici ſtannei coloris prunis inſperſum ſulphuris vaporem eructans, diuque igne agitatum puram cobalti calcem relinquens.
Geyer chem. Annal. 1788. 1. *p.* 67.
Habitat in Suecia *prope* Calmariam.

pyriticoſum. 6. C. nitoris et coloris ſtannei igne agitatum ſulphuris vaporem eructans et carbonum pulvere interſperſo materiem relinquens magneti obtemperantem.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 2. *Swab act. Holm.* 1746. *Cronſt. miner.* §. 248. Cobaltum ferro ſulphurato mineraliſatum.
Waller.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 178. *n.* 3. Cobaltum ferro sulphurato mineralisatum, colore albo, parum nitens.

Habitat in Sueciae (*prope* Riddarhytta,) Saxoniae, Bohemiae (*prope* Joachimsthal) *et* Thuringiae (*prope* Saalfeld) *fodinis, textvrae granulatae, in granula quoque secedens, varius superficiale, superficie interdum speculi ad instar nitente, aut sulcis decussantibus exarata, cubos interdum exiles perfectos aut truncatos, superficiebus planis vel convexis conspicuos, rarius pyramides tetraëdras duplices ad angulos valde truncatas, aut prismata pusilla hexaëdra, utrinque pyramide tetraëdra terminata referens.*

crystallinum. 7. C. nitoris et coloris ex flanneo-chalybei, igne agitatum sulphuris arsenicique vaporem eructans, et materiam relinquens magneti obtemperantem.

Cronst. miner. §. 249. Cobaltum cum ferro sulphurato et arsenicato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 176. *n.* 1. Cobaltum ferro arsenicato cum vel sine sulphure mineralisatum, minera alba, planis aut granulis micans.

β) Syst. nat. XII. 3. *p.* 129. *n.* 1. Cobaltum crystallisatum.

Fig. 35.

Cartheus. miner. 55. Cobaltum mineralisatum crystallinum, crystallis polyedris nitidissimis albis.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 179. *n.* 4. Minera cobalti crystallisata.

Habitat in monte Sueciae Tunaberg Sudermanniae, *superficiei colore interdum in fulvum vergente, saepe prismata referens hexaëdra, utrinque pyramide irregulari hexaëdra terminata, ita ut crystallus constet tetragonis sex, sexagonis 12, faciebus tribus proximis eodem ubique modo striatis, et facies tres similes oppositas sibi habentibus, ut alternis ternis semper contrarie striatis, ut, quocunque versus, semper sint latera tria proxima reliquis contrario modo striata; ex his tribus planum medium semper tetragonum lateralia hexagona.*

arsenicale. 8. C. nitoris et coloris obscure chalybei igne agitatum arsenici fumum eructans et materiem relinquens magneti obtemperantem.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 129. *Cronst. miner.* §. 247. 1. Cobaltum ferro et arsenico metalliformi mineralisatum.

Waller. miner. 226. Cobalti minera diversimode figurata.

Waller.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 177. *n.* 2. Cobaltum ferro et arsenico mineralisatum, minera cinerea difformi, particulis parce vel non nitens.

Habitat in Saxoniae (*prope* Freyberg, Annaberg, Schneeberg, Johanngeorgenstadt,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Stiriae (*prope* Schladming,) Lotharingiae (*prope* Giromagny,) *et* Norwegiae (*prope* Kongsberg) *fodinis, cobalto cum ferro et arsenico conjuncto, texturae nunc granularis, nunc planae ad conchaeam accedentis, rarius parallele, stellatim aut fasciculatim fibrosae, formae utplurimum communis, interdum botryoides, nonnunquam arbuscularum imaginibus nigris pictum.*

hispanicum. 9. C. nitoris et coloris chalybei, igne agitatum sulphuris et arsenici vaporem eructans, et materiem relinquens magneti non obtemperantem.

Habitat in Arragoniae *et* Valesiae *fodinis, ferri expers, et praeter cobaltum sulphuris et arsenici ferax.*

85. FERRUM. ♂

Poſt platinam tenaciſſimum, ſumme elaſticum et duriſſimum, ſonorum, nigredinis ſibi propriae, magnetem ſequens, et in magnetem facile convertendum, rubiginem facilime contrahens, ponderis ſpecifici = 7600 : 1000.

Igne facile candens, paulo fortiori ſcintillans elidens, fortiſſimo demum liquandum, facilius in calcem rubram ſquamoſam abiens, quae vitris adjecta vireſcenti, aut ſi vehementius uſta ſit, luteo illa colore perfundit.

Acidis omnibus facile ſolvendum, quibus, acrimonia omni orbans, ſaporem adſtringentem impertitus, per gallarum tincturam colore nigro, per ſanguinis lixivium caeruleo ex illis praecipitandum.

nativum. 1. F. nudum nitoris metallici.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 136. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 56. *n.* 1. Ferrum nudum intractabile.
Waller. miner. 242. Ferrum nativum in granulis.
Waller. Syſt. miner. 2. *p.* 233. *n.* 1. Ferrum nativum.
Carth. miner. 71. Ferrum nudum malleabile.
Habitat in Islandia, *ducatu* Juliacenſi, Saxonia (*prope* Groscamsdorf *et* Eibenſtock,) Sileſiae, Stiriae, Salisburgi, Bavariae *montibus*, *in* Africa (*ad fluvium* Senegal,) *in* Americae *meridionalis diſtrictu* S. Jacobi del Eſtero, *in* Sibiria *prope montes* Nemiricos *ad fluvium* Jeniſei, *poſterius ramuloſum frigidum quoque malleabile foveolis plenum, binc inde materia pellucida, difficulter igne liquanda, chryſolithos mentiente, texturae conchaceae refertis; an omne perfecte metallicum, an album vere nativum?*

2. F.

chalybea-tum. 2. F. retractorium in grana fecedens nigrum tritura nigra, texturae compactae, formae communis.

Syst. nat. XII 3. *p.* 137. *n.* 4. Ferrum retractorium nigricans subscintillans compactissimum.

Cronst. miner. §. 210. 2. 1. 1.

Waller syst. miner. 2. *p.* 237. *n.* 4, a. Minera ferri nigra solida.

Habitat ad Sibiriae *montium* Urdjumski *radicem*, *in* Sueciae, *potissimum* Westmanniae, Dalecarliae, Smolandiae *fodinis*, *subscintillans post ignitionem malleabile*, *igne facile liquescens*, *ferri boni in eximiam chalybem convertendi largam* $\frac{50-60}{100}$ *portionem exhibens*, *igne sulphur nullum exhalans.*

selectum. 3. F. retractorium in grana fecedens nigrum tritura nigra texturae subtilissime granulatae, formae communis.

Syst. nat. I. *p.* 176. *n* 13. Ferrum retractorium solidum.

Syst. nat XII. 3. *p.* 137. *n.* 8. Ferrum retractorium nigrans, particulis subimpalpabilibus, solideleens.

Cronst. miner. §. 210. 2. 1. 2.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 437. *n.* 4. b. *et* d. Ferrum sulphure insensibiliter mineralisatum, minera nigricante, tritura nigra magneti amica.

rhombeum. *β*) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 137. *n.* 6. Ferrum retractorium nigrans, particulis rhombeis.

Habitat in Americae *septentrionalis* (*prope* Crownpoint,) Lapponiae (e gr. *prope* Kirnuar, Jellivari, Janusvando,) Norwegiae (*prope* Bramble, Lärmstadt, Tornbiönsbor, Arendal, Roennegen, Gellebeck, Nordsee,) Sueciae *plurimis*, Pyrenaeorum (*potissimum inter* Sem *et* Lercoul,) Pedemontii (*prope* Traber *et* Belangero,) Elbae, Sardiniae, Bergami, Brixiae, Stiriae, Carinthiae, Hungariae, Bohemiae *et* Saxoniae *nonnullis fodinis*, *chalybeato ceterum simile*, *in fragmenta rhombea* (*β*) *interdum dissiliens.*

commune. 4. F. retractorium in grana fecedens nigrum tritura nigra, texturae evidentius granulatae, formae communis.

Syst. nat I. *p.* 177. *n.* 16. XII. 3. *p.* 138 *n.* 10. Ferrum retractorium nigrans, particulis subgranulatis inaequalibus.

Cronst. miner. §. 210. 2. 1. 3.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 238. *n.* 4. c. Minera ferri nigra granularis.

β) *Syst.*

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 15. XII. 3. *p.* 138. *n.* 9. Ferrum (granoſum) retractorium nigrans particulis arenaceis.

γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 19. XII 3. *p.* 138. *n.* 12. Ferrum (talcoſum) retractorium nigrans, talco inſperſum.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 20. XII. 3. *p.* 138. *n.* 13. Ferrum (calcarium) retractorium nigrans marmoris.

ε) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 137. *n.* 5. Ferrum (ſidereum) retractorium nigrans, maculis rhombicis minerae ferri inſperſis.

ζ) *Syſt nat.* I. *p.* 177. *n.* 21. XII. 3. *p.* 138. *n.* 11. Ferrum (molle) retractorium nigrans pyriticolum.

Habitat cum ſelecto, cui ceterum ſimile, in Sueciae *potiſſimum fodinis, interdum punctatim ſteatitae* (γ), *aut lapidi calcario* (δ) *inſperſum, aut fruſtis majoribus ferro intractabili rubro micaceo immerſum, aut pyriten ſibi inſperſum continens, et ea de cauſſa igne tortum ſulphuris vapores eructans.*

cryſtallinum. 5. F. retractorium nigrum tritura nigra, forma cryſtallorum. Fig. 23.

Syſt nat. I. *p.* 175. *n.* 1. Ferrum cryſtalliſatum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 137. *n.* 3 Ferrum cryſtalliſatum retractorium confertum adhaerens.

It. wgoth. 258. Minera ſtanni.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 234. *n.* 2. Ferrum mineraliſatum cryſtalliſatum.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 136. *n.* 2. Ferrum (teſſellare) cryſtalliſatum retractorium ſolitarium.

Cronſt. miner. §. 201. 2. 1. 5. Minera ferri calciformis inaurata octaëdra.

γ?) *Syſt. nat.* I. *p.* 165. *n.* 4. Alumen talcoſum opacum.

Amoen. acad. 1. *p.* 481. Alumen ſolitarium cinereo-fuſcum ollaris.

Waller. miner. 130. Talcum cubicum octaëdrum.

Habitat in Norwegia (*prope* Bramble,) Sueciae *ferrifodinis*, Gallicia, Carinthia (*prope* Fragant,) Corſica, Delphinatu (*valle* Volyaudemer,) *et* Sabaudia, *utplurimum ſolitarium, nunc liberum, nunc marmori, micanti, quartzo, ſerpentino inhaerens.*

glareoſum. 6. F. retractorium nigrum tritura nigra in grana comminutum.

Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 8. XII. 3. *p.* 149. *n.* 13. *Muſ. Teſſ.* 112. Arena (ferrea) ferri atra.

Waller. miner. 251. Ferrum arenae mineraliſatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 255. *n.* 18. Ferrum mineralisatum in formam arenae collectum.
Wolters d. miner. 31. Ferrum glareosum atrum magnetem sequens.
Vogel miner. 80. Arena ferrea.
Cartheus. miner. 10. Arena metallica.
Habitat in Italia *ad radicem montium collinmque vulcaniorum*, *ad* Sibiriae, Groenlandiae, Islandiae, Lapponiae, Fennoniae, Sueciae *fluvios et littora*, *ad littora maris* Baltici, *ad rivum* Kirniz Lusatiae, *in* Bohemia (*prope* Presniz,) *in* Tranfilvania (*ad fluvium* Aranjos,) *in* Elba, Britannia (*ad fanum* S. Maclovii,) Jamaica, India, *potissimum in maritimis* Coromandel *et* Zeylona, *ex mineris praecedentibus per torrentes et maris undas comminutis et in remota saepe loca delatis natum*, *granis obtuse angulatis.*

hepaticum. 7. F. retractorium hepaticum, tritura nigra subscintillans, in fragmenta subcubica dissiliens.
Habitat in alpibus Lapponicis, e. gr. Jellivari, *compactum, an distincta species?*

nitens. 8. F. retractorium nigrum compactum tritura rubra, in fragmenta nitentia cubica dissiliens.
Cronst. miner. §. 211. 2. 3.
Habitat in Norwegiae *fodinis prope* Arendal, *an distincta species?*

rhombeum. 9. F. retractorium tritura rubra compactum in fragmenta rhombea dissiliens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 139. *n.* 14. Ferrum (decussatum) retractorium rubricosum rhombeo-striatum.
Habitat in Sueciae *fodinis* Eitsbergensibus, *an distincta species?*

suecicum. 10. F. retractorium compactum nigrum, tritura rubra, in fragmenta indeterminata dissiliens.
Cronst. miner. § 211. 2. 1.
β?) *Syst. nat.* 177. *n.* 14. XII. 3. *p.* 139. *n.* 15. Ferrum (virens) subretractorium rubricosum particulis impalpabilibus nitidis.
Habitat in Sueciae *fodinis* (*prope* Bilsee,) β) *actinoto inhaerens prope* Norberg, Persberg, Grengie, Kengis.

lamellosum. 11. F. retractorium nigrum lamellosum, tritura rubra.
Cronst. miner. §. 211. 2. 4. Minera ferri retractoria tritura rubra lamellosa.

β) Syst.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 177. *n.* 17. XII. 3. *p.* 139. *n.* 16. Ferrum (squamolum) subretractorium rubricosum, particulis squamosis.

Habitat in Norwegia (*prope* Gellebeck).

Magnes. 12. F. attractorium compactum formae communis.

Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 12. XII. 3. *p.* 142. *n.* 27. Ferrum attractorium.

Woltersd. miner. 31. Ferrum amorphum, ferrum attrahens.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 235. *n.* 3. Ferrum mineralisatum, minera ferrum attrahente et polos mundi ostendente.

Habitat in Daniae, Norwegiae (*prope* Arendal, Laernistadt, Bamble,) Sueciae (e. gr. *ad montem* Hoegberg,) Lapponiae (*prope* Januswando,) Sibiriae, *potissimum* Uralicis, Indiae, *regni* Peruani, *insulae* Serpho archipelagi, Elbae, Hungariae (*prope* Taitolz,) Temesiae (*prope* Dognaska,) Bohemiae (*prope* Platte, Orbicau *et ad montem* Caff,) Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Ehrenfriedersdorf, Dorfchemnitz, Schmalzgrube *et* Kreitenbrunn,) Franconiae (*prope* Lichtenberg) *et* Sueviae (*prope* Aalen) *ferrifodinis, in grana secedens, in fragmenta indeterminata obtusangula dissiliens, utplurimum, parum nitens, durum, fragile, ferrei aut chalybei coloris, varius ex caerulescente cinerei, fusci aut rufescentis, tritura varius rubra, quam nigra, varius* (e gr. *in* Norwegia) *globosum, polos duos monstrans polos mundi respicientes, hinc experimentis physicis, navigationi, investigando ferro aliisque usibus inserviens.*

granulare. 13. F. attractorium texturae granularis formae communis.

Cronst. miner. §. 209. 2. 1. 2. 1. 2 *et* 3.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 235. *n.* 3. b. Magnes colore ferreo granularis.

Habitat in Sueciae *ferrifodinis* (Kaerrgrufoe *et prope* Norberg,) *magneti ceterum simile.*

fibrosum. 14. F. attractorium texturae fibrosae formae communis.

Karsten Lesk. Mineralkab. I. *p.* 442.

Habitat in Suecia, *coloris inter dilute chalybeum et caerulescenti-canum intermedii, parum nitens, in grana secedens, opacum, molle, fragile, in fragmenta indeterminata non valde obtusangula dissiliens, tritura ex caerulescenti atra, fibris teneris, rectis fasciculatis.*

squamo- 15. F. attractorium texturae lamellosae formae communis.
sum. *Cronst. miner.* §. 209. 2. 1. 2. 1. 4.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 446.
Danz chem. Annal. 1785. 2. *p.* 426.
Habitat in Norwegia (*prope* Bamble *et* Sandfwer,) *in terris* Rhenanis, *atrum*, *lamellis crassis*, *rectis*, *tritura rubra.*

subtetrae- 16. F. attractorium atrum formae crystallinae.
drum. *Habitat in* Norwegiae (*prope* Bramble,) Saxoniae (*prope* Breitenbrunn) *et* Carinthiae (*prope* Fragant *et* Hüttenberg) *fodinis*, *interdum una cum cupro fulvo gneisso fornacum immersum*, *crystallis utplurimum pyramida tetraëdrum duplicem saepe exilem*, *varius prisma tetraëdrum obliquangulum*, *aut cuneum hexaëdrum altero fine in aciem*, *altero in pyramida-tetraëdrum irregularem terminato referentibus.*

basaltiformis. 17. F. attractorium spadiceum columnas graciles in majores fasciculatas interdum articulatus referens.
Hacquet Schr. berl. Naturf. 4. *p.* 13. *t.* 3. *f.* 1. 2.
Danz chem. Annal. 1785. 2. *p.* 424.
Flurl bergm. Journ. 1789. 2. *p.* 1092.
Reuss Orogr. des boehm. Mittelgeb. p. 89.
Ferber Bemerk. in Neufchatel &c. p. 5.
Stoiz Abh. der boehm. Ges. 1788. *p.* 174.
Habitat in Ducatus Bipontini *valle* Itas, *etiam prope* Moschel-Landsberg, *in* Franconia (*prope* Lichtenberg,) Palatinatu *superiori* (*prope* Amberg) *et* Bohemia (*prope* Prizen, Augezd *et monasterium* Osseg,) *ampla utplurimum strata constituens*, *columnis calore et ad aerem a se invicem discedentibus*, *ferrum*, *frictione ad magnetem praeparatum trahens.*

micaceum. 18. F. intractabile ferrei coloris nitens texturae lamellosae.
Syst. nat. I. *p.* 176. *n.* 7. XII. 3. *p.* 139. *n.* 18. Ferrum intractabile rubricans micaceum nitens.
Waller. miner. 169. Ferrum arsenico mineralisatum minera micacea rubra i. attritu rubente.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 242. *n.* 8. Ferrum mineralisatum, minera micacea squamola, colore griseo seu ferreo nitens, tritura humida rubra.
Carth. miner. 72. Ferrum mineralisatum squamosum griseum splendens friabile.
Cronst. miner. §. 201. 2. 1. 4. Haemalites caeruleiscens squamosus.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 177. *n.* 18. Ferrum retractorium particulis ſublaminoſis ſolideſcentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 140. *n.* 19. Ferrum (caeruleſcens) intractabile rubricans, ſquamis ſublaminoſis caeruleſcentibus.

Waller. miner. 257. Minera ferri caeruleſcens laminoſa.

Habitat in Sibiriae (Nefedjewskoi *ad lacum* Onega,) Lapponiae (*prope* Jelljvari,) Sueciae (*prope* Grengie *et* Calmar,) Hercyniae (*prope* Oſterodam *et* Zorge,) *comitatus* Sayn (*ad montem* Streitberg,) Franconiae (*ad* Ochſenkopf *montis* piniferi,) Saxoniae (*prope* Altenberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Luſatia (*prope* Markersdorf) *et* Hungariae (*prope* Topſchau) *ferrifodinis, utplurimum in grana, varius in cruſtas, rariſſime in bacillos ſecedens, lamellis ſaepius incurvis, quam rectis, crebro partibus majoribus, interdum minoribus aliis foſſilibus quartzo, fluori, ferro ochraceo, immerſum, varius ſuperficiale, utplurimum forma communi, interdum forma tabularum hexaëdrarum lateribus coalitarum conſpicuum.*

ſpeculare. 19. F. intractabile compactum nitoris et coloris chalybei, tritura rubra, intus ſpeculi inſtar nitens.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 239. *et* 241. *n.* 6, 7. Ferrum mineralisatum, minera grisea ſeu albo-caeruleſcente, tritura rubra, magnete refractaria, et: Ferrum mineraliſatum minera caeruleſcente aut nigreſcente, magneti vel amica vel refractaria.

Cronſt. miner. §. 201. 2. 1. 1-3. Minera ferri calciformis incurata caeruleſcens.

β) *Syſt. nat.* I. *p.* 175. *n.* 3. XII. 3. *p.* 140. *n.* 20. Ferrum intractabile rubricans ſcintillans ſolidum rhombeo ſtriatum.

γ) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 140. *n.* 21. Ferrum (celluloſum) intractabile rubricans, lamellis erectis interſtinctis.

Habitat in Norwegiae, Sueciae (*prope* Bitsberg,) Germaniae (*prope* Osnabrügg, Freyberg, Auguſtusburg *et* Altenberg,) *etiam prope* Thurnberg *in* Palatinatu *ſuperiori, in* Lotharingiae (*prope* Framont) *et* Ilvae *ferrifodinis, ſuperficie ſaepe iridis coloribus ludente, nunc in grana, nunc in cruſtas, nunc in bacillos ſecedens, ſaepius forma communi, neque tamen raro forma cryſtallorum, in cellulas aut uvae ſpeciem ſaepius aggregaturum, nunc tabulas hexaëdras nunc lentes exiles, nunc pyramides triedras, duplices et complanatas, vel ſimplices et apice inflexas, nunc cubos, rarius perfectos vel marginibus, quam angulis truncatos, nunc polyëdra preferentium.*

rubricosum. 20. F. intractabile rubrum lamellosum intus micans mollissimum attactu pingue et inquinans formae communis.

Syst nat. I. *p.* 176. XII 3. *p.* 141. *n.* 23. Ferrum intractabile rubricans rubrumque, punctis impalpabilibus nitidis.

Cronst. miner. §. 203. 3. 2. Haematites ruber squamosus.

Waller. miner. 27. Mica ferrea rubra.

Waller. syst miner. 2. *p.* 248. *n.* 13. Ferrum ochraceum mineralisatum rubrum, minera squamosa molli inquinante magneti refractaria.

Habitat in Cambria, Suecia (*prope* Nora, Norberk, *in monte* argenteo occidentali,) Saxonia (*prope* Ehrenfriedersdorf *et* Causdorf,) Hennebergia (*prope* Suhl,) Hercynia (*in monte* Iberg *et prope* Zorge,) Nassovia, Hungaria, *colore nunc magis in chalybeum, nunc potius in fuscum colorem vergente, saepius crustae more alias ferri mineras obducens, in grana secedens, lamellis incurvis nunc majoribus nunc minoribus, in fragmenta indeterminata valde obtusangula dissiliens.*

Haematites. 21. F. intractabile fibrosum duriusculum opacum tritura rubra aut flava.

Glaskopf. *Syst. nat.* I. *p.* 175. *n.* 5. XII. 3. *p.* 140. *n.* 22. Ferrum intractabile rubricans glandulosum fragmentis concentratis.

Waller. miner. 249. Ferrum mineralisatum minera figurata rubra s. tritura rubente.

Woltersd. miner. 31. Ferrum rubrum ex centro radiatum, et Ferrum rubrum globosum extus punctatum.

α) nigrum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 245. *n.* 10. Ferrum ochraceum mineralisatum, minera nigrescente plerumque testacea aut figurata, tritura rubra magneti refractaria.

β) fuscum.

Cronst. miner. §. 202. Haematites nigrescens.

Blutstein. γ) rubrum.

Cronst. miner. §. 203. Haematites ruber.

Waller. syst miner. 2. *p.* 245. *n.* 11. Ferrum ochraceum mineralisatum minera rubra dura utplurimum figurata, magneti refractaria.

δ) flavum, tritura flava.

Cronst. miner. §. 204. 2. Haematites flavus.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 247 *n.* 12. Ferrum ochraceum mineralisatum, minera flava plerumque figurata, ratura flava, magneti refractaria.

Habitat

Habitat in Angliae (e. gr. *prope* Durham,) Scotiae, Norwegiae, Sueciae, Sibiriae, (e. gr. *in montibus* uralensibus *prope* Sinarskoi *et* Bodon,) Hungariae, Carinthiae (*prope* Hüttenberg,) Bohemiae, Saxoniae (e. gr. *prope* Johanngeorgenstadt *et* Freyberg, *et in monte* Rothenberg,) Hassiae (e. gr. *prope* Schmalcalden,) Hercyniae (e. gr. *prope* Osterodam,) Electoratus Trevirensis (e. gr. *prope* Herrhausen,) *ducatus* Bipontini (Frischermuth,) δ) *in* Bohemiae (*prope* Camerhof,) *et* Hungariae (*prope* Scalca, Hiadla, Stiar, Koniz, Taisolz, Boinik *et* Libeten, γ) *in* Pyrenaeorum (*inter* Sem *et* Lercoul,) Britanniae (*prope* Salles,) Scotiae (*prope* Pitfichie *provinciae* Aberdeen,) Angliae (*prope* Workington Cambriae,) Sueciae (*in monte argenteo occidentali* Westmanniae,) Hercyniae (*prope* Hüttenrodam, Osterodam *et* Andreasberg,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Schneeberg, Altenberg, Schwarzenberg, Eibenstock, Grosschirma, Schelberhau *et* Boesenbrunn,) Lusatiae (*prope* Wehrau,) Bohemiae (*prope* Presniz, Radnik *et* Platte,) Hungariae (*prope* Ruskowa, Sirck, *et* Stoos,) Transilvaniae (*prope* Gyaller,) Carinthiae (*prope* Neumarktl,) Austriae (*prope* Graskopf,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach;) *et* Bipontii (*prope* Moschellandsberg,) β) *in* Angliae (Hubbadule Derby,) Sueciae (*prope* Norberg,) Saxoniae (*prope* Boesenbrunn *et* Scheibenberg,) Bohemiae (*prope* Melnik, Hungariae (*prope* Ruskowa, Scalca *et* Boinik,) Carinthiae (*prope* Bleyberg,) Austriae (*in monte* Gastricensi,) *et* Bipontii (*prope* Tabernas montanas,) α) *in* Sibiriae (e. gr. *prope* Catharinenberg,) Sueciae (*prope* Bitsberg, Wick, Norberg, Ritterhütte, Langbanshütte &c.,) Norwegiae (*prope* Arendal,) Lapponiae (*prope* Jellivari,) Angliae (*praesertim* Glocestriae,) Hercyniae (*ad montem* Iberg, *prope* Zellerfeld *et* Zorge,) Hennebergiae (*in planitie* Buchebene,) Saxoniae (*prope* Gilsdorf, Voigtsberg, Camsdorf, Scheibenberg, Marienberg, Schwarzenberg *et* Brankenburg,) Lusatiae (*prope* Kengersdorf,) Marchiae Brandenburgicae (*prope* Kisterniz,) Bohemiae (*prope* Platte,) Moraviae (*prope* Buttenwald,) Hungariae (*prope* Suchodolina, Libeten, Ruscowa, Stiavnicza, Roniz *et* Taisolz,) Carinthiae, Carnioliae, Ilvae, Brisgoviae (*ad montem* Heuberg,) Sueviae (*prope* Gindelwangen, Ahlen *et* Neuhausen,) Wirtembergiae (*prope* Neoburgum,) *et* Nassoviae (*in* Siegenensi *et* Dillenburgica *parte*) *fodinis, rarissime crustae instar alia fossilia obducens, superficie interdum*

terdum iridis coloribus ludente, aut argenticoloribus arbusculis picta, fibris crebrius parallelis, quam fasciculatis vel stellatis, in festucas longas, aut fragmenta cuneiformia, varius in discoidea dissiliens, intus interdum cavum, aut extrinsecus quartzo vel chalcedonio quasi cortice obductum, nunc in grana, nunc in bacillos, nunc in crustas secedens, varius formae communis, quam reniforme, botryoides, globosam, stillatitium, fistulosum, aut arbusculas referens; varietas rubra sanguinis profluviis sistendis, aliisque medicamentis, poliendis quoque metallis, potissimum ferro et chalybi inserviens.

compactum. 22. F. intractabile compactum duriusculum opacum tritura rubra aut flava.

Cronst. miner. §. 202. 203. 204. 2. 3. *et* 5. 1.

Walter. syst. miner. p. 244. 246. 247. *n.* 10. 11. 12. Haematites solidus.

β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 141. *n.* 25. Ferrum (glomeratum) intractabile rubricans octaëdro granulatum.

α?) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 141. *n.* 24. Ferrum (arenosum) intractabile nigrans, particulis granulatis opacis.

Habitat in Sibiriae (*prope* Catharinenburg *aliisque*,) Lapponiae (*prope* Jellivari,) Sueciae (*prope* Grengie *et in monte* Taberg,) Hercyniae (*prope* Kübeland,) Franconiae (*prope* Naila *et* Suhl,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Chemniz, Schneeberg, Eibenstock *et* Johanngeorgenstadt,) Varisciae (e. gr. *prope* Schlaiz,) Lusatiae (*prope* Wehrau,) Bohemiae (*prope* Toepliz,) Temesiae, Carnioliae (*prope* Kumpell,) Tirolis, Wirtembergiae (*prope* Heidenheim,) Helvetiae (*in valle* Mühlthal,) Italiae, Navarrae (*prope* Baigory,) *electoratus* Trevirensis (*prope* Herrhausen,) Nassoviae *partis* Siegenensis, Namurci *fodinis, frequentius in grana secedens, interdum vagus, crebro in strutis aut venis obvius, quas integras constituit, nonnunquam aliis fossilibus insperssum, flavum, rubrum aut nigrescens, texturae nunc aequalis, nunc inaequalis, formae crebro communis, alias globulosum, reniforme, stillatitium, fistulosum, cellulosum, aut vestigiis hexaëdro-pyramidalibus inaequale, aut forma crystallorum frequentius adnatarum, quam liberarum, aggregatarum, quam solitariarum, varius tetraëdro-pyramidalium, quam cubicarum, quae intus interdum cavae, et aqua repletae, furno calido impositae magno cum strepitu dissiliunt.*

23. F.

ſpatoſum. 23. F. intractabile lamelloſum effervescens igne crepitans et nigrescens, in fragmenta rhomboidalia diſſiliens.

Syſt. nat. I. *p.* 175. XII. 3. *p.* 141. *n.* 26. Ferrum intractabile albicans ſpatoſum.

Woltersd. miner. 31. Ferrum ſpatoſum colore gilvo ſ. badio.

Waller. miner. 244. *n.* 3. Minera ferri alba ſpatiformis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 251. *n.* 16. Ferrum calcareis lapidibus inhaerens, minera alba vel fuſca, facie lapidea, ſine nitore, magnete non attractili.

Vogel mineralſ. 167. Minera martis ſpatoſa.

Cronſt. miner. §. 30-33. Terra calcarea marte intime mixta.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 261. *n.* 24. Ochra ferri fuſca.

Habitat, interdum ſtrata ampliora et matricem aliarum minerarum conſtituens, in regno Tunetano, *in* Hiſpania, *in* Pyrenaeis (*prope* Echaux, *inter* Sem *et* Lercoul, *etiam in comitatu* Ruſcinonenſi,) *in* Delphinatu (*prope* Allemont,) Alſatia (*prope* Rothau,) Pedemontio (*prope* Monaſtero,) *territorio* Bergamenſi *et* Breſciano,) Tiroli (*prope* Schroaz,) Salisburgo, Stiria (*prope* Schladming *et* Eiſenerz,) Carniolia (*prope* Jauberlig,) Carinthia (*prope* Hüttenberg,) Auſtria (*prope* Reichenau,) Hungaria (*prope* Schemniz *et* Schmoelniz,) Sileſia (e. gr. *prope* Creuzburg,) Bohemia (*prope* Ratieborziz, Sekerſchan *et* Mayerhoefen,) Saxonia (*prope* Altenberg, Schneeberg, Freyberg, Braeunsdorf, Voigtsberg *et* Camsdorf,) Franconia (*prope* Neila *et* Lobenſtein,) Thuringia (*prope* Koeniz,) Haſſia (*prope* Schmalcalden *et* Wolzhauſen,) Naſſoviae *parte* Saarbrückenſi, Weilburgenſi *et potiſſimum* Siegenenſi, Rheni *ripis* (e. gr. *prope* Bendorf, Wolfſtein, Obernhof, Wienar,) *Ducatu* Bergenſi (*in monte* Windberg,) Hercynia (*prope* Clausthal, Cellerfeld, Lautenthal, Stollberg,) *principatus* Anhaltini *parte* Bernburgenſi, Halberſtadio (*prope* Dankenrode,) *in* Uplandia, Dalecarlia *et alias paſſim in* Suecia, *in* Cambria *et* Glocestria Angliae, *in granas, rarius in cruſtas flexuoſas ſecedens, prunis inſperſum lucem ſpargens, acidis totum ſolvendum, frequentiſſime album, colore tamen ad aërem fugaci, alias cinnum, caeruleſcens, rufeſcens, flavum, rubrum, fuſcum, nigricans, nigrum, aut ad ſuperficiem viridis coloribus ludens, rarius fiſtuloſum, globoſum, celluloſum, aut veſtigiis cubicis impreſſis conſpicuum, aut, prouti prope Cremnitz, fungiten figuram referens, quam formae communis, aut cryſtallorum extrinſecus nitentium utplurimum aggregatarum, rarius pellucidarum, rarius*

pyramides triëdras aut exiliſſimas tetraëdras, vel cubos, quam lentes puſillas, interdum roſae petalorum inſtar aggregatas, aut ſellae inſtar curvatas, vel rhombos, facie-bus ſaepe convexis conſpicuos referentium, parando chalybi prae aliis ferri mineris conducens, ferri calce aëre fixo ſaturata, utplurimum quoque terrae calcariae, et magneſiae calci junCta.

ſiliceum. 24. F. intractabile ſcintillans.

Cronſt. miner. §. 54. 1. *et* 65. Quartzum calce ferri atra intrinſece miſtum et Jaſpis martialis, Sinople.

Habitat in Palatinatus *et* Bipontinis, Hercyniae (*prope* Rübeland,) Hungariae (*prope* Schemniz *et* Bakabanya) *fodinis, in his ſaepe auriferum, ceterum ex ferri calce petroſilici, quartzo aut jaſpidi junCta conſtans, interdum quaſi eroſum.*

argillaceum. 25. F. molle opacum inconſpicuum ſiccum.

Cronſt. miner. §. 87? Bolus indurata particulis impalpabilibus.

Habitat in Italia, Wirtembergia, Naſſovia (e. gr. *prope* Siegen,) Franconia (e. gr. *prope* Neila,) Variſcia, Saxonia (e. gr. *prope* Schneeberg, Chemniz *et* Schmidefeld,) Luſatia (*prope* Wehrau,) Bohemia (*prope* Toepliz,) Hungaria (*prope* Scalka) *et* Temeſia, *nunc vagum, nunc integra ſtrata conſtituens, nunc formae communis, nunc foraminulentum et intus fiſtuloſum, nunc celluloſum, nunc lentes, renes, globulos, ſaepiſſime piſa aequantes, referens, interdum ſchiſtoſum, aut in cruſtas ſecedens, ex ferri calce et argilla compoſitum.*

Ochra. 26. F. intractabile inconſpicuum opacum friabile.

Waller. miner. 205. Ferri terra praecipitata non mineraliſata.

Cronſt. miner. §. 200. 1. 1. 1. Minera ferri calciformis friabilis.

α) *Syſt. nat.* I. *p.* 205. *n.* 1. XII. 3. *p.* 192. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 106. Ochra ferri pulverea lutea.

It. ſcan. 123. Ochra flava.

Woltersd. miner. 31. Ferrum terreum luteum friabile.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 258. Ferrum acido ſolutum et praecipitatum, colore flavo.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 192. *n.* 2. Ochra ferri pulverea rufa.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 259. *n.* 22. Ferrum acido corroſum rubrum.

Habitat

Habitat frequens in aquis ferriferis, *in receptaculis, canalibus* e. c. *in fundum delabens, alias quoque in insula* Celebes, Persia, Sibiria (*ad fluvium* Jesschanska,) Pensilvania (*prope* Fahlun *et in* Scania,) Anglia, Seelandia, Namurcio, *reliquo* Belgio, *ducatu* Clivensi, *episcopatu* Osnabrüggensi, *electoratu* Trevirensi, Hercynia (e. gr. *in monte* Rammelsberg,) Hassia, Saxonia, Franconia (e. gr. *prope* Wonsiedel, Neila, Coburg, Norimbergam, Altdorf,) Carinthia (*prope* Hüttenberg *et* Friesach,) Salisburgo, Alsatia, Helvetia, Italia (e. gr. *circa* Romam,) Hungaria (*prope* Schemniz *et* Stoos,) Transilvania (*prope* Gyaller,) Silesia (e. gr. *prope* Sagan,) *et* Lusatia (*prope* Wehrau,) *rarius stellatim fibrosum, luteo rubrove colore crebro in fuscum vergente, pictoribus usu suo magis natum, quam fusoribus.*

caeruleum. 27. F. intractabile friabile terreum inconspicuum ad aërem caeruleum, igne fuscescens, a lixivio caustico colores mutans.

Cronst. miner. §. 206. Calx martialis phlogisto juncta et alcali praecipitata.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 260. *n.* 23. Ferrum solutum alcali praecipitatum et phlogisto junctum caeruleum.

Habitat frequens ad fluvium Schadugna, *prope* Muran *et in aliis* Sibiriae *et* Russiae *oris*, *in* Islandia, Norwegia, Scaniae *planitiebus*, Scotiae *et* Belgii *paludibus, in electoratu* Hannoverano (*prope* Maschen,) *episcopatu* Hildesiensi (*prope* Peinam,) Hassia (*prope* Hirschfeld,) Suevia (*prope* Babenhusen,) Brisgovia (*prope* Herderen,) Carnioliae *alpibus* Vacchinensibus, Carinthia (*prope* Bleyberg,) Thuringia (*ad montem* Eckartsberg,) Lusatia (*prope* Doberich *et* Olbersdorf,) Silesiae (*prope* Beuthniz, Pathowiz, Dachenberg, Creuzburg *et* Niederleschen,) *et* Poloniae (*prope* Cracoviam) *uliginibus, argillae, turfae, humo aut aliis ferri mineris imbidulans, infra terram nonnunquam lacteum, et ad aërem demum colorem caelestem smaltae, aut indicum assumens, ferri circiter* $\frac{1}{4}$ *argillae arenaeque mistam continens, post ustionem in igne magnetem sequens, pigmenti loco* e. gr. Tungusis *inserviens.*

smaltinum. 28. F. intractabile duriusculum terreum opacum inconspicuum caeruleum, a lixivio caustico colorem non mutans, igne cinerascens.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 91.

Habitat

Habitat in Hungaria *prope* Vorau, *una cum quartzo venam* $\frac{1}{4}$-$\frac{1}{2}$ *pollicis, gneiſſum micaceum album pererrantem conſtituens, cupri expers, jam in fodina caeruleum, candeſcendo cum cineribus clavellatis omnem colorem exuens, acidis non ſolvendum, cum borace in vitrum pellucidum dilute flavum, cum oſſium acido in vitrum coloris expers colliqueſcens, ex ferri calce, terra aluminoſa et ſilicea conflatum.*

ſubaquoſum. 29. F. intractabile inconſpicuum opacum coloris obſcuri humidum.

Syſt. nat. I. *p.* 190. XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. Tophus (Tubalcaini) humoſo ochraceus.

Cronſt. miner. §. 200. 1. 1. 2. Minera ferri calciformis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 255. *n.* 19. Ferrum limoſum, minera fuſca, facie terreſtri vel ſcoriacea, ſubaquoſa.

α) polymorphum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. δ.
β) placentiforme. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. γ.
γ) nummiforme. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. β.
δ) globiforme. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. ε.
ε) globoſum. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 188. *n.* 7? Tophus (globus) arenoſo-ferreus ſubrotundus.
ζ) grandiniforme. *Muſ. Teſſin.* 74. *n.* 8.
η) piſiforme. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 5. α.
ϑ) Aëtites.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 614. *n.* 2. Lithotomi cavitate latente, parietibus nudis donati.

a) *Syſt. nat.* I. *p.* 193. *n.* 3. XII. 3. *p.* 179. *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 78. *n.* 2. *Schreb. lith.* 97. Aëtites embryone libero terreſtri.

Imperat. hiſt. nat. 738. Aëtites geodes.

Waller. miner. 407. Aëtites terra incluſa.

b) *Syſt. nat.* I. *p.* 193. XII. 3. *p.* 179. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 78. *n.* 1. *Gron. ſuppl.* 58. *n.* 1. 3. *Schreb. lith.* 99. Aëtites embryone libero lapilluloſo.

Imper. nat. 739. Aquilinus.

Waller. miner. 407. *n.* 1. Lithotomi cavitate latente donati.

i) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 187. *n.* 6. Tophus (Lithoxylon) ferreus ochraceus longitudinaliter enatus.

Habitat ſub aqua in Sibiriae, Ruſſiae (e. gr. Newa) *fluviis, in* Smolandia, Dalecarlia, Norlandia Sueciae, *in* Belgio (*prope* Lugdunum,) Lotharingia (*prope* Dax, Val-S. Amarin &c.,) Normannia, Britannia (*prope* Vitry,) *distri-*

diſtrictu Turonenſi (*prope* Prouilly,) Franciae *inſula* (e. gr. *prope* Genicours,) Burgundia, Alſatia, Helvetia, Wirtembergia, *reliqua* Suevia, *comitatu* Salmenſi, *electoratu* Trevirenſi (*prope* Mardorf,) Hercynia (*prope* Ilefeld,) Haſſia, *circulo* Salico (*prope* Halam,) Variſcia, Bohemia, Luſatia (*prope* Tribel,) Sileſia (*prope* Wichelsdorf,) Hungaria, Tranſilvania (*prope* Reſchinar) *ex humo ferrifero, ut videtur, natum, a phoſphori acido inhaerente ferrum exhibens frigidum fragile, utplurimum fuſcum, interdum rubrum, luteum, luteſcens, vireſcens, caeruleum, cinereum, ex chalybeo atrum, nigrum, aut in ſuperficie variegatum, formae communis (tum crebro foraminulentum, alias fiſtuloſum, orbiculare granorum, renis, globi magis minusve perfecti cavi vel ſolidi, majoris vel minoris ſpecie conſpicuum.*

viride. 30. F. coloris pſittacini, nitens.

Hoffmann bergm. Journ. II. 1. *p.* 397.

Habitat Schneebergee, *aliis induratis ferri, wismuthi, niccoli cobaltique mineris inſidens, interdum tabulas referens, an ferrum muriae acido junctum? an revera hujus generis?*

arſenicale. 31. F. canum opacum carbonibus injectum arſenici vaporem eructans.

Prouſt annal. de chim. I. *p.* 195.

Habitat in Hiſpaniae *cuprifodina, plumbo cum arſenici acido juncto externo habitu ſimile, aqua et nitri acido, vel bulliente, non ſolvendum, et vaſis clauſis igni expoſitum liqueſcens quidem, ut tamen nullum vaporem emittat.*

ſulphuratum. 32. F. opacum prunis inſperſum vaporem flammamque ſulphuris emittens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 116. *n.* 7. Pyrites (aquoſus) mineraliſatus livedus.

Cronſt. miner. §. 152. Pyrites colore rubeſcente.

Waller. miner. 210. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 133. *n.* 7. Sulphur ferro mineraliſatum, minera fuſca vel hepatica.

Habitat in Sueciae, Saxoniae, Hercyniae, Rhenanis *fodinis variis, creberrime fuſcum, interdum dilutius, aut coloris inter arrichalceum et chalybeum intermedii, aut chalybei, aut in ſuperficie variegati, in grana utplurimum ſecedens, formae creberrime communis, nonnunquam celluloſum, pectinatum, ſulcis decuſſantibus in ſuperficie*

ficie inſignitum, arbuſculas referens, fiſtuloſum, botryoides, reniforme, ſtillatitium, globoſum, aut forma cryſtallorum tabulas hexaëdras crebro in globos coagmentatas, aut priſmata hexaëdra, frequentiſſime cubos in cellulas aut ſeries aggregatos referentium conſpicuum.

phlogiſticum. 33. F. opacum coloris obſcuri in igne ardens.

Cronſt. miner. §. 160. 6. 2. Minera ferri phlogiſtica.

Habitat in Hungaria (*prope* Schemniz, *hic auri argentique ferax*,) *et* Suecia (*in montibus* Walchberg *et* Finnberg, *etiam in* Nericia) *lithanthracem externo habitu referens, nunc friabile, nunc firmius cohaerens, alias fixum, cito et cum levi flamma exardeſcens, pauxillum ponderis amittens, et ultra* $\frac{3}{100}$ *ferri ſaepe continens, alias ſub fornice docimaſtica totum fere avolans, perparum modo calcis ferreae relinquendo.*

86. ARSENICUM.

∞

Fragile, coloris plumbei, cum nitore tamen fugacis, ponderis ſpecifici = 8308 : 1000.

Carbonibus inſperſum ſpecie fumi albi album quodammodo redolentis ſapore dulciuſculi avolans.

Calce alba, aqua ſolubili, acidi nitri ope acidum verum ſui generis evolvente.

nativum. 1. A. nudum nitoris metallici.

Cronſt. miner. §. 237. Arſenicum nativum.

teſtaceum. α) A. in cruſtas ſphaericas ſecedens.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 5. XII. 3. *p.* 117. *n.* 1. Arſenicum nudum, fragmentis convexis concavisque albidis.

Cronſt. miner. §. 237. 1. Arſenicum nativum particulis impalpabilibus teſtaceum.

Waller. miner. 217. Arſenicum ferro mineraliſatum teſtaceum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 162. *n.* 3. Arſenicum nativum forma metallica teſtaceum.

Vog.

Vog. miner. 294. *Gesn. cadm.* 19. *n.* 29. Cobaltum teſtaceum.

Juſt. miner. 180. Scherbencobald.

ſquamóſum. β) A. particulis micaceis. *Cronſt. miner.* §. 237. 2. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 117. *n.* 2.

poroſum. γ) A. friabile et poroſum. *Cronſt. miner.* §. 237. 3. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 117. *n.* 3.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 161. *n.* 2. Arſenicum nativum forma metallica nigrum.

a) faciebus ſpeculi inſtar nitentibus.

Cronſt. miner. §. 237. 3. 1.

Habitat in Norwegia (*prope* Kongsberg,) Hercynia (*prope* Andreasberg,) Alſatia (*prope fanum* S. Mariae,) Wirtembergia (*prope* Alpirſpacum,) Fürſtenbergia (*prope* Wittichen,) Carinthia (*prope* Seltſchach *et* Geisberg,) Tranſilvania (*prope* Nagyag,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *et* Saxonia (*potiſſimum prope* Annaberg *et* Freyberg,) *ſpato, barytidi, feldſpato ſaepe innidulans, galenae, arſenici argentique minerarum frequens comes, duro corpori allidens ſonitum edens, cultro ſecandum, vix ferro carens, interdum cobaltum, rarius wismuthum, argentumve ſibi immixtum habens, rarius fibroſum, quam minutim lamelloſum, interdum γ) poroſum et quaſi eroſum, faciebus γ a) ſpeculi inſtar nitentibus, aut concavis, aut convexis conſpicuum, haud raro reniforme.*

calciforme. 2. A. album, aqua ſolubile.

Cronſt. miner. §. 238. 2. 1. Calx arſenici nativa pura.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 160. *n.* 1. Arſenicum nativum album ſalino-calcareum.

α) farinaceum.

Cronſt. miner. §. 238. 2. 1. 1.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 160. *n.* 1. a.

β) cryſtallizatum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 117. *n.* 1. *Carsheuſ. miner.* 57. Arſenicum nudum cryſtallinum purum.

Cronſt. miner. §. 238. 2 1. 2.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 160. *n.* 1. b.

γ) terra immiſtum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 169. *n.* 10. Arſenicum terra mineralizatum.

Habitat in Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Saxoniae (e. gr. *prope* Gieshübel,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Hungariae (*prope* Schmoelnitz) *argentifodinis, nativo rarius, aliis*

aliis arſenici mineris inſidens, pyramides (β) interdum tetraëdras duplices referens.

Auripigmentum. 3. A. ponderoſum flavum incurve lamelloſum nitoris intus cerei igne agitatum multam ſui partem relinquens.

Syſt. nat. I. *p.* 169. *n.* 2. XII. 3. *p.* 113. *n.* 2. Pyrites nudus flavus micis auratis ♃ ⊶.

Waller. miner. 226. Arſenicum ſulphure, lapide ſpatoſo et micaceo mineraliſatum, minera flavescente.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 163. *n.* 5. Arſenicum nativum ſulphure mixtum planis micans flavum.

Woltersd. miner. 28. Arſenicum luteum lamellatum micaceum.

Cronſt. miner. §. 239. 2. 1. 1. Calx arſenici ſulphure mixta flava.

Habitat in Hungaria (*prope* Felſobanya *et* Neuſol,) Wallachia, Buckowina, Georgia (*prope* Gumiſchcana,) Natolia *et reliquo* Oriente, *diaphanum, formae communis ſandaraca difficilius igne liqueſcens, igne leniori rubeſcens, fortiori arſenici fumum ſulphurisque flammulam eructans pictoribus, atramento ſympathetico, liquori vini probatorio, Turcis parando, quod vocant Rusma inſerviens, ex arſenici calce, ſulphure et tertia adhuc incognita parte, conflatum.*

Sandaraca. Rauſchgelb. 4. A. ſubponderoſum rutilum tritura aurantia recte lamelloſum igne agitatum facile liqueſcens, et fumi arſenicalis albi et flammulae ſulphureae ſpecie avolans.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 2. XII. 3. *p.* 117. *n.* 4. Arſenicum nudum rubrum ♃.

Waller. miner. 224. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 163. *n.* 4. Arſenicum nativum ſulphure mixtum rubrum.

Woltersd. miner. 28. Arſenicum rubrum.

Cronſt. miner. §. 239. 2. 1. 2. Calx arſenici ſulphure mixta rubra.

Habitat in Siciliae (*etiam prope* Cataldo,) *et regni* Neapolitani (*ad* Veſuvium *et* Solfataram) *montibus ignivomis, eorumque vicinia, in* Hungariae (*prope* Schemnitz, Tajoba *et* Fellobanya,) Tranſilvaniae (*prope* Nagyag,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Saxoniae, Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Bipontii *fodinis, etiam in* Japoniae *inſula* Ximeo (*prope* Mungo,) *aurorae colore tinctum vel coccineum, in grana ſecedens, nunc ſuperficiale, nunc quartzo, barytidi, fluori, argillae, arenario, lavae,*

lavae, bitumini, creberrime arſenico nativo inſperſum, opacum, ſubopacum, diaphanum, ſemipellucidum aut pellucidum, rarius forma cryſtallorum conſpicuum.

ſulphuratum. Rauſchgelbkies. 5. A. nitoris metallici ex cinereo caeruleſcens durum igne agitatum fumum arſenici album, flammulamque ſulphuris caeruleam eructans.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 7. XII. 3. *p.* 118. *n.* 5. Arſenicum mineraliſatum cinereo-caeruleſcens micans ♁♂.

Cronſt. miner. §. 241. 3. 1. Arſenicum ferro ſulphurato mineraliſatum.

Cartheuſ. miner. 58. Arſenicum mineraliſatum informe particulis planis albis nitidis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 167. *n.* 8. Arſenicum ſulphure et ferro mineraliſatum, minera difformi, granulis cinereo-caeruleſcentibus, micante.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 168. *n.* 9. Arſenicum pyrite ſulphureo mineraliſatum ſolidum flaveſcens.

Habitat in Sueciae (*prope* Taraſtehas, Löſäs, Tahlberg,) *interdum mollius, creberrime durum, ut ad chalybem ſcintillas edat arſenicum dentes, ad aërem nitorem metallicum cito exuens, igne agitatum ſandaracam exhibens, texturae inaequalis utplurimum granularis, rarius lamellosae aut radiatae.*

albicans. Mispickel. 6. A. nitoris et coloris ſtannei durum igne agitatum arſenici fumum album eructans.

Syſt. nat. I. 174. XII. 3. *p.* 118. *n.* 6. Arſenicum mineraliſatum, fragmentis planis nitidis ♂.

Waller. miner. 227. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera albeſcente teſſulis et planis micante.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 165. *n.* 6. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera albeſcente granulis vel planis micante.

Cronſt. miner. §. 241. 3. 2. Arſenicum metalliforme ferro mixtum.

Woltersd. miner. 28. Arſenicum albicans ſplendens.

Juſt. miner. 181. Miſſpiekel.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 166. *n.* 7. Arſenicum ferro mineraliſatum, minera albeſcente cryſtalliſatum.

Cronſt. miner. §. 241. 3. 2. 3. Arſenicum metalliforme ferro mixtum cryſtalliſatum.

a) pyramidibus tetraëdris duplicibus.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 3. XII. 3. *p.* 118. *n.* 7. Arſenicum (cryſtallinum) mineraliſatum cryſtalliſatum octaëdrum nigricans ♂.

Waller. miner. 218. Arsenicum ferro mineralisatum, minera tessulari livido-nigra.

b) prismatibus tetraëdris obliquangulis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 118. *n.* 8. Arsenicum (cubicum) mineralisatum crystallisatum cubicum.

Habitat in Cornubiae, Pyrenaeorum (*prope* Ouillere *et* Lanoucadé,) Fürstenbergiae (*prope* Wittichen, Salisburgi, Stiriae (*prope* Schladming,) Bohemiae, Silesiae (*prope* Kupferberg *et* Rudolstadt,) Saxoniae (*prope* Altenberg, Ehrenfriedersdorf, Schneeberg, Hohenstein *et* Freyberg,) Thuringiae (*prope* Sangerhausen,) Hercyniae *et* (*prope* Sahlberg, Dannemora, Utö, Riddarhytta, *monte argenteo* occidentali) Sueciae *fodinis, stanni mineris saepe subtilissime insperſa, in grana, varius in bacillos secedens, in argenti colorem non raro vergens, nitoris tenacius, quam sulphuratum, igne vasis clausis agitatum arsenicum album praebens, superficie interdum sulcis decussatis exarata, aut arbusculis nigris picta, formae utplurimum communis, varius rotundatae, aut crystallorum aggregatarum.*

argentiferum. 7. A. nitoris argentei texturae subtilissime granularis in grana secedens, igne agitatum arsenici fumum, et cum plumbo fusum argenti granum exhibens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 150 *n.* 7. Argentum (arsenicale) mineralisatum arsenicale ⚯, ♂.

Cronst. miner. §. 171. Argentum ferro et arsenico sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 340. *n.* 10. Argentum arsenico, sulphure et ferro mineralisatum, minera albo colore nitente.

Habitat in Saxoniae (*prope* Braeunsdorf *et* Freyberg,) Bohemiae (*prope* Katieborziz,) Salisburgi (*in cuniculo* S. Floriani,) *et* Stiriae (*prope* Schladming) *fodinis, ex arsenico, sulphure, ferro, et pancissimo argento conflatum.*

87. CU-

87. CUPRUM. ♀ Ductile, malleabile, rubrum, elasticum, durum, sonorum, ponderis specifici = 8876 : 1000.

Aeruginem facile contrahens, acidis natro, oleis colore caeruleo aut viridi, ipso sulphure facile solvendum.

Igne difficilius fluens, et liquatum, aquae infusum maxima cum violentia dissiliens, antequam cendat, vivacissimis coloribus ludens, diuturno igne in calcem spadiceum abiens, vitrum viridi colore tingens.

nativum. 1. C. nudum nitoris metallici.
Syst. nat. I. *p.* 178, *n.* 1. Cuprum nudum minerae inhaerens.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 143. *n.* 2. Cuprum nudum minerae inhaerens.
Cartheus. miner. 69. Cuprum nudum malleabile.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 274. *n.* 1. *Cronst. miner.* §. 191. 1. Cuprum nativum.

praecipitatum. β) C. praecipitatum supra ferrum arenoso coalescens.
Syst. nat. I. *p.* 178. *n.* 3. *Gronov. suppl.* 12. Cuprum praecipitatum.
Waller. miner. 277. *syst. miner.* 2. *p.* 275. *n.* 2. Cuprum purum ex solutione vitriolica praecipitatum.

crystallinum. γ) C. crystallisatum octaëdrum. *Syst. nat.* I. *p.* 178. *n.* 2. XII. 3. *p.* 143. *n.* 3. *Mus. Tessin.* 60. (Fig. 23.)

Habitat in cupri *insula ad littus* Camtschatcae *orientale*, *in* Sibiria e. gr. *in montium altaicorum fodina* Loctewskensi, (*prope* Casan, Umba, Konzefer, *et ad montem* Schlangenberg,) *in* Islandia *et insulis* Feroë, *in* Sueciae (*prope* Norberg, Sunnerskog, Fahlun, Riddarhytta, *fodina* Hesselekulle,) Thuringiae (*prope* Islebam, Blankenburg, *et* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Freyberg, Annaberg, Marienberg, Baerenstein, Kalchau, Johanngeorgenstadt,) Boheuiae (*prope* Grasliz *et* Catharinenburg,) Temesiae (e. gr. *prope* Saska *et* Moldawa,) Transilvaniae (*prope* Deca,) Hungariae (*prope* Kapnik, Laposbanya, Rudno-

Rudnobanya, Misbanya, Illowa, Schmoelniz,) Auſtriae (*prope* Spiz,) Carinthiae (*prope* Fragant,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Sueviae (*prope* Alpiſſpacum *et* Kippoltsau,) Rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach,) *in* Galliae (Haux Pyrenaeorum, Baygory Navarrae, *et* Choinée Lugdunenſis,) Cornubiae (*prope* Redrüth *et* Wheal-Spernon,) Hetruriae (*prope* Paris) *fodinis, etiam in faſtigio montis* Mutinenſis Modino, *texturae uncinatae, interdum gra-nulatae rarius lamelloſae, ponderoſum, malleabile, rubrum, ſuperficie interdum aeruginoſa aut nigra, flava, fuſca, variegata, interdum ſuperficiale, formae utpluri-mum communis, verum quoque botryoides, capillare, filiforme, fruticulas, arbuſculas, dentes, cryſtallosve exiles referens, nunc cubicas, interdum in uvae ſpeciem, nunc pyramides tetraëdras duplices, interdum in ramos aut gemmae ſpeciem aggregatus.*

lateritium. 2. C. rubrum molle nitoris metallici expers.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 6. Ochra (cyprii) cupri vitrati pulverea obſcure ferruginea.

Cronſt. miner. §. 192. 2. 1. 1. 3. Minera cupri calciformis pura rubra.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 290. *n.* 16. Cuprum corroſum et ſolutum a mineris cupri deſtructis, praecipitatum rubrum.

Habitat in Saxoniae (*prope* Camsdorf) *et* Temeſiae *fodinis, in igne decrepitans et nigreſcens, acidis et natro volatili fere totum ſolvendum, fuſione cupri ultra dimidium ſui ponderis exhibens, texturae utplurimum terreae, rarius imperfecte conchaceae, ſaepius cruſtae inſtar alia foſſilia obducens.*

rubrum. 3. C. obſcure rubrum duriuſculum nitoris metallici expers.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 9. Cuprum rubrum ochraceo-induratum.

Cronſt. miner. §. 193. Minera cupri calciformis pura et in-durata, colore rubro.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 276. 277. *n.* 3. a. Cuprum mi-nera ſolida, colore rubro mineraliſatum.

Habitat in Indiae, Sibiriae (*ad montes* altaicos, Schlangen-berg, Uralenſes, *praeſertim* gumeſchewkenſibus,) Nor-wegiae (*prope* Ordal,) Cornubiae, Saxoniae (*prope* Cams-dorf *et* Freyberg,) Franconiae (*prope* Naila,) Rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach,) Temeſiae (*prope* Saska, Hog-naska, Oraviza, Moldava *et* Neumoldawa,) *hinc inde in*

ſtasui-

ſtatuis ſolidis ex cupro fabrefactis paſſim diffractis, ex 100 *libris ad* 70 *cupri praebens, acidis et natro volatili fere totum ſolvendum, in igne decrepitans, et nigreſcens, nunc compactum, nunc lamelloſum, colore utplurimum coccionellam aemulans, interdum kermeſino aut obſcurius rubro* (mordoreroth,) *forma ſaepius communi, interdum ſtillatitia, aut cryſtallorum, utplurimum aggregatarum et nitentium, ſaepe diaphanarum, et in igne omnem pelluciditatem exuentium, varius cubos aut rhombos, aut priſmata tetraëdra, aut pyramides triëdras, aut duplices truncatas hexaëdras, quam duplices tetraëdras, aut priſmata hexaëdra, interdum utrinque pyramide hexaëdra terminata, nonnunquam capillaria, et tunc interdum ſtellatim aggregata referentium.*

hepaticum. 4. C. fuſcum molle nitoris metallici expers.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 276. *n* 3. b. c. Cuprum minera ſolida colore hepatico, mineralifatum.

β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 338. *n.* 8. Argentum ſulphure, arſenico et antimonio mineralifatum, minera fuſca.

Cronſt. miner. §. 172. 5. 1. Argentum antimonio ſulphurato mineralifatum.

Habitat, creberrime cum cupro rubro, in Sueciae (*prope* Fahlun,) Saxoniae (*prope* Camsdorf,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) *rhenanis* (*prope* Mehlbach,) Wirtembergiae (*prope* Dornſtetten,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Auſtriae (*prope* Reichenau *et* Granigberg) *et* Temeſiae (e. gr. *prope* Saska,) β) *pauxillum argenti immixtum continens, in* Stiriae (*prope* Schladming,) Saxoniae (*prope* Freyberg *et praeſertim prope* Braeunsdorf,) *et* Hercyniae (*prope* Blankenburg) *fodinis, ex cineraſcente, flavicante aut rubro fuſcum, nunc pulverulentum aut friabile intus terreum, nunc induratum et ſaepius compactum, interdum in cruſtas concentricas ſecedens aut ſtillatitium.*

piceum. 5. C. atrum duriuſculum nitoris metallici expers.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 280. *n.* 6. Cuprum ferro et pauxillo ſulphuris mineralifatum, minera nitente nigra.

Habitat in Hercyniae (*prope* Lauterberg,) Auſtriae (*prope* Spiz) *et* Temeſiae *fodinis, texturae modo lamelloſae, modo imperfecte conchaceae, ferro ſemper gravidum, ex* 100 *libris* 7-8 *cupri continens.*

fuli inó- 6. C. nigrum ſuperficiale.
ſum. *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 291. *n.* 17. Cuprum corroſum et ſolutum, a mineris cupri deſtructis, praecipitatum nigrum.
Cronſt. miner. §. 194. 2. 1. 2. Ochra cupri impura friabilis ferro mixta.
Habitat in Hungariae, Saxoniae (*prope* Freyberg,) *et* Sueciae (*prope* Fahlun) *fodinis, cupro fulvo fatiſcenti inſidens, ferri calcis partem continens.*

caerule- 7. C. molle nitoris metallici expers ab acidis colorem caeleſtem
um. in viridem mutans, et ſine effervelcentia in his ſolvendum.
Syſt. nat. I. *p.* 205. XII. 3. *p.* 192. *n.* 4. Ochra cupri pulverea caerulea.
Cartheuſ. miner. 70. Cuprum corroſum caeruleum terreſtre.
Waller. miner. 280. *n.* 1. Cuprum ſolutum praecipitatum caeruleum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 289. *n.* 15. Cuprum corroſum et ſolutum a mineris deſtructis praecipitatum caeruleum.

Armenus. β) C. caeruleum calcarium. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 146. *n.* 14.
Vog. miner. 111. *Baum. miner.* I. *p.* 184. Lapis armenus.
Cronſt miner. §. 35. 2. 1. *et* §. 194. 2. 2. 3.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 289. *n.* 15. f. Caeruleum montanum lapidi calcareo ſenſibiliter miſtum.
Habitat in Oriente, Armenia, Sibiria, Hungaria, Europa *auſtrali, electoratu* Trevirenſi (*in* Langenheke,) Haſſiae (*prope* Thalitter,) Saxoniae (*prope* Camsdorf,) Cornubiae *fodinis, interdum in viridem colorem vergens, ſaepe friabile et terreum, pigmento inſerviens, ſaepe* (*prope* Thalitter) *margae ſchiſtoſae, aut* (β) *marmori inſperſum.*

Cuprigo. 8. C. nitoris metallici expers ab acidis colorem caeruleum in viridem mutans, et totum cum effervelcentia in his ſolvendum.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 194. *n.* 12. *Muſ. Teſſin.* 108. Ochra (Cuprigo) cupri germinans caerulea.
Coſt. foſſil. 105. Ochra ponderoſa elegantiſſime caerulea.
Cronſt. miner. §. 34. 2. Terra calcarea croco ſeu calce veneris intime mixta. *et* §. 194. 2. 1. Ochra veneris terra calcarea mixta.
Woltersd. miner. 30. Cuprum caeruleum plumoſum.
Habitat in Permiae *aliarumque* Sibiriae *partium*, Lapponiae (*prope* Ruſſenika,) Sueciae (*prope* Sunnarſkog,) Saxoniae (*prope* Schneeberg, Freyberg *et* Camsdorf,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Hercyniae (*prope* Cellerfeld,) Weſtphaliae

phaliae (*prope* Stadtbergen,) rhenanis (Langenhecke, *prope* Wolfstein, Motchellandsberg, Caudebach *et in monte* Stahlberg,) *in* Alsatiae, Lotharingiae, Occitaniae, Pyrenaeorum (*ad montem* Bore *et prope* Loubie,) *in provinciae* Lugdunensis (*prope* S. Bel,) *ad* Siciliae (*in monte* Nisso,) Hetruriae (*prope* Massa di Maremma,) Wirtembergiae (*prope* Bulach,) Tirolis (*prope* Thierberg *et* Schwaz,) Hungariae (*prope* Neusol) *et potissimum* Temesiae *fodinis, pigmento caeruleo eximie inserviens, in grana, varius incrustas secedens, nunc superficiale aliis cupri mineris insidens, nunc majoribus minoribusve partibus aliis fossilibus insperſum, colore azureo, smaltae aut caelesti, modo pulverulentum, modo friabile intus terreum, inconspicuum, formae communis aut botryoidis, modo durusculum varius inconspicuum et intus terreum, quam nitens texturae radiatae forma saepius communi interdum crystallorum, in agmen, globuli, gemmae, uvae, fasciculi, stellae speciem aggregatarum, modo tentes quadrangulas, modo prismata tetraëdra rectangula vel obliquangula, nonnunquam pyramide tetraëdra terminata referentium.*

virid. 9. C. dilute aeruginosum acidis sine effervescentia solvendum, a natro volatili colorem viridem in caeruleum mutans inconspicuum texturae conchaceae.
Habitat in Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Saxoniae (*prope* Camsdorf,) *et* Thuringiae (*prope* Saalfeld) *fodinis, opacum, igne nigrescens, nunc superficiale, nunc aliis fossilibus inunidulans formae communis, botryoides aut reniforme.*

argillo- tum. 10. C. molle viride intus nitens texturae conchaceae.
Renovanz Nachr. v. altaisch. Gebirg. p. 53.
Habitat in montibus Sibiriae altaicis, *ab argilla inhaerente linguae adhaerens, laetius aut obscurius viride, vel gramineum, gypsi instar, sectile,* 24-30 *libras cupri ex* 100 *exhibens; an distincta species?*

talcosum. 11. C. thalassinum mollissimum inquinans nitens.
Renovanz Nachr. v. altaisch. Geb. p. 51.
Habitat in montium altaicorum *fodinis* loktewskensibus, *minerarum argillarumque metalliferarum foveolis inhaerens, talci miculas immixtas habens, nonnunquam pallidius. Binc inde metalli instar nitens aut diaphanum nunc lamellosum, nunc stellatim fibrosum.*

Aerugo. 12. C. viride adfuſo natro volatili caeruleum tinctum adſidens acidis cum effervescentia ſolvendum opacum nitoris metallici expers.

Waller. miner. 278. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 286. *n.* 14. Cuprum corroſum et ſolutum, a mineris deſtructis praecipitatum viride.

aeris. α) *Syſt. nat.* I. 205. XII. 3. *p.* 192. *n.* 3. Ochra (aeris) cupri pulverea viridis.

Coſt. foſſil. 100. Ochra viridis, Chryſocolla ſ. Viride montanum.

Cartheuſ. miner. 70. Cuprum arroſum viride terreſtre.

Cronſt. miner. §. 192. 2. 1. 1. 2. Minera cupri calciformis pura viridis.

Malachites. β) *Syſt. nat.* I. *p.* 179. *n.* 7. Cuprum viride.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 146. *n.* 15. Cuprum viride gypſeum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum viride plumoſum compactum polituram admittens.

Carth. miner. 69. Cuprum arroſum viride durum glabrum nitens.

Cronſt. miner. §. 36. Terra gypſea venere mixta *et* §. 194. 2. 2. 1. Minera cupri calciformis impura indurata gypſo mixta.

Vog. miner. 183. Malachites.

Aerugo. γ) *Syſt. nat.* I. *p.* 205. *n.* 4. XII. 3. *p.* 194. *n.* 11. Ochra cupri germinans viridis.

Cartheuſ. miner. 30. Cuprum arroſum viride ſtriatum.

Woltersd. miner. 30. Cuprum viride plumoſum.

Habitat in Africae (*regni* Congo,) Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Temeſiae (*praeſertim prope* Moldawa,) Hungariae (*prope* Risbanya,) Tirolis (*prope* Schwaz,) Wirtembergiae (*prope* Bulach,) Haſſiae (*prope* Thalitter,) Weſtphaliae (*prope* Stadtbergen,) Naſſoviae (*prope* Siegen, Dillenburg, Weilmünſter,) Hercyniae (*prope* Cellerfeld,) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Freyberg, Boeſenbrunn, Oberſchlema,) Angliae (*prope* Aldarby, *et* Middleton, *comitatus* Ruſcinonenſis, *et* Hetruriae (*prope* Maſſa di Marenma) *fodinis, quartam ad dimidium uſque partem aëris fixi continens, igne nigreſcens, in grana aut cruſtas, interdum valde incurvas ſecedens, intus radiatum, fibroſum aut compactum, texturae planae, terreae aut imperfecte conchaceae, (tunc egregiam polituram admittens,* Malachites,) *auriuſculum, rarius friabile, utplurimum obſcure graminicum, nonnunquam coloris inter gramineum et pomaceum, vel*

poma-

pomaceum et aeruginosum intermedii, superficiale, aut minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus insperſum, forma communi, renum, globorum, clavarum aut crystallorum acicularium vel capillarium ſericeo nitore conſpicuarum, interdum diaphanarum, ſtellatim, faſciculatim, in uvae, renis, globi ſpeciem aggregatarum.

ferruginoſum. 13. C. olivacei coloris ab adfuſo natro volatili in caeruleum abeuntis nitoris metallici expers.

Karſt. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 425. Cuprum ochraceum ferruginoſum.

Habitat nunc obſcurius aut coloris in porraceum vergentis, et tunc intus nitens et texturae conchaceae, in Saxoniae (*prope* Camsdorf,) *nunc coloris altioris ad pſittacinum accedentis, intus terreum et ſine nitore in* Thuringiae (*prope* Saalfeld) *et* Hercyniae (*prope* Lauterberg) *fodinis, ferreae calcis multum continens.*

arſenicale. 14. C. exſolete olivacei coloris ab adfuſo natro volatili in caeruleum abeuntis, in vaſis clauſis igni expoſitum nullum, in carbone arſenici fumum eructans, et cuprum ductile relinquens.

Klaproth Schr. berl. Naturf. 7. *p.* 160.

Habitat in Sileſia (*prope* Jonsbach) *et* Cornubia (*prope* Carrarach,) *cryſtallis hexaëdro-priſmaticis pyramide hexaëdra terminatis, aut acicularibus, ſolitariis vel faſciculatim ſtellatimve aggregatis, arſenici acidum continens.*

teſſellatum. 15. C. obſcure viridi igni expoſitum arſenici fumum eructans, cryſtallis nitidis exilibus cubicis aggregatis.

Klaproth Schr. berl. Naturf. Geſ. 7. *p.* 160.

Habitat in Cornubia (*prope* Carrarach) *quartzi cryſtallis innidulans, igne intumeſcens, et tardius, quam arſenicale, cupri granum exhibens, praeter arſenicum ferri portionem continens.*

albidum. Weiserz. 16. C. duriuſculum albidum metallice nitens in igne arſenici fumum eructans.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 145. *n.* 8. Cuprum mineraliſatum arſenicale album ∞, ♃, ♂.

Cronſt. mineral. §. 197. Cuprum ferro et arſenico ſulphurato mineraliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 280. *n.* 7. Cuprum arſenico et ferro mineraliſatum, minera albeſcente.

Habitat sequentibus speciebus rarius, una cum aliis cupri mineris in Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Temesiae, Hungariae (*prope* Schemniz *et* Herrengrund,) Sabaudiae, Franconiae (*prope* Cronach,) Saxoniae (*prope* Freyberg,) Hassiae (*prope* Frankenberg,) Hercyniae, Angliae (*prope* Middleton Lyas) *fodinis, minoribus particulis majoribusve fruſtis aliis fossilibus inspersum, coloris ſtannei aut argentei interdum in aureum vergentis, forma utplurimum communi, rarius pyramidis duplicis tetraëdrae, praeter cuprum, ferrum, arſenicum et ſulphur, inſperſum quoque, verum raxius, argentum nativum continens.*

purpureum. 17. C. duriuſculum metallice nitens fragile rubrum aut caeruleum.

Syſt. nat. I. *p.* 178. *n.* 5. Cuprum purpuraſcens.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 5. Cuprum mineraliſatum pyriticoſum rubro-azureum durum.

Gronov. ſuppl. 12. *n.* 14-28. Cuprum violaceum.

Wolterſd. miner. 30. Cuprum nigricans ſplendens plerumque violaceum.

Waller. miner. 281. 282. Cuprum mineraliſatum, minera fractura nitente fragili.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 278. *n.* 5. Cuprum ſulphure et ferro parce admixtis mineraliſatum, minera ſolida nitente violacea vel caeruleſcente fragili.

Carthenſ. miner. 70? Cuprum arroſum caeruleum durum glabrum nitens.

Cronſt. miner. §. 196. 2. 2. Minera cupri lazurea.

Habitat, utplurimum una cum aliis cupri mineris in America *ſeptentrionali* (Newyerſey,) Sibiria (*prope* Catharinenburg *et ad lacum* Onega,) Lapponia (*prope* Swappawari,) Norwegia (*prope* Ordal,) Saxonia (*prope* Glashütte, Annaberg *et* Camsdorf,) *comitatu* Mansfeldenſi, Wirtembergia (*prope* Schiltach,) *et* Temeſia (*prope* Oraviza *et* Dognaska,) *formae communis, ſuperficiale, vel minoribus particulis majoribusve fruſtis ſpato, quartzo, margae ſchiſtoſae inſperſum, colore tombacum, cuprum vel chalybem induratum aemulans, utplurimum violaceo aut purpureo, fracturae frequentius minutim conchaceae, quam ſchiſtoſae; aut ſtellatim fibroſae, praeter cuprum, arſenicum et ſulphur, pauxillum quoque ferri continens, interdum* e. gr. *prope* Neoloium $(\frac{3-10}{2200})$ *argenti, cupri ad* $\frac{4-6}{16}$.

18. C.

cinereum. 18. C. duriuſculum fragile metallice nitens compactum coloris Fahlerz. chalybei.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 7. Cuprum mineraliſatum pyriticoſum cinereum ☌, ♂.

Syſt. nat. I. *p.* 178. *n.* 4. Cuprum cinereum.

Gronov. ſuppl. 13. *n.* 38. Cuprum argento et arſenico mixtum.

Waller. miner. 283. Cuprum arſenico, ferro et argento mineraliſatum, minera albeſcente.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 281. *n.* 8. Cuprum arſenico ſulphure et ferro plerumque una cum argento mineraliſatum, minera cinerea vel nigra.

Cronſt. miner. §. 196. 2. 1. Pyrites cupri griſeus.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 150. *n.* 6. Argentum (cinereum) mineraliſatum cupri cinerei, tritura rubra ♃, ♄, ♀, ♂.

Waller. miner. 290. Argentum arſenico, cupro et ferro mineraliſatum, minera griſea.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 337. *n.* 7. Argentum arſenico, ſulphure, cupro et ferro mineraliſatum, minera ſolida griſea.

Woltersd. miner. 30. Cuprum pallido-griſeum ſplendens argenti dives.

Habitat frequens minoribus particulis majoribusve fruſtis quartzo, barytidi, terris calcariis, ferri cuprique calcibus nativis innidulans, in inſula Timor (e. gr. *prope* Dilil, Ade) *in* Sibiriae (*in* Tſchudarum *terra*, *et ad montes* altaicos,) Lapponiae (*prope* Ruſſenika *et* Eſchavelok,) Norwegiae (*prope* Kramble,) Sueciae (*prope* Sunnerſkog,) Scotiae (*prope* Erskin,) Pyrenaeorum (*prope* Aſtoeſcoria,) Lotharingiae (*prope fanum* S. Mariae,) Siciliae (*prope* Ali) Hetruriae (e. gr. *prope* Seravezza,) Pedemontii (*prope* Dallagna,) Carinthiae (*prope* Roſſeg *et* S. Hermagoras,) Salisburgi, Styriae (*prope* Schladming,) Tirolis (*prope* Groſengogel, Roehrbüchel *et* Schwaz,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach, Bulach, Dornſtette *et* Freudenſtatt,) rhenanis (*prope* Fiſchbach, Mehlbach, *in monte* Stahlberg, *prope* Nohfelden, Herſchweiler, Moſchellandsberg, *et* Langeheke,) Hercyniae, Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Scharfenberg, Freyberg, Tſchoppau, Annaberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Bohemiae (*prope* Catharinenberg,) Hungariae (*prope* Goellnitz, Schmoelniz, Czinobanya, Kapnik,) Tranſilvaniae (*prope* Salatmum,) *et* Temeliae (*prope* Dognaska *et* Saska) *fodinis*,

nis, etiam in Turcia (*prope* Peram,) *ponderosum, facile in fragmenta indeterminata dissiliens, intus quoque nitens, colore interdum in ferri colorem vergente aut superficie iridis coloribus ludente, compactum, varius tamen texturae planae, faciebus internis speculi ad instar interdum nitentibus, praeter cuprum, arsenicum, ferrum, et sulphur pauxillum argenti ad* $\frac{3}{200}$, *varius* e. gr. *in* Transilvania (*prope* Facebai) *auri quoque continens, forma communi, aut crebro crystallorum laevium nitentium, nunc prismata hexaëdra in aciem terminata, aut pyramides simplices triëdras, varius perfectas, quam marginibus in aciem terminatis, aut angulis pyramidem alteram gestantibus conspicuas, referentium.*

foetidum. 19. C. durum, metallice nitens, coloris plumbei texturae conchaceae, contusum foetens.

Renovanz von altaisch. Geb. p. 142.

Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, $\frac{45}{100}$ *cupri, et* $\frac{1}{121}$ *argenti continens.*

psittacinum. 20. C. ponderosum obscure psittacinum radiatum in festucas dissiliens, in crustas saepe secedens.

Renovanz altaisch. Geb. p. 235.

Habitat in cumulis fodinarum Bogojablenskensium *ad montes* Altaicos Sibiriae, $\frac{30-45}{200}$ *cupri, et ad* $\frac{1}{128}$ *argenti continens, an distincta species?*

altaicum. 21. C. duriusculum debilius nitens canum fragile textura festucas minores referens.

Renovanz altaisch. Geb. p. 235.

Habitat in cumulis fodinarum Bogojablenskensium *ad montes* Altaicos Sibiriae, *cum psittacino eandem circiter cupri argentique copiam continens, spiritum salis ammoniaci viridi colore tingens; an distincta species?*

plumbeum. 22. C. nitoris et coloris plumbei texturae planae.

Linck chem. Anal. 1790. 1. *p.* 150. Derber Weisgülden von Andreasberg.

Habitat in Hercyniae *fodinis, praeter sulphur, cuprum et argentum (hujus ad* $\frac{12}{100}$,) *ferrum, arsenicum plumbumque continens.*

hercynicum. 23. C. duriusculum obscure nitens coloris ex atro cinerei.

Westrumb

Westrumb chem. Annal. 1789. 2. *p.* 527. Weisgultig Erz vom Harz.

Habitat in Hercyniae *fodinis, multum cupri, stibii et sulphuris, aliquid ferri, pauxillum argenti, arsenici plumbique nihil continens, an vere distincta species?*

dalicum. 24. C. nitoris metallici coloris chalybei tritura rubra.

Cronst. miner. §. 173. Argentum cupro et antimonio sulphurato mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 338. *n.* 7. a. Argentum arsenico, sulphure, cupro et ferro mineralisatum, minera solida gritea.

Habitat in Sueciae *fodinis* Dalicis (paroeciae Ånimskog,) *et?* Saxoniae (*prope* Freyberg,) *arsenico carens, at praeter ferrum* ($\frac{24}{100}$) *et cuprum* ($\frac{13}{1500}$) *stibium quoque continens, et pauxillum argenti.*

fulvum. 25. C. flavum metallice nitens, prunis insperſum sulphuris vaporem flammamque eructans.

Syst. nat. I. *p.* 179. *n.* 8. XII. 3. *p.* 144. *n.* 4. Cuprum mineralisatum pyriticosum fulvum.

Waller. miner. 284. Cuprum sulphure et ferro mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 282. *n.* 9. Cuprum sulphure et ferro mineralisatum, minera colore aureo vel variegato nitente.

Cartheus. miner. 70. Cuprum mineralisatum duriusculum saturate luteum nitens.

Cronst. miner. §. 196. 3. 4. 5. Pyrites cupri.

β) *Syst. nat.* I. *p.* 169. *n.* 5. 6. 7. Pyrites ferreo-cupreus.

Syst nat. XII. 3. *p.* 115. *n.* 6. Pyrites mineralisatus amorphus non scintillans ♂, ♀.

Cronst. miner. §. 196. 3. Pyrites cupri flavo-virideſcens.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 283. *n.* 10. Cuprum sulphure et ferro mineralisatum, minera ex flavo virideſcente.

γ) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 284. *n.* 11. Cuprum pyrite sulphureo mineralisatum minera pallide flava.

Cronst. miner. §. 196. 4. Pyrites cupri pallide flavus.

δ) *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 285. *n.* 12. Cuprum pyrite fusco mineralisatum, minera flavo-fusca.

Cronst. miner. §. 196. 5. Pyrites cupri hepaticus.

Habitat copiosissimum et innumera quidem varietate, nunc superficiale, nunc minoribus particulis majoribusve frustis margae bituminosae, aliis terris calcariis, quarzo &c. immixtus, galenae, pseudogalenae, ferri, aliarum cupri

mine-

minerarum frequens comes in Angliae, Norwegiae, Sueciae, Germaniae, Hungariae, Navarrae &c. *cuprifodinis fere omnibus, cupri* $\frac{8-17}{100}$ *ferro et sulphuri nuptas, praeterea nonnunquam pauxillum arsenici, rarius* e. gr. *in* Hungaria, *argenti aurive continens, coloris utplurimum aurei, interdum,* (γ) *pallidioris, aut in virescentem* (β), *aut* (δ) *fuscum vergentis, superficiei non raro viridis, caerulei, cuprei, vel variegati, rarius durum, quam duriusculum, rarius in crustas secedens, quam in grana, compactum, rarius texturae planae quam granularis, vel imperfecte conchaceae, superficie interdum speculi instar nitente, aut striata, vel vestigiis cubicis impressis inaequali, forma frequentissime communi, rarius globulorum, aut arbuscularum, aut crystallorum, nunc cubos, nunc pyramides triedras simplices cohaerentes, nunc duplices tetraëdras saepe in series digestas referentium.*

campanatum. **26.** C. duriusculum ponderosum metallice nitens coloris ex caerulescente chalybei.

Molin. Naturg. Chil. p. 74.

Klaproth Schr. naturf. Berl. Fr. 7. *p.* 160. &c.

Habitat in regni Chilensis, *et* Cornubiae (*prope* Wheal Rock) *fodinis, sulphur et stannum praeter cuprum continens, illud simul arsenicum, quo una cum sulphure per ignem dissipato massa cinerea supersit, parandis per fusionem vasis inserviens, hoc praeter sulphur* ($\frac{1}{4}$), *stannum* ($\frac{34}{100}$), *et cuprum* ($\frac{36}{100}$) *ferrum* ($\frac{3}{100}$) *continens, granitae satisfenti innidulans.*

aurichalceum. **27.** C. coloris aurichalcei metallice nitens malleabile.

Molina Naturg. Chil. p. 77. Cuprum (laxense) zinco naturaliter mixtum.

Habitat in colle provinciae Chilensis Huilquilemu, *ad fluvium* Laxa *positto, ex cupro et zinci conflatum.*

cornubicum. **28.** C. sulphuri, zinco, stanno, et arsenico junctum cinereum.

Raspe nov. act. Petrop. 3. *hist. p.* 67.

Habitat in Cornubia; *an distincta species?*

vitratum. Kupferglas. **29.** C. molle metallice nitens, coloris plumbei igne facile liquescens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 144. *n.* 6. Cuprum mineralisatum pyriticosum sectile canum ♁.

Cronst. miner. §. 195. Cuprum sulphure mineralisatum.

Waller.

Waller. min. 264. Minera cupri grisea.
Waller. syst. miner. p. 277. *n.* 4. Cuprum sulphure mineralisatum, minera obscure nitente grisea molli.
Habitat superficiale, minoribus particulis majoribusve frustis aliis fossilibus innidulans in montium Sibiriae altaicorum, *in* Lapponiae (*prope* Russenika *et* Swappavari,) Norwegiae (*in* Hitterthal, *prope* Bramble, Kongsberg, Ordel *et* Atwed,) Sueciae (*prope* Sunnersko g,) Scotiae (*prope* Erskin,) Angliae (*prope* Middleton Lyas,) Pyrenaeorum (*in pago* Malpatre,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach,) Rhenanis (*prope* Fischbach, Rheinbreidenbach, Veldenz, Berschweiler *et* Nohfelden,) Westphaliae (*prope* Stadtbergen,) Hassiae (*prope* Frankenberg;) Hercyniae (*prope* Lauterberg,) Thuringiae (*prope* Sangerhusam,) Saxoniae (*prope* Camsdorf, Deutschneudorf, Seifen, Sayda, Freyberg, Zinnwalde *et* Glashütte,) Bohemiae (*prope* Catharinenberg, Austriae (*prope* Spiz,) Hungariae (*prope* Rosenau *et* Schmoelnitz,) Temesiae (*prope* Saska *et* Dognaska,) *et* Transilvaniae (*prope* Dewa) *fodinis, ex solo cupro et sulphure constans, quo posteriori lente dissipato cuprum* ($\frac{60-70}{100}$) *supersit, tenui modo sulphuris cortice obductum, rarius argenti miculas inspersas tenens, colore interdum in ferri colorem transeunte, aut in superficie variegato, rarius lamellosum, quam compactum, textura plana, inaequalis vel minutim conchacea, forma ut plurimum communi; nonnunquam crystallorum prismata exilia hexaëdra, interdum pyramide triëdra terminata, aut pyramides triëdras simplices, aut tetraëdras duplices solitarias aut in spicae* e. gr. *speciem aggregatas referentium.*

phlogisticum. 30. C. nigrum difficilius exardescens, sed flammam diu sustinens et in cineres fatiscens.
Cronst. miner. §. 160. 6. 1. Minera cupri phlogistica.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 285. *n.* 13. Cuprum mineralisatum, materia bituminosa involutum, facie carbonaria.
Habitat in Sueciae *fodinis* (Nädkärr Daliae *et prope* Bispberg,) *lithanthracem externa facie referens, cupro difficilius ex cineribus reducendo.*

88. NICCOLUM.

♂

Malleabile coloris albi in rufescentem vergentis, ponderis ſpecifici = 9000 : 1000.

Acidis facile ſolvendum, colorem viridem iis impertiens, natro quoque volatili, colorem caeruleum huic concilians.

Igne fixiſſimum, et aeque difficulter liquandum, ac ferrum cuſum, diutius efficaci igne in calcem viridem abiens, cum borace in vitrum hyacinthinum colliquandam.

ochraceum. 1. N. viride inconſpicuum nitoris expers formae communis.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 5. Ochra cupri Nickoli pulverea viridi-flaveſcens.

Cronſt. miner. §. 253. Ochra niccoli martialis.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 191. *n.* 2. Niccolum colore viridi efflorescens.

Habitat in niccoli *mineris fatiſcentibus, earum ſuperficiei inſidens, utplurimum ſuperficiale, in* Saxoniae (*prope* Johanngeorgenſtadt, Annaberg, Freyberg,) Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Haſſiae (*prope* Kiegelsdorf,) Sueciae (*prope* Loos Helſingiae,) *rarius argillae inmidulans, in* Succiae (*prope* Normardi Wermelandiae) *fodinis, coloris utplurimum dilute pomacei, rarius laete viridis, aut graminei, aut ex caeruleo viridis, praeter niccoli calcem ſemper etiam aliquid ferreae calcis continens.*

metallicum. 2. N. metallice nitens, aqua forti totum ſolvendum prunis inſperſum arſenici fumum eructans.

Habitat in Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) Saxoniae (*prope* Johanngeorgenſtadt *et* Schneeberg,) *et* Hercyniae (*prope* Andreasberg) *fodinis, nunc rubens, nunc fulvum, nunc ochroleucum, praeter niccolum, ferrum, cobaltum, et* $(\frac{15-25}{100})$ *arſenicum continens.*

sulphura- tum. 3. N. metallice nitens, aqua forti non penitus solvendum, prunis insperſum arſenici fumum et ſulphuris vaporem flammamque eructans.

Syſt. nat. I. *p.* 170. *n.* 5. Arſenicum rubens cupreum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 146. *n.* 16. Cuprum (Nickolum) mineraliſatum arſenicale fulvum ♁, ⚯, ♂.

Vogel miner. 409. Cuprum Nicolai.

Woltersd. miner. 28. Arſenicum fulvum ſplendens ſ. Pſeudocobaltum.

Cartheuſ. miner. 58. Arſenicum mineraliſatum informe, particulis rubicundis nitidis.

Waller. miner. 228. Arſenicum ſulphure et cupro mineraliſatum, minera difformi aëris modo rubente.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 189. *n.* 1. Niccolum ferro et cobalto arſenicatis et ſulphuratis mineraliſatum, minera difformi flavo-rubente.

Cronſt. miner. §. 254. Niccolum ferro et cobalto arſenicatis et ſulphuratis mineraliſatum.

Cronſt. act. Stockh. 1751. 1754. Niccolum.

Juſt. miner. 184. Kupfernickel.

Geſn. cadm. 20. *n.* 32. Cobaltum aëris modo lucens.

Habitat una cum cobalto, in Sibiriae, Sueciae (*prope* Loos Helſingiae,) Cornubiae (*prope* Trego,) Arragoniae (*prope* Guſtoam,) Delphinatus (*prope* Allamont,) Hercyniae (*prope* S. Andreasberg,) Haſſiae (*prope* Biber *et* Riegelsdorf,) Thuringiae (*prope* Saalfeld *et in comitatu* Mansfeld,) Saxoniae (*prope* Hohenſtein, Annaberg, Schneeberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Bohemiae (*prope* Joachimsthal,) *et* Stiriae (*prope* Schladming) *fodinis, igni expoſitum calcem viridem relinquens, et ſaepe cum jactura nitoris ſuperficiatis tincta viridi efflorescens, coloris cuprei, rarius ochroleuci vel cinerei, nunc compactum, nunc minutim lamelloſum, praeter niccolum ferrum, cobaltum arſenicum et ſulphur continens, interdum wismutum aut cuprum, rarius argentum, rariſſime aurum inſpe.ſum habens.*

89. WISMUTUM. W

Molle, fragile, lamelloſum, argenticolor, cum jactura nitoris ſuperficialis colorem flavicantem vel rufeſcentem mutans, ponderis ſpecifici = 9700 : 1000.
Igne facilime liquandum et in calcem primo flavicantem tum rubram abiens, quae vitris fuſcum colorem impertitus.
Solutione in acidis excolore, per aquam meracam lacteſcente et praecipitanda.

nativum. 1. W. nudum aqua forti totum ſolvendum, metallice nitens. *Syſt. nat.* I. *p.* 173. *n.* 1. XII. 3. *p.* 128 *n.* 1. *Muſ. Teſſin.* 52. *n.* 1. *Carth. miner.* 54. Wismutum nativum.
Crouſt. miner. §. 220. *Juſt. miner.* 158. *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 205. *n.* 1. Wismutum nativum.
Waller. miner. 242. Wismutum nativum tenuibus lamellis adhaerens.
Woltersd. miner. 28. Bismutum nudum nativum.
β) *Waller. ſyſt. miner.* 2. *p.* 208. *n.* 4. Minera wismuti verſicolor.

Habitat, frequentiſſime una cum cobalto, rarius omni arſenico argentove carens, utplurimum quartzo, barytidi, petroſilici, vel arenario inhaerens, in Sueciae, (Dalecarliae, *paroecia* Stora Skedwi, *etiam prope* Loos *et* Löfaſen,) Sevennarum Galliae (*prope*, S. Sauveur,) Saxoniae, Bohemiae, (*prope* Joachimsthal,) Wirtembergiae (*prope* Alpirſpach,) Temeſiae, *et* (*prope* Salathna,) Tranſilvaniae *fodinis, argentum ſaepe colore et nitore aemulans, aut in ſuperficie rufeſcens, pomaceum iridisve coloribus ludens in grana ſecedens, nunc ſuperficiale, nunc venae inſtar matricem percurrens, nunc majoribus fruſtis huic inmidulans, lamelloſum, rarius compactum aut ſtellatim fibroſum, aut texturae ad radiatam accedentis, ſuperficie interdum arbuſcularum imaginibus picta, aut ſulcis decuſſantibus exarata, aut plumae inſtar ſtriata, interdum*

dum celluloſum aut eroſum, formae utplurimum communis, nonnunquam ſtillatitiae, arbuſcularis, vel cubicae.

ochraceum. 2. W. inconſpicuum friabile formae communis.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 193. *n.* 7. Ochra wismuti pulverea flavescens.
Cronſt. miner. §. 221. Wismutum calciforme pulverulentum.
Juſt. mineral. 165. Flos Wismuti.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 209. *n.* 6. Wismutum terreſtre pulverulentum flavescens.
Habitat, utplurimum wismuto nativo aut mineraliſato fatiſcentibus inſidens, pulverulentum aut friabile, ſtramineum, ochroleucum vel cinereum.

ſulphuratum. 3. W. metallice nitens, ſtannei coloris aqua forti non totum ſolvendum, prunis inſperſum ſulphuris flammam eructans.
Cronſt. miner. §. 222. 1. Wismutum ſulphure mineraliſatum.
Waller. miner. 234. Wismutum arſenico, ſulphure, cobalto mineraliſatum.

commune. α) W. mineraliſatum albo-flavescens micans, ∞, ♃. *Syſt. nat.* I. *p.* 172. *n.* 2. XII. 3. *p.* 128 *n.* 2.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 207. *n.* 3. Wismutum ſulphure et arſenico mineraliſatum, ſquamulis aut particulis micans.

iners. β) W. mineraliſatum nitens ſubla minoſum ♃. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 128. *n.* 4.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 206. *n.* 2. Wismutum ſulphure mineraliſatum, minera alba caeruleſcente laminoſa.
Habitat in Sueciae (*prope* Riddarhytta, Stripas, Baerninge *et in* Färila,) Saxoniae (*prope* Altenberg,) Bohemiae (*prope* Chuteniz,) *et* Hanoviae (*prope* Biber) *fodinis, nunc minoribus particulis, nunc majoribus fruſtis quartzo, asbeſto, ferro ſpatoſo innidulans, coloris ſtannei: ſuperficie interdum flavicante, ſaepe arſenico foetum, aut cobalti particulis immiſtis dives, radiatum aut lamelloſum, poſteriori in caſu galenam interdum imitans.*

martiale. 4. W. metallice nitens cinereum, aquà forti non totum ſolvendum, prunis inſperſum ſulphuris flammam eructans.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 128. *n.* 3. Wismutum mineraliſatum, lamellis cuneatis.
Cronſt. miner. §. 223. 2. Wismutum ferro ſulphurato mineraliſatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 208. *n.* 5. Wismutum sulphure et ferro mineralisatum in minera lamellis cuneiformibus composita.

Habitat in Norwegia (*prope* Gellebek,) *texturae radiatae, praeter wismutum et sulphur ferrum continens.*

90. ARGENTUM. ☽

Summopere malleabile et ductile, sonorum, album, coloris et nitoris tenacius, ponderis specifici = 10595 : 1000.

Igne difficilius liquandum, meracum vix in calcem vitrumve convertendum, ipsi plumbi vitro pertinacissime resistens, fixum, calce vitris opalinam turbiditatem conciliante.

Acidis, quibus solvitur nullum colorem impertiens.

nativum. 1. A. malleabile ductile intus metallice nitens, aqua forti totum solvendum.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 1. XII. 3. *p.* 148. *n.* 1. Argentum nudum.

Wolterstd. miner. 29. *Waller. miner.* 307. *syst. miner.* 2. *p.* 328. *n.* 1. Argentum nativum.

Cronst. miner. §. 167. Argentum purum nativum.

Cartheuf. miner. 75. Argentum nudum malleabile.

Habitat nunc superficiale, (e. gr. *in* Norwegiae *prope* Kongsberg, Angliae, Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Schneeberg, Freyberg *et ad* Baereustein, Wirtembergiae v. gr. *prope* Schiltach *et in* Christophsthal, Austriae *prope* Annaberg, Hungariae *prope* Kapnik *fodinis*, *nunc venae instar matricem percurrens*, *nunc frustis majoribus*, *vel* (*larvatum*) *particulis minutissimis nudo certe oculo non usurpandis aliis fossilibus omnis fere classis et generis inspersum*, *in regni* Peruani (*prope* Potosi,) Chilensis, Mexicani *fodinis*, Sibiriae *montibus* altaicis, *praesertim monte* Schlangenberg, Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Suecine (*prope* Utö, Normark, Sunnerskog, Dal *et* Löfäten,) Hilpa-

Hiſpaniae (*prope* Guadalcanal,) Britanniae (*prope* Hucly-vat,) Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Bipontii (*ad montem* Stahlberg,) Naſſovia, Fürſtenbergiae (*prope* Wittichen *et* Reinerzau,) Wirtembergiae (*prope* Schiltach *et olim in* Murgthal.) Thuringiae (*prope* Saalfeld,) Saxoniae (*prope* Berggieshübel, Memmendorf, Braeunsdorf, Freyberg, Marienberg, Ehrenfriedersdorf, Breitenbrunn, *ad montem* Baerenſtein, *prope* Schlettau, Waltersdorf, Annaberg, Chemniz, Raſchau, Schneeberg, Geier *et* Johanngeorgenſtadt?) Bohemiae (*prope* Joachimsthal, Aberdan, Presniz, Mies, Catharinenberg, Ratieborziz, Budweis, Kuttenberg, Tabor *et* Przibram, Franconiae (*prope* Ilmenau,) Bavariae (*prope* Creisdorf,) Tirolis, Auſtriae (*prope* Annaberg,) Hungariae (*prope* Schemniz, Felſobanya, Ujbanya, Schmoelniz *et* Kapnik,) *et* Tranſilvaniae (*prope* Nagyag *et* Kisbanyaj *fodinis*, *variſſime omnis cupri et auri expers, interdum quoque ferri pauxillum continens, ſuperficie interdum nitore priva nigra vel lutea, ſuperficie ſaepe ſtriata, interdum plumae ad inſtar, aut veſtigiis cubicis vel pyramidalibus inaequali forma ſaepius communi, alias bracteas, dentes, ſetas, fila, capillos, telam aranearum, externa facie referens, aut forma cryſtallorum exilium, priſmatum hexaëdrorum compreſſorum, acicularum, pyramidum ſimplicium triëdrarum, vel duplicium tetraëdrarum, vel cuborum, utplurimum gregariorum, ſparſorum, aut in ſeries, faſciculos, pyramides, ramos, arbuſculas, fila, denticulorum ſpeciem aggregatorum conſpicuum.*

butyraceum. 2. A. inconſpicuum friabile, pelliculis tenuibus ſpata intertextis.

v. Born ind. foſſ. 2. *p.* 110. Buttermilcherz.

Habitat (*olim*) *in* Hercyniae *fodinis* (*prope* Andreasberg *praeſertim fodina* S. Georgii,) *pelliculis albis, caeruleis aut ſubfuſcis.*

nigrum. 3. A. aterrimum friabile ponderoſum cum aqua forti effervescens tritura demum metallice nitens.

Syſt. nat. I. *p.* 183. *n.* 6. XII. 3. *p.* 150. *n.* 9. Argentum obſcurum fuliginoſum ☌, ♀.

Cartheuſ. miner. 76. Argentum mineraliſatum continuum nigricans.

Cronſt. miner. §. 170. 3. 1. Argentum arſenico et cupro ſulphuratis mineraliſatum.

Waller. miner. 312. Argentum sulphure, arsenico, cupro et terro mineralisatum, minera nigra s. fuliginea.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 335. *n.* 6. Argentum arsenico, sulphure et cupro mineralisatum, minera nigra fuliginea.

Habitat in Siciliae (*ad montem* Niso?) Britanniae (*prope* Huelgoat,) *potissimum* Saxoniae (*prope* Johanngeorgenstadt, Ratchau, Marienberg *et* Annaberg) *fodinis, ex argento albo fatiscente saepe nascens, nunc corticis instar alius mineris superinductum, nunc minoribus particulis inspersum, nunc per barytidem dispersum, hunque nigro tinctu perfundens, non raro cavis argenti cornei globis inclusum, saepe pulverulentum, argenti dives, praeter quod sulphur, crebro etiam arsenicum et cuprum, nonnunquam quoque ferrum continet.*

corneum. Hornerz. 4. A. ponderosum molle malleabile nitoris metallici expers subdiaphanum igne facilime liquandum et fumi albi foetidi forma tandem totum volatile.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 3. Argentum diaphanum lamellosum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 148. *n.* 2. Argentum mineralisatum submalleabile subdiaphanum micans ♃, ∞.

Cartheus. miner. 75. Argentum mineralisatum fusco flavum subdiaphanum fragile.

Cronst miner. §. 176. Argentum acido salis solutum et mineralisatum.

Waller. miner. 308. Argentum sulphure et arsenico mineralisatum, minera malleabili vitrea candelae igne liquabili.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 331. *n.* 3. Argentum acido salis mineralisatum, minera semipellucida lamellosa cornea igne candelae liquabili.

Habitat varius, minori semper profunditate, quam reliquae argenti minerae, occurrens, interdum argento nativo in seminiis humidis asservato, aut in monetas cuso et per aliquod temporis spatium in mare detruso, nascens, in Hungariae (*prope* Schemniz,) Bohemiae (*olim prope* Weiperth, Gottesgab *et* Joachimsthal,) *potissimum* Saxoniae (*prope* Ratchau, Oberlchoena, Marienberg, Freyberg, Annaberg, Schneeberg, *praesertim* Johanngeorgenstadt,) Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Allariae (*prope* Fanum S. Mariae,) Delphinatus (*prope* Allemont, Hispaniae (*prope* Guadalcanal,) *regni* Mexicani, Peruani (*prope* Potosi *et* Chilensis, *montium* Sibiriae altaicorum *fodinis, ad candelam cerae aut sebi instar fluens, et coram tubo ferruminatorio in carbone examinatum pauculo argenti grana relinquens,*

quens, argenti ditissimum, quod muriae et vitrioli acido junctum est, rarius tam copioso, ut in aëre deliquescat, interdum ferri, argillae, terrae calcariae, quartzi, etiam sulphuris particulas admixtas habens, a posteriori fragile, rarius pulverulentum aut lutosum, quam induratum, exterius saepe pinguedinis instar nitens, intus compactum et terreum, rarius versicolor, flavum, aut niveum (in posteriori casu ad aërem violaceum tinctum sensim induens,) quam margaritaceum, viride, violaceum, caeruleum, hepaticum aut subfuscum, crebro formae communis, ut tamen etiam in massis ovum vel sphaeram referentibus intus cavis, aut capillis subtilissimis, in pellis speciem aggregatis, aut crystallis exilibus extrinsecus saepe speculi instar nitentibus, rarius cruciatis, acicularibus, aut parallelepipedis, quam cubicis, frequentius aggregatis occurrat.

Electrum. 5. A. malleabile ductile metallice nitens flavicans aqua fortis non totum solvendum.

v. Veltheim n. Entd. Chem. 7. p. 75.

Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, Norwegiae *fodinis* (*prope* Kongsberg,) *ex argenti et auri interdum aequali portione constatum, ut aqua forti tentatum semper aurum relinquat.*

Stibiatum. 6. A. metallice nitens malleabile stanneum durissimum lamellosum, igni expositum neque sulphuris neque arsenici vaporem emittens, aqua forti tentatum calcem albam relinquens.

Sell Magaz. Bergbauk. 3. 1786. *n.* 1. *p.* 1.

Habitat in Fürstenbergiae *fodina* S. Wenceslai *prope* Wolfach, *ex argento* ($\frac{7}{10}$-$\frac{3}{4}$) *et stibio nativo interdum etiam ferri particula constatum, hinc coram tubo ferruminatorio igne exploratum fumum album eructans, et tandem meracum argentum relinquens, hydrargyro facile nubens, in grana secedens, ad aërem saepe extrinsecus flavescens aut rufescens, in pulverem nigricantem conterendum, qui magnetem non sequitur, spata aut barytidi innidulans, formae utplurimum communis, interdum prismata tetraëdra aut hexaëdra in cuneos aut fasciculos aggregata referens.*

arsenicatum. 7. A. metallice nitens igne facile liquescens et arsenici fumum eructans.

Werner Samml. z. Phys. u. Naturg. 1. *p.* St. 4. *p.* 454.

Habitat nunc ſtannei coloris et nitoris, pauxillum quoque ferri continens, majoribus minoribusve partibus aliis inſperſum, argento dives, in Hercyniae *fodinis, prope* Andreasberg, *nunc ochroleucum, durum, intus fibroſum argenti* $\frac{2}{10}$ *continens, nunc molle, ut ſecari cultro queat, et incurvo-lamelloſum, argenti minorem* $(\frac{2-3}{100})$ *copiam continens, in* Hiſpaniae *fodinis prope* Guadalcanal, *utplurimum ex mero argento et arſenico nativo conſtans.*

molybdaenatum. 8. A. metallice nitens, lamellis tenuibus flexilibus.
Ferber nov. act. Petrop 3. *p.* 267.
Habitat in Hungaria (*prope* Deutſchpilſen) *ex argento, molybdaena et ferro conſtans.*

Nagyagenie. 9. A. metallice nitens, lamellis flexilibus, coloris inter ſtanneum et ferreum intermedii.
Karſt. Lesk. Mineralk. Vowede.
Habitat in Tranſilvaniae *fodinis prope* Nagyag, *ad aurum* Nagyagenie *externa facie proxime accedens; an huc ſpectat?*

vitreum. 10. A. plumbicolor facilime et cum vapore flammaque ſulphurea igne liqueſcens opacum ponderoſiſſimum molle tenax.
Syſt. nat. I. *p.* 183. *n.* 2. Argentum malleabile.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 148. *n.* 3. Argentum mineraliſatum ſectile malleabile plumbicolorum ♁.
Cartheuſ. miner. 75. Argentum mineraliſatum griſeum ſplendens malleabile.
Woltersd. miner. 29. Argentum plumbei coloris ſplendens malleabile.
Waller. miner. 308. Argentum ſulphure mineraliſatum, minera malleabili vitrea, candelae igne liquabili.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 329. *n.* 2. Argentum ſulphure mineraliſatum, minera malleabili vitrea facile fuſibili.
Cronſt miner. §. 168. 2. 1. Argentum ſulphure mineraliſatum.
Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, *in* Norwegiae (*prope* Kongsberg,) Hercyniae (*prope* Andreasberg,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Braeunsdorf, Oberſchoena, Schneeberg, Annaberg, Johanngeorgenſtadt, *et in monte* Rammelsberg,) Boheniae (*prope* Joachimsthal, Aberdam, Przibram, Jungwoſchiz, Ratieborziz, *olim quoque* Kuttenplan,) Hungariae (*prope* Schemniz,) Wirtenbergiae (*prope* Reinerzau *et* Eberſpach,) Fürſtenbergiae

(*prope*

(*prope* Wittichen,) Alsatiae (*prope* fanum S. Mariae,) Delphinatus (*prope* Allemont,) Sabaudiae (*prope* la Sourde,) Hispaniae (*prope* Guadalcanal,) *regni* Chilensis *et* novae Hispaniae *fodinis, superficiale, venae instar percurrens alia fossilia, aut punctatim vel per maculas his inspersum, aut inclusum aut massis majoribus obvium, ⅓ et ultra argenti continens, hocque igni expositum mercum relinquens, quippe soli sulphuri, rarius exiguae arsenici aut auri portioni simul junctum, compactum, superficie interdum chalybem induratam, aut colorem extro caeruleum, vel iridis colores referente, vel fatiscente, interdum ab immixto arsenico et cobalto ex cinereo rufescente, crebro formae communis, at quoque arosum, cellulosum, sulcis decussantibus, vestigiis cubicis altisque inaequale, capillare, filiforme, dentes, globulos solitarios vel aggregatos, stirias aemulans, vel crystallos exiles, at quidem pyramides simplices triëdras, vel duplices tetraëdras, cubos, vel prismata, tetraëdra, octoëdra, utrinque pyramidata, vel hexaëdra, nunc ad latera truncata, et utrinque in aciem obtusam terminata, nunc pyramide tetraëdra vel triëdra terminata, singulas rarius solitarias, quam sparsim, aut in scalarum, gemmarum, ramorum, fruticularum, arbuscularum, autumnarum speciem aggregatas referens.*

fragile. II. A. ex plumbeo atrum metallici nitoris expers opacum facilime et cum vapore flammaque sulphuris liquescens fragile.

Vogel Mineralf. p. 445. Roetchgewaechs.

Habitat in Delphinatus (*prope* Allamont,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Grosvoigtsberg, Schneeberg, Annaberg, Johanngeorgenstadt *et* Oberwiesenthal,) Boheiniae (*prope* Ratieborziz,) Hungariae (*prope* Cremniz *et* Schemniz) *et* Sibiriae (*in monte* Schlangenberg) *fodinis, superficiale, aut minoribus majoribusve partibus aliis fossilibus potissimum quartzo inspersum, sulphuris majorem, quam quidem vitreum, portionem, et praeterea pauxillum ferri, crebro etiam cupri continens, hinc igne tortum vix parum argentum relinquens, texturae minutim conchaceae, forma crebro communi, non raro crystallorum, utplurimum exilium, lentes, tabulas, interdum cellulose connatas, vel prismata hexaëdra, nonnunquam longitudinaliter striata, truncata aut pyramide tetraëdra vel hexaëdra terminata, interdum in rhombi speciem aggregata referens.*

nitens. 12. A. nitens coloris plumbei ponderosum lamellosum fragile igne facile liquescens.

Renovanz v. alt Geb. p. 137.

Habitat in Sibiriae *monte* Schlangenberg, *petrosilicis fissuras explens, igne dum liquatur in duas partes cuprum quod vocant nigrum, et argentum vitreum abiens, posteriori quoque, dum conteritur, ob majorem tenacitatem facile separando, ut ex cupro vitrato, et argento vitreo constatum esse videatur, aquam etiam fortem et salis ammoniaci spiritum caeruleo colore perfundens, dimidium sui ponderis argentum,* $\frac{16-17}{183}$ *cupri, interdum etiam pauxillum auri continens.*

rubrum. Rothgülden. 12. A. ponderosum tritura rubens intus parum nitens, igne decrepitans et paulo post arsenici vaporem eructando liquescens.

Syst nat. I. *p.* 183. *n.* 5. Argentum rubescens polyëdrum glandulosum.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 149. *n.* 4. Argentum rubescens tritura rubra ♃, ∞.

Woltersd. miner. 29. Argentum rubrum diaphanum et opacum.

Croust. miner. §. 169. Argentum sulphure, ferro et arsenico mineralisatum.

Cartheus. miner. 76. Argentum mineralisatum rubrum splendens.

Waller. miner. 315. Argentum arsenico, pauco sulphure et ferro mineralisatum, minera rubra ante ignitionem liquabili.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 333. *n.* 4. Argentum arsenico et sulphure mineralisatum, minera rubra ante ignitionem fusibili.

Habitat in Sibiriae (*in monte* Schlangenberg,) novae Hispaniae, *regni* Peruani *et* Chilensis, Hispaniae (*prope* Cazalla *et* Guadalcanal,) Galliae (*prope* Allamont *et* fanum S. Mariae,) Fürstenbergiae (*prope* Wittichen, Wirtembergiae (*prope* Reinertsau *et* Schiltach,) Hercyniae (*prope* Clausthal, *et* S. Andreasberg,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Bracunsdorf, Oberschoena, Gros- *et* Kleinvoigtsberg, Tschopau, Ehrenfriedersdorf, Marienberg, Schneeberg, Annaberg, Raschau *et* Johanngeorgenstadt, Bohemiae (*prope* Joachimsthal, Aberdam, Altwoschiz, Jungwoschiz, *et* Katieborziz,) Hungariae (*prope* Gremniz, Schemniz, *et inter* Schemniz *et* Koenigsberg,) *et* Transilvaniae

niae (*prope* Boiza) *fodinis, saepe cum pyrite, arsenico nativo, galena, argento vitreo, aliisque argenti mineris nunc superficiale, nunc minoribus particulis majoribusve massis quartzo creberrime et petrosilici inspersum, eave penetrans et tingens, pro aliqua tantum parte aqua fortis solvendum, quamvis argenti ad $\frac{3}{4}$ contineat, arsenico ($\frac{27}{100}$), sulphuri ($\frac{13}{100}$), et interdum quoque exiguae ferri portioni juncti, pelluciditatis gradu, coloris intensitate, textura et forma externa varians, opacum subopacum (obscurius tinctum,) diaphanum, (in crystallis) semipellucidum, aut pellucidum, coloris laetioris, lateritii, cinnabarini, aut inter sanguineum et coccionellae aemulum intermedii, vel obscurioris, coccionellae aemuli, kermesini, adeo plumbei, et ferrei, ut tamen tritura semper rubenti, utplurimum compactum, texturae planae, conchaceae vel inaequalis, rarius lamellosum, forma creberrime communi, interdum crystallorum utplurimum aggregatarum, polyëdra, vel prismata hexaëdra, interdum longitudinaliter striata, saepe acicularia, alterutro vel utroque fine pyramide triëdra, vel hexaëdra terminata, fasciculata vel in reticuli speciem disposita, vel pyramides simplices triëdras, frequentius hexaëdras elongatas acuminatas, interdum ad apicem altera triëdra auctas, sparsim, fasciculatim aut stellatim congestas referentium.*

album. Weisgülden. 14. A. opacum metallice nitens compactum ponderosum coloris dilute plumbei triturae similis, igni expositum sulphuris arsenicique vaporem emittens, fragile.

Syst. nat. I. *p.* 183. *n.* 4. Argentum albidum informe fragile.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 149. *n.* 5. Argentum mineralisatum cupri arsenicalis tritura albida ☌, ☿, ♎.

Woltersd. miner. 29. Argentum albo-griseum splendens cupro mixtum.

Cronst. miner. §. 170. 3. 2. Argentum arsenico cupro et ferro sulphurato mineralisatum.

Waller. miner. 315. *syst. miner.* 2. *p.* 334. *n.* 5. Argentum arsenico, sulphure et cupro mineralisatum minera micante alba.

Carthenf. miner. 75. Argentum mineralisatum albescens splendens.

Habitat in Saxoniae (*prope* Freyberg,) Bohemiae (*prope* Ratieborziz *et* Wohezniz?) Hungariae (*prope* Cremniz, Schemniz *et* Kapnik?) Transilvaniae (*prope* Facebai?) Siciliae (*ad montem* Nifo *et prope* Fondachelli,) *et* Alla-

tiae

tiae (*prope* Markirch?) *fodinis, varius superficiale, quam aliis fossilibus innidulans, vix ultra* $\frac{3}{20}$ *argenti continens, quod praeter sulphur et arsenicum cuprum, nonnunquam quoque ferrum sibi junctum habet, tritura nitorem exaltans, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae ut plurimum planae, formae frequentius communis, quam crystallinae.*

91. PLUMBUM. ♄

Ex caerulescente album, ad aërem nigrescens, malleabile, molle, mutum, ponderis specifici = 11450 : 1000.

Igne facile liquescens, superficie iridis coloribus ludente, sensim abiens in calcem primo albam, tum griseam, flavam denique rubram, facilime in vitram convertendam.

Acidis omnibus solvendum, quibus colorem quidem nullum, at saporem dulcem impertitur colore albo iterum praecipitandum.

nativum. 1. Pl. nudum. *Syst. nat.* I. *p.* 180. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 62. *n.* 1.
Cartheus. miner. 65. Plumbum nudum granulatum.
Waller. miner. 272. Plumbum nativum.
Habitat in Germania, *an unquam vere nativum?*

ochraceum. 2. Pl. pulverulentum nitoris metallici expers, aqua forti totum cum effervescentia solvendum, in prunis facile in plumbum metallicum reducendum.
Syst. nat. I *p.* 205. *n.* 5. XII. 3. *p.* 193. *n.* 7. Ochra plumbi pulverea albida.
Cartheus. miner. 66. Plumbum terrestre ochraceum.
Cronst. miner. §. 37. *et* 184. 1. A. 1. Terra calcarea cerussa nativa intime mista et Minera plumbi calciformi: pura pulverulenta.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 313. *n.* 13. a, b. Plumbum facie et consistentia terrea.

Habitat

Habitat varius aliis fossilibus, majoribus praesertim frustis insperſum, quam superficiei minerarum plumbi fatiscentium inhaerens, aërem fixum continens, ut tamen 40-75 plumbi libras ex centum largiatur, non raro cretam sibi immixtam habens, aut ferri calce intersita (in Saxonia *prope* Freyberg *et* Tschopau,) Hercynia (*prope* Wildenman,) *electoratu* Trevirensi (*in* Langenhecke,) *cinereo, aut* (*in* Scotiae Leadhills) *caerulescente, aut* (*in* Angliae Lathgilldalemine) *flavicante, aut in eadem fodina, in* Scotiae Leadhills, *in* Sibiriae *fodinis* Beresowkensibus) *flavo colore tinctum, alias* e. gr. *in* Sueciae *monte* Christiersberg, *in* Angliae *fodinis prope* Elton *et* Lathgilldale, *in* Hercynia *prope* Lettenbruchen, *in* Saxonia *prope* Johanngeorgenstadt, *album, coram tubo ferruminatorio in carbone primo candens tum liquescens, ex solutione in aqua forti per muriae et vitridi acidum forma sedimenti albi, per zincum et ferrum forma metallica praecipitandum.*

terreum, 3. Pl. inconspicuum intus terreum aqua forti cum effervescentia solvendum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 310. *n.* 10. *et p.* 313. *n.* 13. c. Plumbum terrestre vel lapideum calcareo lapide minerali-satum, et Terra plumbaria rubra.

Cronst. miner. §. 38. *et* §. 184. 1. A. 2. Terra calcarea cerussa nativa intime mixta et Cerussa nativa indurata.

Habitat in Sueciae *monte* Christiersberg, *in* Angliae (*praesertim comitatus* Derbyensis *prope* Winster, *etiam prope* Alstonmoor Cambriae *et prope* Paris mountain,) Britanniae (*prope* Poullacuen,) Lotharingiae, Alsatiae (*prope* Geroldsek,) Bipontii (*prope* Nohfelden,) Eifaliae (*prope* Call,) Hercyniae (*potissimum prope* Cellerfeld,) Saxoniae (*prope* Freyberg, Tschoppau *et* Johanngeorgenstadt,) Bohemiae (*prope* Mies *et* Bleystadt,) Carinthiae (*prope* Bleyberg, Tirolis, Austriae (*prope* Tirniz,) Hungariae (*prope* Schemnitz,) Temesiae (*prope* Saska) *et* Sibiriae *fodinis, saepius massis majoribus aliis fossilibus inniduIans, rarius stillatitium, album, caerulescens aut caeruleum, quam formae communis, cinereum, flavicans, sulphureum, flavum, rubrum, rufescens, spadiceum, fuscum, nigricans vel aerum.*

micaceum. 4. Pl. attactu pingue lamellosum, nitore et colore ad argentum accedens.

v. Bose Schr. berl. Naturf. 8. *p.* 204.

Habitat

Habitat, utplurimum una cum plumbo ſpatoſo, in Hereyniae *fodina* (Bergmanstrott *prope* Andreasberg,) *lamellis creberrime pluribus ſibi incumbentibus.*

vitreum. 5. Pl. ſemipellucidum fragile texturae nitorisque vitrei, formae communis.

Woulf act. angl. 66. 2. *n.* 43. *exp.* 13.

Habitat, crebro una cum galena aut plumbo ſpatoſo aliis foſſilibus innidulans, in Angliae (*provinciae* Sommerlet *et* Platomino,) Britanniae (Poullaouen,) Rhenanis (*prope* Lahr *et* Langenheke,) Hercyniae (n. S. Joachim *et* Bleyfeld *prope* Cellerfeld,) Saxoniae (*prope* Tſchopau,) Bohemiae (*prope* Przibram,) Carinthiae (*prope* Bleyberg,) Hungariae (*prope* Schemniz,) *et* Sibiriae (Semenowenſi *ad montes* altaicos) *fodinis, cum aqua forti non effervescens, interdum diaphanum, texturae nunc potius conchaceae, nunc feſtucariae hyalinum, album, cinereum, vel ex viresceute flavicans.*

ſpatoſum. 6. Pl. intus et extrinſecus nitens molle album in igne crepitans, cum acidis effervescens, formae utplurimum cryſtallinae.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 135. *n.* 9. Plumbum fragmentis ſpatoſis.

Wolterſd. miner. 32. Plumbum ſpatoſum album.

Waller. miner. 275. Plumbum arſenicale mineraliſatum, minera ſpatiformi alba ſ. griſea.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 307. *n.* 6. Plumbum terreſtre vel lapideum, minera ſpathiformi alba vel griſea.

Crouſt. miner. §. 184. 1. A. 2. 2 *et* 3. Minera plumbi calciformis pura indurata.

Vogel miner. 166. Spatum plumbiferum.

Laborie act. pariſ extran. 9.

Woulf act. angl. 66. 2. *n.* 43.

β) Plumbum ſpati cubici. *Muſ. Teſſin.* 64. *n.* 5.

Habitat rarius globuloſum aut celluloſum, quam cryſtallinum in Scotiae (Leadhill's,) Angliae (Mendiphills,) Irlandiae, Britanniae (*prope* Poullaouen,) Burgundiae, Lotharingiae (*prope* La Croix,) Alſatiae (*prope* Geroldsek,) Brisgoviae (*prope* Freyburg,) Naſſoviae, *Ducatus* Montani (*in monte* Wildberg,) Hercyniae (*potiſſimum* Bleyfeld *et* Glüksrad *prope* Cellerfeld,) Saxoniae (*prope* Tſchopau, Schwarzenberg *et* Johanngeorgenſtadt,) Bohemiae (*prope* Przibram,) Auſtriae (*prope* Pirniz,) Hungariae (*prope* Schemniz) *et* novae Hiſpaniae *fodinis, non raro cupro*

cupro vel ferro ochraceo, vel magnesia obductum nitoris interdum sericei, molle, ut cultro secari queat, texturae nunc lamellosae, nunc conchaceae, nunc inter conchaceam et inaequalem intermediae, in fragmentu indeterminata dissiliens, ex centum libris 40-75 plumbi, largiens, quippe saepius praeter plumbi calcem non nisi aquam et aërem fixum continens, rarius ensiforme, aut polyëdrum, aut tabulas tetraëdras angulo 350 sibi impositas, aut prismata pentaëdra, pyramide pentaëdra terminata, aut tetraëdra obliquangula, quam hexaëdra, interdum compressa, crebrius pyramide hexaëdra aut tetraëdra terminata, vel pyramides hexaëdras, rarius solitarias, quam vario modo combinatas, fasciculatas aut in bacillos conjunctas, denuo in fasciculos aut pyramides aggregatas.

hyalinum. 7. Pl. hyalinum cum aqua forti effervescens molle in prunis crepitans, nitoris vitrei, formae crystallinae.,

Syst. nat. XII. 3. *p.* 135. *n.* 10? Plumbum (spatosum) pellucidum hyalinum rasile effervescens.

Hacquet Schr. berl. Naturf. 2. *p.* 157. 158. *t.* 3. *f.* 4-6.

Habitat in Sibiriae (Nertschinskensibus,) Temesiae (*prope* Dognaska,) Hungariae (*prope* Schemnitz,) Bohemiae (*prope* Bleystadt *et* Przibram,) *et* Saxoniae (*prope* Tschoppau) *fodinis, nunc polyëdra, nunc prismata tetraëdra obliquangula facicbus alternis latioribus conspicua, nunc pyramides hexaëdras simplices, vel imperfectas duplices, aut pyramides duplices tetraëdras interdum imbricatas referens.*

rubrum. 8. Pl. fulvum triturae aurantiae diaphanum utplurimum prismata tetraëdra obliquangula referens, nitoris metallici expers.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 134. *n.* 8. Plumbum hexaëdrum rhombeum fulvum.

Cronst. miner. §. 184. 1. A. 2. 4. Minera plumbi calciformis pura indurata rubra.

Waller. Syst. miner. 2. *p.* 309. *n.* 8. Plumbum sulphure et arsenico mineralisatum, minera spathiformi rubra.

Bindheim Schr. berl. Naturf. 10. *p.* 287. *sqq.*

Habitat in Sibiriae (Berelowskensibus,) Austriae? (*prope* Annaberg,) Bohemiae? (*prope* Bleystadt,) Saxoniae? (*prope* Bockau,) Sabaudiae? (*prope* Trappettes) *fodinis, praeter plumbum* ($\frac{36}{100}$), *praeter nickoli calcem parcissimam, et aërem vitiosum, molyb-*

molybdaenae acidum continet; an interdum etiam pauxillum sulphuris et arsenici? an praeter sibiricum specimen reliqua etiam colore certe pauliſper accedentia huc ſpectent, analyſis docebit.

flavum. 9. Pl. flavum nitoris metallici expers formae cryſtallinae molle in igne crepitans aqua forti et muriae acido fere totum ſolvendum: poſteriori ſolutione inſpicata caerulea.

v. Wulfen ap. Jacquin miſcellan. auſtriac. 2. *Vienn.* 1781. *et Abhandl. vom kaernthniſch. Bleyſpate. Wien.* 1785. *fol. Klaproth Schr. berl. Naturf.* 10. *p.* 95. &c.

Habitat rarius in Scotiae (Leadhill's,) Britanniae (*prope* Poullaouen,) Burgundiae (*prope* S. Prix ſous-Bouvray,) Hercyniae (alten Teutſchen *prope* Cellerfeld,) Temeſiae (*prope* Dognaska,) *et* Auſtriae (*prope* Annaberg,) *quam in* Carinthiae (*prope* Bleyberg) *fodinis, flavedinis et nitoris gradu mirifice varians, ſaepe galenae innidulans, aut una cum pſeudogalena marmori inſidens, plumbi calce cum molybdaenae calce conjuncta ponderoſum, rarius priſmata hexaëdra, quam cubos rhombosve convexis faciebus interdum conſpicuos, vel tubulas tetraëdras aut octaëdras, in cellularum ſpeciem aggregatas referens.*

virens. 10. Pl. virеſcens ponderoſum in fragmenta indeterminata diſſiliens in pulverem flavum conterendum, aqua forti bulliente ſine effervеſcentia fere totum ſolvendum, in igne difficilius liqueſcens, et refrigeratum polyëdra referens.

Syſt. nat. I. p. 180. *n.* 3. Plumbum nitri ſpatoſi utrinque truncati.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 134. *n.* 7. Plumbum cryſtallis hexaedro-priſmaticis utrinque truncatis ∞.

Waller. miner. 296. Plumbum arſenico mineraliſatum, minera ſolida cryſtalliſata viridi.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 308. *n.* 7. Plumbum terreſtre vel lapideum, minera ſpathiformi viridi.

Woltersd. miner. 32. Plumbum ſpatoſum viride priſmaticum.

Cronſt. miner. §. 184. 1. A. 2. 3. 2. Minera plumbi calciformis pura indurata cryſtalliſata viridis.

Habitat in novae Hiſpaniae, Sibiriae (*prope* Catharinenburg,) Scotiae (Leadhill's) Angliae (*prope* Monegaſh *et* Elton,) Britanniae (*prope* Huelgoat,) Lotharingiae (*prope* La Croix,) Alſatiae (*prope* Erlenbach,) Brisgoviae (*prope* Freyburg,) Bohemiae (*prope* Mies *et* Przibram,) Saxoniae (*prope* Johanngeorgenſtadt, Tſchopau, Schwarzenberg,

berg, Freyberg, Kleinvoigtsberg, Grosschirma,) Hercyniae (*prope* Clausthal *et* Cellerfeld) *et* rhenanis (*prope* Rheinbreidenbach) *fodinis, cum plumbi calce praeter pauxillum calcis ferreae phosphori acido conjuncta, ita ut cum carbonum pulvere vasis inclusum et igne agitatum, verum phosphorum, ex* 200 *libris* 9 *libros exhibeat, molle, utplurimum, diaphanum, interdum subopacum, in fragmenta indeterminata dissiliens, texturae inaequalis, et minutim granularis, viredine utplurimum olivacea, nonnunquam psittacina aut graminea, aut in flavum rubrumve colorem vergente, rarius superficiale, quam particulis minoribus massive majoribus aliis fossilibus insperssum, rarius forma communi aut stillatitia conspicuum, quam crystallorum variae magnitudinis extrinsecus nitentium et laevium, nunc parallelepida exilia, saepius prismata hexaëdra, crebro alterutro vel utroque fine pyramide hexaëdra terminata, vario modo cohaerentia, vel in bacillorum speciem aggregata, aut pyramides hexaëdras aciculares acuminatas, spersas vel in musci ramosi speciem aggregatas referentium.*

jaspideum. 11. Pl. fuscum durum opacum formae communis.
v. Fichtel Karpath p. 348.
Habitat in fodina Temesiensi *prope* Saska, *ex centenario* 36 *libras plumbi, et* 10 *argenti drachmas, cujus singulae semilibrae quatuor auri denarios continent, largiens.*

fuliginosum. 12. Pl. nigrum inconspicuum inquinans, aqua forti non totum solvendum, igne agitatum sulphuris flammam vaporemque emittens, et refrigeratum granum polyedrum relinquens.
Karst. Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 489. *n.* 3. 4? Plumbum ochraceum brunum et nigrum.
Laumont ap. la Metherie journ. de phys. 1787. 1. *p.* 383.
Habitat in Saxoniae? (*prope* Tschopau *et* Freyberg,) Britannia *prope* Huelgoat, *praeter plumbi calcem et phosphori acidum sulphur continens, utrum propria species, an potius galena fatiscens, plumbo virenti insperso foeta?*

alvernicum. 13. Pl. ex virescente flavum, nitoris metallici expers carbonibus insperssum non decrepitans, at ebulliens, arsenici fumum eructans, et grana polyedra relinquens.
Sage ap. la Mether. journ. de phys. 1789. 2. *p.* 53.
Fourcroy annal. de chim. 2. 1789. *p.* 29.

Habitat in Alvernia *prope* Roſieres, *praeter plumbi calcem et phoſphori acidum, et arſenici acidum calcemve continens, quartzo ferruginoſo inunidulans, nunc formae communis, nunc priſmata hexaëdra in globos imperfectos aggregata referens.*

arſenicatum. 14. Pl. inconſpicuum in prunis facile candens, difficilius liqueſcens, fortiori demum arſenici fumum eructans et plumbum metallicum relinquens.

Prouſt et Sage ap. la Metherie journ. de phyſ. 1787. 1. *p.* 394. *et* 1789. 2. *p.* 52.

Habitat in Burgundiae *et* Andaluſiae *fodinis, poſt liquationem refrigeratum cryſtallinae formae expers, neque colorem penitus immutans, nunc pulverulentum et flavum galenae ſuperficiem obducens, nunc inſigni coloris viridis et flavi varietate, a gramineo ad cereum uſque, ut etiam nitore et pelluciditatis gradu ceram aemuletur, forma granulorum aggregatorum interdum galenae nucleum includentium, quartzo et feldſpato inmidulans.*

duplex. 15. Pl. inconſpicuum prunis inſperſum arſenici ſulphurisque vaporem et flammam eructans.

Sage ap. la Mether. journ. de phyſ. 1789. 2. *p.* 53.

Habitat in Alvernia *prope* Roſieres, *plumbi calce duobus acidis, arſenici et vitrioli juncta.*

vitriolatum. 16. Pl. albidum nitoris metallici expers fixiſſimum igne ſine ſtrepitu et ebullitione liqueſcens cum acidis non effervescens.

Gadolin chem. Annal. 1778. 1. *p.* 147.

Prouſt ap. la Mether. journ. de phyſ. 1787. 1. *p.* 394.

Habitat in Scotiae (*prope* Strontian,) Angliae (*in* Angleſea,) *et* Andaluſiae *fodinis, difficilime aqua ſolvendum, album vel canum, magis minusve pellucidum, nunc ſuperficiei galenae eroſae adſperſum, ex qua fatiſcente ortum, nunc cryſtallorum forma comparens, difficilius plumbum ſuum dimittens.*

corneum. 17. Pl. album nitoris metallici expers igne facilime liqueſcens, paulo fortiori totum avolans.

Spielmann journ. de phyſ. 1774. *Dec. p.* 455.

Ferber n. act. Petrop. 3. *p.* 269.

Habitat rarius in Lotharingiae (*prope* la Croix) *et* Bohemiae (*prope* Mies *et* Przibram) *fodinis.*

18. Pl.

Saturnites. 18. Pl. nitoris metallici expers igne facile liquescens et avolans post liquationem refrigescens acicularum formam assumens cum plumbo coire renuens.
Monnet apud la Mether. journ. de phys. 1786. 1. *p.* 168.
Habitat in Britannia *prope* Poullaouen, *an fossile revera distinctum? an hujus generis?*

Plumbago. 19. Pl. metallice nitens igne facile cum sulphuris vapore et flamma liquescens, et meracum plumbum sine argento relinquens.
Cronst. miner. §. 185. Plumbum sulphure mineralisatum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 305. *n.* 5. Plumbum sulphure et arsenico mineralisatum, minera solida pluumbeo colore fere malleabili.
β) Karst. Lesk. Mineralkab. 2. *p.* 488. *n.* 2. Plumbum mineralisatum caeruleum.
Habitat in Norwegiae (*comitatu* Jarlsberg,) Sueciae (*prope* Hällefors,) Scotiae (Leadhill's,) Angliae (*prope* Matlok *et* Alhover,) Hilpaniae (*prope* los Aranios,) Siciliae (*prope* Novarra,) Carinthiae (*in monte* Rabl, *et prope* Bleyberg *et* Bleyburg,) Hercyniae (*in monte* Raminelsberg, *prope* Cellerfeld *et* Clausthal,) *in* Westphaliae, *β) colore inter plumbeum et caeruleum indicum intermedio distinctum, in* Saxoniae (*prope* Tschoppau) *fodinis, utplurimum coloris et nitoris chalybei vel plumbei, intus parum nitens, extrinsecus interdum speculi ad instar crebrius compactum, quam radiatum aut lamellosum, crebrius in fragmenta indeterminata, quam cubica dissiliens, utplurimum formae communis, interdum (β) prismata hexaëdra fasciculata referens, praeter plumbum nihil nisi sulphur continens.*

Galena. Bleyglanz. 20. Pl. nitoris et coloris plumbei ponderosum molle in grana secedens, in fragmenta cubica dissiliens, igne cum vapore flammaque sulphuris liquescens, et in vitrum mutato plumbo argenti granum relinquens. Fig. 19.
Syst. nat. I. *p.* 120. *n.* 4. XII. 3. *p.* 133. *n.* 3. Plumbum mineralisatum, particulis cubicis ♃, ☽.
Cronst. miner. §. 186. Plumbum argento sulphurato mineralisatum.
Waller. miner. 242. Plumbum sulphure et argento mineralisatum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 302. *n.* 2. Plumbum sulphure mineralisatum et argento mixtum, minera tessulis majoribus minoribus vel granulis micante.

Wolterſd. miner. 188. Plumbum caeſio-griſeum ſplendens teſſulatum.

β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 133. *Cartheuſ. miner.* 66. Plumbum (compactum) mineraliſatum continuum albo-caeruleſcens nitens.

γ) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 132. *n.* 2. Plumbum (cryſtallinum) teſſellato-cryſtalliſatum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 304. *n.* 3. Plumbum ſulphure mineraliſatum argento mixtum, colore albo-caeruleſcente, cryſtalliſatum.

δ) *Syſt. nat.* I. *p.* 180. *n.* 5. XII. 3. *p.* 133. *n.* 4. Plumbum mineraliſatum punctis ſuboccultatis ♃, ☽.

Waller. miner. 297. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 310. *n.* 11. Plumbum minera galenica mineraliſata lapidi inſenſibiliter immixta.

Wolterſd. miner. 32. Plumbum caeſio-griſeum ſplendens punctatum.

Habitat frequentiſſimum in Sibiriae *et* Europae *fere omnis fodinis, rarius ſuperficiale, quam minoribus particulis* (δ) *majoribusve maſſis aliis foſſilibus, potiſſimum calcariis inmidulans, ſaepe cum pyrita, cupro fulvo, ferro ſpatoſo, pſeudogalena obvium, intus multum nitens, praeter plumbum* (*ad* $\frac{4}{10}$) *et ſulphur argenti quoque minorem majoremve copiam* ($\frac{1}{1600}$-$\frac{1}{20}$), *rarius* (e. gr. *in* Tranſilvaniae *et* Hungariae *fodinis*) *auri ſimul portiunculam continens, lamelloſum, ut tamen textura interdum ad fibroſam aut* (β) *compactam accedat, lamellis interdum ita diſpoſitis, ut pars ſuperficiei obumbretur, ſaepe formae communis, ſuperficie interdum ſpeculi inſtar nitente, aut ſulcis longitudinalibus vel cancellatis exarata, vel veſtigiis hexaëdro-pyramidalibus, aut cubicis, aut ſphaericis, aut cellulis tetraëdris inaequali, vel arbuſcularum imaginibus picta, interdum quaſi eroſum, vel quaſi liquatum, ſtillatitium, botryoides, fruticulos, arbuſculas, cryſtallos* (γ), *utplurimum exiles, rarius ſolitarias, et vagas, arenae nonnunquam miſtas, quam aggregatas et connatas, faciebus ſphaerice convexis aut excavatis interdum conſpicuas, et quidem rhombos vel cubos perfectos* (Fig. 19.), *aut* (Fig. 20.), *ad angulos omnes truncatos, aut pyramides tetraëdras, utplurimum* (Fig. 23.) *duplices, non raro ad apices* (Fig. 24.), *interdum quoque ſimul ad angulos* (Fig. 25.), *truncatas, aut priſmata hexaëdra, pyramide triedra vel tetraëdra interdum terminata referens.*

ferrife- 21. Pl. metallice nitens, cum sulphuris vapore et flamma sed
rum. galena difficilius liquescens, et fortiori igne vitrum nigrum exhibens.

Cronst. miner. §. 187. Plumbum, ferro et argento sulphurato mineralisatum.

β?) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 134. *n.* 6. Plumbum (basalticum) mineralisatum, fasciculis decussatis striatum.

Waller. miner. 294. Galena striata.

Habitat in Sueciae *fodinis* (*monte* argenteo occidentali, β) *in* Dalecarliae Skinshytta,) *pariter in fragmenta cubica dissilions et in grana secedens, praeter plumbum et sulphur ferrum argentumque continens.*

Sibiatum. 22. Pl. coloris et nitoris plumbei fibrosum in crustas secedens.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 133. *n.* 5. Plumbum mineralisatum fibroso-striatum ♀, ♂, ☽.

Cronst. miner. §. 188. Plumbum antimonio et argento sulphurato mineralisatum.

Woltersd. miner. 32. Plumbum caesio-griseum splendens radiatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 305. *n.* 4. Plumbum antimoniali minera mineralisatum, argento mixtum.

Habitat in Sibiriae (Nertschinskensibus,) Sueciae (*prope* Sahlberg,) Hercyniae (*potissimum prope* Lautenthal,) Hungariae (*prope* Schemnitz) *et* Hispaniae (*prope* Synares) *fodinis, igne agitatum sulphuris vaporem flammamque emittens, praeter plumbum quippe sulphur, stibium et argentum continens, crustis, in quas secedit, rectis aut incurvis, crassioribus vel tenuioribus, fibris crassioribus vel subtilioribus, parallelis vel fasciculatis.*

Hercyni- 23. Pl. cum cupro et stibio, pauciori ferro et sulphure, pau-
cum, cissimo argento conjunctum, metallice nitens.

Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 295. Weisgülden.

Habitus in Hercyniae *fodina* (Andreascreuz *prope* Andreasberg, *in* 100 *partibus ultra* 34 *plumbi*, 16¼ *cupri*, 16 *stibii*, 13¾ *ferri*, 10 *sulphuris*, 2½ *argenti continens.*

Cornubi- 24. Pl. cum stibio, pauciori cupro et sulphure, pauciss imo
cum. ferro conjunctum, metallice nitens.

Klaproth chem. Annal. 1790. 1. *p.* 294. Fahlerz.

Habitat in Cornubiae *fodina prope* Nanslo, *dimidia fere parte ex plumbo constans, praeterea in* 100 *partibus* 21 *stibii, ultra* 13 *cupri*, 7 *sulphuris, et vix ultra unam ferri continens.*

sabaudicum. 25. Pl. metallice nitens igni expositum arsenici fumum eructans.
C. de Razoumowsk. excurs. dans les mines du Haut-Faucigny. p. 15.
Habitat in Sabaudiae *fodina aux* Trappettes, *externa facie ad cuprum vitratum accedens, praeter plumbum stibium et arsenicum continens.*

92. HYDRARGYRUM. ☿

Coloris argentei, nitoris satis tenax, frigore demum enormi solidescens, tum malleabile, ponderis specifici = 14110 : 1000.
Igne, eo quo plumbum liquescit, paulo majore in vapores resolvendum.
Acidis pluribus facile solvendum, colorem nullum, mineralibus vero acrimoniam majorem impertiens, ex omnibus per cuprum nitoris metallici particeps praecipitandum.

virgineum. 1. H. nudum liquidum ponderosissimum coloris nitorisque argentei.
Syst. nat. I. *p.* 171. *n.* 1. XII. 3. *p.* 119. *n.* 1. Hydrargyrum nudum fluidum.
Woltersd. miner. 26. Hydrargyrum nudum nativum.
Waller. miner. 218. Hydrargyrum nativum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 148. *n.* 1. Mercurius virgineus.
Act. Upsal. 1720. *n.* 3. *p.* 55. Argentum vivum in galena.
Cronst. miner. §. 215. Mercurius nativus virgineus.
Habitat in Sueciae (*prope* Sahlberg,) Hispaniae (*prope* Almaden,) Hetruriae (*prope* Levigliano *et in monte* di S. Fiora,) Carnioliae (*prope* Idriam,) Bohemiae, Palatinatus (*prope* Wolfstein *et* Moersfeld,) *et* Bipontii (*in monte* Stahlberg *et prope* Moschellandsberg) *fodinis, in posterioribus mali ominis, globulorum forma fossili innidulans, et sola jam agitatione eliciendum.*

2. H.

Amalgama. 2. H. ponderosum coloris nitorisque argentei solidiusculum igne agitatum argentum purum relinquens.

Cronst. miner. §. 215.

Habitat rarius massis majoribus quartzo, petrosilici spato innidulans, quam superficiei aliarum hydrargyri minerarum insidens, in Hungariae (*prope* Zlana,) Bipontii (*prope* Molchellandsberg *et in monte* Stahlberg) *et* Sueciae (*prope* Sahlberg) *fodinis, utplurimum satis fragile et formae communis, interdum polyëdra exilia oblonga referens.*

larvatum. 3. H. terreum subponderosum igne hydrargyrum dimittens.

Habitat in Sicilia (*prope* Butachino) *humo, in* Hispania (*prope* Alicarle) *arenae,* Carniolia (*prope* Idriam) *ardesiae speculi instar nitenti, argillae, margae intertritum, quae omnia igni in vasis clausis exposita, quamvis nullo alio corpore adjecto, hydrargyrum largiuntur, quod oculis non obvium forsan calcis forma continent.*

sublimatum. 4. H. nitoris metallici expers igne totum fere forma fumi albi, sine vapore flammave sulphuris avolans.

Woulfe exp. made in ord. to ascert. th. nat. of som. subst. Lond. 1777. 4.

Suckow Beschr. des natürl. Turp. &c. Mannh. 1782. 8.

Baumer hist. merc. corn. Hassiac. natural. &c. Giess. 1785.

Habitat in Hassiae, (*olim*) Palatinatus (*prope* Wolfstein *et* Moersfeld) *et* Bipontii (*prope* Molchellandsberg) *fodinis, utplurimum una cum nativo, hydrargyro cum vitrioli et muriae acido conjuncto, ita ut nunc hoc, nunc illud dominatus, in foveolis matricis, rarius pulverulentum, quam induratum, in crustas concentricas aliquando secedens, forma communi, aut globulorum solitariorum vel aggregatorum, vel crystallorum exilium speculi instar nitentium, rarius prismata hexaëdra, quam cubos in sphaeras aut majores cubos aggregatos referentium, viride, virescens, citrinum, flavum, flavescens, album, canum, cinereum, ex cinereo atrum, aut nigrum.*

Aethiops. 5. H. nigrum inconspicuum igne facile liquescens, et paulo fortiori totum cum vapore flammaque sulphuris avolans.

Ferber n. act. Petrop. 3. *p.* 268.

Hacquet Beytr. z. chem. Annal. vol. 3. *p.* 481.

Habitat in Nassoviae (*prope* Kirchheim,) *et* Carnioliae (*prope* Idriam) *fodinis, in his utplurimum una cum cinnabari lamellosa.*

Cinnabaris. Zinnober.

6. H. ponderosum nitoris metallici expers rubrum tritura coccinea, igne facile liquescens, et paulo fortiori totum cum vapore flammaque sulphuris avolans.

Syst. nat. I. *p.* 171. *n.* 3. XII. 3. *p.* 119. *n.* 3. Hydrargyrum mineralisatum pyriticosum fibrosum ☿.

Waller. miner. 219. Hydrargyrum sulphure mineralisatum.

Waller. syst. miner. 2. *p.* 150. *n.* 2. Mercurius sulphure mineralisatus minera rubra.

Woltersd. miner. 26. Hydrargyrum rubrum purpureum tinctorium.

Cartheuf. miner. 62. Mercurius mineralisatus striatus ruber striis longitudinalibus splendentibus.

Cronst. miner. §. 216. Mercurius sulphure mineralisatus.

Dale pharmac. 35. *Pharm. Wart.* 10. Cinnabaris nativa.

(β) *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 119. *n.* 2. Hydrargyrum (crystallinum) crystallisatum cubicum.

Habitat in regno Peruano (*prope* Guancavilla,) *et* Chilensi (*in provinciis* Coquimbo *et* Quillota,) nova Hispania (*prope* Chilapan,) Japonia, Sina, Sibiria (*prope* Nertschinsk,) Transilvania (*prope* Bobaya *et* Dumbrawa,) Temesia, Hungaria (*prope* Schemniz *et* Krasznakorka,) Bohemia (*prope* Pirgliz, Wesseriz, Horzowiz, Joachimsthal, Aberdam, Commarow, Swata *et* Beneschau,) Stiria (*prope* Eisenerz,) Carinthia (*prope* Paternion,) Tiroli, Carniolia (*prope* Neumarktl, Stockenvoje, Idria,) Venetorum *terris*, Hetruria (*prope* Levigliano *et in monte* di S. Fiora,) (*parcius*) Sicilia (*in monte* Niso, *prope* Lentini, Marsala, Busachino, Paterno *et* Assoro,) Hispania (*prope* Almadon, Alicante, Valentia, *et* S. Philippi,) (*parcissime*) Scotia, (*parcius*) *in* Normannia (*prope* Menilot) *et* Delphinatu, Palatinatu (*prope* Wolfstein, Moersfeld, Pozberg, Kazbach, Nak, Lemberg, Grind *et* Spizenberg,) Bipontii (*prope* Verbach, Bingert, Caudebach, Esweiler, Hinsweiler, *potissimum in monte* Stahlberg *et prope* Moschellandsberg,) Nassovia (*prope* Kirchheim, *aliis terris* Rhenanis (*prope* Gauhgrehweiler *et* Grumbach,) *parcissimum in* Saxonia (*prope* Hartenstein *et* Schneeberg) *et* Hercynia (*prope* Wiede,) *in grana sedens, aquae et acidis, non perinde salibus alcalinis resistens, nunc superficiei modo adspersum, nunc per puncta, lineas, venas, arbuscularum specie insperſum, aut totum fossile, creberrime argillam, petrosilicem, quartzum tinctu suo perfundens, nunc massis majoribus obvium, solum ex hydrar-*

hydrargyro et ſulphure conflatum, ut illius ad $\frac{4}{5}$ et $\frac{7}{8}$ uſque exhibeat, coccineum, aut intermedii inter coccineum et coccionellae, aut inter coccineum et kermeſinum tinctus, aut kermeſinum, aut obſcure rubrum, crebrius lamelloſum, quam compactum aut parallele vel ſtellatim fibroſum, interdum pulverulentum, friabile aut inquinans, frequentius duriuſculum, ſuperficie nunc laevi, nunc aſpera, ſtriata, decuſſatim ſulcata, vel celluloſa, forma creberrime communi, interdum tubulorum cohaerentium, hemiſphaeriorum aut globulorum, aut cryſtallorum exilium magis minusve diaphanarum, utplurimum aggregatarum ſaepe ſtriatarum, frequentius ad rubinum colore ſuo accedentium, quam coccinearum, nunc lentes, nunc pyramides triëdras ſimplices aut duplices aut tetraëdras, duplices nunc priſmata triëdra pyramide triëdra terminata, aut tetraëdra, aut hexaëdra nunc (β) cubos, nunc polyëdra referentium.

hepaticum. 7. H. ponderoſum formae communis igni expoſitum cum flamma caerulea exardeſcens, at magnam ſui partem relinquens.

Brünnich ap. Cronſt. miner. 216. B. I.

Habitat in Carnioliae (*prope* Idriam) *et* Naſſoviae (*prope* Kirchheim) *fodinis, hydrargyro dives, at coloris rarius coccionellae aemuli, ſed utplurimum, etiam in tritura obſcurioris, quam cinnabaris, hepatici vel in plumbeum vergentis, aut ab interſpерſis cupri calcibus, paſſim caerulei aut viridis, compactum, rarius ſchiſtoſum.*

cupriferum. 8. H. ex atro cinereum texturae vitreae, igni expoſitum crepitans flammamque ſulphuris emittens, et diu ſatis agitatum cupri granum in carbone relinquens.

Syſt. nat. I. *p.* 171. XII. 3. *p.* 120. *n.* 5. Hydrargyrum (crepitans) petroleum ☿, ♀.

Cronſt. mineral. §. 217. Mercurius ſulphurato cupro mineraliſatus.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 151. *n.* 3. Mercurius ſulphure et cupro mineraliſatus, minera nigreſcente.

Habitat in Bipontii (*prope* Moſchellandsberg) *et* Sumatrae *fodinis, ponderoſum, tritura rubra, axdeſiae, talco, quartzo, plumbi mineris innidulans, praeter hydrargyrum ſulphur et cuprum continens.*

glandulo- 9. H. nitoris metallici expers rubrum tritura coccinea igni ex-
sum. positum cum flamma sulphurea arsenici fumum eructans.
Syst. nat. I. *p.* 171. Hydrargyrum rubrum arsenicale.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 120. *n.* 4. Hydrargyrum mineralisatum arsenicale solidum. ∞.
Cartheus. miner. 63. Mercurius mineralisatus continuus ruber splendens.
Habitat in Japonia, *praeter hydrargyrum et sulphur arsenicum continens.*

phlogisti- 10. H. obscurum opacum ponderosum fragile igni expositum
cum. flammam et fumum foetidum eructans.
Brünnich ap. Cronst. miner. §. 216. B. 2.
Habitat in Carnioliae (*prope* Idriam) *et* rhenanis *fodinis, ex* 100 *libris* 9-50 *hydrargyri largiens, an vere distincta species?*

foetens. 11. H. coccineum lamellosum subpellucidum tritura hepar sulphuris olens.
v. Born chem. Annal. 1789. 1. *p.* 316.
Hacquet Beytr. z. chem. Annal. vol. 3. *p.* 480.
Habitat in Idriae *fodinis, petrosilici insidens, ex hydrargyro, sulphure et terra calcuria conflatum.*

93. AURUM. ☉

Coloris flavi, nitoris tenacissimum, mutum, summopere malleabile et ductile, ponderis specifici = 19540 : 1000.
Igne fixum, neque sulphure, neque plumbi vitro domandum, cupro facilius liquescens, et dum liquatur cyaneo colore refulgens.
Aqua regia colore flavo solvendum, calcibus ex hac praecipitatis vitra colore purpureo tingentibus.

nativum. 1. St. nudum ponderosissimum ductile visibile matrici inhaerens.
Syst. nat. I. *p.* 184. *n.* 1. XII. 3. *p.* 151. *n.* 1. Aurum nudum. *Woltersd. miner.* 29. *Cronst. miner.* §. 164. *Waller. syst. miner.* 2. *p.* 355. *n.* 1. Aurum nativum.

Cartheus.

Cartheuſ. miner. 77. Aurum nudum genuini coloris.
Waller. miner. 321. Aurum nativum radicatum.
Habitat in Africae *regionibus pluribus*, *praeſertim littore occidentali*, *in regno* Peruano *et* Chilenſi (*prope* Copiapo, Quaſco, Coquimbo, Petorca, Ligua, Tiltil, Putaendo, Carén, Alhué, Chibato *et* Huilli-Patagua,) nova Hiſpania (*prope* Mexquital,) Java (*in montibus* Parrang *et* Megeneddon,) Sibiriae *montibus*, *potiſſimum* Kolywanicis *et* altaicis, e. gr. Schlangenberg *et fodina* Semenowenſi,) Tranſilvania (*prope* Trzeſtian, Abrubanya, Staniza, Herczigan, Ginel, Boiza, Ololapos, Abrudzellar, Gerter, Bucſum, Fueſes, Salatna, Barkura, Cajonell, Ruda, Coiczum, Facebai, Nagyag, Kirnik, Trojka, *in montibus* Volcai, Vörösſpatak *et* Rota,) Temeſia (*prope* Dognaska,) Hungaria (*prope* Kapnik, Magurka, Andreasfulva, Ujbanya, Bakabanya, Rimazombat, Deutſchliptſch, Bugyanz, Koenigsberg, Cremnitz, Koſenau, Schmoelnitz, Hoderitſch, *et* Schemnitz,) Bohemia (*prope* Lula, *rarius prope* Schwarzenthal *et* Bergreichenſtein) *et* Salisburgo (*prope* Raminſtein, *etiam prope* Fuſch, Muhrwinkel *et in valle* Zillerthal,) *parcius in* Lapponia (*prope* Swappawari,) Suecia (*prope* Aedelfors *et* Riddarhytta,) Saxonia (*prope* Reichmansdorf, Ottendorf, Braeunsdorf, Munzig, Schwarzenberg, Johanngeorgenſtadt, *et ad montem* Rabenberg,) Tiroli (*valle* Zillerthal,) Carinthia (*prope* Groskirchheim *et in* Goldzeche,) Stiria (*prope* Maudling,) Haſſia (*prope* Herzhauſen *et* Buchenberg,) Delphinatu (*prope* la Gardette,) Valeſia, Pedemontio (*in valle* Aoſta,) *et* Hiſpania, *utplurimum terrae ſuperficiei ſatis vicinum*, *rariſſime omni alieno metallo*, *argento*, *cupro*, *ferro liberum*, *nunc pallidius*, *nunc ſaturatius flavum*, *interdum a cupri majori copia inhaerente fulvum*, *nunc ſuperficiale aut bracteis tenuioribus aliis foſſilibus adhaerens*, *nunc flammarum*, *venarum*, *granorum ſpecie vel maſſis quoque majoribus ſpato*, *quartzo*, *gypſo*, *humo*, *argillae*, *trapezio*, *gneiſſo formacum*, *aut metallifero*, *feldſpato*, *petroſilici*, *jaſpidi*, *pyritae*, *molybdaenae*, *arſenico nativo*, *ſtibio communi*, *pſeudogalenae*, *galenae*, *ferri argentive mineris inhaerens*, *forma communi*, *aut tabaci hiſpanici more matrici adſperſum*, *ſulcis decuſſantibus in ſuperficie exaratum*, *cellulоſum*, *floccoſum*, *dentium*, *ramorum*, *ſetarum*, *capillorum*, *cryſtallorum quoque exilium*, *utplurimum aggregatarum tabulas hexaëdras*, *priſmata rectangula tetraëdra in aciem terminata*,

aut

aut imperfecta utrinque pyramide tetraëdra terminata, cubos, pyramides ſimplices triëdras aut duplices tetraëdras referentium ſpecie conſpicuum.

arenarium. 2. A. granorum micularumque auri colore fulgentium ſpecie arenae granis mixtum.

Syſt. nat. I. *p.* 208. *n.* 9. XII. 3. *p.* 198. *n.* 12. Arena (aurea) auri difformis.

Waller. miner. 208. Aurum nativum terrae et arenae inhaerens ſolutum.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 358. *n.* 5. Aurum nudum vel veſtitum diverſo colore terrae vel arenis inhaerens.

Cronſt. miner. §. 164 I. 4. Aurum nativum lotum.

Habitat in Americae *meridionalis inſularumque oppoſitarum fluviis plurimis*, Africae Nilo, Nigro, Zair, Axime *et* Senegal, Arabiae Artemidoro *et aliis*, Cappadociae Thermodoonte, Caramaniae Hynami, Bithyniae Chryſorrhoo, Mingreliae Phaſi, Lydiae Hermo *et* Pactolo, Bactriae Oxtro, Indiae Gange *et aliis*, *fluviis inſulae* Timor, *regni* Tibetani Altancol, Sinenſis Junnam, Ruſſici Danà, Thraciae Hebro, Tranſilvaniae Burcia, Avanjos, Maroſch, Temeſiae Nera *et* Meniſch, Hungariae Grietſche *et aliis*, Poloniae Warta, Sileſiae Bober, Barniſch, S. Georgenbach, Goldbach, Goldbrunn, Piel, Kazbach, Zaks *et* Ilari, Bohemiae Saſſawa, Niſſa, Saxowa, Ottawa, Planiz, Mulda, Albi, Gizera, Worliz, Moraviae Viadro, Germaniae Danubio *et* (*jam in* Alſatia) Rheno, Auſtriae Waga, Carnioliae Savo, Carinthiae Gravo, Salisburgi Mura *et* Salza, Brixiae Sila, Tirolis Atheſi *et* Dravo, Bavariae Fürd, Silvae *nigrae* Goldbrunn, Franconiae Cronach, Goldbrunn *et* Sala, *montis piniferi* Egra, Moeno *et* Rudach, Vennonum Fontana, Luſatiae Eliſtro, Goldbach *et* Sprea, Saxoniae Iliſſo, Voigtlandiae, Weida, Seiffenbach, Goelſch, Gera *et* Alſtera, Thuringiae Schwarza *et* Unſtruth, Haſſiae Edera *et* Oerz, Hercyniae Helm, Weſtphaliae Amaſo, Sailla *in* Moſellam *exeunte*, Cevennenſium Ceyis *et* Gardonis, Burgundiae Dubis, Pyrenaeorum Ariega, Benagues, Ferriet, Garonna *et* Salata, Hiſpaniae Tago, Italiae Pado, Rhaetiae Adda *et* Oeno, Helvetiae Amma, Arola, Goldbach *et* Urſa, Valleſiae Dala *et* Rhodano, *magis minusve ponderoſum, aurique nunc majorem nunc minorem copiam, ſaepius adeo exiguam continens, ut operam in eo extrahendo*

bendo collocatam non compenſet, auri particulis per hydrargyrum vel aquam regis eliciendis nunc majoribus nunc minoribus, interdum pulvereis.

larvatum. 3. A. ſubtiliſſimis particulis aliis foſſilibus intermixtum, hydrargyri ope eliciendum.

Habitat in Sibiriae (*monte* Schlangenberg, *etiam prope* Onaburg *et in terra* Tſchudarum,) Tranſilvaniae (*prope* Trojka, Gertes, Boiza, Kisbanya, Nagyag, Salatnain, Cajonell, Struniza, Facebai, Fuſes, Ginel, Herczigan, Kirnik, Barkura, Criczum, Ruda, *montium* Rota,) Hungariae (*prope* Kapnik, Bakabanya, Schemniz, Hoderitſch, Cremnitz, Magurka,) Sileſiae (*prope* Reichenſtein,) Bohemiae (*prope* Eula *et* Schwarzenthal,) Saxoniae *prope* Munzig, Schwarzenberg *et* Braeunsdorf,) Sueciae (*prope* Edelfors) Carinthiae (Goldzeche *et prope* Groskirchheim,) Salisburgi (*ad montem* Rathhausberg) *et* Americae *fodinis, creta, ſpato, argilla, porphyrio ſchiſtoſo, jaſpide, quartzo, ligno ſubterraneo, ſtibio communi, arſenico nativo, et albicante, pſeudogalena, galena, cinnabari, ferro ſpatoſo et ſulphurato, cupri argentique mineris variis, et pyrite potiſſimum matricem praebentibus, in qua, oculis, quamvis armatis non conſpiciendum aurum later.*

molybdaenae. 4. A. inquinans plumbei coloris et nitoris igni expoſitum ſulphuris vaporem et flammam emittens, violentiſſimo auri granum nudum relinquens.

v. Born ind. foſſil. 1. *p.* 68. Aurum molybdaena mineraliſatum.

Habitat in Tranſilvaniae (*prope* Nagyag) *et* Hungariae (*prope* Rimazombat) *fodinis, ex auro, molybdaenae calce et ſulphure conſtans.*

ſtibiatum. 5. A. coloris chalybei, candeſcendo ſulphuris vaporem flammamque cum fumo albo emittens.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 68. Aurum antimonio mineraliſatum.

Habitat in Hungaria (*prope* Deutſchliptch) *et* Tranſilvania (*prope* Nagyag), *ex auro et ſtibio vulgari conflatum, ſuperficie interdum plumae inſtar ſtriata.*

rufeſcens. 6. A. rufeſcens, candeſcendo ſulphuris flammam emittens.

v. Born ind. foſſ. 1. *p.* 69. Aurum pſeudogalena rubeſcente mineraliſatum.

Waller. Syſt. miner. 2. *p.* 357. *n.* 4. Pſeudogalena aurifera.

Habitat

Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *lamellosum, nitoris semimetallici, praeter aurum zinci ferrique calcem et sulphur continens.*

cinereum. 7. A. duriusculum fragile compactum coloris chalybei, candescendo sulphuris flammam et arsenici fumum edens.
v. *Born ind. foss.* 1. *p.* 68. Aurum minera argenti cinerea mineralisatum.
Habitat in Transilvania (*prope* Nagyag) *cupro cinereo externo habitu simile, et hujus more praeter aurum, sulphur, arsenicum, cuprum et pauxillum argenti continens.*

albidum. 8. A. albidum intus flavicans fibrosum candescendo sulphuris flammam et arsenici fumum emittens.
v. *Born ind. foss.* 1. *p.* 69. Aurum ferro et arsenico sulphurato mineralisatum, textura filamentosa flavescente, facie argenti arsenicalis.
Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *praeter aurum sulphur arsenicum et ferrum continens, externo habitu arsenicum argentiferum referens.*

viresc- 9. A. ex aurichalceo virescens obscurius nitens texturae minutim granulatae candescendo sulphuris vaporem flammamque emittens.
cens. *Bindheim Schr. berl. Naturf.* 4. *p.* 396. Grüner Goldkies.
Habitat in Transilvania *prope* Nagyag, *quartzo innidulans praeter aurum, sulphur et ferrum, cuprum quoque et magnesiam continens, saepe aurum bracteatum intermistum continens.*

pyritico- 10. A. aurichalceum candescendo sulphuris flammam emittens.
ium. *Syst. nat.* I. *p.* 184. *n.* 2. Aurum nudum minerae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 152. *n.* 2. Aurum (mineralisatum) pyrita.
Cronst. miner. §. 165. 2. 1. 1. Aurum sulphure mineralisatum mediante ferro.
Wolterst. miner. 29. Aurum minera varia vestitum.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 356. *n.* 2. Aurum sulphure et ferro cum vel sine cupro mineralisatum, minera pyritalea flava vel viridescente.
Habitat in Sumatra, nova Hispania, Suecia (*prope* Aedelfors,) Stiria (*prope* Mandling,) Salisburgo (*prope* Fusch *et* Muhrwinkel,) Hungaria (*prope* Magurka *et* Kimazombat) *et* Transilvania (*prope* Facebai,) *interdum fatiscens aut* e. gr. *in* Sabaudia *prope* Sourde, *crystallorum specie, praeter aurum sulphur et ferrum continens.*

11. A.

bracteatum. 11. A. coloris ferrei lamellis flexilibus conſtans candeſcendo fumans et granum ductile nitoris colorisque argentei relinquens.

Scopol. ann. hiſtor. natur. 3. *p.* 107.

v. Ruprecht phyſic. Arb. eintr. Fr. z. Wien. I. 1. *p.* 86.

Habitat in Tranſilvania *prope* Nagyag, *cultro ſectile, praeter aurum aqua etiam regia extrahendum ferrum, plumbum, argentum et ſulphur, interdum quoque ſtibium, vel praeterea wismutum, cuprum atque arſenicum continens, quartzo vel magneſiae roſeae minoribus particulis, vel majoribus fruſtis, inmidulans, forma aut communi aut tabularum hexaëdrarum.*

94. PLATINA. ♇

Coloris argentei nitorisque tenaciſſima, duriſſima, ſonora, ſummopere malleabilis et ductilis, ponderis ſpecifici = 24000 : 1000.

Igne fixiſſimum, neque ſulphure, neque ſulphuris hepate, neque plumbi vitro domanda, cum nitro tamen detonans, difficilime, et ferro ipſo longe difficilius liqueſcens.

Aqua regis ſolvenda, ex hac per ſal ammoniacum colore aurantio praecipitanda.

granulata. 1. PLATINA.

Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 365. *n.* 7. *Cronſt. miner.* §. 178. *Vogel miner.* 517. Platina del Pinto.

Watſon act. angl. 46. *n.* 496.

Lewis Zuſamenh. d. Künſt. I. 1. *p.* 211. &c.

Marcgraf chem. Schrift. 1. *p.* 1. *ſqq.*

Scheffer, Cronſtedt et Wallerius act. Stockh. 14. *p.* 275. 284. 19. *p.* 303. 26. *p.* 228. 27. *p.* 167.

Habitat in regno Peruano *prope* Quito, *in* nova Granada *prope* S. Fé, *et* Choco, *etiam in* Barbados, *interdum in vicinia*

cicinia montium ignivomorum *mediae* Americae (*an per hos generata?*) *tum in fodinis, tum ad ripas fluviorum, forma granorum laevigatorum compressorum stanni colore et nitore nunc obscuriore nunc lucidiore conspicuorum raxissime cohaerentium, ferri scobe plurima* (*ad* $\frac{1}{3}$ *usque*) *inquinatorum, hydrargyri connubium renuens, et colore ad granatinum accedente in aquam regis transiens, demum circa annum* 1736 *in* Europa *innotuit.*

APPEN-

APPENDIX.

LARVATA.

1. Animalium.

a. Mammalium.

α. 95. ANTHROPOLITHUS.

β. 96. ZOOLITHUS.

b. Avium.

97. ORNITHOLITHUS.

c. Amphibiorum.

98. AMPHIBIOLITHUS.

d. Piſcium.

99. ICHTHYOLITHUS.

e. Inſectorum.

100. ENTOMOLITHUS.

f. Vermium.

101. HELMINTHOLITHUS.

2. Vegetabilium.

102. PHYTOLITHUS.

LARVATA.

95. ANTHROPOLITHUS. Corpus humanum ejusve partes referens.

totalis. 1. A. totum corpus humanum referens.
Syst. nat. I. *p.* 201. *n.* 1. XII. 3. *p.* 156. *n.* 1. *Gesn. petrif.* 73. Zoolithus hominis.
Cartheuf. miner. §1. Anthropolithus totius corporis.
Heppel Schatkamm. 579. *Henckel flor. saturn.* 532. Petrificatum hominis.
Cronst. miner. §. 282. 2. 1. 1. 1. *et* §. 285. 3. 1.
Inventus Fahlunae *in* Suecia, *vitriolo ferri et pyrita conditus, in lapidem durum, ut fertur conversus*, 1585 Aquis sextiis Galliae, Reattlingae *in* Suevia, Freybergae *in* Saxonia.

partialis. 2. A. cranii vel aliorum ossium.
Grew mus. soc. reg. p. 332.
Kundmann promtuar. p. 255.
Inventus traditur in montibus Remis Campaniae gallicae *vicinis.*

96. ZOOLITHUS. Corpus mammalis cujusdam ejusve partes referens.

Turcosa. 1. Z. dentium duriusculus ex viridi caeruleſcens.
Syst. nat. I. *p.* 201. *n.* 4. XII. 3. *p.* 156. *n.* 4. Zoolithus dentis viridi caerulei.
Reaumur act. paris. 1718. *p.* 230. Turcosa gallica.
Waller. miner. 359. Petrificata animalia dentium quadrupedum, nitorem et polituram gemmeam admittentia, colore cyaneo.
Waller. syst. miner. 2. *p.* 575. *n.* 5. Zoolithi mineralisati dentium quadrupedum colore cyaneo nitorem et polituram gemmeam admittentes cuprei.
Cronst. mineral. §. 287. 2. 1. 1. 1.
Habitat in Persia, Sibiria, Bohemia (*prope* Lelsa, Thurgovia Helvetiae, Occitania inferiori, *et provincia* Nivernensi

---

Non confundenda cum his larvatis ossa et ligna mere fossilia, animalia et vegetabilia eorumque partes cortice lapideo obducta, aut insecta et vegetabilia mineralibus inclusa. Anthropolithi plurimi maxime dubii.

nensi Galliae, *orientis incolis magni aestimatus et adhuc-dum inter gemmas relatus, quamvis politura mediocrem tantum acquirat nitorem, opacus, linguae paulisper adhaerescens, ferri interdum forsan cupri calce tinctus, ut tamen saepe demum ad aërem, solem aut leniorem ignem acquirat, fortiori vero vel diutius efficaci in sordide luteum, fuscum aut nigricantem convertat.*

Osteolithus. 2. Z. ossium calcareus.
Karst. in Lesk. Mineralkab. 2. p. 43.
Habitat in Thuringia *prope* Erfordiam *et* Vinariam, *in marmor vulgatum conversus.*

simiae. 3. Z. integri sceleti simiae.
Swedenborg regn. subterran. de cupro. Dresd. 1734. *fol. p.* 168. *t.* 2.
Inventus in Hennebergia 1733 *prope* Glücksbrunn, *margae bituminosae cupriferae inclusus.*

cervi. 4. Z. ossium cervi.
Syst. nat. I. *p.* 201. *n.* 2. XII. 3. *p.* 136. *n.* 2. *Gesn. petrif.* 43. Zoolithus cervi.
Spada lap. veron. p. 45. Petrificatum cervi totalis.
Hermann marlograph. Sceleton alces.
v. *Born ind. foss.* 2. *p.* 1. Zoolithus cornu cervi ferrugineus ochraceus fuscus.
Inventus in montibus di Valmenara di Grezzana, *in* Silesia, *prope Baruth in* Silesia, *nunc integrum sceleton, nunc ossa segregata.*

Rosmari. 5. Z. capitis ossei Rosmari.
Monti monument. diluv. nuper in agro Bonon. det. Bonon. 1719. 4.
Inventus circa Bononiam Italiae.

bovis. 6. Z. sceleti bovini.
Inventus sub finem prioris seculi in Saxonia *inter* Querfurtum *et* Gatterstedt.

soricis. 7. Z. sceleti soricini.
Inventus in Bohemia, *ardesiae inclusus.*

97. ORNITHOLITHUS. Corpus avis ejusve partem referens.

roſtri. 1. O. roſtri. *Syſt. nat.* I. *p.* 200. *n.* 2. XII. 3. *p.* 157. *n.* 2. *Waller. miner.* 360. *ſyſt. miner.* 2. *p.* 567. *n.* 4. a. Xyloſtea roſtrorum avium.
Inventus circa Jenam *et* Vinariam, Thuringiae Reutlingam Sueviae, *et in ſuillo ſchiſtoſo impreſſus* Jeningae *ad fines* Sueviae Helveticos.

oſſium. 2. O. oſſium.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 567. *n.* 4. Ornitholithi avium, *et p.* 568. *n.* 7. Typolithi oſſium avium.
Hermann marlograph. 2. *c.* 9. *p.* 224.
Habitat in Sileſia.

plumarum. 3. O. plumarum.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 566. *n.* 2. Ornitholithi plumarum avium, *et p.* 568. *n.* 6. Typolithi plumarum avium.
Scheuchz. querel. et vindic. piſc. p. 14. *t.* 2.
Walch Naturg. Verſtein. II. 2. *p.* 182.
Inventus potiſſimum Oeningae *ad fines* Sueviae Helveticos *ſuillo ſchiſtoſo impreſſus.*

98. AMPHIBIOLITHUS. Corpus amphibii ejusve partem referens.

teſtudinis. 1. A. teſtudinis. *Geſn. petrif.* 41.
Inventus totalis in Helvetiae *ardeſia* Glaronenſi, *in tophomontis* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Molam *potius typolithus, partialis in ardeſia* Glaronenſi *et prope* Berlingam Helvetiae, *in* Malta, Lipſiae *et in aliis* Saxoniae *partibus, in* Angliae *quoque, praeſertim* Oxfordiae *lapidicinis obvius.*

ranae. 2. A. ranae. *Geſn. petrif. p.* 40. 41.
Spener miſcell. Berolin. p. 102. Lapis ingentis magnitudinis bufonem exhibens.
Inventus partialis capitis ranae in ardeſia Helvetiae Glaronenſi, *totalis bufonis in ſuillo ſchiſtoſo* Oeningenſi.

crocodili. 3. A. totalis ſceleti crocodili. *Geſn. petrif. p.* 40.
Miſcell. Berol. 1710. *p.* 103. *f.* 24. Crocodili ſceleton e fodinis thuringicis Kupfertuhlienſibus ad 50 ulnarum profunditatem.

Act.

Ornitholithi *plurimi potius typolithi, alii heic omiſſi ad incruſtata referendi.*

Act. Lipſ. 1718 *p.* 188. *t.* 11. Sceleton Crocodili in ſchiſto.
Stuckeley act angl. n. 360. *p.* 936. *cum ic.*
Inventus in Anglia (*prope* Elſton) *in argilla indurata*, *in* Aquitania (*prope* Dax) *in* Hennebergia (*prope* Suhl) *et* Wirtembergia (*prope* Boll) *in lapide ſchiſtoſo.*

99. ICHTHYOLITHUS. Corpus piſcis ejusve partem referens.

niger. 1. I. in lapide ſchiſtoſo nigro.
Fiſchſchiefer. *Syſt. nat.* I. *p.* 198. *n.* 1. XII. 3. *p.* 159. *n.* 1. *Schreb. lithogr.* 106. Ichthyolithus totalis ſchilti.
Geſn. petrif. p. 37. *Wolf. halſ. t.* 13-20. *Davil. curioſ.* 3. *t.* 4. *Myl. ſaxon.* 1. *p.* 4. *f.* 1-3. *et p.* 47. *f.* 12. *Braun miner.* 2. *t.* 7. 8. Piſces petrificati.
Geſn. fig. 161. Lapis islebianus.
J. J. Scheuchzer querelae et vindiciae piſcium. Tigur. 1708. 4. *p.* 15.
(β) *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 158. *n.* 5. Amphibiolithus totalis Nantis.
Invenitur in marga bituminoſa, vel ardeſia, piſce ipſo vel ipſius parte nunc bitumine, nunc pyrita, nunc cupro fulvo perfuſa, in monte Vicentino Viale, *in montibus* Helvetiae Glaronenſibus, *in* Wirtembergia *prope* Boll, *in comitatu* Henburgico (*prope* Haingründa,) *prope* Münſterappel *ad* Rhenum, *in* Haſſia (*prope* Riegelsdorf) *in comitatu* Mansfeld (*prope* Islebiam, Rotenburgum,) *et* Henneberg (*prope* Ilmenau,) Sileſia (*prope* Mausbach,) *et inſula* Angliae Sheppey, *piſcibus ipſis ad muraenae, xiphiae, gadi, ſcorpaenae, pleuronectis, ſpari, labri, percae, ſcombri, ſilari, ſalmonis, eſocis, mugilis, clupeae, cyprini baliſtae, ſyngnathi, rajae genus pertinentibus, interdum merus typolithus.*

pallidus. 2. I. in lapide ſchiſtoſo pallido.
Syſt. nat. I. *p.* 198. *n.* 2. XII. 3. *p.* 159. *n.* 2. *Muſ. Teſſin.* 100. *Schreb. lith.* 107. *Rumpf muſ. t.* 59. *f.* H. Ichthyolithus totalis marmoris.
Scheuchz. muſ. 97. 104. *querel.* 17. *herbar.* 40. 115. Marmor ſ. lapis fiſſilis marmoreus candidus ſ. ſubflavus eichſtadienſis ſ. pappenheimenſis cum dendritis piſciumque impreſſionibus.
Krüger Geſch. d. Erde. Hall. 1746. 8. Piſcis in lapide.
Habitat in Palaeſtinae Libano, Veronenſi *monte* Bolca, Romania Italiae *mediae* (*prope* Scapezzano *et* Mondolfo,) Helve-

Helvetiae *pago* Uri, *in confiniis* Sueviae Helveticis (*prope* Oeningen,) *comitatu* Pappenheimenſi, Bavaria, *principatu* Eichſtadienſi *et* Onoldino, *piſcibus, varius marinis,* e. gr. *ſcorpaena, pleuronecte, ſcaro, labro, ſcombro, trigla, exocoeto, quam fluviatilibus muraenis, percis, cobitide, ſalmonibus, eſocibus, cyprinis, eorumve capitibus, branchiarum opereulis et oſſiculis, aliisve oſſibus, pinnis, caudis, cirrhis, ſquamis ſuillo ſchiſtoſo cineraſcenti, aut marmori fiſſili impreſſis, interdum quoque bitumine perfuſis.*

Bufonites. 3. I. dentis molaris anarhichae.
Syſt. nat. I. *p.* 198. *n.* 4. *Muſ. Teſſin.* 100. *n.* 4. *Schreb. lithol.* 109. Ichthyolithus dentis hemiſphaerici.
Act. angl. 200. *p.* 750. *Lugd. lithoph.* 70. *Mort. north.* 244. Bufonites majuſculus atro-rubens inſtar capſulae glandis quercinae.
Boët. lap. 301. Lapidis bufonitis varietas prima.
Merret pin. 210. Bufonius.
Geſn. lap. 161. Batrachita ſ. Crapodina.
Habitat cum gloſſopetris e. gr. *in* Wirtembergia, *lapidicinis* Saxoniae Querfurtenſibus, *extrinſecus nitens laevis, ſaepiſſime niger.*

Gloſſopetra. 4. I. dentis ſquali.
Syſt. nat. I. *p.* 198. XII. 3. *p.* 158. *n.* 6. *Schreb. lith.* 108. Amphibiolithus dentis ſquali.
Olear. muſ. t. 21. *Büttn. diluv.* 242. *t.* 24. B. 9. γ. A. 7. *Lerch. oryctol.* 39. *Vogel miner.* 211. *Wolff halſ. t.* 21. *J. Reiske de gloſſopetr. Luneburg. Lipſ.* 1684. 4.
α. anceps ſerratus. *Geſn. fig.* 162. *f.* A. B. *Worm. muſ.* 67. *f.* 4. *Bocc. obſ.* 314.
β. anceps incurvus integerrimus. *Schreb.* α.
γ. anceps rectus integerrimus. *Schreb.* β.
δ. ſubanceps baſi bifurca. *Schreb.* γ. *Geſn. fig.* 162. *f.* I. *Worm. muſ.* 67. *f.* 1.
ε. teres rectus ſtriatus trifidus. *Schreb.* δ.
ζ. ſubulatus ſtriatus. *Schreb.* η.
Habitat in Archipelagi *inſulis, frequens in* Melita, Italia (*prope* Creuzzo *et* Veronam,) Helvetia, Wirtembergia (*prope* Echterdingam, Bebenhuſam, Pfullingam,) Palatinatu (*prope* Alzey,) *prope* Aquisgranum, *et* Luneburgum, *in* Holſatia, Haſſia, Mansfeldia, Saxonia (*praeſertim prope* Querfurtum,) Carniolia, Carinthia, Bohemia

mia (*prope* Pragam) Silesia, Borussia, Scotia, Anglia, Gallia, *durinsculus, extrinsecus nitens, intus fibrosus, variae magnitudinis, saepe minimus, solitarius et gregarius, liber aliisve fossilibus infixus, utplurimum glaucus, ater aut badius, rarius thalassinus.*

100. ENTOMOLITHUS. Insectum aut partem ejus referens.

Cancri. 1. E. cancri. *Syst. nat.* I. *p.* 197. *n.* 1. *Mus. Tessin.* 98. *Vogel mineralf.* 208. Astacolithus s. Gammarolithus. *Zannich. mus.* 54. 29. 32. *Scheuchz. quer.* 29. *t.* 4. Cancer lapideus. *Gesn. petrif.* 59. Astacolithus.

α. brachyuri.

a. pisi. *Walch Naturg. Verstein.* I. *p.* 152.

b. vocantis. *Walch Naturg. Verstein.* I. *p.* 152.

c. craniolaris. *Walch Naturg. Verstein.* I. *p.* 152.

d. maenadis. *Davil. catal.* III. *t.* 3. H. h.

e. dromiae. *Aldrov. mus. metall. p.* 152.

f. paguri.

Bourguet petrif. 113. *Tess. mus.* 98. *Rumpf mus. t.* 6. *f.* 1. 2. 3. Cancer lapidefactus. *Gesn. fig.* 167. *Davil. catal.* 3. *t.* 3. *f.* G. Pagurus lapidens.

g. chabri. *d'Annon miner. Belust.* 5. *t.* 3. *f.* 1. 2?

h. cristati. *Walch Naturg. Verstein.* I. *p.* 153.

i. longipedis. *Walch Naturg. Verstein.* I. *p.* 153.

k. cruentati. *Kundm. rar. nat. et act. t.* 4. *f.* 10.

β. macrouri.

a. parasitici. *Kundm. rar. nat. et act. t.* 4. *f.* 9.

b. astaci.

Scheuchz. ser. 64. *t.* 56. *Davil. catal.* 3. *t.* 3. *f.* I. Astacus petrificatus.

c. carcini. *Baier monim. rar. petrif. p.* 13. 14. *t.* 8. *f.* 1. 2.

d. squillae. *Baier monim. rar. petrif. t.* 8. *f.* 10. 12. *Kundm. rar. nat. et act. t.* 4. *f.* 12.

e. crangonis. *Knorr Verstein. t.* 15. *f.* 6?

f. mantis.

v. Born ind. foss. 2. *p.* 4. Entomolithus cancri macrouri.

g. policis.

Klein dub. 36. *f.* E. Z. Pulex petrificatus.

h. stagnalis.

v. Born ind. foss. 2. *p.* 4. Entomolithus cancri macrouri stagnalis.

Habitat in Aegypto, America, Japonia, Sina (*prope* Canton,) Java, India (Tranquebariae, *et ad littora* Coromandel *et* Malabar,) *in* Italia (*prope* Vicentium, *et in parte tenarum* Venetarum Veronensi *prope castellum* S. Felicis, *in valle* Donega, *ad radicem montis* S. Leonhardi, *et prope* Casa di Chiafarin di Cema,) *in* Helvetiae *montibus* Lagerberg, Schneckenberg *et* Glaronensibus, *in comitatu* Pappenheimensi, *terra* Eichstadiensi, *et* (*prope* Solenhofen) Onoldina, *in terris* Brunsvicensibus (*prope* Helmstaedt *et* Gehrden,) *terra* megalopolitana (*prope* Altstargard,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Molam *in monte* S. Petri,) Gallia (*prope* Dax, Dieulouard *et* Angers,) Hispania, *et* Angliae *insula* Sheppey, *nunc integrum animal, nunc scutum dorsale, chelas, pedes, caudam vel lapillos referens, in ardesia et marmore fissili, frequentius, quam in aliis fossilibus* e. gr. *arenario, argilla indurata, obvius.*

monoculi. 2. E. monoculi polyphemi.
(*Andreae*) *Br. aus der Schweiz. p.* 32. *t.* 4.
Habitat in marmore fissili Onoldino (*prope* Solenhofen.)

paradoxus. 3. E. onisci paradoxi.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 160. *n.* 2. *Mus. Tessin.* 98. *t.* 3. *f.* 1. 2.
Act. Stockh. 1759. *p.* 19. *t.* 1. *f.* 1-4.
Act. petropol. 1766. Oniscus petrificatus.
It. oel. 147. *f.* 147. Petrificatum valvulam echiei referens.
Schreb. lithol. p. 48. Conchites anomius valvulis trilobis.
It. wgoth. 87 *f.* 88. Petrificatum ignotum.
Woltersd. miner. 41. *Lehm. Floezg.* 72. *t.* 1. A. B. Conchites tribus lobis scarabaeum referens.
Lindawes ap. J. Mayer Samml. phys. Aufs. p. 39-42.
α) *It. wgoth.* 24. *scan.* 121. Petrificatum insecti coleoptrati.
Bromel act. Upsal. 1729. *p.* 494. *t.* 496. 497. *lithol.* 2. *p.* 494. 525. 526. 528. Lapis fissilis niger aluminaris insectorum vestigia exhibens.
β) *It. scan.* 122. Petrificatum alterum pisiforme.
Bromel act. Upsal. 1729. *p.* 527. Petrificatum.
Habitat in Angliae *provinciis* Shrop (*prope* Colebrookdale,) Stafford *et* (*prope* Dudley) Worcester, *in* Ostrogothia, Westrogothia, Oelandia *et* Scania Sueciae, *in monte* Borussiae Cyngalerberg *prope* Gedanum, *ducatu* Megalopolitano (*prope* Rostochium, Stargard *et* Gnoym,) Marchia Uckerana *et reliqua* Brandenburgica (*prope* Berolinum, *novum* Ruppinum *et* Francofurtum,) Bohemia (*prope*

Colors

Colors *et* Ginez,) Franconia (*prope* Glücksbrunn,) Thuringia (*prope* Burgwenden,) *terra* Paderbornensi (*prope* Stemme,) Eifalia (*prope* Keldenig, Soetenich, *et in monte* Koermberg,) *prope* Aquisgranum, *in* Gallia (*prope* Angers,) Hispania (*prope* Pardos *et* Anchuela) *et* Helvetia, *in marmoris et fuilli variis speciebus, frequentissime nigris, ardesia, jaspide, pyromacho, arenario, alumine schistoso occurrens, nonnunquam merus typolithus, alias aut vagus, aut matrici infixus, solitarius, aut una cum aliis larvatis, nunc rectis, nunc vermis instar incurvatus, nunc expansus, nunc contractus, nunc partialis, nunc totalis, oblongo-ovatus, ex capite, trunco et cauda compositus, capite testa valde convexa subaspera saepius tripartita antrorsum semilunari tecto, sulcis per totam longitudinem, interdum flexuosis, exarato, supra ad latera hemisphaericis aut cylindricis duobus tuberculis notato; trunco cylindrico trilobo, testa laminosa ex annulis versatilibus triarcuatis composita tecto; cauda tenui per tria tubercula tripartita: An proiypus onisci species?*

101. HELMINTHOLITHUS. Vermen ejusve partes potissimum duriores referens.

a. molluscorum.

asteriae. 1. A. asteriarum.

α. papposae.
in marmore fissili Pappenheimensi *et* Onoldino.

β. rubentis.
in topho montis S. Petri *prope* Trajectum *ad* Mosam.

γ. minutae.
Syst. nat. I. *p.* 1099. *n.* 4. XII. 3. *p.* 166. *n.* 11. Helmintholithus (Astrion) Asteriae minutae.
in Angliae *creta.*

δ. glacialis?
in Gallia *prope* Mulesme.

ε. reticulatae.
in Gallia *prope* Chassai sur Saone.

ζ. arantiacae.
Walch Steinr. I. *p.* 107. 108. *t.* 2. *n.* 1. Stellae marinae.

η. equestris.
in arenario Saxoniae Pirnensi.

β. ophiurae.
in marmore, potissimum fissili, mantuano Italiae, Onoldino Germaniae, *radiis solitariis etiam prope* Rotenburgum *ad* Tubarim *obviis*, *in arenario micante flavo in* Hennebergia *prope* Oberlantes.

ι. pectinatae.
in marmore fissili Pappenheimensi *et* Onoldino.

κ. multiradiatae.
b?. *Syst. nat.* XII. 3. *p.* 166. Helmintholithus (alveatus) cylindricus aggregatus confertim oblique annulatus.
radiis avulsis aggregatis in ducatu Megalopolitano *prope* Stargard.

λ. capitis medusae.
passim radii solitarii.
Habitat paulo rarior, in montibus cretaceis, calcariis, arenariis, saepius tantummodo impressus.

echini. 2. H. echinorum.
α. integrorum.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 166. *n.* 10. *Mus. Tessin.* 94. *Schreb. lithol.* 103 a. Helmintholithus (Echinites) echini. *Olear. mus.* 22. 21. *Woltersd. miner.* 36. *Gesn. petrif.* 34. *n.* 1-12. *Gesn. figur.* 168. b. 1. 2. *et* 156. b. 1. 2. *Rumpf mus. t.* 50. *f.* 7. 9. *et t.* 59. *f.* C. E. F. Echinites.

a. esculenti.
in Anglia, Hildesia, Saxonia (*prope* Halam *et* Lipsiam,) Temesia (*prope* Moldawa,) *principatu* Neocomensi, *creta, marmore, marga, pyromacho, achate, pyrita fartus.*

b. excavati. *Klein echinod. ad. Lesk p.* 95. *t.* 44. *f.* 3. 4. *in marmore* Veronensi *ex flavo cinereo.*

c. globuli?
in Angliae, Belgii (*prope* Trajectum *ad* Mosam) Westphaliae (*prope* Ludenberg *et* Bürwenich,) Hercyniae (*prope* Goslariam,) Hassiae (*prope* Bibra,) *episcopatu* Basileensi (*prope* Pfettingen) *utplurimum calcariis ratius pyromacho.*

d. saxatilis.
in marmore Austriae *superioris prope salisodinas obvio.*

e. ovarii.
in Angliae, Normandiae, Helvetiae *montibus cretaceis et calcariis.*

f. diadematis.
in Helvetiae *monte* Randberg, Westphaliae Rothenberg.

g. circinati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 119. *t.* 45. *f.* 10.

h. cida-

h. cidaridis.
in Angliae, Saxoniae (*in* Plauiſchen Grund *prope* Dresdam,) Franconiae (*inter* Bambergam *et* Erlangam,) Wirtembergiae, (*ad montem* Teck,) Sueviae (*prope* Giengen) *pyromacho*, Wirtembergiae (*prope* Blabyram) *marmore, etiam prope* Pfullingam, *in* Helvetiae *monte* Randberg, *valle* Hemmerthal *et prope* Babendorf, *in* Hildeſiae *monte* Galberg *obvius.*

i. mammillati.
in Melita, Helvetiae *monte calcario* Legerberg, Lotharingiae (*prope* Basville) *minera ferri.*

k. lucuntris.
in Angliae *montibus cretaceis*, Veronenſibus.

l. coronalis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 136. *t.* 8. A. B.
in Angliae *potiſſimum, creta et pyromacho.*

m. alterizantis. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 141. *t.* 8.
creta repletus, teſta in ſpatum converſa.

n. teſſellati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 153. *t.* 11. G.
in Baſileae *montibus calcariis.*

o. botryoidis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 154. *t.* 11. H.

p. ſinuati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 157. *t.* 12.
in Angliae *creta et marmore.*

q. ſemigloboſi. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 158. *t.* 43. *f.* 1.
in Sileſiae, Helvetiae *montibus calcariis.*

r. quinquelabiati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 159. *t.* 41. *f.* 3.
in Helvetiae *montibus calcariis.*

s. conoidei. *Lesk. ap, Klein echinod. p.* 159. *t.* 43. *f.* 2.

t. albo-galeri. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 162. *t.* 13. A. B.
in Angliae, *creta*, Saxoniae *inferioris marmore.*

u. depreſſi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 164. *t.* 40. *f.* 5. 6.
in Saxoniae *inferioris*, Helvetiae *calcariis.*

x. vulgaris.
Waller. ſyſt. miner. 2. *p.* 507. Echinitae fibulares.
in Angliae, Germaniae, Sileſiae *calcariis frequens.*

y. quadrifaſciati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 170. *t.* 47. *f.* 3. 5.

z. ſexfaſciati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 170. *t.* 50. *f.* 1. 2.

aa. ſubuculi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 171.

bb. ſcutati. *Klein echinod. ed. Lesk. p.* 175.
in Angliae, Daniae *creta.*

cc. ovati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 178. *t.* 53. *f.* 3. *t.* 42. *f.* 5. *et t.* 8. *f.* G.

dd. puſtuloſi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 180. *t.* 16. A. B.
in Angliae *creta*, Germaniae *marmore.*

ee. qua-

ee. quadriradiati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 182. *t.* 54. *f.* B.
in Hollatiae *marmore rudi.*
ff. minoris. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 183. *t.* 16. C. D. *et t.* 17. a. b. c. d.
gg. dubii. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 184. *t.* 44. *f.* 5.
hh. rosacei.
in Occitaniae *montibus* Sevennis.
ii. alti. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 189. *t.* 53. *f.* 4.
kk. orbiculati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 194. *t.* 41. *f.* 2.
in Helvetiae *montibus calcariis.*
ll. subrotundi.
(*Andreae*) *Br. a. d. Schweiz t.* 5. *f.* g.
mm. corollati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 209. *t.* 40. *f.* 4.
nn. Orbiculi.
in terrae Venetorum *parte* Veronensi *et* Vicentina, Occitania, (*prope* Bardenburg) Westphalia.
oo. placentae.
in Melita.
pp. cordis anguini.
Luid lithop. brit. p. 47. n. *et fig.* 964-969.
in Angliae *creta*, Germaniae *marmore rudi.*
qq. lacunosi.
Scill. corp. mar. t. 7. *f.* 1. *t.* 10. *f.* 4. *et t.* 25. *f.* 2.
rr. radiati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 234. *t.* 25.
Walch diluv. monum. p. 182. *t.* E. 14. *n.* 1. 2.
ss. complanati. *Lesk ap. Klein echinod. p.* 238. *t.* 51. *f.* 1. 2.
in Helvetiae *marmore rudi.*
tt. subglobosi. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 240. *t.* 54. *f.* 2. 3.
in Angliae *creta*, Helvetiae *marmore rudi.*
uu. Ananchytis. *Lesk. ap. Klein. echinod. p.* 243. *t.* 53. *f.* 1. 2.
xx. bicordati. (*Andreae*) *Br. a. d. Schw. p.* 16. *t.* 2. *f.* e.
in Helvetia.
yy. carinati. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 245. *t.* 51. *f.* 2. 3.
in Norico.
zz. spatagi.
in Angliae *creta frequens*, *in* Belgii (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *topho*, *ducatus* Juliacensis *et* Bergensis (*prope* Blazheim *et* Steinen,) *comitatus* Regenstein (*prope* Thale,) Helvetiae (*ad* Birsam *prope* Basileam, Vergiae, Melitae *marmore.*
aaa. brissoidis. *Scill. corp. mar. t.* 10. *f.* 1.
bbb. ovalis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 253. *t.* 41. *f.* 5.
in Helvetia.

ccc. pyri-

ccc. pyriformis. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 255. *t.* 44. *f.* 7. *et t.* 51. *f.* 5. 6.
ddd. lapidis cancri. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 256. *t.* 49. *f.* 10. 11.
eee. patellaris. *Lesk. ap. Klein echinod. p.* 256. *t.* 53. *f.* 5-7.

β. partium.

a. aculeorum.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 165. *n.* 9. Helmintholithus (judaicus) obovatus crenulato-ſtriatus ſubpetiolatus.
Muſ. Teſſin. 94. Helmintholithus judaicus lapis dictus.
Imperat. hiſt. nat. 743. *f.* 1-4. *Volkm. ſileſ.* 1. *t.* 27. *f.* 32. *Aldrov. muſ.* 711. *Calceol. muſ.* 298. *Worm. muſ.* 69. *Wagn. lap. judaic. Hal.* 1724. 4.
(*Andreae*) *Br. a. d. Schw. p.* 266. Lapis judaicus.

a. tenuiſſimi, teretes.

prope Aquisgranum.

† recti.

1. cylindrici.

in Helvetiae *monte* Randberg.

2. conici.

in Helvetiae *monte* Randberg, Bohemiae *ſuillo prope* Coſors.

†† incurvi.

prope Veronam.

b. craſſiores.

in Helvetia, Sueciae (*prope* Giengen) *pyromacho*, *laeves*, *granulati*, *nodoſi*, *aculeati*.

c. forma digiti.

d. fuſiformes.

e. triquetri.

in Helvetiae *monte* Randberg, *in* Suevia *prope* Giengen.

f. clavati.

in carpathicorum *montium marmore*, Veronenſi (*in* Scoglio della Limpia,) *duratus* montani (*prope* Paffrath,) Saxoniae (*prope* Querfurtum) *pyromacho*, *vagi et fixi*, *acaules et ſtipitati*, *laeves*, *ſtriati*, *granulati*, *nodoſi*, *verrucoſi*, *denticulati*.

g. cucumerini.

in Bohemiae (*prope* Coſors) *ſuillo*, Veronenſium *montium marmore*, *in* Helvetiae *monte* Randberg *et pago* Baſileenſi, Wirtembergiae *alpibus prope* Ehningen, Pfullingen, Nebelloch, Thalheim, *monte* Rosberg, *ducatus* Juliacenſi (*prope* Nothberg.

b. glan-

γ. glandiformes.
in Weſtphalia (*potiſſimum prope* Bensberg,) Helvetiae *monte* Randberg, Lotharingia (*prope* Basville.)
b. verrucarum.
in Helvetiae *monte* Randberg.
c. ſcutellarum.
in Helvetiae *monte* Randberg, *prope* Ehningen *et* Pfullingen *in* Wirtembergia.
d. denticulorum.
in Auſtriae *ſuperioris* (*prope ſalifodinas*,) *et* Thuringiae (*prope* Vinariam *et* Jenam) *marmore*.

β. teſtaceorum.
a. multivalvium.

chitonis. 3. H. chitonis.
prope Creazzo *in* Venetorum *terris*.

lepadis. 4. H. lepadis.
α. balani.
in Pedemontii (*prope* Montaſia) *arenario*, *in* Melita, Occitania, (*prope* Dresdam) Saxonia.
β. baſanoidis.
in Pedemontio.
γ. tintinnabuli.
in Pedemontii, *potiſſimum vallis* d'Andona *marmore*, *etiam in* Cevennis *montibus*.
δ. mitellae.
in Pedemontii (*prope* Montaſia) *marmore*.

pholadis. 5. H. pholadis.
Habitat calcariae aut ſiliceae indolis in pago et epiſcopatu Baſileenſi (e. gr. *prope* Diekten,) *in* Pedemontio, *terra* Sienenſi, *etiam prope* Staggio Hetruriae, *prope* Bononiam *et* Tergeſtum.

b. bivalvium.

Muſculites. 6. H. myae.
in Arabia, Anglia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Alſatia (*prope* Buchsweiler,) Helvetia (e. gr. *prope* Berlingen,) Suevia (*prope* Oeningen,) Wirtembergia (*prope* Tuttlingen, Balingen, *in monte* Hangberg, *prope* Thalhum, Naehren, Pfullingen, Grosbettlingen, Bebenhauſen, Echterdingen, Boll, Heidenheim, Franconia (*prope* Altdorf, Wertheim, Herbipolin, Memeldorf,) Thuringia (*prope* Arnſtadt, Jenam *et* Vinariam,) Haſſia (*prope*

(*prope* Gudensberg,) Hercynia (*prope* Goslar,) *ducatu* Brunsvicensi, Hildesiae *montibus* Osterberg *et* Galberg, *ducatu* Bergensi (*prope* Gerresheim) *et prope* Aquisgranum.

Solenitas. 7. H. solenis.

in Hispania (*prope* Anchuela,) Helvetia (*prope* Castelen, Schenkenberg, Gyslifluh, Hotwil, Oberflachs, Schinznach,) Suevia (*prope* Oeningen *et* Reutlingen,) Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Thalheim, Osterdingen, Boll, Heydenheim,) Franconia (*prope* Winkelheid *et* Herbipolin,) Saxonia, Thuringia (*prope* Gruusen *et* Waidenbach,) Hercynia (*prope* Bleichenrode, *in monte* kleiner Kazenberg *et* Tilgenwiese *prope* Goslar,) Hildesia (*in monte* Galberg,) *et ducatu* Bergensi (*prope* Ringersheid *et* Gerresheim,) *interdum merus typolithus aut nucleus, calcarius, arenarius, pyritaceus, aut ferruginosus.*

Tellinites. 8. H. tellinae.

in Italiae *superioris*, Helvetiae (*in monte* Randberg,) Hungariae, Bohemiae (*prope* Pragam,) Franconiae (*prope* Sotenhofen,) Megalopolis (*prope* Neustreliz,) Hildesiae (*prope* Dikholzen,) Hercyniae (*in* Osterfeld *prope* Goslar,) Alsatiae (*prope* Gundershofen) *marmore*, *typolithus in* Austriae (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha) *argilla.*

α. H. linguae felis.

in Helvetiae *et* Wirtembergiae *montibus calcariis.*

β. H. tellinae rostratae.

in Wirtembergia *prope* Boll *et* Naehren, *vagus*, *calcarius.*

γ. H. tellinae donacinae.

calcarius prope Herbipolin.

Bucardites. 9. H. cardii.

in America *meridionali*, Campania *gallica*, Italia (*prope* Bononiam,) Croatia (*prope* Samabor,) Transilvania, Illyria, Bohemia (*prope* Duchomerzitz,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Brunn,) Wirtembergia (*in monte* Hungberg, *prope* Heydenheim, Thalheim, Echterdingen, Boll,) Franconia (*prope* Altdorf,) Thuringia (*prope* Jenam *et* Vinariam,) Hercynia (*ad montem* Kalkberg *prope* Goslar,) *in circulo* Germaniae westphalico (*prope* Gerresheim *et* Bergheimersdorf,) *nucleus utplurimum vagus, marmoreus, fusilus, arenarius, vel pyriticosus.*

α) H.

α. H. cardiſſae.
in Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha.)
β. H. cardii tuberculati.
in Tranſilvaniae *montibus*, Bohemia, Campania *gallica*, Barbaria (*prope* Algeriam.)
γ. H. cardii ruſtici.
in Wirtembergia (*prope* Bebenhuſam) *ſuillus*.
δ. H. lithocardium.

mactrae. 10. H. mactrae.
in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum, *et reliqua ſuperiore* Italia (e. gr. *prope* Veroniam,) Alſatia (*prope* Waldenheim, Thuringia, Anglia, *utplurimum marmoreus*.

Donacites. 11. H. donacis.
α. H. ſcorti.
in circulo Weſtphalico Germaniae (*prope* Ringerheid.)
β. H. iri.
in Wirtembergia (*prope* Boll,) Alſatia (*prope* Gundershofen,) *pago* Helvetiae Baſileenſi (*prope* Tammingen.)

veneris. 12. H. veneris.
α. puberis.
a. H. Diones.
in pago Helvetiae Baſileenſi (*prope* Ariſtorf *et* Tenneken,) Alſatia (*prope* Buchsweiler,) Wirtembergia (*prope* Roſenfeld *et* Pfullingen,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Thuringia (*prope* Jenam) *et* Temeſia, *utplurimum marmoreus, ſaepe nucleus*.
b. H. Paphiae.
in Americae Continente, *in* Curacao, Melita, Alſatia (*prope* Gundershofen.)
c. H. Dyterae.
in Hungaria (*prope* Oedenburg.)
β. impuberis.
a. ſubcordatae.
a. laeviſſimae.
in Hercyniae (*prope* Oſterwalde) *argilla*, *circuli* Weſtphalici (*prope* Dollendorf *et* Kebinghauſen,) Thuringiae (*prope* Vinariam,) *et* Wirtembergiae (*prope* Blabigram, Boll *et* Bebenhuſum) *marmore*.
b. ſubtiliter ſtriatae.
in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Occitania (*prope* Monſſon,) Alſatia (*prope* Stichhofen.) *marggraviatu* Badenſi, Wirtembergia (*prope* Thalheim

heim *et* Boll) *et* Anglia (*praesertim prope* Stafford,) *utplurimum marmoreus, varius pyriticosus.*

c. transversim sulcatae.
in Wirtembergia (*prope* Boll *et in monte* Achalm.)

d. cancellatae.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingen) *et pago* Helvetorum Basileensi.

e. imbricatae.
in Campania *gallica.*

b. rotundatae.

a. laevis.
in Islandia (*prope* Huaswig,) Anglia (*prope* Witney,) Gallia (*prope* Issy,) Pedemontio (*prope* Alice,) Carniolia (*prope* Idria,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Mannersdorf,) Wirtembergia (*prope* Boll, Echterdingen, Bebenhausen, Heydenheim,) Suecia (*prope* Reutlingam *et* Halam,) Palatinatu rhenano, Franconia (*prope* Altdorf *et* Herbipolim,) Hassia (*in monte* Weissenstein *et prope* Gundersberg,) Saxonia *superiori* (e. gr. *prope* Geram *et* Querfurt,) Hildesia (*prope* Dickholzen *et in monte* Winterberg, *in circulo* Germaniae westphalico (*prope* Torgern *et* Aquisgranum,) *utplurimum marmoreus, interdum marga, ardesia, pyromachus, arenarius, pyrites, ferri minera, haud raro nucleus.*

b. subtiliter striatae.
in Anglia (*prope* Charlton,) Hercynia (*prope* Osterwalde,) Thuringia (*prope* Vinariam *et* Longosalissam,) Saxonia, Lusatia *inferiori* (*prope* Wehrau,) Bohemia (*prope* Pragam,) Moravia (*prope* Felsperg,) Hungaria (*prope* Turrik,) Austria (*prope* Waring,) Wirtembergia (*prope* Boll, Heydenheim, Bebenhusam, Pfullingen, Vaihingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler *et* Waldenheim) *et* Helvetia (*in monte* Randberg,) *utplurimum marmoreus, interdum fusillus, pyrites aut ferri minera.*

c. *rugosae vel plicatae.*
prope Romam, *in* Helvetia, Wirtembergia (*prope* Boll, Echterdingen, Naehren,) Suevia (*in monte* Achalm, *prope* Reutlingen *et* Gmünd,) Palatinatu (*prope* Weinheim) *et* Hassia (*prope* Weissenstein) *marmoreus aut pyriticosus.*

δ. cancellatae.
in Occitania (*prope* Mouſſon,) *et* Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

ſpondyli. 13. H. ſpondyli.
α. gaederopodis.
in America, Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*prope* Bebenhuſam, Pfullingen, Naehren, Grosbettlingen, Maehren *et* Echterdingen) *et* Flandria (*prope* Inſulas,) *non raro pyritoſus.*
β. regii.
in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*) *marmoreus.*

Chamites. 14. H. chamae.
α. cordis.
in Italia (*prope* Bononiam,) Campania gallica, Auſtria (*prope* Prugg, Brunn *et* Ottokrin,) Bohemia (*prope* Duchomierziz,) *et* Hildeſia (*prope* Hohenbruche.)
β. gigantis.
in India, *et* (*ferri minera*) Wirtembergia (*prope* Heidenheim.)
γ. hippopedis.
in Italia (*prope* Veronam) *et* Sileſia (*prope* Naumburg *ad fluvium* Queis) *in arenario.*
δ. caliculatae.
ε. Lazari.
ζ. gryphoidis.
in Anglia (*prope* Weymouth,) Occitania (*prope* Mouſſon,) Bavaria (*prope* Ratisbonam) *et* Temeſia (*prope* Valcabanya.)
η. bicornis.
in Occitania (*prope* Monspelium) *et* Lotharingia (*prope* Verdun.)
ϑ. foliaceae.
in Campania gallica.

Arcae. 15. H. arcae.
hinc inde in Germania, e. gr. Saxonia (*prope* Dresdam,) Thuringia (*prope* Jenam,) *terris* Hannoveranis (*prope* Neuſtadt,) Haſſia, Helvetia e. gr. (*prope* Roche) *et* Italia (*prope* Bononiam.)
α. arcae Noae.
in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) *et* Venetorum *terra* (*prope* Creazzo) *nucleus.*
β. foſſilis. *Schroet. n. Litterat. 2. f. 3. 4.*
γ. antiquetae.
in America *meridionali*, Temeſia (*prope* Valcabanya.)

δ. grat

δ. granosae.

in Hungaria (*prope* Oedenburg) *et* Angliae *comitatu* Oxford.

ε. pectunculi.

prope Trajectum *ad* Mosam, *marmoreus.*

ζ. nummariae?

in Franconia (*prope* Herbipolin,) Suevia (*prope* Reutlingam,) Wircembergia (*prope* Pfullingen, Thalheim, Naehren, Bebenhausen, Heidenheim,) *marmoreus aut ferri minera, interdum nucleus aut typolithus.*

ostreae. 16. H. ostreae.

Pectinites. α. radiatae.

in Anglia (*prope* Wittney *et* Graveland,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,). Gallia (*prope* Buchsweiler *et* Avenio-res,) Melita, Italia (*prope* Bononiam,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*in monte* Achalm *et* Hangberg (*prope* Tuttlingen, Pfullingen, Nebelloch, Bezingen, Maehringen, Thalheim, Naehren, Echterdingen, Bebenhausen, Boll, Heidenheim,) *in marcgraviatu* Badensi *et reliqua* Suevia (*in valle* Kinzingensi, *prope* Hechingen, Biberach, Giengen *et* Halam,) *in* Franconia (*prope* Altdorf *et* Herbipolin,) Hassia, *electoratu* Trevirensi (*prope* Lissingen) Hildesia (*prope* Dickholzen *et in monte* Galberg,) Saxonia (e. gr. *prope* Dresdam *et* Sachsenburg,) Bavaria (*prope* Ratisbonam,) Austria (e. gr. *prope* salinas *et* Prugg *ad fluvium* Leutha,) Hungaria (*in comitatu* Marmoros,) Temesia, Silesia (*prope* Schweidniz) *cretaceus, marmoreus, fusillus, margaceus, pyromachus, arenarius, pyriticosus, ferruginosus, saepe nucleus, interdum typolithus.*

β. maximae.

in terris Venetorum (*montibus* Vicentinis,) Melita, Croatia (*prope* Samabor, Hungaria (*prope* Oedenburg *et salinas* Marmarosienses,) Gallicia (*prope* Weliczka,) Bohemia (*prope* Presniz,) Austria (*prope* Brunn,) *et* Suevia (*prope* Giengen,) *magnus, marmoreus, arenarius, aut ferri minera.*

b. jacobaeae.

in Pedemontio (*prope* Arignano,) Germania (*prope* Camelingen *circuli* Bavarici, Passau, *et* Brunn Austriae,) Hungaria (*prope* Oedenburg *et* Lapos,) *et* Belgio (*prope* Malsbrock *et* Theodonis villam,) *marmoreus aut arenarius.*

c. ziczac.
in Belgio (*prope* Theodonis villam) *et* Alsatia (*prope* Gundershofen.
d. minutae.
in Austria (*prope* Brunn,) *et* Bohemia (*prope* Libochowiz,) *marmoreus aut margaceus.*
e. striatae.
in Saxonia (*prope* Querfurt) *et* Thuringia (*prope* Vinariam,) *marmoreus.*
f. pleuronectis.
in Suevia (*prope* Reutlingen) *et* Thuringia (*ad montem* Ettersberg, *prope* Schoendorf *et* alte Burg.)
g. pallii.
in Bohemia (*prope* Odolca,) Saxonia (*prope* Quedlinburg,) Alsatia (*prope* Waldenheim) *et* Helvetia (*in monte* Randberg *et prope* Aristorf,) *utplurimum marmoreus.*
h. nodosae.
in Alsatia (*prope* Buchsweiler.)
i. pusionis.
in Belgio (*prope* Malsbroek,) Marchin (*prope* Francofurtum) *et* Bohemia (*prope* Duchomierziz,) *marmoreus.*
k. glabrae.
in circulo Germaniae Saxonico superiori (*prope* Quedlinburg) *et* Bavarico (*prope* Camelingen.)
l. fasciatae.
in Bohemia (*prope* Odolca.)
m. limae.
in Helvetiae *pago* Basileensi (*prope* Aristorf.)

Ostracites. β. rudis.
frequens, solitarius vel aggregatus, vagus vel fixus, interdum nucleus aut typolithus, utplurimum marmoreus, in Italia *media* (*prope* Sienam *et in monte* Rozzi,) *et superiori* (*in* Pedemontio *prope* Alice *et in valle* d'Andona, *in* Venetorum districtu Vicentino *et* Veronensi,) Helvetia (*prope* Huitlingen, *in monte* Randberg, *prope* Brittmingen, Aluttenz, Aristorf, *et ad ripas* Birsae,) Alsatia (*prope* Buchsweiler,) Wirtembergia (*in monte* Hangberg, *prope* Tuttlingen, Nebelloch, Pfullingen, Mehringen, Thalheim, Naehren, Bebenhausen, Echterdingen, Grosbettlingen, Boll) *et reliqua* Suevia (*prope* Bibera *et* Giengen,) Franconia, Hercynia (*in* Olterfeld *prope* Goslar,) Hildesia (*in monte* Galberg *et* Zumerpass,) *terris* Hannoveranis (*ad montem* Rübenberg,) *circulo* Westphalico (*prope* Duisburg, Mühlheim, Dahlbenden *et* Weier,)

Belgio

Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Anglia (*prope* Oxford *et* Hedington,) Scania, Thuringia (*parte* Vinariensi *et prope* Quedlinburg,) Saxonia (*prope* Sachsenberg, Marolderodam *et* Dresdam,) Hungaria (*prope* Budam,) Marmoros *et montibus hoc regnum* a Transilvania *discernentibus, et* Temesia (*prope* Valiabanya.)

α. diluvianae.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 165. *n.* 8. Helmintholithus (diluvianus) Ostreae diluvianae.

Davil. curios. 1. *t.* 19. *f.* X. Ostrea indica Feuillé.

in Suecia (*praesertim* Scaniae *monte* Balsberg,) Germania, Alsatia, *marmoreus.*

b. folii.

in Suevia (*prope* Giengen) pyromachus, *in* Alsatia, *marmoreus.*

c. edulis.

in Hungaria (*prope* Oedenburg, Budam, Marmoros) *marmoreus.*

anomites. 17. H. anomiae.

Syst. nat. I. *p.* 1150. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *Mus. Tessin.* 88. Helmintholithus anomiae deperditae.

interdum vagus, crebrius fixus, aggregatus, aliis quoque larvatis intermistus, utplurimum marmoreus, interdum cretaceus, pyritaceus, aut ferruginosus, frequenter nucleus; in Scania (*prope* Andrarum,) Anglia (*prope* Wittney *et* Graveland,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germania, *et circulo quidem* Westphalico (e. gr. *prope* Bensbergen, Lirbach, Paffrath, Gerresheim, Solingen, Minden, Elberfeld, Call, Nothberg, Bloch,) *terris* Trevirensibus (*prope* Lissingen,) Saxonia *inferiori* (e. gr. *prope* Lubeccam, *in monte* Hildesieusi Galberg, Goettingensi Heimberg,) Thuringia (*prope* Jenam, Vinariam, Schlotheim, Marolderode *et* Sachsenburg,) Franconia (*prope* Bayreuth *et* Altdorf,) Bohemia (*prope* Carlstein *et* Tüchmeriz,) Bavaria (*prope* Waldenburg,) Austria *inferiori* (*prope* Viennam,) *et superiori* (*prope* Eutingen *et* Rotenburg,) Suevia (*prope* Reutlingam *et* Halam,) Wirtembergia (*frequentissimus*,) Alsatia (*prope* Buchsweiler,) Helvetia (*in pago* Basileensi, *etiam in montibus* Lagerberg *et* Randberg,) Pedemontio, Venetorum *terra* (*montibus* Veronensibus Ronca *et* Scoglio della Limpia)

α. craniolaris.

Syſt. nat. I. *p.* 1150. *n.* 216. XII. 3. *p.* 164. *n.* 6. *Faun. ſuec.* 2150. *f.* 2150. Helmintholithus (craniolaris) anomiae craniolaris.

Act. Upſal. 2. *p.* 560. *t.* 52. *Stobaei numogr.* 1732. *f.* 1. 2. Nummus brattensburgenſis.

in Suecia, *praeſertim* Scaniae *monte* Balsberg, *et* Eifalia (*prope* Steinfeld.)

β. pectinatae.

Syſt. nat. I. *n.* 217. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. α.

γ. gryphi.

Syſt. nat. I. *p.* 1151. *n.* 226. XII. 3. *p.* 164. *n.* 7. Helmintholithus (Gryphites) Anomiae Gryphi.

Column. aq. 54. *t.* 52. *Bocc. obſ.* 304. *f.* 1. Concha lapidea gibboſa.

Woltersd. miner. 42. Conchites oblongus rugoſus, roſtro valde adunco.

Liſt. angl. 238. *t.* 4. *f.* 45. *Worm. muſ.* 80. *f.* 1. Conchites anomius rugoſus, roſtro ſubtereti inſigniter adunco.

Muſ. Teſſin. 92. *t.* 5. *f.* 9. *Scheuchz. diluv.* 743. *Annon. baſil.* 1748. *p.* 3. *t.* 3. *f.* 5. *Vogel miner.* 225. *Rumpf muſ. t.* 59. *f.* B. Gryphites.

ſaepius vagus et teſta ſolitaria majore, quam utraque conjuncta, utplurimum marmoreus, interdum pyromachus aut pyriticoſus, crebro nucleus, in terrae Venetorum *parte* Veronenſi (*monte* Scoglio della Limpia,) Helvetia (e. gr. *in monte* Turicenſium Legerberg *et prope* Baſileam,) Gallia (*prope* Veſuntionem Burgundiae *ſuperioris*, Mezieres Campaniae *et* Buchsweiler Alſatiae,) Wirtembergia (e. gr. *prope* Balingen, Duslingen, Tubingen, Bebenhauſen,) Suevia (*prope* Ahlen,) *prope* Ratisbonam *et* Francofurtum *ad* Moenum,) *prope* Norimbergam *et paſſim in reliqua* Franconia, *in* Auſtria (*prope ſalinas et* Varing',) Bohemia (e. gr. *prope* Duchomierziz *et* Squorez,) Gallicia (*prope* Wieliczea,) Saxonia *ſuperiori* (*prope* Dresdam, Altenburg', Koeniz, Gera, Eckartsberg,) Magdeburgo (*prope* Orsleben,) Hercynia (*prope* Blanckenburg, Goslar *et ad* Hüttenſteig,) Hildeſia (*prope* Altwalmoden,) Weſtphalico *circulo* (*prope* Osnabrügg, Bensberg, Kaenenberg *et* Soetenich,) *in* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.

δ. pectinis.

Syſt. nat. I. *n.* 227. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. β.

vagus

vagus aut fixus, ſolitarius aut aggregatus, valva alterutra vel utraque, interdum typolithus, crebro nucleus, creberrime calcareus, interdum pyritaceus, rarius ferruginoſus aut pyromachus in Anglia (*prope* Wittney,) Belgio (*prope* Namuriam *et* Viſet,) Germania, *et circulo quidem* weſtphalico (*prope* Kebirghauſen, Ringensheide, Paffrath, Geroldſtein, Heiſtert, Dollendorf, Corneli-Münſter,) ſaxonico *inferiori* (*prope* Brunsvicum) *et ſuperiori* (e. gr. *prope* Lipſiam,) franconico (*prope* Altdorf,) bavarico (*prope* Ratisbonam,) auſtriaco (*in monte* inferer Bleyberg Carinthiae, *prope* Prugg Auſtriae, *in* Tiroli,) ſuevico (*prope* Heydenheim, Nebelloch, Pfullingen, *in monte* Achalm, *prope* Bezingen, Naehren, Echterdingen, Boll, Ludwigsthal Wirtembergiae, *prope* Ahlen *et* Hohenzollern) *in* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Italia, Boruſſia, Sileſia (e. gr. *prope* Schweidniz, Malſelt *et in montibus* giganteis.)

ε. ſtriatulae.

Syſt. nat. I. *n.* 228. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *γ.*

marmoreus, rarius pyritaceus, in Anglia (*prope* Wittney,) Bohemia (*prope* Krannich,) Wirtembergia (*prope* Bliespach,) Alſatia (*prope* Buchsweiler,) *et* Helvetia (*in pago* Baſileenſi *et, prope* Huitlingen, Bernenſi.

ζ. reticularis.

Syſt. nat. I. *n.* 230. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *δ. Muſ. Teſſin. t.* 5. *f.* 5.

marmoreus, rarius pyritaceus in Germania, *circulo* Weſtphalico (*prope* Paffrath, Geroldſtein *et* Dollendorf, Wirtembergia (e. gr. *prope* Echterdingen,) Bohemia (*prope* Coſorz,) Hungaria (*ad lacum* Baladon,) *et* Campania gallica (*prope* Courtagnon.)

η. plicatellae.

Syſt. nat. I. *n.* 231. XII. 3. *p.* 162. *n.* 4. *ε.*

marmoreus in Italia (*prope* Blankenheim,) Suevia (*in alpibus quos vocant, in monte* Hangberg, *prope* Boll *et* Pfullendorf,) *in* Alſatia (*prope* Buchsweiler.)

θ. criſpae.

Syſt. nat. I. *n.* 232. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *ζ. Muſ. Teſſin. t.* 5. *f.* 7.

calcarius, rarius pyritaceus in Wirtembergia (e. gr. *alpibus, etiam prope* Mehringen *et* Echterdingen.)

ι. lacunoſae.

Syſt. nat. I. *n.* 233. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *η. Muſ. Teſſin. t.* 5. *f.* 6.

marmoreus, varius ferruginosus, in Hercynia (*prope* Goslariam,) Wirtembergia (*prope* Blabyram, Heidenheim, Denkendorf, Echterdingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler) *et* Campania gallica (*prope* Courtegnon.)

x. farctae.

Syst. nat. I. *u.* 235. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *β.*

marmoreus, in Sueciae Gothlandia, Campania gallica (*prope* Mezieres,) *et* Austria (*prope* Varing.)

λ. capitis serpentis.

marmoreus, in Eifalia *prope* Benndorf.

Terebratulites. *μ.* terebratulae.

creberrime nucleus, frequentius fixus, quam vagus, calcareus, interdum siliceus aut ferruginosus, nonnunquam creta aut spato farctus in Anglia (e. gr. *prope* Wittney *et* Gravesand,) Germaniae *circulo* Westphalico (*prope* Benndorf *et* Minden,) saxoniae (e. gr. *prope* Jenam,) franconico (*prope* Bayreuth *et* Altdorf,) bavarico (*prope* Ratisbonam,) austriaco (*prope* Varing, Eutingen *et* Rotenburg, suevico (*prope* Reutlingam, Giengam, Halam,) *et* Wirtembergia *praesertim in montibus, quos alpes vocant, porro* Hangberg *et* Heuberg, *prope* Heidenheim, Blabyram, Nebelloch, Tuttlingen, Balingen, Ofterdingen, Duslingen, Naehren, Bezingen, Imenhausen, Bebenhausen, Echterdingen,) Alsatia (*prope* Buchsweiler *et* Waldenheim,) *in* Helvetia (*prope* Muttenz, *in montibus* Randberg *et* Lagerberg,) *et in* Pedemontio (*prope* Arignano.)

ν. angulatae.

Syst. nat. I. *n.* 238. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *ι. Mus. Tessin. t.* 5. *f.* 4.

in Saxonia, Wirtembergia (*in alpibus,*) Helvetia (*in monte* Randberg,) *et* Campania gallica (*prope* Courtagnon.)

Hysterolithus. *ξ.* hysteritae.

Syst. nat. I. *p.* 1154. *n.* 239. XII. 3. *p.* 164. *n.* 5. Helmintholithus anomiae hysteritae.

Mus. Tessin. 90. *t.* 50. *f.* 2. *Worm. mus.* 83. *t.* 83. *Wolff. half.* 29. *t.* 3. *f.* 3. 4. 5. *Baum. miner.* I. *t.* 28. Hysterolithus.

Woltersd. miner. 42. Cochlites rotundus altera parte vulvam prae se ferens.

Vogel mineralf. 226. Lapis hystericus et Anomia gleich Geburtsgliedern.

nucleus, creberrime ferruginosus, interdum siliceus, praesertim arenarius in Germania, e. gr. Hassia, *electoratu* Mogun-

Moguntino (*prope* Oberlahnſtein,) Trevirenſi (*prope* Ehrenbreitſtein *et* Marienburg,) *circulo* Weſtphalico (*prope* Lülſtorp, Bechen, Hoeckeswagen, Wipperfurth,) Hercynia (*in monte* Schulenberg,) *in* Sueciae Gothlandia.

ε. bilobae.
Syſt. nat. I. *n.* 240. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. *ν.*
in Anglia, *et marmoreus in* Wirtembergia (*prope* Naehren.)

ϰ. ſpinoſae.
Syſt. nat. I. *n.* 242. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. λ.
in Wirtembergiae *monte* Achalm?

ϱ. noveminſtriatae.
Syſt. nat. XII. 3. *p.* 163. *n.* 4. μ.

σ. echinatae.
in Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Muttenz) *et* Wirtembergia (*prope* Naehren.)

τ. criſtatae.
in Suevia (*prope* Pfullendorf) *et* Wirtembergia *praeſertim* (*prope* Nebelloch, Bezingen, Machringen, Echterdingen.)

Sandaliolithus. υ. ſandalii.
in Bohemia (*prope* Coſors?) *et* Eifalia (*prope* Keldenig, Soetenich &c.) *rarius valva utraque conjuncta, utplurimum calcarius.*

Peridioli-thus. φ. peridii.
in circulo Germaniae weſtphalico (*prope* Münſtereifel) *valva utraque conjuncta.*

Mytilites. 18. H. mytili.

α. criſtae galli.
utplurimum marmoreus et vagus, frequentius valva utraque, quam alterutra, ſaepe inſignis magnitudinis, in Melita, *montibus* Sevennis, *in* Occitanio (*prope* Boutenet,) Normandia (*prope* Dive,) Alſatia (*prope* Waldenheim,) Helvetia (e. gr. *prope* Ariſtorf *pagi* Baſileenſis,) Suevia (e. gr. *principatu* Fürſtenbergenſi,) Wirtembergia (*prope* Blabyrum, Thalheim, Echterdingen,) Bohemia (*prope* Odolce,) *et circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Duisburg.)

β. hyotidis.
marmoreus in Helvetia (*prope* Ariſtorf) *et* Alſatia (*prope* Waldenheim.)

γ. frondis.
in Suecia (*prope* Chriſtianſtadt,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Suevia (*prope* Giengen *et* Gmünd,) Alſatia (*prope*

(*prope* Buchsweiler,) Normandia, Occitania (*prope* Monspelium) *et* Melita, *marmoreus*, *arenarius*, *aut siliceus*.

δ. margaritiferi.

a. valvae integrae.

in Helvetia (*prope* Aristorf.)

b. tendinis ad cardinem positi.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 165. Helmintholithus (Androdamas) mytili margaritiferi cardinis viridis.

Mus. Tess. 24. *n.* 2. Penna pavonis viridi caerulescens. *opacus quidem, sed egregiam polituram admittens, et pro situ et flexione versus lucem vividissimis coloribus varians.*

ε. unguis.

in Hercynia (*prope* Goslariam) *in argilla.*

ζ. lithophagi.

in Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

η. rugosi.

marmoreus in Austria (*prope* Varing.)

ϑ. edulis.

utplurimum fixus et calcarius, interdum arenarius aut ferruginosus in Pedemontio (*prope* Vico,) Wirtembergia (*prope* Boll *et* Tuttlingen,) *reliqua* Suevia (*prope* Halam,) Austria (*prope* Eutingen *et* Prugg *ad fluvium* Leutha, Bohemia (*prope* Tuchmeriz,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Thuringia (e. gr. *prope* Vinariam,) *et* Saxonia (*prope* Querfurt.)

ι. angulati.

marmoreus in Saxonia (e. gr. *prope* Lipsiam) *et* Hassia.

κ. Modioli.

utplurimum fixus et marmoreus, *in* Wirtembergia *et* Thuringia (*prope* Longotalissam *et* Vinariam.)

λ. cygnei.

magnus in Wirtembergia (*prope* Thalheim.)

μ. anatini.

marmoreus in Wirtembergiae (*alpibus, quos vocant, praesertim prope* Thalheim.)

ν. rubri.

in Helvetiae (*prope* Heutlingen) *ardesia*, Saxoniae (*prope* Pirnam) *arenario*, *et* Hercynia (*prope* Blankenburg.)

Pinnites. 19. H. pinnae.

in Pedemontio, Helvetia (*prope* Aristorf,) Franconia, *et* (*prope* Pirnam *et* Dresdam) Saxonia.

c. uni-

c. univalvium.

Nautiliten. 20. H. nautili.

α. ſpiralis.

a. anfractu exteriore reliquos multum ſuperante.

frequentiſſimus, utplurimum marmoreus, interdum pyritaceus, rarius ſiliceus in Africa? Italia (*in* Venetorum *terris* vicentina *et* veronenſi,) Gallia (*in monte* aureo, *et prope* Retel *et* Mezieres Campaniae, *in* Anglia (*in comitatibus* Northampton *et* Kent, *etiam prope* Richmond, *et in inſula* Sheppey, *in* Belgio (*prope* Viſet,) *in* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Paffrath *et* Bensberg,) Hildeſia (*in* Oſterfeld,) *terris* Brunsvicenſibus (*prope* Sheppenſtaedt *et* Neuſtadt *ad montem* Rübenberg,) Hercynia (*prope* Harzburg *et* Goslariam *in monte* S. Petri,) Thuringia (*prope* Longoſaliſſam, Arnſtadt, Sondershauſen, Elperſtaedt, Vinariam, Marolderadam, Schlotheim,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Franconia (*prope* Coburgum, Herbipolin, Norimbergam,) Suevia (*prope* Gmünd) *et potiſſimum* Wirtembergia, (*in alpibus, quos vocant, prope* Kirchoteccam, Boll, Bebenhuſam, Jetenburg, Bezingen, Naehren, Thalheim, Durlingen, Balingen) *principatibus* Hohenzollerano (*prope* Hechingen) *et* Fürſtenbergenſi, *marcgraviatu* Badenſi (*prope* Lütgeren,) Helvetia (*prope* Baſileam *et* Ariſtorf *ejusdem pagi, in montibus* Legerberg *et* Kandberg, *prope* Deutſchbüren, Geisberg, Gysliſtuh, Mandach *et* Veltheim Bernatium, *etiam prope* Genevam,) *in* Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas) *et inferiori* (*prope* Varing,) Hungaria (e. gr. *prope* Oedenburg,) Temeſia (*prope* Moldawa,) *et* Tranſilvania (*prope* Kalataszeg.)

Ammoniten. b. ſpirae anfractibus introrſum ſenſim decreſcentibus.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 162. *n.* 1. Helmintholithus nautili teſta ſpirali, apertura cordata, anfractibus contiguis rugoſo-inaequalibus.

Vogel mineralſ. 220. *Wolff. halſ. t.* 7. *f.* 1-3. *et t.* 8. *f.* 6. Cornu ammonis lapideum.

Woltersd. miner. 40. Cochlites polythalamius, ſpira utrinque apparente, ſiphunculo ad marginem exteriorem.

Muſ. Teſſin. 86. *t.* 4. Helmintholithus teſtacei nautili.

Geſn. petrif. 47. *Geſn. fig.* 164. *f.* 4. Ammonites.

1. *Muſ. teſſin. f.* 11. ambitu acuto integro, diſco compreſſo, ſuturis flexuoſis.
2. *Muſ. Teſſin. f.* 10. ambitu carinato integro, diſco compreſſo, ſulcis bifidis.

3. *Muſ.*

3. *Muſ. Teſſin. f.* 9. *Worm. muſ.* 91. ambitu carinato crenato, diſci ſulcis elevatis remotis.
4. *Muſ. Teſſin. f.* 7. *Worm. muſ.* 86. ambitu obtuſo, diſco compreſſiuſculo ſtriato.
5. *Muſ. Teſſin. f.* 2. ambitu obtuſo, diſco depreſſo, ſulcis dorſi bifidis.
6. *Muſ Teſſin. f.* 8. ambitu depreſſo, diſci lateribus nodoſis.
7. *Muſ Teſſin. f.* 3. ambitu depreſſo, diſci ſtriis acutis.
8. *Muſ. Teſſin f.* n. ∂. ambitu ſubquadrato carinato, ſulcis acutis remotis.
9. *Muſ. Teſſin. f.* 1. ambitu rotundato nodoſo, ſulcis tranſverſis flexuoſis.

frequentiſſimus ubique, rarius nucleus aut typolithus, utplurimum marmoreus, interdum ſuillus, marguceus, argillaceus, petroſiliceus, achatinus, pyritaceus, aut ferruginoſus, nonnunquam cameris interioribus ſpato farctis, magnitudine, forma, ſuperficie, colore in infinitum varians.

c. helicitae.

marmoreus, vagus aut fixus, ſolitarius aut aggregatus in Lapponia, Gothlandia, Hiſpania, Gallia (*prope* Sueſſonem, Lutetias, Chaumont *et in monte* Caeſareo,) Italia (*prope* Brendola, Bononiam *et in monte* Veronenſi Konca,) Hungaria (*prope* Penjescova,) Tranſilvania (*prope* Torda,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas, *prope* Prugg *et* Gmünd,) Stiria (*prope* Turrik,) Helvetia (*prope* Aubrig, Neoromum, *aquas* Fabarienſes, *in pago* Baſileenſi, *monte* Pilati.)

β. elongati, rectiuſculi.

Lituites. a. litui.

fixus utplurimum marmoreus, haud raro typolithus in Sueciae Gothlandia *et* Oelandia, Normandia, Italia (*in monte* Veronenſi del Caſtello di S. Felice,) Bohemia (*prope* Colors,) *et ducatu* Megalopolitano (*prope* Stargard *et* Neuſtreliz.)

Orthoceratites. b. orthocerae.

Syſt. nat. I. *p.* 1164. *n.* 289. XII. 3. *p.* 162. *n.* 2. Helmintholithus nautili orthocerae.

Muſ. Teſſin. 86. *Schreb. lithol.* 102. *n.* 13. Helmintholithus nautili recti.

Breyn polyth. 28. *Vogel mineralſ.* 216. Orthocerotes.

Scheuchz. diluv. 938. *helv.* 7. *f.* 8. Alveolus.

J. G. Gmelin act. petrop. 3. *p.* 246. Radius articulatus.

Wolters-

Woltersd. miner. 38. Tubulites polythalamius coniformis siphunculis et thalamis &c.
Klein tubul. 7. *t.* 2-8. Tubulus concameratus.
vagus aut fixus, solitarius aut gregarius rarius typolithus aut nucleus, utplurimum marmoreus, interdum spatosus, ardesia, arenarius, pyritaceus aut ferruginosus, in Sibiria, Suecia (*in* Oelandia, Gothlandia, Westrogothia, Ostrogothia, Dalecarlia, *in monte* Kinnekulle,) Anglia, Gallia (Normandia, *prope* Avenionem, Gundershofen *et* Buchsweiler, Alsatiae,) Suevia (*prope* Gmünd,) *et praesertim* Wirtembergia (*prope* Heydenheim, Boll, Gomaringen, Pfullingen, Naehren, Bebenhausen, Echterdingen,) Helvetia, Pedemontio (*prope* Arignano,) Transilvania (*prope* Kismunschol,) Bohemia (*prope* Slivenez, Colorz, Brunik *et* Tettin,) Borussia (*prope* Gedanum,) Pomerania, Marchia (e. gr. *prope* Francofurtum,) *ducatu* Megapolitano (e. gr. *prope* Stargard *et* Neustreliz,) Hercynia (e. gr. *prope* Blankenburg) *et circulo* Germaniae westphalico (*prope* Nothberg, Bensberg, Paffrath, Kebinghausen, Keldenich, Call, Dahlbenden, Dotleben *et* Aquisgranum.)

Belemnites. c. belemnitae.
Syst. nat. I. *p.* 1295. *n.* 7. XII. 3. *p.* 170. *n.* 22. Helmintholithus Alcyonii lyncurii.
Mus. Tessin. 88. *Gron. lap.* 71. Helmintholithus nautili conici.
Schreb. lith. p. 47. Petrificata vermium holothuriorum.
Woltersd. miner. 38. Tubulites polythalamius coniformis, cavitate coniformi baseos.
Klein gedan. 1731. 4. *t.* 7. 8. 9. Tubulus marinus.
Gesn. lap. 92. *Dal. pharm.* 50. *Rumpf. mus. t.* 50. *f.* 1-5. *Bamb. boll. f.* 32.
Breyn. polythal. 41. *f.* 1. 7. Belemnites prussicus.
Aldrov. mus. 618. *Worm. mus.* 7. *Gesn. petr.* 40. *Gesn. figur.* 91. Belemnites.
Erhart diss. Wien. 1727. 4. *f.* 2. Belemnites suevicus.
frequentissimus, vagus aut fixus, rarius solitarius, quam aggregatus, crebro merus nucleus, rarius typolithus non raro diaphanus, succineus, subfuscus, albidus, frequentius niger, utplurimum cinereus, rectus vel paullisper arcuatus, cylindricus, conicus, subclavatus vel fusiformis, compressiusculus, acuminatus vel obtusiusculus, sulco, interdum duobus vel tribus apicem versus exaratus, cavus imus vel fractus tenuis vel crassus in Creta (*monte* Ida,) Dalma-

Dalmatiae *montibus*, Hetruria, Italia *superiori*, *praesertim* Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Helvetia (e. gr. *in pago* Bernensi, *in monte* Randberg, *in pago* Basileensi *ad fluvium* Birsam, *prope* Muttenz, *et* Prattelen,) *in* Alsatia, Lotharingia, Galliae *provinciis* Lugdunensi, Forez, *et* Beaujolois, Hispania, Belgio (*prope* Sichem *et* Trajectum *ad* Mosam) Anglia (e gr. *prope* Warwick,) Scotia, Daniae *insula* Moen, Sueciae *provinciis* Scania *et* Gothlandia, Borussia (*potissimum distrikt* Angerburgensi,) Silesia, Bohemia (*prope* Mitchiek, Cosors *et* Tettin,) Transilvania (*prope* Kiesmunschel.) Austria *superiori* (*prope* salinas,) Bavaria, Suevia (*prope* Laufenburg *et* Gmünd,) *et praesertim* Wirtembergia (*in alpibus, quos vocant,*) *prope* Pfullingen, Thalheim, Nachren, Gemaringen, Mezingen, Bebenhausen, Echterdingen, Nüslingen, Boll, Tuttlingen,) Franconia (*prope* Altdorf *et* Norimbergam, *in principatibus* Baruthino *et* Coburgensi,) *in* Marchia Brandenburgica (*prope* Potsdam *et* Francofurtum,) Saxonia, Thuringia (*prope* Vinariam,) Hercynia (*prope* Goslariam,) Hildesia (*prope* Hallam, Osterwalde, Izamerpaso, *et* Marienburg,) *terris* Brunsvicensibus (e. gr. *in monte* Goettingensium Heimberg, *prope* Salzthal, Herrenhausen,) Hollatia (*prope* Lubecam *et* Niemdorp,) *et circulo* Germaniae Westphalico (*prope* Paffrath, Dottelen, Bensberg, Erkrath, Olsbach, Call, Dahlbenden, Keldenig, Eigelshoven, Nothberg, Richterich *et* Aquisgranum,) *marmoreus, fusillus, jaspideus, arenarius, pyritaceus, aut ferruginosus.*

coni. 21. H. coni.

rarior, utplurimum nucleus marmoreus, in Pedemontio, Helvetia (*prope* Neocomum,) *et* Transilvania (*prope* Kiesmunschel.)

Porcellanites. 22. H. cypreae.

marmoreus in Pedemontio (e. gr. *prope* Augustam Taurinorum,) Austria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha) *et ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg.)

Bullites. 23. H. bullae.

in ducatu Juliacensi *prope* Nothberg.

Cylindrites. 24. H. volutae.

utplurimum marmoreus in Helvetia (Turicensium *monte* Hexenberg,) Pedemontio (*prope* Augustam Taurinorum *et* Canale,) Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Austria (*prope*

(*prope* Varing,) Saxonia (*prope* Dresdam,) *circulo* Germaniae Weſtphalico (*prope* Gerresheim.)

buccini. 25. H. buccini.

α. ampullacei.

in circulo Germaniae weſtphalico (*prope* Rotenburg, Ludenburg, Galgenberg, Hartenberg *et* Gravenberg.)

β. caſſidei.

marmoreus in Italiae *mediae monte* Cria.

γ. bezoardici.

ſaepius nucleus, utplurimum calcarius, rarius pyriticoſus in Anglia (e. gr. *in collibus prope* Hampton,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Helvetia (e. gr. *prope* Baſileam,) Pedemontio (e. gr. *prope* Auguſtam Taurinorum,) Hetruria (*prope* Sienam,) Venetorum *terris* (*prope* Veronam *et* Brendolam,) Melita, Dalmatia (*in collibus* Morlachicis,) Hungaria (*prope* Budam *et* Schemniz,) Tranſilvania (*prope* Kismunſchel,) Carniolia (*prope* Crapt,) Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Mannersdorf,) Bavaria, Saxonia (*prope* Dresdam,) *Ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg,) Hercynia (*prope* Goslariam,) Hildeſia (*prope* Lamblſpring *et* Upnerpals,) *et in circulo* Germaniae Weſtphalico (*prope* Bensberg, Nothberg, Call, Richterich.)

δ. detriti.

in Pedemontio.

a. harpae.

b. marginati.

ε. turriti.

utplurimum nucleus marmoreus, rarius chalcedonyx, in Helvetia (*pago* Baſileenſi,) Wirtembergia (*prope* Boll, Pfullingen *et* Schwappelau,) Palatinatu rhenano (*prope* Weinheim,) Franconia (*prope* Herbipolin,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Halberſtadio (*prope* Regenſtein,) Thuringia (*prope* Jenam,) Haſſia, Hercynia (*in monte* Roſtenberg *prope* Goslariam,) *terris reliquis* Brunsvicenſibus (e. gr. *prope* Neuſtadt *ad montem* Rübenberg,) Germaniae *circulo* Weſtphalico (*prope* Bensberg *et* Aquisgranum,) Belgio (*prope* Spauven,) Suecia, Boruſſia (*praeſertim diſtrictu* Angerburgenſi,) *et* Sileſia.

ſtrombi. 26. H. ſtrombi.

α. digitati.

a. chiragrae.

marmoreus in Hungaria (*prope* Oedenburg.)

β. lobati.

Alatites. β. lobati.
marmoreus in Auſtria (*prope* Mannersdorf.)
a. lentiginoſi.
marmoreus in Hungaria (*prope* Oedenburg.)
b. ſiniſtri.
in Helvetia.
γ. ampliati.
a. Luciferi.
δ. turriti.
in Wirtembergia *prope thermas* Bollenſes.

muricis. 27. H. muricis.
α. ſpinoſi.
rariſſimus, *marmoreus in* Auſtria *ſuperiori prope ſalinas.*
a. triacanthi.
β. frondoſi.
in Temeſia.
a. ſaxatilis.
γ. turriti.
a. fuſcati.
marmoreus in Venetorum *terris prope* Brendolam.
b. granulati.
marmoreus aut arenario farctus in Italia (*prope* Bononiam *in monte* della guardia) *et* Auſtria (*prope* Viennam.)
c. hexagoni.

Trochiliteſ. 28. H. trochi.
α. conici.
varius fixus, *quam vagus*, *utplurimum marmoreus*, *interdum arenarius*, *pyritaceus aut ferruginoſus in inſulis* Feroë, Norwegia, Suecia, Dania, Anglia (e. gr. *prope* Bath,) Campania gallica (*prope* Remos,) Alſatia (*in valle* Jaegerthal,) Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Helvetia (*prope* Bernam, Boettſtein, Litgeneu, Fanum D. Galli, *in monte* Randberg,) Wirtembergia (e. gr. *in montibus* Achalm *et* Hangberg, *prope* Pfullingen, Nachren, Boll,) *et reliqua* Suevia (*prope* Biberacum, Ulmam, Giengam,) Bavaria (*prope* Sulzburg,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas,) Franconia (*prope* Heſſpruck, Norimbergam, Cronach,) Saxonia *ſuperiori* (*prope* Dresdam,) *et inferiori* (*prope* Regenſtein, Scheppenſtedt, Hildeſiam, *in* Tilgenwiele *prope* Goslariam,) *in circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Gerresheim, Mühlheim *ad* Koram, Düſſeldorf, Nothberg, Bensberg *et* Richterich.)

a. zizy-

α. zizyphini.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingam.)
β. convexi.
utplurimum marmoreus, rarius ſiliceus in Suevia (*prope* Giengam) *et* Italia (*in monte* Bononienſi della guardia.)
γ. perſpectivi.
in Franconia (*prope* Vierzehenheiligen.)
δ. turriti.
a. taleſcopii.
marmoreus in Venetorum *terris* (*prope* Brendola.)

Turbinites. 29. H. turbinis.
α. ſolidi.
marmoreus, quartzoſus vel arenarius in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) *circulo* germaniae weſtphalico (*prope* Call, Keldenig, Bensberg, Paffrath, Nothberg, Bürvenich, Mühlheim *ad* Roram, Poncet, Kichterich *et* Aquisgranum,) *et* Temeſia.
a. littorei.
interdum ſpato farctus, aut arbuſcularum imaginibus pictus, in Helvetia (*in monte* Randberg,) Suevia (*prope* Biberach *et* Noerdlingen) *et* Auſtria (*prope* Viennam.)
b. cochli.
in Helvetia (*prope* Dieſenhofam.)
c. rugoſi.
in Belgio (*prope* fanum S. Didonis) *et* Franconia (*prope* Norimbergam.)
d. marmorati.
interdum pyriticoſus in Wirtembergia (*in monte* Achalm, *prope* Thalheim *et* Boll.)
e. ſarmatici.
f. argyroſtomi.
in Wirtembergia (*prope* Pfullingen.)
β. cancellati.
in chalcedoniam converſus in Italia.
a. ſcalaris.
rariſſimus in Helvetiae (Turicenſium *monte* Hexenberg) *et* Hetruriae (*monte* Algino.)
b. ſtriatuli.
marmoreus in Hungaria *prope* Schemnitz.
γ. turriti.
Utplurimum aggregatus et fixus, marmoreus, pyromachus, chalcedonius, arenarius, pyritaceus, interdum ſpato farctus in Anglia (e. gr. *prope* Hampton *et* Portland,) Bel-

gio (*prope* Valenciennes,) Gallia (*prope* Merignac Aquitaniae, Iſſy, Remoulin *et* Pontamouſſon Occitaniae, Severne *et* Buchsweiler Alſatiae,) Helvetia (e. gr. *in pago* Baſileenſi, *prope fanum* D. Galli, Solodurum Neocomum,) Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum *et in valle* d'Andona,) *in* Italia *media* (*prope* Sienam *et in monte* Bononienſi della guardia,) venetorum *terris* (*prope* Brendola, *et in monte* Veronenſi Ronca,) Tiroli (*prope* Predaz,) Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha, Mannersdorf Ottocrin *et* Viennam,) Tranſilvania, Sileſia, Bohemia (*prope* Tüchmeriz,) Saxonia (e. gr. *prope* Querfurt,) Thuringia (e. gr. *prope* Wettersleben *et* Jenam,) Hercynia (*prope* Regenſtein *et* Goslariam,) Hildeſia (*in monte* Spizhutberg,) Hannoveranis *terris* (*prope* Neuſtadt *ad montem* Rübenberg,) *circulo* Germaniae weſtphalico (*prope* Gerresheim, *et* Aquisgranum,) *et* rhenano (*prope* Moguntium, Francofurtum, Alzey,) *in* Haſſia (e. gr. *prope* Leuten *et* Adolphseck,) *et* Wirtembergia (*in monte* Achalm, *prope* Ehningen, Birſen, Mehringen, Imehauſen *et* Boll.)

a. imbricati.

in Gallia (*prope* Merignac,) Tiroli (*ad fines* Italiae,) *et* Bohemia (*prope* Colors,) *marmoreus aut ſuillus.*

b. replicati.

marmoreus in Gallia (*prope* Merignac.)

c. acutanguli.

in marga Siciliae (*prope* Palermo.)

d. exoleti.

marmoreus in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum.)

e. terebrae.

marmoreus in Bavaria.

f. variegati.

marmoreus in Hercynia (*prope* Blankenburg.)

Helicis. 30. H. helicis.

α. complanatae.

vagus aut fixus, ſolitarius aut gregarius, aut miſtus, marmoreus, pyromachus, arenarius aut pyritaceus, in Anglia, Belgio (*prope* Louanium,) Alſatia (*prope* Gundershofen *et* Buchsweiler,) Helvetia, Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Hungaria, Stiria (*prope* Tiefar,) Suevia (*prope* Giengam *et* Reutlingam,) *et praeſertim* Wirtembergia (*prope* Pfullingen, Echterdingen, Boll *et in monte* Hangberg,) *prope* Francofurtum *ad* Moenum, *in* Haſſia, Thuringia (*prope* Jenam,) *et* ducatu montano (*prope* Paffrath *et* Bensberg.)

β. ro-

β. rotundatae.
in Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Pedemontio (e. gr. *prope* Auguſtam Taurinorum,) Helvetia (*prope* Scaphuſium,) *et* Germaniae *circulo* Weſtphalico (*prope* Soetenich, Keldenig, Richterich, Nothberg, Paffrath, Bensberg *et* Gerresheim.)

γ. ovato-acuminatae.
utplurimum marmoreus, interdum arenarius aut pyriticoſus in Anglia, Gallia (*prope* Iſſy,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg,) Wirtembergia (*prope* Naehren, Mehringen, Pfullingen, Echterdingen, Boll *et* Kirchoteccam,) *et reliqua* Suevia (*prope* Ulmam, Giengam *et* Nordlingam,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* ſalinas,) Bohemia (*prope* Worzech, Duchomierziz *et* S. Johann,) Saxonia *ſuperiori* (*prope* Farenſtedt,) *et inferiori* (*prope* Quedlinburg *et in Ducatu* Brunsvicenſi,) *circulo* Germaniae Weſtphalico (*prope* Gerresheim) *et* rhenano (*prope* Francofurtum *et in* Haſſia.)

a. Pomatiae.
in Carniolia (*prope* Crapt.)

Neritites. 31. H. neritae.
utplurimum marmoreus in Pedemontio (*prope* Auguſtam Taurinorum,) Helvetia (*in valle* Hemmerthal *et prope* Scaphuſium,) Carinthia, Auſtria (*prope* Prugg *ad fluvium* Leutha *et* Varing,) *ducatu* Megalopolitano (*prope* Sternberg,) *et* Brunsvicenſi, Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Bleybur, Keldenig, Nothberg, Paffrath *et* Bensberg.)

a. perverſi.

auricularis. 32. H. haliotidis.
rarus utplurimum typolithus, in Temeſia, *Ducatu* Montano (*prope* Düſſeldorf) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

α. perversae.

β. plicatae.
prope Hildeſiam.

Patellaria. 33. H. patellae.
frequentius typolithus, in Anglia, *Ducatu* Brunsvicenſi, Helvetia (e. gr. *prope* Botning *et* Prattelen,) Italia *praeſertim* Pedemontii *montibus, et* Temeſia.

α. ſaccharinae.

β. *Syſt. nat.* XII. 3. *p.* 163. *n.* 3. Helmintholithus (Conchedium) patellae? bilocularis.

Muſ. Teſſin. 90. *t.* 5. *f.* 8. Conchidium.
in Sueciae Oelandia, Gothlandia *frequens.*

Dentalites. 34. H. dentalii.
marmoreus, jaſpideus aut chalcedonius in Temeſia, Italia *media* (*prope* Sienam, *et in monte* Crea *et* Bononienſi della guardia,) Venetorum *terris* (*montibus* Veronenſibus,) Pedemontio, Helvetia (e. gr. *pago* Bernenſi,) Wirtembergia (*prope* Tubingam *et* Blabyam,) Franconia (*prope* Rotenburgum,) Bohemia (*prope* Pragam,) Sileſia, Marchia Brandenburgica (e. gr. *prope* Francofurtum, Poelenck,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Magdeburgo (*prope* Halam,) Thuringia, *prope* Lubeccam, *in ducatu* Juliaco (*prope* Bürvenich) *et in* Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Motam.)

α. radulae.
β. interrupti.
γ. vitrei.
omnium in Pedemontio.
δ. ſexanguli.
in Italia *prope* Loretto.

Tubulites. 35. H. ſerpulae.
α. rectiuſculae.
in Temeſia, Suevia (*prope* Elwangam) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam *et* Malsbrock.)
a. polythalamiae.
b. penis?

Vermiculites. β. flexuoſae vel contortae.
marmoreus aut arenarius, rarius ferrugineus aliis crebro larvatis teſtaceorum inſidens, in Melita; Venetorum *terris* (*prope* Veronam,) Pedemontio (*prope* Annone,) Helvetia (e. gr. *in valle* Hemmerthal, *monte* Randberg, *pago et epiſcopatu* Baſileenſi *prope* Muttenz *et ad fluvium* Birla,) Wirtembergia (*prope* Tuttlingen, Bahlingen, Ebhaulen, Nebelloch, Blabyrak,) *et reliqua* Suevia (*prope* Memmingam *et* Pappenheim,) Franconia (*prope* Solenhofen,) Hildeſia (*in monte* Galberg,) *ducatu* montano (*in monte* rubro,) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)
a. ſpirilli.
in Wirtembergia (*alpibus, quos vocant*) *et* Anglia (*inſula* Sheppey.)
b. filogranae.
rarus in Magdeburgo (*prope* Halam,) *niſi mere calcinatus.*

c. glo-

ε. glomeratae.
in Silesia, Suevia (*prope* Memmingam,) *et* Helvetia.
δ. lumbricalis.
in Venetorum *terris vicentinis* (*prope* Grancona.)
ε. arenariae.
ζ. anguinae.
in Franconia (*prope* Norimbergam.)
η. melitensis.
in Melita.

teredinis. 36. H. teredinis.
in Pedemontii *collibus* (*prope* Annone) *et* Angliae *insula* Sheppey, *in ligno subterraneo.*

subellae. 37. H. subellae.
passim inter typolithos.

γ. zoophytorum.

Tubiporites. 38. H. tubiporae.
Syst. nat. I. *p.* 1270. XII. 3. *p.* 167. *n.* 13. Helmintholithus (Tubiporus) Tubiporae (deperditae.)
in Suecia, *potissimum* Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Eifalia (*prope* Berndorf *et* Rohr,) Franconia (*in terra* Coburgensi,) *et* Silesia.
α. musicae.
tophaceus, *marmoreus*, *quarzosus*, *vel arenarius*, *in* Gothlandia, Anglia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam) *et* Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Dottelen, Berndorf, Nothberg, Wingersheid *et* Paffrath.)
β. catenulariae. S. N. 2.
in Gothlandia *marmoreus*, *in* Marchia Brandenburgica (*prope* Rüppin, Arendsen, Freyenwalde, Arneburg *et* Havelberg.)
γ. serpentis. S. N. 3.
δ. fasciicularis. S. N. 4.
ε. stellatae.
ζ. struis.
in Borussia.

Madreporites. 39. H. madreporae.
Syst. nat. I. *p.* 1272. XII. 3. *p.* 167. *n.* 14. Helminthholithus (Madreporus) Madreporae (deperditae.)
in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Eifalia, Venetorum *terris* (vicentinis *prope* Brendola,) Pedemontii (*ubivis margaceis*) *et* Temelia.

α. verruculariae.
marmoreus in Venetorum *monte* Vicentino Berico.

β. turbinatae. S. N. 6.
marmoreus in Gothlandia, Anglia (*provincia* Derby,) Gallia (*prope* Avenionem,) Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg, *et prope* Pfeffingen *pagi* Basileensis,) Istria (*prope* Tergestum,) Austria (*prope salinas*,) Suevia (*prope* Giengen,) *et* Wirtembergia *praesertim* (*prope* Blabyram,) *ducatu* montano (*prope* Bensberg) *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

γ. Porpitae. *Syst. nat.* 7. *Mus. Tessin.* 96. *n.* 14.
utplurimum vagus, marmoreus, jaspideus aut pyromachus, in Helvetia (e. gr. *prope* Ormelingen *pagi* Basileensis,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Austria *superiori* (*prope salinas*) Saxonia (*prope* Dresdam,) *ducatu* Megalopolitano (*prope* Gnoyen,) *terris* Brunsvicensibus (*prope* Scheppenstedt, Lüdersdorf, Hittfeld) *et* Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Lohberg.)

δ. Fungitae.
in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Hercynia (*prope* Blankenburg, Lohdebleck *et* Goslar,) Austria *superiori* (*prope salinas*,) Tiroli, Suevia (*prope* Memmingam *et* Giengam) *et praesertim in* Wirtembergia (e. gr. *prope* Blabyram *et* Nebelloch,) *et* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg, *prope* Hobel Solodurii, *ad fluvium* Birsam, *prope* Pfeffingen *et* Nushof *pagi et episcopatus* Basileensis,) *utplurimum marmoreus, rarius ardesia.*

ε. pilei.
marmoreus, varius quartzosus, in Gothlandia, Hercynia (*prope* Lohdebleck,) Bohemia (*prope* Duschcowiz,) Wirtembergia (e. gr. *in* alpibus, *quos vocant*) *et* Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg.)

ζ. agaricitae.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam.)

η. labyrinthicae.
calcarius in Gothlandia, Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *et* Austria *superiori* (*prope salinas.*)

ϑ. maeandritae.
utplurimum marmoreus in Occitania, Helvetia (*prope* Pfeffingen *pagi* Basileensis) *et* Eifalia (*prope* Weier.)

ι. Areolae.

κ. favosae.

marmo-

marmoreus, *in* Helvetia, Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) Wirtembergia (*in alpibus*, *quos vocant*, e. gr. *prope* Blabyram,) *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Call, Keldenig, Paffrath *et* Bensberg.)

λ. Ananas. *Syſt. nat.* 15.
marmoreus in Gothlandia *et* Gorizii *montibus*.

μ. polygamae.
marmoreus in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*.)

ν. arenoſae.
marmoreus in Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*.)

ξ. folioſae.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

ο. aſtroitae.
marmoreus, *rarius chalcedonius*, *arenarius aut ferruginoſus*, *in* Anglia (*prope* Hedington *et* Wittney,) Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam,) *in* Eifalia (*prope* Soetenich *et* Keldenig,) *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Haſſia (e. gr. *prope* Villinghauſen,) Hercynia (*in monte* Schulenberg,) Saxonia, Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) Wirtembergia (*prope* Echterdingen, *et in alpibus*, *quos vocant*, e. gr. *prope* Blabyram *et* Nebelloch,) Helvetiam (e. gr. *prope* Pfeffingen *et ad fluvium* Birla *pagi et epiſcopatus* Baſileenſis,) *et in* Sardinia.

π. calicularis.
in Eifaliae *monte* Danzberg *prope* Keldenig.

ρ. truncatae. S. N. 24.
marmoreus in Suevia (*prope* Giengaim,) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) *et* Gorizii *montibus*.

σ. ſtellaris. S. N. 25.
marmoreus in Eifalia (*prope* Herkelſtein.)

τ. organi. S. N. 26.

υ. muſicalis.
ſaliceus aut marmoreus in Campania gallica (*prope* Mezieres,) Belgio (*prope* Trajectum *ad* Molam,) Bohemia (*prope* Coſorz) *et* Gorizii *montibus*.

Φ. divergentis.
in Aegypto.

χ. ceſpitoſae.
marmoreus aut ſiliceus, *in* Helvetiae *pago* (*prope* Pfeffingen) *et epiſcopatu* Baſileenſi, Wirtembergia (*prope* Heidenheim,) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) *et* Angliae *fodina* Derbyenſi (Plato *prope* Winſter.)

ψ. flexuoſae. S. N. 29.
in Angliae *fodina* Plato.

ω. fascicularis.
in insula Americae *obversa* Caracao.
αα. pectinatae.
in Silesia, *episcopatu* Basileensi, Burgundia *superiori* (*prope* Veluntium.)
ββ. tubularis.
γγ. mammillaris.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *et* Burgundia *superiori* (*prope* Veluntium.)
δδ. patelloidis.
εε. globularis.
ζζ. fili.
in Helvetia (*prope* Basileam.)
ηη vermicularis.
in Silesia, Helvetia.
ϑϑ. arachnoideae.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Wirtembergia (*prope* Biabyram) *et* Aultria *superiori* (*prope salinas*) *marmoreus.*
ιι. undulatae.
κκ. monilis.
in Arabia (*prope* Djidda.)
λλ. poritae.
in Suecia, Silesia, *ducatu* montano (*prope* Paffrath,) Eifalia (*prope* Keldenig,) *et* Campania *gallica* (*prope* Mezieres.)
μμ. damicornis.
marmoreus in Carniolia (*prope* Cormons) *et* Austria *superiori* (*prope salinas.*)
νν. muricatae.
marmoreus in Gothlandia *et* Silesia.
ξξ. fastigiatae.
marmoreus in Silesia, *et* Austria *superiori* (*prope salinas.*)
οο. rameae.
siliceus aut marmoreus in Wirtembergia (*alpibus, quos vocant*) *et reliqua* Suevia (*prope* Giengam,) *in ducatus* montani *lapidicinis.*
ππ. oculatae.
in Gothlandia.
ρρ. cacti.
σσ. concatenatae.

Millepori-tes. 40. H. milleporae.
in Temesia, Italia, Helvetia (*in monte* Randberg.)

α. alci-

α. alcicornis.
marmoreus in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Herkelstein, Dollendorf, Berndorf, Paffrath, Bensberg, *et* Kebinghausen,) Suevia (*prope* Giengen,) *et* Gorizii *montibus*.
β. asperae.
in Germaniae *circulo* Westphalico (*prope* Birbach *et* Bensberg.)
γ. solidae.
in Sueciae Gothlandia, Wirtembergia (*prope* Heidenheim) *et* Carniolia (*prope* Cormons.)
δ. pumilae.
ε. reticulatae.
in ducatu montano (*prope* Kebinghausen.)
ζ. cellulosae.
η. spongitae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. Helmintholithus ramosus angulatus imbricatus porosus.
Mus. Tessin. 128. *n.* 3. *t.* 11. *f.* 2.* Corallinum ramosum ramis angulatis imbricatis passim coadunatis.
ϑ. coriaceae.
in Gothlandia, Eifalia (*prope* Heistert,) Hildesia, Silesia, Helvetia (e. gr. *pago* Basileensi.)
ι. polymorphae.
in Silesia *et* Helvetia.
κ. ignotae.
Syst. nat. XII. 3. *p.* 167. *n.* 15. Helmintholithus millepo-rae orbicularis punctatus.

Cellepori tes. 41. H. celleporae.
α. spongitae.
β. pumicolae.
γ. verrucosae.
marmoreus aut arenarius in Gothlandia, *ducatu* montano (*prope* Bensberg) *et principatu* Halberstadiensi.

isidis. 42. H. isidis.
α. hippuridis.
articuli solitarii in Anglia, Helvetia (*prope* Scaphusium,) *et* Sicilia (*prope* Messanam.)
β. entrochae.
Syst. nat. I. *p.* 1288. *n.* 4. XII. 3. *p.* 168. *n.* 17. Helmintholithus (Entrochites) isidis entrochae.
Schreb. litbol. p. 51. Petrificata animalia articulorum compositorum.
Mus. Tessin. 96. *n.* 15. Helmintholithus reptilis.

Harenb. encrin. t. 1. f. 8-10. Aſteria columnaris articulis crenatis.

Woltersd. miner. 37. Caput meduſae articulis utrinque figura ſolari, radiis denſioribus excurrentibus.

Volkm. ſileſ. 1. t. 27. f. 9. 10. Entrochus.

articulis ſolitariis disjunctis aut pluribus adhuc in columnam coadunatis, utplurimum marmoreis, rarius ſiliceis aut arenariis in Sueciae Gothlandia, Anglia, (e. gr. *prope* Moneguſh *comitatus* Derbyenſis,) Hiſpania, Gallia, *praeſertim* Lotharingia, Belgio (*prope* Viſet *et* Olne,) Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Dottelen, Keldenig, Call, Soetenich, Dahlbenden, Zinsheim, Bürvenich, Bleybur, Glehn, Heldenkopf, Schwerfel, Ruhr, Heiſtert, Dollendorf, Düſſeldorf, Mühlheim, Flingeren, Gerresheim, Höckerswagen, Lindlar, Wipperfürth, Bensberg, Iversheim, Münſter, Heiligenhoven, Reuſchenberg, Schlenderhan, Froczheim, Almerode, Vlatten, Steinbach, Altkirchen, Cürten, Grimmlinghauſen *et* Voltmeſſen,) *electoratu* Trevirenſi (*prope* Liſſingen,) Haſſia (*prope* Spangenberg *et* Mundelshauſen,) Hildeſia (*in* Kuhle, *et in montibus* Rozberg *et* Oſterberg,) *prope* Lubeccam, *in principatu* Goettingenſi (*prope* Azenhauſen *et in monte* Heimberg,) *in* Hercynia (*prope* Goslar *et* Blankenburg,) *in* Thuringia (e. gr. *in monte* Vinarienſi Ettersberg *prope* Schrappelau, *inter* Tobau *et* Himmelsberg,) *in* Saxonia (e. gr. *prope* Halam, Querfurt, Sachſenburg,) Marchia Brandenburgica (*prope* Arneburg, Havelberg, Francofurtum, Boruſſia (*prope* Gedanum *et* Angerburg,) Sileſia (e. gr. *prope* Maſſel,) Bohemia (*prope* Pragam *et* Coſors,) Franconia (e. gr. *in principatu* Coburgenſi,) Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas*,) *et anteriori* (*prope* Eutingen,) Suevia (*prope* Halam,) *et* Wirtembergia *praecipue* (*prope* Nebelloch, Kirchoteccam, Echterdingam, Boll, Heidenheim,) Helvetia (*in montibus* Randberg *et* Legerberg *et ad fluvium* Birſam,) *et* Venetorum *terris* (*in montes* Scoglia della Limpia *prope* Reccaro.)

a. laevis.

a. margine vix inciſo.

b. margine undulatim repando.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 167. *n.* 16. Helmintholithus (ſaturatus) iſidis geniculis repandis.

Wolff. baſſ. t. 4. f. 1. 6. *Geſn. fig.* 89. b.

b. verrucoſus.

c. caculeatus.

d. pun-

d. punctatus.
e. transversim stratus.
f. articulis elevatis.
g. dichotome ramosus.

γ. afteriae.

a. angulis obtusioribus.

Syst. nat. I. *p.* 1288. *n.* 5. XII. 3. *p.* 168. *n.* 18. Helmintholithus (Asteria columnaris) Isidis afteriae.

Woltersd. miner. 37. Caput medusae articulis utrinque stella pentaphyllea.

Scheuchz. helv. 10. *f.* 3. *Lang fig.* 67. *t.* 19. *f.* 2. Modiolus stellatus.

Rosin. stell. 35. *t.* 5. Asteria pentagona pentaphyllea.

Ritter calenb. f. 4. a. *f.* 4. c. *Amnon. basil.* 2. *t.* 2. *f.* c. *Scheuchz. helv.* 6. *p.* 323. *f.* 152. *Gesn. fig.* 37. Asteria columna angulis acutis s. obtusis.

Volkm. silef. 1. *t.* 27. *f.* 22. *J. Bauh. hollenf. t.* 31. Stella marina.

Wagn. judaic. 11. *f.* 26. Lapis judaicus pentagonus angulis obtusis.

b. angulis acutis.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 19. Helmintholithus (Stella columnaris) isidis stellularis.

Wagn. judaic. 11. *f.* 27. Lapis judaicus pentagonus angulis acutis.

c. orbiculares.

d. altero fine orbiculares, altero angulatae.

frequentissimus gregarius, cum priori (β), *utplurimum marmoreus vagus aut fixus, interdum siliceus aut pyritaceus, fixus, articulis solitariis, aut in columnam, rarius incurvam vel ramosam coadunatis, laeves aut verrucosae, raro tri- aut hexagonae, rarissime tetragonae in* Helvetia (*prope* Solodurium *et in monte* Randberg,) Wirtembergia (*in montibus* Hangberg *et* Achalm, *prope* Bezingen, Machringen, Naehren, Osterdingen, Omehausen, Bebenhausen, Echterdingen, Boll,) Austria *superiori* (*prope salinas praesertim ad* Kimpach,) Franconia (e. gr. *prope* Oberstillbach *ditionis* Coburgensis,) Saxonia (*prope* Chemnitium,) Hercynia (*prope* Harzburg,) *ducatu* montano (*prope* Bensberg,) Eifalia (*prope* Iversheim,) Gallia (*prope* Deppam,) *et* Anglia.

d? epitonium.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 170. *n.* 24. Helmintholithus dissepimentis orbiculatis distantibus filo centrali connexis.

Hum-

Hamburg. Magaz. 9. *p.* 73. *et* 14. *p.* 94. *Vogel mineralſ.* 236. *Baum. miner.* 2. *p.* 205.

in Hercynia (*prope* Rübeland, Zorge, Hüttenrode, Blankenburgi,) Hildeſiae *diſtrictu* Steuerwald, Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Dahlbenden, Vlatten, Keldenig,) *et in* Anglia (*prope* Briſtol *et in comitatu* Derbyenſi,) *intra marmor vel quartzum ferri calce largiter perfuſum, aut pyromachum.*

a? caryophyllites.

Syſt. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 22. Helmintholithus iſidis? turbinatus, limbo pentagono quinquedentato.

Muſ. Teſſin. 96. *t.* 4. *f.* 2. Carpolithus caryophyllitus.

Vogel mineralſ. 234. Caryophyllus lapideus.

vagus, variae magnitudinis, nonnunquam petiolatus, in Helvetia (e. gr. *in monte* Randberg) *et* Eifalia (*prope* Schwerfel.)

gorgoniae. 43. H. gorgoniae.

α. ramoſae.

marmoreus in principatu Neocomenſi.

β. reticulatae.

margaceus aut ſuillus, interdum typolithus, in Saxonia (*prope* Dresdam,) Bohemia (*prope* Coſors,) *et* Gallicia (*prope* Wieliczca.)

alcyonii. 44. H. alcyonii.

α. arborei.

in Anglia, Gallicia (*prope* Wieliczka *et* Bochnia) *et* Auſtria *ſuperiori* (*prope ſalinas.*)

β. exoſſis.

calcarius, totalis aut partialis in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Corneliimünſter,) *et* Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Pfeffingen.)

γ. epipetri.

marmoreus in Helvetia (*in monte* Randberg, *et prope* Pfeffingen *pagi* Baſileenſis.)

δ. digitati.

in Helvetiae *pago* Solodurano (*prope* Dornach) *et* Baſileenſi (*ad fluvium* Birſam *et prope* Pfeffingen,) *marmoreus.*

ε. asbeſtini.

ζ. lyn-

ζ. lyncurii.
in Helvetiae *monte* Randberg.
η. burſae?
in Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Pfeffingen.)
ϑ. cydonii.
in Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Pfeffingen.)
ι. ficus.
in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)
κ. gelatinoſi?
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Cornelimünſter.)

ſpongiae. 45. H. ſpongiae?
α. crateriformis?
in ducatu montano (*prope* Paffrath.)
β. typhae?
in Franconia.

Eſcharites. 46. H. fluſtrae.
arenarius aut calcarius in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam,) Haſſia (*prope* Bibra,) Franconia (*prope* Glucksbrunn) *et* Helvetia (*prope* Nusbof *et in monte* Randberg.)
α. *utrinque poroſae.*
a. foliaceae.
b. truncatae. } *in terra* Poeſenek *et* Haſſia (*prope* Bibra.)
c. pilolae.
in Belgio (*in monte* S. Petri *prope* Trajectum *ad* Moſam,) Eifalia (*prope* Dollendorf) *et ducatu* montano (*in lapidicina*) *marmoreus.*
d. lutolae.
in Helvetiae *pago* Baſileenſi.
β. *alterutro tantum latere poroſae.*
marmoreus in Gothlandia.

tubulariae. 47. H. tubulariae.
in Gothlandia, Halberſtadio, *et* Helvetiae *pago* Baſileenſi (*prope* Muttenz,) *marmoreus aut arenarius.*
α. indivitae.

corallinae. 48. H. corallinae.
marmoreus typolithus in Bohemia (*prope* Koſors) *et* Venetorum *terris* Vicentinis (*prope* Brendola.)
α. corniculatae.
β. barbatae.

ſertulariae. 49. H. ſertulariae.
typolithus e. gr. *in montibus* Galliae Sevennis, *et* Belgio (*prope* Trajectum *ad* Moſam.)

50. H.

pennatulae. 50. H. pennatulae.

α. phosphoreae.

typolithus in Belgio (*prope* Trajectum *ad* Mosam,) *principatu* Waldeccensi, *et* Veronensium *monte* Baldo.

β. encrini.

a. expansi.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 20. Helmintholithus (portentosus) isidis filiformis ramosae apicibus fasciculatis.

Gesn. petrif. 32. *n.* 5. Zoophytolithus stellae compositae radiis secundariis ex eodem trunco numerosis.

Hiemer cap. medus. Stutig. 1724. 4. *t.* 1. *Act. Lips.* 1725. *p.* 376. c. *fig.* Caput medusae.

pyriticosus aut suillus, rarius pyromachus, interdum typolithus margaceus in Wirtembergia (*prope* Boll,) *comitatu* Pappenheimensi, Bohemia (*prope* Wilcherad *et* Colors,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam *et* Guelpherbytum,) *et ducatu* Juliacensi (*prope* Schaumburg *et* Zweybruggen.)

b? contracti.

Syst. nat. XII. 3. *p.* 169. *n.* 21. Helmintholithus (Encrinus) isidis fasciculo conferto.

Gronov. suppl. 18. *n.* 10. Helmintholithus medusae ramosissimus, ramis parallelis angulatis, articulis multifidis.

Davil. curios. 3. *t.* 1. Encrinites.

Harenb. encrin. 1229. *t.* 1. *f.* 1. 3. 4. 7. *Ritter gosl. t.* 1. *f.* 1. Encrinus s. Lilium lapideum.

Gesn. petrif. 31. *n.* 4. Zoophytolithus stellae compositae radiis secundariis decem.

Woltersd. miner. 37. Encrinus.

Scheuchz. lith. 1. *f.* 4. Asteria columnaris entrocho similis arcuata.

marmoreus, totalis aut partialis in Lotharingia *et superiori* Burgundia, Helvetia (e. gr. *prope* Schinznach, *et ad fluvium* Birsa *pagi* Basileensis,) Saxonia (*prope* Querfurt,) Thuringia (*prope* Longosalissam *et* Vinariam,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam, Asse, *districtu* Calenbergico, Gandersheim, Lucklum *et* Erkerode, Hildesiae *monte* Otterberg,) *et in circulo* westphalico (*prope* Swertel.)

102. PHYTOLITHUS. Plantam ejusve partem referens.

totalis. 1. Ph. plantae. *Syst. nat.* 202. *n.* 1.
Waller. miner. 334. Petrificata vegetabilia plantarum.
Carth. miner. 97. Typolithus vegetabilis.
Scheuchzer J. J. Herbarium diluvianum. Tigur. 1709. *et Lugdb.* 1723. *fol.*
Schulze C. F. Krueuterabdrücke im Steinreiche. Dresden 1755. 4.
Gron. suppl. 17. *n.* 1. *sqq.*
Typolithus in marga schistosa praesertim bituminosa suilloque schistoso lithanthracis strata obtegentibus frequentior, in argilla quoque et arenaria obvius, e. gr. *in* Angliae *provinciis* Derby *et* Glocester, *in* Galliae Lugdunensi (*prope* Chaumont) *et* Forez (*prope* Micareine,) *in montibus quoque* Cevennis (*potissimum prope* Taleriſulo) *et* Lotharingia (*prope* Lach,) *in ducatu* Bipontino (*prope* Oberhausen,) Magdeburgico (*prope* Wettin,) Thuringia (*prope* Islebam) *et* Saxoniae *fodinis carbonariis* (e. gr. *prope* Dresdam *et* Zwickaviam,) Franconia (*prope* Ilmenau,) Silesia (e. gr. *prope* Mannsbach,) Austria *superiori* (*prope* Schlimbach,) *episcopatu* Constantiensi (*prope* Oeningen,) Helvetia (e. gr. *in pago* Abbatiscellano, Glaronensi, *in monte* Legerberg, *prope* Agis *et* Castelen *pagi* Bernensis,) *in* Venetorum *monte* Baldo.

α. hippuridis.
in Silesiae (*prope* Mannebach,) Magdeburgi (*prope* Halam) *circuli* Germaniae westphalici (*prope* Würselen) *fodinis carbonariis.*

β. charae.

γ. salviae.

δ. iridis.
in Occitania (*prope* Alais.)

ε. graminum.
in suillo argillaque schistosis, lithanthracum stratis superiniductis, interdum in tupho, rarius in pyromacho in Helvetia, Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Silesia (*prope* Scarschin,) Thuringia (*prope* Longotaliſſam,) *et* Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Mühlheim *ad* Ruram.)

a. alopecuri.

b. tritici repentis.

ζ. stella-

ζ. ſtellatarum e. gr. gulii, aſperulae.
in fodinis carbonariis e. gr. Angliae, Occitaniae (*prope* Alais) *aliisque* Galliae (v. gr. S. Imbert *comitatus* Lar,) Weſtphaliae (*prope* Eigelshoven *et* Eſchweiler,) Saxoniae, Sileſiae (*prope* Laeſſig.)

η. buxi.
in ſuillo ſchiſtoſo et ardeſia bituminoſa circuli Germaniae weſtphalici e. gr. Kettwig, Eſchweiler, Mühlheim *ad* Koram, Kichterich, Morsbach *et* Scherberg.

ϑ. myoſotidis ſcorpioidis.

ι. pulmonariae.
in Galliae *fodinis* carbonariis (*prope* S. Imbert.)

κ. athamantae.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Eſchweiler *et* Morsbach) *et* Sileſia.

λ. laſerpitii.
in Angliae *provincia* Shrop (*prope* Colebroekdale.)

μ. chaerophylli.
in Sileſia, *et* Germaniae *circulo* weſtphalico.

ν. foeniculi.
in Auſtria *ſuperiori* (*prope* Schlimbach,) *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Adamsmühl.)

ξ. herniariae.

ο. ericae.
in Gallia (*prope* Firmini, Chambon, *et* St. Genet-Lerpt.

π. myriophylli.
in Anglia *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

ρ. euphorbiae.
in Sileſiae *et circuli* Germaniae Weſtphalici *argilla.*

ϛ. cacti.
in Angliae, *montium* Cevennenſium, *circuli* Germaniae weſtphalici (*prope* Würſelen, Etchweiler *et* Badenberg) *et* Sileſiae (*prope* Liebersdorf *et* Rudolphsdorf) *fodinis carbonariis.*

τ. ceratophylli.
in Anglia, Thuringia (*prope* Islebiam) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

υ. nigellae.
in Sileſia.

φ. anemones, *praeſertim* ſilveſtris *et* hepaticae.
in Galliae *fodinis carbonariis* (*prope* S. Imbert.)

χ. geranii.
in Occitania (*prope* Alais.)

ψ. pinus.

ψ. pinus.
in Helvetia *et* Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Eſſenium *et* Mühlheim *ad* Rorum.)
ω. zoſterae.
in Teneſiae *marga*, *in* Gallia (*prope* Firmini, Chambon *et* St. Genet - Lerpt.)
αα. fumariae.
in Germaniae *circuli* weſtphalici (*prope* Eſchweiler) *argilla ſchiſtoſa.*
ββ. viciae.
in Germaniae *circuli* weſtphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Eſchweiler *et* Morsbach.)
γγ. ornithopodii.
in Venetorum *montibus* Veronenſibus.
δδ. galegae.
in Venetorum *montibus* Veronenſibus.
εε. ſyngeneſiarum, e. gr. inulae, aſteris, Chryſanthemi, centaureae, *praeſertim* cyani.
in Sileſia (*prope* Laeſſig,) Hercynia (*prope* Ilefeld,) *et* Occitania (*prope* Alais.)
ζζ. equiſeti.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Badenberg,) Saxonico *inferiori* (*prope* Koenigslutter, Halam *et* Wettin,) *et ſuperiori* (*prope* Sangerhauſen *et* Dresdam,) *et* franconico (*prope* Ilmenau) *in* Sileſia (*prope* Maunebach) *et* Anglia.
ηη. filicum.
Syſt. nat. I. *p.* 202. *n.* 2. XII. 3. *p.* 171. *n.* 2. Phytolithus filicis.
Juſſieu act. Pariſ. 1718. Herbae capillares petrificatae.
Volkm. ſileſ. 1. *t.* 1. *f.* 23. *t.* 12. *f.* 1-5. *et t.* 13. *f.* 1-16.
Mylii ſaxon. 1. *p.* 19. *f.* 1. 2. 6. 10. 11. *et t.* 26. *f.* 2-8. Filix petrefacta.
in marga ſchiſtoſa et bituminoſa, ſuilloque ſchiſtoſo lithanthracum ſtrata obtegentibus, interdum in argilla, ardeſia, aut arenario in Anglia (*praeſertim provinciis* Northumbria, Cumberlandia, Wallia *ſeptentrionali et* Glocestria,) Gallia (e. gr. *prope* Firmini, Chambon *et* S. Ginet-Lerpt, *montibus* Cevennis, Occitania *prope* Alais, *provincia* Forez *ad fluvium* Furens, *et* Lugdunenſi *prope* S. Chaumont,) Helvetia, Italia (*prope* Bononiam *et in montibus* Veronenſibus,) *in* Sileſia (e. gr. *prope* Conradswalde, Altwaſſer *et* Mannebach, Bohemia (*in montibus* giganteis, *prope* Coſors *et* Joachimsthal,) Saxonia (e. gr. *prope* Peſterwiz,

ſterwiz, Zaukerode, Dresdam,) Thuringia (*prope* Bottendorf,) Magdeburgo (*prope* Wettin,) Hercynia (*prope* Ilefeld, Germaniae *circulo* Weſtphalico (*prope* Eſſen, Badenberg, Richterich, Morsbach *et* Elchweiler,) *et* Naſſovia (*prope* Saripontum.)

a. osmundarum.
in circuli weſtphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Rothberg, Durwis, Wallemſtein, Badenberg, Eſſen *et* Morsbach.)

a. regiae.
in Gallia *et* Saxonia (*prope* Zwickau.)

b. ſtruthiopteridis.
in Magdeburgo (*prope* Wettin) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

c. ſpicanthi.
in montibus Cevennis.

d. criſpae.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Willemſtein.)

b. acroſtichi.
a. ſeptentrionalis.
in Sileſia.

b. thelypteridis.
prope Altwaſſer *in* Sileſia.

c. pteridis.
a. aquilinae.
in montibus Cevennis, Bohemia (*prope* Commotau,) *et* Sileſia (*prope* Mannebach.)

d. aſplenii.
a. linguae cervinae.
in Galliae *rivo* Furens.

b. cetarach.
in Galliae *rivo* Furens, *argillae micaceae impreſſus.*

c. trichomanoidis.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Bademberg,) *in* Bohemia (*prope* Commotau,) *et* Venetorum *montibus* Veronenſibus.

d. rutae murariae.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*inter* Borbeck *et* Eſſen.)

e. adianti nigri.
in Germaniae *circulo* weſtphalico (*inter* Borbeck *et* Eſſen) *et in* Galliae *rivo* Furens.

e. polypodii.
a. vulgaris.
in Sileſia (*prope* Mannebach) *et in* Venetorum *montibus* Veronenſibus.

b. cri-

b. cristati.
in Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Badenberg.)
c. filicis maris.
in Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Muhlheim ad Koram,) *in* Thuringia (*prope* Rotenburg *ad* Salam) et Silesia (*prope* Mannebach.)
d. rhaetici.
in Silesia (*prope* Altwasser.)
e. dryopteridis.
in Germaniae *circuli* westphalici *fodinis carbonariis* (*prope* Badenberg *et* Rothberg.)
f. adianti.
in Hercynia (*prope* Ilefeld,) Germaniae *circulo* westphalico (*inter* Borbeck *et* Essen,) *et* Galliae *rivo* Furens.
gg. muscorum.
in Venetorum *montibus* Veronensibus (*in marga* schistosa,) *et* Saxonia (*prope* Zwickau *in argilla figulina.*)
a. lycopodii clavati.
in Silesia (*prope* Altwasser.)
b. algarum.
in Pappenheimii *marmore fissili.*
a. fuci vesiculosi.
in Temesiae *marga.*

Rhizolithus. 2. Ph. radicis. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 3. *Waller. miner.* 335. Petrificatum radicis arborum et plantarum.
rarior, nisi radices subterraneas in pulverem seu humum dilapsuras, aut excavatas, et fossili quodam farctas, aut cortice lapideo obductas pro radice in fossile conversa habens, occurrit tamen marmoreus in Galliae Campania, Italia (e. gr. *in ruderibus* Pompejae, *et ad lucum* dei Tartari,) Hungaria (*prope* Badam *et* Liflehca,) *in* Wacca, *in* Bohemia (*prope* Joachimsthal,) *porcellaneus in* Japonia, achatinus *in* Franconiae *principatibus* Coburgensi *et* Baruthino,) *ferri vitriolo impraegnatus in* Sibiria (*prope* Koltschedanskaja *ad fluvium* Ilet) *et* Suecia (*in palude monti argenteo occidentali vicina,*) *et ferri calce perfusus in* Fennonia (*in lacu* Langelmo) *et* Bohemia (*prope* Orbrissan.)

trunci. 3. Ph. trunci. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 4. *Schreb. lithol.* 116. *Carth. miner.* 93.
a. herbarum.
typolithus argillosus in Saxonia (*prope* Dresdam) *et ducatu* Brunsvicensi (*inter* Salzthal *et* Azum.)

β. graminum.
utplurimum typolithus in Hungariae (*prope* Lehotea) *pyromacho*, Sileſiae (*prope* Mannebach,) Germaniae *circuli* weſtphalici (e. gr. *prope* Willemſtein,) Lotharingiae (*prope* Lach,) *et montium* Cevennenſium *marga bituminoſa et ſtillo ſchiſtoſo.*

Lithoxylon. γ. arborum.
nunc trunci integri una cum ramis, ut interdum e. gr. *in* Belgio, Daniae Seelandia, *ducatu* Weſtphaliae *ſilvas ſubterraneas referat, nunc partis; nunc crudi et ſani, nunc carioſi, aut per teredines exeſi, in carbones converſi, clavis perfoſſi, aut aſciae aliorumque inſtrumentorum ope in varias formas redacti, cortice denudati aut adhuc induti, nonnunquam ita, ut ligni ſpecies adhuc dignoſci queat, querni, fagini, pinei, abiegni, ſaligni.*

a. *marmoreus intus ſaepe ſpato farctus.*
in Irlandia, Volhynia, Marchia Brandenburgica (*prope* Arendſee,) Bohemia (*prope* Joachimsthal,) Franconia (*prope monaſterium* Banz *et* Ilmenau,) Saxonia *inferiori* (*prope* Goslariam *et in monte* Hildeſienſi Creuzberg,) Wirtembergia (*prope* Roll, Dolfingen, Duslingen, Nachren, Ofterdingen,) Helvetia (*ad fluvium* Birla *pagi* Baſileenſis,) Hungaria *inferiori* (*prope* Schemniz.)

b. ſuillus.
in Wirtembergia (*prope* Boll.)

c. gypſoſus.
in Bohemia *et* Pedemontio (*prope* la Morra *et* Alice.)

d. argilloſus.
in Hungaria *inferiori* (*prope* Creuz.)

e. ſilíceus.
in Sina, *inſula* Martinica, Irrlandia (*in lacu* Loughneagh,) Anglia, Lotharingia, Helvetia (*in fluvio* Birſa *pagi* Baſileenſis,) Italia (e. gr. *prope* Rivalta, *et in* Pedemontio *prope* Strevi, Ferrere, Alice *et* la Morra,) Temeſia, Tranſilvania (*prope* Deva, Walye *et* Cronſtadt,) Hungaria (*prope* Creuz, Cremniz, Boldagko,) Sileſia (*prope* Landshut,) Marchia Brandenburgica (*prope* Schmüllen,) Bohemia (e. gr. *in montibus* giganteis, *prope* Neu-Packov, Falkenau, Altſattel, Coſors, Wilkiſchen, *thermas* Toeplizenſes *et* Carolinas,) Saxonia (e. gr. *in monte* Keulenberg, *prope* Dresdam, *et* Hilbersdorf, *in comitatu* Lohenſtein,) Thuringia (*inter* Tolau *et* Himmelsberg,) Franconia (*in principatibus* Coburgenſi *prope* Schlettach, Waldſachſen, Lüzelbuch, Bambergenſi *prope* Ferchheim, Herbipoli-

bipolitano, Baruthino *prope* Adelsdorf *et* Erlangam *etiam prope* Norimbergam,) *in* Carinthia, Carnioliae *et* Stiriae *alpibus*, *in* Austria *inferiori* (*prope* Brünn.)

a. achatinus.

Hoffmann bergm. Journ. 1788. 1. *p.* 289. *Karsten Lesk. Mineralkab.* 1. *p.* 136. Holzstein.

in Sibiria (*prope* Kolywan,) Hungaria (*prope* Tokai,) Saxonia (*prope* Chemnitz,) Thuringia (*prope* Osmannstadt,) *varius vagus, subopacus in fragmenta indeterminata vel festucas rudes dissiliens, parum nitens, politura tamen eximium nitorem adipiscens, intus fibrosus, texturae tamen conchaceae, utplurimum variegatus, maculosus aut striatus, frequentissime nigricans aut infumatus, interdum ruber, rarius ochraceus, aut viridis.*

b. opalinus.

Karsten Lesk. Mineralkab. 1. *p.* 170. Holzopal.

Habitat in Hungariae *superioris comitatu* Liptoviensi, *subdurus, opacus vel subopacus, in fragmenta indeterminata vel festucas longas dissiliens, in crustas secedens, utplurimum parum nitens, longitudinaliter fractus fibras, transverse superficies convexas offerens, utplurimum variegatus, coloribus albo, cinerascente, fusco, ochraceo et hyacinthino per strias alternantibus.*

c. arenarius.

in Silesia (*prope* Altwasser,) Bohemia (*prope* Altsattel,) Thuringia (*prope* Küffhausen,) Magdeburgo (*prope* Halam,) *prope* Aquisgranum, *in* Suevia (*prope* Halam,) *et praesertim* Wirtembergia (*prope* Stuttgardiam.)

d. aluminosus.

stratis interdum amplis, *in* Anglia, Jemtia (*in* paroecia Näs,) Westrogothia, Sueciae (*prope* Billingen,) Scania (*prope* Andrarum,) *principatu* Goettingensi (*prope* Mundam,) Hassia (*prope* Almerodam *et in monte* Weisener,) Saxonia (*prope* Düben,) Bohemia (*prope* Commotau *et* Altsattel,) Austria (*prope* Hainfeld) *et* Pedemontio (*prope* la Morra.)

e. vitriolo ferri perfusus.

in Borussia (*stratis succino superincumbentibus*,) Stiria (*prope* Leoben) *et* Wirtembergia (*prope* Boll.)

f. vitriolum cupri protrudens.

in Hungaria *inferiori prope* Herrengrund.

g. bituminosus.

integras hinc inde silvas subterraneas constituens, *in imperio* russico (*potissimum ad fluvium* Ilet,) Scania Sueciae (*prope*

pe Boſerup *et* Andrarum,) Dania (*potiſſimum* Skelandia,) Islandia, Anglia (*potiſſimum provincia* Lincola,) Irrlandia, Hiſpania (*potiſſimum* Aſturia *et* Andaluſia,) Gallia (*potiſſimum* Normandia *et* Burgundia *ſuperiori prope* S. Agnes,) Belgio (e. gr. Hollandia *et* Flandria) Germaniae *circulo* weſtphalico (*prope* Cuſter, Caar, *et in ericeto* Vena,) Naſſovia (*parte* Dillenburgenſi, Diezenſi, Hadamarenſi, *prope* Oberſtein,) Haſſia (*prope* Gieſſam, Sangerhauſen, *in montibus* Heersberg *et* Weiſener,) *terris* Hannoveranis (*parte* Luneburgenſi, *prope* Cellas, Goettingam, Mundam,) Thuringia (*prope* Erfordiam *et* Artern,) Magdeburgo (*prope* Altenwedding, Beichliz Beyderſſee, Halam,) Quedlinburgo, Marchia Brandenburgica (*prope* Francofurtum, Koenigswalde, Freyenwalde,) Boruſſia (*in arenae ſtratis ſuccino ſuperincumbentibus*,) Saxonia (*prope* Sangerhauſen, Feſterwiz, Lipſiam, Mehren, Düben, Altenburg,) Luſatia (*prope* Wehrau *et* Oberſchwerta,) Bohemia (*prope* Toepliz,) Franconia (*prope* Norimbergam,) Bavaria (*prope* Ratisbonam,) Wirtembergia (*prope* Laureacum *et thermas* Bollenſes,) Stiria (*prope* Leoben *ad fluvium* Canoch,) Auſtria *ſuperiori* (*prope* Lambach,) Hungaria (*prope* Roniz *et* Schreibersdorf,) Temeſia, Dalmatia (*parte* Morlachica,) Italia (*prope* Spoletum, *in* Hetruria, *prope* Rivolta, *in* Pedemontio *prope* la Morra *et* Auguſtam Taurinorum, *etiam in valle* d'Aoſta) *et* Helvetia (e. gr. *in pago* Tigurino *et* Thurgovia.)

k. pyritaceus.

in Lotharingia, *ducatu* montano (*prope* Bensburg,) Hildeſia, Saxonia (*prope* Lipſiam,) Franconia (*prope* Norimbergam,) *et* Wirtembergia (*prope thermas* Bollenſes.)

l. ferri calce perfuſus.

in Helvetia (*pago* Bernenſi,) Hungaria (*prope* Schemniz,) Bohemia (*prope* Oſſeg, Altſattel, Presniz,) Haſſia (*prope* Gieſſam,) *comitatu* Laubacenſi (*ad lacum* Martiſſee,) *et in ducatu* montano (e. gr. *prope* Gerresheim.)

m. cupri calce gravidus.

in Sibiria, Suecia, Haſſia (*prope* Grosbuſek.)

Litho-phyllum. 4. Ph. folii. *Syſt. nat.* I. *p.* 202. *n.* 5. *Geſn. petrif.* 22. *Woltersd. miner.* 43. *n.* 3. Lithobiblium.

typolithus ſatis frequens, diverſiſſimarum plantarum praeſertim arborum folia referens, in marmore, topho, ſuillo, marga, argilla, arenario, rarius in pyromacho aut ferri calce indurata.

5. Ph.

Antholithus. 5. Ph. floris. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 6.
α. spicarum graminis.
Waller. miner. 287. Minera cupri figurata spicam referens.
Gesn. petrif. 22. Minera cupri et argenti.
Wolff. hass. subt. t. 5. *f.* 5. Spica frumenti metallaris.
in Silesia, Franconia (*prope* Ilmenau,) Germaniae *circulo* westphalico (*prope* Mühlheim *ad* Koram) *et montibus* Cevennis.
β. phalaridis bulbosae.
cupro albido, cinereo aut vitrato, interspersо interdum subtilissime argento, perfusum in Hassia (*prope* Frankenberg *et* Thalitter.)
β. herbarum.
nisi merus ludus, semper typolithus, lapidi fissili compressus.
a galii.
in Anglia *et montibus* Cevennis.
b. heliotropii.
in marga bituminosa Islebiensi.
c. alsines.
in Silesia.
d. ranunculi.
in episcopatu Constantiensi (*prope* Oeningen.)
e. myagri.
in Anglia.
f. asteris.
in Silesia (*prope* Lassig,) *et* Hercynia (*prope* Ilefeld.)
g. centaureae.
in Silesia.
h. filicis.
in Helvetia, *et circuli* Germaniae westphalici *fodina carbonaria* (*prope* Badenberg.)

Carpolithus. 6. Ph. fructus. *Syst. nat.* I. *p.* 202. *n.* 7.
in Silesiae, Bohemiae *marga et arenario, rari, frequentius, nisi meri naturae lusus, typolithi.*
α. seminum nudorum.
a. glandium.
in Angliae *fodinis carbonariis.*
β. capsularum.
in Pedemontii *arenario* (*prope* la Morra.)
a. fagi sylvaticae.
in comitatu Laubacensi.
γ. strobilorum.

in Silesia (*prope* Landshut,) Hungaria (*prope* Litschea *comitatus* Liptoviensis,) Austria (*prope* Viennam,) Helvetia (Tiguri *turfa*) *et* Pedemontii *arenario*.

d. niciun.

a. coryli.

in Angliae *fodinis carbonariis*.

e. druparum.

a. juglandis.

in Pedemontii *arenario* (*prope* la Morra,) *et* Burgundia *superiori* (*prope* Lois-le-Sonier.)

ζ. leguminum.

in Angliae *fodinis carbonariis*.

Quid properasse juvat, quid pauca dedisse quieti
Tempora? quid nocti conseruisse diem?
Si semel hic standum est.

ADDEN-

ADDENDA QUAEDAM,

ad

p. 105. poſt l. 5.

phoſpho- 13. M. compactum diaphanum, niveum, frictione in tenebris
ricum. lucens. *Craydon in Cabinett. mineralog. del Collegio Nazareno di Roma* 1. *p.* 156. 157.

Habitat in montium Veſuvii Somma, Ottajano *ſtratis primitivis, in aqua forti cum viva effervescentia fere totum ſolvendum, micanti ſatis ſimile, an vere diſtinctum? An huc quoque ſpectat lapis ruber, cum acidis effervescens, ſcorliten immixtum habens, in monte* S. Gotthardi *obvius, a* Cl. Pini *memor. della ſocieta patriotica di Milano.* P. I. *commoratus? In tenebris ſi fricetur, aut contuſus ferro candenti inſpergatur, lucem ſpargit.*

Dolomi- 14. M. tardius cum acidis effervescens, igni expoſitum vitreo
aei. cortici ſe obducens. *Sauſſure journ. de phyſ.* 1792. 1. *p.* 161.

Habitat in montibus Tirolenſibus, *interdum ad chalybem ſcintillans, et mallei icta in fragmenta convexa diſcedens, in* 10000 *partibus* 4600 *aëris fixi,* 4429 *cretae,* 5860 *aluminaris,* 1400 *magneſiae,* 740 *calcis ferreae continens, ut igitur, ſi pondere praedominantem partem reſpicias, potius ad argillaceas ſpectet.*

elaſticum. 15. M. elaſticum ochroleucum ferro candenti inſperſum lucens. *Fleurian de Bellevue journ. de phyſ.* 1792. *Hoüe. p.* 86. &c.

Habitat in vallibus Levantino *et* Campo longo *monti* S. Gotthardi *confinibus, ſtratum* 50 *pedes altum, et per* 100 *orgyas extenſum conſtituens, tremoliten ſaepe inſperſum habens, in* 2000 *partibus* 925 *aëris fixi, ultra* 640 *cretae,* 340 *aluminaris ferruginoſae,* 20 *micae, et* 7 *magneſiae continens.*

p. 117. poſt l. ult. l.

PICROSPATUM. Ex terra calcaria et vix minori magneſiae parte conflatum. Paraſiticum, ſubdurum.

cryſtalli- 1. PICROSPATUM. *Lindacker ap. J. Mayer Samml. phyſic.*
num. *Auſſ.* 2. *p.* 284.

Cabinett. mineralog. del Colleg. Nazar. di Roma. 1. *p.* 163. *Karſten bergm. Journ.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 80. Bitterſpath.
Habitat in Auſtriae *ſuperioris*, Salisburgi, Tirolis *ſmectide, ſerpentino fiſſili, ruſeſcens aut flaveſcens, duritie ſpatum ſuperans, ad fluorem ſpatoſum propius accedens, cum acidis parum et tarde efferveſcens, diaphanum vel pellucidum, longitudinaliter diffractum fibroſum, transverſe fractum in fragmenta imperfectius convexa ſecedens, ſaepius ſecundum longitudinem ſtriatum, coloris melleì, ruſeſcentis aut ſubfulvi, rarius forma communi, quam prismatum hexaëdrorum, acutangulorum nitentium, ſcabrorum aut glabrorum, utplurimum compreſſorum et in pyramides imperfectas terminatorum, faciebus rhombeis conſpicuorum comparens, in* 100 *partibus* 52 *terrae calcariae,* 45 *magneſiae, et* 3 *calcis ferreae continens.*

p. 158. poſt l. ult. l.

Lepidolithus. 9. M. ſquamis ſparſis planis cohaerentibus dilute violaceis. *Karſten et Klaproth bergm. Journ.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 80. Lillalit, Lepidolit.
Habitat in Moraviae *montibus, rupeſtris, in* 10000 *partibus ex* 5450 *terrae ſiliceae,* 3825 *aluminaris,* 75 *calcis ferreae et magneſiae nigrae, et* 250 *aquae conſtans; an hujus generis?*

p. 168. poſt l. 4. l.

Veſuvianus. 6. Sc. diaphanus fulvus, cryſtallis hexaëdro-prismaticis. *Ferber Brief. aus Welſchl. p.* 167. Gelblicher Hyacinth- oder Topasfarbiger ſechsſeitiger Schoerl. *la Metherie journ. de phyſ.* 1792. *Nov. p.* 356. Hyacinthine, Hyacinthe des volcans.
Habitat in Veſuvii lavis *ſparſus, duritie ad gemmas accedens, ut harum nomine ſaepe veneat, et congeneres ſuperet, genuinum* v. g. = 1500 : 1100 *frictione electricus.*

poſt l. 14. l. β) Zeylanites, cryſtallis dodecaedricis: marginibus truncatis. *La Metherie journ. de phyſ.* 1792. *Aug. p.* 156.

p. 173. poſt l. 27. β?) Euclaſius cryſtallis tetraedro prismaticis in pyramides anomalas tetraedras terminatis: faciebus prismatis obliquis. *La Metherie journ. de phyſ.* 1792. *Aug. p.* 155.

p. 175. poſt l. 8. l. *β*) Augites Werneri.

p. 177. l. ult. l. *an huc ſpectat ſcorlus ruber ? ?*

Granadil- lus. 16. G. dura ſubponderoſa rubra texturae parallele fibroſae igne difficulter liquanda at conieem emittens, cryſtallis prismaticis acicularibus.

Ferber 3 *Briefe mineralog. Innhalts. p.* 21. Rothes ſtrahlichtes Foſſil.

v. Fichtel mineralog. Bemerkung. von den Karpathen. 2. *p.* 59. *Bindheim chemiſch. Annal.* 1792. *Vol.* 2. *p.* 317. Rother Schoerl.

Habitat in monte Helvetico S. Gotthardi, *montibus* pyrenaeis, Caſtiliae, Hungariae (*prope* Murany,) *et* Sibiriae (*prope* Sarapulskoi,) *colore kermeſino, ſanguineo aut florum perſici aemulo, diaphana, transverſe fracta convexas ſatis facies oſtendens, extrinſecus nitens, in fragmenta acuta diſſiliens, ponderis ſpecifici* = 3100 : 1000, *politura egregium nitorem acquirens, aciculis nunc ſparſis, nunc in clavae, nunc in retis ſpeciem aggregatis, quartzo aut granitae innidulans, in* 200 *partibus* 114 *terrae ſiliceae,* 70 *aluminaris,* 1 *magneſiae albae,* 10 *calcis ferreae magneſia nigra contaminatae continens.*

p. 181. poſt l. ult. l.

fibroſum. 6. F. fibroſum, fibris parallelis in ſtrata diſtinctis.

Lindackeo ap. J. Mayer Samml. phyſ. Aufſ. 2. *p.* 278. &c.

Habitat vagus in Boheimia *ad* Moldavae *ripas, interdum quartzi micaeve veſtigia adnata ſibi habens, in fragmenta indeterminata (an igitur hujus generis?) diſſiliens, quartzi cryſtallis haud raro durius, utplurimum fuſcum, intus pauliſper, matris perlarum in modum nitens.*

p. 219. l. 7. l. actinoti l. granadilli.

l. 9. l. prope Genev. l. *egregiam polituram admittens, ſpiculis nunc flavicantibus nunc rubellis, nunc obſcurius rubris quartzo pellucido excolori immerſis.*

poſt l. 9. l.

acicularis. 60. Gr. ex quartzo pellucido et actinoti ſpiculis compoſitus.

Habitat vagus ad radicem montium ſabaudicorum *prope* Genevam.

l. 14. 15. del. *nunc flavicantibus rubris.*

p. 291. poſt l. ult. l.

Arenae cuidam nigrae, pulverem pyrium mentienti, cum quartzi albi granulis permiſtae in valle paroeciae Cornubienſis Menaken (*a qua etiam* Menacanitae *nomine inſignita fuit*) *ad ripas rivi cujusdam obviae, magneti obſequioſae, in pulverem tenuiſſimum facile comminuandae et ſatis ponderoſae* ($\frac{=}{=}$ 4, 427 : 1000) *praeter ferrum metallum ſui generis inhaerere nuper ſuſpicatus, et nonnullis experimentis comprobare anniſus eſt* Cl. Gregor (*chemiſch Annal.* 1791. Vol I. p. 40 &c. 102. &c. Vol. 2. p. 55.) *ſolvitur autem acido vitrioli quod amethyſti inde tinctum nanciſcitur, atque ex eo per lixivium caerulei Berolinenſis forma pulveris albi, per tincturam vero gallarum forma pulveris ex rubro aurantii praecipitatur, et ſua praeſentia lixivium illud impedientem, quo minus ferrum caerulei berolinenſis facie praecipitet: At donec catalogo metallorum inſeratur, plura adhuc exſpectare juvat experimenta.*

p. 362. poſt l. ult. l.

Argentum rubrum, ſaltem in Hercyniae *et* Saxoniae *fodinis obvium nihil arſenici, at ſtibium* ($\frac{35-40}{100}$ *et plus*) *continere, accurata docent Virorum Clariſſimorum* Klaprothi (*bergmaenn. Journ.* 1792. Vol. 1. p. 141. &c.) et Weſtrumb (*chem. Annal.* 1792. Vol. 1. p. 318. &c.) *ſcrutinia.*

CRY-

CRYSTALLI LAPIDOSAE.

in Tabulis *adjectis* 1. 2. 3.

Latera. *Plana.*

1. *Figura* 18ëdrum: rectangulis 6. Trigonis 12.
longitudinalibus.
Columna oblonga hexaëdra aequalis. *Pyramides* hexaëdrae aequales.

2. *Figura* 18ëdrum: rectangulis 6. Trigonis 12.
transversis.
Columna abbreviata hexaëdra aequalis. *Pyramides* hexaëdrae aequales.

3. *Figura* 12ëdrum: rectangulis 0. Trigonis 12.
columna 0. *Pyramides* hexaëdrae aequales.

4. —— 18ëdrum: rectangulis 6. Trigonis 12.
2 *oppositis latis:* 2 *oppositis truncatis.*
Columna oblonga hexaëdra inaequalis. *Pyramides* hexaëdrae inaequales.

5. *Figura* 8ëdrum: rectangulis 6. Hexagonis 2.
aequalibus.
Columna oblonga hexaëdra aequalis. *Pyramides* 0.

6. *Figura* 8ëdrum: rectangulis 6. Hexagonis 2.
alternis angustis.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis. *Pyramides* 0.

7. *Figura* 8ëdrum: Pentagonis 4. Rectangulis 4.
alternatis *alternatis.*
Columna oblonga tetraëdra inaequalis, utroque fine in aciem terminata.

8. *Figura* 10ëdrum: Pentagonis 4. Rhomboidibus 4. Trapeziis 2.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis, utroque fine in aciem terminata.
planis 2 *oppositis latioribus.*

9. *Figura* 14ëdrum: rectangulis 6. Trigonis 4. Trapeziis 4.
2 *oppositis angustis* *priori alternis.*
Columna oblonga tetraedra inaequalis. *Pyramides* tetraëdrae inaequales.
planis 2 *oppositis latioribus.* *planis* 2 *oppositis latioribus truncatis.*

10. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 6. Pentagonis 6.
alternis angustis, aequalibus.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis. *Pyramides* triedrae contrariae aequales.

11. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 6. Pentagonis 6.
aequalibus *aequalibus*
Columna brevis hexaëdra aequalis. *Pyramides* triedrae contrariae aequales.

12. *Figura*

Latera. *Plana.*

12. *Figura* 14ëdrum: Pentagonis 6. Trapeziis 6. Trigonis 2.
Columna oblonga hexaëdra aequalis. *Pyramides* triedrae contrarite truncatae.

13. *Figura* 12ëdrum: Trigonis 6. Pentagonis 6.
alternatis.
Columna abbreviata hexaedra aequalis. *Pyramides* triedrae contrariae planiuiculae.

14. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 4. Trapeziis 8.
Columna depreſſa hexaëdra inaequalis. *Pyramides* triedrae hinc con-
planis 2 latioribus verticalibus. trariae.

15. *Figura* 10ëdrum: Hexagonis 2. Trapeziis 4. Pentagonis 4.
Columna oblonga hexaëdra inaequalis, utroque fine ſimili modo in aciem terminata.
planis 2 oppoſitis latioribus.

16. *Figura* 14ëdrum: Tetragonis 6. Trapeziis 8.
2 diſci.
Teſſera depreſſa tetragona: *marginibus* duplicatis, *angulisque* truncatis.

17. *Figura* 10ëdrum: Rhombis 2. Trapeziis 8.
magnis.
Teſſera depreſſa rhombea: *marginibus* duplicatis.

18. *Figura* 18ëdrum: Tetragonis 6. Hexagonis 12.
Teſſera cubica: *marginibus* truncatis.

19. *Figura* 6ëdrum: Tetragonis 6.
aequalibus.
Teſſera cubica: *marginibus* integris.

20. *Figura* 14ëdrum: Hexagonis 6. Trigonis 8.
Teſſera cubica: *angulis* parum truncatis.

21. *Figura* 12ëdrum: Rhombis 4. Tetragonis 2. Trigonis 8.
Teſſera cubica: *angulis* penitus truncatis.

22. *Figura* 6ëdrum: Rhombis 6.
aequalibus.
Teſſera cubica, in rhombum obliquata.

23. *Figura* 8ëdrum: Trigonis 8.
Teſſera octaëdra aequalis.

24. *Figura* 14ëdrum: Hexagonis 8. Tetragonis 2. Rhombis 4.
Teſſera octaëdra: *angulis* truncatis.

25. *Figura* 26ëdrum: Hexagonis 8. Rectangulis 12. Octogonis 6.
Teſſera octaëdra: *marginibus et angulis* truncatis.

26. *Figura* 12ëdrum: Rhombis 6. Rhombis 6.
alternatis.
Teſſera dodecaëdra aequalis.

Latera. *Plana.*

27. *Figura* 12ëdrum: Rhomboidibus 6. Rhombis 6.
alternatis.
Teſſera dodecaëdra elongata.

28. *Figura* 36ëdrum: Rhombis 12. Hexagonis 24.
alternatis. *linearibus.*
Teſſera dodecaëdra: *marginibus* truncatis.

29. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 2. Trapeziis 10.
Teſſera pentagona depreſſa.

30. *Figura* 12ëdrum: Pentagonis 2. Pentagonis 10.
Teſſera decaëdra aequalis.

31. *Figura* 12ëdrum: Scalenis 12.
proximis paribus.
Teſſera ſ. columna nulla: *Pyramidibus* duplicato-triëdris contrariis.

32. *Figura* 18ëdrum: Hexagonis 6. Rhombis 12.
Teſſera ſubcolumnaris hexaëdra: *Pyramidibus* hexaëdris aequalibus.

33. *Figura* 22ëdrum: Hexagonis 4. Trapeziis 4. Pentagon. 12. Hexagon. 2.
proximis paribus.
Columna hexaëdra inaequalis: *Pyramidibus* hexaëdris truncatis.
planis 2 oppoſitis latioribus.
planis 2 oppoſitis duplicatis.

34. *Figura* 14ëdrum: Rectangulis 2. Hexagonis 8. Rhombis 4.
Columna hexaëdra inaequalis: *Pyramidibus* tetraëdris cuneatis.
planis 2 oppoſitis alienis. *planis oppoſitis minoribus.*

35. *Figura* 18ëdrum: Hexagonis 12. Tetragonis 6.
Teſſera cubica: *marginibus* truncato-planis.
planis 3 proximis
aequaliter ſtriatis.

36. *Figura* 10ëdrum: Trigonis 8. Tetragonis 2.
alternis.
Teſſera cubica: angulis 2 proximis totis truncatis.

37. *Figura* 10ëdrum: Trigonis 4. Hexagonis 6.
linearibus.
Teſſera 4ëdra: *marginibus* truncatis.

38. *Figura* 12ëdrum: Tetragonis 2. Hexagonis 4. Rhombis 6.
Teſſera rhombea inaequalis: *marginibus* 2 proximis truncatis.

39. *Figura* 18ëdrum: Hexagonis 6. Rhombis 6.
Columna hexaedra aequalis: *pyramidibus* hexaëdris aequilateris.
differt a 32, *uti columna a teſſera.*

Hexaëdrae. 19. 22.
Octaëdrae. 5. 6. 7. 23.
Decaëdrae. 8. 15. 17. 36. 37.
Dodecaëdrae. 3. 10. 11. 13. 14. 26. 27. 29. 30. 31. 38. 39.
14ëdrae. 9. 12. 16. 20. 21. 24. 34.
18ëdrae. 1. 2. 4. 18. 32. 35. 40.
24ëdrae. 34.
26ëdrae. 25.
36ëdrae. 28.

A. Rhombus.
B. Rhomboides.
C. Rectangulum.
D. Trapezium.
E. Scalenum.

INDEX

INDEX

ALPHABETICUS NOMINUM IN HOC TOMO OBVIORUM.

Abich 70
Achates 181, 237
  angulosa 237
  annulata *ib.*
  colores reflectens 161
  durissima 237
  falciata *ib.*
  fere pellucida 161
  figurata 208
  islandicus 154
  muscosa 237
  opalina 205
  pellucida 197
  ruderalis 237
  ruralis *ib.*
  stellaris *ib.*
  unguium colore 159
  vix pellucida 206
  vix semipellucida 208
Acicularis 55
Acida 44, 48
Acidum.
  aëreum 44. 48
  arsenici *ib.*
  boracis *ib.*
  fluoris mineralis *ib.*
  lapidis ponderosi *ib.*
  molybdenae 44, 48
  muriaticum 44
  nitrosum *ib.*
  ossium 58
  phosphori 44, 48, 58
  salis communis 48
  succini 44, 48
  vitriolicum 44, 48, 264, 267
Acria 56
Actinotus 61, 65, 75, 76
  fibrosus 75
  vitreus 76
  vulgaris. *ib.*
Acus 54
Adamantina 61, 63, 67
Adamantinus 61, 67, 213
Adamas 61, 66, 211, 212
  ruber 170
Adhaerentia 56
Adularia 181
Aër.
  hepaticus 49
  inflammabilis *ib.*
Aerugo 344
Aethiops 375
Aetites 54, 332
  marmoreus 91
  siliceus 206
Agaricus mineralis 46
Aggregatae 54, 55, 62, 63, 67
Alabastrites 99
Alabastrum 118
Alatites 416
Albatre 102
Alcali
  aëratum 257
  fixum 258
  minerale 58, 257, 258
  orientale 257
  vegetabile 48
  volatile 258
Alcalia 257
Alcalina 56
Aldrovandi 80, 122, 397
Alumen 62, 256, 267-270
  bituminosum 269
  butyraceum 268
  commune 269
  fissilis *ib.*
  lapidosum 170, 171, 199, 211
  marmoris 269
  muriaticum 267
  nativum *ib.*
  nitens 269

A. nudum 267
photphoreum *ib.*
quartzoſum 199
romanum 269
ſchiſti *ib.*
ſolitarium 321
ſolutum 268
ſpatoſum 129
talcoſum 321
terreum 268
turfac 270
Aluminaris 61, 66, 133
nativa 133
Aluminoſae 39, 56, 62, 63, 66
Aluminoſus 39, 269
Aluta montana 75
Alveolus 412
Alwärſten 106
Amalgama 375
Amara 56
Amarum 63, 256, 265, 266
animale 266
calcareum 265
genuinum *ib.*
murale 266
muriatieum 265
nitroſum 266
Amarus 61, 66, 189
amazonius 189
Ambra 62, 275, 283, 284
ambroſiaca 283
griſea *ib.*
maritima *ib.*
unicolor 284
variegata 283
vulgatior 284
Amethyſtus 204
Amiantus 72-76
Ammoniacum 262
Ammonites 411
Amorpha 54, 56
Ampelitis 280
Amphibiolithus 62, 385, 388
crocodili 388
ranae *ib.*
teſtudinis *ib.*
Amygdalae 54, 55
Amygdalites 62, 67, 238-243
achatoides 242
aeruginoſus 240
albo-fuſcus 243
albo-guttatus *ib.*
albo-maculatus 242
albo-viridis 243
argillaceus 241
argilloſus *ib.*
asbeſtinus 239
breccíatus 241
caementarius 239
chalcedonius 241
chloroſtictus *ib.*
cinereus 243
Cronſtedti 242
durus 241
ferrifer *ib.*
ferruginoſus 242
fornacum 238
gemmifer 242
glanduloſus 238
granaticus 239
granitoides 241
gypſeus 240
helveticus 243
hetruricus 239
homogeneus *ib.*
jenticus 242
inconſpicuus *ib.*
lamellatus 239
leucochlorus *ib.*
margodes 242
marmoreus 241
olivinus *ib.*
piceus *ib.*
A. primigenius 239
pyromachus 242
quartzifer *ib.*
radians 241
rhaeticus 238
ſchiſtiferus 242
ſerpentinus 240
ſibiricus 243
ſimilaris 242
ſordidus 240
ſpatoſus 241
ſteatiticus 240
tricolor 243
tuberoſus 240
varioloſus *ib.*
vulgaris *ib.*
zeolithicus *ib.*
Andreae 201, 245, 269, 396, 397
Androdamas 90, 181, 410
Angulata 54, 55
d'Annone 180, 407, 427
Anomites 405-409
Antholithus 439
Anthropolithus 62, 385, 386
partialis 386
totalis *ib.*
Antimonii.
galena 301
minera 300
ochra *ib.*
regulus 299
Antimonium 299-302
albo-griſeum 301
auripigmento mineralitatum 300
fibroſum 301
mineralitatum 299-302
nativum 299
nudum *ib.*
rubrum *ib.*

Apati-

Apatites 61, 65, 130, 131
columnaris 131
octaëdrus 130
prismaticus ib.
rupestris ib.
tabularis ib.
triedrus 131
Aphronitrum 258
Apyra 57
Aqua 8
fortis 58
marina 173
regis 58
Aquamarinschörl 174
Aquilinus 332
Arborescentia 54, 55
Ardesia 61, 66, 147-158
atrata 149
bituminosa ib.
cinerea 153
compactissima 149
ex viridi cinerea 148
purpurascens ib.
purpurea ib.
rubra ib.
solida ib.
tabularis 147
tegularis 148
tessularis 150
undulata 149
virescens 148
Arena 61, 66, 191-193
aurea 380
campestris 193
Casserita 192
colorata ib.
ferrea 321, 322
grossiuscula 192, 193
gypsea 118
heterogenea 191, 192
horaria 193
lacustris 192
margaria 193
metallica 321
A. micacea 192
mobilis 193
nitida 192
ochracea ib.
quartzosa 192, 193
rustica 192
saxosa 191
silicea ib.
subfarinacea 192
subtilis 193
Arenarius 62, 67, 248-255
amnigenius 253
argillaceus 252
calcareus 251
coagmentatus 249
cobaltifer 253
coloratus 252
compactus 255
crystallinus 250
cuprifer 253
decussatus 255
duriusculus 248
durus 254
fahlunensis 252
ferruginosus 253
fissilis 252
flexilis 248
foraminulentus 249
friabilis 252
frumentarius 255
fundamentalis 250
glareosus 253
griseus ib.
Helenae 250
livonicus ib.
margaritarius ib.
molaris 254
novacularis ib.
porcellanus 252
porosus 249
radians 255
sconicus 250
stillatitius ib.
A. stratarius 252
sulphureus 251
variolosus 255
Arenatae 24
Argenti
minera 300
ochra ib.
Argentigo ib.
Argentum 62, 291, 356-364
albidum 363
albo-griseum ib.
album 303, 363
arsenicale 338
arsenicatum 359
butyraceum 357
cinereum 347
corneum 358
diaphanum 358
fibrosum 300
fragile 361
malleabile 360
mineralisatum 300, 308, 316, 341, 347, 349, 357, 358, 360, 362, 363.
molybdaenatum 360
Nagyagense ib.
nativum 316, 356
nigrum 357
nitens 362
nudum 356
obscurum 357
plumbei coloris 360
purum 356
rubescens 362
rubrum 362, 444
stibiatum 359
vitreum 358
vivum 374
zincosum 308

Argilla 61, 66, 68-70, 72, 134, 143
apyra 134, 135
arcte cohaerens 138
arenaria 141
argentifera 142
arvensis 141
aurifera 143
bulloia 138
caerulescens 137
cobaltifera 142
communis 137
compolita 113, 114, 138, 140-142
crustacea 136, 137
cuprifera 142
fermentans 141
figulina 137
fissilis 136, 138
fistularia 135
flavescens 139
fullonia 136
fullonica *ib.*
fullonum *ib.*
fusibilis *ib.*
grandaeva 141
humosa 142
incarnata 136, 137
indurata 138
intumescens 141
lemnia 136
lutea 140
martialis 269
mineralis 142
mixta 113, 114, 138, 140-142
nivea 135
ore liquescens 139
pictoria 142
pinguis 139
porcellana 134
pura 134, 269
puteolana 143
rubens 141
sandis 114, 134, 137
salsa 142
scabra 140
senensis 139
soluta 141
sterilis 138
subfusca 114
subtilis 135, 136, 139, 140
tessulata 137
tripolitana 140
tumescens *ib.*
veronensis *ib.*
viridis *ib.*
vitrescens 136-139, 141
vitriolica 142
vix cohaerens 141
vulcania 47
vulgaris 137
Argillacea 56, 62, 63, 67, 133-169
Argyrolithus 156
Arieflo 278
Armenius 342
Arsenicalia 56
Arsenici
calx 335, 336
Arsenicum 62, 291, 334-338
albicans 337
argentiferum 338
calciforme 335
crystallinum 335, 337
cubicum 338
fulvum 353
luteum 336
metalliforme 337
mineralisatum 334, 336-338, 353
nativum 334-336
nudum *ib.*
porosum 335
rubens 353
rubrum 336
squamosum 335
sulphuratum 337
terra mineralisatum 335
testaceum 334
Artis termini 52-58
Asbestus 61, 65, 72-76
argentiferus 75
fragilis 73
maturus *ib.*
tortuosus 74
vulgaris 73
Aschendrecker 168
Aschengebirge 43
Aschenzieher 168
Aspera 53
Asphaltum 279
Astacolithus 361
Astacus
petrificatus 361
Asteria 181, 427
columnaris 427, 430
Asterios 181
Astrion 393
Atramentarius 273
Attractoria 57
Augites 443
Auripigmentum 336
Aurum 62, 291, 378-383
albidum 382
arenarium 380
bracteatum 383
cinereum 382
larvatum 381
mineralisatum 308, 381, 382
molybdenae 381
nativum 378-380
nudum 378-380, 382
pyriticosum 382
rufescens 380

A. ſtibiatum 381
viteſcens 382
Avanturino 218, 227, 248

Bacillaria 54, 56
Baier 106, 391
Baldaſſari 267
Balſamum 279
Bandachat 237
Bandſtein 124
Bardiglio 107
Bartholinus 91
Barytes 61, 65, 79-83
aërata 79
bononienſis 80
compacta *ib.*
fluorata 46
lamellata 81
lamelloſa 79
ſtillatitia 83
terreſtris 80
vitriolata 80-83
vulgaris 81
Witheringii 79
Baſalte
pidocchioſo 232
Baſaltes 61, 66, 76, 82, 151-153, 168
caeruleus 165
columnaris 151
cryſtalliſatus 168
pyramidalis 152
ſchiſtoſus 151
tunicatus 152
Batrachita 390
Bauhin (J.) 413, 427
Baumer 87, 118, 119, 128, 142, 147, 151, 170-172, 175, 176, 183, 185, 203, 204, 206-208, 211, 237, 273, 280, 296, 307, 342, 375, 389, 408, 428.
Beckmann 68
Belemnites 413
Bellaria lapidea 401
Bergfleiſch 74
Bergholz *ib.*
Bergkork *ib.*
Bergkriſtall 201
Bergleder 75
Bergman (T.) Praef. 44, 45, 79, 117, 164, 167, 172, 173, 293, 296, 310, 311
Bergmeel 86
Bergſeife 137
Bergzunder 75
Beryll 174
Beryllus 173, 174
Beyer 70, 185
Bezoar 17
Bibula 57
Bimsſtein 155
Bindheim 79, 110, 165, 174, 298, 367, 382, 443.
Björklera 138
Bismuthum 354
Bitterſpath 442
Bitumen 62, 275-277-282
durissimum 280
elaſticum 279
fiſſilis 281
fluidiſſimum 277
fluidum 277, 278
friabile 279
hepaticum 125
humi turfae 280
lapideum 281
liquidiuſculum 278
marmoreum 108
ſchiſtoſum 281
B. ſegne 278
ſolidum 279, 280, 282, 284
ſubfriabile 279
ſuillum 108, 109
tenax 278
terrae 280
Bituminoſa 56
Blanc 279
Blenda
granatina 78
turmalina *ib.*
Blende 365
Bleyglanz 371
Bleyſpat 366, 368
Bloch 370
Blutſtein 326
Boccone 80, 100, 200, 405
Boët 390
Bolus 138, 139
durior 139
indurata 77, 330
rubra 139
viridis 140
Boracites 61, 65, 132
cubicus 132
Borax 58, 62, 168, 256, 258, 259
calcarius 132
crudus 259
depuratus *ib.*
electricus 163
lapidoſus 168, 172, 173, 175
margodes 176
nudus 259
ſedativus 258
teſſulatus 176
Borch (c. a.) 227
Borlace 310
Born (Eq. a.) 82, 91-94, 96, 105, 123, 124, 142, 143, 165, 194-196,

196, 199-203, 209, 224, 228, 230, 237, 238. 242-245, 270, 294, 302, 316, 357, 378, 381, 382, 387, 391.
Boſe (a) 365
Botryoides 54
Boullet 279
Bourguet 391
Boyle 80
Bracteata 56
Brandſchiefer 149
Brandt 271, 315
Breccia 62, 67, 244-247
aegyptia 246
arenaria 247
argilloſa 244
baſaltina 245
calcarea 244
cornea 245
cuprifera 246
fruticuloſa *ib.*
glanduloſa *ib.*
helvetica 245
jaſpidea 246
indeterminata 246, 247
lavina 245
marmorea 244
mixta 245
porphyrea 247
quartzoſa, 246
ſaxoſa 247
ſchiſtoſa 244
ſerpentina, *ib.*
ſilicina 245
ſterilis 247
verde d'Egitto 246
Breuling 281
Breyn 207, 412, 413
Briſlac 269
Brocatello 107
Bromel 17, 392
Brückmann 73, 135, 159, 181, 209, 220, 248.
Brünniche 68, 309, 311, 377, 378
Bacardites 399
Bufonites 390
Bufonius *ib.*
Büttner *ib.*
Bullites 414
Buttermilcherz 357
Byſſus 73

Cacholonius 205
Cadmia 306
Caementum 61, 66, 143-145
columnare 145
Caeruleum montanum 342
Caillon d'Egypte 186
Calaminaris 306
Calcariae 61, 63, 65, 85-132
aëratae 44, 46, 50, 85-117
boraxatae 51
fluoratae 44, 51
phoſphoratae 51
vitriolatae 46, 51
Calcarius 103, 104, 106, 107
ex aqua generatus 88
figuratus 99
micans 103
Calceolarius 106, 397
Calcinabiles 57
Calculus 21, 28
Calx 85, 86, 118
aërata 85
alabaſtrina 118
arſenici 335, 336
A. conchacea 85
hepatica 251
martialis 329
paluſtris 141
pura 86
teſtacea 85
Camehuja 208
Cancer
lapidefactus 391
lapideus *ib.*
Candida 202
Capillaria 54, 55
Caput meduſae 426, 427, 430
Carbo 285
Carioſus 61, 66, 146
anglorum 146
Carneolus 206, 207
albeſcens 207
flaveſcens *ib.*
fuſcus 206
Caro 74
Carpolithus 101, 428, 439
Cartheuſer 35, 69, 71, 86, 88, 90, 93, 98-100, 103, 106, 111-114, 118-121, 134-137, 139, 140, 145, 148, 150, 151, 158, 179, 187, 188, 191-193, 198, 248, 252, 254, 258, 260, 263, 264, 268, 269-273, 277-280, 282, 284, 288, 294, 296, 297, 299, 307, 315-317, 319, 322, 324, 335, 339, 342, 344, 346, 347, 349, 352, 354-358, 360, 362-364, 372, 376, 378, 379, 386, 431, 435.
Caryophylliites 428

Caryophyllus lapideus 428
Catophthalmus 181
Cavallo 47
Celleporites 425
Cellulae 54-56
Cenchrites 103
Ceruſſa
nativa 365
Chalcedonius 61, 66, 205-210
caeruleus 206
cryſtallinus 209
dendriticus 208
faſciatus *ib.*
fuſcus 206
genuinus *ib.*
luteus 207
maculatus 208
niger 206
ſtillatitius 209
viridis *ib.*
Chalcedonyx 237
Chalcitis 273
Chalcolithus 292
Chalkolit *ib.*
Chalybs 58
Chamites 402
Charbon de terre 281
Charpentier (a.) 118, 228-230, 234, 242
Chaulk 80
Chiriti 102
Chlorites 68
Chloritſchiefer 72
Chlorogranatus 61, 66, 190, 191
dubius 191
verus 190
Chryſoberyllus 174
Chryſocolla 344
Chryſolampis 127
Chryſolithe 98, 164
Chryſolithus 174, 175, 178
colores reflectens 174
Chryſopras 209
Chryſopratus *ib.*
Ciampini 73
Cicerchina 245
Cimolia 17
Cineres vulcanorum 143
Cinnabaris 376
Cipolinum 227
Circonius 61, 66, 188
zeylanicus 188
Citrinus 203
Coagmentatae 53-55
Cobalti
minera 314-317
ochra 314-316
Cobaltigo 315
Cobaltum 62, 291, 314-318
aeris modo lucens 353
arſenicale 317
calciforme 314
cryſtallinum 317
cryſtalliſatum *ib.*
facie terrea 314
hiſpanicum 318
mineraliſatum 314-317
nigrum 314
ochraceum 314-316
pyriticoſum 316
ſcoriae ſimile 314
ſcoriatum 314
ſtercoreum 316
ſulphuratum *ib.*
teſtaceum 335
Coboldblüthe 316
Cochlites 411
Cohaerentia 55, 56
Cohaeſio 52
Colites 101
Collini 145
Color 52
Columna 430
Columnae 55, 56
Combuſtibilia 43
Compacta 53
Concha lapidea 406
Conchacea 53
Conchites 392, 406, 408
anomius 392
trilobus *ib.*
Conchyliolithus 62
Concreta 28
Confetto di Tivoli 101
Connata 55
Connexa 56
Continua 52
Copal 40
Corallia 425
Coralliolithus 62
Coriaceus 225
Corium montanum 75
Corneus 77
cryſtalliſatus 151
diaphanus 207, 237
durus 153
fiſſilis 225
lapis opacus 182
mollior 225
rigidus *ib.*
ſclopotarius 182
trapezius 231, 232
Cornu Ammonis 411
Corticata 56
Corundum 213
Cos 248-255
aquam transmittens 249
arenacea 248
caedua 251
calcaria *ib.*
coag-

C. coagmentata 249
colorata 252
compacta 255
coctaria 248
coticularia 258
fissilis 252
flexilis 248
foraminulenta 249
friabilis 252
fundamentalis 250
glareola 253
molaris 254
mollis caedua 251
porcellanea 252
saxosa 254
solidiuscula 250, 255
strataria 252
tigrina 246
variolaris 255
Costa (da) 69, 72, 86, 104-109, 113, 115, 136, 137, 139, 146-149, 236, 249, 250, 254, 310, 342.
Coticula 252
Cottonstone 230
Crapodina 390
Cramford 64
Craydon 441
Crell (a) 248
Cremor 89
Crepitantia 56
Creta 61, 65, 69, 85, 86
argillacea 113
conchacea 85
farinacea 86
fusca 146
granulata 85
pulverulenta 86
rubra 139
scriptoria 86
squamosa *ib.*
testacea 85
Crentzkristallen 83
Creuzstein 228
Cristata 56
Crocodili sceleton 388
Cronstedt 37, 68-70, 72, 73, 77, 80-82, 86, 87, 89-91, 93, 95, 98, 100-109, 111-116, 118-122, 124-129, 134-145, 148, 149, 153-158, 161-164, 168, 170-176, 179-184, 186-188, 195-198, 200, 201, 203-212, 214-216, 218, 222-225, 231, 232, 236, 237, 239, 242, 244-255, 257-260, 262, 264, 266, 267, 269, 271, 272, 274, 276-286, 292-297, 299-302, 304-317, 320-342, 344-347, 349-358, 360, 362-368, 371-380, 382, 383, 386, 387.
Crossopetra 61, 65, 83, 84
hercynica 83
scotica 84
Crustosa 54
Crystalli 54-56
spatosae 93-95
zeolites 162, 164
Crystallus 200-205
aluminiformis 129
colorata 204
gypsea 122
hexagona 91, 201
islandica 90
montana 200-205
natriformis 82
nitriformis 95, 202
C. selenitica 123
subnitriformis 92-95, 97
tincta 203
ventricosa 202
Cubus 54, 55
Culter 58
Cuneata 54
Cupri
calx 342-344
minera 116, 340, 347, 351, 439
ochra 340, 342, 344-346
Cuprigo 342
Cuprum 62, 291, 339-351
aëris 344
albidum 345
altaicum 348
argento et arsenico mistum 347
argillotum 343
arrosum 344-346
arsenicale 345
aurichalceum 350
caeruleum 342
campanarum 350
cinereum 347
cornubicum 350
corrosum 116, 340, 342, 344
crystallinum 339
dalicum 349
erosum 344, 346
ferruginosum 345
foetidum 348
fuliginosum 342
fulvum 349
hepaticum 341
hercynicum 348
lateritium 340
laxense 350
lazuli 126
minc-

C. mineralisatum 340-
342, 345-349, 351
nativum 339
Nickeli 353
Nicolai *ib.*
nigricans 346
nudum 339
ochraceum 345
pallide griseum 347
phlogisticum 351
piceum 341
plumbeum 348
praecipitatum 339
psittacinum 348
purpurascens 346
purpureum *ib.*
purum 339
rubrum 340
salitum 49
schisti 116
schistosum *ib.*
solutum 342
talcosum 343
tessellatum 345
violaceum 346
viride 343, 344
vitratum 350
Cyanites 165
Cylindrites 414

Dale 69, 71, 80, 87, 122, 137, 139, 155, 260, 286, 301, 324, 376, 413.
Danz 324
Darry 276
Daubentra 102, 248
Davila 389, 391, 405, 430
Decrepitantia 57
Decussata 54, 55
Demant 211
Demantspat 213
Dendrites 208
Dentalites 420
Denticulata 54
Dentiformia *ib.*
Detonantia 57
Diaphana 53
Discoidea *ib.*
Dissolubiles 35
Dodecaëdra 54, 56
Dolomieu (Deod. de) 154, 155, 233, 441
Donacites 400
Ductilia 52
Dura *ib.*
Dutens 181
Dysodes 109

Echinites 394-397
Edelfeld 215, 224
Effervescentia 57
Eisensanderz 253
Elastica 52
Electrica 57
Electrum 282, 283, 359
diaphanum 282
opacum 283
d Elhujar 294
Elliptica 54
Empyreumatica 56
Enerinites 430
Encrinus *ib.*
Engeström 259, 304
Entomolithus 62, 385, 391, 392
cancri 391
monoculi 392
paradoxus *ib.*
Entrochites 425
Entrochus 426
Epitonium 427
Erde
gelbe 140
phosphorescirende 127
Erhart 413
Erola 54
Escharites 429
Euclasius 442

Fahlerz 347, 373
Farina fossilis 86
Farta 54
Fasciculata 53-56
Fatiscentia 57
Faujas de S. Fond 143
Feldspat 61, 178
Feldspatum 66, 179-181, 443
cubicum 179
fibrosum 443
lunare 181
variabile 180
vulgare 179
Ferber 82, 95, 104, 110, 129, 143, 145, 165, 173, 174, 209, 227-233, 236, 239, 241, 242, 244-246, 250, 262, 269, 303, 324, 360, 370, 375, 442, 443.
Ferri
calx 293
minera 100, 188, 320-322, 325, 329, 332, 334.
ochra 329, 330
terra 330
Ferrum 62, 291, 319-334
acido corrosum 330
acido solutum *ib.*
amorphum 188, 323
arenae 321
arenosum 328
argillaceum 330
arsenicale 333

F. arsenico mineralisatum 294
attractorium 323
basalticum 324
caeruleſcens 325
caeruleum 331
calcariis lapidibus inhaerens 329
calcarium 321
calciforme 293
celluloſum 325
chalybeatum 320
commune 320
compactum 328
corroſum 284
cryſtallinum 321
cryſtallisatum ib.
decuſſatum 322
fibroſum 323
glareoſum 321, 322
glomeratum 328
granoſum 321
granulare 323
hepaticum 322
intractabile 187, 294, 296, 324-326, 329-331.
lamelloſum 322
lapidi vitreſcibili inhaerens 293
limoſum 332
micaceum 324
mineraliſatum 187, 188, 244, 296, 320-334.
ramoſum 99.
molle 321
nativum 319
nigricans 284, 296
nigrum 294
nitens 322
nudum 319
ochraceum 326
pallide luteum 288
phlogiſticum 334
F. retractorium 187, 320, 325
rhombeum 320, 322
rubricoſum 326
rubrum ib.
ſelectum 320
ſidereum 321
ſiliceum 330
ſmaltinum 331
ſolutum ib.
ſpatoſum 329
ſpeculare 325
ſquamoſum 323, 324
ſubaquoſum 332
ſubtetraëdrum 324
ſuecicum 322
ſulphuratum 333
talcoſum 321
terreſtre 139
terreum 330
teſſellare 321
virens 322
viride 333
Feſtucaria 53, 54
Fibroſa 53
Fichtel (a) 110, 160-163, 165, 167, 177, 209, 219, 225-227, 285, 369, 443.
Figura 54-56
Figurati 17
Filamentoſi 35
Filiformia 54
Filix petrefacta 433
Filtrum 105, 249
Fitchſchiefer 389
Fiſſilis.
caeruleſcens 148
calcareus 108
durus 148
friabilis 150
mollior 149
mollis. 150
niger 147, 149
F. rudis 148
ſolidus 147
ſubtilior 148
Fiſtula ſammipotens 58
Fiſtuloſa 54
Fixa 57
Fleurian de Bellevue 441
Flexilia 52
Fliſten 109
Flores antimonii 300
Flos
cobalti 315
ferri 99, 258
wismuthi 355
Fluida 53
Fluor 61, 65, 127-130, 203-205, 209
compactus 127
cryſtalliſatus 128
cubicus ib.
mineralis ib.
pulverulentus 127
pyramidalis 129
ſpatoſus 128
tabularis ib.
Flurl 324
Foraminulenta 54
Fortis 262
Fosforo minerale 80
Foſſil rothes ſtralichtes 443
Foſſilia 28
Fourcroy (de) 369
Foveolata 53
Fragilia 52
Fragmenta 54
Friabilia 53
Frigida ib.
Fruticoſa 54-56
Fuligo 285
Fulminaris 17
Fumantia 57
Funck 306

Fuſibi-

Fusibilia 57
Fusorii 46

Gadolin 370
Gälten 162
Gagos 280
Galena 371
antimonii 301
striata 373
Gammarolithus 391
Gassendi 248
Geanthrax 49
Geijer 316
Gemina 56
Gemma 55, 56, 61, 66, 170-177
alabandica 173
granatica 176
pellucidissima 171, 172, 175, 211
d. Stephani 207
Gemmae 56
Geodes 54
Geographicus 17
Georgii. Praef.
Gerhard. Praef. 86, 89, 93, 97, 99, 104-106, 109, 123, 125, 129, 150, 174, 179, 196, 310, 311.
Gesner. C. 201, 260, 289, 389, 390, 394, 411, 413, 427.
Gesner J. 142, 386-389, 391, 394, 411, 413, 430, 438, 439
Gesner J. A. 314, 315, 335, 353
Gestein
porphyrartiges 230
Gioeni (Cav. de) 144, 153-155, 167, 216-218, 220, 221, 227, 233.

Giltstein 238
Girtanner 168
Glacies Mariae 121
Glandularia 56
Glarea 192, 193
argillosa 141
indurata 140
mobilis 192
mobilissima 193
sterilis 192
Glas.
Müllerisches 179
russisches 156
Glasamiant 73
Glaskopf 326
Glimmer.
grüner 292
Glimmerschiefer 223
Globus 54-56, 332
Glossopetra 390
Gmelin C. Chrn. 145
Gmelin J. G. 412
Gmelin S. G. 277
Gneis 224
Gneissum 62, 67, 222-227
alpinum 222
Altenbergense 224
argillosum 225
basalticum 226
bicolor *ib.*
Bornii 224
corneum 225
cotiarium *ib.*
durum 227
fornacum 222
glandulosum 227
granaticum 226
granatinum *ib.*
jemticum 224
lamellosum 226
lucidum *ib.*
micaceum 222
micans 227

G. olivinum 226
quadruplex *ib.*
quartzosum 227
radians 224
saxonum *ib.*
scorlinum 222
spatosum 224
splendidum 226
squamosum *ib.*
steatiticum 225
syeniticum 226
topazinum 225
triplex 226
Goldkies 382
Gorsten 108
Graduata 55, 56
Granadillus 443
Granati bianchi di Nepoli 167
Granatus 176
crocis martis et jovis mixtus 176
crystallisatus *ib.*
figurae indeterminatae 176, 177
martialis 176
vesuvianus 167
vulgaris 176
Granatinae 37
Granites 62, 67, 214-221, 443
acicularis 443
affinis 221
albo-fuscus 217
argentatus 221
asbestinus *ib.*
basalticus 215
bavaricus 219
bicolor 218
bracteatus 221
calcarius 216
capillaris 219
chlorostictus 221
cornicus 218

G. cretaceus 217
dichrous *ib.*
duriſſimus 220
durus 214
efflorescens 219
elegans 217
fuscus 216
Garpenbergensis 218
gemmaceus 221
genuinus 214
Gioeni 217
glacialis 218
granaticus 215
granatifer 220
granatinus 217
grandaevus 216
helveticus 219
Hoepfneri *ib.*
homogeneus 220
inconspicuus 218
lamellatus 221
lamellosus 217
leucomelas 218
lucidus 221
meloleucas 219
micaceus 216
micans 217
montanus 220
montium 221
muriaticus 218
nitens 217
nitidulus 220
olivinus 221
radiatus 220
scorlaceus 216
scorlinus 215
serpentinus 218
similaris 221
simplex 214
splendidus 220
squamosus 216
talcifer 220
talcosus 216
tirolensis 219
G. tricolor 217
triplex 218
variegatus 219
varius 217
virescens 220
viridis 215
zillensis 220
Granito di Corto-na 233
Granitone 228
Granitporphyr 230
Granulati 53. 54, 56
Graphites 62, 275, 284, 285
Greptolithus 19
Grauwakke 253
Gregor 444
Grenat de Valence 267
Grem 386
Grignardus 119
Grill 259, 304
Gronovius 87, 88, 105, 109, 176, 313, 332, 339, 346, 347, 430, 431.
Groschke 84, 164, 213, 279, 296
Grünsalz 261
Grünstein 216
Gryphites 406
Guettard 68
Gur 118
Gurgulio 58
Gypsum 61, 65, 71, 80-82, 118-125
arenaceum 118
argillosum 120
crystallisatum 82, 122
fibrosum 119
glaciale 122
globosum 124
lamellare 121
lenticulare 123
G. prismaticum 123
pyramidale *ib.*
radiatum 120
schistosum *ib.*
solidum 119
speculare 121
stillatitium 124
striatum 119
terrestre 118
terreum *ib.*
tessulare 122
tetraëdrum 123
usuale 120
Gypsus 118, 120

Haarstein 219
Habel 179. 285
Hacquet 152, 164, 183, 250, 303, 324, 367, 375, 378.
Haemachates 185, 207
Haematites 326
caerulescens 324
flavus 326
nigrescens *ib.*
ruber *ib.*
solidus 328
Haidinger (de) 251
Halinatron 258
Halotrichon 268
Hamilton 154
Haminites 103
Happel 386
Harenberg 426, 430
Hasselquist 161, 214, 279
Hassenfratz 164
Helicites 418
Helmintholithus 385, 393-430
alcyonii 428
alveatus 394
arcae 402
asteriae 393
auricu-

H. auricularis 419
buccini 415
chitonis 398
coni 414
corallinae 429
craniolaris 406
echini 394-398
gorgoniae 428
helicis 418
ifidis 425
judaicus 397
lepedis 398
mactrae 400
meduſae 430
muricis 416
pennatulae 430
pholadis 398
portentoſus 430
ſabellae 421
ſertulariae 429
ſpondyli 402
ſpongiae 429
ſtrombi 415
teredinis 421
tubulariae 429
veneris 400
Henckel 316, 386
Hepaticus 61, 65, 125
ſolidus 125
ſpatoſus *ib.*
ſquamoſus *ib.*
Herbae
capillares petrificatae 433
Hermann 387, 388
Herrmann 165, 209, 227
Heteromorpha 35
Heyer 83, 132
Hiärne 142
Hiemer 430
Hoefer 258
Hoepfner. Praef. 189, 215, 229, 234-237, 243.
Hoffmann. Praef. 68, 74, 75, 77, 78, 81, 117, 129, 140, 158, 165, 167, 174, 178, 183, 186, 190, 199, 200, 206, 215 221, 225, 231, 234, 236, 269, 270, 333, 437.
Holzopal 160, 437
Holzſtein 437
Holzzinn 311
Hornblende 61, 65, 77, 78
baſaltina 78
labradorica 77
vulgaris *ib.*
Hornblendeſchiefer 225
Hornerz 358
Hornporphyr 234
Hornquarzporphyr *ib.*
Hornſchiefer 189, 234
Hornſteinporphyr 234
Huile de petrole 278
Humboldt (de) 178
Humeſcentia 57
Humoſae 21-24
Humus 61, 65, 111-113
acerosa 112
alpina *ib.*
animalis 85, 111
atra 111
colorata 112, 142
conchacea 85
daedalon 111
damaſcena 113
denſa 277
effervescens 112
fibroſa 277
lacuſtris 112
limoſa *ib.*
martialis *ib.*
metallica *ib.*
muriatica 113
nigreſcens 111
nigro-brunnea 142
palaeſtina 113
pauperata 112
picea 113
pura 111
rubra 112
ruralis 111
ſpongioſa 112
victoria 113
vegetabilis 111, 112, 276, 277
Hyacinth
gelblichter 443
Hyacinthe de volcans *ib.*
Hyacinthine *ib.*
Hyacinthus 172
gemma 176
Hyaline 53
Hyaloides 81
Hydrargyrum 62, 291, 374-378
crepitans 377
cryſtallinum 376
cupriferum 377
foetens 378
glanduloſum *ib.*
hepaticum 377
larvatum 375
mineraliſatum 376-378
nativum 374
nudum *ib.*
phlogiſticum 378
rubrum 374
ſalitum 375
ſublimatum *ib.*
virgineum 374
Hydrophanus 379
Hyodon 95
Hyſterites 408
Hyſterolithus 408

Jac-

Jacquin (a) 368
Jaspis 61, 66, 126, 185-187, 189
aegyptia 185
duriſſima 236
faſciata 186
martialis 330
opaca 187
porcellanea 186
pura 210
rubra 187
rudis *ib.*
unicolor 186, 189
variegata 186, 187, 210
vulgaris 186, 187
Jaſponyx 243
Ichthyolithus 62, 385, 389-391
marmoris 389
niger *ib.*
pallidus *ib.*
ſchiſti *ib.*
Jernſten 293
Ignobilia 36
Ilſemann 253
Imperati 106, 207, 313, 332, 397
Impreſſa 29
Inaequalia 53
Incluſa 55
Inconſpicua 53, 56
Incruſtatum 35
Indeterminati 54
Indiſſolubiles 35
Induranda 57
Induratum 35
Inflammabile 57
Ingemmatio 313
Inhaerentia 56
Inodora *ib.*
Inolithus 61, 65, 99, 100, 119
I. aceroſus 99
filamentoſus *ib.*
radians *ib.*
ſtellaris *ib.*
Inordinatim 54-56
Inſipida 56
Intractabilia 57
Intumeſcentia *ib.*
Inverſa 55
Joannes 161
Iris 200
Irregularia 54
Judaicus 397
Juſſieu 433
Juſti. Praef. 36, 170-172, 175, 181, 204, 211, 257, 335, 337, 353-355

Kacholong 205
Kaempfer 277, 279
Kalkſtein 105
Kalm 191
Karſten. Praef. 75, 76, 92, 93, 96, 117, 120, 123, 130, 131, 152, 160, 164, 179, 180, 183, 186, 188, 189, 194-196, 199-201, 207, 209, 215, 225, 231, 232, 234-237, 239, 240, 269, 270, 282, 294, 296, 323, 324, 345, 360, 369, 371, 437, 442
Kellas 450
Khun 248
Killes 150
Kirwan 46-49, 148, 296
Klaproth 127, 158, 164, 167, 173, 188, 213, 285, 292-294, 302, 303, 305, 311, 331, 345, 350, 368, 373, 442, 444.
Klein 394-397, 413
Knoch 162-164
Knorr 391
Kolm 149
Kragenſtein 124
Kocide 86
brianzoner 69
ſpaniſche 70
Kreutzcriſtallen 83
Kreutzſtein 228
Kroesſtein 124
Krüger 389
Kundmann 391
Kupferglas 350
Kupfernickel 353

Laborie 366
Labradorſtein 180
Lac lunae 86
Laevia 53
Lamelloſa *ib.*
Landſchafrsachat 237
Lange 106, 427
Lapeirouſe (de) 295
Lapides
infectiferi 17
ſtanniferi 111
Lapidis bufonitae varietas 390
Lapilli
del veſuvio 144
Lapis
aceroſus 76
aluminaris 269
amygdalinus 238
aquilinus 332
arenarius 248-255
armenus 342
atramentarius 273
bononienſis 80
calcarius 103-105

L. creutzenwaldensis 46
diaboli 50
electricus 168
elementaris 181
felinus 109
filtrarius 249
fissilis niger 148, 392
hepaticus 125
hydrophanus 159
hystericus 408
illuminabilis 80
in canalibus 88
islebianus 389
judaicus 397, 398, 427
lazuli 126
lazulus *ib.*
lebetum 70
lydius 147
molaris 254
mutabilis 159
nephriticus 71
ophthalmius 42
piceus 159
ponderosus 239
portlandicus 250
praestantissimus Jaspis 161
saponarius 70
serpentinus 72
d. Stephani 207
stratarius 106
suillus 108, 109
thumensis 167
travertina 87
Lardites 69
Larvata 62, 64, 385-440
Lasius 132, 228, 230, 234, 253
Lassone (de) 250
Lamont 369
Lava 61, 66, 153-156
compacta 153
scoria 155
L. scoriacea 154
spuria 156
vitrea 154
weisse glasige 178
Lavoisier 68
Lazuli 126
Lazurus 61, 65, 126
Lehmann 75, 136, 137, 142, 209, 294, 315, 392.
Lektlein 124
Lemberg (Com. a) 127
Lempe 188
Lens 54-56
Lepidolit. 442
Lepidolithus *ib.*
Lerche 258, 390
Leske 92, 93, 96, 117, 120, 123, 131, 160, 164, 180, 183, 186, 194-196, 199-201, 207, 209, 215, 225, 231, 234, 235, 237, 240, 282, 294, 296, 323, 324, 345, 360-369, 371, 387, 394-397, 437.
Leucargilla 135
Lewis 383
Libera 56
Liebenroth (a) 159
Liegendes todtes 247
Lignum 74, 436-438
Limus 137
Lillalit 442
Linck 106, 348
Lindacker 392, 441, 443
Liquabilia 57
Lister 264, 406
Lithanthrax 281
Lithobiblium 438
Lithogenesia. Praef.
Lithoglyphi 32
Lithologia 3
Lithomarga 68, 135, 136
Lithomorphi 32
Lithophyllum 438
Lithophyta 17
Lithotomi 32, 332
Lithoxylon 332, 436
Lituites 412
Lixiviosa 56
Lixivium causticum 58
sanguinis *ib.*
Locus 56
Ludus 115
Ludwig 113
Lumachella 244
Lutum 112
Luyd 390, 396
Lydius 61, 66, 189, 190
genuinus 190
siliceus 189

Macigno 230
Macra 53
Madrepora 40
Madreporites 421
Madreporus *ib.*
Magnes 323
Magnesia 62, 291, 294-298
aërata 44
alba 296
compacta 297
composita 294
crystallina 295
friabilis *ib.*
fuliginosa 296, 297
marti et jovi mista 294
nigra 297
nitrata 44
nivea 296
ochracea 295

parum

M. parum martialis 296
pictorum 295
pura 44
regulina 295
rosea 297
rubra 296
salita 44
vitriariorum 296
vulgaris *ib.*
Magneliata 61, 65, 116-117
flexuosa 117
granularis 116
laxata 117
Magnesium
ochraceum 296
salitum 44
Malachites 344
Malleus 58
Maltha 278
Marcasita 289
Marcorelle 101
Marcgraf Praef. 383
Marga 61, 65, 113-116, 136, 137
anonyma 116
arenacea 114
argillacea 114, 135
bituminosa 116
cretacea 114
farinacea *ib.*
fatiscens 115
friabilis 114
fullonum *ib.*
fusoria *ib.*
in aere deliquescens *ib.*
indurata 115
nilotica 114
ochracea 139
porcellana 134
porosa 115
rubra 139
schistosa 115
M. terrea 113
viridi fusca 136
Margaceae 39
Margarita 17
Margodes 105
Marmo
brecciato 244
canello 107
cipolino 227
mischio 107
polveroso *ib.*
scritto *ib.*
verde di Corsica 236
Marmor 61, 65, 72, 103, 108, 359, 441
aceroſum 104
cellulosum 105
cipolinum 227
de monte Sinai 106
decussatum 104
Dolomiae 441
elasticum *ib.*
exesum 105
fissile 105, 108
fixum 119-121
florentinum 106
granulare 103, 105
margodes 105
metallicum 81, 82
micans 104
nigrescens 108
nobile 106, 108
Pappenheimense 105
phosphoricum 441
pictorium 106
polituram admittens 106
porosum 105
rude 103
schistosum 109
serpentinum 72
solubile 104, 106, 108
spongiosum 105
squamosum *ib.*
M. stratarium 106
stramonium 108
tardum 104
unicolor 104, 107, 108
variegatum 107
vulgatum 106
zonatum *ib.*
Marmoro proseron 72
Marsigli (Com. a) 80
Malcagni 258
Mayer. Praef. 178, 392, 441, 443
Mazéas. Praef. 269
Maconites 104
Media 35
Medulla saxorum 135
Meerschaum 68
Melanteria 273
Melicedites 51
Melites 62, 275, 282
Werneri 282
Melo montis Carmel 207
Membranacea 54, 56
Memphites 208
Menacanites 444
Mercurialia 19
Mercurius
mineralisatus 376-378
nativus 374
virgineus *ib.*
Mergelstein 230
Merges 56
Merret 390
Metalla 62, 64, 291-384
imperfecta 41
perfecta 37, 40, 41
Metherie (de la) 79, 279, 441, 442
Metrolithus 35
Meyer. Praef.

Mica

Mica 66-69, 156-158, 284, 442
compacta 157
crystallina 158
drusica ib.
ferri 326
fissilis 156, 157
flexuosa 157
hemisphaerica 158
hungarica 157
lamellosa 156, 157
laminosa 157
membranacea 156, 157
pictoria 284
prismatica 158
squamosa 157
striata 158
undulata 157
Micaceae 39
Micantia 53
Millepora 40
Milleporites 424
Minera.
antimonii 300
argenti 357, 358
arsenici 334, 336-338
cobalti 314-317
cupri 340, 344, 347
ferri 100, 188, 320-322, 325, 329, 330, 334.
martis 100
plumbi 364, 366-368
stanni 312, 313
wismuthi 354, 355
zinci 304-307
Minerae 25
Mineralogia. Praef.
Minervini 202
Mirabile 62, 256, 264, 265
genuinum 264
M. potassinum 264
semivolatile ib.
sulphureum 265
Mispickel 337
Mity 273
Mochas 208
Model 262
Modiolus 427
Modus 56
Molina 350
Mollia 52
Molybdaena 62, 291, 309, 310
membranacea 310
pura ib.
vulgaris 309
Molybdaenum
tritura atra 296
— caerulescente 284, 310
— rubra 294
Mondstein 181
Monnet 371
Monti 387
Moosagat 237
Morell 181
Morion 203
Morochtus 69
Morton 390
Morveau (de) 117
Mumia 279
mineralis ib.
nativa ib.
vegetabilis 142
Muria 62, 260-262
ammoniaca 262
aquatica 260
febrifuga 261
fontana 260
fossilis 260, 261
impura 261
lacustris 260
lapidosa 92, 127, 128
M. marina 260
montana ib.
nuda ib.
phosphorea 80, 128
saxi 216
testarum 92
thermalis 260
Murkstein 226
Muschelsand 85
Musciformia 56
Musculites 398
Muta 56
Mylius 72, 106, 207, 389
Mytilites 409

Nagelfels 245
Nagelfluh ib.
Naphtha 277
albicans ib.
Natrum 62, 256-258, 264, 265
acidulare 257
antiquorum ib.
crystatum 82
embryonatum 123
flexile ib.
lapidosum 94, 95, 122, 123
lenticulare 97
marmoris 258
murorum 257
nativum 257, 264
nudum 257, 264, 265
pyriticosum 122
spatosum 82
tetradecaëdrum 92
thermarum 264
urinosum 97
volatile 258
Nautilites 411
Nauwerk 263

Nephrites 71
Nephriticus *ib.*
Neritites 419
Neutra 48
Niccolum 62, 291, 352, 353
metallicum 352
ochraceum *ib.*
sulphuratum 353
Nierenstein 71
Nigrica 150
Nihil fossile 118
Nitor 53
Nitrum 62, 200, 201, 209, 256, 262, 263, 268.
basaltinum 123
calcarium 260
cubicum 263
flammans *ib.*
humosum *ib.*
inane 202
lapidosum 172, 200, 201
muriaticum 209
nativum 262, 263
quadrangulare 263
quartzosum 172
semivolatile 263
spatosum 94, 95, 97
suillum 109
terra mineralisatum 263
truncatum 93
Nobilia 36
Nose 105, 178, 180, 230, 234, 245
Notae 51-58
Novacula 147
Numus brattenburgensis 406

Obsidianus 154
Oceanus 13
Occhio di pavone 107
Ochra 330
aeris 344
argenti 300
cobalti 314, 315
cupri 342, 344, 352
cyprii 340
ferri 139, 329, 330
flava 329
magnesiae 295
niccoli 352
nickeli *ib.*
nigra 113
plumbi 364
ponderosa 342
rubra 139
stibii 300
veneris 342
viridis 344
wismuthi 315, 355
zinci 304
Oculi cancrorum 17
Oculus cati 181
mundi 159
Odor 56
Olearius 390, 394
Oleum
montanum 277, 278
montis zibini 278
Olivaeformis 55
Olivin. 178
Olivinus 61, 66, 178
fibrosus 178
spatosus *ib.*
vitreus *ib.*
Werneri *ib.*
Ollaris 70, 72
Oniscus
petrificatus 392
Onyx 208
Oolithus 103, 104
Opaca 53
Opalus 61, 66, 159-161, 181
cereus 160
hydrophanus 159
ligneus 160
nobilis 161
Nonnii *ib.*
piceus 159
vilior 160
vulgaris 161
Ophites 228, 239
Orchiti 101
Ornitholithus 62, 385, 388
ossium 388
plumarum *ib.*
rostri *ib.*
Orthoceratites 412
Osteocolla 87
Osteolithus 387
Ostracites 404

Paederota 161
Pagurus
lapideus 391
Pallas. Praef.
Palombino antico 107
Parasitica 56
Patellaria 419
Pechblende 293
Pechstein 159
Pectinata 55
Pectinites 403
Pedionites 181
Peiresc. 248
Pellucidita's 53
Penna pavonis 410
Perforata 54
Peridiolithus 409

Petra
lucida 80
Moſis 214
Petracorius 298
Petrae. Praef.
Petrificata 386-440
Petrificatum 392
alterum piſiforme 392
cervi 387
hominis 386
ignotum 392
inſecti coleoptrati ib.
radicis 87, 435
valvulum echini referens 392
Petroleum 278
induratum 279
tenax 278
Petroſilex 61, 66, 184, 185
cryſtallinus 185
diaphanus 184
jaſpideus 185
opacus 184
ſemipellucidus ib.
Phacites 104
Phalloides 101
Phengites 107
Phlogiſta 62, 64, 275-290
Phlogiſton
argillae miſtum 281
Phoſphorescentia 57
Phoſphorus 88
Phytolithus 62, 385, 431-440
filicis 433
totalis 431
Phytotypolithus 39
Picroſpatum 441
Pierre d'Egypte 186
de la lune 181
de Mocca 208
Pietra d'Egitto 186, 232
elaſtica 108
frutilioſa 246
nefritica 232
talchina 228
Pinguia 53
Pini 129, 180, 181, 441
Pinnites 410
Piperites 104
Piſa
carolina 103
Piſces
petrificati 389
Piſcis
in lapide 389
Piſolithus 61, 65, 103, 104
carolinus 103
Pix
montana 279-281
Plana 53
Plaſtica 52
Platina 62, 291, 383
del pinto 383
Plinius 161, 181, 215
Plumbago 284, 371
Plumbi
minera 366
ochra 364
Plumbum 62, 291, 364-374
alvernicum 369
arſenicale 366
arſenicatum 370
baſalticum 373
caeruleum 371
caeſio-griſeum 372
compactum ib.
corneum 370
cornubicum 373
cryſtallinum 372
cryſtallis hexaëdris 368
duplex 370
facie terrea 366, 368
ferriferum 373
flavum 368
fuliginoſum 369
hercynicum 373
hexaëdrum 367
hyalinum ib.
jaſpideum 369
lapideum 368
micaceum 365
mineraliſatum 367, 368, 371-374
nativum 364
nitri ſpatoſi 368
nudum 364
ochraceum ib.
rubrum 367
ſabaudicum 374
ſpati cubici 366
ſpatoſum 366-368
ſtibiatum 373
terreſtre 366, 368
terreum 364, 365
virens 368
vitreum 366
vitriolatum 370
Plumoſa 53
Pomum
cryſtallinum 91
Ponderoſae 61, 63, 65, 79-84
Pondus 54
Porcellana 134
Porcellanjaſpis 186
Porcellanites 414
Porfido
roſſo 235
verde 231
Pori 32

Porphyr 230
hornartiger 234
Porphyrites 236
Porphyrius 62, 67, 227-238
aceroſus 231
acicularis 228
aegyptiacus 232
alpinus 229
amiantinus 236
Angliae 231
antiquus *ib.*
arenarius 227
asbeſtinus 229
auſtriacus 230
bacillaris 233
baryticus 235
baſalticus 232
bicolor 229
calcarius *ib.*
chlorogranaticus 231
corneus 235
corſicanus 236
cotiarius 230
cryſtallinus 237
decipiens 233
Delphinatus 231
duriſſimus 235
effervescens 237
ferrifer 229
fuldenſis 233
genuinus 235
granaticus 230
granatinus 228
granatifer 237
granitoides 230
helveticus 229
inaequalis 235
lamelloſus 232
metallifer 230
micaceus 228
micans 229
nigerrimus 232
P. nitens 236
nitidulus 233
nothus 234
ocellatus 233
olivinus *ib.*
pedicularis 232
piceus 234
ponderoſus 227
radians 235
rhaeticus 227
rochlizenſis 235
ſchiſtoſus 234
ſcorlaceus *ib.*
ſcorlinus 237
ſpadiceus 231
ſpataceus 235
ſpatoſus 232
ſpiculatus 229
ſpurius 228
ſquamoſus 232
talcoſus 227
tinnitans 231
tranſilvanicus *ib.*
tricolor 235
vulcanius 233
Porphyrſchiefer 235
Porta ſanta 107
Porus
aqueus 88, 100, 115
granaticus 97
igneus 144, 155
arenarius 144
lapideus 154
priſmaticus 145
pulverulentus 89
Pott 108, 307
Poudingſtone 245
Poun 259
Pouzzolana 143
Praſer 197
cryſtalliſirter 164
Praſius 197
Prehnites 164
Priapolithus 101
Priſma 55
Prouſt 130, 261, 264, 267, 333, 379
Pſeudoachates 184
Pſeudoadamas 200
Pſeudoamethyſtus 129
Pſeudoberyllus 204
Pſeudochryſolithus 204
Pſeudocryſtallus 205
Pſeudogalena 77, 306, 307, 381
Pſeudogemma 203
Pſeudohyacinthus *ib.*
Pſeudopalus 181
Pſeudombinus 203
Pſeudoſapphirus 204
Pſeudoſmaragdus 129, 204
Pſeudotopazius 204
Pſilander 277
Pulverulenta 53
Pumex 155
cinerarius 144
ſolidus 154
vitreus *ib.*
vulcanius 155
Punctagat 207
Puteolana 61, 66, 143, 144
arenacea 144
aſſimilis 143
genuina *ib.*
Pyramis 54-56
Pyrites 286, 288
aquoſus 333
colore rubeſcente 333
cryſtallinus 289
cupri 347, 349
embryo 124
ferreo-cupreus 349
ferri 288

P. mineralisatus 288, 349
nudus 286, 336
Pyromachus 61, 66, 182, 183
cinereus 182
cretaceus *ib.*
crystallinus 183
semipellucidus *ib.*
striatus 182

Quadrum 251
albescens *ib.*
Quarzkristalle 132
Quartzum 61, 66, 194-205
album 198
aqueum *ib.*
calce ferri mistum 330
cellulosum 195
clavatum 202
coloratum 198
cotaceum 196
cristatum 195
crystallisatum 202, 203
cubicum 199
cylindricum 196
diaphanum 198
crosum 194
fibrosum *ib.*
fissile 195
foraminulentum 194
foveolatum *ib.*
fragile 197
globulosum 195
granaticum 176
granulatum 196
hyalinum 198
informe *ib.*
lacteum 197
Q. lamellosum 195
mobile 196
octaëdricum 199
opacum 197
pingue 198
purum 195, 197, 198
pyramidale 199
radiatum 196
rude 205
rupestre 197
selectum 195
solidum 198
spongiosum 195
stillatitium 197
tabulare 199
tinctum 198
triëdrum 199
vagum 196

Radiata 53
Radius articulatus 412
Raepke 70
Ragstone 48
Kakjord 112
Ramosa 54-56
Raspe 350
Rauchtopas 203
Rauschgelb 336
Rauschgelbkies 337
Razamowsky (Com. a) 303, 374
Reaumur 386
Redintegrata 29
Regulus antimonii 299
Reiske 390
Kene del Vesuvio 144
Reniformia 54, 56
Renovanz 343, 348, 362
Reticulata 54, 56
Retractoria 57
Reuss (Chrn. Fr.) 172, 186, 324
Rhizolithus 435
Rhomboidalia 54
Khombus 55
Richter 268
Rigida 52
Rindenstein 88
Ringaget 237
Rinman 128, 162
Riligallum 336
Ritter 427, 430
Roetschgewächs 361
Roesler 303
Rogenstein 104
Romé de l'Isle 95
Rosacea 56
Rosinus 427
Rothgülden 362
Rottenstone 146
Rotundata 54
Rovato 259
Rowley. rag. 231
Rubicator 187
Rubicellus 173
Rubinus 170, 173
Rubrica 139
Rumpf 122, 201, 237, 282, 389, 391, 394, 406, 413.
Rupestria 56
Ruprecht (a) 298, 383
Rus 285

Sabulum 191
Sage 79, 164, 165, 248, 266, 299, 369, 370
Sal 256-274
alcali 257
alpinum 265
amarum 264

S. ammoniacum 262
caeduum 260
calcarium 258
commune 260, 262
cretae 267
culinare 260
digeſtivum Sylvii 261
fontanum 260
gemmae *ib.*
Glauberi 264
marinum 260
neutrum 264-266
perſicum 257
petrefactum 122
purgans 264
ſecretum Glauberi 264
ſedativum 258
Sale di creta 267
ſedativo 258
Salia. Praef. 62, 64
Salmiak 262
Salſa 56
Salzſtein 260
Sammterde 68
Sandaliolithus 409
Sandaracha 336
Sapida 56
Sapo 137
Saponarius 47
Sapparre 165
Sapphirus 171
Sardonyx 208
Sardus 207
Saturnites 371
Saunders 259
Sauſſure (de) Praef. 216, 228, 229, 242
le fils 165, 441
Saxum 214-219, 222-225, 230, 231, 236, 239, 242, 243, 245-247, 253.
S. aethereum 246
alpinum 223
amnigenium 253
angermannicum 215
arenarium 249, 254
arenoſo - micaceum 222
calcareum 104
clangoſum 223
compoſitum 153, 216, 218, 222-225, 236, 239.
conglutinatum 246
connatum 239, 245
colaceo - talcoſum 255
cotaceum 214, 218, 252, 254, 255
cotiarium 228
decuſſatum 222
fahlunenſe 252
fatiſcens 216
fiſſile 222, 224
fornacum 222
frumentale 255
fuſarium 214
glanduloſum 240, 242
granoſum 223
impalpabile 153, 223 236, 243
in aëre deliqueſcens 216
mareſtrandenſe 222
metalliferum 219, 230
micaceum 216, 223
molinum 254
montanum 215
morenſe 214
novaculare 224
petroſum 244-247
primigenium 239
punctatum 223, 255
radians 255
roeroſienſe 222
rubrum &c. 106
ſchiſtoſum 153, 325
ſcorlinum 223
ſerpentinum 227
ſpatoſum 214
Stenonis 254
talcoſum 222
undulatum 254
viridi - caerüleſcens 216
Scabra 53
Sceletonalces 387
Sceliti 102
Scepterkriſtall 203
Scheele. Praef. 284, 293, 310
Scheelium 294
ochraceum 294
Scheffer 383
Scherbencobolt 335
Scheuchzer (J.) 106, 148, 201, 389, 391, 406, 412, 427, 430
Scheuchzer (J. J.) 388, 389, 391, 431
Schiſtolithus 61
Schiſtoſpatum 65, 98
fiſſile 98
Schiſtoſa 53
Schiſtus 105
aluminaris 269
bituminoſus 149
caeruleus 148
calcarius 105, 108
carbonarius 149
cinereus 153
communis 149
compactiſſimus *ib.*
diverſo colore *ib.*
durus 148

effervef-

S. effervescens 108
florentinus 107
fusco-cinereus 109
fuscus ib.
margaceus 115
mollis friabilis 150
— niger ib.
niger 147, 149
— durus 147
— — rudis 148
— friabilis 150
— pinguis 149
— polituram quodammodo admittens 147
purpurascens 148
rhombeus 159
scriptura atra 150
— cinerea 148
solidus crassus 149
— durus 148
subtilior niger ib.
tabularis 147
terrestris 149
viridis 115
Schneidestein 225
Schnecker 130
Schoerl
aquamarinfaerbiger 165
blauer ib.
gelblichter hyacinthfaerbiger 442
grüner 178
rother 443
topusfaerbiger sechsseitiger 442
violetter 167
weisser 173
Schoerlit ib.
Schreber (a) 87, 92, 103, 118, 133, 136, 180, 236, 260, 315, 332, 389, 390, 392, 394, 412, 413, 435
Schreiber 303, 316
Schriftstein 124
Schroeter 228
Schüz 135
Schulze 230, 431
Schwefelstein 251
Scilla 396
Scintillantia 57
Scopoli 94, 99, 181, 268, 307, 383
Scoriae pulverulentae 144
Scoria leggiere 155
Scorlites 173
Scorlus 61, 66, 167-169
— electricus 168
— gentinus ib.
granatinus 167
— tabularis ib.
vesuvianus 442
— vitreus 167
Scriptura 56
Sedativspat 132
Segregata 53
Seifenstein 70
Selb 359
Selenites 122, 123
Seleniticae 39
Selliforpia 56
Semimetalla 25, 32, 33, 35-37, 40, 49
Semivolatilia 57
Seriata 54-56
Serpentinstein 71, 223
Serpentinus 61, 65, 171, 72
— crystallinus 72
— fissilis ib.
S. genuinus 71
— nephriticus ib.
Serviere (de la) 116
Sevum 281
— minerale 282
Silex 159, 181-187
— cinereus 182
— communis ib.
— concretus 245
— corneus 182
— cretaceus ib.
— ignarius 183
— margaceus 186
— marmoreus 182, 184
— opacus 182
— polyzonias 184
— pyromachus 183
— rupestris 187, 189, 237
— schistosus 189
— semipellucidus 183
— vagus 182, 186, 206-208
— virescens 184
Siliceae 61, 63, 66, 170-212
Sinter 88
Smaragdmutter 197
Smaragdus 175
— caeruleo-viridescens 173
— gemma 175
Smectis 69-72, 136
— crystallisatus 151
— subtilis 114, 136
Smiris 61, 66, 187
Solenites 399
Solidus 56
Solitaria 55, 56
Solubilia 57
Solventia 58
Sonora 56
Sonus ib.

Sominus 175
Sory 273
Spada 387
Sparſa 55
Spatum 61, 65, 89-98
adamantinum 213
alcalinum 90, 93
arenarium 90
bononienſe 89
botryoides 91
bracteatum *ib.*
calcareum 89, 92, 96
campeſtre 179
celluloſum 91
chryſolithinum 98
columnare 123
compactum 90
confuſum *ib.*
condatum 95
cryſtalliſatum 91-97
cubicum 92
dodecaëdricum 94
druſicum 91
durum 179
ferriferum 329
fixum 178
frictione foetidum 109
fruticuloſum 91
fugax 89
globoſum 91
granaticum 97
gypſeum 119, 121,
hyalinum 90
inane 91
informe 90, 98, 121, 179
lamelloſum 98
lenticulare 97
lucens 128
magneſiatum 117
molle 100
objecta duplicans 90
S. octodecaëdrum 95
opacum 89
orbiculatum 94
pellucidum 90
pentaëdrum 96
pentagonum *ib.*
plumbiferum 366
ponderoſum 80-83
prismaticum 93, 94
pyramidale 96
reniforme 91
rhombeum 92, 93
rhomboidale 89, 90
ſchiſtaceum 98
ſcintillans 179, 180, 298
ſexangulare 93, 95, 96
ſiliceum 179
ſolidum 127
ſolubile 89, 90
ſpeculare 90
ſtalacticum 91
tetraedrum 93
tinctum 90
triëdrum 93
trigonum 97
undatum 98
Specularia 54
Specularis 121
Spekſtein 70
Spener 388
Sphaerica 54
Sphaeroidea *ib.*
Spica frumenti metallaris 439
Spielmann 370
Spinellus 173
Spongioſa 54
Spuma
lupi 294
maris 68
Spumeſcentia 57
Squamoſa 53
Ställſten 222
Stalactites 65, 87, 88, 99, 103, 124
fungiformis 101
globuloſus 103
gypſeus 119, 124
quartzoſus 197
ramuloſus 99
ſolidus 102
ſpatoſus 100
ſtillatitius 101
ſtiriacus 99
Stalagmites 100, 101
Stangenſchoerl 168
weiſſer 173
Stangenſpat 82
Stanni
minerae 312, 313
Stannum 62, 291, 310-313
amorphum 310, 312
aureum 311
cryſtallinum 313
cryſtalliſatum 168, 176
granulatum 312
ligneum 311
mineraliſatum 311, 312
nativum 310
nudum *ib.*
polyedrum 176
pyriticoſum 311
ſpati 80, 311
ſpatoſum 294, 311
Steatites 69-72
Stein
beugſamer 248
thumer 167
Steinmark
phoſphoreſcirendes 135

Stele-

Stelechites 87
Stellaris 61, 65, 110
Transilvaniae 110
Stellata 53-56
Stenkol 281
Sterile 306, 307
nigrum 306
Sternachat 237
Stibigo 300
Stibii
ochra 300
Stibium 62, 291, 299-303
argentiferum 302
arsenicale 299
crystallinum 302
fibrosum 300, 301
mineralisatum 299-301
muriaticum 302
nativum 299
nudum *ib.*
phosphoratum 302
rubrum 299, 300
striatum 301
vulgare *ib.*
Stiernflag 76
Stiptica 56
Stiria 100
Stirium 99, 119
marmoreum 99
Strobaeus 406
Storr. Praef. 71, 188, 220, 225, 227, 235, 265.
Stoutz 324
Strahlschoerl 76
Striata 53
Strontianites 64
Stuckeley 389
Stüz 165
Subdulcia 56
Suber 74
montanum *ib.*
Succinum 62, 275, 282, 283
durius 283
electricum 282
Suckow 375
Suillus 61, 65, 108, 109
crystallinus 109
lamellosus *ib.*
marmoreus 108
schistosus 109
Sulphur 62, 275, 286-290
ferro mineralisatum 288, 289, 333
ferro mixtum 288, 289
figuratum 288
hepaticum 287
marte saturatum 289
nativum 286, 287
nudum *ib.*
terreum 287
thermarum 286
vivum *ib.*
vulcanium *ib.*
vulgare 287
Sulphurea 56
Superficies 53
Swab. Praef. 270, 316
Swedenborg 387
Syenites 215

Tabulare 54-56
Taelgsten 106
Tasca 50
Talcosae 61, 63, 65, 68-78
Talcum 61-65, 68-71, 74, 76-77, 225
brianzonicum 69
T. cosmeticum 69
cubicum 321
fullonum 68
lamellare 158, 225
luteum 158
medicinale 69
membranaceum 225
molliusculum 69, 157
officinarum 69
porcellanum 68
radiatum 69
rubrum 139
schistosum 71
squamosum 68
subfissile 139
subfriabile 135
terreum 86
viridens 135
Talkschiefer 71
Tarras 145
Tartarus
vitriolatus 264
Tellimites 399
Tenacia 52, 53
Tenuia 53
Tepida *ib.*
Terebratulites 408
Terra
aluminis 133
australis 63
calcaria 108, 125, 266, 329, 342, 364, 365.
colonienfis 17
fistularia 135
fullonia 136
fullonum *ib.*
gypsea 344
lateritia 137
lemnia 136, 137
lusitanica odorata 139
mira-

T. miraculosa Saxoniae 135
palaestina 113
plumbea 365
ponderosa 61, 65
salita 58
porcellana 134, 135, 139
pouzzolana 143
puteolana *ib.*
silicea 61, 66
tripolitana 140
umbria 142
verde 140
veronensis *ib.*
Terrae. Praef. 61, 62, 65-255
adamantinae 61, 67, 213
aggregatae 62, 67, 214-255
argillaceae 61, 66, 133-169
calcariae 61, 85-132
ponderosae 61, 65, 79-84
siliceae 61, 66, 170-212
talcosae 61, 65, 68-78
Terrea 53
Tessera 55
Textura 53
Theophrastus 181
Tigerstein 255
Tilly 281
Tincal 259
Toadstone 47
Todtes Liegendes 247
Topasfels 225
Topazius 171, 172
chrysolithus 175
flave rubens 172
Topfstein 70
Tophus 61, 65, 87-89, 102, 115, 332
alter 99
argillaceus 87, 115
communis 87
incrustans 88
lebetum *ib.*
margaceus 87
testaceus 89
thermalis 88
Tubalcaini 332
turbinatus 101
Tourmalin 168
Transsubstantiata 29
Trapezium 448
Trapezoidea 54
Trapezum 152
Trapp *ib.*
hornartiger 234
Trebra (a) Praef. 135, 228, 253
Tremolites 61, 65, 110
Hoepfneri 110
Triewald 281
Trillingskrystall 203
Trip 168
Tripela 140
carriosa 146
solida 140
Tripolitana *ib.*
Tritura 56
Trochilites 416
Trümmerachat 237
Truncata 55
Tuberosa 54
Tubipora 40
Tubiporites 421
Tubiporus *ib.*
Tubulites 413, 420
Tubulosa 54
Tubulus concameratus 413
T. marinus 413
Tufa 144
Tungsten 293
Turbinites 417
Turwis 386
Turcosa *ib.*
Turfa 62, 275-277
cespitosa 276
ericetorum *ib.*
foliata *ib.*
maritima *ib.*
muscosa *ib.*
palustris *ib.*
picea 277
solida *ib.*
Turmalinus 168
Typolithus vegetabilis 431

Übelacker 88
Umbra 142
Uncinulata 53
Undulata *ib.*
Uranites
ochraceus 292
spatosus *ib.*
sulphuratus 293
Uranium 62, 291-293
ochraceum 292
sulphuratum *ib.*
Uterus
crystallinus 207
Uvaeformia 55, 56

Vaga 56
Vandelli 88, 154, 286
Variabilia 57
Vegetabile lithanthrace impraegnatum 280

Veltheim (a) Praef. 41-43, 145, 359
Verdello 107
Vermiculites 420
Veſiculoſa 54
Veſtungsachat 237
Vetrificazioni 154, 155
compatte 154
filamentoſe 155
poroſe 154
Vincent de S. Villars 116
Violaceus 17
Viride montanum 344
Vismuthum 354
Vitreſcentia 57
Vitriolum 62, 256, 270-274
album 271
atramentarium 273
caeruleum 271
cupratum *ib.*
cupri *ib.*
cupro-zinceum *ib.*
cyprium *ib.*
ferratum 272
ferri *ib.*
hermaphroditum 271
lapidi immiſtum 273
magneſii 270
martis 272
mineraliſatum 273
mixtum 271
nativum 271, 272
niccoli 271
rude 273
ſchiſti *ib.*
terreum *ib.*
triplum 272
turfae 274
veneris 271
viride 272
V. zinci 271
zinco-ferreum 272
Vitrum
foſſile 154
moſcoviticum 156
ruſſicum *ib.*
vulcanium 154
Vogel. Praef. 39, 40, 69, 71, 72, 74, 75, 80, 87, 108, 118-121, 129, 134, 137, 139-141, 145, 163, 170, 182, 186, 204, 211, 245-280, 282, 294, 300-307, 312, 315, 322, 329, 335, 342, 344, 353, 361, 390, 391, 406, 408, 411, 412, 428.
Voigt. Praef. 178, 180, 190, 223, 224, 230, 234, 247.
Volatilia 57
Volkmann 397, 426, 427, 433

Wacca 152, 339
Wad 296
Wagner 397, 427
Walch 388, 391, 396
Wallerius. Praef. 32, 33, 69-75, 81, 86-109, 111-116, 118-122, 125-129, 134-158, 161, 165, 168, 170-176, 179-187, 189, 191-193, 195-198, 200-208, 210, 214, 225, 231, 232, 236, 237, 240, 242, 244-255, 257-273, 276, 282-302, 304-342, 344, 347, 349, 352-358, 360, 362-368, 371-374, 376, 386, 388, 395, 431, 435, 439.
Waſſeropal 181
Waſſerſtein 88
Watſon 383
Watt 79
Wedgewood 63, 296
Weiserz 345
Weisgülden 348, 363, 373
Weisgültig Erz 349
Welſch 201
Weltauge 159
Werner. Praef. 50, 51, 98, 129, 130, 137, 164, 178, 183, 196, 206, 223-225, 232, 234, 240, 292, 349, 359
Weſtrumb 132, 191, 255, 444
Widenmann. Praef. 232, 285
Wiegleb 68, 187, 190
Wismuthi
ochra 315
Wismuthum 62, 291, 354-356
calciforme 355
commune *ib.*
iners *ib.*
martiale *ib.*
mineraliſatum 355, 356
nativum 354
nudum *ib.*
ochraceum 355
terreſtre *ib.*
Withering 79, 231
Witherites 79

Wolffart 201, 389, 390, 408, 411, 426, 439,
Wolfram 294
Wolframum 62, 291, 293, 294
album 293
Woltersdorf. Praef. 34, 69-72, 87, 93, 104, 106, 111, 119, 120, 136, 137, 139, 140, 147, 148, 150, 176, 182, 184, 188, 203, 207, 237, 255, 257-264, 267, 271-273, 277-280, 283, 288, 300, 306, 312, 322-330, 336, 337, 342, 344, 346, 347, 353, 356, 360, 362, 363, 372, 373, 375, 392, 394, 406, 408, 411, 413, 426, 427, 430, 438.
Wood-tin 311
Wormius 72, 80, 122, 201, 390, 397, 406, 408, 412, 413.
Woulff 366, 375
Wulffen (a) Praef. 368

Xyloſtea roſtrorum avium 388

Zanichelli 391
Zechſtein 230
Zeolites 126, 163, 168
Zeolithus 61, 66, 162-166
argenteus 166
bohemicus *ib.*
capillaris 164
clavatus 163
columnaris 165
combuſtus 166
conglomeratus *ib.*
cubicus 163
farinaceus 162
fibroſus 163
lamelloſus 162
priſmaticus 163
quartzoſus 166
radiatus 162
ſcintillans 164
ſtillatitius 163
tabularis *ib.*
varius 166
viridis 164
Zeylanites 442
Zielona 261
Zimmermann (E. W.) 262
Zinci
minerae 304-307
ochra 304
Zincum 291, 304-309
argilloſum 306
calciforme 304, 306
canum 307
cryſtallinum 305, 308
cryſtalliſatum 305
fuſco inquinans 284
lamellis decuſſatis 308
lamelloſo-imbricatum *ib.*
micaceum 307
mineraliſatum 305, 307
ochraceum 304
pulverulentum *ib.*
rapax 307
ſemiteſſellatum *ib.*
ſiliceum 305
ſpatoſum *ib.*
ſtibiatum 308
ſubterreum 306
ſulphuratum 307
Swabii *ib.*
terreſtre 306
vitreum 305
Zingiberites 101
Zinnober 376
Zinnſpat 311
Zoolithus 62, 385-387
bovis 387
cervi *ib.*
cornu cervi *ib.*
dentis 386
hominis *ib.*
roſmari 387
ſimiae *ib.*
ſoricis *ib.*
Zwillingskriſtall 203
Zwitter 312

FINIS.

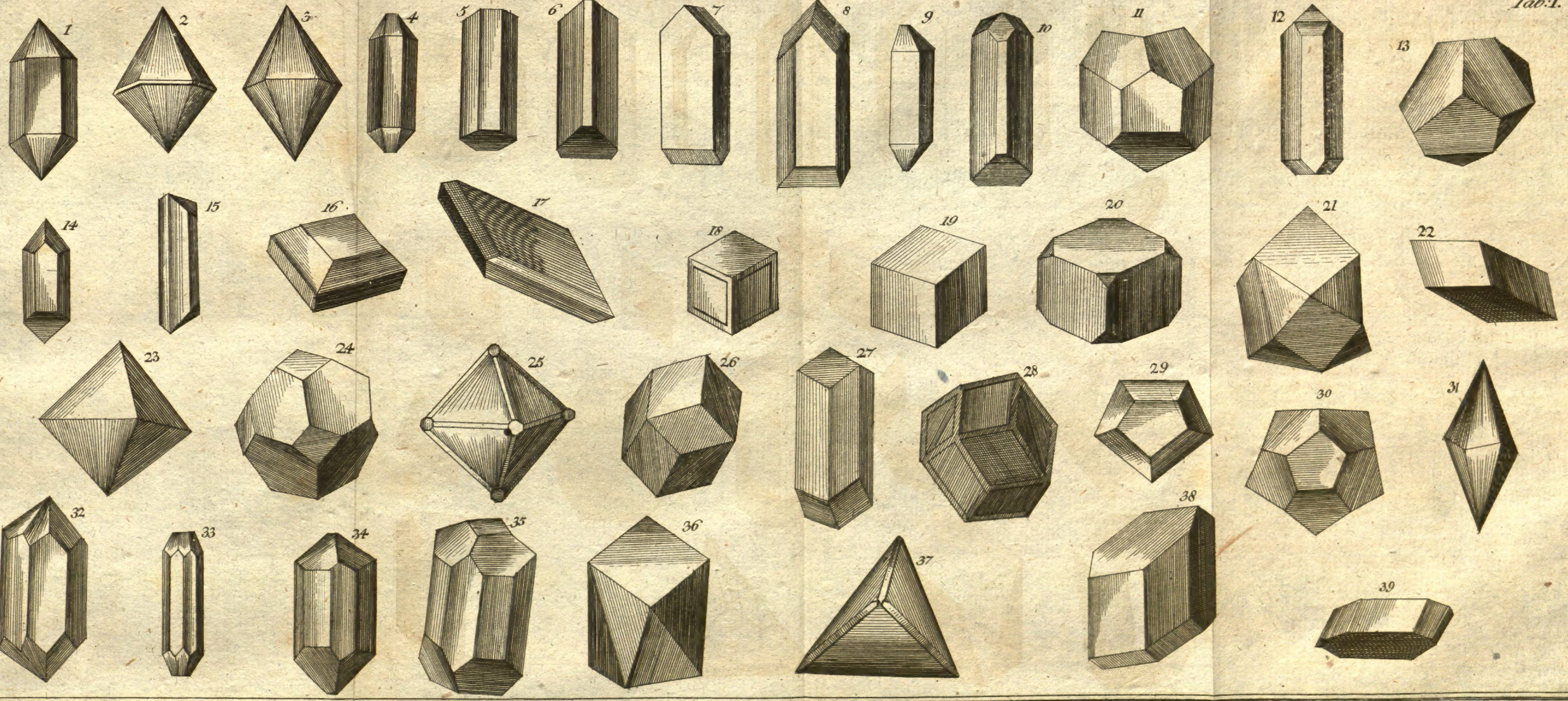
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

Tab: II.

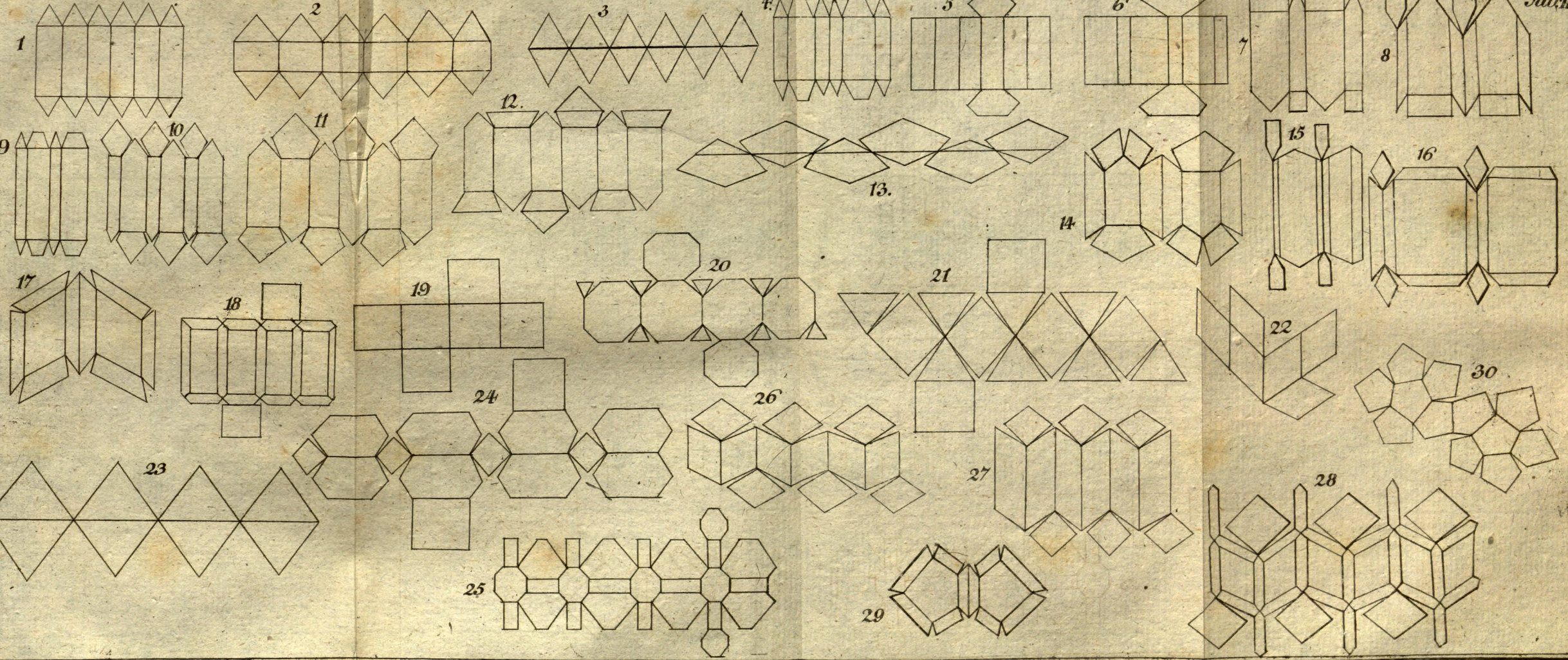
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

31.

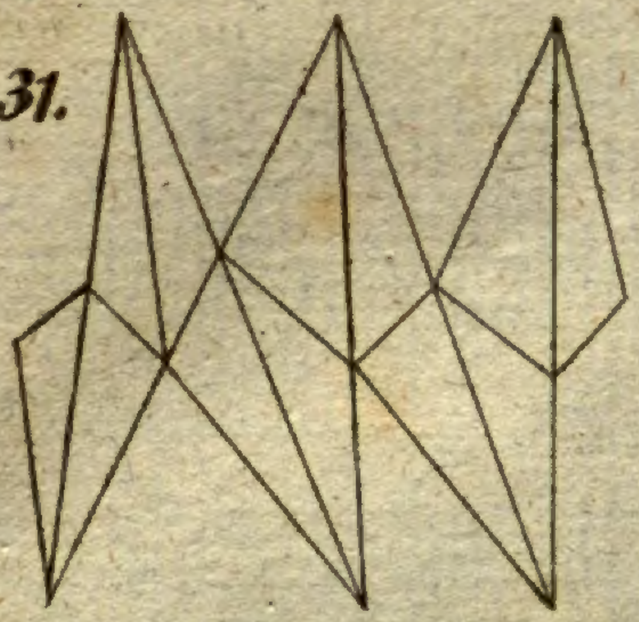

32.

33.

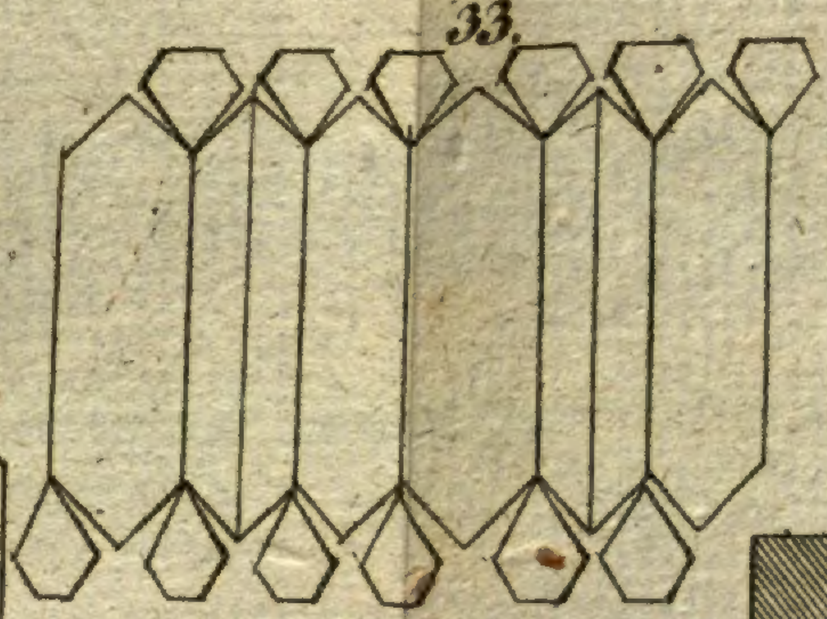

39.

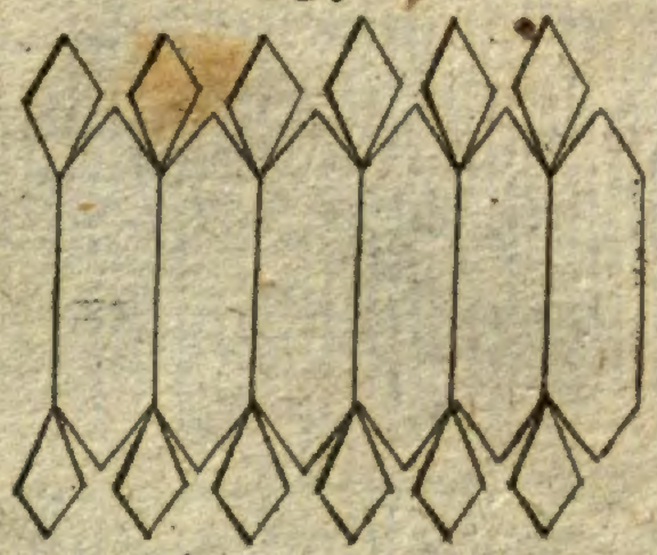

34.

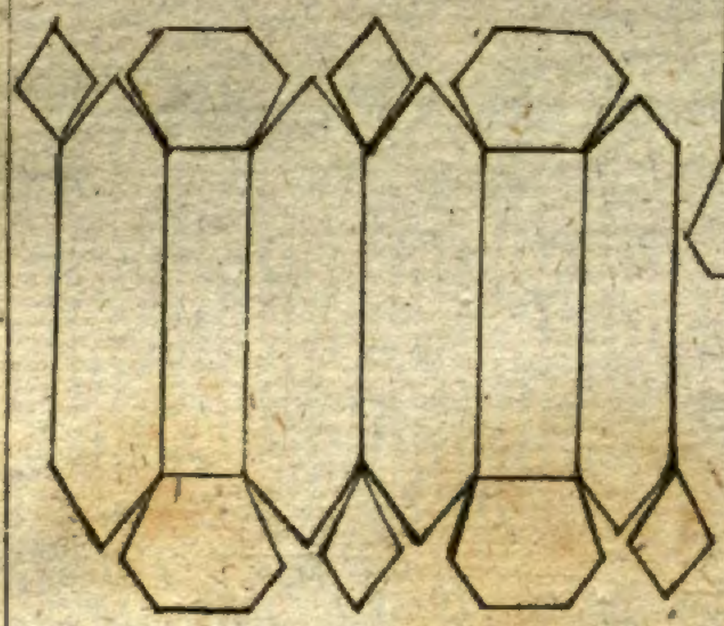

35.

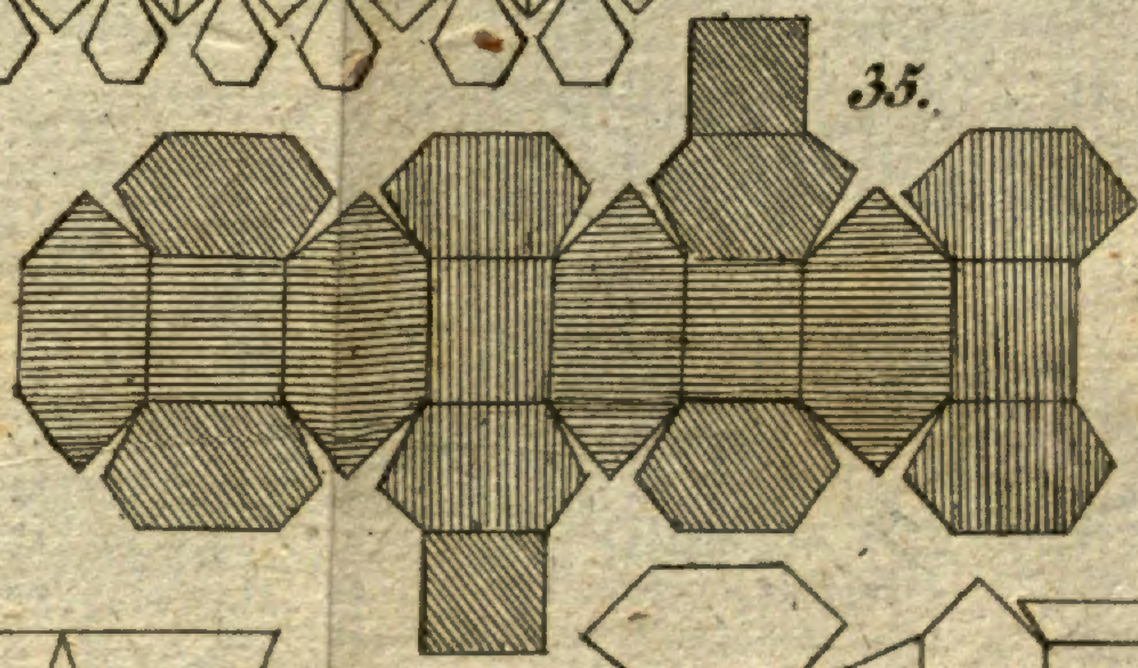

36.

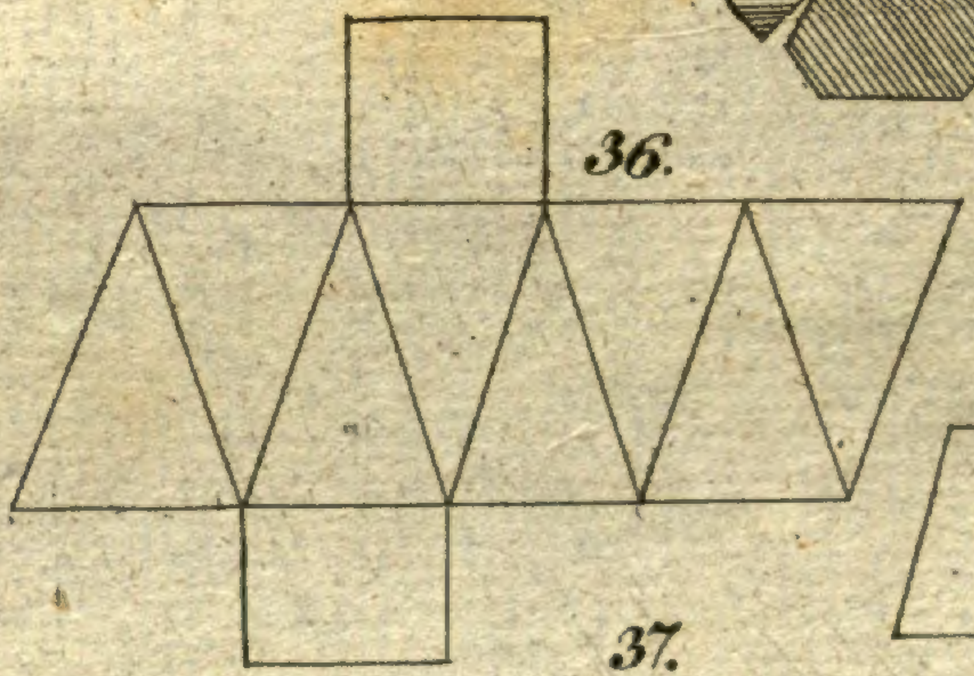

38.

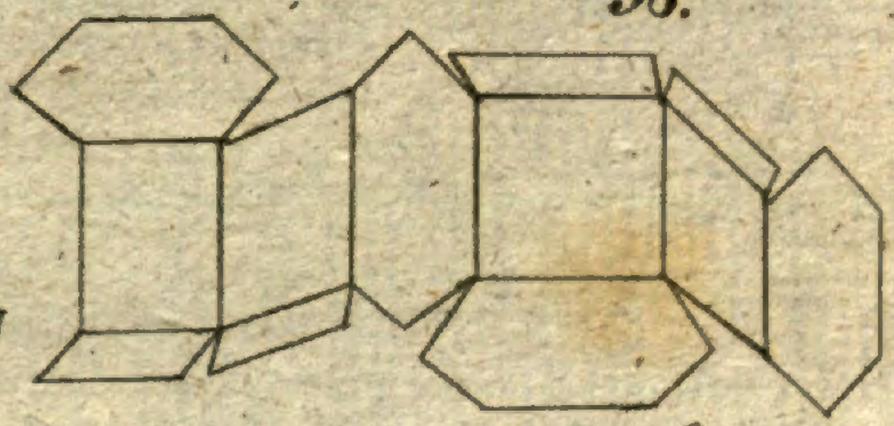

A

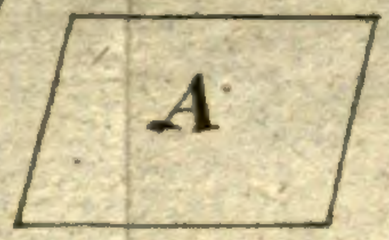

E

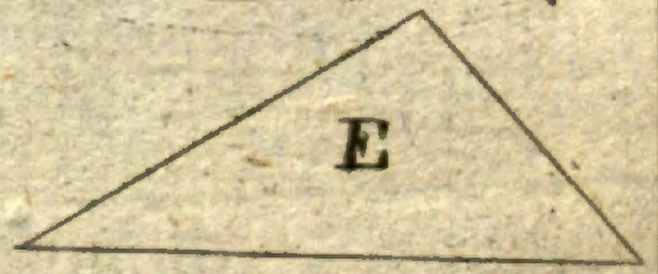

37.

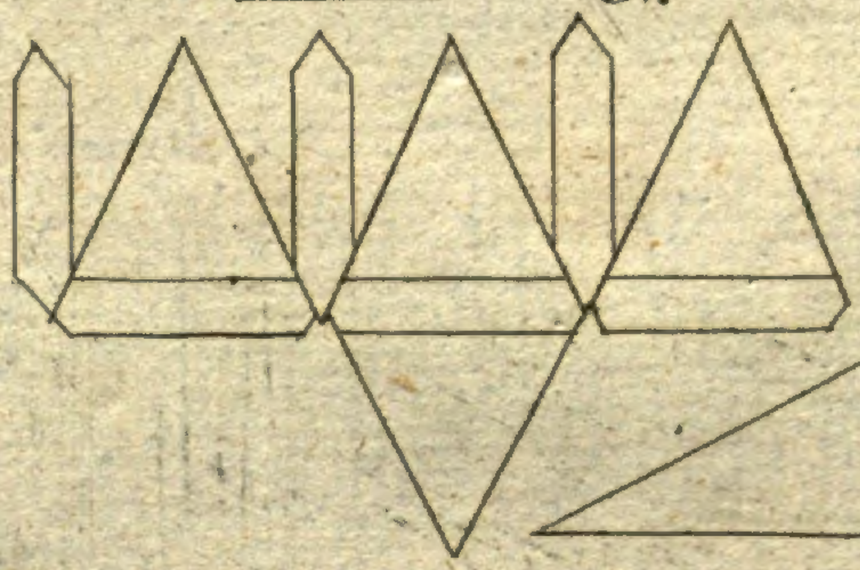

D

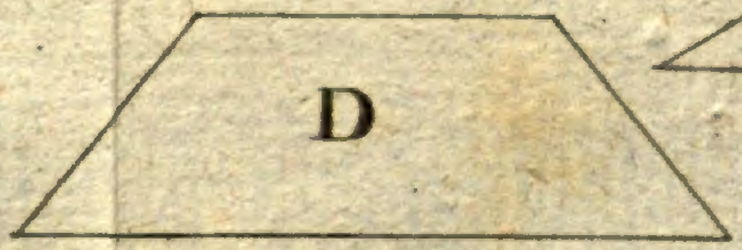

B

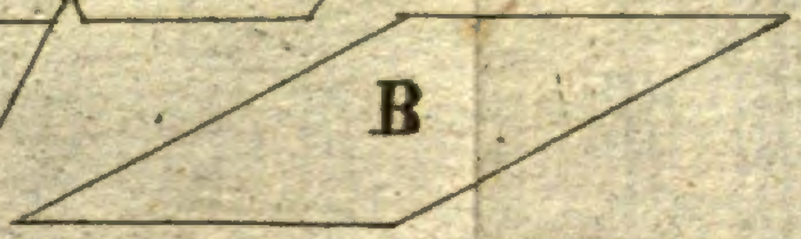
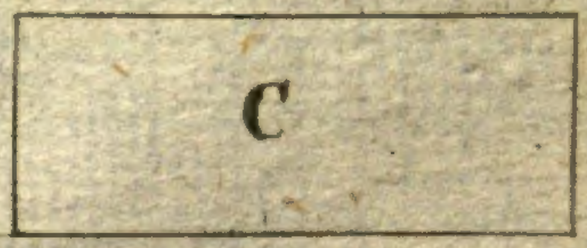
C